

Strona główna>Roszczenia pieniężne>**Niewypłacalność/upadłość**

Niewypłacalność/upadłość

Jeżeli spółka lub przedsiębiorca znajdzie się w trudnym położeniu finansowym lub nie może spłacić swojego zadłużenia, we wszystkich krajach istnieje szczególne postępowanie służące rozwiązaniu tej sytuacji w sposób kompleksowy, z udziałem wszystkich wierzycieli (stron, na rzecz których należy dokonać spłaty zadłużenia).

Istnieją różne rodzaje postępowania upadłościowego w zależności od ich celów.

Spółki

Jeżeli spółkę **można uratować** lub przedsiębiorstwo jest rentowne – jego długi można **zrestrukturyzować** (zazwyczaj w porozumieniu z wierzycielami). Takie rozwiązanie ma na celu ochronę spółki oraz zachowanie miejsc pracy.

Jeżeli spółki **nie można uratować**, należy ją rozwiązać (spółka „bankrutuje”).

Przedsiębiorcy

mogą zazwyczaj wnieść o wszczęcie postępowania obejmującego sporządzenie **planu spłaty zadłużenia** i umorzenie długów po upływie racjonalnego okresu (zazwyczaj okresu trzech lat). Oznacza to, że upadłość nie dotyczy majątku osobistego, a w przyszłości przedsiębiorcy dotknięci upadłością mogą rozwijać nowe przedsięwzięcia.

W każdym razie, gdy tylko postępowanie zostanie wszczęte, wierzyciele nie mogą wystąpić z odrębnym powództwem w celu zaspokojenia swoich roszczeń. Rozwiązanie to gwarantuje, że wszyscy wierzyciele znajdują się w takiej samej sytuacji. Jednocześnie chronione są też aktywa dłużnika.

Aby zaspokoić roszczenia, wierzyciele muszą dowieść ich istnienia, albo przed sądem, albo przed organem (co do zasady **zarządcą** lub **likwidatorem**) odpowiedzialnym za restrukturyzację lub likwidację aktywów dłużnika. W szczególnych okolicznościach sam dłużnik może uznać roszczenie.

Upadłość transgraniczna (przepisy UE)

Sprawy dotyczące upadłości odnoszące się do spółek lub przedsiębiorców prowadzących działalność lub posiadających aktywa w szeregu państw można rozstrzygnąć na podstawie przepisów unijnych – w szczególności **rozporządzenia 2015/848** (zob. [streszczenie zasad postępowania](#)).

Formularze, o których mowa w rozporządzeniu 2015/848

Powiadomienie o postępowaniu upadłościowym (373 Kb)

Zgłoszenie wierzycelności (393 Kb)

Sprzeciw dotyczący grupowego postępowania koordynacyjnego (346 Kb)

Postępowanie krajowe

Aby uzyskać szczegółowe informacje krajowe, należy kliknąć na flagę kraju.

Przydatna strona

Rejestry upadłości

Ostatnia aktualizacja: 18/01/2019

Stroną zarządza Komisja Europejska. Informacje na tej stronie nie muszą odzwierciedlać oficjalnego stanowiska Komisji Europejskiej, nie ponosi ona również odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane czy odniesienia na niej zawarte. Więcej informacji na temat praw autorskich odnoszących się do stron UE znajduje się na stronie „Informacje prawne”.

Upadłość - Czechy

Ramy prawne

Postępowanie w sprawach niewypłacalności w Republice Czeskiej regulują głównie przepisy ustawy nr 182/2006 o niewypłacalności i procedurach mających do niej zastosowanie (Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení) (ustawa o niewypłacalności), a także ustawy nr 99/1963 – kodeks postępowania cywilnego (Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád).

Kolejnym istotnym aktem prawnym jest ustawa nr 312/2006 o syndykach (Zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správčích), która (w związku z ustawą o niewypłacalności) ustanawia ramy prawne regulujące zawód syndyka.

Dostęp do aktualnie obowiązujących wersji tych aktów prawnych można uzyskać za pośrednictwem portalu administracji publicznej (Portál veřejné správy) pod adresem: <https://portal.gov.cz/app/zakony/>.

1 Wobec jakiego podmiotu można wszcząć postępowanie upadłościowe?

Postępowanie w sprawie niewypłacalności można wszcząć wobec osoby fizycznej i prawnej, niezależnie od tego, czy prowadzi ona działalność gospodarczą. Poszczególne rodzaje postępowania w sprawach niewypłacalności (postępowanie likwidacyjne, restrukturyzacyjne, oddłużeniowe) różnią się między sobą pod względem podmiotów, do których są adresowane. Tak jak wniosek dotyczący likwidacji można złożyć przeciwko każdemu podmiotowi, tak restrukturyzację można przeprowadzić wyłącznie w odniesieniu do podmiotu prowadzącego działalność gospodarczą, natomiast oddłużenie przeprowadza się przede wszystkim w odniesieniu do podmiotów nieprowadzących działalności gospodarczej (jak wyjaśniono poniżej).

Postępowania w sprawie niewypłacalności nie można wszcząć wobec Skarbu Państwa, autonomicznego organu samorządu terytorialnego, partii i ruchu politycznego w czasie wyborów oraz innych wybranych podmiotów o charakterze głównie publicznym. W odniesieniu do instytucji finansowych i zakładów ubezpieczeń mają zastosowanie przepisy szczególne.

2 Jakie przesłanki muszą zostać spełnione, aby można było wszcząć postępowanie upadłościowe?

Niewypłacalność lub nieuchronna niewypłacalność

Postępowanie w sprawie niewypłacalności to postępowanie sądowe przeprowadzane w związku z niewypłacalnością lub nieuchronną niewypłacalnością dłużnika, którego celem jest określenie sposobu wyjścia dłużnika z tego stanu. Podstawową przesłanką jest zatem istnienie stanu niewypłacalności lub nieuchronnej niewypłacalności.

Dłużnik jest niewypłacalny, jeżeli (*warunki te muszą zostać spełnione łącznie*):

ma więcej niż jednego wierzyciela;

posiada zobowiązania pieniężne, z którymi zalega od co najmniej 30 dni;

nie jest w stanie uregulować tych zobowiązań.

Dłużnika uznaje się za niewypłacalnego w szczególności w przypadku, gdy zaprzestał on spłaty istotnej części swojego zadłużenia lub gdy nie reguluje swoich zobowiązań przez ponad trzy miesiące odkąd stały się one wymagalne, lub w przypadku braku możliwości zaspokojenia jakichkolwiek wymagalnych roszczeń pieniężnych w drodze egzekucji lub zajęcia.

Dłużnika prowadzącego działalność gospodarczą (niezależnie od tego, czy jest on osobą prawną czy osobą fizyczną) uznaje się za niewypłacalnego również wówczas, gdy stanie się nadmiernie zadłużony. Dłużnik jest nadmiernie zadłużony, jeżeli posiada więcej niż jednego wierzyciela, a suma ich wierzytelności przekracza wartość składników jego majątku.

Nieuchronna niewypłacalność oznacza sytuację, w której – biorąc pod uwagę wszystkie okoliczności – można zasadnie przyjąć, że dłużnik nie będzie w stanie zaspokoić istotnej części swoich zobowiązań pieniężnych w należyty i terminowy sposób.

Rodzaje postępowania w sprawie niewypłacalności

Prawo czeskie przewiduje trzy podstawowe sposoby rozwiązania kwestii niewypłacalności lub nieuchronnej niewypłacalności dłużnika w postępowaniu w sprawie niewypłacalności:

likwidacja (*konkurs*);

restrukturyzacja (*reorganizacja*);

oddłużenie (*oddlużenie*).

W ustawie o niewypłacalności nie sprecyzowano, który z tych różniących się od siebie rodzajów postępowania dotyczącego niewypłacalności ma być stosowany przez danego dłużnika, pozostawiając swobodę wyboru. Poza postępowaniem likwidacyjnym istnieją również elementy naprawy (restrukturyzacja i oddłużenie). Przy wyborze sposobu odpowiedniego do rozwiązania kwestii niewypłacalności dłużnika należy kierować się tym, który z tych sposobów będzie najbardziej korzystny dla wierzycieli.

Likwidacja to podstawowy sposób zaradzenia niewypłacalności, w przypadku której po wydaniu postanowienia dotyczącego likwidacji roszczenia wierzycieli zostają w dużej mierze zaspokojone z zysków ze spieniężenia składników majątku. Wierzytelności niezaspokojone w całości lub w części nie podlegają umorzeniu, chyba że ustawa stanowi inaczej. Powyższy rodzaj postępowania w przypadku niewypłacalności stosuje się zawsze, ilekroć nie ma możliwości zastosowania wobec dłużnika łagodniejszych środków, takich jak restrukturyzacja lub oddłużenie, lub gdy w toku postępowania stanie się jasne, że postępowania zmierzającego do restrukturyzacji czy oddłużenia nie można kontynuować.

Restrukturyzacja można przeprowadzić w przypadku niewypłacalności lub nieuchronnej niewypłacalności dłużnika prowadzącego działalność gospodarczą. Restrukturyzacja dotyczy przedsiębiorstwa dłużnika. Zasadniczo oczekuje się, że wierzytelności wierzycieli będą stopniowo zaspokajane, podczas gdy przedsiębiorstwo będzie nadal prowadziło działalność zgodnie ze środkami służącymi poprawie jego zarządzania w ramach planu restrukturyzacyjnego zatwierdzonego przez sąd. Sposób realizacji tego planu monitorują wierzyciele.

Oddłużenie jest to rodzaj postępowania w przypadku niewypłacalności lub nieuchronnej niewypłacalności w odniesieniu do dłużnika, który zasadniczo nie posiada długów związanych z działalnością gospodarczą lub który, jeśli jest osobą prawną, nie prowadzi takiej działalności. W tego rodzaju postępowaniu dotyczącym niewypłacalności kładzie się większy nacisk na względy społeczne niż na aspekty ekonomiczne. Celem postępowania jest tutaj zapewnienie dłużnikowi możliwości „rozpoczęcia od nowa” i zmotywowanie go do aktywnego angażowania się w działania mające na celu umorzenie jego zadłużenia, przynajmniej do wyznaczonego poziomu 30% w tych przypadkach, gdy wierzyciele nie są zabezpieczeni. Przyjmuje się, że wierzytelności wierzycieli uprawnionych do odrębnego zaspokojenia zostaną zaspokojone z zabezpieczeń. W ramach tego rodzaju postępowania dąży się jednocześnie do ograniczenia wydatków z budżetu państwa przeznaczanych na naprawę sytuacji tych dłużników, którzy znaleźli się w trudnej sytuacji społecznej. Oddłużenie może nastąpić poprzez spieniężenie masy upadłości, poprzez przyjęcie harmonogramu spłaty lub poprzez połączenie obu tych sposobów.

Kto może wszcząć postępowanie w sprawie niewypłacalności?

Postępowanie w sprawie niewypłacalności może zostać wszczęte wyłącznie na wniosek. Postępowanie rozpoczyna się w dniu, w którym wniosek trafił do sądu właściwego do rozpoznania danej sprawy. Wniosek o wszczęcie postępowania w sprawie niewypłacalności może złożyć zarówno dłużnik, jak i wierzyciel – nie dotyczy to jednak nieuchronnej niewypłacalności, kiedy to z wnioskiem może wystąpić wyłącznie dłużnik.

Dłużnik prowadzący działalność gospodarczą (niezależnie od tego, czy jest osobą fizyczną czy osobą prawną) jest zobowiązany do złożenia wniosku o wszczęcie postępowania w sprawie niewypłacalności niezwłocznie po tym, gdy dowiedział się lub gdy przy dochowaniu należytej staranności powinien był się dowiedzieć, że grozi mu niewypłacalność.

Wszczęcie postępowania likwidacyjnego

Sąd prowadzący postępowanie wydaje odrębne postanowienie dotyczące likwidacji. W wyjątkowych przypadkach wydanie postanowienia w tej sprawie może zostać połączone z wydaniem postanowienia w przedmiocie niewypłacalności (jeżeli dłużnik jest osobą, która nie może skorzystać z restrukturyzacji lub oddłużenia). Ogłoszenie likwidacji staje się skuteczne z chwilą opublikowania postanowienia dotyczącego likwidacji w rejestrze niewypłacalności.

Wszczęcie postępowania restrukturyzacyjnego

Postępowanie restrukturyzacyjne wszczyna się za zgodą sądu na wniosek dłużnika lub zarejestrowanego wierzyciela.

Sąd może wyrazić zgodę na przeprowadzenie restrukturyzacji, jeżeli (*warunki te nie muszą zostać spełnione łącznie*):

łączna kwota rocznych obrotów dłużnika netto w ostatnim okresie obrachunkowym poprzedzającym datę złożenia wniosku o wszczęcie postępowania w sprawie niewypłacalności wynosiła co najmniej 50 000 000 CZK; lub

dłużnik zatrudnia co najmniej 50 pracowników; lub

dłużnik przedstawi sądowi plan restrukturyzacyjny zatwierdzony przez co najmniej połowę wszystkich wierzycieli uprawnionych do odrębnego zaspokojenia (w oparciu o łączną kwotę ich wierzytelności) i przez co najmniej połowę wszystkich wierzycieli niezabezpieczonych (ponownie w oparciu o łączną kwotę ich wierzytelności) wraz z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie niewypłacalności lub nie później niż w dniu wydania postanowienia dotyczącego niewypłacalności.

Przeprowadzenie restrukturyzacji jest niedopuszczalne, jeżeli dłużnik jest osobą prawną w likwidacji, podmiotem prowadzącym obrót papierami wartościowymi lub podmiotem uprawnionym na mocy przepisów szczególnych do zawierania transakcji na giełdzie towarowej.

Sąd prowadzący postępowanie zezwoli na restrukturyzację, jeżeli zostaną spełnione odpowiednie przesłanki ustawowe. Na orzeczenie sądu w tej sprawie środek odwoławczy nie przysługuje.

Sąd oddali wniosek o zezwolenie na przeprowadzenie restrukturyzacji, jeżeli: a) uwzględniając wszystkie okoliczności, można zasadnie przyjąć, że wniosek został złożony w złej wierze; b) wniosek został złożony ponownie przez osobę, która złożyła już wcześniej wniosek o zezwolenie na restrukturyzację i który to wniosek został rozpoznany przez sąd; lub c) wniosek został złożony przez wierzyciela, ale nie został zatwierdzony przez zgromadzenie wierzycieli. Prawo do wniesienia środka odwoławczego na to orzeczenie przysługuje wyłącznie wnioskodawcom.

Wszczęcie postępowania oddłużeniowego

Wniosek o oddłużenie dłużnik składa na specjalnym formularzu, a w stosownych przypadkach wraz z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie niewypłacalności (jeżeli postępowanie nie zostało już wszczęte na wniosek wierzyciela).

Wniosek o oddłużenie i załączniki do tego wniosku muszą zawierać w szczególności dane dotyczące uzyskanych i oczekiwanych dochodów dłużnika, a także wykaz składników jego majątku oraz zobowiązań. Jeżeli ktokolwiek wyrazi gotowość dokonania na rzecz dłużnika darowizny pozwalającej na spełnienie warunków koniecznych do oddłużenia lub jeżeli ktokolwiek wyrazi wolę regularnego dokonywania na rzecz dłużnika płatności gotówkowych w toku postępowania oddłużeniowego, do wniosku w sprawie oddłużenia dłużnik zobowiązany jest załączyć odpowiedni akt darowizny lub umowę dotyczącą wpłat na jego rzecz.

Sąd zezwoli na oddłużenie, jeżeli zostaną spełnione odpowiednie warunki. Sąd oddali wniosek o oddłużenie, jeżeli – biorąc pod uwagę wszystkie okoliczności – można zasadnie przyjąć, że wniosek został złożony w złej wierze, lub jeżeli wskutek umorzenia długu wierzyciele niezabezpieczeni otrzymaliby mniej niż 30% kwoty swoich wierzytelności (chyba że wyrażą na to zgodę). Sąd oddali nadto wniosek o umorzenie długu, jeżeli dotychczasowy przebieg postępowania wskazuje, że dłużnik działał w lekkomyślny lub niedbały sposób przy wywiązywaniu się ze swoich zobowiązań w ramach postępowania. Prawo do wniesienia zażalenia na postanowienie o oddaleniu wniosku przysługuje wyłącznie dłużnikowi.

Kiedy wszczęcie postępowania w sprawie niewypłacalności staje się skuteczne?

Wszczęcie postępowania w sprawie niewypłacalności staje się skuteczne w dniu publikacji ogłoszenia o wszczęciu tego postępowania w rejestrze niewypłacalności (zob. poniżej). Skutki wszczęcia postępowania utrzymują się do momentu jego zakończenia, chyba że przepisy dotyczące danego rodzaju postępowania stanowią inaczej.

Środki tymczasowe podejmowane do chwili wydania postanowienia dotyczącego niewypłacalności

Sąd z urzędu może stosować środki tymczasowe aż do momentu wydania postanowienia w sprawie wniosku o wszczęcie postępowania w sprawie niewypłacalności, chyba że przepisy stanowią inaczej. Każdy, kto występuje o zastosowanie środka tymczasowego, który sąd prowadzący postępowanie w sprawie niewypłacalności mógłby w braku takiego wniosku zastosować z urzędu, nie jest zobowiązany do złożenia kaucji. Obowiązku takiego nie ma również dłużnik występujący z wnioskiem o zastosowanie środka tymczasowego.

Za pomocą takich środków tymczasowych sąd może m.in.:

powołać zarządcę tymczasowego;

ograniczyć niektóre skutki związane z wszczęciem postępowania w sprawie niewypłacalności;

nakazać każdemu, kto występuje z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie niewypłacalności, złożenie kaucji na pokrycie kosztów wypłaty odszkodowania lub pokrycia innych strat poniesionych przez dłużnika.

Rejestr niewypłacalności

Informacje o postępowaniach w sprawie niewypłacalności są publikowane w rejestrze niewypłacalności prowadzonym przez Ministerstwo Sprawiedliwości (Ministerstwo spravedlnosti). Rejestr ten jest elektronicznym systemem informacyjnym administracji publicznej udostępnionym pod adresem <https://isir.justice.cz/>.

Rejestr niewypłacalności służy głównie zagwarantowaniu maksymalnej dostępności informacji na temat postępowań w sprawie niewypłacalności oraz zapewnieniu możliwości monitorowania ich przebiegu. W rejestrze publikuje się orzeczenia sądowe wydane w postępowaniu w sprawach niewypłacalności oraz w sporach ubocznych, akta sprawy oraz inne informacje, jeżeli tak stanowi ustawa o niewypłacalności lub tak postanowi sąd prowadzący postępowanie. Rejestr niewypłacalności jest dostępny publicznie (z wyjątkiem niektórych szczegółowych informacji) i każdy ma prawo wglądu do niego, kopiowania zawartych w nim informacji i sporządzania wyciągów z przechowywanych w nim dokumentów.

Rejestr niewypłacalności służy nie tylko jako źródło informacji, lecz ma również kluczowe znaczenie dla doręczania pism – za jego pośrednictwem doręcza się większość orzeczeń oraz innych pism sądowych. Co do zasady informacje o postępowaniu w sprawie niewypłacalności zamieszcza się w rejestrze niewypłacalności w ciągu dwóch godzin od momentu złożenia wniosku (w godzinach pracy sądu). Wszystkie orzeczenia i inne pisma sądowe są następnie publikowane w rejestrze niewypłacalności. Dzięki temu każdy może uzyskać wgląd w przebieg postępowania w sprawie niewypłacalności prowadzonego w Republice Czeskiej.

3 Jakie aktywa należą do masy upadłości? W jaki sposób rozporządza się aktywami, które zostały nabyte przez dłużnika lub zostały na niego przeniesione w toku postępowania upadłościowego?

Masa upadłości

Jeżeli wniosek o wszczęcie postępowania w sprawie niewypłacalności złożył dłużnik, w skład masy upadłości wchodzi majątek należący do dłużnika w chwili wystąpienia skutków związanych z wszczęciem tego postępowania, a także majątek nabyty przez dłużnika w toku tego postępowania.

Jeżeli wniosek o wszczęcie postępowania w sprawie niewypłacalności złożył wierzyciel, w skład masy upadłości wchodzi majątek należący do dłużnika w chwili zastosowania przez sąd prowadzący postępowanie środka tymczasowego, ograniczającego (w całości lub w części) uprawnienie dłużnika do rozporządzania składnikami majątku, majątek należący do dłużnika w chwili uprawomocnienia się orzeczeń w sprawie niewypłacalności dłużnika oraz majątek nabyty przez dłużnika w toku postępowania w sprawie niewypłacalności już po uprawomocnieniu się tych orzeczeń.

Jeżeli dłużnik jest współwłaścicielem majątku, w skład masy upadłości wchodzi udział dłużnika w tej masie. Wspomniane składniki majątku wchodzi w skład masy upadłości nawet w przypadku, gdy stanowią część majątku objętego wspólnością małżeńską dłużnika.

Składniki majątku osób innych niż dłużnik wchodzi w skład masy upadłości w przypadkach w ustawie przewidzianych, w szczególności jeżeli stanowią świadczenia pieniężne uzyskane z tytułu czynów niedozwolonych. Do celów spieniężenia taki majątek uznaje się za majątek dłużnika.

O ile ustawa nie stanowi inaczej, w skład masy upadłości wchodzi zasadniczo środki pieniężne, rzeczy ruchome i nieruchomości, aporty, książeczki oszczędnościowe, certyfikaty depozytowe i inne formy depozytów, akcje, weksle, чеки lub inne papiery wartościowe, prawa udziałowe, wierzytelności pieniężne i niepieniężne, w tym wierzytelności warunkowe i wierzytelności, które nie stały się jeszcze wymagalne, wynagrodzenie dłużnika, przysługujące mu premie i dochód zastępujący wynagrodzenie należne dłużnikowi z tytułu wykonanej pracy, inne prawa oraz inne składniki majątku posiadające wartość, którą można wyrazić w pieniądzu. W skład masy upadłości wchodzi również odsetki, zyski, pożytki i korzyści związane z wymienionymi powyżej składnikami majątku.

O ile ustawa nie stanowi inaczej, składniki majątku, które nie podlegają zajęciu w toku postępowania egzekucyjnego lub postępowania w sprawie zajęcia, nie wchodzi w skład masy upadłości. Kwestię tę reguluje ustawa nr 99/1963 – kodeks postępowania cywilnego. Z egzekucji wyłączone są te składniki majątku dłużnika, które są mu niezbędne do zaspokojenia własnych potrzeb materialnych lub potrzeb materialnych członków jego rodziny, a także składniki majątku potrzebne mu do wykonywania pracy oraz inne składniki majątku, których sprzedaż byłaby sprzeczna z dobrymi obyczajami (w szczególności codzienna odzież, zwykle urządzenia gospodarstwa domowego, obrączki ślubne i inne podobne przedmioty, leki oraz inne składniki majątku potrzebne dłużnikowi z racji choroby lub niepełnosprawności fizycznej, środki pieniężne w kwocie odpowiadającej dwukrotności kosztów utrzymania osoby fizycznej oraz zwierzęta domowe). Rzeczy wykorzystywane przez dłużnika do prowadzenia działalności gospodarczej nie są jednak wyłączone z masy upadłości. O ile ustawa nie stanowi inaczej, w skład masy upadłości nie wchodzi składniki majątku, którymi na mocy przepisów szczególnych można rozporządzać wyłącznie w ściśle określony sposób (np. dotacje celowe i pomoc zwrotna ze środków budżetowych zarządzanych przez instytucje szczebla centralnego lub lokalnego lub z budżetu państwa).

Sposób postępowania z majątkiem nabytym przez dłużnika lub majątkiem, który przypadł mu po wszczęciu takiego postępowania w sprawie niewypłacalności

Ogólnie rzecz biorąc, majątek nabyty przez dłużnika lub który mu przypadł po wszczęciu postępowania w sprawie niewypłacalności, wchodzi w skład masy upadłości; w zależności od rodzaju postępowania od zasady tej mogą jednak istnieć wyjątki. Dłużnicy mogą rozporządzać składnikami majątku wchodzącymi w skład masy upadłości wyłącznie w przypadku, gdy takie rozporządzenie nie będzie naruszało ograniczeń mających zastosowanie do danego etapu postępowania w sprawie niewypłacalności i ograniczeń specyficznych dla wybranego rodzaju postępowania w przypadku niewypłacalności.

4 Jakie uprawnienia przysługują odpowiednio dłużnikowi i zarządcy?

Zadania i status syndyka

Głównym zadaniem syndyka jest zarządzanie masą upadłości dłużnika i regulowanie sporów z tym związanych oraz innego rodzaju sporów. Syndyk dąży do zagwarantowania proporcjonalnego, szybkiego, oszczędnego i możliwie jak najpełniejszego zaspokojenia wierzycieli.

Syndyk jest zobowiązany do sumiennego wywiązywania się z powierzonych mu obowiązków i do działania z zachowaniem należytej staranności. Ma on obowiązek podejmować wszelkie wysiłki, jakich można od niego zasadnie oczekiwać, w celu jak najpełniejszego zaspokojenia wierzycieli. Musi on stawiać wspólny interes wierzycieli ponad swoim własnym interesem i ponad interesem innych podmiotów.

W postępowaniu likwidacyjnym syndyk posiada uprawnienie do rozporządzania masą upadłości oraz do wykonywania praw i spłaty zobowiązań dłużnika dotyczących masy upadłości. W szczególności syndyk wykonuje prawa udziałowca/akcjonariusza wynikające z udziałów/akcji wchodzących w skład masy upadłości, działa w charakterze pracodawcy w odniesieniu do pracowników dłużnika oraz jest odpowiedzialny za zarządzanie przedsiębiorstwem dłużnika, prowadzenie księgowości i zapewnienie przestrzegania przepisów podatkowych. Do obowiązków syndyka należy również spieniężanie masy upadłości.

W postępowaniu restrukturyzacyjnym syndyk jest odpowiedzialny głównie za nadzorowanie działalności dłużnika będącego w posiadaniu masy upadłości, dalsze identyfikowanie składników majątku wchodzących w skład masy upadłości i sporządzanie wykazu tych składników, rozstrzyganie sporów ubocznych, sporządzenie wykazu wierzycieli i jego uzupełnianie a także zdawanie radzie wierzycieli sprawy z podejmowanych działań. Syndyk występuje również w charakterze dłużnika na zgromadzeniu wspólników lub walnym zgromadzeniu akcjonariuszy.

W postępowaniu oddłużeniowym syndyk współpracuje z sądem prowadzącym postępowanie i z wierzycielami przy sprawowaniu nadzoru nad dłużnikiem i prowadzoną przez niego działalnością, spieniężaniu składników majątku dłużnika oraz przy przyporządkowywaniu comiesięcznych płatności w ramach harmonogramu zaspokajania wierzycieli.

Status dłużnika

W postępowaniu likwidacyjnym dłużnik traci uprawnienie do rozporządzania swoim majątkiem, do wykonywania innych praw oraz do spłaty zobowiązań dotyczących tego majątku. Uprawnienia te przechodzą na syndyka. Zgodnie z ustawą czynności prawne podejmowane w tym zakresie przez dłużnika po przeniesieniu uprawnienia do rozporządzania masą upadłości na syndyka są względem wierzycieli bezskuteczne.

W postępowaniu restrukturyzacyjnym majątek dłużnika pozostaje w jego posiadaniu, z zastrzeżeniem pewnych ograniczeń. Dłużnik może podejmować czynności prawne, które mają zasadnicze znaczenie dla rozporządzenia i zarządzania jego majątkiem, wyłącznie za zgodą rady wierzycieli. Dłużnik, który naruszy ten wymóg, odpowiada za szkody wyrządzone wierzycielom lub osobom trzecim lub wszelkie inne poniesione przez nich straty; członkowie organu zarządzającego dłużnika ponoszą solidarną odpowiedzialność z tytułu takich szkód lub innych strat. „Czynności prawne o zasadniczym znaczeniu” oznaczają czynności, które w istotnym stopniu zmieniają wartość masy upadłości, kolejność zaspokajania wierzycieli lub stopień zaspokojenia wierzycieli. Syndyk występuje w charakterze dłużnika na zgromadzeniu wspólników lub walnym zgromadzeniu akcjonariuszy.

W postępowaniu oddłużeniowym masa upadłości również pozostaje w posiadaniu dłużnika, jednak z zastrzeżeniem pewnych ograniczeń. Nadzór nad dłużnikiem sprawują sąd prowadzący postępowanie, syndyk i wierzyciele.

5 Jakie przesłanki muszą zostać spełnione, aby można było dokonać potrącenia wierzytelności?

Ogólnie rzecz biorąc, potrącenie regulują przepisy kodeksu cywilnego. Co do zasady, jeżeli strony mają względem siebie tego samego rodzaju wierzytelności, każda z nich może powiadomić drugą stronę o tym, że potrąca swoją wierzytelność z wierzytelnością drugiej strony. Potrącenia można dokonać, jak tylko strona uzyska prawo zarówno do żądania spłaty wierzytelności, jak i do spłaty swojego długu. Potrącenie skutkuje umorzeniem obydwu wierzytelności w zakresie, w jakim pokrywają się one ze sobą; jeżeli wierzytelności nie pokrywają się w pełni, wierzytelność potrąca się w podobny sposób, jak w przypadku zaspokojenia wierzytelności. Takie skutki następują wówczas, gdy dopuszczalne jest potrącenie obu wierzytelności.

W postępowaniu w sprawie niewypłacalności potrącenia wierzytelności wzajemnych między dłużnikiem a wierzycielem można dokonać na podstawie postanowienia dotyczącego niewypłacalności, jeżeli ustawowe warunki regulujące możliwość dokonania potrącenia (przewidziane w kodeksie cywilnym) zostaną spełnione przed podjęciem decyzji w zakresie wyboru rodzaju postępowania w sprawie niewypłacalności, chyba że przepisy ustawy o niewypłacalności stanowią inaczej.

W postępowaniu w sprawie niewypłacalności potrącenie nie jest dopuszczalne w szczególności w przypadku, gdy wierzyciel dłużnika:

nie uzyskał statusu zarejestrowanego wierzyciela w odniesieniu do zaliczalnej wierzytelności; lub
uzyskał zaliczalną wierzytelność w rezultacie bezskutecznej czynności prawnej; lub
wiedział o niewypłacalności dłużnika w momencie nabycia zaliczalnej wierzytelności,
nie zaspokoił jeszcze wierzytelności należnej dłużnikowi w stopniu, w jakim kwota tej wierzytelności wykracza poza kwotę jego własnej zaliczalnej wierzytelności; lub

w przypadkach wskazanych za pomocą środka tymczasowego zastosowanego przez sąd prowadzący postępowanie.

6 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na obowiązujące umowy, których stroną jest dłużnik?

Umowy wzajemne

Jeżeli w chwili otwarcia likwidacji bądź zezwolenia na przeprowadzenie restrukturyzacji lub oddłużenia dłużnik jest stroną umowy wzajemnej, w tym umowy przedwstępnej, która w chwili otwarcia likwidacji bądź zezwolenia na przeprowadzenie restrukturyzacji lub oddłużenia nie została jeszcze wykonana przez dłużnika ani przez drugą stronę, stosuje się następujące zasady:

– w postępowaniu likwidacyjnym lub postępowaniu oddłużeniowym syndyk może wykonać umowę zamiast dłużnika i dochodzić wykonania umowy przez drugą stronę albo może odmówić wykonania umowy;

– w postępowaniu restrukturyzacyjnym dłużnikowi będącemu w posiadaniu masy upadłości przysługują takie same uprawnienia, o ile zgodę na to wyrazi rada wierzycieli.

W postępowaniu likwidacyjnym lub postępowaniu oddłużeniowym uznaje się, że syndyk, który nie oświadczy, że umowa zostanie wykonana w terminie 30 dni od daty wydania postanowienia o likwidacji lub zezwolenia na oddłużenie, odmówił spełnienia świadczenia; do tego momentu druga strona umowy nie może odstąpić od umowy, chyba że postanowienia umowne stanowią inaczej. W postępowaniu restrukturyzacyjnym dłużnik znajdujący się w posiadaniu masy upadłości, który nie oświadczy, że odmawia spełnienia świadczenia w terminie 30 dni od daty zatwierdzenia restrukturyzacji, ma obowiązek umowę wzajemną wykonać.

Strona umowy, która ma obowiązek spełnić świadczenie jako pierwsza, może wstrzymać się ze spełnieniem świadczenia do czasu spełnienia lub zabezpieczenia świadczenia wzajemnego, chyba że umowa została zawarta przez tę stronę po opublikowaniu postanowienia dotyczącego niewypłacalności.

Jeżeli syndyk lub dłużnik będący w posiadaniu masy upadłości odmówi spełnienia świadczenia, druga strona może wystąpić z roszczeniem odszkodowawczym z tytułu doznanych szkód w terminie 30 dni od daty odmowy spełnienia świadczenia. Roszczenia drugiej strony umowy dotyczące dalszego wykonywania umowy po ogłoszeniu likwidacji uznaje się za roszczenia wobec masy upadłości.

Druga strona umowy nie może żądać zwrotu świadczenia spełnionego częściowo przed wydaniem postanowienia dotyczącego niewypłacalności z uwagi na fakt, że dłużnik nie spełnił świadczenia wzajemnego.

Umowy w zakresie zobowiązań o charakterze ciągłym

Jeżeli strony uzgodniły, że przedmiot umowy o określonej cenie rynkowej ma zostać dostarczony w określonym czasie lub w wyznaczonym terminie, oraz jeżeli taki określony czas przypadnie lub taki wyznaczony termin upłynie dopiero po ogłoszeniu likwidacji, strona nie może żądać spełnienia świadczenia; w takim przypadku strona może jedynie wystąpić z roszczeniem odszkodowawczym z tytułu niespełnienia świadczenia przez dłużnika. „Szkoda” oznacza różnicę między uzgodnioną ceną a ceną rynkową zapłaconą w dniu ogłoszenia likwidacji w miejscu wskazanym w umowie jako miejsce spełnienia świadczenia. Druga strona może dochodzić odszkodowania jako wierzyciel, zgłaszając wierzytelność w terminie 30 dni od dnia ogłoszenia likwidacji.

Umowa pożyczki

Jeżeli dłużnik zawarł umowę pożyczki po ogłoszeniu likwidacji, syndyk może zażądać zwrotu pożyczki przed upływem terminu wyznaczonego w tej umowie.

Dzierżawa, poddzierżawa

Istnieją szczegółowe przepisy regulujące kwestie związane z umowami dzierżawy i poddzierżawy. Po ogłoszeniu likwidacji syndyk jest uprawniony m.in. do wypowiedzenia w terminie ustawowym lub terminie umownym umów dzierżawy lub poddzierżawy zawartych przez dłużnika, nawet jeżeli umowy te zawarto na czas określony; okres wypowiedzenia nie może przekraczać trzech miesięcy. Powyższe pozostaje bez uszczerbku dla przepisów kodeksu cywilnego regulujących terminy i warunki wypowiedzenia umowy dzierżawy przez oddającego w dzierżawę.

Projekty umów przygotowane przez dłużnika, które w chwili ogłoszenia likwidacji nie zostały jeszcze zaakceptowane przez drugą stronę

Z chwilą ogłoszenia likwidacji wnioski dłużnika dotyczące zawarcia umów, które nie zostały jeszcze zaakceptowane, oraz wszelkie projekty umów, które zostały zaakceptowane przez dłużnika, ale nie zostały jeszcze zawarte, uznaje się za wygasłe w zakresie, w jakim dotyczą masy upadłości. Projekty umów, które nie zostały jeszcze zaakceptowane przez dłużnika w chwili ogłoszenia likwidacji, mogą zostać zaakceptowane wyłącznie przez syndyka.

Zastrzeżenie własności

Jeżeli dłużnik sprzedał rzecz ruchomą z zastrzeżeniem własności i wydał ją kupującemu przed ogłoszeniem likwidacji, kupujący może zwrócić taką rzecz albo żądać wykonania umowy. Jeżeli przed ogłoszeniem likwidacji dłużnik nabędzie i odbierze rzecz ruchomą z zastrzeżeniem własności, sprzedawca nie może żądać zwrotu takiej rzeczy, pod warunkiem że syndyk na wezwanie sprzedawcy niezwłocznie wykona zobowiązania zgodnie z umową.

7 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na postępowania wszczęte przez poszczególnych wierzycieli (z wyłączeniem zawisłych spraw sądowych)?

Wszczęcie postępowania w sprawie niewypłacalności wywołuje następujące skutki:

nie można wszcząć postępowania o wierzytelności i inne roszczenia dotyczące masy upadłości, jeżeli można ich dochodzić poprzez zgłoszenie; prawo do zaspokojenia wierzytelności z zabezpieczenia ustanowionego na majątku dłużnika lub na przedmiotach majątkowych wchodzących w skład masy upadłości można wykonywać i uzyskać wyłącznie na warunkach określonych w ustawie o niewypłacalności. Dotyczy to również sytuacji, w której po wszczęciu postępowania w sprawie niewypłacalności ustanowiono prawo zatrzymania nieruchomości na wniosek sądu lub w ramach postępowania egzekucyjnego;

można zarządzić lub wszcząć egzekucję lub zajęcie dotyczące majątku dłużnika, jak również innego majątku wchodzącego w skład masy upadłości, lecz nie można ich przeprowadzić. Jeżeli chodzi o roszczenia wobec masy upadłości i roszczenia równorzędne, można przeprowadzić egzekucję lub zajęcie dotyczące majątku dłużnika na podstawie orzeczenia sądu prowadzącego postępowanie w sprawie niewypłacalności z zastrzeżeniem ograniczeń przewidzianych w takim orzeczeniu;

w toku egzekucji nie można wykonać uzgodnionego przez wierzyciela i dłużnika uprawnienia do zajęcia wynagrodzenia dłużnika lub innego dochodu uznawanego za wynagrodzenie.

8 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na dalsze rozpoznanie sprawy sądowej zawisłej w momencie wszczęcia postępowania upadłościowego?

Wydanie postanowienia dotyczącego niewypłacalności skutkuje zawieszeniem postępowań sądowych i arbitrażowych w odniesieniu do wierzytelności i innych roszczeń dotyczących masy upadłości, podlegających zgłoszeniu w postępowaniu w sprawie niewypłacalności lub które uznaje się za zgłoszone w postępowaniu w sprawie niewypłacalności lub dotyczących wierzytelności niezaspokojonych w postępowaniu w sprawie niewypłacalności. O ile nie postanowiono inaczej, nie istnieje możliwość kontynuowania tych postępowań dopóki postanowienie dotyczące niewypłacalności jest w mocy.

9 Czym charakteryzuje się co do zasady udział wierzycieli w postępowaniu upadłościowym?

Zasady związane z udziałem wierzycieli

Postępowanie w sprawie niewypłacalności przeprowadza się m.in. zgodnie z następującymi zasadami dotyczącymi udziału wierzycieli:

postępowanie w sprawie niewypłacalności musi być prowadzone w taki sposób, aby zagwarantować, że żadna ze stron nie zostanie poszkodowana wskutek niesprawiedliwego traktowania ani nie uzyska nieuprawnionej korzyści, oraz aby zapewnić szybkie, efektywne i jak najpełniejsze zaspokojenie wierzycieli; wierzycieli, którzy z mocy prawa mają zasadniczo taką samą lub podobną rangę, muszą mieć takie same możliwości w postępowaniu w sprawie niewypłacalności;

o ile przepisy nie stanowią inaczej, uprawnienia wierzyciela nabyte w dobrej wierze przed wszczęciem postępowania w sprawie niewypłacalności nie mogą zostać ograniczone na mocy postanowienia sądu prowadzącego postępowanie w sprawie niewypłacalności lub wskutek zgodnych z postępowaniem działań syndyka;

wierzyciele mają obowiązek wstrzymać się od podejmowania czynności służących zaspokojeniu ich wierzytelności poza postępowaniem w sprawie niewypłacalności, chyba że zezwala na to prawo.

Organy wierzycieli

Organami wierzycieli są:

zgromadzenie wierzycieli;

rada wierzycieli (lub przedstawiciel wierzycieli).

Zgromadzenie wierzycieli odpowiada za powoływanie i odwoływanie członków i zastępców członków rady wierzycieli (lub przedstawiciela wierzycieli).

Zgromadzenie wierzycieli może zastrzec swoją właściwość w sprawach wykraczających poza zakres kompetencji organów wierzycieli. Jeżeli nie powołano rady wierzycieli ani przedstawiciela wierzycieli, funkcje tych organów przejmują zgromadzenie wierzycieli, chyba że ustawa stanowi inaczej.

Jeżeli zarejestrowano ponad 50 wierzycieli, zgromadzenie wierzycieli musi powołać radę wierzycieli. W pozostałych przypadkach wystarczy wybrać przedstawiciela wierzycieli.

Rada wierzycieli korzysta z uprawnień organów wierzycieli – nie dotyczy to jednak kwestii wchodzących w zakres uprawnień zgromadzenia wierzycieli lub spraw zarezerwowanych do kompetencji zgromadzenia wierzycieli. W szczególności rada wierzycieli nadzoruje działalność syndyka oraz jest uprawniona do

składania do sądu prowadzącego postępowanie w sprawie niewypłacalności wniosków dotyczących tego postępowania. Rada wierzycieli chroni wspólny interes wierzycieli i – we współpracy z syndykiem – ułatwia osiągnięcie celu postępowania w sprawie niewypłacalności. Przepisy dotyczące rady wierzycieli stosuje się odpowiednio do przedstawiciela wierzycieli.

Kategorie wierzycieli

Przepisy prawa rozróżniają wierzycieli uprawnionych do odrębnego zaspokojenia i wierzycieli niezabezpieczonych.

Wierzyciel uprawniony do odrębnego zaspokojenia to wierzyciel, którego wierzytelność została zabezpieczona aktywami wchodzącymi w skład masy upadłości w drodze prawa zastawniczego, prawa zatrzymania, ograniczenia prawa przeniesienia własności nieruchomości, powierniczego przeniesienia roszczenia, przelewu wierzytelności na zabezpieczenie lub podobnego prawa zabezpieczonego zgodnie z prawem obcym.

Wierzyciele uprawnieni do odrębnego zaspokojenia mogą wywierać istotny wpływ na przebieg postępowania w sprawie niewypłacalności. Jeżeli dłużnik prowadzi działalność gospodarczą i zgodnie z przepisami ustawy o niewypłacalności może zostać poddany restrukturyzacji, podjęcie decyzji o wyborze rodzaju postępowania w sprawie niewypłacalności (likwidacja lub restrukturyzacja) wymaga uzyskania głosów co najmniej połowy wszystkich wierzycieli uprawnionych do odrębnego zaspokojenia (a także wierzycieli niezabezpieczonych) obecnych na zgromadzeniu wierzycieli, stosownie do kwot wierzytelności tych wierzycieli, chyba że za przyjęciem uchwały opowie się przynajmniej 90% wierzycieli obecnych na zgromadzeniu, stosownie do kwot wierzytelności tych wierzycieli. Wierzyciel uprawniony do odrębnego zaspokojenia może również wydawać osobie sprawującej zarząd własny majątkiem polecenia w kwestii zarządzania zabezpieczeniem wiążącym tę osobę, o ile takie polecenia służą zapewnieniu odpowiedniego zarządzania tym majątkiem. Syndyk jest również związany poleceniami wierzycieli uprawnionych do odrębnego zaspokojenia w zakresie spieniężenia zabezpieczenia. Syndyk może nie zastosować się do takich poleceń, jeżeli uzna, że przedmiot zabezpieczenia można spieniężyć w korzystniejszy sposób – w takiej sytuacji zwraca się do sądu prowadzącego postępowanie w sprawie niewypłacalności o przeprowadzenie przeglądu tych poleceń w ramach pełnionych przez ten sąd funkcji nadzorczych. Spieniężenie rzeczy, prawa, roszczenia lub innego składnika majątku w postępowaniu w sprawie niewypłacalności skutkuje zniesieniem zabezpieczenia ustanowionego w odniesieniu do wierzytelności wierzyciela uprawnionego do odrębnego zaspokojenia, nawet jeżeli wierzyciel ten nie zgłosił swojej wierzytelności.

Wierzytelności wierzycieli uprawnionych do odrębnego zaspokojenia zaspokajają się w każdym etapie postępowania, z uwzględnieniem chwili powstania zabezpieczenia, z pełnej sumy zysków ze spieniężenia, pomniejszonej o wynagrodzenie syndyka oraz koszty zarządu i koszty spieniężenia.

Wszyscy pozostali wierzyciele są niezabezpieczeni. Ich pozycja w postępowaniu w sprawie niewypłacalności jest słabsza i przewidywany poziom zaspokojenia ich wierzytelności, zgodnie z danymi statystycznymi, jest zazwyczaj znacznie niższy.

10 W jaki sposób zarządca może wykorzystać aktywa masy upadłości dłużnika lub nimi rozporządzać?

Syndyk może spieniężyć składniki majątku wchodzące w skład masy upadłości w toku postępowania likwidacyjnego. Otrzymuje on uprawnienie do rozporządzania masą upadłości oraz do wykonywania praw i spłaty zobowiązań dłużnika dotyczących masy upadłości. W szczególności syndyk wykonuje prawa udziałowca/akcjonariusza wynikające z udziałów/akcji wchodzących w skład masy upadłości, podejmuje decyzje w sprawie tajemnic handlowych i innych kwestii o charakterze poufnym, działa w charakterze pracodawcy w odniesieniu do pracowników dłużnika oraz jest odpowiedzialny za zarządzanie przedsiębiorstwem dłużnika, prowadzenie księgowości tego przedsiębiorstwa i zapewnienie przestrzegania przepisów podatkowych. Do obowiązków syndyka należy również spieniężanie masy upadłości.

W postępowaniu restrukturyzacyjnym i postępowaniu oddłużeniowym dłużnik zachowuje przysługujące mu prawa, z zastrzeżeniem istotnych ograniczeń.

11 Jakie wierzytelności mogą być zgłoszone do masy upadłości dłużnika oraz w jaki sposób traktuje się roszczenia powstałe po wszczęciu postępowania upadłościowego?

Wierzytelności wobec masy upadłości i równoważne wierzytelności mogą zostać w pełni zaspokojone w dowolnym momencie po wydaniu postanowienia dotyczącym niewypłacalności.

Rozróżnia się następujące kategorie wierzytelności:

wierzytelności wobec masy upadłości powstałe po wszczęciu postępowania w sprawie niewypłacalności lub po ogłoszeniu zawieszenia tego postępowania (w szczególności zwrot wydatków i wynagrodzenia zarządcy tymczasowego, likwidatora dłużnika i członków rady wierzycieli oraz wierzytelności wierzycieli z tytułu finansowania kredytowego);

wierzytelności wobec masy upadłości powstałe po wydaniu postanowienia dotyczącego niewypłacalności (w szczególności wydatki i wynagrodzenie syndyka, podatki, opłaty, cła, składki na ubezpieczenie społeczne, składki przewidziane w ramach państwowej polityki zatrudnienia oraz składki z tytułu powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego);

wierzytelności równoważne wierzytelnościom wobec masy upadłości (np. wierzytelności pracowników dłużnika na gruncie prawa pracy oraz wierzytelności wierzycieli z tytułu ustawowego obowiązku alimentacyjnego).

12 Jakie zasady obowiązują przy zgłaszaniu, weryfikacji i uznaniu wierzytelności?

Zgłaszanie wierzytelności

Wierzyciele zgłaszają swoje wierzytelności sądowi prowadzącemu postępowanie w sprawie niewypłacalności na specjalnym formularzu i mogą to czynić od daty wszczęcia postępowania w sprawie niewypłacalności aż do upływu terminu wyznaczonego w postanowieniu dotyczącym niewypłacalności. Sąd nie weźmie pod uwagę wierzytelności zgłoszonych po tym terminie – w postępowaniu nie zostaną one zaspokojone. Należy zgłosić również wierzytelności, które były już dochodzone przed sądem, oraz wierzytelności nadające się do egzekucji, w tym wierzytelności dochodzone w ramach egzekucji lub zajęcia.

Wierzyciel, który zgłosi wierzytelność lub który jest uznawany za zarejestrowanego wierzyciela, może odstąpić od dochodzenia wierzytelności na dowolnym etapie postępowania.

We wniosku dotyczącym zgłoszenia wierzytelności należy wyjaśnić, w jaki sposób doszło do jej powstania i wskazać jej kwotę. Wierzytelność musi być zawsze wyrażona jako kwota pieniężna, nawet jeżeli dotyczy niepieniężnego składnika majątku. Do wniosku dotyczącego zgłoszenia wierzytelności należy załączyć wszelkie dokumenty, na które powołano się w jego treści. Możliwość prowadzenia egzekucji danej wierzytelności wynika z treści stosownego dokumentu urzędowego.

W zakresie terminu przedawnienia lub terminu ważności roszczeń wniosek dotyczący zgłoszenia wierzytelności wywiera taki sam skutek jak wniesienie powództwa do sądu lub dochodzenie prawa przed sądem w inny sposób; bieg tego terminu rozpoczyna się w dniu złożenia wniosku w sądzie postępowania w sprawie niewypłacalności.

Wierzyciel ponosi odpowiedzialność za prawidłowość informacji zawartych we wniosku dotyczącym zgłoszenia wierzytelności. Na wniosek syndyka sąd prowadzący postępowanie w sprawie niewypłacalności może nałożyć na wnioskodawcę sankcje w przypadku zawyżenia kwoty wierzytelności (o więcej niż 100%), nakazując mu wpłatę do masy upadłości kwoty w wysokości ustalonej po wzięciu pod uwagę wszystkich okoliczności związanych ze złożeniem wniosku dotyczącego zgłoszenia wierzytelności i przeprowadzeniu weryfikacji samej wierzytelności, przy czym górną granicą jest suma, o którą zgłoszona wierzytelność przekraczała jej faktyczną wartość.

Wierzyciel traci prawo do zaspokojenia zabezpieczonej wierzytelności, jeżeli dochodzi wierzytelności niezgodnie z przewidzianą kolejnością lub jeżeli – po przeprowadzeniu weryfikacji – okaże się, że poziom zabezpieczenia został zawyżony o ponad 100%. W takim przypadku sąd może nakazać wierzycielowi

uiszczenie wpłaty na rzecz wierzycieli uprawnionych do odrębnego zaspokojenia, którzy zgłosili wierzytelności zabezpieczone na tych samych składnikach majątku. Sąd ustala kwotę takiej wpłaty, biorąc pod uwagę wszystkie okoliczności związane z wykonywaniem przez wierzyciela prawa do zaspokojenia wierzytelności z zabezpieczenia oraz wyniki weryfikacji, przy czym górną granicą jest suma, o którą wartość zabezpieczenia wskazanego we wniosku przekraczała rzeczywistą wartość zabezpieczenia.

Weryfikacja zgłoszonych wierzytelności

Zgłoszone wierzytelności są w pierwszej kolejności poddawane weryfikacji, którą przeprowadza syndyk, porównując je z załączonymi dokumentami oraz ze sprawozdaniami finansowymi lub księgami dłużnika prowadzonymi zgodnie z przepisami szczególnymi. Syndyk zwraca się następnie do dłużnika o ustosunkowanie się do zgłoszonych wierzytelności. W stosownych przypadkach syndyk przeprowadza niezbędne czynności wyjaśniające w związku ze zgłoszonymi wierzytelnościami we współpracy z właściwymi organami, które są zobowiązane do udzielenia mu wsparcia w tym zakresie.

Jeżeli wniosek dotyczący zgłoszenia wierzytelności zawiera błędy lub jest niekompletny, syndyk wzywa wierzyciela do skorygowania lub uzupełnienia tego zgłoszenia w terminie 15 dni (przy czym może wyznaczyć również dłuższy termin), przekazując mu stosowne wskazówki w tym zakresie. Syndyk przekazuje wnioski dotyczące zgłoszenia wierzytelności, które nie zostaną uzupełnione ani skorygowane w należyty sposób w wyznaczonym terminie, sądowi prowadzącemu postępowanie w celu wydania postanowienia o ich odrzuceniu. Wierzyciel musi zostać należyście powiadomiony o tym fakcie.

Syndyk sporządza wykaz zgłoszonych wierzytelności. Wierzycieli uprawnionych do odrębnego zaspokojenia wymienia się w osobnym wykazie. Jeżeli syndyk nie uwzględnił wierzytelności, należy wyraźnie to zaznaczyć. W odniesieniu do wszystkich wierzycieli należy podać informacje umożliwiające stwierdzenie ich tożsamości oraz informacje na temat sposobu, w jaki doszło do powstania wierzytelności, kwoty wierzytelności oraz jej pozycji w kolejności zaspokajania. Ponadto w przypadku wierzycieli uprawnionych do odrębnego zaspokojenia należy również wskazać podstawę zabezpieczenia wierzytelności i sposób jej zabezpieczenia.

Przed przeprowadzeniem posiedzenia weryfikacyjnego sąd prowadzący postępowanie w sprawie niewypłacalności publikuje wykaz zgłoszonych wierzytelności w rejestrze niewypłacalności. Sąd ten publikuje również niezwłocznie w rejestrze upadłości wszelkie zmiany wprowadzone w wykazie zgłoszonych wierzytelności.

Zgłoszone wierzytelności są następnie weryfikowane na posiedzeniu weryfikacyjnym, które zwołuje sąd. W postanowieniu dotyczącym niewypłacalności sąd wyznacza termin i miejsce posiedzenia weryfikacyjnego. Wierzyciele mogą zmienić kwotę zgłoszonej przez siebie wierzytelności aż do zakończenia posiedzenia weryfikacyjnego, chyba że wierzytelność ta została uznana lub zakwestionowana na mocy prawomocnego orzeczenia. Wierzyciele nie mogą jednak zmienić podstawy, na jakiej zgłosili wierzytelność, ani jej pozycji w kolejności zaspokajania wierzytelności.

Kwestionowanie wierzytelności

Wiarygodność, kwotę i kolejność zaspokajania wszystkich zgłoszonych wierzytelności może zakwestionować: a) syndyk; b) dłużnik; lub c) zarejestrowany wierzyciel.

Zakwestionowanie wierzytelności wierzyciela przez innego zarejestrowanego wierzyciela musi odbyć się z zachowaniem takich samych wymogów formalnych jak w przypadku powództwa wszczynanego zgodnie z przepisami kodeksu postępowania cywilnego oraz z wyraźnym wskazaniem, czy celem jest zakwestionowanie wiarygodności, kwoty czy też pozycji wierzytelności w kolejności zaspokajania wierzytelności. Pismo dotyczące zakwestionowania wierzytelności wnosi się na specjalnym formularzu.

W ustawie o niewypłacalności wyróżnia się następujące sposoby kwestionowania wierzytelności:

zakwestionowanie wiarygodności wierzytelności – wnioskodawca argumentuje, że wierzytelność nigdy nie powstała, że została w pełni umorzona lub że uległa w całości przedawnieniu;

zakwestionowanie kwoty wierzytelności – wnioskodawca argumentuje, że wysokość zobowiązania dłużnika jest mniejsza niż zgłoszona kwota (osoba kwestionująca kwotę wierzytelności musi również wskazać jej faktyczną kwotę);

zakwestionowanie pozycji wierzytelności w kolejności zaspokajania wierzytelności – wnioskodawca argumentuje, że pozycja wierzytelności w kolejności jest mniej korzystna niż pozycja wskazana przy zgłoszeniu wierzytelności lub że odmówiono mu prawa do zaspokojenia wierzytelności z zabezpieczenia (osoba kwestionująca pozycję wierzytelności musi również wskazać kolejność, w jakiej wierzytelność powinna zostać zaspokojona).

Jeżeli zarejestrowany wierzyciel kwestionuje wierzytelności innego zarejestrowanego wierzyciela, wierzyciele ci stają się stronami sporu ubocznego. Syndyk, który chce wesprzeć jedną ze stron w tym sporze, w którym sam udziału nie bierze, ma prawo do interwencji.

Orzeczenia w sprawie wiarygodności, kwoty i pozycji wierzytelności w kolejności zaspokajania wierzytelności wydaje sąd prowadzący postępowanie w sprawie niewypłacalności.

13 Jakie zasady obowiązują przy podziale funduszy masy upadłości? W jaki sposób ustala się hierarchę roszczeń i praw wierzycieli?

Masę upadłości spienięża się w postępowaniu likwidacyjnym. Oznacza to, że cały majątek wchodzący w skład masy upadłości zostaje przekształcony w środki pieniężne w celu proporcjonalnego zaspokojenia wierzycieli. Masę upadłości spienięża syndyk. Spieniężenia można dokonać dopiero po uprawomocnieniu się postanowienia dotyczącego likwidacji i po zwołaniu pierwszego zgromadzenia wierzycieli. Ze spieniężenia wyłączone są składniki majątku zagrożone zepsuciem lub utratą wartości; sąd prowadzący postępowanie może również z innych względów zezwolić na wyłączenie określonych przedmiotów ze spieniężenia. Spieniężenie masy upadłości znosi wszystkie skutki tytułu egzekucyjnego lub tytułu do zajęcia oraz inne wady związane ze spieniężeniem majątku, chyba że ustawa stanowi inaczej.

Masę upadłości można spieniężyć w drodze:

publicznej licytacji;

sprzedaży rzeczy ruchomych i nieruchomości zgodnie z przepisami kodeksu postępowania cywilnego o egzekucji;

sprzedaży składników majątku poza licytacją.

Jeżeli zyski ze spieniężenia masy upadłości okazały się niewystarczające do zaspokojenia wszystkich wierzytelności, w pierwszej kolejności pokrywa się wynagrodzenie syndyka i poniesione przez niego wydatki, następnie wierzytelności wierzycieli, które powstały w trakcie zawieszenia postępowania, wierzytelności wierzycieli z tytułu finansowania kredytem, koszty związane z zarządaniem i utrzymaniem masy upadłości, wierzytelności pracowników dłużnika na gruncie prawa pracy oraz wierzytelności wierzycieli związane ze świadczeniami alimentacyjnymi i odszkodowaniami z tytułu doznania uszczerbku na zdrowiu. Pozostałe wierzytelności zaspokajają się proporcjonalnie.

Po uprawomocnieniu się postanowienia zatwierdzającego sprawozdanie końcowe syndyk przekazuje projekt podziału masy upadłości sądowi prowadzącemu postępowanie, określając kwotę, jaka powinna zostać wypłacona w związku z poszczególnymi wierzytelnościami figurującymi w zweryfikowanym wykazie zgłoszonych wierzytelności. Na tej podstawie sąd wydaje postanowienie w przedmiocie podziału masy upadłości, w którym określa wysokość kwot, jakie należy wypłacić wierzycielom. Wszystkich wierzycieli figurujących w planie podziału masy upadłości zaspokajają się proporcjonalnie do zgłoszonej kwoty ich wierzytelności. Przed dokonaniem podziału masy upadłości zaspokajają się dotychczas niezaspokojone wierzytelności, które mogą zostać zaspokojone w każdej chwili w toku postępowania likwidacyjnego. Wierzytelności te obejmują w szczególności:

wierzytelności wobec masy upadłości – wydatki poniesione przez syndyka i jego wynagrodzenie, koszty związane z zarządaniem i utrzymaniem majątku dłużnika, podatki, opłaty, cła, składki na ubezpieczenie społeczne, składki na ubezpieczenie od utraty pracy, składki na ubezpieczenie zdrowotne itp.;

równoważne wierzytelności – wierzytelności pracowników dłużnika na gruncie prawa pracy, wierzytelności wierzycieli związane z odszkodowaniem z tytułu doznania uszczerbku na zdrowiu, wierzytelności Skarbu Państwa itp.;

wierzytelności zabezpieczone.

14 Jakie są przesłanki oraz skutki zakończenia postępowania upadłościowego (w szczególności w drodze układu)?

Zakończenie postępowania likwidacyjnego

Po spieniężeniu masy upadłości syndyk składa do sądu prowadzącego postępowanie sprawozdanie końcowe. W sprawozdaniu końcowym należy opisać w sposób ogólny czynności podjęte przez syndyka i przedstawić ilościową ocenę wyników finansowych dotyczących tych czynności. Musi ono zawierać wskazanie kwoty, którą należy podzielić między wierzycieli, oraz oznaczenie tych wierzycieli, wraz ze wskazaniem wysokości ich udziałów w łącznej kwocie masy upadłości. Poza sprawozdaniem końcowym syndyk składa do sądu zestawienie opłat i wydatków.

Sąd prowadzący postępowanie weryfikuje sprawozdanie końcowe syndyka i przedstawione przez niego wyczerpanie, a po przeprowadzeniu posiedzenia z udziałem syndyka koryguje ewentualne błędy i braki stwierdzone w tym sprawozdaniu. Sąd powiadamia strony o zweryfikowanym sprawozdaniu końcowym syndyka w drodze jego publicznego ogłoszenia. Po uprawomocnieniu się postanowienia zatwierdzającego sprawozdanie końcowe syndyk przekazuje sądowi projekt postanowienia w przedmiocie podziału masy upadłości, określając kwotę, jaka powinna zostać wypłacona w związku z poszczególnymi wierzytelnościami figurującymi w zweryfikowanym wykazie zgłoszonych wierzytelności. Następnie sąd wydaje postanowienie w przedmiocie podziału masy upadłości, w którym określa wysokość kwot, jakie należy wypłacić wierzycielom. Wszystkich wierzycieli figurujących w planie podziału masy upadłości zaspokajają się proporcjonalnie do zgłoszonej kwoty ich wierzytelności. W postanowieniu dotyczącym podziału masy upadłości sąd wyznacza syndykowi termin do realizacji podziału, który nie powinien być dłuższy niż dwa miesiące od dnia uprawomocnienia się postanowienia dotyczącego podziału. Postępowanie likwidacyjne kończy się wraz z doręczeniem sprawozdania syndyka z realizacji podziału masy upadłości oraz wydaniem przez sąd postanowienia o zakończeniu postępowania. Sąd może również w pewnych innych sytuacjach przewidzianych w ustawie umorzyć postępowanie likwidacyjne, np. jeżeli okaże się, że majątek dłużnika jest w oczywisty sposób niewystarczający do zaspokojenia wierzycieli. Po uprawomocnieniu się takiego postanowienia postępowanie w sprawie niewypłacalności kończy się.

Zakończenie postępowania restrukturyzacyjnego

Postępowanie restrukturyzacyjne kończy się z chwilą wydania przez sąd postanowienia zatwierdzającego wykonanie planu restrukturyzacyjnego lub istotnych jego części. Na orzeczenie sądu w tym przedmiocie środek odwoławczy nie przysługuje.

Postępowanie restrukturyzacyjne może również zostać zakończone wydaniem przez sąd orzeczenia o przekształceniu tego postępowania w postępowanie likwidacyjne. Rozwiązanie takie można zastosować w ustawowo przewidzianych przypadkach, w szczególności w razie wystąpienia problemów z zatwierdzeniem i wykonaniem planu restrukturyzacji. Sąd nie może wydać orzeczenia o przekształceniu postępowania restrukturyzacyjnego w postępowanie likwidacyjne, jeżeli wykonano już istotne elementy planu restrukturyzacji. Na orzeczenie sądu w tym przedmiocie środek odwoławczy może wnieść dłużnik, osoba występująca z wnioskiem o przeprowadzenie restrukturyzacji, syndyk lub rada wierzycieli. Jeżeli sąd zdecydował o przekształceniu postępowania restrukturyzacyjnego w postępowanie likwidacyjne, ma to skutki takie jak otwarcie likwidacji, o ile sąd w tym postanowieniu nie określił innych warunków przekształcenia.

Zakończenie postępowania oddłużeniowego

Postępowanie oddłużeniowe kończy się wydaniem przez sąd orzeczenia zatwierdzającego oddłużenie. Na orzeczenie takie środka odwoławczego wnieść nie można. Jeżeli dłużnik wykonał wszystkie swoje obowiązki terminowo oraz zgodnie z zatwierdzonym postępowaniem, sąd wydaje, na wniosek tego dłużnika, postanowienie o jego zwolnieniu z obowiązku zaspokojenia wierzytelności objętych postępowaniem w takim stopniu, w jakim wierzytelności te nie zostały jeszcze zaspokojone.

Postępowanie oddłużeniowe może również zostać zakończone, jeżeli sąd to postępowanie umorzy i postanowi rozwiązać kwestie związane z niewypłacalnością dłużnika na drodze postępowania likwidacyjnego. Rozwiązanie takie można zastosować w sytuacjach określonych w ustawie, w szczególności jeżeli dłużnik nie spełni warunków oddłużenia.

15 Jakie prawa przysługują wierzycielom po zakończeniu postępowania upadłościowego?

W przypadku postępowania likwidacyjnego dotyczącego majątku osoby fizycznej (w każdej chwili po zakończeniu tego postępowania) lub majątku osoby prawnej (do momentu jej rozwiązania poprzez wykreślenie z rejestru publicznego) po zakończeniu takiego postępowania istnieje możliwość wydania postanowienia w przedmiocie zajęcia lub wszczęcia egzekucji dotyczącej wierzytelności, która została zatwierdzona i nie była zakwestionowana przez dłużnika, ale która nie została zaspokojona w toku postępowania likwidacyjnego. Wraz z wnioskiem o przeprowadzenie egzekucji składa się jedynie kartę weryfikacji oraz sprawozdanie z weryfikacji dotyczącej tej wierzytelności. Uprawnienie takie ulega przedawnieniu po upływie dziesięciu lat od daty zakończenia postępowania likwidacyjnego, przy czym bieg terminu przedawnienia rozpoczyna się w dniu wejścia w życie postanowienia o zakończeniu postępowania.

W przypadku restrukturyzacji, po wejściu w życie planu restrukturyzacyjnego sąd może zarządzić przeciwko dłużnikowi przeprowadzenie egzekucji lub zajęcia w celu odzyskania wierzytelności określonej w planie restrukturyzacyjnym. Jeżeli wierzytelność została zakwestionowana, przeprowadzenie egzekucji lub zajęcia możliwe jest wyłącznie po uprawomocnieniu się orzeczenia sądowego zatwierdzającego tę wierzytelność; orzeczenie to załącza się do wniosku.

W ramach postępowania oddłużeniowego po zakończeniu tego postępowania i zwolnieniu z reszty długu wierzyciele nie mogą już dochodzić zaspokojenia pozostałych wierzytelności w drodze egzekucji lub zajęcia. W takiej sytuacji nie ma znaczenia, czy wierzyciele zostali częściowo zaspokojeni w toku postępowania oddłużeniowego lub nawet czy zgłosili swoją wierzytelność w postępowaniu w sprawie niewypłacalności.

16 Kto ponosi koszty postępowania upadłościowego łącznie z poniesionymi wydatkami?

Koszty – w szczególności wynagrodzenie syndyka i poniesione przez niego wydatki – powinny zostać pokryte z masy upadłości, tj. powinien ponieść je dłużnik.

Ponieważ wartość składników majątku wchodzących w skład masy upadłości nie zawsze jest wystarczająca do pokrycia kosztów, sąd prowadzący postępowanie może – przed wydaniem orzeczenia w sprawie wniosku dotyczącego niewypłacalności – nakazać wnioskodawcy w wyznaczonym terminie uiszczenie z góry kosztów postępowania w sprawie niewypłacalności, jeżeli jest to konieczne do pokrycia kosztów tego postępowania i nie można zapewnić niezbędnych środków w inny sposób. Powyższe ma zastosowanie nawet wówczas, gdy oczywiste jest, iż dłużnik nie posiada żadnego majątku. W ustawie przewidziano górny próg takiej wpłaty. Jeżeli wniosek o wszczęcie postępowania w sprawie niewypłacalności złożyło kilka osób, są one solidarnie zobowiązane do wniesienia zaliczki.

W przypadku braku możliwości pokrycia kosztów z masy upadłości, pozostałą część kosztów przeprowadzenia postępowania w sprawie niewypłacalności pokrywa się z zaliczki, tj. koszty te pokrywa wnioskodawca.

Jeżeli wysokość zaliczki nie pokryje kosztów, wówczas pokrywa je państwo. W przepisach szczególnych określono maksymalną wysokość kosztów, które może pokryć państwo.

17 Jakie są zasady dotyczące nieważności, zaskarżenia lub względnej bezskuteczności czynności prawnych dokonanych ze szkodą dla ogółu wierzycieli?

Czynności prawne podjęte przez dłużnika z zamiarem ograniczenia możliwości zaspokojenia wierzycieli lub w celu zapewnienia określonym wierzycielom preferencyjnego traktowania są bezskuteczne. Również zaniechania dłużnika w tym zakresie uznaje się za czynności prawne. Wyróżnia się trzy kategorie takich bezskutecznych czynności: a) czynności prawne pozbawione adekwatnego świadczenia wzajemnego; b) preferencyjne czynności prawne prowadzące do sytuacji, w której wierzycielności jednego wierzyciela zostają zaspokojone w większym stopniu, niż miałyby to miejsce w postępowaniu likwidacyjnym, ze szkodą dla pozostałych wierzycieli; c) czynności prawne, poprzez które dłużnik umyślnie ogranicza możliwość zaspokojenia wierzyciela, jeżeli zamiar ten był znany drugiej stronie lub – biorąc pod uwagę wszystkie okoliczności sprawy – musiał być znany drugiej stronie.

Sąd prowadzący postępowanie w sprawie niewypłacalności orzeka o bezskuteczności takich czynności prawnych podjętych przez dłużnika po ich zaskarżeniu przez syndyka (powództwo o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną). Syndyk może wnieść powództwo o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną w terminie roku od dnia uprawomocnienia się orzeczenia dotyczącego niewypłacalności. Jeżeli powództwo nie zostanie wniesione w wyznaczonym terminie, roszczenie o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną wygasa. Świadczenie na rzecz dłużnika wynikające z czynności prawnych uznanych za bezskuteczne wchodzi w skład masy upadłości po uprawomocnieniu się postanowienia uwzględniającego powództwo o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną.

Bezskuteczność czynności prawnej pozostaje bez uszczerbku dla jej wykonalności. W postępowaniu w sprawie niewypłacalności świadczenie na rzecz dłużnika wynikające z bezskutecznych czynności prawnych wchodzi jednak w skład masy upadłości. Jeżeli pierwotne świadczenie na rzecz dłużnika z bezskutecznej czynności prawnej nie może zostać przekazane do masy upadłości, ubytek w masie upadłościowej należy odpowiednio uzupełnić.

W postępowaniu w sprawie niewypłacalności sąd prowadzący to postępowanie nie jest związany postanowieniem wydanym przez inny sąd ani decyzją jakiegoś innego organu, na mocy których unieważniono czynność prawną podjętą w odniesieniu do składników majątku dłużnika lub zobowiązań dłużnika; dotyczy to również wszelkich innych rozstrzygnięć. W toku postępowania w sprawie niewypłacalności tylko sąd tego postępowania bada ważność tego rodzaju czynności prawnej poprzez wydanie orzeczenia wstępnego albo w ramach sporu ubocznego dotyczącego tej kwestii. Powództwo w ramach tego sporu mogą wnieść syndyk lub prokurator oraz strony postępowania w sprawie niewypłacalności inne niż dłużnik, chyba że dłużnik sam zarządza majątkiem. Syndyk musi być w takim postępowaniu albo powodem albo pozwanym. Jeżeli w postanowieniu kończącym postępowanie w sprawie sąd unieważni czynność prawną odnoszącą się do składników majątku lub zobowiązań dłużnika, uzyskana w formie świadczenia korzyść ekonomiczna musi wejść do masy upadłości.

Jeżeli czynność prawna dotycząca składników majątku lub zobowiązań dłużnika zostanie unieważniona na mocy postanowienia sądu, które uprawomocniło się przed wszczęciem postępowania w sprawie niewypłacalności, czynność prawną będącą przedmiotem tego postanowienia uznaje się w ramach postępowania w sprawie niewypłacalności również za nieważną.

Przepisy szczegółowe dotyczące określonych kategorii roszczeń

W odniesieniu do następujących kategorii roszczeń stosuje się przepisy szczegółowe:

- roszczenia do masy upadłości powstałe po wszczęciu postępowania w sprawie niewypłacalności lub po zawieszeniu postępowania;
- roszczenia do masy upadłości powstałe po wydaniu postanowienia dotyczącego niewypłacalności;
- roszczenia równoważne roszczeniom do masy upadłości;
- roszczenia podporządkowane;
- roszczenia udziałowców/akcjonariuszy dłużnika lub jego członków wynikające z ich uczestnictwa w spółce lub w spółdzielni.

Ostatnia aktualizacja: 21/08/2018

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Upadłość - Estonia

W przepisach estońskich przewiduje się trzy różne rodzaje postępowań w przedmiocie upadłości: postępowanie upadłościowe, postępowanie restrukturyzacyjne (w przedmiocie restrukturyzacji przedsiębiorstwa) oraz postępowanie w przedmiocie restrukturyzacji zadłużenia. Postępowanie upadłościowe jest uregulowane w ustawie o upadłości, przepisy dotyczące restrukturyzacji przedsiębiorstwa zawiera ustawa o restrukturyzacji, a przepisy dotyczące restrukturyzacji zadłużenia – ustawa o restrukturyzacji zadłużenia i ochronie długów. Ustawy są dostępne w językach estońskim i angielskim na stronie internetowej dziennika urzędowego (Riigi Teataja).

Celem postępowania upadłościowego jest zaspokojenie roszczeń wierzycieli z majątku dłużnika poprzez jego sprzedaż lub przywrócenie przedsiębiorstwu dłużnika zdolności wykonywania zobowiązań. W drodze postępowania upadłościowego dłużnik będący osobą fizyczną uzyskuje możliwość zwolnienia z zobowiązań. W toku postępowania upadłościowego ustala się przyczynę niewypłacalności dłużnika.

Celem postępowania restrukturyzacyjnego jest uwzględnienie interesów i ochrona praw przedsiębiorców, wierzycieli i osób trzecich w toku restrukturyzacji przedsiębiorstwa. Restrukturyzacja przedsiębiorstwa oznacza zastosowanie zbioru środków umożliwiających przedsiębiorstwu przezwycięzenie trudności gospodarczych, przywrócenie płynności, zwiększenie rentowności oraz zapewnienie zrównoważonego zarządzania przedsiębiorstwem.

Celem postępowania w przedmiocie restrukturyzacji zadłużenia jest ułatwienie restrukturyzacji zadłużenia osoby fizycznej, która ma problemy z wypłacalnością (dłużnika), aby przezwyciężyć tego rodzaju problemy i uniknąć postępowania upadłościowego. Postępowanie w przedmiocie restrukturyzacji zadłużenia umożliwia dłużnikowi restrukturyzację zobowiązań pieniężnych (zadłużenia prywatnego) poprzez przedłużenie terminu na wywiązanie się z zobowiązania, umożliwienie spłaty zadłużenia w ratach lub zmniejszenie zakresu zobowiązania.

Zakres stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1346/2000 z dnia 29 maja 2000 r. w sprawie postępowania upadłościowego obejmuje postępowanie upadłościowe. Zakres stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/848 z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie postępowania upadłościowego (wersja przekształcona) obejmuje postępowanie upadłościowe oraz postępowanie w przedmiocie restrukturyzacji zadłużenia.

1 Wobec jakiego podmiotu można wszcząć postępowanie upadłościowe?

Zgodnie z prawem estońskim osobą fizyczną jest człowiek, natomiast osobą prawną jest podmiot prawny utworzony na podstawie przepisów prawa. Osoba prawna może być osobą prawną prawa prywatnego albo osobą prawną prawa publicznego. „Osoba prawna prawa prywatnego” oznacza osobę prawną założoną w interesie prywatnym zgodnie z ustawą dotyczącą odpowiedniego rodzaju osoby prawnej. Spółki jawne, spółki komandytowe, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, spółki akcyjne, spółdzielnie, fundacje i organizacje non-profit są osobami prawnymi prawa prywatnego. Państwo, organy samorządu terytorialnego i inne osoby prawne założone w interesie publicznym zgodnie z dotyczącymi ich przepisami są osobami prawnymi prawa publicznego.

1. Postępowanie upadłościowe

Postępowanie upadłościowe można wszcząć zarówno wobec osób prawnych, jak i wobec osób fizycznych, niezależnie od tego, czy dana osoba fizyczna jest przedsiębiorcą. Państwo lub organ samorządu terytorialnego nie mogą ogłosić upadłości.

2. Postępowanie restrukturyzacyjne

Postępowanie restrukturyzacyjne można wszcząć wyłącznie wobec osób prawnych prawa prywatnego.

3. Postępowanie w przedmiocie restrukturyzacji zadłużenia

Postępowanie w przedmiocie restrukturyzacji zadłużenia można wszcząć wobec osób fizycznych, które mają problemy z wypłacalnością, niezależnie od tego, czy są przedsiębiorcami. O restrukturyzację zadłużenia może wnieść dłużnik, którego miejsce zamieszkania znajduje się w Estonii i który zamieszkiwał w Estonii przez okres nie krótszy niż dwa lata przed złożeniem wniosku o restrukturyzację zadłużenia.

2 Jakie przesłanki muszą zostać spełnione, aby można było wszcząć postępowanie upadłościowe?

1. Postępowanie upadłościowe

Upadłość oznacza niewypłacalność dłużnika stwierdzoną postanowieniem sądu. Pierwszą główną przesłanką wszczęcia postępowania upadłościowego jest zatem niewypłacalność dłużnika.

Dłużnik jest niewypłacalny, jeżeli nie jest w stanie zaspokoić roszczeń wierzycieli ze względu na swoją sytuację finansową i niezdolność ta nie jest przejściowa. Dłużnik będący osobą prawną jest niewypłacalny również wtedy, gdy jego majątek nie wystarcza na pokrycie jego zobowiązań oraz ze względu na sytuację finansową dłużnika stan ten nie jest przejściowy. W przypadku złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości przez dłużnika sąd ogłosi upadłość również wówczas, gdy prawdopodobne jest, iż stan niewypłacalności wystąpi w przyszłości. W przypadku złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości przez dłużnika domniemywa się, iż dłużnik jest niewypłacalny.

Drugą główną przesłanką wszczęcia postępowania upadłościowego jest złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości przez dłużnika lub wierzyciela.

Wniosek o ogłoszenie upadłości złożony przez dłużnika dłużnik musi zawierać uzasadnienie. W przypadku złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości przez wierzyciela wierzyciel musi uzasadnić niewypłacalność dłużnika oraz udowodnić istnienie roszczenia.

Sąd może zażądać od wierzyciela składającego wniosek uiszczenia określonej przez sąd sumy pieniężnej jako zaliczki na pokrycie wynagrodzenia i wydatków zarządcy tymczasowego, jeżeli istnieją podstawy, by przypuszczać, że masa upadłości jest niewystarczająca do ich pokrycia. Jeżeli wierzyciel nie wpłaci zaliczki, postępowanie zostanie umorzone.

Sąd odmówi dopuszczenia wniosku o ogłoszenie upadłości złożonego przez wierzyciela, jeżeli we wniosku o ogłoszenie upadłości nie zostanie wykazane istnienie roszczenia wnioskodawcy wobec dłużnika, jeżeli we wniosku o ogłoszenie upadłości nie zostanie uzasadniona niewypłacalność dłużnika lub jeżeli wniosek o ogłoszenie upadłości opiera się na wierzitelności, do której ma zastosowanie plan restrukturyzacyjny lub plan restrukturyzacji zadłużenia. Sąd odmówi dopuszczenia wniosku o ogłoszenie upadłości również wówczas, gdy zaistnieją jakiegokolwiek inne przesłanki przewidziane w kodeksie postępowania cywilnego.

Sąd zakończy postępowanie, wydając postanowienie o jego umorzeniu bez ogłaszania upadłości, niezależnie od niewypłacalności dłużnika, jeżeli majątek dłużnika nie wystarcza do pokrycia kosztów i wydatków poniesionych w toku postępowania upadłościowego oraz jeżeli niemożliwe jest odzyskanie składników majątku lub zgłoszenie roszczeń ich zwrotu lub wytoczenie powództwa przeciwko członkowi organu zarządzającego.

Sąd ogłasza upadłość postanowieniem (postanowienie o ogłoszeniu upadłości). W postanowieniu o ogłoszeniu upadłości sąd musi oznaczyć godzinę ogłoszenia upadłości. Postępowanie upadłościowe rozpoczyna się od ogłoszenia upadłości.

Zawiadomienie o ogłoszeniu upadłości jest niezwłocznie publikowane w dzienniku urzędowym (Ametlikud Teadaanded).

Postanowienie o ogłoszeniu upadłości jest objęte rygorem natychmiastowej wykonalności. Wykonania postanowienia o ogłoszeniu upadłości nie można zawiesić ani odroczyć, nie można także zmienić sposobu lub procedury przewidzianych w przepisach w odniesieniu do wykonania postanowienia o ogłoszeniu upadłości. Jeżeli sąd wyższej instancji uchyli postanowienie o ogłoszeniu upadłości, pozostaje to bez uszczerbku dla ważności czynności prawnych dokonanych przez zarządcę lub w stosunku do zarządcy.

Dłużnik i wierzyciel składający wniosek mogą wnieść zażalenie na postanowienie o ogłoszeniu upadłości w terminie 15 dni od dnia publikacji zawiadomienia o upadłości. Dłużnik i składający wniosek o ogłoszenie upadłości mogą odwołać się od postanowienia sądu okręgowego (*ringkonnakohus*) w przedmiocie zażalenia na postanowienie do Sądu Najwyższego. Zarządca nie może wnieść zażalenia w imieniu dłużnika ani reprezentować dłużnika w toku postępowania w sprawie zażalenia.

Czas trwania postępowania upadłościowego w Estonii jest stosunkowo długi. Postępowania kończące się umorzeniem bez ogłoszenia upadłości trwają średnio 94 dni w przypadku osób prawnych i 85 dni w przypadku osób fizycznych. Wypracowanie planu podziału, na podstawie którego można dokonać spłaty wierzycieli, zajmowało średnio 462 dni w przypadku osób prawnych i 455 dni w przypadku osób fizycznych. Postępowania upadłościowe kończące się zawarciem układu trwają średnio 340 dni w przypadku osób prawnych i 352 dni w przypadku osób fizycznych. Najdłużej trwają postępowania upadłościowe kończące się umorzeniem po ogłoszeniu upadłości, tj. średnio 745 dni w przypadku osób prawnych i 709 dni w przypadku osób fizycznych. Czas trwania całego postępowania, tj. od chwili złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości do chwili zakończenia postępowania upadłościowego, wynosi średnio 270–280 dni [1].

Jeżeli w toku postępowania upadłościowego istnieje konieczność publikacji zawiadomienia lub pisma procesowego, tego rodzaju zawiadomienie lub pismo procesowe należy ogłosić w dzienniku urzędowym. Sąd może opublikować zawiadomienie dotyczące terminu i miejsca rozpatrywania wniosku o ogłoszenie upadłości w dzienniku urzędowym. Sąd bezzwłocznie opublikuje zawiadomienie dotyczące postanowienia o ogłoszeniu upadłości wydanego w stosunku do dłużnika (zawiadomienie o upadłości) w dzienniku urzędowym.

Przed ogłoszeniem upadłości i wszczęciem postępowania upadłościowego przeprowadza się tzw. postępowanie wstępne. Jeżeli sąd postanowi dopuścić wniosek o ogłoszenie upadłości, powoła zarządcę tymczasowego. Sąd może również odmówić powołania zarządcy tymczasowego z uwagi na sytuację finansową dłużnika i ogłosić jego upadłość. Jeżeli sąd nie powoła zarządcy tymczasowego, postępowanie nie będzie kontynuowane na podstawie wniosku o ogłoszenie upadłości i zostanie ono zakończone. Zarządca tymczasowy ustala majątek dłużnika, w tym jego zobowiązania oraz identyfikuje postępowania egzekucyjne toczące się w stosunku do majątku dłużnika, a także sprawdza, czy majątek dłużnika wystarcza na zaspokojenie kosztów i wydatków poniesionych w toku postępowania upadłościowego. Zarządca tymczasowy przeprowadza ocenę sytuacji finansowej i wypłacalności dłużnika oraz perspektyw kontynuowania działalności przez przedsiębiorstwo dłużnika, a także – jeżeli dłużnik jest osobą prawną – perspektyw przywrócenia dłużnikowi zdolności wykonywania zobowiązań, zapewnia zabezpieczenie majątku dłużnika itd. Czynności podejmowane przez zarządcę tymczasowego muszą umożliwić rozstrzygnięcie, czy wniosek o ogłoszenie upadłości należy uwzględnić czy oddalić.

2. Postępowanie restrukturyzacyjne

Aby wszcząć postępowanie restrukturyzacyjne wobec przedsiębiorstwa, przedsiębiorca składa odpowiedni wniosek.

Sąd wszczyna postępowanie restrukturyzacyjne, jeżeli wniosek o restrukturyzację przedsiębiorstwa spełnia wymogi określone w kodeksie postępowania cywilnego i w ustawie o restrukturyzacji oraz jeżeli przedsiębiorca przedstawi wiarygodne dowody potwierdzające, że:

istnieje prawdopodobieństwo, iż przedsiębiorca stanie się niewypłacalny w przyszłości;

przedsiębiorstwo wymaga restrukturyzacji;

istnieje prawdopodobieństwo, że po restrukturyzacji zarządzanie przedsiębiorstwem będzie zrównoważone.

Postępowanie restrukturyzacyjne nie zostanie wszczęte, jeżeli:

wobec przedsiębiorcy wszczęto postępowanie upadłościowe;

sąd wydał orzeczenie nakazujące przymusową likwidację przedsiębiorstwa lub przeprowadzana jest likwidacja uzupełniająca; minęły mniej niż dwa lata od zakończenia postępowania restrukturyzacyjnego przeprowadzonego wobec przedsiębiorcy.

Jeżeli przedsiębiorca wnosi o restrukturyzację przedsiębiorstwa, sąd może również odmówić dopuszczenia wniosku, jeżeli przedsiębiorca nie przedstawi wiarygodnego dowodu potwierdzającego, że przedsiębiorstwo wymaga restrukturyzacji i że istnieje prawdopodobieństwo, iż po restrukturyzacji zarządzanie nim będzie zrównoważone.

Skuteczność postępowania restrukturyzacyjnego można ocenić na podstawie zatwierdzenia planu restrukturyzacji, które zajmuje średnio pół roku od chwili złożenia wniosku o restrukturyzację przedsiębiorstwa [2]. Do tego czasu należy również doliczyć czas przeznaczony na wykonanie planu restrukturyzacyjnego i osiągnięcie faktycznych wyników, który różni się w przypadku poszczególnych postępowań restrukturyzacyjnych.

Jeżeli sąd postanowił wszcząć postępowanie restrukturyzacyjne i wydał postanowienie o restrukturyzacji, doradca restrukturyzacyjny bezzwłocznie wyśle wierzycielom zawiadomienie o restrukturyzacji, powiadamiając ich o wszczęciu postępowania restrukturyzacyjnego oraz o zakresie roszczeń, jakie przysługują im wobec przedsiębiorcy zgodnie z listą wierzytelności.

W ramach postępowania restrukturyzacyjnego postępowanie wstępne toczy się od chwili złożenia wniosku o restrukturyzację przedsiębiorstwa do chwili zatwierdzenia planu restrukturyzacyjnego lub zakończenia postępowania restrukturyzacyjnego. W okresie tym sąd zawiesza postępowanie egzekucyjne toczące się w stosunku do majątku przedsiębiorstwa do chwili zatwierdzenia planu restrukturyzacyjnego lub zakończenia postępowania restrukturyzacyjnego, z wyjątkiem sytuacji, w której postępowanie egzekucyjne toczy się w celu zaspokojenia roszczenia z tytułu stosunku pracy lub roszczenia o zapłatę świadczenia alimentacyjnego; obliczanie odsetek od zadłużenia przeterminowanego lub kary umownej, których wysokość wzrasta wraz z upływem czasu, w odniesieniu do roszczenia wobec przedsiębiorcy zostaje zawieszona do chwili zatwierdzenia planu restrukturyzacyjnego. Sąd rozpatrujący sprawę może – na podstawie wniosku otrzymanego od przedsiębiorcy oraz za zgodą doradcy restrukturyzacyjnego, którą załącza się do wniosku – zawiesić postępowanie sądowe dotyczące roszczenia pieniężnego wobec przedsiębiorstwa do chwili zatwierdzenia restrukturyzacji lub zakończenia postępowania restrukturyzacyjnego, z wyjątkiem roszczenia z tytułu stosunku pracy lub roszczenia o zapłatę świadczenia alimentacyjnego, w przedmiocie których nie wydano jeszcze orzeczenia; na podstawie wniosku o ogłoszenie upadłości złożonego przez wierzyciela sąd odroczy wydanie postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego do chwili zatwierdzenia planu restrukturyzacyjnego lub zakończenia postępowania restrukturyzacyjnego. Sąd wyznaczy doradcę restrukturyzacyjnego, który będzie prowadził działania do chwili zakończenia postępowania restrukturyzacyjnego.

3. Postępowanie w przedmiocie restrukturyzacji zadłużenia

Postępowanie w przedmiocie restrukturyzacji zadłużenia umożliwia dłużnikowi restrukturyzację zobowiązań pieniężnych. Uznaje się, że dłużnik ma problemy z wypłacalnością, jeżeli nie jest w stanie – lub istnieje możliwość, że nie będzie w stanie – wywiązać się ze swoich zobowiązań w chwili, w której staną się one wymagalne.

Aby wszcząć postępowanie w przedmiocie restrukturyzacji zadłużenia, dłużnik składa do sądu odpowiedni wniosek, do którego należy dołączyć między innymi plan restrukturyzacji zadłużenia wskazujący zobowiązania, które mają zostać zrestrukturyzowane, oraz sposób restrukturyzacji, jak również warunki wykonania planu restrukturyzacji zadłużenia. Przed złożeniem do sądu wniosku o restrukturyzację zadłużenia dłużnik musi podjąć wszelkie niezbędne kroki w celu pozasądowej restrukturyzacji zadłużenia.

Sąd dopuści wniosek o restrukturyzację zadłużenia, jeżeli spełnia on przesłanki przewidziane w kodeksie postępowania cywilnego oraz w ustawie o restrukturyzacji zadłużenia i ochronie długów. Postanowienie o dopuszczalności wniosku zostanie doręczone dłużnikowi i wszystkim wierzycielom, którym przysługują wierzytelności, o których restrukturyzację ubiega się dłużnik. Postanowienie zostanie również ogłoszone w dzienniku urzędowym.

Sąd odrzuci wniosek o restrukturyzację zadłużenia, jeżeli:

ogłoszono upadłość dłużnika;

w ciągu dziesięciu lat poprzedzających złożenie wniosku sąd uwzględnił wniosek o restrukturyzację zadłużenia złożony przez dłużnika lub wniosek o zwolnienie z długów złożony przez dłużnika w toku postępowania upadłościowego;

dłużnik nie ma żadnych problemów z wypłacalnością lub ma problemy, które można łatwo przezwyciężyć bez konieczności restrukturyzacji zadłużenia, m.in. poprzez sprzedaż majątku dłużnika w celu spłaty zadłużenia w zakresie, w jakim można tego rozsądnie oczekiwać od dłużnika;

wniosek lub załączniki do wniosku nie spełniają wymogów prawnych.

Sąd może odrzucić wniosek o restrukturyzację zadłużenia, jeżeli:

nie jest prawdopodobne, by plan restrukturyzacji zadłużenia zaproponowany przez dłużnika został zatwierdzony lub wykonany, biorąc pod uwagę między innymi wypłacalność dłużnika w ciągu trzech lat poprzedzających złożenie wniosku o restrukturyzację zadłużenia oraz zdolność dłużnika do podjęcia opłacalnej z racjonalnego punktu widzenia działalności w okresie obowiązywania planu restrukturyzacji zadłużenia, uwzględniając wiek dłużnika, jego zawód i wykształcenie;

przed złożeniem do sądu wniosku o restrukturyzację zadłużenia dłużnik nie podjął wszelkich niezbędnych kroków w celu pozasądowej restrukturyzacji zadłużenia;

dłużnik umyślnie lub wykazując się rażącym niedbalstwem przedstawił błędne lub niekompletne informacje o swoim majątku, swoich dochodach, wierzycielach lub zobowiązaniach;

dłużnik odmawia złożenia przyrzeczenia dotyczącego prawdziwości przedstawionych informacji lub przedstawienia dodatkowych informacji wymaganych przez sąd;

dłużnik został skazany za przestępstwo związane z postępowaniem upadłościowym lub postępowaniem egzekucyjnym, przestępstwo lub wykroczenie skarbowe lub określone przestępstwo gospodarcze, przy czym nie nastąpiło zatarcie skazania;

w ciągu trzech lat poprzedzających złożenie wniosku lub po złożeniu wniosku dłużnik umyślnie lub wykazując się rażącym niedbalstwem przedstawił błędne lub niekompletne informacje o swojej sytuacji finansowej, aby otrzymać pomoc lub inne świadczenia ze strony państwa, organu samorządowego lub fundacji lub aby uchylić się od opodatkowania;

dłużnik w sposób bezsprzecznie umyślny zawarł transakcje wyrządzające szkodę wierzycielom.

Jeżeli sąd w toku rozpatrywania wniosku dłużnika stwierdzi, że należy wszcząć postępowanie w przedmiocie restrukturyzacji zadłużenia, sąd doręczy postanowienie o dopuszczalności wniosku dłużnikowi i wszystkim wierzycielom, którym przysługują wierzytelności, o których restrukturyzację ubiega się dłużnik. Postanowienie zostanie również ogłoszone w dzienniku urzędowym.

W toku postępowania w przedmiocie restrukturyzacji zadłużenia tzw. postępowanie wstępne obejmuje okres od chwili złożenia wniosku o restrukturyzację zadłużenia do chwili zatwierdzenia planu restrukturyzacji zadłużenia. W przypadku dopuszczenia wniosku o restrukturyzację zadłużenia obliczanie odsetek od zadłużenia przeterminowanego lub kary umownej, których wysokość wzrasta wraz z upływem czasu, zostaje zawieszona w odniesieniu do roszczenia wobec dłużnika do chwili zatwierdzenia planu restrukturyzacji zadłużenia lub zakończenia postępowania. Zasada ta nie ma zastosowania do wierzytelności, o których restrukturyzację dłużnik się nie ubiega. W przypadku dopuszczenia wniosku wierzyciel nie może – powołując się na niewykonanie zobowiązania pieniężnego, które miało miejsce przed złożeniem wniosku o restrukturyzację zadłużenia – wypowiedzieć umowy zawartej z dłużnikiem stanowiącej

podstawę wierzytelności, o których restrukturyzację ubiega się dłużnik, ani odmówić wykonania swoich zobowiązań na tej podstawie. Ewentualne porozumienie, na mocy którego wierzyciel może wypowiedzieć umowę w związku ze złożeniem wniosku o restrukturyzację zadłużenia lub z zatwierdzeniem planu restrukturyzacji zadłużenia, jest nieważne. W przypadku dopuszczenia wniosku sąd zawiesi postępowanie egzekucyjne (lub egzekucję przymusową) mające na celu windykację środków pieniężnych, prowadzone w odniesieniu do majątku dłużnika do chwili zatwierdzenia planu restrukturyzacji zadłużenia lub zakończenia postępowania. Sąd może również zawiesić postępowanie sądowe dotyczące roszczenia pieniężnego wobec dłużnika, w przedmiocie którego nie wydano jeszcze orzeczenia, uchylić środki służące zabezpieczeniu powództwa, w tym zajęcie rachunku bankowego, oraz zakazać wierzycielom wykonywania przysługujących im praw z tytułu zabezpieczenia wniesionego przez dłużnika, w tym sprzedaży lub żądania sprzedaży przedmiotu zastawu.

[1] Badanie dotyczące skuteczności postępowania upadłościowego (z dnia 19 marca 2013 r.) przeprowadzone przez AS Pricewaterhouse Coopers Advisors na zlecenie tzw. funduszu mądrych decyzji (tarkade otsuste fond) przy estońskiej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, partner: Ministerstwo Sprawiedliwości, s. 7.

[2] Tamże, s. 8.

3 Jakie aktywa należą do masy upadłości? W jaki sposób rozporządza się aktywami, które zostały nabyte przez dłużnika lub zostały na niego przeniesione w toku postępowania upadłościowego?

W przypadku ogłoszenia upadłości majątek dłużnika staje się masą upadłości, a prawo dłużnika do zarządzania masą upadłości i rozporządzania nią przechodzi na syndyka.

Majątek dłużnika staje się masą upadłości na podstawie postanowienia o ogłoszeniu upadłości i wykorzystuje się go jako majątek przeznaczony do zaspokojenia roszczeń wierzycieli i przeprowadzenia postępowania upadłościowego. Masa upadłości oznacza majątek dłużnika z chwili ogłoszenia upadłości, jak również majątek zwrócony lub odzyskany oraz majątek nabyty przez dłużnika w toku postępowania upadłościowego. W skład masy upadłości nie wchodzi majątek dłużnika, w odniesieniu do którego zgodnie z prawem nie można zgłosić żadnego roszczenia majątkowego.

Majątek, w odniesieniu do którego zgodnie z prawem nie można zgłosić żadnego roszczenia majątkowego, podlega przepisom kodeksu postępowania egzekucyjnego. Przepisy zawierają katalog otwarty rzeczy, które nie podlegają zajęciu. Głównym celem wykazu rzeczy, które nie podlegają zajęciu, jest zapewnienie dłużnikowi minimalnej ochrony socjalnej. Zakaz sprzedaży rzeczy, które nie podlegają zajęciu, wynika również z potrzeby ochrony innych praw podstawowych: prawa do wolnego wyboru obszaru działalności, zawodu i miejsca pracy, prawa do podjęcia działalności gospodarczej, prawa do nauki, wolności wyznania, ochrony życia prywatnego i rodzinnego itd. Ponadto zajęcie niektórych rzeczy jest sprzeczne z ogólnie przyjętymi zasadami moralności. Zgodnie z przepisami estońskimi istnieją również ograniczenia w odniesieniu do zajęcia dochodów, czego głównym celem jest zapewnienie dłużnikowi minimalnych środków utrzymania niezbędnych samemu dłużnikowi oraz osobom będącym na jego utrzymaniu zgodnie z warunkami postępowania prowadzonego wobec dłużnika. Istnieją dwa rodzaje ograniczeń: część majątku nie podlega zajęciu i należy ją pozostawić do dyspozycji dłużnika, istnieją też tzw. świadczenia społeczne; pierwszy rodzaj zapewnia dłużnikowi minimalne środki utrzymania, podczas gdy drugi obejmuje kwoty *ad hoc* wypłacane w celu ochrony niektórych praw, które nie powinny być wykorzystywane na pokrycie jakichkolwiek innych zobowiązań. Pod pewnymi warunkami świadczenia społeczne również mogą częściowo podlegać zajęciu.

Po ogłoszeniu upadłości wszelkie czynności służące rozporządzeniu majątkiem wchodzącym w skład masy upadłości dokonane przez dłużnika są nieważne. Majątek przeniesiony na podstawie tych czynności zostanie zwrócony, jeżeli pozostaje on częścią masy upadłości. Jeżeli w wyniku przeniesienia wartość masy upadłości wzrosła, wypłaca się odszkodowanie. Jeżeli dłużnik dokonał rozporządzenia swoimi przyszłymi wierzytelnościami przed ogłoszeniem upadłości, czynność ta stanie się nieważna w przypadku ogłoszenia upadłości w odniesieniu do wierzytelności, które powstały po ogłoszeniu upadłości. Dłużnik będący osobą fizyczną może rozporządzać masą upadłości za zgodą zarządcy. Wszelkie czynności rozporządzenia dokonane bez zgody zarządcy są nieważne.

Po ogłoszeniu upadłości zgodę na wykonanie zobowiązania wchodzącego do masy upadłości należnego dłużnikowi może wydać wyłącznie syndyk. Jeżeli zobowiązanie wykonano na rzecz dłużnika, uznaje się je za wykonane wyłącznie wówczas, gdy majątek przeniesiony w celu wykonania zobowiązania pozostaje częścią masy upadłości lub jeżeli w wyniku czynności przeniesienia zwiększyła się wartość masy upadłości. Jeżeli zobowiązanie wykonano na rzecz dłużnika przed ogłoszeniem zawiadomienia o upadłości, uznaje się je za wykonane, jeżeli osoba, które je wykonała, nie wiedziała o ogłoszeniu upadłości i nie musiała o nim wiedzieć w chwili wykonywania zobowiązania.

4 Jakie uprawnienia przysługują odpowiednio dłużnikowi i zarządcy?

W przypadku ogłoszenia upadłości dłużnik będący osobą fizyczną traci prawo do zawierania transakcji dotyczących masy upadłości, podczas gdy dłużnik będący osobą prawną traci prawo do zawierania jakichkolwiek transakcji.

Dłużnik dostarcza sądowi, syndykowi i radzie wierzycieli niezbędnych informacji w związku z postępowaniem upadłościowym, w szczególności dotyczących majątku dłużnika, w tym zobowiązań, oraz działalności gospodarczej lub zawodowej. Od dłużnika wymaga się dostarczenia zarządcy bilansu oraz spisu inwentarza majątku dłużnika, w tym zobowiązań, które odzwierciedlają stan z chwili ogłoszenia upadłości.

Sąd może zażądać od dłużnika złożenia w sądzie oświadczenia pod przysięgą, że dostarczone sądowi informacje dotyczące jego majątku, zadłużenia oraz działalności gospodarczej lub zawodowej są zgodne z prawdą według jego najlepszej wiedzy.

Dłużnik musi zapewnić zarządcy tymczasowemu oraz syndykowi wsparcie w odniesieniu do wykonywanych przez nich obowiązków.

Dłużnik nie może opuścić terytorium Estonii bez pozwolenia sądu po ogłoszeniu upadłości i przed złożeniem oświadczenia pod przysięgą.

Aby zapewnić wykonanie zobowiązania określonego w przepisach sąd może nałożyć na dłużnika grzywnę, nakazać jego przymusowe doprowadzenie lub aresztowanie w przypadku niezastosowania się do orzeczenia sądowego.

Dłużnik ma prawo do wglądu w dokumentację prowadzoną przez syndyka oraz w akta sądowe sprawy dotyczącej upadłości. Syndyk może z uzasadnionych powodów odrzucić wniosek dłużnika o zapoznanie się z dokumentem znajdującym się w aktach syndyka, gdyby było to ze szkodą dla postępowania upadłościowego.

Syndyk

Syndyk zawiera transakcje dotyczące masy upadłości oraz dokonuje innych czynności. Podmiotem praw i obowiązków wynikających z czynności dokonywanych przez syndyka jest dłużnik. W ramach pełnionych obowiązków syndyk uczestniczy w postępowaniu sądowym dotyczącym masy upadłości jako jego strona w miejsce dłużnika.

W przypadku ogłoszenia upadłości prawo dłużnika do zarządzania masą upadłości i rozporządzania nią przechodzi na syndyka. W toku postępowania upadłościowego prowadzonego wobec dłużnika będącego osobą prawną syndyk może zawierać wszelkie transakcje oraz dokonywać wszelkich czynności prawnych dotyczących masy upadłości. W przypadku upadłości dłużnika będącego osobą fizyczną syndyk może zawierać tylko takie transakcje oraz dokonywać takich czynności prawnych dotyczących masy upadłości, które są niezbędne do osiągnięcia celu postępowania upadłościowego oraz wykonania obowiązków syndyka.

Syndyk broni praw i interesów wszystkich wierzycieli oraz dłużnika, a także zapewnia, by postępowanie upadłościowe było zgodne z prawem, by przebiegało sprawnie oraz by było rozsądne z finansowego punktu widzenia. Syndyk musi wykonywać swoje obowiązki z należytą starannością, jakiej wymaga się od sumiennego i uczciwego zarządcy, oraz musi brać pod uwagę interesy wszystkich wierzycieli i dłużnika.

Syndyk ustala wierzycieli, zarządza masą upadłości, organizuje proces jej tworzenia i sprzedaży oraz zaspokajania wierzycieli z masy upadłości; ustala przyczyny niewypłacalności dłużnika i czas wystąpienia stanu niewypłacalności; w stosownych przypadkach prowadzi działania w celu zapewnienia kontynuacji działalności gospodarczej prowadzonej przez dłużnika; w stosownych przypadkach dokonuje likwidacji osoby prawnej, jeżeli osoba ta jest dłużnikiem; dostarcza wierzycielom i dłużnikowi informacje w przypadkach przewidzianych w przepisach; składa sprawozdania ze swoich czynności oraz dostarcza sądowni, nadzorcy i radzie wierzycieli informacji dotyczących postępowania upadłościowego; wykonuje on także inne obowiązki przewidziane w prawie. Jeżeli niewypłacalność dłużnika była spowodowana poważnym błędem w zarządzaniu, od syndyka wymaga się zgłoszenia roszczenia o odszkodowanie przeciwko osobie odpowiedzialnej za błąd bezzwłocznie po ujawnieniu przesłanek wystarczających do zgłoszenia roszczenia. Oprócz uprawnień syndyka przewidzianych w prawie przysługują mu również uprawnienia zarządcy tymczasowego.

5 Jakie przesłanki muszą zostać spełnione, aby można było dokonać potrącenia wierzycielności?

Potrącenie jest dopuszczalne w toku estońskiego postępowania upadłościowego. Przesłanki potrącenia wierzycielności w toku postępowania upadłościowego są następujące:

- 1) wierzycielności, które mają zostać potrącone, muszą być zobowiązaniami pieniężnymi lub innymi zobowiązaniami tego samego rodzaju;
- 2) wierzyciel musi mieć prawo do wykonania swojego zobowiązania, a zobowiązanie dłużnika musi stać się wymagalne;
- 3) wierzyciel musi zgłosić potrącenie dłużnikowi przed złożeniem w sądzie ostatecznego planu podziału, przy czym zgłoszenia nie można dokonać warunkowo ani z zastrzeżeniem terminu;
- 4) prawo wierzyciela do potrącenia przysługujących mu wierzycielności z wierzycielnościami dłużnika musiało powstać przed ogłoszeniem upadłości.

Jeżeli wierzycielność dłużnika była uzależniona od ziszczenia się warunku zawieszającego, nie była jeszcze wymagalna w chwili ogłoszenia upadłości lub nie dotyczy wykonania zobowiązań tego samego rodzaju, wierzycielność można potrącić wyłącznie wówczas, gdy warunek zawieszający się ziści, wierzycielność dłużnika stanie się wymagalna lub zobowiązania staną się zobowiązaniami tego samego rodzaju. Potrącenie nie jest dopuszczalne, jeżeli warunek zawieszający dotyczący wierzycielności dłużnika się ziści lub wierzycielność stanie się wymagalna, zanim wierzyciel będzie mógł potrącić swoją wierzycielność. Jeżeli wierzycielność przysługująca wierzycielowi uległa przedawnieniu, wciąż może on dokonać potrącenia wierzycielności, jeżeli nabył prawo do potrącenia przed jej przedawnieniem. Wierzyciel może również dokonać potrącenia wierzycielności wynikającej z niewykonania umowy przez dłużnika, którego przyczyną było odstąpienie od wykonania zobowiązania dłużnika przez syndyka po ogłoszeniu upadłości. Jeżeli przedmiot zobowiązania umownego jest podzielny, a wierzyciel częściowo wykonał swoje zobowiązanie do chwili ogłoszenia upadłości, może on dokonać potrącenia w odniesieniu do zobowiązania pieniężnego dłużnika odpowiadającego tej części zobowiązania, która została wykonana. Jeżeli dłużnik jest wynajmującym lokal mieszkalny lub handlowy, a najemca lokalu mieszkalnego lub handlowego zapłacił dłużnikowi czynsz z tytułu najmu nieruchomości lub lokalu z góry przed ogłoszeniem upadłości, powstaje roszczenie z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia wobec dłużnika, które najemca lokalu mieszkalnego lub handlowego może potrącić z roszczeniem dłużnika wobec najemcy lokalu mieszkalnego lub handlowego, przy czym najemca lokalu mieszkalnego lub handlowego może również potrącić roszczenie o odszkodowanie wynikające z przedterminowego wypowiedzenia umowy lub odstąpienia od niej.

Wierzycielność nabytą w drodze cesji można potrącić w toku postępowania upadłościowego wyłącznie wówczas, gdy cesji dokonano i zawiadomiono o niej dłużnika na piśmie nie później niż w trzy miesiące przed ogłoszeniem upadłości. Wierzycielności wobec dłużnika nabytej w drodze cesji nie można potrącić, jeżeli wierzycielność nabyto w ciągu trzech lat poprzedzających powołanie zarządcy tymczasowego, dłużnik był wówczas niewypłacalny, a osoba, która nabyła wierzycielność, wiedziała lub powinna była wiedzieć o jego niewypłacalności w chwili cesji.

Roszczenia, których nie można potrącić, obejmują: roszczenia alimentacyjne, roszczenia o odszkodowanie z tytułu uszczerbku na zdrowiu lub śmierci osoby oraz roszczenia wynikające z bezprawnego i celowego wyrządzenia szkody, które przysługują drugiej stronie wobec strony żądającej potrącenia; roszczenia, które zgodnie z prawem nie podlegają zajęciu; roszczenia poddane zajęciu, jeżeli strona żądająca potrącenia nabyła roszczenie po zajęciu lub jeżeli jej roszczenie stało się wymagalne po zajęciu i po tym, jak zajęte roszczenie stało się wymagalne; roszczenie, wobec którego druga strona może wnieść sprzeciw, lub roszczenie przysługujące drugiej stronie, którego potrącenie jest niedopuszczalne z innych powodów określonych w przepisach.

Brak jest przepisów szczególnych dotyczących potrącenia w postępowaniu restrukturyzacyjnym oraz w postępowaniu w przedmiocie restrukturyzacji zadłużenia, a zatem w odniesieniu do tych postępowań zastosowanie ma procedura ogólna przewidziana w ustawie o prawie zobowiązań.

6 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na obowiązujące umowy, których stroną jest dłużnik?

Postępowanie upadłościowe

Syndykowi przysługuje prawo do wykonania niewykonanego zobowiązania wynikającego z umowy, którą zawarł dłużnik, oraz żądania od drugiej strony wykonania jej zobowiązań bądź odstąpienia od wykonania zobowiązania dłużnika wynikającego z umowy, chyba że odpowiednie przepisy stanowią inaczej. Syndyk nie może odstąpić od wykonania zobowiązania dłużnika wynikającego z umowy, jeżeli zobowiązanie jest zabezpieczone dokonaniem z wyprzedzeniem wpisem do rejestru gruntów. Jeżeli syndyk kontynuuje wykonywanie zobowiązania dłużnika lub jeżeli powiadomi o zamiarze wykonania takiego zobowiązania, druga strona umowy musi kontynuować wykonywanie swoich zobowiązań. W takim przypadku syndyk traci prawo do odmowy wykonania zobowiązania dłużnika. Jeżeli zażąda od drugiej strony umowy wykonania umowy, może ona zażądać od niego zabezpieczenia wykonania zobowiązania dłużnika. Druga strona może odmówić wykonania swojego zobowiązania, odstąpić od umowy lub wypowiedzieć ją, dopóki syndyk nie zabezpieczy wykonania zobowiązania dłużnika. Roszczenie drugiej strony wobec dłużnika z tytułu wykonania zobowiązania, które powstało po zażądaniu przez syndyka wykonania zobowiązania przez drugą stronę, stanowi zobowiązanie masy upadłości. Jeżeli syndyk odstąpił od wykonania zobowiązania dłużnika po ogłoszeniu upadłości, druga strona umowy może zgłosić roszczenie z tytułu niewykonania umowy jako wierzyciel w postępowaniu upadłościowym. Jeżeli przedmiot zobowiązania umownego jest podzielny, a druga strona częściowo wykonała swoje zobowiązanie do chwili ogłoszenia upadłości, druga strona może zażądać wykonania zobowiązania pieniężnego dłużnika w zakresie odpowiadającym tej części zobowiązania drugiej strony, która została wykonana, wyłącznie jako wierzyciel w postępowaniu upadłościowym.

Istnieją również przepisy szczególne dotyczące niektórych rodzajów umów:

- 1) jeżeli dłużnik sprzedał ruchomość z zastrzeżeniem własności rzeczy sprzedanej przed ogłoszeniem upadłości i przeniósł posiadanie ruchomości na nabywcę, nabywca ma prawo zażądać wykonania umowy sprzedaży. W tym przypadku syndyk nie może odstąpić od wykonania zobowiązań dłużnika wynikających z umowy;
- 2) upadłość wynajmującego lokal mieszkalny lub handlowy nie jest przesłanką wypowiedzenia umowy najmu lokalu mieszkalnego lub handlowego, chyba że umowa stanowi inaczej. Jeżeli zgodnie z umową najmu lokalu mieszkalnego lub handlowego upadłość stanowi przesłankę wypowiedzenia umowy, syndyk może wypowiedzieć umowę, zachowując miesięczny termin wypowiedzenia lub krótszy termin, jeżeli tego rodzaju krótszy termin przewiduje umowa. Upadłość wynajmującego lokal mieszkalny nie jest przesłanką wypowiedzenia umowy najmu lokalu mieszkalnego. Jeżeli czynsz z tytułu najmu nieruchomości lub lokalu zapłacono dłużnikowi z góry przed ogłoszeniem upadłości, najemca lokalu mieszkalnego lub handlowego może dokonać potrącenia roszczenia z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia z roszczeniem dłużnika przysługującym mu wobec najemcy lokalu mieszkalnego lub handlowego;

3) w przypadku upadłości najemcy lokalu mieszkalnego lub handlowego wynajmujący lokal mieszkalny lub handlowy może wypowiedzieć umowę najmu lokalu mieszkalnego lub handlowego wyłącznie zgodnie z procedurą ogólną, przy czym umowy najmu lokalu mieszkalnego lub handlowego nie można wypowiedzieć z powodu zwłoki w płatności czynszu, jeżeli zwłoka dotyczy płatności czynszu należnego przed złożeniem wniosku o ogłoszenie upadłości. Syndyk ma prawo do wypowiedzenia umowy najmu lokalu mieszkalnego lub handlowego zawartej przez dłużnika z zachowaniem miesięcznego terminu wypowiedzenia lub krótszego terminu, jeżeli tego rodzaju krótszy termin przewiduje umowa. Jeżeli dłużnik nie wszedł w posiadanie nieruchomości lub lokalu do chwili ogłoszenia upadłości, zarówno syndyk, jak i druga strona mogą odstąpić od umowy. W przypadku odstąpienia od umowy lub jej wypowiedzenia druga strona może dochodzić odszkodowania z tytułu strat wynikających z przedterminowego rozwiązania umowy jako wierzyciel w postępowaniu upadłościowym lub poprzez potrącenie;

4) procedura dotycząca umowy najmu lokalu mieszkalnego i handlowego ma również zastosowanie do umów leasingu zawartych przez dłużnika. Syndyk ma prawo do podjęcia decyzji o kontynuowaniu wykonywania umowy lub o jej wypowiedzeniu, ale jeżeli druga strona zażąda dokonania tego wyboru, syndyk musi niezwłocznie, lecz nie później niż w terminie siedmiu dni, oświadczyć, czy wykona zobowiązanie dłużnika czy odstąpi od jego wykonania. Na wniosek syndyka sąd może również przedłużyć ten termin. Jeżeli syndyk nie złoży w terminie tego rodzaju oświadczenia o zamiarze wykonania zobowiązania lub o odstąpieniu od jego wykonania, wówczas nie ma prawa żądać od drugiej strony wykonania umowy zanim sam nie wykona zobowiązania dłużnika.

Ponadto niektóre umowy zawarte przez dłużnika mogą zostać rozwiązane. Na przykład sąd rozwiązuje umowy zawarte w okresie od powołania zarządcy tymczasowego do ogłoszenia upadłości. Oprócz czasu przesłanką rozwiązania umowy jest fakt, że została ona zawarta ze szkodą dla interesów wierzycieli. Jeżeli interesy wierzycieli nie zostały naruszone i wartość masy upadłości nie wzrosła w wyniku rozwiązania umowy, jej rozwiązanie jest bezcelowe. Co do zasady upadły dłużnik lub syndyk nie mają prawa do zmiany umów. Umowy można jednak zmienić, jeżeli po ogłoszeniu upadłości zawarto układ. W tym przypadku możliwe jest zmniejszenie zadłużenia lub przedłużenie terminu płatności w wyniku umowy pomiędzy dłużnikiem a wierzycielami. Ten sam skutek można również osiągnąć w drodze postępowania restrukturyzacyjnego lub postępowania w przedmiocie restrukturyzacji zadłużenia. Ustawa o upadłości, ustawa o restrukturyzacji ani ustawa o restrukturyzacji zadłużenia nie zawierają przepisów szczególnych dotyczących cesji wierzytelności lub zaciągania zobowiązań, a zatem zastosowanie ma ogólna procedura przewidziana w ustawie o prawie zobowiązań.

Postępowanie restrukturyzacyjne i postępowanie w przedmiocie restrukturyzacji zadłużenia

W toku postępowania restrukturyzacyjnego dopuszcza się restrukturyzację umów. Ewentualne porozumienie, na mocy którego wierzyciel może wypowiedzieć umowę w związku z wszczęciem postępowania restrukturyzacyjnego lub z zatwierdzeniem planu restrukturyzacyjnego, jest nieważne. Wierzytelności z tytułu umowy o pracę lub z tytułu transakcji na instrumentach pochodnych nie można zrestrukturyzować w ramach planu restrukturyzacyjnego.

W przypadku dopuszczenia wniosku o restrukturyzację zadłużenia wierzyciel nie może – powołując się na niewykonanie zobowiązania pieniężnego, które miało miejsca przed złożeniem wniosku o restrukturyzację zadłużenia – wypowiedzieć umowy zawartej z dłużnikiem, stanowiącej podstawę wierzytelności, o których restrukturyzację ubiega się dłużnik, ani odmówić wykonania swoich zobowiązań na tej podstawie. Ewentualne porozumienie, na mocy którego wierzyciel może wypowiedzieć umowę w związku ze złożeniem wniosku o restrukturyzację zadłużenia lub z zatwierdzeniem planu restrukturyzacji zadłużenia, jest nieważne. Zobowiązania wynikające z kontynuowania wykonywania umowy, które powstały lub stały się wymagalne po złożeniu wniosku o restrukturyzację zadłużenia, można zrestrukturyzować w toku postępowania w przedmiocie restrukturyzacji zadłużenia. Plan restrukturyzacji zadłużenia może przewidywać – w przypadku jego zatwierdzenia – rozwiązanie umowy o kredyt lub innej umowy, która jest nadal wykonywana, zawartej przez dłużnika przed złożeniem wniosku o restrukturyzację zadłużenia, nakładającej na dłużnika zobowiązania pieniężne, które stają się wymagalne po złożeniu wniosku o restrukturyzację zadłużenia. Rozwiązanie umowy ma takie same skutki jak wypowiedzenie umowy w trybie nadzwyczajnym ze względu na okoliczności leżące po stronie dłużnika. Zobowiązania dłużnika wynikające z rozwiązania umowy można uprzednio zrestrukturyzować w ramach planu restrukturyzacji zadłużenia. Jeżeli zobowiązania wynikające z umowy leasingu mają zostać zrestrukturyzowane, leasingodawca będący wierzycielem może w trybie nadzwyczajnym wypowiedzieć umowę w terminie jednego tygodnia od dnia zatwierdzenia planu restrukturyzacji zadłużenia.

7 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na postępowania wszczęte przez poszczególnych wierzycieli (z wyłączeniem zawisłych spraw sądowych)?

Po ogłoszeniu upadłości wierzyciele w postępowaniu upadłościowym mogą zgłaszać roszczenia wobec dłużnika wyłącznie w postępowaniu upadłościowym. Muszą oni poinformować syndyka o wszystkich roszczeniach przysługujących im wobec dłużnika, które powstały przed ogłoszeniem upadłości, niezależnie od ich podstawy czy terminów wymagalności. Postępowanie egzekucyjne wszczęte wobec dłużnika zostaje zakończone w przypadku ogłoszenia upadłości, przy czym wierzyciel musi zgłosić swoją wierzytelność syndykowi.

W toku postępowania restrukturyzacyjnego i postępowania w przedmiocie restrukturyzacji zadłużenia w czasie obowiązywania odpowiednio planu restrukturyzacyjnego i planu restrukturyzacji zadłużenia nowe postępowanie nie może zostać wszczęte wyłącznie na wniosek tych wierzycieli, których wierzytelności dotyczy przedmiotowy plan. W przypadku restrukturyzacji zawieszają się postępowanie egzekucyjne, z wyjątkiem sytuacji, w której postępowanie egzekucyjne jest prowadzone w celu zaspokojenia roszczenia z tytułu stosunku pracy lub roszczenia o zapłatę świadczenia alimentacyjnego.

W toku postępowania w przedmiocie restrukturyzacji zadłużenia sąd może zawiesić postępowanie egzekucyjne jako środek służący zabezpieczeniu interesu prawnego nawet przed złożeniem wniosku lub jego rozstrzygnięciem. W przypadku dopuszczenia wniosku sąd zawieszają postępowanie egzekucyjne (lub egzekucję przymusową) mające na celu windykację środków pieniężnych, prowadzone wobec majątku dłużnika do chwili zatwierdzenia planu restrukturyzacji zadłużenia lub zakończenia postępowania.

8 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na dalsze rozpoznanie sprawy sądowej zawisłej w momencie wszczęcia postępowania upadłościowego? Postępowanie upadłościowe

W przypadku sporów dotyczących masy upadłości lub składników majątku, które można włączyć do masy upadłości, prawo do bycia stroną postępowania sądowego w miejsce dłużnika przechodzi na syndyka. Jeżeli pozew lub dowolny inny wniosek dotyczący masy upadłości złożony przez dłużnika przeciwko innej osobie jest rozpoznawany w postępowaniu sądowym, które zostało wszczęte przed ogłoszeniem upadłości, lub jeżeli dłużnik uczestniczy w postępowaniu sądowym jako osoba trzecia, syndyk może – w ramach pełnionych przez siebie obowiązków – przystąpić do postępowania w miejsce dłużnika. Jeżeli syndyk wie o tego rodzaju postępowaniu, ale do niego nie przystępuje, dłużnik może nadal brać udział w postępowaniu jako powód, wnioskodawca lub osoba trzecia.

Jeżeli w toku postępowania sądowego wszczętego przed ogłoszeniem upadłości zgłoszono roszczenie pieniężne przeciwko dłużnikowi, ale nie wydano jeszcze żadnego orzeczenia w przedmiocie tego roszczenia, sąd nie rozpatrzy roszczenia w toku tego postępowania. Sąd wznowi postępowanie na wniosek wnioskodawcy, jeżeli sąd wyższej instancji uchylił postanowienie o ogłoszeniu upadłości, a postanowienie o oddaleniu wniosku o ogłoszenie upadłości uprawomocniło się, lub jeżeli postępowanie upadłościowe zakończyło się umorzeniem po ogłoszeniu upadłości.

Jeżeli zgłoszono wniosek przeciwko dłużnikowi o wyłączenie danej rzeczy z masy upadłości w toku postępowania sądowego, które wszczęto przed ogłoszeniem upadłości, sąd rozpozna ten wniosek. W tym przypadku syndyk może przystąpić do postępowania w miejsce dłużnika. Syndyk wykonuje prawa i obowiązki dłużnika jako pozwany. Jeżeli syndyk nie przystąpi do postępowania, można je kontynuować na wniosek powoda.

Jeżeli w toku postępowania sądowego zgłoszono roszczenie pieniężne przeciwko dłużnikowi i orzeczenie w przedmiocie tego roszczenia podlega zaskarżeniu, syndyk może wnieść środek zaskarżenia w imieniu dłużnika po ogłoszeniu upadłości. Dłużnik może wnieść środek zaskarżenia za zgodą syndyka.

W przypadku odwołania się do sądu od decyzji administracyjnej dotyczącej dłużnika zawieszają się bieg terminu zaskarżenia tej decyzji.

Postępowanie restrukturyzacyjne i postępowanie w przedmiocie restrukturyzacji zadłużenia

Po otrzymaniu wniosku o restrukturyzację przedsiębiorstwa sąd rozpatrujący sprawę może – na podstawie wniosku otrzymanego od przedsiębiorcy oraz za zgodą doradcy restrukturyzacyjnego, którą należy dołączyć do wniosku – zawiesić postępowanie sądowe dotyczące roszczenia pieniężnego wobec przedsiębiorcy do chwili zatwierdzenia planu restrukturyzacyjnego lub zakończenia postępowania restrukturyzacyjnego, z wyjątkiem roszczenia z tytułu stosunku pracy lub roszczenia o zapłatę świadczenia alimentacyjnego, w przedmiocie których nie wydano jeszcze orzeczenia. W przypadku dopuszczenia wniosku o restrukturyzację zadłużenia sąd zawiesi postępowanie sądowe dotyczące roszczenia pieniężnego wobec dłużnika, w przedmiocie którego nie wydano jeszcze orzeczenia, do chwili zatwierdzenia planu restrukturyzacyjnego lub zakończenia postępowania.

9 Czym charakteryzuje się co do zasady udział wierzycieli w postępowaniu upadłościowym?

Uczestnictwo wierzycieli w postępowaniu upadłościowym

Wierzyciel reprezentuje swoją wierzytelność w postępowaniu upadłościowym. Wierzyciele mają obowiązek zgłosić syndykowi wszystkie swoje wierzytelności wobec dłużnika, które powstały przed ogłoszeniem upadłości, niezależnie od ich podstawy czy terminów wymagalności, nie później niż w terminie dwóch miesięcy od dnia ogłoszenia zawiadomienia o upadłości w dzienniku urzędowym. Wierzytelność należy zgłosić syndykowi, składając pisemne oświadczenie (zgłoszenie wierzytelności). Wierzyciel musi bronić swoich wierzytelności na zgromadzeniu wierzycieli (zgromadzenie w celu obrony wierzytelności). Zabezpieczeń wierzytelności broni się wraz z wierzytelnościami, dla których zostały ustanowione. Domniemywa się, że wierzytelność, jej kolejność zaspokajania oraz zabezpieczenie wierzytelności zostały uznane, jeżeli zarządca ani żaden z wierzycieli nie wniósł w ich przedmiocie sprzeciwu podczas zgromadzenia w celu obrony wierzytelności. Wierzytelności lub kolejności ich zaspokajania uznanych podczas zgromadzenia w celu obrony wierzytelności nie można następnie zakwestionować.

Wierzyciele – oprócz reprezentowania swoich wierzytelności oraz ich obrony – uczestniczą również w postępowaniu upadłościowym za pośrednictwem zgromadzenia wierzycieli. Zgromadzenie wierzycieli zatwierdza wybór syndyka oraz wybiera radę wierzycieli, podejmuje uchwały o kontynuowaniu działalności przedsiębiorstwa dłużnika lub o jego rozwiązaniu, podejmuje uchwały o rozwiązaniu osoby prawnej, jeżeli osoba ta jest dłużnikiem, zawiera układ, podejmuje uchwały w zakresie określonym w przepisach w sprawie kwestii odnoszących się do sprzedaży masy upadłości, broni wierzytelności, rozpatruje skargi na czynności syndyka, podejmuje uchwały o wynagrodzeniu członków rady wierzycieli oraz rozstrzyga inne kwestie wchodzące w zakres kompetencji zgromadzenia wierzycieli zgodnie z prawem. Jeżeli zgromadzenie wierzycieli postanowi wybrać radę wierzycieli, do obowiązków rady należy między innymi ochrona interesów wszystkich wierzycieli w postępowaniu upadłościowym.

Uczestnictwo wierzycieli w postępowaniu restrukturyzacyjnym

Doradca restrukturyzacyjny bezzwłocznie zawiadamia wierzycieli o wszczęciu postępowania restrukturyzacyjnego oraz o zakresie roszczeń, jakie przysługują im wobec przedsiębiorcy zgodnie z listą wierzytelności. W tym celu doradca doręcza wierzycielom zawiadomienie o restrukturyzacji. Jeżeli wierzyciel, którego wierzytelność ma zostać zrestrukturyzowana w ramach planu restrukturyzacyjnego, nie zgadza się z informacjami zawartymi w zawiadomieniu o restrukturyzacji, składa on doradcy restrukturyzacyjnemu w terminie określonym w zawiadomieniu o restrukturyzacji pisemne oświadczenie, w którym określa, w jakim zakresie nie zgadza się z wierzytelnością wskazaną w zawiadomieniu o restrukturyzacji, oraz przedstawi dowody potwierdzające te okoliczności. Jeżeli wierzyciel nie złożył oświadczenia w wyznaczonym terminie, uznaje się, że zgodził się on z zakresem wierzytelności. Jeżeli doradca restrukturyzacyjny nie zgadza się z twierdzeniem zawartym w oświadczeniu wierzyciela, niezwłocznie składa w sądzie oświadczenie wraz z dowodami i uzasadnia, dlaczego nie zgadza się z informacjami zawartymi w oświadczeniu. Doradca restrukturyzacyjny uzasadnia swoje twierdzenia. Na podstawie przedstawionych twierdzeń i dowodów sąd ustali zakres roszczenia głównego i roszczenia o świadczenia uboczne przysługujących wierzycielowi oraz istnienie i zakres zabezpieczenia.

Uczestnictwo wierzycieli w przedmiocie restrukturyzacji zadłużenia

Postępowanie w przedmiocie restrukturyzacji zadłużenia dotyczy wierzycieli, których roszczenia przeciwko dłużnikowi stały się wymagalne przed złożeniem wniosku o restrukturyzację zadłużenia. O dopuszczalności wniosku o restrukturyzację zadłużenia decyduje sąd, który może również, w stosownych przypadkach, wysłuchać opinii wierzyciela oraz zażądać przedstawienia dodatkowych informacji lub dokumentów. Postanowienie o dopuszczalności wniosku zostaje doręczone dłużnikowi i wszystkim wierzycielom, którym przysługują wierzytelności, o których restrukturyzację ubiega się dłużnik. W przypadku dopuszczenia wniosku wierzyciel nie może – powołując się na niewykonanie zobowiązania pieniężnego, które miało miejsca przed złożeniem wniosku o restrukturyzację zadłużenia – wypowiedzieć umowy zawartej z dłużnikiem stanowiącej podstawę wierzytelności, o których restrukturyzację ubiega się dłużnik, ani odmówić wykonania swoich zobowiązań na tej podstawie. Doręczając wierzycielowi plan restrukturyzacji zadłużenia, sąd wyznacza mu termin wynoszący co najmniej dwa tygodnie, ale nie więcej niż cztery tygodnie od dnia otrzymania planu restrukturyzacji, na przekazanie opinii sądowi lub doradcy. Wierzyciel przedstawi swoją opinię w sprawie tego, czy zgadza się z informacjami przedstawionymi przez dłużnika w odniesieniu do wierzytelności i zabezpieczenia i z obliczeniami wysokości zadłużenia dokonanych przez dłużnika oraz czy zgadza się na restrukturyzację zadłużenia w sposób, o który wnosi dłużnik. Jeżeli wierzyciel nie zgadza się na restrukturyzację zadłużenia w sposób, o który wnosi dłużnik, musi wskazać, czy zgodziłby się na restrukturyzację zadłużenia w inny sposób. Jeżeli wierzyciel, którego wierzytelność ma zostać zrestrukturyzowana, nie zgadza się z informacjami przedstawionymi przez dłużnika na liście wierzytelności, poinformuje on sąd lub – na wniosek sądu – doradcę, w jakim zakresie nie zgadza się z wierzytelnością, w terminie wyznaczonym przez sąd, oraz przedstawi dowody potwierdzające te okoliczności. Jeżeli wierzyciel nie złoży tego rodzaju oświadczenia w wyznaczonym terminie, uznaje się, że zgodził się on z zakresem wierzytelności. Jeżeli dłużnik lub doradca nie zgadza się z twierdzeniem zawartym w oświadczeniu wierzyciela, niezwłocznie składa w sądzie oświadczenie wraz z dowodami i uzasadnia, dlaczego nie zgadza się z informacjami zawartymi w oświadczeniu. Na podstawie przedstawionych twierdzeń i dowodów sąd ustali zakres roszczenia głównego i roszczenia o świadczenia uboczne przysługujących wierzycielowi oraz istnienie zabezpieczenia.

10 W jaki sposób zarządca może wykorzystać aktywa masy upadłości dłużnika lub nimi rozporządzać?

Majątek dłużnika staje się masą upadłości na podstawie postanowienia o ogłoszeniu upadłości i wykorzystuje się go jako majątek przeznaczony do zaspokojenia roszczeń wierzycieli i przeprowadzenia postępowania upadłościowego. Masa upadłości oznacza majątek dłużnika z chwili ogłoszenia upadłości, jak również majątek zwrócony lub odzyskany oraz majątek nabyty przez dłużnika w toku postępowania upadłościowego. W skład masy upadłości nie wchodzi majątek dłużnika, w odniesieniu do którego zgodnie z prawem nie można zgłosić żadnego roszczenia majątkowego.

W przypadku ogłoszenia upadłości prawo dłużnika do zarządzania masą upadłości i rozporządzania nią przechodzi na syndyka. Po ogłoszeniu upadłości wszelkie czynności rozporządzenia majątkiem wchodzącym w skład masy upadłości dokonane przez dłużnika są nieważne. Przed ogłoszeniem upadłości sąd może zakazać dłużnikowi rozporządzania całym majątkiem lub jego częścią bez zgody zarządcy tymczasowego.

Syndyk musi objąć w posiadanie majątek dłużnika i rozpocząć zarządzanie masą upadłości bezzwłocznie po wydaniu postanowienia o ogłoszeniu upadłości. Syndyk musi zgłosić roszczenie do składników majątku dłużnika znajdujących się w posiadaniu osoby trzeciej, aby włączyć je do masy upadłości, chyba że

odpowiednie przepisy stanowią inaczej. Zarządzanie masą upadłości obejmuje dokonywanie czynności dotyczących masy upadłości niezbędnych do zachowania masy upadłości oraz do prowadzenia postępowania upadłościowego, jak również zarządzanie działalnością dłużnika, jeżeli jest on osobą prawną, bądź organizację działalności gospodarczej dłużnika, jeżeli jest on osobą samozatrudnioną. W toku postępowania upadłościowego prowadzonego wobec dłużnika będącego osobą prawną syndyk wykonuje takie prawa i obowiązki zarządu lub organu zastępującego zarząd osoby prawnej, które nie są sprzeczne z celem postępowania upadłościowego. Syndyk ponosi odpowiedzialność w takim samym stopniu jak członek organu zarządzającego. Syndyk może zawrzeć transakcję w gotówce dotyczącą masy upadłości wyłącznie za zgodą sądu. Syndyk nie będzie dokonywał żadnych płatności w gotówce na rzecz wierzycieli na podstawie wyniku podziału. Syndyk może zawierać transakcje o szczególnym znaczeniu dla postępowania upadłościowego wyłącznie za zgodą rady wierzycieli. Do transakcji o szczególnym znaczeniu należy przede wszystkim zaciąganie pożyczek oraz – w przypadku przedsiębiorstwa należącego do masy upadłości – wszystkie transakcje przekraczające zakres zwykłego zarządu. Syndyk nie może zawierać transakcji z samym sobą lub z osobami z nim spokrewnionymi w imieniu masy upadłości lub na jej rzecz, zawierać żadnych innych transakcji podobnego rodzaju lub wiążących się z konfliktem interesów ani żądać zwrotu wydatków poniesionych w ramach tego rodzaju transakcji.

Syndyk może rozpocząć sprzedaż masy upadłości po pierwszym zgromadzeniu wierzycieli, chyba że wierzyciele postanowili inaczej podczas zgromadzenia. Jeżeli dłużnik złożył zażalenie na postanowienie o ogłoszeniu upadłości, majątku dłużnika nie można sprzedać bez zgody dłużnika przed rozpatrzeniem zażalenia przez sąd okręgowy. Ograniczenia te nie mają zastosowania do sprzedaży przedmiotów łatwo się psujących, których wartość szybko spada lub których przechowywanie lub zabezpieczenie jest nadmiernie kosztowne. W przypadku kontynuowania działalności przedsiębiorstwa majątku nie można sprzedać, jeżeli utrudnia to kontynuowanie działalności przedsiębiorstwa. W przypadku złożenia propozycji układowej majątku nie można sprzedać przed zawarciem układu, chyba że zgromadzenie wierzycieli przyjmie uchwałę umożliwiającą sprzedaż majątku niezależnie od propozycji układowej. Sprzedaż masy upadłości następuje za pośrednictwem aukcji zgodnie z procedurą przewidzianą w kodeksie postępowania egzekucyjnego.

11 Jakie wierzytelności mogą być zgłoszone do masy upadłości dłużnika oraz w jaki sposób traktuje się roszczenia powstałe po wszczęciu postępowania upadłościowego?

Wierzytelności, które należy zgłaszać do masy upadłości dłużnika

Wszystkie roszczenia wobec dłużnika, które powstały przed ogłoszeniem upadłości, należy zgłosić do masy upadłości dłużnika, niezależnie od ich podstawy czy terminów wymagalności. W przypadku ogłoszenia upadłości wszystkie roszczenia wierzyciela wobec dłużnika uznaje się za wymagalne, chyba że odpowiednie przepisy stanowią inaczej. Jeżeli wierzyciel zgłosił w sądzie powiązane roszczenie, ale sąd nie wydał jeszcze w tym zakresie orzeczenia, sąd zawiesi postępowanie w tym przedmiocie, a wierzyciel musi zgłosić wierzytelność syndykowi. Jeżeli wierzyciel zgłosił w sądzie roszczenie i sąd wydał w jego przedmiocie orzeczenie, które się uprawomocniło, wierzyciel musi również zgłosić wierzytelność syndykowi, ale tego rodzaju wierzytelność uznaje się za obronioną. Jeżeli dłużnikowi przysługiwało prawo do zaskarżenia orzeczenia sądowego, prawo to może zostać wykonane przez syndyka.

Procedura w przypadku wierzytelności powstałych po wszczęciu postępowania upadłościowego

Po ogłoszeniu upadłości wierzyciele w postępowaniu upadłościowym mogą zgłaszać roszczenia wobec dłużnika wyłącznie zgodnie z procedurą przewidzianą w ustawie o upadłości. Wierzytelności można zgłaszać wyłącznie syndykowi, przy czym możliwość ta dotyczy wyłącznie wierzytelności powstałych przed ogłoszeniem upadłości. Wierzytelności powstałych po ogłoszeniu upadłości nie można zgłosić przed zakończeniem postępowania upadłościowego. Należy uwzględnić fakt, że w odniesieniu do osób prawnych w większości przypadków zakończenie postępowania upadłościowego pociąga za sobą likwidację osoby prawnej i w związku z tym nie ma podmiotu, wobec którego można by było zgłosić roszczenie po zakończeniu postępowania upadłościowego. Należy zatem zachować ostrożność i uwzględnić tego rodzaju ryzyko przy zawieraniu transakcji z upadłą osobą prawną. Roszczenia wobec osoby fizycznej powstałe w toku postępowania upadłościowego można zgłosić po zakończeniu postępowania upadłościowego zgodnie z procedurą ogólną. Zobowiązania do zrekompensowania szkód wyrządzonych w toku postępowania upadłościowego przez niezgodną z prawem czynność dłużnika będącego osobą prawną stanowią zobowiązania masy upadłości, a zatem od dłużnika można zażądać ich wykonania w toku postępowania upadłościowego zgodnie z procedurą ogólną. Istnieje również możliwość przeprowadzenia postępowania egzekucyjnego w stosunku do masy upadłości w odniesieniu do zobowiązań, które mają zostać wykonane.

Możliwa jest również sytuacja, w której po ogłoszeniu upadłości dłużnik dokona rozporządzenia rzeczą wchodzącą w skład masy upadłości. Tego rodzaju rozporządzenie jest nieważne, ponieważ w przypadku ogłoszenia upadłości prawo do zarządzania i rozporządzania majątkiem przechodzi na syndyka. Jeżeli jednak dłużnik dokona rozporządzenia, majątek przeniesiony na podstawie tych czynności zostanie zwrócony, jeżeli pozostaje on częścią masy upadłości. Jeżeli w wyniku przeniesienia wartość masy upadłości wzrosła, wypłaca się odszkodowanie. Jeżeli dłużnik dokonał rozporządzenia rzeczą w dniu ogłoszenia upadłości, domniemywa się, że czynności rozporządzenia dokonano po ogłoszeniu upadłości. Jeżeli dłużnik dokonał rozporządzenia swoimi przyszłymi wierzytelnościami przed ogłoszeniem upadłości, tego rodzaju czynność stanie się nieważna w przypadku ogłoszenia upadłości w odniesieniu do wierzytelności, które powstały po ogłoszeniu upadłości. Dłużnik będący osobą fizyczną może rozporządzać masą upadłości za zgodą syndyka. Wszelkie czynności rozporządzenia dokonane bez zgody syndyka są nieważne.

Procedura w przypadku wierzytelności powstałych po wszczęciu postępowania restrukturyzacyjnego i postępowania w przedmiocie restrukturyzacji zadłużenia

W okresie obowiązywania planu restrukturyzacyjnego nie można wytoczyć powództwa na podstawie wierzytelności, do której zastosowanie ma plan restrukturyzacyjny. Można wytaczać powództwa w przedmiocie innych wierzytelności. W okresie obowiązywania planu restrukturyzacji zadłużenia nie można wytoczyć powództwa ani złożyć wniosku o wszczęcie postępowania nieprocesowego na podstawie wierzytelności, do której zastosowanie ma plan restrukturyzacji zadłużenia. Można wytaczać powództwa w przedmiocie innych wierzytelności. Zatwierdzenie planu restrukturyzacji zadłużenia pozostaje bez uszczerbku dla prawa wierzyciela do wniesienia sprzeciwu w toku postępowania sądowego wobec wierzytelności nieuznanych w planie restrukturyzacji zadłużenia. Wierzyciel może również wnieść sprzeciw w toku postępowania sądowego wobec zakresu wierzytelności w części, w jakiej wierzytelności nie uznano.

Złożenie wniosku o restrukturyzację przedsiębiorstwa lub wniosku o restrukturyzację zadłużenia przez dłużnika powoduje zawieszenie biegu terminu przedawnienia w odniesieniu do roszczeń wobec dłużnika. Po otrzymaniu wniosku o restrukturyzację przedsiębiorstwa sąd rozpatrujący sprawę może – na podstawie wniosku otrzymanego od przedsiębiorcy oraz za zgodą doradcy restrukturyzacyjnego, którą należy dołączyć do wniosku – zawiesić postępowanie sądowe dotyczące roszczenia pieniężnego wobec przedsiębiorcy do chwili zatwierdzenia planu restrukturyzacyjnego lub zakończenia postępowania restrukturyzacyjnego, z wyjątkiem roszczenia z tytułu stosunku pracy lub roszczenia o zapłatę świadczenia alimentacyjnego, w przedmiocie których nie wydano jeszcze orzeczenia. W przypadku dopuszczenia wniosku o restrukturyzację zadłużenia sąd zawiesi postępowanie sądowe dotyczące roszczenia pieniężnego wobec dłużnika, w przedmiocie którego nie wydano jeszcze orzeczenia, do chwili zatwierdzenia planu restrukturyzacyjnego lub zakończenia postępowania.

Plan restrukturyzacyjny nie zwalnia osoby solidarnie zobowiązanej do wykonania zobowiązania przedsiębiorcy z wykonania tego zobowiązania. Zatwierdzenie planu restrukturyzacji zadłużenia nie zwalnia osoby solidarnie zobowiązanej do wykonania zobowiązania dłużnika z wykonania tego zobowiązania.

12 Jakie zasady obowiązują przy zgłaszaniu, weryfikacji i uznaniu wierzytelności?

Zasady regulujące zgłaszanie, sprawdzanie i uznawanie wierzytelności w toku postępowania upadłościowego

Wierzyciele mają obowiązek zgłosić syndykowi wszystkie swoje wierzytelności wobec dłużnika, które powstały przed ogłoszeniem upadłości, niezależnie od ich podstawy czy terminów wymagalności, nie później niż w terminie dwóch miesięcy od dnia ogłoszenia zawiadomienia o upadłości w dzienniku urzędowym. W przypadku ogłoszenia upadłości wszystkie roszczenia wierzyciela wobec dłużnika uznaje się za wymagalne. Wierzytelność należy zgłosić syndykowi składając pisemne oświadczenie (zgłoszenie wierzytelności). W zgłoszeniu wierzytelności określa się treść, podstawę i zakres wierzytelności oraz wskazuje się, czy jest ona zabezpieczona zastawem. Dołącza się do niego dokumenty stanowiące dowód na poparcie okoliczności przedstawionych w zgłoszeniu. Syndyk jest zobowiązany do sprawdzenia, czy zgłoszone wierzytelności są uzasadnione oraz czy istnieją zabezpieczenia wierzytelności. Wierzyciele i dłużnik mogą zgłosić syndykowi sprzeciw na piśmie wobec wierzytelności lub zabezpieczenia wierzytelności przed przeprowadzeniem zgromadzenia w celu obrony wierzytelności.

Wierzytelności broni się podczas zgromadzenia wierzycieli (zgromadzenie w celu obrony wierzytelności). Zabezpieczeń wierzytelności broni się wraz z wierzytelnościami, dla których zostały ustanowione. Podczas zgromadzenia w celu obrony wierzytelności wierzytelności są rozpatrywane w kolejności ich zgłoszenia. Domniemywa się, że wierzytelność, jej kolejność zaspokajania oraz zabezpieczenie zostały uznane, jeżeli syndyk ani żaden z wierzycieli nie wniósł w ich przedmiocie sprzeciwu podczas zgromadzenia w celu obrony wierzytelności lub jeżeli syndyk lub wierzyciel, który wniósł sprzeciw, wycofa go podczas zgromadzenia w celu obrony wierzytelności. Syndyk ma obowiązek wnieść sprzeciw wobec wierzytelności lub zabezpieczenia podczas zgromadzenia w celu obrony wierzytelności, jeżeli istnieją ku temu przesłanki. Uznaje się, że wierzytelności lub zabezpieczenia zostały uznane bez obrony podczas zgromadzenia w celu obrony wierzytelności, jeżeli są to wierzytelności uwzględnione w prawomocnym orzeczeniu sądu lub wyroku sądu polubownego, zabezpieczenia uznane prawomocnym orzeczeniem sądu lub wyrokiem sądu polubownego oraz zabezpieczenia wpisane do rejestru gruntów, rejestru statków, rejestru zastawów handlowych lub estońskiego Centralnego Rejestru Papierów Wartościowych. Sporządza się wykaz uznanych wierzytelności.

W protokole zgromadzenia w celu obrony wierzytelności wskazuje się, czy poszczególne wierzytelności lub zabezpieczenia wierzytelności zostały uznane oraz kto wniósł sprzeciw wobec wierzytelności, jej kolejności zaspokajania lub zabezpieczenia. W protokole wskazuje się również, kto wycofał wniesiony sprzeciw. Jeżeli wierzytelność przysługująca wierzycielowi nie została uznana, a wierzyciel nie wytoczył powództwa o uznanie wierzytelności lub sąd oddalił jego powództwo, sprzeciw wierzyciela wobec wierzytelności przysługujących innemu wierzycielowi zostanie oddalony. Jeżeli nie wniesiono żadnych innych sprzeciwów wobec wierzytelności przysługującej innemu wierzycielowi, domniemywa się, że wierzytelność została uznana. Wobec wierzytelności lub jej pozycji w kolejności zaspokajania wierzytelności uznanych podczas zgromadzenia w celu obrony wierzytelności nie można następnie wnieść sprzeciwu.

Zasady regulujące zgłaszanie, sprawdzanie i uznawanie wierzytelności w toku postępowania restrukturyzacyjnego i postępowania w przedmiocie restrukturyzacji zadłużenia

W toku postępowania restrukturyzacyjnego dłużnik przedstawia listę wierzytelności, na której umieszcza wszystkie wierzytelności wraz ze wskazaniem wierzycieli, którym te wierzytelności przysługują. Sami wierzyciele nie zgłaszają zatem żadnych wierzytelności. Wierzyciel, którego wierzytelność ma zostać zrestrukturyzowana w ramach planu restrukturyzacyjnego i który nie zgadza się z zakresem wierzytelności, może – w toku postępowania restrukturyzacyjnego – złożyć doradcy restrukturyzacyjnemu pisemne oświadczenie, w którym określi, w jakim zakresie nie zgadza się z wierzytelnością określoną w zawiadomieniu o restrukturyzacji, oraz przedstawi dowody potwierdzające te okoliczności. Jeżeli wierzyciel nie złoży oświadczenia w wyznaczonym terminie, uznaje się, że zgodził się on z zakresem wierzytelności. Dłużnik może zakwestionować argumenty podniesione przez wierzyciela, ale musi uzasadnić swoje stanowisko. Na podstawie przedstawionych twierdzeń i dowodów sąd ustali zakres roszczenia głównego i roszczenia o świadczenia uboczne przysługujących wierzycielowi oraz istnienie i zakres zabezpieczenia.

W toku postępowania w przedmiocie restrukturyzacji zadłużenia dłużnik przedstawia plan restrukturyzacji zadłużenia wskazujący zobowiązania, które mają zostać zrestrukturyzowane, oraz sposób restrukturyzacji, o który wnosi dłużnik. Podobnie jak w przypadku postępowania restrukturyzacyjnego, sami wierzyciele nie zgłaszają żadnych wierzytelności. Jeżeli wierzyciel, którego wierzytelność ma zostać zrestrukturyzowana, nie zgadza się z informacjami przedstawionymi przez dłużnika na liście wierzytelności, informuje on sąd lub – na wniosek sądu – doradcę w terminie wyznaczonym przez sąd, w jakim zakresie nie zgadza się z wierzytelnością, oraz przedstawia dowody potwierdzające te okoliczności. Jeżeli wierzyciel nie złoży tego rodzaju oświadczenia w wyznaczonym terminie, uznaje się, że zgodził się on z zakresem wierzytelności. Jeżeli dłużnik lub doradca nie zgadza się z twierdzeniem zawartym w oświadczeniu wierzyciela, niezwłocznie składa w sądzie oświadczenie wraz z dowodami i uzasadnia, dlaczego nie zgadza się z informacjami zawartymi w oświadczeniu. Na podstawie przedstawionych twierdzeń i dowodów sąd ustali zakres roszczenia głównego i roszczenia o świadczenia uboczne przysługujących wierzycielowi oraz istnienie zabezpieczenia.

13 Jakie zasady obowiązują przy podziale funduszy masy upadłości? W jaki sposób ustala się hierarchę roszczeń i praw wierzycieli?

Obowiązującą zasadą jest zasada równego traktowania wszystkich wierzycieli. Mają jednak zastosowanie pewne wyjątki, zgodnie z którymi niektórym wierzycielom przysługuje prawo pierwszeństwa.

Przed wypłatą środków pieniężnych na podstawie wyniku podziału dokonuje się płatności z masy upadłości na pokrycie kosztów związanych z postępowaniem upadłościowym w następującej kolejności:

- 1) wierzytelności powstałe wskutek wyłączenia składników majątku lub ich odzyskania;
- 2) świadczenia alimentacyjne płatne na rzecz dłużnika i osób pozostających na jego utrzymaniu;
- 3) zobowiązania masy upadłości;
- 4) koszty i wydatki poniesione w toku postępowania upadłościowego.

Po dokonaniu tych płatności wierzytelności zaspokajają się w następującej kolejności:

- 1) uznane wierzytelności zabezpieczone zastawem;
- 2) inne uznane wierzytelności zgłoszone w wyznaczonym terminie;
- 3) inne wierzytelności, których nie zgłoszono w wyznaczonym terminie, ale które uznano.

Osoba trzecia może ponosić odpowiedzialność za zobowiązania dłużnika w przypadku gdy dłużnicy odpowiadają solidarnie. W takim przypadku dłużnik solidarny ponosi odpowiedzialność wobec wierzyciela niezależnie od niewypłacalności dłużnika. Jeżeli dłużnik solidarny ureguluje część długu, którą wierzyciel również zgłosił wobec dłużnika, część ta zostanie potrącona z wierzytelności.

Istnieje również możliwość przeniesienia zobowiązania dłużnika na osobę trzecią na podstawie przepisów prawa. Jeżeli pracodawca stał się niewypłacalny, tj. ogłoszono upadłość pracodawcy lub postępowanie upadłościowe zakończyło się umorzeniem, pracownik otrzyma odszkodowanie z tytułu całego wynagrodzenia, którego nie otrzymał przed ogłoszeniem niewypłacalności pracodawcy, całego wynagrodzenia za czas urlopu, którego nie otrzymał przed ogłoszeniem niewypłacalności pracodawcy, oraz wszelkich świadczeń nieotrzymanych z powodu rozwiązania umowy o pracę przed ogłoszeniem niewypłacalności pracodawcy lub po jej ogłoszeniu. Jeżeli pracodawca jest niewypłacalny, wierzycielem w postępowaniu upadłościowym w odniesieniu do niezapłaconych składek na ubezpieczenie od utraty pracy jest skarb państwa.

W toku postępowania restrukturyzacyjnego i postępowania w przedmiocie restrukturyzacji zadłużenia nie można mówić o masie upadłości, a wierzytelności są zaspokajane zgodnie z planem restrukturyzacyjnym lub planem restrukturyzacji zadłużenia. Plan restrukturyzacyjny nie zwalnia osoby solidarnie

zobowiązanej do wykonania zobowiązania przedsiębiorcy z wykonania tego zobowiązania. Jeżeli osoba solidarnie zobowiązana do wykonania zobowiązania przedsiębiorcy wykonała to zobowiązanie, będzie jej przysługiwało roszczenie regresowe wobec przedsiębiorcy wyłącznie w zakresie, w jakim przedsiębiorca odpowiada za wykonanie zobowiązania w ramach planu restrukturyzacyjnego. Zatwierdzenie planu restrukturyzacji zadłużenia nie zwalnia osoby solidarnie zobowiązanej do wykonania zobowiązania dłużnika z wykonania tego zobowiązania. Jeżeli osoba solidarnie zobowiązana do wykonania zobowiązania dłużnika wykonała to zobowiązanie, będzie jej przysługiwało roszczenie regresowe wobec dłużnika wyłącznie w zakresie, w jakim dłużnik odpowiada za wykonanie zobowiązania w ramach planu restrukturyzacji zadłużenia.

14 Jakie są przesłanki oraz skutki zakończenia postępowania upadłościowego (w szczególności w drodze układu)?

Zakończenie postępowania upadłościowego i skutki jego zakończenia

Postępowanie upadłościowe zostaje zakończone w przypadku oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości, umorzenia postępowania upadłościowego, ustania przesłanek upadłości, za zgodą wierzycieli, w przypadku zatwierdzenia sprawozdania końcowego, zatwierdzenia układu lub z innych przyczyn przewidzianych w przepisach prawa.

Sąd zakończy postępowanie, wydając postanowienie o jego umorzeniu bez ogłaszania upadłości, niezależnie od niewypłacalności dłużnika, jeżeli majątek dłużnika nie wystarcza do pokrycia kosztów i wydatków poniesionych w toku postępowania upadłościowego oraz jeżeli niemożliwe jest odzyskanie majątku lub zgłoszenie roszczenia do majątku, w tym wytoczenie powództwa przeciwko członkowi organu zarządzającego. Sąd może również zakończyć postępowanie, wydając postanowienie o jego umorzeniu bez ogłaszania upadłości, niezależnie od niewypłacalności dłużnika, jeżeli majątek dłużnika obejmuje głównie roszczenia o odzyskanie majątku lub roszczenia wobec osób trzecich, jeżeli zaspokojenie tych roszczeń jest mało prawdopodobne. Sąd nie zakończy postępowania przez umorzenie, jeżeli dłużnik, wierzyciel lub osoba trzecia wpłaci kwotę określoną przez sąd jako zaliczkę na pokrycie kosztów i wydatków poniesionych w toku postępowania upadłościowego na specjalny rachunek bankowy. Jeżeli postępowanie upadłościowe prowadzone wobec dłużnika będącego osobą prawną zakończy się umorzeniem, zarządca tymczasowy zlikwiduje osobę prawną w terminie dwóch miesięcy od dnia uprawomocnienia się postanowienia o umorzeniu postępowania bez wszczynania postępowania likwidacyjnego. Jeżeli w chwili umorzenia postępowania upadłościowego dłużnik posiada jakiegokolwiek majątek, w pierwszej kolejności zostanie z niego wypłacone wynagrodzenie zarządcy tymczasowego oraz zostaną z niego pokryte niezbędne wydatki.

Sąd zakończy postępowanie upadłościowe na wniosek dłużnika, jeżeli ustaly przesłanki postępowania upadłościowego, pod warunkiem że dłużnik udowodni, iż nie jest niewypłacalny lub iż prawdopodobnie nie stanie się niewypłacalny, jeżeli upadłość została ogłoszona z powodu możliwej niewypłacalności dłużnika w przyszłości. W przypadku zakończenia postępowania upadłościowego z powodu ustania przesłanek postępowania upadłościowego nie rozwiązuje się osoby prawnej.

Sąd zakończy postępowanie upadłościowe na wniosek dłużnika, jeżeli wszyscy wierzyciele, którzy zgłosili swoje wierzytelności w wyznaczonym terminie, wyrazili zgodę na zakończenie postępowania. Jeżeli dłużnik będący osobą prawną jest stale niewypłacalny, sąd nakaże jego likwidację w postanowieniu kończącym postępowanie.

Postępowanie upadłościowe kończy się zatwierdzeniem sprawozdania końcowego, które syndyk przedstawi radzie wierzycieli i sądowi. W sprawozdaniu końcowym syndyk przedstawia informacje dotyczące masy upadłości i środków pieniężnych uzyskanych z jej sprzedaży, płatności, wierzytelności uznanych przez wierzycieli, wytoczonych powództw i powództw, których jeszcze nie wytoczono itd. Wierzyciel może wnieść do sądu sprzeciw wobec sprawozdania końcowego. Sąd decyduje o zatwierdzeniu sprawozdania końcowego oraz o zakończeniu postępowania upadłościowego. Sąd odmówi zatwierdzenia sprawozdania końcowego oraz w drodze postanowienia zwróci je syndykowi w celu kontynuowania postępowania upadłościowego, jeżeli sprawozdanie końcowe ujawnia naruszenie praw dłużnika lub wierzycieli w toku postępowania upadłościowego.

Postępowanie upadłościowe może się również zakończyć zawarciem układu. Układ jest umową zawartą pomiędzy dłużnikiem a wierzycielami dotyczącą spłaty zadłużenia, która obejmuje zmniejszenie zadłużenia lub przedłużenie terminu spłaty. W toku postępowania upadłościowego układ zawiera się na wniosek dłużnika lub syndyka po ogłoszeniu upadłości. Uchwałę o zawarciu układu przyjmuje zgromadzenie wierzycieli. Sąd zdecyduje o zatwierdzeniu układu. Sąd zakończy postępowanie upadłościowe, wydając postanowienie o zatwierdzeniu układu.

Jeżeli postępowanie upadłościowe nie zostanie zakończone w ciągu dwóch lat od dnia ogłoszenia upadłości, syndyk będzie składał radzie wierzycieli i sądowi sprawozdania co sześć miesięcy do chwili zakończenia postępowania upadłościowego. W sprawozdaniach tych określi przyczyny, dla których postępowanie upadłościowe nie zostało zakończone, oraz przedstawi informacje dotyczące sprzedanych i niesprzedanych składników masy upadłości i zarządzania masą upadłości. Sąd zwolni syndyka z jego obowiązków w przypadku zakończenia postępowania upadłościowego, chyba że odpowiednie przepisy stanowią inaczej. Sąd może odmówić zwolnienia syndyka z jego obowiązków, jeżeli do chwili zakończenia postępowania upadłościowego nie sprzedano wszystkich składników masy upadłości, jeżeli nadal oczekuje się wpływu środków pieniężnych ze sprzedaży masy upadłości, jeżeli powództwa wytoczone przez syndyka nie zostały jeszcze rozpoznane lub jeżeli syndyk zamierza wytoczyć powództwo lub ma obowiązek je wytoczyć. W takim przypadku syndyk będzie również nadal wykonywał swoje obowiązki po zakończeniu postępowania upadłościowego. Jeżeli po zakończeniu postępowania upadłościowego i zwolnieniu syndyka z jego obowiązków do masy upadłości trafią środki pieniężne, jeżeli kwoty przydzielone podczas podziału zostaną udostępnione lub jeżeli okaże się, że masa upadłości obejmuje rzeczy, których nie uwzględniono przy sporządzaniu planu podziału, sąd wyda – z urzędu lub na wniosek syndyka lub wierzyciela – postanowienie o dodatkowym podziale.

Zakończenie postępowania restrukturyzacyjnego i skutki jego zakończenia

Postępowanie restrukturyzacyjne dobiega końca w przypadku jego zakończenia przed upływem wyznaczonego terminu, jeżeli plan restrukturyzacyjny zostanie unieważniony, jeżeli plan restrukturyzacyjny zostanie wykonany przed upływem wyznaczonego terminu lub jeżeli upłynie termin wykonania planu restrukturyzacyjnego wyznaczony w planie restrukturyzacyjnym. W przypadku wykonania planu restrukturyzacyjnego przed upływem wyznaczonego terminu postępowanie restrukturyzacyjne zostaje zakończone, jeżeli przedsiębiorca wykonał wszystkie zobowiązania przyjęte w ramach planu restrukturyzacyjnego przed upływem terminu wykonania planu restrukturyzacyjnego.

Postępowanie restrukturyzacyjne może się zakończyć przed upływem wyznaczonego terminu wyłącznie przed zatwierdzeniem planu restrukturyzacyjnego. Sąd zakończy postępowanie restrukturyzacyjne przed upływem wyznaczonego terminu w przypadku naruszenia przez przedsiębiorcę ciężącego na nim obowiązku współpracy, niewpłacenia przez przedsiębiorcę kwoty wyznaczonej przez sąd jako zaliczki na pokrycie wynagrodzenia i wydatków doradcy restrukturyzacyjnego lub biegłego, niezatwierdzenia planu restrukturyzacyjnego, złożenia przez przedsiębiorcę wniosku w tym przedmiocie, ustania przesłanek wszczęcia postępowania restrukturyzacyjnego, roztrwonienia majątku przedsiębiorcy lub działania na szkodę interesów wierzycieli, niezłożenia planu restrukturyzacyjnego w wyznaczonym terminie lub niejednoznaczności wierzytelności. Jeżeli sąd zakończy postępowanie restrukturyzacyjne przed wyznaczonym terminem, następuje zniesienie skutków wszczęcia postępowania restrukturyzacyjnego z mocą wsteczną.

W przypadku upływu terminu wykonania planu restrukturyzacyjnego postępowanie restrukturyzacyjne zostanie zakończone.

Postępowanie restrukturyzacyjne może również zostać zakończone w przypadku unieważnienia planu restrukturyzacyjnego. Plan restrukturyzacyjny zostaje unieważniony, jeżeli przedsiębiorca został skazany za przestępstwo związane z upadłością lub przestępstwo związane z postępowaniem egzekucyjnym po zatwierdzeniu planu restrukturyzacyjnego, jeżeli przedsiębiorca w znacznym zakresie nie wykonuje zobowiązań przewidzianych w planie restrukturyzacyjnym, jeżeli po upływie co najmniej połowy okresu obowiązywania planu restrukturyzacyjnego nie ulega wątpliwości, że przedsiębiorca nie

jest w stanie wykonać zobowiązań przyjętych w ramach planu restrukturyzacyjnego, na wniosek doradcy restrukturyzacyjnego, jeżeli nie uiszczono opłaty z tytułu nadzoru, jeżeli przedsiębiorca nie zapewnia doradcy restrukturyzacyjnemu wsparcia podczas wykonywania obowiązku w zakresie nadzoru lub jeżeli nie dostarcza doradcy restrukturyzacyjnemu informacji żądanych przez tego ostatniego w celu sprawowania nadzoru, jeżeli przedsiębiorca złoży wniosek o unieważnienie planu restrukturyzacyjnego lub w przypadku ogłoszenia upadłości przedsiębiorcy. W przypadku unieważnienia planu restrukturyzacyjnego następuje zniesienie skutków wszczęcia postępowania restrukturyzacyjnego z mocą wsteczną.

Zakończenie postępowania w przedmiocie restrukturyzacji zadłużenia i skutki jego zakończenia

Postępowanie w przedmiocie restrukturyzacji zadłużenia kończy się w przypadku oddalenia lub odrzucenia wniosku o restrukturyzację zadłużenia, unieważnienia planu restrukturyzacji zadłużenia, zakończenia postępowania lub upływu terminu wykonania wyznaczonego w planie restrukturyzacji zadłużenia. W przypadku wykonania planu restrukturyzacji zadłużenia przed upływem wyznaczonego terminu postępowanie zostaje zakończone, jeżeli dłużnik wykonał wszystkie swoje zobowiązania przyjęte w ramach planu restrukturyzacji zadłużenia przed upływem terminu wykonania tego planu. Sąd unieważni plan restrukturyzacji zadłużenia na wniosek dłużnika oraz w przypadku ogłoszenia upadłości dłużnika. Sąd może unieważnić plan restrukturyzacji zadłużenia, jeżeli dłużnik w znacznym stopniu nie wykonuje zobowiązań określonych w planie restrukturyzacji zadłużenia, jeżeli po upływie co najmniej połowy okresu obowiązywania planu restrukturyzacji zadłużenia nie ulega wątpliwości, że dłużnik nie jest w stanie wykonać zobowiązań przyjętych w ramach planu, dłużnik nie ma żadnych problemów z wypłacalnością lub przewyciężył tego rodzaju problemy, dłużnik umyślnie lub wykazując się rażącym niedbalstwem przedstawił błędne lub niekompletne informacje o swoim majątku, swoich dochodach, wierzycielach lub zobowiązaniach, dłużnik dokonał płatności na rzecz wierzycieli niewymienionych w planie restrukturyzacji zadłużenia, szkodząc tym samym w znacznym stopniu interesom pozostałych wierzycieli, dłużnik nie zapewnia wsparcia sądowi lub doradcy podczas wykonywania obowiązku w zakresie nadzoru lub nie dostarcza informacji wymaganych w celu sprawowania nadzoru lub jeżeli dłużnik nie zapłacił kwoty określonej przez sąd jako zaliczki na pokrycie wynagrodzenia i wydatków doradcy lub biegłego. W przypadku unieważnienia planu restrukturyzacji zadłużenia następuje zniesienie z mocą wsteczną skutków dopuszczenia wniosku o restrukturyzację zadłużenia.

15 Jakie prawa przysługują wierzycielom po zakończeniu postępowania upadłościowego?

Prawa wierzycieli po zakończeniu postępowania upadłościowego

Po zakończeniu postępowania upadłościowego wierzycielności, które można było zgłosić, ale których nie zgłoszono w toku postępowania upadłościowego, oraz wierzycielności, które zgłoszono, ale których nie zaspokojono, lub wobec których dłużnik wniósł sprzeciw, mogą zostać zgłoszone przez wierzycieli wobec dłużnika zgodnie z procedurą ogólną. W tym przypadku odsetki i odsetki od zadłużenia przeterminowanego nie będą naliczane za okres trwania postępowania upadłościowego.

Jeżeli dłużnik będący osobą fizyczną zostaje zwolniony ze swoich obowiązków, które nie zostały wykonane w toku postępowania upadłościowego, roszczenia wierzycieli w postępowaniu upadłościowym wobec dłużnika, w tym wierzycielności przysługujące wierzycielom w postępowaniu upadłościowym, którzy nie zgłosili swoich wierzycielności w toku postępowania upadłościowego, z wyjątkiem zobowiązań do zrekompensowania szkody wyrządzonej umyślnie poprzez czynność niezgodną z prawem lub do zapłaty świadczenia alimentacyjnego na rzecz dziecka lub rodzica, wygasają.

Po zakończeniu postępowania upadłościowego wierzyciele mogą również zgłosić wobec dłużnika roszczenia wynikające z zobowiązań masy upadłości, których nie zaspokojono w toku postępowania upadłościowego. Roszczenia powstałe w toku postępowania upadłościowego, których nie można było zgłosić w toku postępowania upadłościowego, można również zgłosić wobec dłużnika zgodnie z procedurą ogólną. W tym przypadku bieg terminu przedawnienia rozpoczyna się w chwili zakończenia postępowania upadłościowego. W zakresie, w jakim przysługująca wierzycielowi wierzycielność uznana w toku postępowania upadłościowego nie została zaspokojona w toku postępowania upadłościowego, postanowienie stanowi tytuł wykonawczy, chyba że dłużnik wniósł sprzeciw wobec wierzycielności lub sąd uznał wierzycielność.

Prawa wierzycieli po zakończeniu postępowania restrukturyzacyjnego

W przypadku zakończenia postępowania restrukturyzacyjnego z powodu upływu terminu wykonania planu restrukturyzacyjnego wierzyciel może dochodzić wierzycielności zrestrukturyzowanej w ramach planu restrukturyzacyjnego wyłącznie w zakresie uzgodnionym w tym planie, lecz którego nie zrealizowano. W przypadku unieważnienia planu restrukturyzacyjnego lub jego przedterminowego uchylenia następuje zniesienie skutków wszczęcia postępowania restrukturyzacyjnego z mocą wsteczną. Wierzyciel, którego wierzycielność zrestrukturyzowano w ramach planu restrukturyzacyjnego, odzyskuje prawo dochodzenia roszczeń wobec przedsiębiorcy w pierwotnej kwocie. Należy również uwzględnić zyski osiągnięte przez wierzyciela w toku wykonywania planu restrukturyzacyjnego.

Prawa wierzycieli po zakończeniu postępowania w przedmiocie restrukturyzacji zadłużenia

W przypadku odrzucenia lub oddalenia wniosku lub zakończenia postępowania następuje zniesienie z mocą wsteczną wszelkich skutków dopuszczenia wniosku. Wierzyciel, którego wierzycielność zrestrukturyzowano w ramach planu restrukturyzacji zadłużenia, odzyskuje prawo dochodzenia roszczeń wobec dłużnika w pierwotnej kwocie. Należy również uwzględnić zyski osiągnięte przez wierzyciela w toku wykonywania planu restrukturyzacji zadłużenia.

W przypadku upływu terminu wykonania planu restrukturyzacji zadłużenia wierzyciel może dochodzić wierzycielności zrestrukturyzowanej w ramach planu restrukturyzacji zadłużenia wyłącznie w zakresie uzgodnionym w tym planie, lecz którego nie zrealizowano zgodnie z planem.

16 Kto ponosi koszty postępowania upadłościowego łącznie z poniesionymi wydatkami?

Postępowanie upadłościowe

W przypadku uwzględnienia wniosku o ogłoszenie upadłości lub zakończenia postępowania upadłościowego w drodze układu koszty i wydatki poniesione w toku postępowania upadłościowego pokrywane są z masy upadłości. W przypadku oddalenia lub odrzucenia wniosku o ogłoszenie upadłości złożonego przez wierzyciela lub zakończenia postępowania z powodu wycofania wniosku o ogłoszenie upadłości przez wierzyciela koszty i wydatki poniesione w toku postępowania upadłościowego ponosi wierzyciel. W przypadku umorzenia postępowania upadłościowego sąd rozstrzyga o podziale kosztów i wydatków poniesionych w toku postępowania upadłościowego stosownie do okoliczności.

Jeżeli postępowanie wszczęte na wniosek dłużnika zostaje umorzone bez ogłaszania upadłości, a majątek dłużnika jest niewystarczający do dokonania wymaganych płatności, sąd nakaze dłużnikowi zapłatę wynagrodzenia zarządcy tymczasowego i pokrycie wydatków podlegających zwrotowi, lecz może zarządzić ich pokrycie z budżetu państwa. Maksymalna kwota wynagrodzenia i wydatków zarządcy tymczasowego, które można pokryć z budżetu państwa, wynosi 397 EUR (z uwzględnieniem podatków przewidzianych w przepisach, z wyjątkiem podatku od wartości dodanej). Sąd nie zarządzi pokrycia wynagrodzenia i wydatków zarządcy tymczasowego z budżetu państwa, jeżeli dłużnik, wierzyciel lub osoba trzecia wpłacili kwotę określoną przez sąd jako zaliczkę na pokrycie wynagrodzenia i wydatków zarządcy tymczasowego podlegających zwrotowi na specjalny rachunek bankowy.

Postępowanie restrukturyzacyjne

W przypadku wszczęcia postępowania restrukturyzacyjnego sąd wyznaczy termin wpłaty przez przedsiębiorcę kwoty określonej przez sąd jako zaliczka na pokrycie początkowego wynagrodzenia i początkowych wydatków doradcy restrukturyzacyjnego na specjalny rachunek bankowy. Jeżeli przedsiębiorca nie wpłaci tej kwoty, sąd umorzy postępowanie restrukturyzacyjne. Sąd określi kwotę wynagrodzenia doradcy restrukturyzacyjnego i wydatków podlegających zwrotowi w przypadku zwolnienia doradcy restrukturyzacyjnego z jego obowiązków lub zatwierdzenia planu restrukturyzacyjnego na podstawie sprawozdania dotyczącego czynności i wydatków doradcy restrukturyzacyjnego.

Jeżeli sąd powołuje biegłego w toku postępowania restrukturyzacyjnego, biegły ma prawo do zwrotu koniecznych i uzasadnionych wydatków poniesionych podczas wykonywania swoich obowiązków oraz do otrzymania wynagrodzenia z tytułu wykonywanych obowiązków. Sąd określi kwotę wynagrodzenia biegłego i wydatków podlegających zwrotowi w przypadku zwolnienia biegłego z jego obowiązków na podstawie sprawozdania dotyczącego czynności i biegłego, które złożono w terminie wyznaczonym przez sąd. Ustalając wysokość wynagrodzenia biegłego, sąd może również wysłuchać opinii przedsiębiorcy.

Postępowanie w przedmiocie restrukturyzacji zadłużenia

Dłużnik ponosi koszty i wydatki poniesione w toku postępowania w przedmiocie restrukturyzacji zadłużenia. Koszty postępowania po stronie wierzycieli pokrywają sami wierzyciele. Sąd może nakazać dłużnikowi pokrycie kosztów postępowania po stronie wierzycieli, jeżeli dłużnik umyślnie złożył bezzasadny wniosek o restrukturyzację zadłużenia lub spowodował powstanie kosztów postępowania po stronie wierzycieli, w inny sposób umyślnie przedstawiając nieprawdziwe informacje lub umyślnie składając bezzasadny wniosek lub wnosząc bezzasadny sprzeciw. Dłużnikowi nie zostanie przyznana żadna pomoc prawna ze strony państwa na pokrycie opłaty sądowej. W przypadku wykonania planu restrukturyzacji zadłużenia dłużnik nie będzie musiał zwracać kwoty pomocy prawnej przyznanej przez państwo. W przypadku powołania doradcy lub biegłego sąd określi kwotę, jaką dłużnik musi wpłacić jako zaliczkę na pokrycie wynagrodzenia i wydatków doradcy lub biegłego na specjalny rachunek bankowy.

17 Jakie są zasady dotyczące nieważności, zaskarżenia lub względnej bezskuteczności czynności prawnych dokonanych ze szkodą dla ogółu wierzycieli?

Postępowanie upadłościowe

W przypadku ogłoszenia upadłości prawo dłużnika do zarządzania masą upadłości i rozporządzania nią przechodzi na syndyka. Po ogłoszeniu upadłości wszelkie czynności rozporządzenia majątkiem wchodzącym w skład masy upadłości dokonane przez dłużnika są nieważne. Dłużnik będący osobą fizyczną może rozporządzać masą upadłości za zgodą syndyka. Wszelkie czynności rozporządzenia dokonane bez zgody syndyka są nieważne.

Sąd, rozpatrując skargę pauliańską, uznaje za bezskuteczną jakąkolwiek transakcję lub inną czynność dłużnika, którą zawarto lub której dokonano przed ogłoszeniem upadłości i która szkodzi interesom wierzycieli. Jeżeli transakcja uznana za bezskuteczną została zawarta lub jakąkolwiek inną czynność uznana za bezskuteczną została dokonana w okresie od powołania zarządcy tymczasowego do ogłoszenia upadłości, uznaje się, że transakcja lub czynność wyrządziła szkodę interesom wierzycieli.

Dłużnik, wierzyciel lub syndyk mogą wnieść o uchylenie przez sąd uchwały zgromadzenia wierzycieli, jeżeli uchwała ta jest sprzeczna z prawem lub przyjęto ją z naruszeniem procedury przewidzianej w przepisach lub jeżeli prawo do zaskarżenia uchwały jest bezpośrednio przewidziane w przepisach. Można wnieść o uchylenie uchwały zgromadzenia wierzycieli również wówczas, gdy uchwała szkodzi wspólnym interesom wierzycieli.

Jeżeli postępowanie wszczęto w celu zwolnienia dłużnika będącego osobą fizyczną z ciążących na nim zobowiązań, sąd może na wniosek dłużnika uchylić postanowienie o zwolnieniu dłużnika z jego zobowiązań, których nie wykonano w toku postępowania upadłościowego, w terminie jednego roku od dnia wydania postanowienia, jeżeli nie ulega wątpliwości, iż dłużnik umyślnie nie wykonał swoich zobowiązań w toku postępowania w przedmiocie zwolnienia dłużnika z jego zobowiązań, a tym samym wyraźnie utrudnił zaspokojenia roszczeń wierzycieli.

Jeżeli dłużnik i wierzyciele zgodzili się na zawarcie układu po ogłoszeniu upadłości, sąd może uchylić układ, jeżeli dłużnik nie wykonał zobowiązań wynikających z układu, został skazany za przestępstwo związane z upadłością lub przestępstwo związane z postępowaniem egzekucyjnym lub jeżeli po upływie co najmniej połowy okresu obowiązywania układu nie ulega wątpliwości, że dłużnik nie jest w stanie spełnić warunków układu. Uchylenie układu dotyczy wszystkich wierzycieli, którzy uczestniczyli w układzie, a zatem służy ochronie ogółu wierzycieli.

Postępowanie restrukturyzacyjne

Sąd unieważni plan restrukturyzacyjny, jeżeli przedsiębiorca został skazany za przestępstwo związane z upadłością lub przestępstwo związane z postępowaniem egzekucyjnym po zatwierdzeniu planu restrukturyzacyjnego, jeżeli przedsiębiorca w znacznym zakresie nie wykonuje zobowiązań przewidzianych w planie restrukturyzacyjnym, jeżeli po upływie co najmniej połowy okresu obowiązywania planu restrukturyzacyjnego nie ulega wątpliwości, że przedsiębiorca nie jest w stanie wykonać zobowiązań zaciągniętych w ramach planu restrukturyzacyjnego, na wniosek doradcy restrukturyzacyjnego, jeżeli nie uiszczono opłaty z tytułu nadzoru, jeżeli przedsiębiorca nie zapewnia doradcy restrukturyzacyjnemu wsparcia podczas wykonywania obowiązku w zakresie nadzoru lub jeżeli nie dostarcza doradcy restrukturyzacyjnemu informacji żądanych przez tego ostatniego w celu sprawowania nadzoru, jeżeli przedsiębiorca złoży wniosek o unieważnienie planu restrukturyzacyjnego lub w przypadku ogłoszenia upadłości przedsiębiorcy. Wierzyciel, którego wierzytelność zrestrukturyzowano w ramach planu restrukturyzacyjnego, odzyskuje prawo dochodzenia roszczeń wobec przedsiębiorcy w pierwotnej kwocie, przy czym należy również uwzględnić zyski osiągnięte przez wierzyciela w toku wykonywania planu restrukturyzacyjnego.

Postępowanie w przedmiocie restrukturyzacji zadłużenia

Sąd unieważni plan restrukturyzacji zadłużenia na wniosek dłużnika lub w przypadku ogłoszenia upadłości dłużnika, jeżeli dłużnik w znacznym stopniu nie wykonuje swoich zobowiązań określonych w planie restrukturyzacji zadłużenia, jeżeli po upływie co najmniej połowy okresu obowiązywania planu restrukturyzacji zadłużenia nie ulega wątpliwości, że dłużnik nie jest w stanie wykonać zobowiązań przyjętych w ramach planu, dłużnik nie ma żadnych problemów z wypłacalnością lub przezwycięzył tego rodzaju problemy, przy czym restrukturyzacja wierzytelności przysługujących wierzycielowi nie jest już sprawiedliwa w odniesieniu do wierzycieli ze względu na istotną zmianę okoliczności, jeżeli dłużnik umyślnie lub wykazując się rażącym niedbalstwem przedstawił błędne lub niekompletne informacje o swoim majątku, swoich dochodach, wierzycielach lub zobowiązaniach, dłużnik dokonał płatności na rzecz wierzycieli niewymienionych w planie restrukturyzacji zadłużenia, szkodząc tym samym w znacznym stopniu interesom pozostałych wierzycieli, dłużnik nie zapewnia wsparcia sądowi lub doradcy podczas wykonywania obowiązku w zakresie nadzoru lub nie dostarcza informacji wymaganych w celu sprawowania nadzoru lub jeżeli dłużnik nie zapłacił kwoty określonej przez sąd jako zaliczki. Wierzyciel, którego wierzytelność zrestrukturyzowano w ramach planu restrukturyzacji zadłużenia, odzyskuje prawo dochodzenia roszczeń wobec dłużnika w pierwotnej kwocie. Należy również uwzględnić zyski osiągnięte przez wierzyciela w toku wykonywania planu restrukturyzacji zadłużenia.

Ostatnia aktualizacja: 12/02/2018

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Upadłość - Grecja

1 Wobec jakiego podmiotu można wszcząć postępowanie upadłościowe?

Postępowanie upadłościowe można wszcząć wobec przedsiębiorców oraz stowarzyszeń osób posiadających osobowość prawną i prowadzących działalność gospodarczą.

2 Jakie przesłanki muszą zostać spełnione, aby można było wszcząć postępowanie upadłościowe?

Postępowanie wszczynają na wniosek samego dłużnika, na wniosek wierzyciela posiadającego interes prawny lub na wniosek prokuratora przy sądzie pierwszej instancji (*eisangeléas protodikón*), w razie zaistnienia względów interesu publicznego. Przesłanki wszczęcia postępowania: a) jeżeli wniosek złożył wierzyciel - zaprzestanie realizacji płatności przez dłużnika; b) jeżeli wniosek złożył dłużnik, wystarczające jest wystąpienie ryzyka braku możliwości spłaty

zadłużenia. Sąd ustali datę zaprzestania realizacji płatności, która nie może przypadać wcześniej niż dwa lata przed datą ogłoszenia wyroku. Na wniosek osoby posiadającej interes prawny w danej sprawie prezes sądu może zarządzić dowolny środek, jaki uzna za stosowny, aby zapobiec jakiegokolwiek zmianie stanu majątku dłużnika, która byłaby niekorzystna dla wierzycieli. Środki takie przestaną obowiązywać automatycznie po wydaniu postanowienia o ogłoszeniu upadłości.

3 Jakie aktywa należą do masy upadłości? W jaki sposób rozporządza się aktywami, które zostały nabyte przez dłużnika lub zostały na niego przeniesione w toku postępowania upadłościowego?

W skład masy upadłości (*ptocheutikí periousía*) wchodzi cały majątek należący do dłużnika w dniu ogłoszenia upadłości, niezależnie od miejsca, w którym taki majątek się znajduje. W skład masy upadłości nie wchodzi: a) wszelkie składniki majątku niepodlegające zajęciu, tj. rzeczy, których dłużnik i członkowie jego rodziny bezwzględnie potrzebują do zaspokojenia swoich podstawowych potrzeb, oraz rzeczy, których dłużnik potrzebuje do prowadzenia działalności zarobkowej, lub b) wszelkie składniki majątku wyłączone z zajęcia na mocy przepisów szczególnych. W skład masy upadłości nie wchodzi również majątek nabyty przez dłużnika po ogłoszeniu upadłości.

4 Jakie uprawnienia przysługują odpowiednio dłużnikowi i zarządcy?

Z chwilą ogłoszenia upadłości dłużnik automatycznie zostaje pozbawiony zarządu nad majątkiem, tj. prawa do zarządzania i rozporządzania takim majątkiem. Wszelkie czynności związane z zarządem majątkiem dokonane przez dłużnika bez zgody syndyka (*syndikos*) będą nieważne. Majątkiem będzie zarządzał syndyk. Wyłącznie w wyjątkowych przypadkach przewidzianych w przepisach prawa dłużnik może zarządzać swoim majątkiem. Powołany syndyk musi być prawnikiem z co najmniej pięcioletnim doświadczeniem zawodowym. Czynności syndyka nadzoruje sędzia sprawozdawca (*eisigitis dikastis*). Podjęcie niektórych czynności przez syndyka wymaga uzyskania zgody sądu właściwego w sprawach dotyczących upadłości („sąd upadłościowy”, *ptocheutikó dikastirio*). Sąd upadłościowy pełni funkcję najważniejszego organu nadzorczego odpowiedzialnego za kierowanie przebiegiem postępowania upadłościowego.

5 Jakie przesłanki muszą zostać spełnione, aby można było dokonać potrącenia wierzytelności?

Ogłoszenie upadłości pozostaje bez uszczerbku dla prawa wierzyciela do potrącenia swojej wierzytelności z wierzytelnością wzajemną dłużnika, pod warunkiem że przesłanki potrącenia były spełnione przed ogłoszeniem upadłości. Ewentualny zakaz dokonywania potrąceń będzie również miał zastosowanie do upadłości.

6 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na obowiązujące umowy, których stroną jest dłużnik?

Wszelkie umowy dwustronne obowiązujące w dniu ogłoszenia upadłości, których dłużnik jest stroną, pozostaną w mocy, chyba że przepisy ustawy o upadłości stanowią inaczej. Jeżeli sędzia sprawozdawca wyrazi na to zgodę, syndyk ma prawo do wykonania wszelkich pozostających w mocy umów oraz do zażądania od drugiej strony wykonania zobowiązań z ich tytułu. Wszelkie umowy o charakterze ciągłym pozostaną w mocy, chyba że obowiązujące przepisy stanowią inaczej. Nie dotyczy to jednak umów finansowych. Przepisy ustawy o upadłości pozostają bez wpływu na prawo do wypowiedzenia umowy zgodnie z przepisami prawa lub postanowieniami umownymi. Ogłoszenie upadłości stanowi podstawę wypowiedzenia umów o charakterze osobistym, których dłużnik jest stroną. Syndyk może przenieść stosunek umowny, którego dłużnik jest stroną, na osobę trzecią. Stosunek pracy wygasa z chwilą ogłoszenia upadłości.

7 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na postępowania wszczęte przez poszczególnych wierzycieli (z wyłączeniem zawisłych spraw sądowych)?

Z chwilą ogłoszenia upadłości wszelkie postępowania wszczęte przez poszczególnych wierzycieli przeciwko dłużnikowi o zaspokojenie lub wyegzekwowanie ich wierzytelności w postępowaniu upadłościowym zostają automatycznie zawieszane, bez uszczerbku dla przepisów dotyczących wierzycieli posiadających zabezpieczenie, w przypadku których takie zawieszenie nie ma zastosowania do składników masy upadłości wniesionych jako zabezpieczenie. Pod pewnymi warunkami zawieszenie na okres kilku miesięcy może mieć jednak zastosowanie do takich wierzycieli. Po ogłoszeniu upadłości zabronione są w szczególności następujące czynności: kontynuowanie postępowania egzekucyjnego, wszczęcie postępowania egzekucyjnego lub wytoczenie powództwa o wydanie wyroku deklaratoryjnego, kontynuowanie takich postępowań, wnoszenie lub rozpatrywanie środków zaskarżenia oraz wydawanie decyzji administracyjnych lub podatkowych lub ich wykonywanie w odniesieniu do składników masy upadłości.

8 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na dalsze rozpoznanie sprawy sądowej zawisłej w momencie wszczęcia postępowania upadłościowego?

Wszelkie sprawy będące w toku w dniu ogłoszenia upadłości będą kontynuowane przez syndyka, jeżeli dłużnik występuje w charakterze wierzyciela w tych sprawach. Jeżeli występuje on w nich w charakterze dłużnika, będące w toku postępowania zostaną zawieszane i zastosowana zostanie procedura regulująca kwestie związane ze zgłaszaniem i weryfikacją roszczeń.

9 Czym charakteryzuje się co do zasady udział wierzycieli w postępowaniu upadłościowym?

Wierzyciele muszą zgłaszać swoje roszczenia przeciwko dłużnikowi do sekretarza ds. upadłości (*grammatéas ton ptocheúseon*). Wszyscy wierzyciele, niezależnie od ich uprzywilejowania lub poziomu zabezpieczenia, w tym wierzyciele, których wierzytelności mają charakter warunkowy, wchodzi w skład zgromadzenia wierzycieli (*synéleusi ton pistotón*). Termin pierwszego posiedzenia tego zgromadzenia wyznacza się w postanowieniu o ogłoszeniu upadłości. W trakcie tego posiedzenia osoby wchodzące w skład zgromadzenia wierzycieli mogą powołać trzyosobową radę wierzycieli (*epitropí pistotón*), która może z kolei powołać wspólnego przedstawiciela dla wszystkich członków. Trzyosobowa rada wierzycieli będzie monitorować przebieg postępowania upadłościowego.

10 W jaki sposób zarządca może wykorzystać aktywa masy upadłości dłużnika lub nimi rozporządzać?

Po sporządzeniu spisu inwentarza ruchomości i nieruchomości należących do dłużnika syndyk może zasięgnąć opinii sędziego sprawozdawcy i zwrócić się do niego o zgodę na sprzedaż towarów lub ruchomości wchodzących w skład masy upadłości, ale wyłącznie w zakresie, w jakim jest to konieczne do zaspokojenia bieżących potrzeb. Syndyk może spieniężyć składniki majątku dłużnika i podzielić zyski między wierzycieli, zbywając przedsiębiorstwo rozumiane jako całość albo poszczególne składniki jego majątku, wyłącznie po zakończeniu procesu weryfikacji wierzycieli i wyłącznie w przypadku, gdy w odniesieniu do przedsiębiorstwa nie przyjęto ani nie zatwierdzono żadnego planu restrukturyzacyjnego lub gdy decyzja o przyjęciu lub zatwierdzeniu takiego planu została uchylona. Nieruchomości dłużnika można zbyć wyłącznie za zgodą sądu upadłościowego udzieloną po złożeniu stosownego wniosku przez syndyka oraz po przekazaniu sądowi odpowiedniego sprawozdania przez sędziego sprawozdawcę.

11 Jakie wierzytelności mogą być zgłoszone do masy upadłości dłużnika oraz w jaki sposób traktuje się roszczenia powstałe po wszczęciu postępowania upadłościowego?

Wszyscy wierzyciele dłużnika mogą zgłosić swoje wierzytelności i przekazać sekretarzowi ds. upadłości stosowne dokumenty, niezależnie od tego, czy ich wierzytelności są wierzytelnościami uprzywilejowanymi oraz czy zostały zabezpieczone. Wierzyciele biorący udział w postępowaniu upadłościowym to wierzyciele, którzy w dniu ogłoszenia upadłości posiadają roszczenie pieniężne wobec dłużnika wynikające z umowy, które stało się już wymagalne i którego można dochodzić przed sądem. Nie można zgłaszać żadnych roszczeń powstałych po wszczęciu postępowania upadłościowego. Koszty sądowe związane z czynnościami syndyka, koszty poniesione w związku z zarządem masą upadłości, wynagrodzenie syndyka i wszelkie roszczenia wobec samej masy upadłości (*omadiká pistómata*) są potrącane z góry po wydaniu decyzji o sprzedaży masy upadłości i zaspokajane w pierwszej kolejności przed wierzycielami dłużnika.

12 Jakie zasady obowiązują przy zgłaszaniu, weryfikacji i uznaniu wierzytelności?

Wierzytelności muszą być zgłaszane sekretarzowi ds. upadłości na piśmie, ze wskazaniem ich rodzaju, podstawy i daty powstania itp., w terminie miesiąca od daty ogłoszenia postanowienia o ogłoszeniu upadłości w Biuletynie Pism Sądowych Funduszu Prawników (Deltio Dikastikón Dimosieúseon tou Tameíou Nomikón). Po upływie wskazanego powyżej terminu wierzyciel może nadal wnieść sprzeciw (*anakopi*) i wystąpić do sądu upadłościowego o zweryfikowanie jego wierzytelności. Następujące zasady mają zastosowanie do tej weryfikacji: a) weryfikację przeprowadza syndyk w obecności sędziego sprawozdawcy w terminie trzech dni od upływu terminu na zgłoszenie wierzytelności; b) wierzyciel, którego wierzytelność podlega weryfikacji, może wziąć udział w weryfikacji osobiście albo za pośrednictwem należycie upoważnionej osoby trzeciej; c) weryfikację przeprowadza się, porównując dokumenty przedstawione przez wierzyciela z księgami i dokumentami przedstawionymi przez dłużnika; d) sędzia sprawozdawca sporządza sprawozdanie z przebiegu weryfikacji; e) w przypadku wątpliwości sędzia sprawozdawca podejmuje decyzję w sprawie dopuszczalności wierzytelności i może dopuścić ją warunkowo; f) w trakcie weryfikacji dłużnik, syndyk lub wierzyciele, których wierzytelności zostały już zatwierdzone, mogą wnieść sprzeciw. Nie istnieje żadna dedykowana strona internetowa zawierająca specjalne formularze wykorzystywane w ramach powyższej procedury. Specjalne formularze można jednak otrzymać od sekretarza ds. upadłości w sądzie pierwszej instancji (*protodikeío*).

13 Jakie zasady obowiązują przy podziale funduszu masy upadłości? W jaki sposób ustala się hierarchę roszczeń i praw wierzycieli?

Po dokonaniu likwidacji masy upadłości syndyk bezzwłocznie sporządza plan podziału i przekazuje go sędziemu sprawozdawcy. Sędzia sprawozdawca opatruje ten plan klauzulą wykonalności i ogłosi go przez wywieszenie w budynku sądowym. Przy podziale zostaną wzięte pod uwagę następujące przywileje ogólne: (i) roszczenia związane z wszelkiego rodzaju finansowaniem udzielonym w celu zapewnienia dłużnikowi możliwości dalszego prowadzenia działalności; (ii) roszczenia związane z kosztami leczenia dłużnika lub z wydatkami związanymi z pogrzebem; (iii) roszczenia związane z koniecznością zapewnienia niezbędnej żywności; (iv) roszczenia pracowników z tytułu stosunku pracy i honoraria adwokackie; (v) roszczenia rolników; (vi) roszczenia państwa greckiego i organów samorządu terytorialnego; (vii) roszczenia funduszu gwarancyjnego (*synengyitikó*) oraz specjalne przywileje wierzycieli, np. uprzywilejowane roszczenia względem określonych ruchomości lub nieruchomości dłużnika lub dotyczące określonej kwoty pieniężnej. W przypadku nakładania się przywilejów w odniesieniu do zysków ze sprzedaży składnika majątku lub w odniesieniu do określonej kwoty pieniężnej stosuje się odpowiednio stosowne przepisy kodeksu postępowania cywilnego.

14 Jakie są przesłanki oraz skutki zakończenia postępowania upadłościowego (w szczególności w drodze układu)?

Plan restrukturyzacyjny może zostać złożony do sądu upadłościowego przez dłużnika i syndyka. Plan ten musi zawierać informacje na temat sytuacji finansowej dłużnika i proponowanej metody zaspokojenia wierzycieli, opis środków, które należy podjąć, takich jak zmiany organizacyjne i biznesplany, powstanie praw oraz kolejność zaspokajania wierzytelności itp. Sąd upadłościowy przeprowadzi wstępną analizę planu z urzędu w terminie 20 dni od daty jego złożenia i może odrzucić ten plan, jeżeli spełnione zostaną określone przesłanki ustanowione w obowiązujących przepisach. Jeżeli sąd nie odrzuci planu, wyznaczy wierzycielom co najmniej trzymiesięczny termin na jego przyjęcie oraz określi termin posiedzenia wierzycieli. Dyskusja nad planem i dotyczące go głosowanie odbywa się w obecności sędziego sprawozdawcy. Przyjęcie planu wymaga uzyskania kwalifikowanej większości głosów. Po przyjęciu planu restrukturyzacyjnego przez wierzycieli plan ten przekazuje się sądowi do zatwierdzenia. Po wydaniu prawomocnego postanowienia zatwierdzającego plan restrukturyzacyjny plan ten staje się wiążący dla wszystkich wierzycieli, niezależnie od ich pozycji w kolejności zaspokajania wierzytelności oraz od tego, czy zgłosili oni swoje wierzytelności. Postępowanie upadłościowe zostaje zakończone. Każdy wierzyciel może wytoczyć powództwo indywidualnie.

15 Jakie prawa przysługują wierzycielom po zakończeniu postępowania upadłościowego?

Po wydaniu postanowienia o zakończeniu postępowania upadłościowego znosi się ograniczenia nałożone na dłużnika w postępowaniu upadłościowym, dłużnik odzyskuje prawo do zarządu swoim majątkiem, a każdy z wierzycieli może wytoczyć powództwo indywidualnie. Ścisłej rzecz biorąc, postępowanie upadłościowe zostaje zakończone z chwilą likwidacji majątku, a syndyk złoży sprawozdanie w terminie jednego miesiąca.

16 Kto ponosi koszty postępowania upadłościowego łącznie z poniesionymi wydatkami?

Koszty i wydatki związane z postępowaniem upadłościowym pokrywa się z masy upadłości.

17 Jakie są zasady dotyczące nieważności, zaskarżenia lub względnej bezskuteczności czynności prawnych dokonanych ze szkodą dla ogółu wierzycieli?

Wszelkie czynności podejmowane przez dłużnika w okresie od dnia zaprzestania realizacji płatności do dnia ogłoszenia upadłości („okres istnienia podejrzenia”, *ýpopti períodos*) ze szkodą dla ogółu wierzycieli, mogą zostać unieważnione (czynności dotknięte nieważnością względną, *práxeis dynitíks anáklisis*) lub muszą zostać unieważnione (czynności dotknięte nieważnością bezwzględną, *práxeis ypochreotíks anáklisis*), z zastrzeżeniem przesłanek określonych w prawie upadłościowym. Powództwo o ustalenie nieważności czynności może wytoczyć przed sąd upadłościowy syndyk lub, pod pewnymi warunkami, wierzyciel. Każdy, kto nabył dowolny składnik majątku dłużnika na podstawie czynności nieważnej, musi zwrócić taki składnik majątku do masy upadłości.

Ostatnia aktualizacja: 13/02/2018

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Upadłość - Hiszpania

1 Wobec jakiego podmiotu można wszcząć postępowanie upadłościowe?

Sądowe postępowanie upadłościowe, zwane *concurso de acreedores*, ma zastosowanie zarówno do dłużnika cywilnego, jak i do przedsiębiorcy, niezależnie od tego, czy są oni osobami fizycznymi czy też osobami prawnymi. W ustawie nr 25/2015 z dnia 28 lipca 2015 r. ustanowiono szczegółowe przepisy regulujące przebieg postępowania upadłościowego w przypadku dłużnika będącego osobą fizyczną, w szczególności w celu zapewnienia możliwości zwolnienia dłużnika z długów nieuregulowanych w toku postępowania.

Istnieje możliwość ogłoszenia upadłości każdego dłużnika, niezależnie od tego, czy jest osobą fizyczną (uwzględniając małoletnich lub osoby pozbawione zdolności do czynności prawnych) czy prawną, przedsiębiorcą czy konsumentem, chociaż w ustawie przewidziano pewne przepisy dotyczące określonych rodzajów dłużnika, w szczególności w przypadku spółek prawa handlowego lub konsumentów.

Upadłość osób prawnych może zostać ogłoszona nawet wówczas, gdy są one w likwidacji. Nie ma znaczenia, czy są one częścią grupy przedsiębiorstw, ponieważ możliwe jest ogłoszenie upadłości jednego niewyplacalnego przedsiębiorstwa lub większej ich liczby, ale nie grupy jako takiej.

Postępowanie upadłościowe może zostać wszczęte w odniesieniu do spadku, pod warunkiem że spadek nie został przyjęty wprost.

Nie można ogłosić upadłości podmiotów wchodzących w skład organizacji terytorialnej państwa, organów publicznych i innych podmiotów prawa publicznego.

2 Jakie przesłanki muszą zostać spełnione, aby można było wszcząć postępowanie upadłościowe?

2.1. Przesłanki wszczęcia postępowania upadłościowego:

W ustawie przewidziano określone subiektywne i obiektywne przesłanki, które muszą zostać spełnione, aby można było wszcząć postępowanie upadłościowe:

A) przesłanka subiektywna: istnieje możliwość ogłoszenia upadłości każdego dłużnika, niezależnie od tego, czy jest osobą fizyczną czy prawną, przedsiębiorcą czy konsumentem, chociaż w ustawie przewidziano pewne przepisy dotyczące danego rodzaju dłużnika, w szczególności w przypadku spółek prawa handlowego lub konsumentów.

Nie można ogłosić upadłości podmiotów wchodzących w skład organizacji terytorialnej państwa, organów publicznych i innych podmiotów prawa publicznego;

B) przesłanka obiektywna: niewypłacalność dłużnika rozumiana jako brak zdolności do regularnego pokrywania spoczywających na nim zobowiązań.

2.2. Strony, które mogą wystąpić o wszczęcie postępowania

W zależności od tego, czy wniosek o wszczęcie postępowania upadłościowego zostaje złożony przez dłużnika czy przez wierzycieli, warunki złożenia wniosku są różne.

Jeżeli z wnioskiem o wszczęcie postępowania upadłościowego występuje dłużnik (postępowanie dobrowolne), musi on przedstawić przed sądem dowody świadczące o tym, że jest aktualnie niewypłacalny lub że grozi mu nieuchronna niewypłacalność, tj. że nie będzie w stanie regularnie pokrywać spoczywających na nim zobowiązań. Jeżeli dłużnik jest aktualnie niewypłacalny, ma obowiązek wystąpić z wnioskiem o wszczęcie postępowania upadłościowego w terminie dwóch miesięcy od dnia, w którym zdał lub powinien był zdać sobie sprawę ze swojej niewypłacalności.

Zgodnie z obowiązującym prawem we wspomnianym terminie dwóch miesięcy dłużnik może jednak powiadomić sąd, że negocjuje warunki ugody dotyczącej refinansowania swojego zadłużenia z wierzycielami; w takim przypadku bieg terminu ulega zawieszeniu na czas trwania negocjacji, a wierzyciele nie mogą wszcząć odrębnego postępowania egzekucyjnego z majątku dłużnika niezbędnego mu do prowadzenia działalności przez okres trzech miesięcy.

W przypadku braku porozumienia z wierzycielami po upływie tego okresu dłużnicy muszą wystąpić o wszczęcie postępowania upadłościowego w terminie jednego miesiąca.

Dłużnicy muszą załączyć określone dokumenty do wniosku o wszczęcie postępowania, takie jak sprawozdanie z prowadzonej działalności gospodarczej, spis inwentarza składników majątku, wykaz wierzycieli ze wskazaniem gwarancji kredytowych oraz wykaz pracowników wraz z księgami rachunkowymi, jeżeli dłużnicy są zobowiązani do ich prowadzenia.

Dłużnicy, którzy mogą być osobami fizycznymi lub prawnymi, są zobowiązani do wystąpienia z wnioskiem o wszczęcie postępowania upadłościowego, jeżeli są aktualnie niewypłacalni, tj. nie są w stanie regularnie pokrywać spoczywających na nich zobowiązań. Natomiast w przypadku, w którym dłużnikom grozi nieuchronna niewypłacalność (tj. w sytuacji, gdy dłużnicy nie są jeszcze niewypłacalni, ale przewiduje się, że wkrótce staną się niewypłacalni), dłużnicy są po prostu uprawnieni do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości.

Przy składaniu wniosku do sądu gospodarczego (*juzgado de lo mercantil*) należy spełnić określone wymogi przewidziane w art. 6 ust. 2 ustawy o upadłości (Ley Concursal): załączyć do wniosku sprawozdanie dotyczące historii finansowej i prawnej dłużnika; wskazać, czy dłużnik prowadzi działalność gospodarczą; jeżeli dłużnik jest osobą prawną, musi wskazać udziałowców/akcjonariuszy, syndyków lub likwidatorów oraz biegłego rewidenta; załączyć do wniosku spis inwentarza składników majątku i praw wraz z informacjami umożliwiającymi ich identyfikację; załączyć do wniosku wykaz wierzycieli w porządku alfabetycznym wraz z ich danymi adresowymi oraz informacjami na temat kwoty i terminu wymagalności wierzytelności oraz istniejących gwarancji; w stosownych przypadkach do wniosku należy załączyć wykaz pracowników; jeżeli dłużnik jest zobowiązany do prowadzenia ksiąg rachunkowych, musi dostarczyć te księgi; jeżeli dłużnik wchodzi w skład grupy przedsiębiorstw, musi poinformować sąd o tym fakcie i przedłożyć skonsolidowane sprawozdanie finansowe grupy.

Dłużnicy są zobowiązani do współpracy z sędzią odpowiedzialnym za przeprowadzenie postępowania upadłościowego oraz z syndykami; taka współpraca nie ogranicza się wyłącznie do biernego spełniania nakładanych na nich wymogów, ale obejmuje również aktywne przekazywanie informacji na temat wszelkich istotnych kwestii. Zobowiązanie to obejmuje również obowiązek stawienia się przed stosownym organem (sądem lub syndykami), współpracy z tymi organami oraz udzielania im informacji. Wspomniane zobowiązania mają zastosowanie do dłużników będących osobami fizycznymi oraz do dłużników pełniących *de facto* lub *de iure* funkcję organów zarządzających osób prawnych, niezależnie od tego, czy pełnią oni tę funkcję obecnie, czy też pełnili ją na przestrzeni ostatnich dwóch lat. Niedopełnienie tego obowiązku jest rozumiane jako domniemanie umyślnego działania lub rażącego niedbalstwa, co pociąga za sobą ogłoszenie zawinionej upadłości (w przypadkach, w których zastosowanie mają przepisy dotyczące winy, tj. w przypadkach dotyczących zatwierdzenia niekorzystnej ugody lub wszczęcia postępowania likwidacyjnego).

Dłużnik może zostać pociągnięty do odpowiedzialności za niewypłacalność i ukarany. Jednym z celów postępowania upadłościowego jest zbadanie przyczyn niewypłacalności oraz – w szczególności – ustalenie, czy zachowanie dłużnika lub innych osób bezpośrednio lub pośrednio powiązanych z dłużnikiem przyczyniło się do doprowadzenia do niewypłacalności lub do pogorszenia sytuacji finansowej dłużnika. Wiąże się to z koniecznością przedstawienia wyjaśnień dotyczących odpowiednich zobowiązań za pomocą tabeli sankcji, o której mowa w art. 172 i 172a ustawy o upadłości.

2.3. Wszczęcie postępowania oraz moment, w którym postępowanie wywołuje skutki:

Sędzia musi zbadać przedłożoną dokumentację i w razie stwierdzenia istniejącej lub nieuchronnej niewypłacalności ogłasza niewypłacalność dłużnika w dniu wpłynięcia wniosku lub następnego dnia. Jeżeli przedłożona dokumentacja jest niekompletna, sędzia może jednorazowo wyznaczyć pięciodniowy termin na jej uzupełnienie.

Z wnioskiem o wszczęcie postępowania upadłościowego może wystąpić również dowolny z wierzycieli – w takim przypadku postępowanie to ma charakter przymusowy (*concurso necesario*). Wierzyciele występujący o ogłoszenie upadłości muszą przedstawić dowody świadczące o aktualnej niewypłacalności dłużnika oraz dowody świadczące o wydaniu nakazu egzekucji przeciwko dłużnikowi, potwierdzające, że uzyskano majątek niewystarczający do pokrycia zadłużenia, lub dowody potwierdzające wystąpienie określonych okoliczności faktycznych prowadzących do przyjęcia domniemania niewypłacalności dłużnika, takich jak: ogólne zaprzestanie spłaty zobowiązań przez dłużnika; dokonanie zajęcia obejmującego szereg składników majątku dłużnika; pospieszne ukrycie lub sprzedanie majątku czy zaprzestanie spłacania niektórych wierzytelności (podatków, składek na ubezpieczenie społeczne, roszczeń pracowników).

Jeżeli wniosek o wszczęcie postępowania upadłościowego został złożony przez wierzyciela, dłużnik zostaje wezwany do stawienia się przed sądem i ma możliwość złożenia zażalenia na postanowienie o ogłoszeniu upadłości. W takich przypadkach sędzia zwołuje rozprawę, na której strony mogą – z pewnymi ograniczeniami – przedstawić dowody, a sędzia musi rozstrzygnąć, czy dłużnik jest aktualnie niewypłacalny, i w razie potrzeby ogłosić upadłość.

Postępowanie wszczyna się również w przypadku, gdy dłużnik przyjmie postanowienie o ogłoszeniu upadłości, nie zaskarży tego postanowienia lub nie stawia się na rozprawie.

Dłużnicy będący osobami fizycznymi, którzy znaleźli się w sytuacji aktualnej lub nieuchronnej niewypłacalności i których szacunkowe zobowiązania nie przekraczają kwoty pięciu milionów euro, mogą wystąpić z wnioskiem o wszczęcie postępowania mającego na celu zawarcie *pozasądowej ugody w sprawie płatności*. Osoby prawne, które spełniają wymogi ustanowione w art. 231 ustawy o upadłości, również mogą wystąpić z takim wnioskiem.

Postanowienie o wszczęciu postępowania upadłościowego staje się skuteczne z chwilą jego wydania, nawet jeżeli zostało zaskarżone.

2.4. Publikacja postanowienia o ogłoszeniu upadłości:

Publikacja postanowienia o ogłoszeniu upadłości odbywa się w miarę możliwości drogą elektroniczną. Wyciąg z tego postanowienia musi zostać opublikowany w dzienniku urzędowym (Boletín Oficial del Estado), chociaż sędzia może nakazać publikację postanowienia również w innych środkach masowego przekazu, jeżeli uzna to za konieczne.

2.5. Środki tymczasowe:

Na wniosek osoby występującej o wszczęcie postępowania upadłościowego oraz, w stosownych przypadkach, po złożeniu kaucji na pokrycie potencjalnych zobowiązań sędzia może – po uwzględnieniu wniosku – zastosować konieczne środki gwarantujące integralność majątku dłużnika zgodnie z przepisami ogólnymi prawa procesowego.

3 Jakie aktywa należą do masy upadłości? W jaki sposób rozporządza się aktywami, które zostały nabyte przez dłużnika lub zostały na niego przeniesione w toku postępowania upadłościowego?

3.1. Składniki majątku, które wchodzi w skład masy upadłości

Wszystkie składniki majątku i prawa dłużnika na dzień ogłoszenia upadłości, jak również wszystkie składniki majątku i prawa nabyte przez dłużnika lub włączone w toku postępowania składają się na masę upadłości lub „majątek objęty postępowaniem”. Nie dotyczy to tych składników majątku, które prawo uznaje za niezbywalne.

Wierzyciele dysponujący prawami pierwszeństwa w odniesieniu do statków wodnych lub statków powietrznych mogą wyodrębnić takie składniki majątku z masy upadłości, podejmując czynności przewidziane w przepisach sektorowych.

W przypadku postępowania upadłościowego z udziałem dłużników będących osobami fizycznymi pozostającymi w związku małżeńskim majątek osobisty tych małżonków będzie stanowił część majątku objętego postępowaniem, przy czym jeżeli małżonkowie zawarli umowę ustanawiającą małżeńską wspólność majątkową, składniki majątku wspólnego małżonków również zostaną włączone do masy upadłości, jeżeli będzie to konieczne do pokrycia zobowiązań dłużnika.

Postępowanie upadłościowe nie wiąże się z koniecznością zaprzestania działalności gospodarczej przez dłużnika – przedsiębiorstwo dłużnika może nadal prowadzić działalność zgodnie z przyjętymi ustaleniami dotyczącymi utrzymania lub zawieszenia uprawnień dłużnika. Ogólnie rzecz biorąc, w przypadku ustanowienia nadzoru nad korzystaniem przez dłużnika z przysługujących mu uprawnień dłużnik może zarządzać lub rozporządzać składnikami majątku wyłącznie po uzyskaniu zgody syndyków. Podejmowanie określonych czynności o charakterze ogólnym może być jednak dozwolone, jeżeli wchodzi one w zakres normalnej działalności przedsiębiorstwa. Co do zasady do czasu zatwierdzenia ugody z wierzycielami lub do czasu wszczęcia postępowania likwidacyjnego składniki majątku nie mogą bez zgody sędziego zostać obciążone w celu pokrycia kosztów ponoszonych przez niewypłacalne przedsiębiorstwo. W poniższej sekcji objaśniono kwestie związane z zawieszeniem uprawnień dłużnika lub ustanowieniem nadzoru nad sposobem korzystania przez dłużnika z przysługujących mu uprawnień.

W kontekście procesu refinansowania połowę finansowania w postaci nowych wpływów gotówkowych uznaje się za wiarytelność wobec masy upadłości.

4 Jakie uprawnienia przysługują odpowiednio dłużnikowi i zarządcy?

4.1. Uprawnienia dłużnika

Co do zasady punktem wyjścia jest rozróżnienie postępowania dobrowolnego i postępowania przymusowego (art. 22). W tym pierwszym przypadku dłużnik nadal zarządza i dysponuje swoim majątkiem oraz jest objęty nadzorem ze strony syndyka, który musi udzielić zezwolenia lub wyrazić na to zgodę.

W przypadku postępowania przymusowego dłużnik traci uprawnienie do zarządzania i dysponowania swoim majątkiem, które powierza się syndykowi. Przepisy te nie mają na celu ukarania dłużnika, lecz raczej zachowaniu jego majątku i zagwarantowaniu możliwości osiągnięcia celów postępowania.

Celem pozostaje jednak kontynuowanie działalności gospodarczej przez dłużnika, dlatego też w art. 44 zezwala się syndykowi na sporządzenie katalogu czynności, które – z uwagi na swój charakter i powiązane koszty – są zwolnione z konieczności ich objęcia niezbędnymi środkami kontroli. System jest elastyczny, ponieważ sędzia może – wydając postanowienie z uzasadnieniem – nakazać zawieszenie uprawnień dłużnika w przypadku postępowania dobrowolnego i nakazać objęcie dłużnika zwykłym nadzorem, polegającym na udzielaniu zezwoleń lub zgody, w przypadku postępowania przymusowego, wskazując ryzyko, którego zamierza się uniknąć, oraz korzyści, jakie planuje się uzyskać.

Podobnie – na wniosek syndyka – początkowe ustalenie dotyczące ograniczenia lub przekazania uprawnień może zostać zmienione na dowolnym dalszym etapie postępowania, również na mocy uzasadnionego postanowienia i po wysłuchaniu dłużnika (zmiany nie dokonuje się automatycznie), o ile dana zmiana zostanie opublikowana w takiej samej formie jak postanowienie o ogłoszeniu upadłości.

Z chwilą zakończenia postępowania uchyla się również wszelkie ograniczenia uprawnień. W przeciwnym razie obowiązują one do chwili zatwierdzenia ugody z wierzycielami, na mocy której mogą zostać ustanowione środki ograniczające uprawnienia dłużnika lub pozbawiające go takich uprawnień. Jeżeli postępowanie upadłościowe zakończy się wszczęciem postępowania likwidacyjnego, rozpoczęcie tego etapu pociąga za sobą zawieszenie uprawnień dłużnika.

Celem ustawy o upadłości jest zasadniczo zagwarantowanie zachowania majątku dłużnika objętego postępowaniem upadłościowym w nienaruszonym stanie; w niektórych przypadkach możliwa jest jednak sprzedaż majątku dłużnika w toku postępowania upadłościowego pod warunkiem uzyskania zgody sądu, co w niektórych przypadkach nie będzie konieczne. W postępowaniu upadłościowym możliwa jest również sprzedaż jednostek produkcyjnych zgodnie z przepisami art. 146a.

W drodze wyjątku od ogólnej zasady ciągłości działalności dłużnika przyjmuje się, że – na wniosek syndyka i po wysłuchaniu dłużnika oraz przedstawicieli pracowników – biura dłużnika mogą zostać zamknięte lub prowadzona przez niego działalność gospodarcza może zostać zawieszona. Jeżeli wiąże się to z koniecznością zbiorowego rozwiązania, zawieszenia lub zmiany umów o pracę, sędzia musi postępować zgodnie z przepisami szczególnymi.

W ustawie określono również szczegółowe obowiązki dotyczące ksiąg rachunkowych dłużnika. Skutki postępowania upadłościowego dla organów zarządzających niewypłacalnych osób prawnych są regulowane odrębnie.

4.2. Powołanie i uprawnienia syndyków:

Syndyk jest osobą lub organem odgrywającym kluczową rolę w postępowaniu upadłościowym, który udziela sędziemu wsparcia i jest odpowiedzialny za zarządzanie postępowaniem upadłościowym. Po wszczęciu postępowania upadłościowego sędzia nakazuje przystąpienie do drugiego etapu postępowania, w którym rozstrzyga się wszelkie kwestie związane z powołaniem, statusem, uprawnieniami i odpowiedzialnością syndyka.

Syndyka wybiera się spośród osób fizycznych i prawnych, które dobrowolnie zarejestrowały się w publicznym rejestrze upadłości (Registro Público Concursal) zgodnie z warunkami określonymi w przepisach prawa. W tym celu dokonuje się rozróżnienia między postępowaniami upadłościowymi prowadzonymi na małą, średnią i dużą skalę. Pierwszą osobą z listy powołuje się w drodze losowania, a następnie w kolejności, z wyjątkiem postępowań prowadzonych na dużą skalę, w toku których sędzia może powołać syndyka, którego uzna za najodpowiedniejszego, wskazując przyczyny wyboru, zgodnie z kryteriami przewidzianymi przez prawo. W przypadku postępowania upadłościowego dotyczącego instytucji kredytowych sędzia musi powołać syndyka spośród osób zaproponowanych przez Fundusz na rzecz Uporządkowanej Restrukturyzacji Banków (Fondo de Reestructuración Ordenada Bancaria). Sędzia powołuje syndyków spośród osób zaproponowanych przez Krajową Komisję ds. Rynku Papierów Wartościowych (Comisión Nacional del Mercado de Valores) w przypadku postępowania dotyczącego instytucji objętych nadzorem tej komisji lub nadzorem Konsorcjum Ubezpieczeń Odszkodowawczych (Consorcio de Compensación de Seguros) w przypadku zakładów ubezpieczeń.

Z reguły powołuje się tylko jednego syndyka. Wyjątkowo ze względu na interes ogólny sędzia-komisarz w postępowaniu upadłościowym może wyznaczyć wierzyciela będącego przedstawicielem administracji publicznej lub wierzyciela reprezentującego podmiot prawa publicznego powiązany z administracją publiczną lub odpowiadający przed administracją publiczną jako drugiego syndyka.

W art. 33 ustawy o upadłości szczegółowo objaśniono obowiązki syndyków, dzieląc je na następujące kategorie: obowiązki o charakterze proceduralnym; obowiązki względem dłużnika lub jego organów zarządzających; obowiązki dotyczące kwestii pracowniczych; obowiązki dotyczące praw wierzycieli; obowiązki związane ze sprawozdawczością i oceną; obowiązki dotyczące sprzedaży lub likwidacji majątku; oraz obowiązki sekretarskie. Najważniejszym obowiązkiem syndyka jest przedłożenie sprawozdania, o którym mowa w art. 75, do którego załącza on propozycję spisu inwentarza oraz wykaz wierzycieli. Sędzia ustala wysokość honorarium syndyków zgodnie ze stawką określoną w dekreście królewskim nr 1860/2004 z dnia 6 września 2004 r. Powołany syndyk musi przyjąć tę funkcję, przy czym może zostać odrzucony lub odwołany przez sędziego z uzasadnionych powodów. Syndycy mogą również powoływać delegowanych asystentów wspierających ich w pełnieniu ich obowiązków.

4.3. Sędzia-komisarz

Właściwość do rozpoznawania postępowań upadłościowych jest kwestią prawa handlowego jako szczególnej gałęzi prawa cywilnego. Sędzia orzeka o niewypłacalności i prowadzi postępowanie. W art. 86b ustawy organicznej nr 6/1985 z dnia 1 lipca 1985 r. o sądownictwie (Ley Orgánica del Poder Judicial) ustanowiono katalog kompetencji sędziów sądów gospodarczych, który obejmuje w szczególności kompetencję do rozstrzygania wszelkich kwestii związanych z postępowaniem upadłościowym.

Sędzia może ograniczyć prawa podstawowe dłużnika w postanowieniu o ogłoszeniu upadłości lub wcześniej jako środek służący zabezpieczeniu interesu prawnego. Ograniczenia takie mogą obejmować: a) kontrolę komunikacji telefonicznej i pocztowej; b) obowiązek przebywania w miejscu zamieszkania oraz ewentualne objęcie go aresztem domowym; oraz c) nakaz wejścia do pomieszczeń, w których zamieszkuje dłużnik, i ich przeszukania. Jeżeli dłużnik jest osobą prawną, środki te mogą również zostać podjęte w odniesieniu do wszystkich lub niektórych spośród jego aktualnych dyrektorów lub likwidatorów, a także w odniesieniu do dyrektorów lub likwidatorów, którzy pełnili tę funkcję na przestrzeni ostatnich dwóch lat.

W art. 8 ustawy o upadłości sędziemu-komisarzowi przyszuje się „wyjątkową i wyłączną” kompetencję do rozstrzygania szeregu kwestii dotyczących, zasadniczo, wszystkich powództw mających bezpośredni związek z takim majątkiem. Do jego kompetencji należy również wydawanie postanowień w kwestiach dotyczących zbiorowego zawieszenia umów o pracę w przypadku ogłoszenia upadłości pracodawcy oraz do rozpoznawania powództw mających na celu pociągnięcie dyrektorów lub likwidatorów niewypłacalnego przedsiębiorstwa do odpowiedzialności.

W odniesieniu do orzeczeń w trybie prejudycjalnym – i wyłącznie do celów postępowania upadłościowego – zakres właściwości sędziego rozszerza się również na kwestie administracyjne lub społeczne bezpośrednio związane z postępowaniem upadłościowym.

Ustawa o upadłości zawiera przepisy regulujące jurysdykcję krajową i właściwość miejscową oraz przepisy szczególne dotyczące trybu postępowania, które są nadrzędne wobec ogólnych przepisów prawa procesowego.

5 Jakie przesłanki muszą zostać spełnione, aby można było dokonać potrącenia wierzytelności?

Po wszczęciu postępowania upadłościowego potrącenie wierzytelności lub długów niewypłacalnego dłużnika nie jest już możliwe. Potrącenie jest jednak dopuszczalne, jeżeli stosowne wymogi zostały spełnione przed wydaniem postanowienia o ogłoszeniu upadłości, nawet jeżeli postanowienie zostało opublikowane w późniejszym terminie. Wspomniane wymogi są zasadniczo zawarte w art. 1196 kodeksu cywilnego (Código Civil) (wzajemność roszczeń, jednolitość długów oraz ich wymagalność i należność).

Wymogi te nie mają zastosowania do postępowania upadłościowego z elementem obcym, jeżeli prawo właściwe mające zastosowanie do wierzytelności wzajemnej dłużnika dopuszcza taką możliwość w przypadku niewypłacalności.

6 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na obowiązujące umowy, których stroną jest dłużnik?

6.1. Wpływ na umowy, których dłużnik jest stroną:

Ustawa o upadłości reguluje wpływ postępowania upadłościowego na umowy zawarte przez dłużnika z osobami trzecimi, których realizacja rozpoczęła się przed wydaniem postanowienia o ogłoszeniu upadłości. Problem pojawia się w przypadku umów dwustronnych, ponieważ zgodnie z art. 61 ust. 1 umowy jednostronne określają uznanie wierzytelności wierzycieli będących osobami trzecimi lub wymóg, aby ich wierzytelności zostały włączone do majątku objętego postępowaniem. Umowy zawarte z organami administracji publicznej podlegają przepisom szczególnym prawa administracyjnego.

Co do zasady art. 61 ust. 2 stanowi, że wydanie postanowienia o ogłoszeniu upadłości samo w sobie nie ma wpływu na umowy zawierające zobowiązania wzajemne niezrealizowane przez dłużnika lub drugą stronę. Zobowiązania dłużnika obciążają masę upadłości. Wszelkie odszkodowania z tytułu rozwiązania umowy również uznaje się za wierzytelność wobec masy upadłości.

Samo ogłoszenie upadłości jednej ze stron nie wystarcza, aby zapewnić, że klauzule umowne ustanawiające uprawnienie do rozwiązania lub wypowiedzenia umowy zostaną uznane za spełnione w świetle prawa, co wzmacnia tym samym ważność tych umów.

Jeżeli leży to w interesie postępowania upadłościowego, syndyk (w przypadku zawieszenia) lub dłużnik (w przypadku objęcia nadzorem) może wystąpić o rozwiązanie umowy przez sędziego-komisarza. W takich przypadkach sędzia musi wezwać dłużnika, syndyka i drugą stronę umowy do stawienia się przed sądem. Jeżeli umowa została zawarta między osobami stawiającymi się przed sądem, sędzia wyda postanowienie o rozwiązaniu umowy. W przeciwnym wypadku spór rozstrzyga się w toku upadłościowego postępowania upadłościowego, a sędzia orzeka we wszelkich kwestiach dotyczących zwrotu należnych świadczeń i odszkodowań, które zostaną wypłacone z masy upadłości, co, oczywiście, może nie być interesujące, gdy kwota jest znaczna.

6.2. Rozwiązanie umowy z powodu braku świadczenia lub nienależytego świadczenia

Zgodnie z art. 62 ogłoszenie upadłości pozostaje bez uszczerbku dla możliwości rozwiązania umów dwustronnych z powodu późniejszego naruszenia postanowień umownych przez którąkolwiek ze stron. W przypadku umów o świadczenie usług ciągłych prawo do rozwiązania umowy może być wykonywane również wówczas, gdy do naruszenia postanowień umownych doszło przed wydaniem postanowienia o ogłoszeniu upadłości. Jednakże nawet jeżeli istnieje podstawa do rozwiązania umowy, sędzia – mając na względzie dobro postępowania upadłościowego – może nakazać wykonanie umowy, przy czym w takim przypadku płatności należne lub płatności, które muszą zostać wniesione przez dłużnika, zostaną pokryte z masy upadłości.

Wnioski o rozwiązanie umów należy kierować do sędziego-komisarza w toku upadłościowego postępowania upadłościowego. Jeżeli sąd uwzględni taki wniosek (i wyrazi tym samym zgodę na rozwiązanie umowy), wszelkie pozostałe do spłaty zobowiązania zostaną umorzone. Jeżeli chodzi o zobowiązania wymagalne, w przypadku gdy dłużnik naruszył postanowienia umowne przed ogłoszeniem upadłości, w toku postępowania upadłościowego uwzględnione zostaną wierzytelności wierzycieli, którzy wypełnili swoje zobowiązania umowne; jeżeli dłużnik naruszył postanowienia umowne po ogłoszeniu upadłości, wierzytelności stron, które wypełniły swoje zobowiązania, zostaną zaspokojone z masy upadłości. Wierzytelności będą obejmowały wszelkie odszkodowania (art. 62 ust. 4).

Art. 64 ustawy zawiera przepisy szczególne dotyczące wpływu postępowania upadłościowego na umowy o pracę, a w kolejnym artykule uregulowano kwestie związane z wpływem postępowania na umowy zawarte z kadrą kierowniczą wyższego szczebla.

7 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na postępowania wszczęte przez poszczególnych wierzycieli (z wyłączeniem zawisłych spraw sądowych)?

7.1. Zakaz wytaczania nowych powództw o wydanie deklaratywnego orzeczenia ustalającego

Sędziowie orzekający w sądach cywilnych i sądach pracy nie mogą dopuszczać powództw, które powinny zostać rozpatrzone przez sędziego-komisarza (dotyczy to zasadniczo powództw przeciwko składnikom majątku dłużnika).

Jeżeli jedno z takich powództw zostanie omyłkowo dopuszczone, sąd nakaże umorzenie wszystkich postępowań i wszelkie dokonane czynności będą nieważne. Sędziowie orzekający w sądach gospodarczych również oddalają wszelkie powództwa wytoczone po wszczęciu postępowania upadłościowego aż do momentu zakończenia tego postępowania, jeżeli powództwa te dotyczą wierzytelności związanych z zobowiązaniami korporacyjnymi wobec dyrektorów niewypłacalnych spółek kapitałowych, którzy zaniedbali swoje obowiązki, i jeżeli istnieją przesłanki uzasadniające przeprowadzenie likwidacji.

7.2. Wpływ postanowienia o ogłoszeniu upadłości na postępowania wykonawcze i egzekucyjne przeciwko majątkowi dłużnika:

Co do zasady po wszczęciu postępowania upadłościowego nie można już wszcząć indywidualnego, sądowego ani pozasądowego postępowania egzekucyjnego, a także nie można kontynuować prowadzonego przeciwko dłużnikowi postępowania administracyjnego lub postępowania mającego na celu ściąganie podatków. Sankcją za naruszenie tego zakazu jest bezskuteczność podjętej czynności. W obowiązujących przepisach przewidziano dwa wyjątki, w których dopuszcza się możliwość kontynuowania postępowania egzekucyjnego pomimo wydania postanowienia o ogłoszeniu upadłości, do momentu zatwierdzenia planu likwidacji: a) administracyjne postępowanie egzekucyjne, w toku którego wydano nakazy zajęcia; oraz b) postępowanie egzekucyjne na gruncie prawa pracy, w toku którego dokonano zajęcia składników majątku należących do dłużnika przed wydaniem postanowienia o ogłoszeniu upadłości, o ile zajęte składniki majątku nie są potrzebne dłużnikowi do dalszego prowadzenia działalności gospodarczej lub zawodowej.

Jeżeli chodzi o toczące się postępowanie egzekucyjne, w art. 55 ust. 2 stwierdzono, że postępowania, które zostały już wszczęte, muszą zostać zawieszony w dniu wydania postanowienia o ogłoszeniu upadłości, bez uszczerbku dla możliwości rozpatrzenia odpowiednich roszczeń w toku postępowania upadłościowego.

W Hiszpanii obowiązują przepisy szczególne dotyczące egzekucji z zabezpieczenia – omówiono je w kolejnej sekcji dotyczącej wpływu postępowania na określone rodzaje wierzytelności.

8 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na dalsze rozpoznanie sprawy sądowej zawisłej w momencie wszczęcia postępowania upadłościowego?

8.1. Wpływ na postępowanie o wydanie deklaratywnego orzeczenia – toczące się w momencie wydania postanowienia o ogłoszeniu upadłości

Postępowanie o wydanie deklaratywnego orzeczenia z udziałem dłużnika, które jest w toku w chwili wydania postanowienia o ogłoszeniu upadłości, może być kontynuowane do momentu wydania wyroku kończącego postępowanie w sprawie, chociaż – niezależnie od powyższego – postępowanie z udziałem osób prawnych występujących z roszczeniem odszkodowawczym przeciwko ich dyrektorom, likwidatorom lub biegłym rewidentom zostanie połączone z postępowaniem upadłościowym i będzie w dalszym ciągu toczyło się w przewidzianym trybie.

Postępowanie arbitrażowe: umowy o arbitraż z udziałem dłużnika stają się nieważne z chwilą wszczęcia postępowania upadłościowego (art. 52); tym samym wszczęcie postępowania arbitrażowego staje się niemożliwe po wydaniu postanowienia o ogłoszeniu upadłości. Postępowania będące w toku są kontynuowane do momentu wydania wyroku sądu polubownego kończącego postępowanie w sprawie.

8.2. Prawo dłużnika do wytaczania powództwa (art. 54):

W ustawie określono legitymację dłużnika do wytaczania powództwa stosownie do zakresu przysługujących mu uprawnień. Ogólnie rzecz biorąc, jeżeli dłużnik został objęty zarządem, syndyk może podejmować czynności o charakterze innym niż osobisty; jeżeli dłużnik został objęty nadzorem, przysługuje mu prawo do wytaczania powództwa po uprzednim uzyskaniu zgody syndyka, jeżeli czynności te wywierają wpływ na składniki majątku dłużnika. W przypadku objęcia dłużnika nadzorem, jeżeli syndyk uzna, że podjęcie danej czynności leży w interesie postępowania upadłościowego, a dłużnik nie zdecydował się na wytoczenie powództwa, sędzia może upoważnić do tego syndyka.

9 Czym charakteryzuje się co do zasady udział wierzycieli w postępowaniu upadłościowym?

9.1. Udział wierzycieli w postępowaniu upadłościowym

Wierzyciele mogą zwrócić się do sędziego o wszczęcie postępowania upadłościowego, a dłużnik może zakwestionować zasadność takiego wniosku – w takim przypadku przeprowadza się rozprawę, a sędzia orzeka, wydając postanowienie. Jeżeli sędzia zdecyduje się wszcząć postępowanie upadłościowe, takie postępowanie zostanie uznane za „przymusowe”, co zwykle oznacza, że dłużnik zostanie pozbawiony prawa do rozporządzania swoim majątkiem i zbywania go, a stosowne uprawnienia w tym zakresie zostaną zawieszony i przekazane syndykowi.

Po wszczęciu postępowania upadłościowego wierzyciele muszą zgłosić swoje wierzytelności w terminie miesiąca od dnia publikacji orzeczenia w dzienniku urzędowym (Boletín Oficial del Estado), a syndyk musi powiadomić każdego z wierzycieli wskazanych w dokumentacji przekazanej przez dłużnika o konieczności zgłoszenia jego wierzytelności. Ten sam termin obowiązuje w przypadku wierzycieli, których miejsce zamieszkania / siedziba znajduje się za granicą. Zgłoszenie to musi zostać sporządzone w formie pisemnej i zaadresowane do syndyka i musi zawierać niezbędne informacje na temat kwoty wierzytelności, daty powstania i terminu wymagalności, charakteru i oczekiwanej kategorii, a w przypadku domniemania prawa pierwszeństwa – również informacje na temat składników majątku lub praw powiązanych z daną płatnością oraz dotyczących ich wpisów w rejestrze. Należy również załączyć dokumenty potwierdzające. Zgłoszenia można dokonać drogą elektroniczną.

Syndyk musi podjąć decyzję w kwestii wpisania lub niewpisania poszczególnych wierzytelności, ich kwot oraz ich kategorii do wykazu wierzycieli towarzyszącego sporządzonemu przez niego sprawozdaniu. Wierzyciele, którzy nie zgadzają się z kategorią, do jakiej przypisano ich wierzytelności, lub z wysokością kwoty tych wierzytelności, a także wierzyciele, którzy nie zostali wpisani na listę, mogą zakwestionować sprawozdanie syndyka w terminie 10 dni, występując o wszczęcie upadłościowego postępowania – sędzia podejmuje decyzję w tej kwestii w drodze postanowienia. Przed złożeniem sprawozdania (w terminie 10 dni przed jego złożeniem) syndyk prześle wierzycielom, których adresami dysponuje, zawiadomienie w formie elektronicznej, informując ich o sporządzeniu projektu wykazu wierzycieli i spisu inwentarza. Wierzyciele, którzy będą mieli zastrzeżenia do wykazu sporządzonego przez syndyka, mogą zwrócić się do syndyka z pisemnym wnioskiem o skorygowanie wszelkich błędów lub przekazanie innych niezbędnych informacji.

Wierzyciele biorą również udział w postępowaniu na etapie zawierania ugody i likwidacji. Na etapie zawierania ugody wierzyciele mogą przedstawić propozycję ugody, a także zadeklarować gotowość do przyjęcia wstępnej ugody zaproponowanej przez dłużnika. W każdym przypadku wierzyciele zostaną wezwani do stawienia się na zgromadzeniu wierzycieli w celu omówienia treści ugody i wzięcia udziału w głosowaniu nad jej przyjęciem. Przyjęcie ugody wymaga uzyskania większości przewidzianej w art. 124 ustawy o upadłości. Procedura ta może zostać również przeprowadzona w formie pisemnej, jeżeli liczba wierzycieli przekracza 300 osób.

Niektórzy wierzyciele mogą sprzeciwić się decyzji o zatwierdzeniu ugody (dotyczy to wierzycieli, którzy nie stawili się na zgromadzeniu wierzycieli, lub wierzycieli, którzy zostali bezprawnie pozbawieni przysługującego im prawa głosu); w takiej sytuacji wspomniani wierzyciele mogą wystąpić o niewykonanie ugody.

Na etapie likwidacji wierzyciele mogą zgłaszać swoje uwagi na temat planu likwidacji przedstawionego przez syndyka oraz na temat sprawozdania ostatecznego do momentu zakończenia postępowania upadłościowego.

Na etapie klasyfikacji wierzytelności wierzyciele mający status strony mogą zgłaszać swoje uwagi na temat sprawozdania przedstawionego przez syndyka oraz na temat opinii wydanej przez prokuratora, mimo że nie mogą zgodzić z prawem składać niezależnych wniosków dotyczących klasyfikacji roszczeń. Ponadto, jeżeli chodzi o zakończenie postępowania upadłościowego, wierzyciele mogą również w niektórych przypadkach wnieść uwagi, aby sprzeciwić się zakończeniu postępowania.

10 W jaki sposób zarządca może wykorzystać aktywa masy upadłości dłużnika lub nimi rozporządzać?

10.1. Rozporządzenie składnikami majątku wchodzącymi w skład masy upadłości na początkowym etapie postępowania

Biorąc pod uwagę fakt, że wszczęcie postępowania upadłościowego nie skutkuje zawieszeniem działalności dłużnika, po wydaniu ogłoszeniu upadłości dłużnik może nadal rozporządzać swoim majątkiem zgodnie z przyjętymi ustaleniami w przedmiocie nadzoru: jeżeli dłużnik został objęty nadzorem, może rozporządzać swoim majątkiem po uzyskaniu pozwolenia lub zgody syndyka, a jeżeli został objęty zarządem, odpowiedzialność za rozporządzanie jego majątkiem spoczywa na syndyku.

Do momentu zatwierdzenia ugody lub rozpoczęcia etapu likwidacji składników majątku wchodzących w skład masy upadłości zasadniczo nie można sprzedawać ani obciążać bez zgody sędziego. Nie dotyczy to: a) sprzedaży składników majątku, które syndyk uznaje za niezbędne do zagwarantowania rentowności przedsiębiorstwa lub pokrycia kosztów postępowania; b) sprzedaży składników majątku, które nie są niezbędne do zapewnienia ciągłości działalności dłużnika, przy czym w takim przypadku należy zapewnić, aby cena sprzedaży zasadniczo odpowiadała wartości przypisanej danemu składnikowi majątku w spisie inwentarza; oraz c) sprzedaży składników majątku, których dłużnik potrzebuje, by móc kontynuować działalność.

W tym ostatnim przypadku, jeżeli dłużnik nie został pozbawiony prawa do zarządu swoim majątkiem i zbywania go, syndyk może z wyprzedzeniem określić czynności lub działania niezbędne do zapewnienia przedsiębiorstwu możliwości dalszego prowadzenia działalności gospodarczej lub handlowej, które dłużnik może podejmować samodzielnie, w zależności od ich charakteru i kwoty, na którą opiewają. Dłużnik może również podejmować takie czynności od dnia ogłoszenia upadłości do momentu, w którym syndyk rozpocznie wykonywanie powierzonych mu obowiązków.

10.2. Rozporządzenie składnikami majątku wchodzącymi w skład masy upadłości na etapie likwidacji

Postępowanie likwidacyjne można podzielić na dwa główne etapy:

a) podejmowanie czynności likwidacyjnych zgodnie z planem sporządzonym przez syndyka, z zastrzeżeniem uwag dłużnika, wierzycieli i przedstawicieli pracowników oraz za zgodą sądu. W miarę możliwości prawo dąży do zapewnienia przedsiębiorstwu ochrony, dlatego też ustawodawca przewidział przepisy szczególne regulujące sprzedaż jednostek produkcyjnych. Plan może zostać zakwestionowany przed sędzią, a czynności likwidacyjne muszą zostać podjęte zgodnie z postanowieniami tego planu. Jeżeli plan nie zostanie zatwierdzony, zastosowanie mają przepisy dyspozytywne;

b) płatność na rzecz wierzycieli, pod warunkiem że taka płatność może się rozpocząć nawet w przypadku niezakończenia czynności likwidacyjnych. Należy jednak zauważyć, że nie wszystkie czynności likwidacyjne są podejmowane na tym etapie postępowania. Niektóre składniki majątku mogą zostać spieniężone na początkowym etapie postępowania w celu innym niż zaspokojenie wierzycieli, na przykład: majątek objęty postępowaniem może zostać zachowany w celu zapewnienia dłużnikowi możliwości dalszego prowadzenia działalności; wierzyciele posiadający prawo zastawu na statkach wodnych lub powietrznych mogą wyodrębnić takie składniki majątku z masy upadłości w ramach czynności, do których podjęcia są uprawnieni na mocy przepisów szczególnych; ponadto określone postępowania egzekucyjne wszczęte przez wierzycieli uprzywilejowanych będących osobami fizycznymi przed wszczęciem postępowania upadłościowego mogą być kontynuowane – podobnie jak administracyjne postępowania upadłościowe – jeżeli nakaz zajęcia został wydany przed wydaniem postanowienia o ogłoszeniu upadłości.

Sprzedaż składników majątku w trakcie postępowania likwidacyjnego odbywa się zasadniczo przy zachowaniu znacznego stopnia swobody uznania, zgodnie z postanowieniami planu likwidacji zatwierdzonego przez sędziego. Syndyk może również zatrudnić wyspecjalizowany podmiot do sprzedaży określonych składników majątku, zazwyczaj kosztem własnego wynagrodzenia. W rezultacie reformy przeprowadzonej na mocy ustawy nr 9/2015 z dnia 25 maja 2015 r. wprowadzono przepisy bezwzględnie obowiązujące dotyczące majątku i praw objętych wierzytelnościami uprzywilejowanymi. W kwestiach nieobjętych planem zastosowanie mają przepisy dotyczące rozporządzania majątkiem za pomocą indywidualnych czynności egzekucyjnych w postępowaniu cywilnym. Zazwyczaj składnik majątku sprzedaje się w ramach systemu sprzedaży bezpośredniej przy zapewnieniu określonych gwarancji reklamowych, w zależności od charakteru danego składnika majątku. Dopuszcza się również świadczenie w miejsce wykonania lub tytułem zaspokojenia wierzycieli niepublicznych.

W ustawie określono przepisy szczególne regulujące sprzedaż jednostek produkcyjnych na wszystkich etapach postępowania upadłościowego (zgodnie z zasadą zabezpieczenia przedsiębiorstwa), aby zapewnić możliwość przeniesienia wszystkich składników majątku na mocy pojedynczej umowy sprzedaży, oraz przepisy szczególne dotyczące przeniesienia zobowiązań z tytułu danej działalności.

Co do zasady sprzedaż jednostek produkcyjnych oznacza przeniesienie wszystkich umów, które są instrumentalnie powiązane z daną działalnością, ale nie wiąże się z przejęciem wszystkich długów sprzedawcy w ramach postępowania upadłościowego, chyba że kupujący są powiązani z dłużnikiem lub w danym przypadku zastosowanie mają przepisy prawa pracy dotyczące sukcesji przedsiębiorstwa. W takich przypadkach sędzia może wyrazić zgodę na to, aby kwota wynagrodzenia lub odszkodowania niewypłacona przed rozporządzeniem składnikami majątku nie została przeniesiona na kupującego i aby została zaspokojona z Funduszu Gwarancji Wynagrodzeń (Fondo de Garantía Salarial). Aby zapewnić ciągłość działania przedsiębiorstwa, nowy właściciel może zawrzeć z pracownikami umowy zmieniające warunki przewidziane w układach zbiorowych.

11 Jakie wierzytelności mogą być zgłoszone do masy upadłości dłużnika oraz w jaki sposób traktuje się roszczenia powstałe po wszczęciu postępowania upadłościowego?

Po wszczęciu postępowania upadłościowego wierzytelności wszystkich wierzycieli – zarówno niezabezpieczonych, jak i uprzywilejowanych oraz niezależnie od ich narodowości i miejsca zamieszkania / siedziby – zostają włączone do zobowiązań dłużnika. W tym kontekście – w oparciu o zasadę *par condicio creditorum* oraz zgodnie z „ustawą o dywidendzie” (Ley Del Dividendo) – celem jest zapewnienie równego traktowania wszystkich wierzytelności w przypadku potwierdzonej niewypłacalności dłużnika w celu zaspokojenia wszystkich jego długów (art. 49 i 76).

Początkowo dokonuje się kluczowego rozróżnienia między wierzycielami w postępowaniu upadłościowym a wierzycielami, na których postępowanie upadłościowe nie wywiera wpływu, tj. wierzycielami masy upadłości.

Art. 84 ust. 2 ustawy o upadłości zawiera katalog zamknięty wierzytelności wobec masy upadłości, co oznacza, że wierzytelności, które nie figurują w tym katalogu, nie są uznawane za wierzytelności w postępowaniu upadłościowym. Co do zasady, w zdecydowanej większości przypadków są to wierzytelności powstałe po wydaniu postanowienia o ogłoszeniu upadłości w rezultacie przeprowadzenia postępowania lub kontynuowania działalności prowadzonej przez dłużnika lub wierzytelności wynikające z odpowiedzialności pozaumownej. Wierzytelności takie mogą jednak obejmować również wierzytelności płacowe za ostatnie 30 dni pracy poprzedzające wydanie postanowienia o ogłoszeniu upadłości, których kwota nie przekracza dwukrotności gwarantowanej międzybranżowej płacy minimalnej, a także wierzytelności alimentacyjne dłużnika lub osób, na rzecz których jest zobowiązany wypłacać świadczenia alimentacyjne.

W innych przypadkach tego rodzaju wierzytelności wynikają z postanowień wydanych w toku postępowania – dotyczy to np. wierzytelności powstałych w wyniku powództwa o stwierdzenie bezskuteczności umowy lub wskutek rozwiązania umów.

Połowa kwoty wierzytelności z tytułu nowych wpływów gotówkowych przyznanych w kontekście umowy w sprawie refinansowania zgodnie z warunkami określonymi w art. 71a lub w czwartym przepisie dodatkowym również może zostać uznana za wierzytelność wobec masy upadłości.

Jeżeli chodzi o postępowanie likwidacyjne, wierzytelności przyznane dłużnikowi w kontekście negocjowania ugody zgodnie z przepisami art. 100 ust. 5 stanowią również wierzytelności wobec masy upadłości.

Wierzytelności wobec masy upadłości podlegają „wstępnemu odliczeniu”, co oznacza, że mają one pierwszeństwo przed wszystkimi innymi wierzytelnościami i że nie można w ich przypadku zawiesić naliczania odsetek.

Wierzytelności z tytułu wynagrodzeń za ostatnie 30 dni roboczych muszą zostać zaspokojone niezwłocznie. Pozostałe wierzytelności wobec masy upadłości zaspokajają się w miarę ich zapadalności, ale syndyk może odstąpić od tej zasady, jeżeli będzie wymagało tego dobro postępowania upadłościowego i jeżeli uda się zgromadzić majątek wystarczający do zaspokojenia wszystkich wierzytelności wobec masy upadłości.

Ustawa zawiera przepisy szczególne (art. 176 bis) dotyczące okoliczności, w których istnieje domniemanie, że majątek dłużnika nie jest wystarczający do zaspokojenia wierzytelności wobec masy upadłości. W takiej sytuacji sędzia jest zobowiązany zakończyć postępowanie upadłościowe. Jeżeli syndyk przewiduje możliwość wystąpienia takiej sytuacji, musi poinformować o tym sąd i przystąpić do zaspokajania wierzytelności wobec masy upadłości w określonym porządku ustanowionym w art. 176 bis ust. 2.

12 Jakie zasady obowiązują przy zgłaszaniu, weryfikacji i uznaniu wierzytelności?

Po wszczęciu postępowania upadłościowego wierzyciele muszą zgłosić swoje wierzytelności w terminie miesiąca od dnia publikacji orzeczenia w dzienniku urzędowym (Boletín Oficial del Estado), a syndyk musi powiadomić każdego z wierzycieli wskazanych w dokumentacji przekazanej przez dłużnika o konieczności zgłoszenia jego wierzytelności. Nie przewidziano żadnej szczególnej formy zgłaszania tych wierzytelności. W odniesieniu do wierzycieli, których miejsce zamieszkania / siedziba znajduje się za granicą, obowiązuje ten sam termin, chociaż w przypadku takich wierzycieli zastosowanie będą miały przepisy art. 53 i 55 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/848 z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie postępowania upadłościowego. Zgłoszenie wierzytelności musi zostać sporządzone w formie pisemnej i zaadresowane do syndyka i musi zawierać konieczne informacje na temat kwoty wierzytelności, daty powstania i terminu wymagalności, charakteru i oczekiwanej kategorii, a w przypadku domniemania prawa pierwszeństwa – również informacje na temat składników majątku lub praw powiązanych z daną płatnością oraz dotyczących ich wpisów w rejestrze. Należy również załączyć dokumenty potwierdzające. Zgłoszenia można dokonać drogą elektroniczną.

Syndyk musi podjąć decyzję w kwestii wpisania lub niewpisania poszczególnych wierzytelności, ich kwot oraz ich kategorii do wykazu wierzycieli towarzyszącego sporządzonemu przez niego sprawozdaniu. Wierzyciele, którzy nie zgadzają się z kategorią, do jakiej przypisano ich wierzytelności, lub z wysokością kwoty tych wierzytelności, a także wierzyciele, którzy nie zostali wpisani na listę, mogą zakwestionować sprawozdanie syndyka w terminie 10 dni, występując o wszczęcie wпадkowego postępowania upadłościowego – sędzia podejmuje decyzję w tej kwestii w drodze postanowienia. Przed złożeniem sprawozdania (w terminie 10 dni przed jego złożeniem) syndyk prześle wierzycielom, których adresami dysponuje, zawiadomienie w formie elektronicznej, informując ich o sporządzeniu projektu wykazu wierzycieli i spisu inwentarza. Wierzyciele, którzy będą mieli zastrzeżenia do wykazu sporządzonego przez syndyka, mogą zwrócić się do syndyka z pisemnym wnioskiem o skorygowanie wszelkich błędów lub przekazanie innych koniecznych informacji.

Jeżeli wierzyciele nie zgłosili swoich wierzytelności w wyznaczonym terminie, mogą nadal zostać wpisani do wykazu wierzycieli przez syndyka lub przez sędziego przy podejmowaniu decyzji w kwestii sprzeciwu wobec wykazu wierzycieli, ale będą miały podporządkowany charakter. Jednak wierzytelności, o których mowa w art. 86 ust. 3, wierzytelności wynikające z dokumentacji dłużnika, wierzytelności udokumentowane w tytule wykonawczym, wierzytelności objęte zabezpieczeniem zarejestrowanym w rejestrze publicznym, wierzytelności zarejestrowane w inny sposób w postępowaniu upadłościowym lub w innym postępowaniu sądowym oraz wierzytelności, które musi zweryfikować administracja publiczna, nie będą w związku z tym podporządkowane i zostaną przypisane do odpowiedniej kategorii.

Wierzytelności, które nie spełniają kryteriów wpisania na listę i które zostały zgłoszone po upływie wyznaczonego terminu, nie będą mogły zostać w żaden sposób zaspokojone w postępowaniu upadłościowym.

13 Jakie zasady obowiązują przy podziale funduszy masy upadłości? W jaki sposób ustala się hierarchę roszczeń i praw wierzycieli?

W ustawie przewidziano trzy kategorie wierzytelności w postępowaniu upadłościowym (art. 89): wierzytelności uprzywilejowane, wierzytelności niezabezpieczone i wierzytelności podporządkowane. Z kolei wierzytelności uprzywilejowane dzieli się na szczególne i ogólne, po czym przypisuje się je do różnych kategorii w sposób opisany w nowym art. 94 ust. 2. Procedura przyporządkowywania wierzytelności do poszczególnych kategorii odbywa się zgodnie z automatycznym podejściem ustanowionym w ustawie o upadłości. Kategoria wierzytelności niezabezpieczonych ma charakter rezydualny: wszystkie wierzytelności nieprzyporządkowane do pozostałych dwóch kategorii, tj. do kategorii wierzytelności uprzywilejowanych lub podporządkowanych, uznaje się za wierzytelności niezabezpieczone.

A) Wierzytelności objęte przywilejem szczególnym (art. 90) obejmują:

1. wierzytelności zabezpieczone hipoteką na nieruchomości, zastawem na ruchomości lub zarejestrowanym zastawem na objętych hipoteką lub zastawionych składnikach majątku lub prawach;
2. wierzytelności zabezpieczone zastawem (użytkowym) na dochodach z obciążonej nieruchomości;
3. wierzytelności z tytułu pożyczki na budowę lub renowację, uwzględniając wierzytelności pracowników z tytułu wytworzonych przez nich przedmiotów stanowiących własność niewypłacalnego dłużnika lub pozostających w jego posiadaniu;
4. wierzytelności leasingodawców lub sprzedających oraz – w stosownych przypadkach – darczyńców w postaci płatności leasingowych lub płatności ratalnych realizowanych z tytułu zakupu ruchomości lub nieruchomości względem składników majątku oddanych w leasing lub sprzedanych z zastrzeżeniem tytułu własności, opatrzonych zakazem zbywania lub objętych warunkiem rozwiązującym w przypadku niewniesienia płatności;
5. wierzytelności zabezpieczone papierami wartościowymi w postaci zapisów księgowych na obciążonych papierach wartościowych;
6. wierzytelności zabezpieczone zastawem na dokumentach urzędowych, na zastawionych składnikach majątku lub na prawach znajdujących się w posiadaniu wierzyciela lub osoby trzeciej. Aby wierzytelności zabezpieczone mogły być traktowane w uprzywilejowany sposób w odniesieniu do zastawionych składników majątku, wystarczy zarejestrować je w formie poświadczonego i opatrzonego datą pisma. Zastawy zabezpieczające na przyszłych wierzytelnościach będą zapewniały przywilej szczególnie wierzytelnościom powstałym przed wydaniem postanowienia o ogłoszeniu upadłości oraz wierzytelnościom powstałym po wydaniu tego postanowienia, jeżeli zostaną one potwierdzone zgodnie z art. 68 lub jeżeli zastaw zostanie zarejestrowany w rejestrze publicznym przed wydaniem postanowienia o ogłoszeniu upadłości.

Przywilej szczególny będzie obejmował wyłącznie tę część wierzytelności, która nie przekracza wartości odpowiedniej gwarancji wpisanej do wykazu wierzycieli. Kwota wierzytelności przekraczająca kwotę, którą uznaje się za objętą przywilejem szczególnym, zostanie sklasyfikowana zgodnie z jej charakterem.

B) Wierzytelności objęte przywilejem ogólnym (art. 91) obejmują:

1. wierzytelności z tytułu wynagrodzenia, które nie są objęte przywilejem szczególnym, w kwocie stanowiącej iloczyn trzykrotności gwarantowanej międzybranżowej płacy minimalnej oraz liczby dni, za które nie zostało wypłacone wynagrodzenie; odszkodowanie z tytułu rozwiązania umów w kwocie odpowiadającej ustawowej kwocie minimalnej obliczonej na podstawie nie więcej niż trzykrotności gwarantowanej międzybranżowej płacy minimalnej; odszkodowanie z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, które naliczono przed wydaniem postanowienia o ogłoszeniu upadłości;
2. kwoty odpowiadające podatkom i składkom na ubezpieczenie społeczne potrącanym u źródła, które dłużnik jest winien zgodnie z zobowiązaniem prawnym;
3. wierzytelności osób fizycznych z tytułu pracy na zlecenie oraz wierzytelności autorów z tytułu cesji praw do wykorzystywania ich utworów podlegających ochronie własności intelektualnej, narosłe w ciągu sześciu miesięcy przed wydaniem postanowienia o ogłoszeniu upadłości;

4. wierzytelności podatkowe i inne wierzytelności publicznoprawne, a także wierzytelności z tytułu zabezpieczenia społecznego, które nie są objęte przywilejem szczególnym. To prawo pierwszeństwa można zastosować do kwoty do 50% odpowiednio wszystkich wierzytelności organu podatkowego i wszystkich wierzytelności systemu zabezpieczenia społecznego;
5. wierzytelności z tytułu pozaumownej odpowiedzialności cywilnej;
6. wierzytelności z tytułu nowych wpływów gotówkowych przyznanych w kontekście umowy w sprawie refinansowania, która spełnia warunki określone w art. 71 ust. 6, w kwocie nieuznanej jako wierzytelność wobec masy upadłości;
7. do 50% kwoty wierzytelności przysługujących wierzycielowi, który złożył wniosek o wszczęcie postępowania upadłościowego, przy czym wierzytelności tych nie uznaje się za podporządkowane.

C) Wierzytelności podporządkowane określono w art. 92:

1. wierzytelności, które zostały zgłoszone późno i zostały uwzględnione przez syndyka w wykazie wierzycieli, oraz te wierzytelności, które nie zostały zgłoszone lub zostały zgłoszone późno i zostały uwzględnione w wykazie na podstawie późniejszych zgłoszeń lub przez sędziego w momencie rozstrzygnięcia sprzeciwów wobec wykazu. Wierzytelności, o których mowa w art. 86 ust. 3, wierzytelności wynikające z dokumentacji dłużnika, wierzytelności udokumentowane w tytule wykonawczym, wierzytelności objęte zabezpieczeniem zarejestrowanym w rejestrze publicznym, wierzytelności zarejestrowane w inny sposób w postępowaniu upadłościowym lub w innym postępowaniu sądowym oraz wierzytelności, które musi zweryfikować administracja publiczna, nie będą w związku z tym podporządkowane i zostaną przypisane do odpowiedniej kategorii.
2. wierzytelności, które są podporządkowane względem wszelkich innych wierzytelności wobec dłużnika na mocy porozumienia umownego;
3. wierzytelności z tytułu wszelkiego rodzaju należności dodatkowych i odsetek, w tym z tytułu opóźnienia w płatnościach, z wyjątkiem tych odpowiadających wierzytelnościom z zabezpieczeniem, z zastrzeżeniem limitu dla danej gwarancji;
4. wierzytelności z tytułu grzywien i innych kar pieniężnych;
5. wierzytelności przysługujące wszelkim osobom, które pozostają z dłużnikiem w szczególnych stosunkach, jak określono w następnym artykule, z wyjątkiem tych określonych w art. 91 ust. 1, jeżeli dłużnik jest osobą fizyczną, oraz wierzytelności inne niż te wynikające z pożyczek lub podobnych ustaleń dotyczących finansowania, przysługujące udziałowcom, o których mowa w art. 93 ust. 2 pkt 1 i 3 i które spełniają wymogi udziału w kapitale wskazane w tych punktach. Roszczenia alimentacyjne, które powstały i stały się wymagalne przed wydaniem postanowienia o ogłoszeniu upadłości, nie podlegają tym przepisom i są uznawane za wierzytelności niezabezpieczone;
6. wierzytelności powstałe w wyniku powództwa o stwierdzenie bezskuteczności umowy na rzecz osoby, co do której w zaskarżonym akcie stwierdzono, że działała w złej wierze;
7. wierzytelności wynikające z umów, które zawierają wzajemne zobowiązania określone w art. 61, 62, 68 i 69, jeżeli na podstawie sprawozdania syndyka sąd stwierdzi, że wierzyciel wielokrotnie utrudniał wykonanie umowy ze szkodą dla interesów postępowania upadłościowego.

13.1. Płatność wierzytelności

Płatność wierzytelności objętych przywilejem szczególnym pokrywa się ze składników majątku i praw, których dotyczy postępowanie, bez względu na to, czy podlegają one egzekucji indywidualnej czy zbiorowej. W odniesieniu do tych wierzytelności istnieją przepisy szczególne, które upoważniają syndyka do spłacenia tych wierzytelności z masy upadłości bez konieczności upłynienia poszczególnych jej składników, przy jednoczesnym zwolnieniu masy upadłości z obciążeń. Możliwa jest również sprzedaż składników majątku przy zachowaniu zastawu – w ramach takiej sprzedaży nabywca przyjmuje na siebie zobowiązania dłużnika. Sprzedaż tych składników majątku podlega przepisom szczególnym określonym w art. 155.

Wierzytelności objęte przywilejem ogólnym są spłacane zgodnie z kolejnością i proporcjonalnie w ramach każdej kategorii. Następnie spłaca się wierzytelności niezabezpieczone, chociaż na wniosek syndyka i pod pewnymi warunkami (art. 157) sędzia może zmienić nakaz zapłaty. Wierzytelności niezabezpieczone spłaca się proporcjonalnie i w zależności od płynności składników masy upadłości.

Wierzytelności podporządkowane są spłacane jako ostatnie, zgodnie z kolejnością określoną w art. 92.

14 Jakie są przesłanki oraz skutki zakończenia postępowania upadłościowego (w szczególności w drodze układu)?

14.1. Postępowanie restrukturyzacyjne

„Postępowanie restrukturyzacyjne” może odnosić się do dwóch różnych sytuacji: umowy z wierzycielami jako sposobu przeprowadzenia postępowania upadłościowego oraz możliwości uniknięcia postępowania upadłościowego przez dłużnika poprzez zawarcie umowy reorganizacji lub restrukturyzacji z jego wierzycielami. Obie sytuacje reguluje ustawa o upadłości.

A) Ugoda z wierzycielami

Po początkowym etapie postępowania upadłościowego, kiedy ostatecznie ustalone zostaną składniki majątku i zobowiązania objęte postępowaniem, istnieją dwa możliwe rozwiązania: zawarcie umowy z wierzycielami lub likwidacja. Pierwszeństwo ma zawarcie umowy z wierzycielami, ponieważ zgodnie z prawem zanim dłużnik wnieśnie o wszczęcie postępowania likwidacyjnego, zawsze należy rozpocząć etap negocjacji umowy.

Zarówno dłużnik, jak i wierzyciele, którym przysługuje ponad jedną piątą jego zobowiązań, mogą przedstawić propozycję umowy po zakończeniu początkowego etapu. Dłużnik ma również prawo złożyć propozycję wstępnej umowy, chociaż niektórzy dłużnicy są pozbawieni tej możliwości (dłużnicy, którzy zostali skazani za niektóre przestępstwa, oraz dłużnicy, którzy uchybili obowiązkowi przedstawienia rocznego sprawozdania).

Celem propozycji wstępnej umowy jest szybkie przyjęcie umowy przez dłużnika i jego wierzycieli bez konieczności wyczerpania wszystkich etapów postępowania upadłościowego. Aby propozycja mogła zostać rozpatrzona, musi się pod nią podpisać określony odsetek wierzycieli. Po złożeniu propozycji musi ją ocenić syndyk, a pozostali wierzyciele mogą się pod nią podpisać; jeżeli ich liczba osiągnie wymaganą większość, sąd wyda orzeczenie zatwierdzające zaproponowaną umowę.

Zwyczajny tryb postępowania na etapie negocjacji umowy rozpoczyna się od postanowienia sądu o zakończeniu początkowego etapu – w tym postanowieniu sąd ustala datę zgromadzenia wierzycieli, jeżeli jednak ich liczba przekracza trzysta, proces ten można przeprowadzić na piśmie. W tym momencie rozpoczyna się okres, w którym dłużnik i wierzyciele mogą złożyć swoje propozycje umowy o treści spełniającej minimalne podstawowe wymogi. Propozycje, które spełniają wszystkie warunki, zostaną przyjęte przez sąd, a następnie zostaną przesłane syndykowi do oceny.

Zgromadzeniu wierzycieli będzie przewodniczył sąd; aby można było uznać, że zostało ono ważnie zwołane, muszą się na nim stawić wierzyciele reprezentujący ponad połowę wierzytelności niezabezpieczonych. W zgromadzeniu muszą uczestniczyć dłużnik i syndyk. Na zgromadzeniu zostaną omówione i poddane pod głosowanie propozycje umowy; aby można było je zatwierdzić, muszą one uzyskać większość przewidzianą w art. 124 ustawy w zależności od ich treści. Następnie sąd wyda orzeczenie zatwierdzające propozycję, którą przyjęło zgromadzenie; ponadto syndyk i wierzyciele, którzy nie stawili się na zgromadzeniu lub zostali pozbawieni swoich praw, mogą skorzystać wcześniej z procedury odwoławczej.

Ugoda wchodzi w życie z dniem wydania orzeczenia zatwierdzającego tę umowę – od tej chwili postępowanie upadłościowe przestaje wywoływać skutki; zamiast tego zastosowanie mają skutki określone w ugodzie. Funkcja syndyka również dobiega końca. Ugoda jest wiążąca dla dłużnika oraz wierzycieli niezabezpieczonych i podporządkowanych, a także wierzycieli uprzywilejowanych głosujących za umową. Może również wiązać wierzycieli uprzywilejowanych w zależności od większości osiągniętej w głosowaniu nad jej zatwierdzeniem. Po wdrożeniu umowy sąd stwierdza ten fakt i zarządza zakończenie postępowania upadłościowego.

Jeżeli ugoda nie jest przestrzegana, każdy z wierzycieli może zwrócić się do sądu o stwierdzenie, że ugoda nie jest wykonywana.

B) Restrukturyzacja długu przez umowy w sprawie refinansowania w celu uniknięcia postępowania upadłościowego

Doświadczenie zdobyte od chwili publikacji ustawy o upadłości pokazało, że postępowanie upadłościowe nie jest dobrym sposobem zapewnienia ciągłości działalności gospodarczej na podstawie uzgodnionego rozwiązania. W związku z tym w zaleceniu z dnia 12 marca 2014 r. w sprawie nowego podejścia do niepowodzenia w działalności gospodarczej i niewypłacalności Komisja wezwała państwa członkowskie do przyjęcia środków w celu unikania postępowania upadłościowego przez zawieranie umów w sprawie refinansowania długu między dłużnikiem a wierzycielami. W ramach najnowszych zmian ustawy o upadłości ustawodawca hiszpański wprowadził cztery rodzaje środków w tym zakresie: a) ustanowienie systemu uprzedniej komunikacji dla dłużnika w celu poinformowania sądu gospodarczego o tym, że dłużnik rozpoczął negocjacje z wierzycielami, aby zawrzeć umowę w sprawie refinansowania, co zawiera obowiązek złożenia wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego i umożliwia – w niektórych przypadkach – zawieszenie środków egzekucji indywidualnej na określony czas; b) ustanowienie mechanizmów ochronnych w celu zabezpieczenia umów w sprawie refinansowania przed powództwami o stwierdzenie ich bezskuteczności; c) ustanowienie urzędowej procedury zatwierdzania umów w sprawie refinansowania w celu wzmocnienia ich skutków; d) zachęty do konwersji długu na kapitał własny. W tej sekcji skupiono się na przepisach dotyczących zatwierdzania umów w sprawie refinansowania przez sąd, o czym mowa w czwartym dodatkowym przepisie ustawy o upadłości.

Sąd może zatwierdzić takie umowy w sprawie refinansowania, które zostały podpisane przez wierzycieli reprezentujących co najmniej 51% wierzytelności finansowych. Ustawa określa szczegółowe zasady dotyczące obliczania wartości procentowej wierzytelności finansowych oraz kredytów konsorcjalnych. W ramach tego procesu dłużnik lub wierzyciele składają wniosek wraz z dołączonym zaświadczeniem biegłego rewidenta, które potwierdza wymagany udział większości w każdej sprawie zgodnie z żądanym stopniem ochrony, przy czym minimalny udział wierzytelności finansowych musi wynosić 51%. Sąd zbada wniosek i, w przypadku jego uwzględnienia, wyda orzeczenie o zawieszeniu środków egzekucji indywidualnej na czas procedury zatwierdzającej. Po opublikowaniu postanowienia o zatwierdzeniu rozpoczyna bieg piętnastodniowy termin, w którym sprzeciwiający się wierzyciele mogą się od niego odwołać. Jedną podstawą zażalenia jest niespełnienie wymogów formalnych lub nieproporcjonalność żądanego ustępstwa. Zażalenia są rozpatrywane w toku wpadkowego postępowania upadłościowego, w którym biorą udział dłużnik i pozostali wierzyciele będący stronami umowy oraz które kończy się wydaniem orzeczenia niepodlegającego zaskarżeniu. W odniesieniu do skutków umowy zatwierdzonej przez sąd, które wchodzi w życie w dniu następującym po publikacji orzeczenia w dzienniku urzędowym (*Boletín Oficial del Estado*), określono również wyraźnie, że sąd może w takim wypadku zarządzić uchylenie jakichkolwiek czynności mających na celu zajęcie, przeprowadzonych w indywidualnym postępowaniu egzekucyjnym w odniesieniu do długów, których dotyczy umowa w sprawie refinansowania.

Skutki zatwierdzenia umowy przez sąd nie ograniczają się do rozszerzenia, poza zasadę względności umów, skutków uzgodnionego czasu oczekiwania. Ogólne skutki polegają na ochronie przed powództwami o stwierdzenie bezskuteczności umowy, ale rozszerzenie skutków na sprzeciwiających się wierzycieli będzie zależało od odsetka wierzycieli, którzy przyjęli umowę. W związku z tym: a) usuwa się ochronę wierzycieli posiadających zabezpieczenia; b) skutki umowy dostosowuje się na podstawie większości osiągniętych w procesie przyjmowania umowy i w związku z tym, czy wierzytelność jest efektywnie zabezpieczona.

Wierzyciele posiadający wierzytelności finansowe, którzy nie podpisali umowy, ale których dotyczy zgoda sądu, zachowują swoje prawa względem osób, które ponoszą odpowiedzialność solidarną wspólnie z dłużnikiem, i względem poręczycieli, którzy nie mogą powołać się na przyjęcie umowy w sprawie refinansowania lub skutki zgody sądu. W odniesieniu do wierzycieli finansowych, którzy podpisali umowę, utrzymanie skutków umowy względem poręczycieli będzie zależne od tego, co zostało uzgodnione w ramach ich odpowiednich stosunków prawnych.

Każdy wierzyciel, bez względu na to, czy podpisał umowę, może wnieść o stwierdzenie niewykonania umowy do sądu, który zatwierdził umowę, w drodze wpadkowego postępowania upadłościowego. Na wydane postanowienie nie przysługuje zażalenie. Jeżeli sąd stwierdzi niewykonanie umowy, wierzyciele mogą wnieść o wszczęcie postępowania upadłościowego lub indywidualnego powództwa egzekucyjnego.

Jeżeli w odniesieniu do wierzytelności objętych umową wykonuje się zabezpieczenia i jeżeli nie zostanie uzgodnione inaczej, wierzyciel może wejść w posiadanie uzyskanych kwot na określonych warunkach.

14.2. Zwolnienie dłużników będących osobami fizycznymi z niespłaconych wierzytelności

Ustawą 25/2015 z dnia 28 lipca 2015 r. wprowadzono do ustawy o upadłości tzw. mechanizm drugiej szansy w nowym art. 178a.

Zgodnie z tym przepisem osoby fizyczne są zwolnione z ogólnych przepisów art. 178 ust. 2, zgodnie z którymi w razie zakończenia postępowania upadłościowego w związku z likwidacją lub brakiem wystarczającego majątku objętego postępowaniem dłużnicy, którzy są osobami fizycznymi, są odpowiedzialni za spłatę pozostałych wierzytelności.

Aby móc skorzystać z tego zwolnienia, dłużnik musiał działać w dobrej wierze – w tym zakresie stosuje się następujące wymogi:

1. niewypłacalność nie została uznana za zawinioną;
2. dłużnik nie został skazany prawomocnym wyrokiem za popełnienie przestępstwa przeciwko mieniu, dopuszczenie się nadużycia finansowego lub popełnienie przestępstwa „białych kołnierzyków”, dopuszczenie się fałszerstwa, popełnienie przestępstwa przeciwko organowi podatkowemu i systemowi zabezpieczenia społecznego lub popełnienie przestępstwa przeciwko prawom pracowniczym w okresie 10 lat przed wydaniem postanowienia o ogłoszeniu upadłości;
3. dłużnik zawarł lub przynajmniej próbował zawrzeć pozasądową ugodę w sprawie płatności zgodnie z wymogami ustanowionymi w art. 231;
4. dłużnik w pełni zaspokoił wierzytelności wobec masy upadłości oraz uprzywilejowane wierzytelności w postępowaniu upadłościowym oraz – jeżeli nie podjął próby zawarcia pozasądowej ugody w sprawie płatności – co najmniej 25% kwoty niezabezpieczonych wierzytelności w postępowaniu upadłościowym;
5. alternatywnie w stosunku do poprzedniego punktu:
 - (i) dłużnik przedłożył plan spłaty wierzycieli;
 - (ii) dłużnik wywiązywał się z obowiązku współpracy z sędzią i syndykami;
 - (iii) dłużnik nie korzystał z przedmiotowego zwolnienia w ciągu ostatnich 10 lat;
 - (iv) dłużnik nie odrzucił oferty zatrudnienia odpowiadającej jego umiejętnościom w okresie czterech lat przed wydaniem postanowienia o ogłoszeniu upadłości;
 - (v) dłużnik wyraźnie zadeklarował w złożonym przez siebie wniosku o zwolnienie z niezaspokojonych wierzytelności, że informacja o objęciu go takim zwolnieniem będzie figurowała w wydaniu specjalnym publicznego rejestru upadłości przez okres pięciu lat.

Przyznanie wspomnianego zwolnienia wiąże się z koniecznością wszczęcia postępowania na wniosek dłużnika z udziałem syndyka i wierzycieli, którzy są stroną postępowania. Dłużnik jest zobowiązany do przedłożenia planu spłaty wierzytelności nieobjętych zwolnieniem – takie wierzytelności muszą zostać zaspokojone w nieprzekraczalnym terminie pięciu lat.

Jeżeli zwolnienie nie zostało uchylone, po upływie wyznaczonego okresu na zrealizowanie założeń planu spłaty wierzycieli sędzia-komisarz – na wniosek dłużnika – wyda postanowienie kończące postępowanie w sprawie, zwalniające dłużnika z obowiązku pokrycia wierzytelności niezaspokojonych w toku postępowania upadłościowego. Sędzia może również – w zależności od okoliczności sprawy i po przeprowadzeniu rozprawy z udziałem wierzycieli – wydać postanowienie kończące postępowanie w sprawie, zwalniające z obowiązku pokrycia niezaspokojonych wierzytelności dłużników, którzy nie zrealizowali w pełni założeń planu spłaty, ale przeznaczili przynajmniej połowę uzyskanego dochodu (który nie został sklasyfikowany jako niepodlegający zajęciu) na

zaspokojenie tych wierzytelności w okresie pięciu lat od dnia przyznania tymczasowego zwolnienia, lub dłużników, którzy przeznaczyci jedną czwartą uzyskanego dochodu na zaspokojenie tych wierzytelności, jeżeli dłużnicy ci spełniają warunki przewidziane w przepisach dotyczących ochrony dłużników hipotecznych niedysponujących wystarczającymi środkami w kontekście dochodu na rodzinę oraz rodzin znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji.

Zwolnieniem objęte zostaną wszystkie niezabezpieczone i podporządkowane wierzytelności, które pozostawały niezaspokojone w dniu zakończenia postępowania upadłościowego, z wyjątkiem wierzytelności publicznoprawnych i wierzytelności alimentacyjnych. Jeżeli chodzi o wierzytelności objęte przywilejem szczególnym, zwolnienie będzie obejmowało tę część tego rodzaju wierzytelności, której nie można było zaspokoić przez egzekucję z zabezpieczenia.

Zwolnienie może zostać uchylone na wniosek wierzyciela w postępowaniu upadłościowym, jeżeli okaże się, że w okresie pięciu lat od dnia jego udzielenia dłużnik uzyskiwał nieujawnione dochody lub dysponował nieujawnionymi składnikami majątku lub prawami.

Zwolnienie może również zostać uchylone, jeżeli w okresie wyznaczonym na zrealizowanie założeń planu spłaty wierzycieli: a) dłużnik znajdzie się w sytuacji, która – zgodnie z przepisami art. 178a ust. 3 – uniemożliwi przyznanie mu zwolnienia z niezaspokojonych wierzytelności; b) w stosownych przypadkach nie wywiąże się z obowiązku spłaty długów nieobjętych zwolnieniem zgodnie z założeniami planu spłaty wierzycieli; lub c) sytuacja finansowa dłużnika istotnie poprawiła się w rezultacie otrzymania spadku, zapisu zwykłego lub darowizny lub wskutek wygranej w grze losowej lub hazardowej, dzięki czemu dłużnik uzyskał możliwość pokrycia całości niespłaconych długów bez uszczerbku dla spoczywających na nim zobowiązań alimentacyjnych. Jeżeli sędzia wyda postanowienie o uchyleniu zwolnienia, wierzyciele odzyskują pełnię praw do podejmowania przeciwko dłużnikowi czynności mających na celu wyegzekwowanie wierzytelności niezaspokojonych w momencie zakończenia postępowania upadłościowego.

14.3. Zakończenie postępowania upadłościowego

W art. 176 ustawy o upadłości określono przesłanki zakończenia postępowania upadłościowego. Zasadniczo postępowanie upadłościowe zostaje zakończone w następujących przypadkach:

- a) uchylenie postanowienia o ogłoszeniu upadłości przez sąd prowincji (*Audiencia Provincial*);
 - b) zadeklarowanie gotowości zawarcia ugody;
 - c) potwierdzenie, że majątek objęty postępowaniem jest niewystarczający do zaspokojenia wierzytelności wobec masy upadłości;
 - d) potwierdzenie wypłacenia wszystkich uznanych wierzytelności lub całkowitego zaspokojenia wierzycieli w inny sposób;
 - e) rezygnacja wszystkich wierzycieli z udziału w postępowaniu lub wycofanie się wszystkich wierzycieli z postępowania po zakończeniu początkowego etapu.
- Zakończenie postępowania musi zostać zatwierdzone przez sędziego, przy czym zainteresowane stroną mogą zgłosić sprzeciw. W ustawie przewidziano przepisy szczególne mające zastosowanie w przypadku zakończenia postępowania upadłościowego z uwagi na fakt, że składniki majątku dłużnika są niewystarczające do zaspokojenia wierzytelności wobec masy upadłości. Fakt ten można zweryfikować na wniosek samego dłużnika o wszczęcie postępowania – w takim przypadku sędzia w tym samym postanowieniu jednocześnie orzeknie wszczęcie i zakończenie postępowania upadłościowego. Ogłoszenie zakończenia postępowania upadłościowego skutkuje zniesieniem wszystkich ograniczeń nałożonych na uprawnienia dłużnika. Jeżeli dłużnik jest osobą fizyczną, w ustawie przewidziano przepisy szczególne zapewniające dłużnikowi możliwość korzystania ze zwolnienia z obowiązku pokrycia wierzytelności, które nie zostały zaspokojone w toku postępowania upadłościowego. Wymogi dotyczące zwolnienia zawiera art. 178a. Aby skorzystać z tego zwolnienia, dłużnik musiał działać w dobrej wierze i musiał wywiązać się z określonych obowiązków. O zastosowanie tego zwolnienia musi wystąpić sam dłużnik, przy czym zarówno syndyk, jak i wierzyciele mogą przedstawić swoje twierdzenia. W określonych przypadkach zwolnienie może zostać uchylone, na przykład jeżeli sytuacja finansowa dłużnika poprawi się lub dłużnik nie zrealizuje założeń planu spłaty wierzycieli, do realizacji których się zobowiązał, aby spłacić długi nieobjęte zwolnieniem.

15 Jakie prawa przysługują wierzycielom po zakończeniu postępowania upadłościowego?

W przypadku zakończenia postępowania upadłościowego wobec osób prawnych ze względu na ich likwidację osoby te tracą swoją osobowość prawną. Jeżeli postępowanie zostało zakończone z uwagi na wdrożenie ugody, wierzytelności wierzycieli zaspokajają się zgodnie z postanowieniami przyjętej ugody. Wierzyciele uprzywilejowani, którzy nie podpisali ugody z wierzycielami, mogą w określonych przypadkach kontynuować lub wszcząć indywidualne postępowanie egzekucyjne.

W trakcie realizacji ugody z wierzycielami dłużnik może również stracić swoją osobowość prawną w rezultacie zmian strukturalnych, co może doprowadzić do przejścia zobowiązań starego przedsiębiorstwa przez nowe przedsiębiorstwo lub do nabycia starego przedsiębiorstwa.

Jeżeli dłużnicy są osobami fizycznymi, zakończenie postępowania upadłościowego z uwagi na przeprowadzenie likwidacji lub wskutek braku wystarczającego majątku oznacza, że wierzyciele mogą podjąć indywidualne czynności egzekucyjne przeciwko dłużnikowi, chyba że został on zwolniony z obowiązku pokrycia niezaspokojonych wierzytelności w sposób określony w art. 178a.

15.1. Podjęcie postępowania upadłościowego

Jeżeli w terminie pięciu lat od daty zakończenia poprzedniego postępowania upadłościowego z uwagi na likwidację lub wskutek braku wystarczających składników majątku w odniesieniu do dłużnika będącego osobą fizyczną wydane zostanie postanowienie o ogłoszeniu upadłości, taką sytuację uznaje się za równoznaczną z podjęciem poprzedniego postępowania.

W przypadku dłużników będących osobami prawnymi podjęcie postępowania upadłościowego, które zostało zakończone z uwagi na przeprowadzenie likwidacji lub wskutek braku wystarczającego majątku, sąd, przed którym toczyło się pierwsze postępowanie, wyda postanowienie o podjęciu postępowania upadłościowego i będzie rozpoznawał sprawę w ramach tego samego postępowania, przy czym przedmiot postępowania będzie ograniczał się do etapu likwidacji składników majątku i praw, które pojawiły się po zakończeniu pierwszego postępowania.

Po upływie roku od dnia wydania postanowienia o zakończeniu postępowania upadłościowego wskutek braku wystarczających składników majątku wierzyciele mogą wystąpić o podjęcie postępowania w celu wszczęcia czynności egzekucyjnych, wskazując określone czynności, które należy podjąć, lub przedstawiając na piśmie istotne okoliczności, które mogą doprowadzić do stwierdzenia, że do niewypłacalności doszło z winy dłużnika, chyba że wydano orzeczenie w tej sprawie w toku zakończonego postępowania upadłościowego.

16 Kto ponosi koszty postępowania upadłościowego łącznie z poniesionymi wydatkami?

Zgodnie z art. 84 ust. 2 pkt 2 ustawy o upadłości wszystkie koszty sądowe, które należy pokryć, aby wystąpić o wszczęcie postępowania upadłościowego i przeprowadzenie tego postępowania, uznaje się za wierzytelności wobec masy upadłości. Dotyczy to w szczególności wszystkich wierzytelności wynikających z kosztów sądowych i wydatków, które trzeba było ponieść, aby wystąpić o wszczęcie i przeprowadzenie postępowania upadłościowego, podjęcie środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego, wydanie postanowień przewidzianych w obowiązujących przepisach, zapewnienie udziału dłużnika i syndyka w poszczególnych etapach postępowania upadłościowego i postępowania upadłościowego oraz obecności przedstawicieli dłużnika i syndyka, jeżeli ich udział w tych etapach postępowania jest obowiązkowy w świetle obowiązującego prawa lub leży w interesie masy upadłości, do momentu wejścia ugody w życie lub – w przeciwnym wypadku – do chwili zakończenia postępowania upadłościowego, poza wierzytelnościami wynikającymi ze środków zaskarżenia wniesionych przeciwko postanowieniom sądu w przypadku całkowitego lub częściowego uchylenia tych postanowień przy jednoczesnym wydaniu wyraźnego nakazu pokrycia kosztów.

Na podstawie ustawy o upadłości za wierzytelności wobec masy upadłości uznaje się również koszty i wydatki sądowe poniesione w związku ze stawiennictwem dłużnika, syndyka lub uprawnionych wierzycieli oraz ich zastępstwem procesowym w toku postępowania, które – z uwagi na interes masy upadłości – kontynuuje lub wszczynają się zgodnie z przepisami tej ustawy; nie dotyczy to przepisów regulujących kwestie związane z wycofaniem się dłużnika, przyjęciem przez niego ugody, zaspokojeniem przez niego wierzytelności lub podjęciem przez niego odrębnych środków obrony oraz – w stosownych przypadkach – z zastrzeżeniem górnych pułapów ilościowych ustanowionych w tych przepisach.

W przypadku zakończenia postępowania upadłościowego wskutek niewystarczającego majątku wierzytelności z tytułu kosztów i wydatków sądowych zaspokajają się przed pozostałymi wierzytelnościami wobec masy upadłości – wyjątkiem są wierzytelności pracownicze i alimentacyjne (art. 176 bis ust. 2). Honorarium syndyka pokrywa się ze środków wchodzących w skład masy upadłości, a jego wysokość określa sędzia na podstawie zatwierdzonej zgodnie z prawem taryfy opłat; obecnie w dalszym ciągu obowiązuje taryfa opłat zatwierdzona na mocy dekretu królewskiego nr 1860/2004 z dnia 6 września 2004 r. W art. 34 ustawy o upadłości ustanowiono przepisy szczególne regulujące kwestie związane z ustalaniem wysokości honorarium syndyka i wypłacaniem tego honorarium.

W ustawie przewidziano również możliwość wyznaczenia specjalnych asystentów wspierających syndyka w wykonywaniu powierzonych mu obowiązków – odpowiedzialność za pokrycie honorariów tych asystentów spoczywa na syndyku.

17 Jakie są zasady dotyczące nieważności, zaskarżenia lub względnej bezskuteczności czynności prawnych dokonanych ze szkodą dla ogółu wierzycieli?

Przepisy dotyczące pozwów o stwierdzenie bezskuteczności umowy wnoszonych w toku postępowania upadłościowego zostały zawarte w art. 71–73 ustawy o upadłości. Przepisy te były sukcesywnie zmieniane, głównie ze względu na charakter „mechanizmów ochronnych” mających na celu ochronę umów w sprawie refinansowania.

W art. 71 ustanowiono system prawny regulujący kwestie związane z odzyskiwaniem wierzytelności, który opiera się na ogólnej zasadzie stanowiącej, że wszystkie dokonywane przez dłużnika czynności „wywierające niekorzystny wpływ na majątek objęty postępowaniem” „mogą zostać uznane za nieskuteczne”, niezależnie od tego, czy zostały one podjęte „w celu wprowadzenia w błąd” czy też nie. Aby zabezpieczyć powództwa o uznanie czynności za bezskuteczną, w obowiązujących przepisach wyznaczono określony termin: dwa lata przed dniem wydania postanowienia o ogłoszeniu upadłości.

A) Termin wniesienia powództwa o uznanie czynności za bezskuteczną

W ustawie przewidziano określony termin na wniesienie powództwa o uznanie czynności za bezskuteczną: dwa lata od dnia wydania postanowienia o ogłoszeniu upadłości.

B) Pojęcie „szkody przeciwko mieniu”

Czynności podejmowane przez dłużnika w „okresie istnienia podejrzenia” mogą zostać uznane za bezskuteczne, jeżeli okaże się, że wywierają niekorzystny wpływ na majątek objęty postępowaniem. Strona wnosząca zażalenie musi w zadowalającym stopniu udowodnić szkodę pieniężną. Biorąc jednak pod uwagę trudności związane zwykle z należyтым udowodnieniem szkodliwego charakteru określonych czynności, ustawa o upadłości ułatwia wytaczanie powództw przez przyjęcie szeregu domniemań. Podobnie jak w przypadku innych gałęzi prawa, domniemania mogą mieć niewzruszalny lub wzruszalny charakter. Zatem: a) domniemanie istnienia szkody pieniężnej uznaje się za niewzruszalne w dwóch przypadkach: (i) w przypadku swobodnego zbycia składników majątku, z wyjątkiem przekazania ich w postaci darowizny w celu ich dalszego wykorzystywania oraz (ii) w przypadku zrealizowania płatności i podjęcia innych czynności skutkujących wywiązaniem się z zobowiązań, których termin wymagalności przypada po wydaniu postanowienia o ogłoszeniu upadłości, chyba że są one objęte zabezpieczeniem – wówczas domniemanie dopuszcza możliwość przedstawienia dowodu przeciwnego; b) domniemanie istnienia szkody pieniężnej uznaje się za wzruszalne w trzech przypadkach: (i) w przypadku zbycia składników majątku za wynagrodzeniem osobom, z którymi niewypłacalnego dłużnika łączą szczególne relacje; (ii) w przypadku obciążenia składników majątku opłatami na poczet istniejących wcześniej zobowiązań lub na poczet nowych zobowiązań zaciągniętych w celu zastąpienia wcześniejszych zobowiązań; oraz (iii) w przypadku płatności lub innych czynności skutkujących zaciągnięciem zobowiązań objętych zabezpieczeniem, których termin wymagalności przypada po wydaniu postanowienia o ogłoszeniu upadłości.

C) Procedura

Legitymacja procesowa do wytaczania skargi pauliańskiej (*acción rescisoria*) w postępowaniu upadłościowym przysługuje syndykowi. Do celów ochrony wierzycieli przed biernością syndyków, na mocy obowiązujących przepisów wierzycielom, którzy zwrócili się do syndyka na piśmie o wytoczenie skargi pauliańskiej, przysługuje również pomocnicza lub drugorzędna legitymacja procesowa, jeżeli syndyk nie wytoczy takiego powództwa w terminie dwóch miesięcy od dnia wystosowania wniosku o jego wytoczenie. Ustawa zawiera przepisy mające na celu zapewnienie syndykom możliwości skutecznego wywiązania się z powierzonych im obowiązków polegających na niedopuszczeniu do zbycia majątku objętego postępowaniem. Jeżeli chodzi o powództwa dotyczące umów w sprawie refinansowania, legitymacja procesowa przysługuje wyłącznie syndykowi, pomijając wszelkie pomocnicze legitymacje procesowe.

Aby objąć umowy w sprawie refinansowania ochroną, w przyjętych niedawno zmianach legislacyjnych przewidziano przepisy szczególne ustanawiające mechanizmy ochronne, dzięki którym umowy te (w przypadku, gdy zostały przyjęte pod określonymi warunkami) będą zabezpieczone przed powództwami o stwierdzenie ich bezskuteczności (*acciones de refinanciación*) (art. 71a).

Ostatnia aktualizacja: 29/03/2019

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Uwaga: niedawno wprowadzono na tej stronie zmiany w oryginalnej wersji językowej . Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

Do tej pory przetłumaczono ją na następujące języki

Upadłość - Francja

1 Wobec jakiego podmiotu można wszcząć postępowanie upadłościowe?

Postępowanie ochronne (*procédure de sauvegarde*), postępowanie naprawcze (*procédure de redressement judiciaire*) lub postępowanie likwidacyjne (*procédure de liquidation judiciaire*) można wszcząć wobec dowolnej osoby prowadzącej działalność handlową lub rzemieślniczą, rolną, a także dowolnej osoby fizycznej prowadzącej niezależną działalność zawodową, w tym wobec osoby wykonującej wolny zawód regulowany przepisami ustawowymi lub wykonawczymi lub której tytuł zawodowy jest chroniony, a także wobec dowolnej osoby prawnej prawa prywatnego.

Postępowaniem upadłościowym może zostać objęta osoba prowadząca działalność na własny rachunek (*auto-entrepreneur*).

Wszczęć postępowanie ochronne może wyłącznie osoba prowadząca działalność gospodarczą (podmiot aktywny). W przypadku postępowania naprawczego lub likwidacyjnego dopuszcza się sytuację, w której dany podmiot w chwili wszczęcia postępowania zaprzestał już prowadzenia działalności gospodarczej.

Do osób prawnych prawa prywatnego, które kwalifikują się do tego, by można było wszczęć wobec nich postępowanie upadłościowe, zalicza się: spółki prawa handlowego, spółki prawa cywilnego, grupy interesu gospodarczego, stowarzyszenia, związki zawodowe, stowarzyszenia zawodowe bądź branżowe lub rady zakładowe.

Podmioty prawa prywatnego niemające osobowości prawnej, takie jak spółki *joint venture* lub spółki w organizacji, nie mogą być przedmiotem postępowania upadłościowego.

Wyłączone są również wszystkie osoby prawne prawa publicznego.

Przyspieszone postępowanie ochronne i przyspieszone postępowanie na potrzeby ochrony finansowej

Dłużnik może wszczęć przyspieszone postępowanie ochronne (*procédure de sauvegarde accélérée*) lub przyspieszone postępowanie na potrzeby ochrony finansowej (*procédure de sauvegarde financière accélérée*), jeżeli sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez biegłego rewidenta lub sporządzone przez księgowego oraz jeżeli dłużnik zatrudnia powyżej 20 pracowników lub wielkość jego obrotów po odliczeniu podatków przekracza 3 mln EUR bądź jego suma bilansowa przekracza 1,5 mln EUR. Przyspieszone postępowanie ochronne i przyspieszone postępowanie na potrzeby ochrony finansowej mogą również wszczęć dłużnicy, którzy sporządzają skonsolidowane sprawozdania finansowe.

2 Jakie przesłanki muszą zostać spełnione, aby można było wszczęć postępowanie upadłościowe?

Postępowanie ochronne wszczyna się, jeżeli dłużnik doświadcza trudności, których nie jest w stanie przezwyciężyć, lecz nie doszło jeszcze do zaprzestania dokonywania płatności.

Postępowanie naprawcze wszczyna się, jeżeli dłużnik nie jest w stanie regulować swoich bieżących zobowiązań z dostępnych aktywów i zaprzestał dokonywania płatności na rzecz wierzycieli.

Celem postępowania naprawczego jest utrzymanie działalności gospodarczej i miejsc pracy oraz uregulowanie zobowiązań. Przedsiębiorca musi wystąpić o wszczęcie tego postępowania w terminie 45 dni od dnia zaprzestania dokonywania płatności.

Postępowanie likwidacyjne wszczyna się, gdy przedsiębiorca zaprzestał dokonywania płatności i gdy oczywiste jest, że przeprowadzenie postępowania naprawczego nie będzie możliwe.

Z wnioskiem o otwarcie postępowania ochronnego może wystąpić wyłącznie dłużnik.

Z kolei z wnioskiem o otwarcie postępowania naprawczego lub likwidacyjnego może wystąpić nie tylko dłużnik, ale również wierzyciel lub prokurator, pod warunkiem że w danej sprawie nie toczy się postępowanie pojednawcze (*procédure de conciliation* – postępowanie przedupadłościowe).

Postanowienie o wszczęciu postępowania upadłościowego staje się skuteczne o północy w dniu jego wydania.

Dłużnika informuje się o wydaniu postanowienia o wszczęciu postępowania w terminie ośmiu dni od dnia jego wydania. Informację taką przekazuje się również mandatariuszom sądowym (*praticiens de l'insolvabilité*) i prokuratorze, w tym mandatariuszom sądowym i prokuratorze w pozostałych państwach członkowskich, w których dłużnik prowadzi działalność gospodarczą.

Postanowienie o wszczęciu postępowania upadłościowego staje się niezwłocznie skuteczne *erga omnes*.

W terminie piętnastu dni od daty jego wydania postanowienie wpisuje się do rejestru przedsiębiorców, rejestru handlowego lub specjalnego rejestru prowadzonego przez sekretariat sądu wielkiej instancji.

Wyciąg z treści postanowienia zamieszcza się w Monitorze Sądowym i Gospodarczym (Bulletin officiel des annonces civiles et commerciales) – zawierającym obwieszczenia w sprawach cywilnych i handlowych – oraz w dzienniku ogłoszeń prawnych właściwym dla miejsca siedziby statutowej dłużnika lub dla miejsca, w którym prowadzi on działalność gospodarczą.

Przyspieszone postępowanie ochronne i przyspieszone postępowanie na potrzeby ochrony finansowej

Możliwe jest również wszczęcie przyspieszonego postępowania ochronnego i przyspieszonego postępowania na potrzeby ochrony finansowej.

Przyspieszone postępowanie ochronne można wszczęć na wniosek dłużnika, który bierze udział w postępowaniu pojednawczym i który przedstawi dowody potwierdzające sporządzenie projektu planu mającego na celu zapewnienie przedsiębiorstwu możliwości kontynuowania działalności.

Sama okoliczność, że dłużnik zaprzestał realizacji płatności, nie stanowi przeszkody dla wszczęcia przyspieszonego postępowania ochronnego, pod warunkiem że sytuacja ta nie wystąpiła wcześniej niż 45 dni przed złożeniem wniosku o otwarcie postępowania pojednawczego (*conciliation*).

Przyspieszone postępowanie na potrzeby ochrony finansowej można wszczęć po spełnieniu tych samych warunków, co warunki obowiązujące w przypadku przyspieszonego postępowania ochronnego, jeżeli informacje zawarte w sprawozdaniu finansowym dłużnika wskazują, że wysokość zadłużenia pozwala na przyjęcie planu jedynie przez wierzycieli będących członkami zgromadzenia instytucji kredytowych (*comité des établissements de crédit*).

3 Jakie aktywa należą do masy upadłości? W jaki sposób rozporządza się aktywami, które zostały nabyte przez dłużnika lub zostały na niego przeniesione w toku postępowania upadłościowego?

Postępowanie upadłościowe obejmuje cały majątek dłużnika.

Jeżeli dłużnik jest przedsiębiorcą indywidualnym (*entrepreneur individuel*), postępowanie upadłościowe obejmuje również jego majątek osobisty.

Główna siedziba przedsiębiorcy indywidualnego prowadzącego działalność handlową, przemysłową, rzemieślniczą bądź rolną lub osoby wykonującej wolny zawód jest jednak z mocy prawa wyłączona z zajęcia przez wierzycieli, których wierzytelność powstała w związku z wykonywaniem przez nich działalności zawodowej.

Inne nieruchomości zabudowane i niezabudowane, które nie są wykorzystywane do celów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, mogą być przedmiotem oświadczenia o wyłączeniu z zajęcia. Oświadczenie to – obligatoryjne sporządzane w formie aktu notarialnego i opublikowane – jest skuteczne wyłącznie wobec wierzycieli, których wierzytelność powstała w związku z wykonywaniem przez nich działalności zawodowej po dacie publikacji oświadczenia.

Wyłączenie głównego miejsca zamieszkania dłużnika spod zajęcia przez wierzycieli, których wierzytelność powstała w związku z wykonywaniem przez nich działalności zawodowej, służy zapewnieniu ochrony dłużnikowi i członkom jego rodziny.

4 Jakie uprawnienia przysługują odpowiednio dłużnikowi i zarządcy?

Utrata przez dłużnika prawa do zarządzania własnym majątkiem

Postępowanie ochronne i postępowanie naprawcze

W przypadku otwarcia postępowania ochronnego lub naprawczego przedsiębiorstwo nadal należy do dłużnika, który nim zarządza.

W toku postępowania ochronnego administrator sądowy nadzoruje lub wspiera dłużnika w zarządzaniu przedsiębiorstwem, zgodnie z zakresem uprawnień określonym przez sąd.

W toku postępowania naprawczego administrator sądowy (*administrateur judiciaire*) wspiera dłużnika w zarządzaniu przedsiębiorstwem lub samodzielnie zarządza całością lub częścią tego przedsiębiorstwa w miejsce dłużnika.

Postępowanie likwidacyjne

W toku postępowania likwidacyjnego dłużnik traci prawo do zarządzania swoim majątkiem lub do jego zbywania. Likwidator (*liquidateur*) wykonuje swoje prawa i podejmuje czynności w odniesieniu do składników majątku przedsiębiorstwa. Likwidator przejmuje zatem zarząd nad majątkiem przedsiębiorstwa.

Mandatariusze sądowi

Mandatariusze sądowi (*praticiens de l'insolvabilité*) są to pełnomocnicy powołani przez sąd, którzy podejmują czynności pod nadzorem prokuratury.

Wykonują oni zawody regulowane.

Ci wykwalifikowani specjaliści muszą zostać wpisani na krajowe listy i spełniać rygorystyczne warunki dotyczące odpowiednich kwalifikacji i nieposzlakowanej opinii.

Sąd może powołać również osoby spoza tych list, jeżeli dysponują one szczególnie bogatym doświadczeniem lub kwalifikacjami wymaganymi w świetle danej sprawy.

Sąd powołuje ich w chwili wszczęcia postępowania.

Mogą oni zostać pociągnięci do odpowiedzialności cywilnej zgodnie z przepisami prawa cywilnego.

Honorarium mandatariuszy sądowych ustala się zgodnie z taryfą określoną w dekrete; sąd obciąża dłużnika kosztami ich wynagrodzenia naliczonymi na podstawie tej taryfy.

Uprawnienia mandatariuszy sądowych i dłużnika

Administrator sądowy

Co do zasady sąd, który otworzył postępowanie ochronne lub naprawcze, powołuje administratora sądowego, którego w toku postępowania ochronnego może zaproponować dłużnik lub prokurator.

Powołanie administratora nie jest obowiązkowe, jeżeli dłużnik zatrudnia mniej niż 20 pracowników i jeżeli wielkość jego obrotów po odliczeniu podatków nie przekracza 3 mln EUR.

W przypadku przyspieszonego postępowania ochronnego i przyspieszonego postępowania na potrzeby ochrony finansowej powołanie administratora sądowego jest zawsze obowiązkowe.

W toku postępowania ochronnego administrator sądowy nadzoruje lub wspiera dłużnika w zarządzaniu przedsiębiorstwem zgodnie z zakresem uprawnień określonym przez sąd.

W toku postępowania naprawczego administrator sądowy wspiera dłużnika w zarządzaniu przedsiębiorstwem lub samodzielnie zarządza całością lub częścią tego przedsiębiorstwa w miejsce dłużnika.

Administrator sądowy musi sam dokonywać czynności lub polecić dłużnikowi dokonanie czynności koniecznych do zabezpieczenia interesów przedsiębiorstwa względem jego dłużników oraz do utrzymania zdolności produkcyjnej przedsiębiorstwa.

Administratorowi sądowemu przysługują określone uprawnienia, m.in. może przeprowadzać operacje na rachunkach bankowych dłużnika, który został pozbawiony prawa do wystawiania czeków, posługując się własnym podpisem, a także może żądać dalszego wykonywania obowiązujących umów oraz przeprowadzać niezbędne zwolnienia grupowe.

Reprezentant wierzycieli

Sąd ma obowiązek powołać reprezentanta wierzycieli (*mandataire judiciaire*) w każdym postępowaniu grupowym.

Zadaniem reprezentanta wierzycieli jest reprezentowanie wierzycieli i ich interesów zbiorowych.

Reprezentant wierzycieli sporządza listę zgłoszonych wierzytelności, uwzględniając wierzytelności dotyczące wynagrodzenia za pracę, wraz ze swoją propozycją uznania lub odrzucenia wierzytelności lub przekazania sprawy właściwemu sądowi, po czym przekazuje listę sędziemu-komisarzowi.

Likwidator

Sąd powołuje likwidatora (*liquidateur*) w postanowieniu o wszczęciu postępowania likwidacyjnego.

Likwidator musi zweryfikować wierzytelności i przystąpić do likwidacji majątku dłużnika, aby podzielić pozostałe składniki majątku między wierzycieli.

Likwidator przeprowadza zwolnienia grupowe i może zażądać kontynuacji obowiązujących umów.

Likwidator reprezentuje dłużnika, którego pozbawiono prawa do zarządzania jego majątkiem, i tym samym wykonuje on większość praw dłużnika i dokonuje większość czynności względem majątku należącego do dłużnika w toku postępowania likwidacyjnego. Likwidator nie może natomiast wykonywać praw niemajątkowych dłużnika.

5 Jakie przesłanki muszą zostać spełnione, aby można było dokonać potrącenia wierzytelności?

Potrącenie jest to metoda zaspokajania wzajemnych wierzytelności do kwoty niższego z tych zobowiązań.

Potrącenia można dokonać tylko pomiędzy dwiema osobami posiadającymi symetryczne wzajemne wierzytelności i długi.

Dokonanie potrącenia zapewnia zatem możliwość dwustronnego zaspokojenia wzajemnych wierzytelności.

Co do zasady dłużnik nie może zaspokoić żadnej wierzytelności powstałej przed wydaniem postanowienia o otwarciu postępowania ochronnego lub naprawczego.

Zakaz zaspokajania wcześniejszych wierzytelności nie dotyczy jednak zaspokajania powiązanych wierzytelności w drodze potrącenia. Za wierzytelności powiązane uznaje się wierzytelności wzajemne wynikające z wykonania lub niewykonania tej samej umowy.

Jeżeli wierzytelność powiązana z wcześniejszą wierzytelnością powstała po wydaniu postanowienia o wszczęciu postępowania, wierzytelność tę można zaspokoić, potrącając ją z wcześniejszą wierzytelnością, pod warunkiem że ta druga wierzytelność została zgłoszona.

Wierzytelności wzajemne uznaje się za powiązane, jeżeli wynikają z wykonania lub niewykonania tej samej umowy lub grupy umów.

6 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na obowiązujące umowy, których stroną jest dłużnik?

Procedura dalszego wykonywania obowiązujących umów

Wszczęcie postępowania upadłościowego nie podważa istnienia umów wiążących dłużnika z jego kontrahentami (dostawcami, klientami), które to umowy obowiązywały w dniu wszczęcia postępowania.

Obowiązująca umowa jest to umowa, która istnieje i jest realizowana w dniu wszczęcia postępowania; umowa, która ma zostać wykonana w przyszłości i która nie wygasła w tym dniu; lub umowa, która ma zostać wykonana bezzwłocznie i która nie została jeszcze wykonana, ale która została już zawarta.

Kontrahent w ramach obowiązującej umowy będzie mógł skorzystać z przywileju i jego wierzytelności zostaną zaspokojone przed wierzytelnościami pozostałych wierzycieli.

Postępowanie ochronne i postępowanie naprawcze

Umowa jest z założenia automatycznie wykonywana; administrator sądowy może, powołując się na względy porządku publicznego, uzależnić dalsze wykonywanie umowy od uregulowania płatności za dostarczone towary lub świadczone usługi.

W braku administratora sądowego dłużnik może zażądać wykonywania obowiązujących umów po uzyskaniu zgody reprezentanta wierzycieli (*mandataire judiciaire*).

Umowę, która jest nadal realizowana, wykonuje się w zwyczajowy sposób zgodnie z postanowieniami umownymi.

Administrator sądowy może wypowiedzieć umowę ze względu na przewidywane niewykonanie umowy po stronie dłużnika, jeżeli ustali, że dłużnik nie dysponuje aktywami wystarczającymi do wykonania swoich zobowiązań.

Obowiązująca umowa zostaje rozwiązana z mocy prawa, jeżeli po upływie miesiąca administrator sądowy nie zażąda wyraźnie jej wykonania.

To samo ma zastosowanie w przypadku braku płatności oraz zgody kontrahenta na utrzymanie stosunków umownych.

Administrator sądowy może również zwrócić się do sędziego-komisarza o ogłoszenie rozwiązania obowiązującej umowy, jeżeli jest to konieczne do zabezpieczenia interesów dłużnika lub przywrócenia jego rentowności, pod warunkiem że nie zaszkodzi to nadmiernie interesom kontrahenta.

Postępowanie likwidacyjne

Co do zasady wszystkie obowiązujące umowy są dalej wykonywane.

Wyłącznie likwidator ma prawo zażądać wykonania obowiązujących umów poprzez dostarczenie towarów i usług należnych dłużnikowi.

Obowiązująca umowa zostaje rozwiązana z mocy prawa, jeżeli po upływie miesiąca likwidator nie zażąda wyraźnie jej wykonania.

To samo dotyczy sytuacji, w której świadczenie dłużnika wiąże się z zapłatą określonej sumy pieniężnej w dniu, w którym kontrahent zostaje poinformowany o podjęciu przez likwidatora decyzji o dalszym niewykonywaniu umowy, a także w przypadku zwłoki w płatności.

Likwidator może również rozwiązać umowę ze względu na przewidywane niewykonanie umowy po stronie dłużnika, jeżeli ustali, że dłużnik nie dysponuje środkami wystarczającymi do wykonania swoich zobowiązań.

Jeżeli świadczenie nie polega na zapłacie określonej sumy pieniężnej, likwidator może również zwrócić się do sędziego-komisarza o ogłoszenie rozwiązania umowy, jeżeli jest to konieczne do przeprowadzenia czynności likwidacyjnych i jeżeli nie zaszkodzi to nadmiernie interesom kontrahenta.

Cesja obowiązujących umów

W toku postępowania naprawczego, jeżeli w planie naprawczym przewidziano sprzedaż przedsiębiorstwa osobie trzeciej, sąd może nakazać dokonanie cesji umów użytecznych dla przedsiębiorstwa (umowy najmu, umowy dostawy, umowy franczyzy, umowy leasingowej, koncesji).

7 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na postępowania wszczęte przez poszczególnych wierzycieli (z wyłączeniem zawisłych spraw sądowych)?

W przypadku postępowania upadłościowego wierzyciele są zobowiązani do wykonywania swoich praw względem dłużnika wyłącznie w toku tego postępowania i nie mogą wytoczyć przeciwko dłużnikowi indywidualnego powództwa o zapłatę.

Wydanie postanowienia zamykającego postępowanie likwidacyjne z uwagi na niedostateczną wartość aktywów dłużnika nie skutkuje przywróceniem prawa wierzycieli do wytoczenia indywidualnego powództwa przeciwko dłużnikowi.

Od zasady tej istnieją jednak pewne wyjątki dotyczące:

- powództw odnoszących się do składników majątku nabytych w drodze dziedziczenia w toku postępowania likwidacyjnego;
 - sytuacji, w której wierzytelność powstała wskutek popełnienia przestępstwa przez dłużnika, któremu udowodniono winę, lub sytuacji, w której wierzytelność jest związana z prawami osobistymi wierzyciela;
 - sytuacji, w której wierzytelność powstała wskutek stosowania nieuczciwych praktyk ze szkodą dla jednostki zajmującej się zabezpieczeniem społecznym.
- W takim przypadku okoliczność, że dana wierzytelność powstała wskutek oszustwa, musi zostać potwierdzona orzeczeniem sądu lub karą nałożoną przez zakład ubezpieczeń społecznych.

Wierzyciele mogą również odzyskać prawo do wytoczenia przeciwko dłużnikowi indywidualnego powództwa w następujących przypadkach:

- po ogłoszeniu upadłości konsumenckiej dłużnika,
- po uznaniu dłużnika winnym dopuszczenia się pozornego bankructwa,
- w odniesieniu do dłużnika lub osoby prawnej, którą dłużnik kierował, przeciwko którym prowadzono wcześniej postępowanie likwidacyjne w związku z dowolnym składnikiem majątku, które to postępowanie zostało zamknięte mniej niż pięć lat przed wszczęciem danego postępowania z uwagi na fakt, że dłużnik nie dysponował dostatecznymi aktywami, oraz w odniesieniu do dłużnika, którego długi zostały umorzone w ciągu pięciu lat przed tą datą;
- postępowanie zostało wszczęte jako postępowanie wtórne w rozumieniu art. 3 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 1346/2000 z dnia 29 maja 2000 r. w sprawie postępowania upadłościowego.

Ponadto w przypadku dopuszczenia się oszustwa względem jednego wierzyciela lub ich większej liczby sąd udziela zgody na ponowne wytoczenie indywidualnego powództwa przez wierzyciela przeciwko dłużnikowi. Sąd wydaje orzeczenie w chwili zakończenia postępowania po przesłuchaniu dłużnika, likwidatora i biegłych rewidentów lub po ich należytych wezwaniu do stawienia się przed sądem. Sąd może wydać orzeczenie w sprawie w późniejszym terminie na wniosek zainteresowanej strony po spełnieniu tych samych warunków.

8 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na dalsze rozpoznanie sprawy sądowej zawisłej w momencie wszczęcia postępowania upadłościowego?

Wydanie postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego powoduje zawieszenie wytoczonego przeciwko dłużnikowi powództwa o zapłatę określonej sumy pieniężnej bądź o unieważnienie umowy z uwagi na niewypełnienie zobowiązania do zapłaty określonej sumy pieniężnej lub uniemożliwia wystąpienie na drogę sądową przeciwko dłużnikowi.

Zawiesza się postępowanie egzekucyjne oraz wykonanie środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego.

Powództwo wytoczone przez wierzycieli przed wszczęciem postępowania grupowego zostaje zawieszona ze względu na sytuację stron lub ich pełnomocników (*interruption*) lub ze względu na przeszkody niezwiązane z sytuacją stron lub ich pełnomocników (*suspension*).

Sytuacja ta wywiera zatem wpływ na wszystkich wcześniejszych wierzycieli, niezależnie od tego, czy są wierzycielami zabezpieczonymi.

Zawieszenie postępowania ze względu na sytuację stron lub ich pełnomocników i zakaz występowania na drogę sądową dotyczy wszystkich postępowań upadłościowych.

Postępowania w toku zawiesza się do momentu zgłoszenia wierzytelności przez wierzyciela występującego z roszczeniem.

Postępowania takie zostają następnie podjęte z mocy prawa, ale wyłącznie w celu potwierdzenia wierzytelności i ustalenia jej kwoty, bez zarządzenia zaspokojenia roszczenia.

Powództwa i postępowania egzekucyjne inne niż wskazane powyżej są kontynuowane w okresie obserwacji dłużnika na wniosek reprezentanta wierzycieli oraz administratora sądowego, jeżeli do jego obowiązków należy udzielanie dłużnikowi wsparcia lub reprezentowanie go, lub po podjęciu postępowania na wniosek reprezentanta wierzycieli powołanego przez sąd lub administratora sądowego.

9 Czym charakteryzuje się co do zasady udział wierzycieli w postępowaniu upadłościowym?

Postępowanie ochronne i postępowanie naprawcze

Na potrzeby przyjęcia planu ochronnego (*plan de sauvegarde*) warunki spłaty lub umorzenia długu są konsultowane z wierzycielami.

Administrator sądowy przekazuje otrzymane propozycje reprezentantowi wierzycieli.

Reprezentant wierzycieli musi uzyskać zgodę – indywidualną lub zbiorową – wszystkich wierzycieli, którzy zgłosili swoje wierzytelności.

Reprezentant wierzycieli nie jest zobowiązany do przeprowadzenia konsultacji z wierzycielami, w odniesieniu do których w projekcie planu nie przewiduje się zmiany warunków spłaty zadłużenia lub przewiduje się spłatę całej kwoty zadłużenia w gotówce po przyjęciu planu lub uznaniu wierzytelności.

Zgromadzenia wierzycieli

Jeżeli dłużnik zatrudnia powyżej 150 pracowników, a wielkość jego obrotów przekracza 20 mln EUR, powołuje się zgromadzenie wierzycieli, które wyda opinię w sprawie projektów planów mających na celu uregulowanie zobowiązań.

W skład zgromadzeń wierzycieli wchodzi różne kategorie wierzycieli; wierzyciele obradują w odrębnych zespołach, w trakcie których opiniują oni przedstawiane im propozycje i podejmują wspólne decyzje w sprawie tych propozycji – oznacza to, że wierzyciele będący w mniejszości muszą dostosować się do decyzji podjętej przez większość wierzycieli.

Istnieje również zgromadzenie instytucji kredytowych, w skład którego wchodzi przedstawiciele podmiotów finansowych i kredytowych oraz powiązanych instytucji, a także zgromadzenie wierzycieli handlowych, w którego skład wchodzi główni dostawcy towarów lub usług. Jeżeli w daną sprawę zaangażowani są obligatariusze, zwołuje się ogólne zgromadzenie wszystkich wierzycieli będących właścicielami obligacji wyemitowanych we Francji lub w państwie trzecim w celu omówienia projektu planu przyjętego przez zgromadzenie wierzycieli.

Administrator sądowy ma obowiązek skonsultowania ze zgromadzeniami wierzycieli projektu planu, który musi być zatwierdzony w drodze głosowania, zanim sąd będzie mógł wydać orzeczenie.

Jeżeli powołano zgromadzenia wierzycieli, każdy wierzyciel będący członkiem zgromadzenia może przedstawić propozycje alternatywne wobec projektu planu zaprezentowanego przez dłużnika.

Projekt planu może zatem przedstawić dłużnik lub – w przypadku postępowania naprawczego – administrator sądowy za zgodą dłużnika, lecz może on również zostać przedstawiony z inicjatywy wierzycieli należących do wspomnianych zgromadzeń wierzycieli. W takiej sytuacji sądowi można przekazać jednocześnie plan zatwierdzony przez zgromadzenie oraz plan poparty przez dłużnika lub administratora – jeżeli jest to odrębny plan.

Przyspieszone postępowanie ochronne

W przypadku otwarcia przyspieszonego postępowania ochronnego powołanie zgromadzenia wierzycieli – zgromadzenia instytucji kredytowych i zgromadzenia wierzycieli handlowych, a także, w stosownych przypadkach, ogólnego zgromadzenia obligatariuszy – jest obowiązkowe.

Z wierzycielami niebędącymi członkami zgromadzenia przeprowadza się również indywidualne konsultacje.

Przyspieszone postępowanie na potrzeby ochrony finansowej

W przypadku otwarcia przyspieszonego postępowania na potrzeby ochrony finansowej należy powołać jedynie zgromadzenie instytucji kredytowych oraz – w stosownych przypadkach – ogólne zgromadzenie obligatariuszy.

10 W jaki sposób zarządca może wykorzystać aktywa masy upadłości dłużnika lub nimi rozporządzać?

11 Jakie wierzytelności mogą być zgłoszone do masy upadłości dłużnika oraz w jaki sposób traktuje się roszczenia powstałe po wszczęciu postępowania upadłościowego?

Wszystkie wierzytelności powstałe przed wydaniem postanowienia o otwarciu postępowania upadłościowego muszą zostać zgłoszone, niezależnie od ich charakteru, tj. wierzytelności na gruncie prawa handlowego, cywilnego, administracyjnego (wierzytelności Skarbu Państwa, wierzytelności towarzystw ubezpieczeń wzajemnych i instytucji zabezpieczenia społecznego) lub karnego (grzywny). Bez znaczenia pozostaje okoliczność, czy dana wierzytelność jest niezabezpieczona czy uprzywilejowana, wymagalna czy terminowa, pewna czy warunkowa.

Wierzytelności, które stały się wymagalne po wydaniu postanowienia o wszczęciu postępowania i które powstały w związku z prowadzonym postępowaniem lub z tytułu towarów lub usług dostarczonych dłużnikowi do celów związanych z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą, zaspokajają się w terminie ich wymagalności.

12 Jakie zasady obowiązują przy zgłaszaniu, weryfikacji i uznaniu wierzytelności?

Wszyscy wierzyciele, których wierzytelności powstały przed wydaniem postanowienia o wszczęciu postępowania, są zobowiązani do zgłoszenia swoich wierzytelności reprezentantowi wierzycieli w przypadku postępowania ochronnego bądź naprawczego lub likwidatorowi w przypadku likwidacji.

Termin na zgłoszenie wierzytelności wynosi dwa miesiące od dnia ogłoszenia postanowienia o wszczęciu postępowania zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Dłużnik może również samodzielnie zgłosić wierzytelność jednego ze swoich wierzycieli na takich samych warunkach.

Zgłoszenie dotyczy również niektórych wierzytelności powstałych po wydaniu postanowienia o wszczęciu postępowania, tj. wierzytelności, które nie są traktowane w uprzywilejowany sposób względem wierzytelności przynoszących korzyści przedsiębiorstwu lub wierzytelności powstałych w związku z wymogami proceduralnymi.

Przy zgłaszaniu wierzytelności należy wskazać należne kwoty oraz kwoty, które wkrótce staną się należne, terminy ich wymagalności, charakter uprzywilejowania lub istniejące zabezpieczenie, a także zasady naliczania odsetek.

Nie przewidziano szczególnej formy zgłaszania wierzytelności. W zgłoszeniu wierzyciel musi jednoznacznie wyrazić wolę dochodzenia zaspokojenia roszczenia, wpisania jego wierzytelności na listę oraz wzięcia udziału w postępowaniu.

Po otrzymaniu uwag dłużnika reprezentant wierzycieli sporządza listę zgłoszonych wierzytelności, wnosząc o uznanie wierzytelności, ich odrzucenie lub przekazanie sprawy właściwemu sądowi.

Listę tę przekazuje się sędziemu-komisarzowi oraz administratorowi sądowemu.

Przed uznaniem lub odrzuceniem wierzytelności sędzia-komisarz sprawdza, czy dana wierzytelność faktycznie istnieje, ustala jej kwotę i charakter w oparciu o dowody przekazane przez osobę, która zgłosiła wierzytelność, oraz – w stosownych przypadkach – w oparciu o dowody przekazane przez przesłuchane osoby oraz przez reprezentanta wierzycieli.

Wierzyciele, którzy nie zgłosili swoich wierzytelności w wyznaczonym terminie, zostają wykluczeni z postępowania, a zatem nie mogą brać udziału w podziale masy upadłości ani żądać wypłaty dywidend w przypadku przyjęcia planu likwidacji składników majątku dłużnika, chyba że sędzia-komisarz przychylił się do ich wniosku o uchylenie wykluczenia.

W przypadku uchylenia wykluczenia wierzyciele mogą brać udział w podziale masy upadłości po złożeniu stosownego wniosku.

Przyspieszone postępowanie ochronne i przyspieszone postępowanie na potrzeby ochrony finansowej

Dłużnik sporządza listę wierzytelności – podlegających obligatoryjnie zgłoszeniu – poszczególnych wierzycieli biorących udział w postępowaniu pojednawczym. Listę poświadczą biegły rewident dłużnika. Listę składa się następnie w sekretariacie sądu.

Reprezentant wierzycieli przekazuje poszczególnym wierzycielom wyciąg z listy dotyczący ich wierzytelności.

13 Jakie zasady obowiązują przy podziale funduszy masy upadłości? W jaki sposób ustala się hierarchę roszczeń i praw wierzycieli?

Wierzyciel uprzywilejowany korzysta z gwarancji, która zapewnia mu zaspokojenie jego wierzytelności przed pozostałymi zwykłymi, niezabezpieczonymi wierzytelnościami dłużnika w przypadku wszczęcia postępowania grupowego przeciwko dłużnikowi.

Wierzyciel może mieć status wierzyciela uprzywilejowanego:

– ponieważ posiada gwarancję udzieloną mu przez dłużnika lub uzyskaną na podstawie postanowienia sądu, lub

– ponieważ prawo do bardziej korzystnego traktowania przysługuje mu z mocy prawa z uwagi na jego szczególny status.

Nie wszyscy wierzyciele uprzywilejowani posiadają taki sam status. W przypadku istnienia kilku wierzycieli uprzywilejowanych ich wierzytelności są zaspokajane zgodnie z porządkiem ustalonym w obowiązujących przepisach, lecz w dalszym ciągu przed wierzytelnościami wierzycieli niezabezpieczonych.

Wierzytelności wierzycieli niezabezpieczonych zaspokajają się ze składników majątku dłużnika pozostałych po zaspokojeniu wierzytelności wierzycieli uprzywilejowanych. Podziału dokonuje się w sposób proporcjonalny.

Hierarchia przywilejów

Postępowanie ochronne i postępowanie naprawcze

Zyski ze sprzedaży nieruchomości dzieli się między wierzycieli w następującym porządku:

„przywilej szczególny” przysługujący wierzytelnościom z tytułu wynagrodzenia za pracę: wypłata wynagrodzenia za ostatnie sześćdziesiąt dni pracy przed wydaniem postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego;

koszty sądowe powstałe po wydaniu postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego w celu spełnienia wymogów związanych z prowadzeniem postępowania: koszty związane z zachowaniem składników majątku, ich likwidacją i podziałem zysków między wierzycieli (koszty sporządzenia spisu inwentarza i koszty ogłoszenia, wynagrodzenie pełnomocników powołanych przez sąd itp.);

wierzytelności uprzywilejowane z tytułu postępowania pojednawczego: przywilej ten przysługuje wierzycielom, którzy wniosą nowy wkład pieniężny lub dostarczą nowe dobra lub usługi celem zapewnienia ciągłości działalności przedsiębiorstwa i jego przetrwania;

wierzytelności uprzywilejowane powstałe po wydaniu postanowienia o wszczęciu postępowania: wierzytelności powstałe w celu spełnienia wymogów związanych z prowadzeniem postępowania lub z tymczasowym utrzymaniem rentowności przedsiębiorstwa lub wierzytelności powstałe w zamian za towary lub usługi dostarczane dłużnikowi w okresie utrzymywania działalności przedsiębiorstwa lub wykonywania obowiązującej umowy przez likwidatora, lub wierzytelności związane z zaspokajaniem bieżących potrzeb dłużnika będącego osobą fizyczną;

wierzytelności zabezpieczone ogólnym przywilejem przysługującym pracownikom: wypłata wynagrodzenia należnego za sześciomiesięczny okres pracy poprzedzający wydanie postanowienia o wszczęciu postępowania;

wierzytelności zabezpieczone szczególnym przywilejem lub hipoteką;

wierzytelności niezabezpieczone.

Zyski ze sprzedaży ruchomości dzieli się między wierzycieli w następującym porządku:

wierzytelności zabezpieczone szczególnym obciążeniem ustanowionym na ruchomości z prawem zastawu;

„przywilej szczególny” przysługujący wierzytelnościom z tytułu wynagrodzenia za pracę: wypłata wynagrodzenia za ostatnie sześćdziesiąt dni pracy przed wydaniem postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego;

koszty sądowe powstałe po wydaniu postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego w celu spełnienia wymogów związanych z prowadzeniem postępowania: koszty związane z zachowaniem składników majątku, ich likwidacją i podziałem zysków między wierzycieli (koszty sporządzenia spisu inwentarza i koszty ogłoszenia, wynagrodzenie pełnomocników powołanych przez sąd itp.);

wierzytelności zabezpieczone z tytułu postępowania pojednawczego: przywilej ten przysługuje wierzycielom, którzy wniosą nowy wkład pieniężny lub dostarczą nowe dobra lub usługi celem zapewnienia ciągłości działalności przedsiębiorstwa i jego przetrwania;

wierzytelności uprzywilejowane powstałe po wydaniu postanowienia o wszczęciu postępowania: wierzytelności powstałe w celu spełnienia wymogów związanych z prowadzeniem postępowania lub z tymczasowym utrzymaniem rentowności przedsiębiorstwa lub wierzytelności powstałe w zamian za towary lub usługi dostarczane dłużnikowi w okresie utrzymywania działalności przedsiębiorstwa lub wykonywania obowiązującej umowy przez likwidatora, lub wierzytelności związane z zaspokajaniem bieżących potrzeb dłużnika będącego osobą fizyczną;

przywilej Skarbu Państwa;

wierzytelności zabezpieczone szczególnym obciążeniem ustanowionym na ruchomości bez prawa zastawu;

wierzytelności zabezpieczone innego rodzaju ogólnym obciążeniem ustanowionym na ruchomości;

wierzytelności niezabezpieczone.

Postępowanie likwidacyjne

Zyski ze sprzedaży nieruchomości dzieli się między wierzycieli w następującym porządku:

„przywilej szczególny” przysługujący wierzytelnościom z tytułu wynagrodzenia za pracę: wypłata wynagrodzenia za ostatnie sześćdziesiąt dni pracy przed wydaniem postanowienia o otwarciu postępowania upadłościowego;

koszty sądowe powstałe po wydaniu postanowienia o otwarciu postępowania upadłościowego w celu spełnienia wymogów związanych z prowadzeniem postępowania: koszty sporządzenia spisu inwentarza i koszty ogłoszenia, wynagrodzenie pełnomocników powołanych przez sąd;

wierzytelności zabezpieczone z tytułu postępowania pojednawczego: przywilej ten przysługuje wierzycielom, którzy wniosą nowy wkład pieniężny lub dostarczą nowe dobra lub usługi celem zapewnienia ciągłości działalności przedsiębiorstwa i jego przetrwania;

wierzytelności zabezpieczone szczególnym obciążeniem ustanowionym na ruchomości;

przywilej dotyczący wierzytelności powstałych po wydaniu postanowienia o wszczęciu postępowania: wierzytelności powstałe w celu spełnienia wymogów związanych z prowadzeniem postępowania lub z tymczasowym utrzymaniem rentowności przedsiębiorstwa lub wierzytelności powstałe w zamian za towary lub usługi dostarczane dłużnikowi w okresie utrzymywania działalności przedsiębiorstwa lub wykonywania obowiązującej umowy przez likwidatora, lub wierzytelności związane z zaspokajaniem bieżących potrzeb dłużnika będącego osobą fizyczną;

wierzytelności niezabezpieczone.

Zyski ze sprzedaży ruchomości dzieli się między wierzycieli w następującym porządku:

wierzytelności zabezpieczone szczególnym obciążeniem ustanowionym na ruchomości z prawem zastawu;

„przywilej szczególny” przysługujący wierzytelnościom z tytułu wynagrodzenia za pracę: wypłata wynagrodzenia za ostatnie sześćdziesiąt dni pracy przed wydaniem postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego;

koszty sądowe powstałe po wydaniu postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego w celu spełnienia wymogów związanych z prowadzeniem postępowania: koszty sporządzenia spisu inwentarza i koszty ogłoszenia, wynagrodzenie pełnomocników powołanych przez sąd;

wierzytelności zabezpieczone z tytułu postępowania pojednawczego;

przywilej dotyczący wierzytelności powstałych po wydaniu postanowienia o wszczęciu postępowania: wierzytelności powstałe w celu spełnienia wymogów związanych z prowadzeniem postępowania lub z tymczasowym utrzymaniem rentowności przedsiębiorstwa lub wierzytelności powstałe w zamian za towary lub usługi dostarczane dłużnikowi w okresie utrzymywania działalności przedsiębiorstwa lub wykonywania obowiązującej umowy przez likwidatora, lub wierzytelności związane z zaspokajaniem bieżących potrzeb dłużnika będącego osobą fizyczną;

wierzytelności zabezpieczone hipoteką na rzeczy ruchomej (*hypothèque mobilière*) lub wierzytelności zabezpieczone zastawem na maszynach lub sprzęcie; przywilej Skarbu Państwa;

wierzytelności zabezpieczone szczególnym obciążeniem ustanowionym na ruchomości bez prawa zastawu;

inne ogólne przywileje dotyczące rzeczy ruchomych (art. 2331 kodeksu cywilnego oraz ogólny przywilej dotyczący wynagrodzenia;

wierzytelności niezabezpieczone.

14 Jakie są przesłanki oraz skutki zakończenia postępowania upadłościowego (w szczególności w drodze układu)?

Postępowanie ochronne i postępowanie naprawcze

Postępowanie ochronne i postępowanie naprawcze wprowadzono, aby – za pomocą planu – umożliwić uratowanie przedsiębiorstwa, zachowanie jego działalności i miejsc pracy, a zarazem uregulowanie zobowiązań. Plan ochronny lub naprawczy może zostać przyjęty wyłącznie w przypadku spełnienia tych warunków.

Dłużnik w przypadku postępowania ochronnego lub administrator sądowy w przypadku postępowania naprawczego sporządzają projekt planu, jeżeli istnieje realna możliwość uratowania przedsiębiorstwa. Plan składa się z trzech części:

- części gospodarczej i finansowej, w której ustala się możliwość przywrócenia rentowności przedsiębiorstwa, biorąc pod uwagę rozwiązania i metody operacyjne, warunki rynkowe i dostępne środki finansowe;
- ustalenia warunków wykonania zobowiązań oraz wszelkich gwarancji, jakich osoba zarządzająca przedsiębiorstwem musi udzielić, aby zapewnić realizację planu;
- części socjalnej, w której określa się i uzasadnia poziom i perspektywy zatrudnienia oraz warunki socjalne przewidywane do celów kontynuowania działalności. Jeżeli w projekcie planu przewidziano zwolnienia grupowe ze względów ekonomicznych, zostaną w nim przeanalizowane kroki, które zostały już podjęte, oraz określone działania, które należy podjąć w przyszłości, aby ułatwić ponowne znalezienie zatrudnienia i zapewnić rekompensatę pracownikom zagrożonym utratą pracy.

W planie wskazuje się wszystkie zobowiązania zaciągnięte przez osoby odpowiedzialne za jego realizację, które są konieczne do przywrócenia rentowności przedsiębiorstwa.

Następnie sąd wydaje postanowienie w sprawie projektu planu przedstawionego mu przez dłużnika lub wierzyciela.

Sąd przyjmuje plan ochronny lub naprawczy bądź plan sprzedaży w drodze postanowienia. Jeżeli powołano zgromadzenie wierzycieli, plan ma również charakter umowny.

Okres realizacji planu nie może przekraczać dziesięciu lat, a w przypadku rolników – piętnastu lat.

Sąd powołuje administratora sądowego lub reprezentanta wierzycieli w charakterze komisarza w celu nadzorowania procesu realizacji planu.

Przyjęcie planu kończy okres obserwacji. Dłużnik odzyskuje kontrolę nad swoim majątkiem i może ponownie zarządzać swoim przedsiębiorstwem, z zastrzeżeniem środków nałożonych na niego przez sąd w planie.

Dłużnik musi przestrzegać wszystkich postanowień planu.

W przeciwnym razie, tj. w razie niewykonania swoich zobowiązań lub zaprzestania dokonywania płatności w okresie realizacji planu ochronnego lub naprawczego, dłużnik naraża się na ryzyko uchylecia planu i ponownego wszczęcia postępowania.

Przekształcenie w likwidację sądową

Likwidację sądową można ogłosić w trakcie albo po zakończeniu okresu obserwacji, który rozpoczął się w dniu wskazanym w postanowieniu o wszczęciu postępowania ochronnego lub naprawczego.

Sąd musi ogłosić likwidację sądową niezwłocznie po tym, gdy okaże się, że dalsze prowadzenie działalności przez przedsiębiorstwo nie jest możliwe, lub gdy w toku postępowania naprawczego nie uda się przyjąć żadnego planu sprzedaży.

Wygaśnięcie zobowiązań dłużnika będącego osobą fizyczną w toku likwidacji sądowej

Dłużnik zostaje pozbawiony prawa do zarządzania swoim majątkiem od dnia ogłoszenia likwidacji sądowej do dnia zakończenia likwidacji. Po zakończeniu postępowania likwidacyjnego dłużnik odzyskuje swoje prawa i może ponownie podejmować czynności zarządcze.

15 Jakie prawa przysługują wierzycielom po zakończeniu postępowania upadłościowego?

Zakończenie realizacji planu ochronnego lub naprawczego nie oznacza, że wierzyciele, którzy nie zgłosili swoich wierzytelności, mogą wytoczyć powództwo przeciwko dłużnikowi.

Została wyraźnie przewidziana możliwość ponownego wszczęcia indywidualnego postępowania w wyjątkowych przypadkach. Dotyczy to wyłącznie sytuacji, w których postępowanie likwidacyjne zostanie zakończone z uwagi na niedostateczną wartość aktywów.

Termin, po upływie którego postępowanie upadłościowe uznaje się za zakończone

Okres obserwacji to okres od dnia wydania postanowienia o wszczęciu postępowania do dnia wydania postanowienia o przyjęciu planu ochronnego lub naprawczego bądź do dnia ogłoszenia likwidacji sądowej.

W toku postępowania ochronnego lub naprawczego przedsiębiorstwo kontynuuje swoją działalność w okresie obserwacji, a dłużnik co do zasady nadal zarządza swoim przedsiębiorstwem, choć z pewnymi ograniczeniami.

Jeżeli w danym przypadku istnieje realna możliwość przywrócenia rentowności przedsiębiorstwa, okres obserwacji zakończy się wraz z opracowaniem planu ochronnego lub naprawczego.

Przyjęcie planu ochronnego lub naprawczego zapewnia dłużnikowi możliwość odzyskania kontroli nad przedsiębiorstwem, ale nie kończy postępowania.

Postępowanie zostaje zamknięte z chwilą zatwierdzenia sprawozdania końcowego administratora sądowego i reprezentanta wierzycieli przez sędzię-komisarza. Następnie prezes sądu wydaje postanowienie o zakończeniu postępowania. Postanowienie to jest sądowym środkiem administracyjnym i nie podlega zaskarżeniu.

W kategoriach sądowych postępowanie dobiega zatem końca z chwilą wydania postanowienia o jego zakończeniu.

Skutki postępowania nie kończą się jednak wraz z wydaniem postanowienia o jego zakończeniu, gdyż nadal realizowany jest plan ochronny lub naprawczy.

Dłużnik musi przestrzegać wszystkich postanowień planu.

W przeciwnym razie, tj. w razie niewykonania swoich zobowiązań lub zaprzestania dokonywania płatności w okresie realizacji planu ochronnego lub naprawczego, dłużnik naraża się na ryzyko uchylecia planu i ponownego wszczęcia postępowania.

16 Kto ponosi koszty postępowania upadłościowego łącznie z poniesionymi wydatkami?

Odpowiedzialność za pokrycie kosztów i wydatków poniesionych w toku postępowania spoczywa na przedsiębiorstwie będącym przedmiotem postępowania upadłościowego.

17 Jakie są zasady dotyczące nieważności, zaskarżenia lub względnej bezskuteczności czynności prawnych dokonanych ze szkodą dla ogółu wierzycieli?

Jeżeli sąd otwiera postępowanie naprawcze lub likwidacyjne, zasadniczo uznaje się, że datą zaprzestania dokonywania płatności przez dłużnika jest data wydania postanowienia o wszczęciu postępowania.

Sąd może jednak uznać, że do zaprzestania dokonywania płatności doszło w dowolnym innym dniu w okresie 18 miesięcy przed datą wszczęcia postępowania upadłościowego.

Okres od dnia zaprzestania dokonywania płatności do dnia wszczęcia postępowania naprawczego lub likwidacyjnego określa się jako „okres istnienia podejrzenia” (okres bezskuteczności czynności prawnych).

Niektóre czynności prawne dłużnika z tego okresu, które można uznać za dokonane w celu obejścia prawa, zostaną uznane za nieważne.

Sądem posiadającym właściwość wyłączną do rozpoznania powództwa o ustalenie nieważności czynności dokonanych w tym okresie jest sąd prowadzący dane postępowanie.

Powództwo takie może wytoczyć wyłącznie administrator sądowy, reprezentant wierzycieli, likwidator lub prokurator.

Wierzyciele za pośrednictwem reprezentanta wierzycieli mogą wytoczyć indywidualne lub zbiorowe powództwo o uznanie czynności prawnych dokonanych przez dłużnika za nieważne.

Czynność jest bezskuteczna względem wszystkich osób i nieważna od początku (*ex tunc*).

Wyróżnia się dwanaście rodzajów nieprawidłowych czynności, które są obarczone **nieważnością bezwzględną**:

wszystkie czynności polegające na przeniesieniu prawa własności do ruchomości lub nieruchomości dokonane nieodpłatnie;

każda umowa wzajemna, w ramach której zobowiązania dłużnika znacznie przekraczają zobowiązania drugiej strony;

każda płatność, niezależnie od formy dokonania płatności, przeznaczona na spłatę długów, które nie są jeszcze wymagalne w dniu płatności;

każda płatność przeznaczona na spłatę wymagalnych długów dokonana w inny sposób niż w gotówce, za pomocą zbywalnych instrumentów finansowych, w drodze przelewu bankowego, za pomocą przelewu wierzycielności lub przy zastosowaniu dowolnej innej formy płatności powszechnie uznawanej w stosunkach biznesowych;

każde złożenie do depozytu lub przekazanie sum pieniężnych po ustanowieniu zastawu na majątku w braku prawomocnego postanowienia sądu;

każda hipoteka umowna, prawna lub małżeńska oraz każdy zastaw ustanowiony na majątku dłużnika w związku z wcześniej zaciągniętymi długami;

każdy środek służący zabezpieczeniu interesu prawnego, chyba że wpis do rejestru lub wydanie postanowienia o zajęciu nastąpiły przed zaprzestaniem dokonywania płatności;

każde upoważnienie i wykonanie opcji przez pracowników przedsiębiorstwa;

każde przekazanie rzeczy lub praw do funduszu powierniczego, chyba że takie przekazanie nastąpiło w charakterze zabezpieczenia jednocześnie zaciągniętego długu;

każda zmiana umowy powierniczej wywierająca wpływ na prawa lub składniki majątku, które zostały już przekazane do funduszu powierniczego w celu zabezpieczenia długów zaciągniętych przed wprowadzeniem tej zmiany;

jeżeli dłużnik jest osobą prowadzącą działalność na własny rachunek (*auto-entrepreneur*) ponoszącą odpowiedzialność w ograniczonym zakresie, każde przypisanie lub zmiana przypisania składnika majątku, z zastrzeżeniem wypłaty dochodów niepowiązanych z prowadzoną działalnością gospodarczą, skutkujące uszczupleniem majątku będącego przedmiotem postępowania na rzecz innego majątku danego przedsiębiorcy;

poświadczone notarialnie oświadczenie o wyłączeniu z zajęcia uzyskane przez dłużnika.

Sąd ma obowiązek uznać te czynności za nieważne niezależnie od tego, czy strony działały w dobrej czy w złej wierze.

Sąd może również uznać za nieważne czynności polegające na nieodpłatnym przeniesieniu prawa własności do ruchomości lub nieruchomości oraz oświadczenie o wyłączeniu z zajęcia, jeżeli czynności tych dokonano w okresie sześciu miesięcy poprzedzających datę zaprzestania dokonywania płatności.

Tego rodzaju czynności podlegają nieważności względnej (*nullité facultative*).

Ostatnia aktualizacja: 13/02/2018

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Upadłość - Chorwacja

1 Wobec jakiego podmiotu można wszcząć postępowanie upadłościowe?

O ile przepisy prawa nie stanowią inaczej, postępowanie przedupadłościowe (*predstečajni postupak*) i postępowanie upadłościowe (*stečajni postupak*) może zostać wszczęte zarówno wobec osób prawnych, jak i wobec majątku dłużnika będącego osobą fizyczną. Zgodnie z ustawą o upadłości (Stečajni zakon) dłużnikiem będącym osobą fizyczną (*dužnik pojedinac*) jest osoba fizyczna podlegająca opodatkowaniu podatkiem dochodowym od działalności prowadzonej na własny rachunek zgodnie z przepisami ustawy o podatku dochodowym (*Zakon o porezu na dohodak*) lub osoba fizyczna podlegająca opodatkowaniu podatkiem od osób prawnych zgodnie z przepisami ustawy o podatku od osób prawnych (*Zakon o porezu na dobit*).

2 Jakie przesłanki muszą zostać spełnione, aby można było wszcząć postępowanie upadłościowe?

a) Postępowanie przedupadłościowe może zostać wszczęte, jeżeli sąd stwierdzi istnienie ryzyka niewypłacalności dłużnika, tj. jeżeli sąd uzna, że dłużnik nie będzie w stanie wywiązać się ze swoich obecnych zobowiązań w terminie ich wymagalności.

Ryzyko niewypłacalności uznaje się za istniejące, jeżeli okoliczności uzasadniające uznanie dłużnika za niewypłacalnego jeszcze nie zaistniały i jeżeli:

– zgodnie z informacjami przechowywanymi w rejestrze kolejności zaspokajania zobowiązań pieniężnych prowadzonym przez Agencję Finansową (*Financijska agencija*) dłużnik posiada jedno niezaspokojone zobowiązanie lub większą liczbę niezaspokojonych zobowiązań, w przypadku których istniała uzasadniona podstawa do dochodzenia ich zaspokojenia i które powinny być zostać ściągnięte – bez konieczności uzyskania zgody dłużnika – z dowolnego z jego rachunków bankowych; lub

– dłużnik opóźnia się o ponad 30 dni z wypłatą wynagrodzenia należnego pracownikom na mocy umowy o pracę, regulaminu zakładu pracy, układu zbiorowego lub zgodnie z przepisami szczególnymi lub innym aktem regulującym zobowiązania pracodawców względem pracowników; lub

– dłużnik nie zapłacił składek i podatków z tytułu wynagrodzenia, o którym mowa w poprzednim akapicie, w terminie 30 dni od dnia, w którym był zobowiązany wypłacić pracownikom należne wynagrodzenie.

b) Postępowanie upadłościowe może zostać wszczęte z chwilą ustalenia przez sąd istnienia powodu upadłości, tj. niewypłacalności lub nadmiernego zadłużenia.

Do niewypłacalności dochodzi w przypadku, gdy dłużnik jest trwale niezdolny do terminowego regulowania swoich zobowiązań płatniczych. Fakt, że dłużnik uregulował lub może być w stanie w całości lub częściowo uregulować roszczenia niektórych wierzycieli nie oznacza, że jest on wypłacalny.

Dłużnika uznaje się za niewypłacalnego w następujących przypadkach:

– jeżeli – zgodnie z informacjami przechowywanymi w rejestrze kolejności zaspokajania zobowiązań pieniężnych prowadzonym przez Agencję Finansową – posiada on jedno niezaspokojone zobowiązanie lub większą liczbę niezaspokojonych zobowiązań, które są wymagalne od ponad 60 dni, w przypadku których istnieje uzasadniona podstawa do dochodzenia ich zaspokojenia i które powinny być zostać ściągnięte – bez konieczności uzyskania zgody dłużnika – z dowolnego z jego rachunków bankowych;

– jeżeli nie wypłacił swoim pracownikom trzech kolejnych pensji na mocy umowy o pracę, regulaminu zakładu pracy, układu zbiorowego lub zgodnie z przepisami szczególnymi lub innym aktem regulującym kwestie dotyczące zobowiązań pracodawców względem pracowników.

Nadmierne zadłużenie występuje, gdy majątek dłużnika będącego osobą prawną jest mniejszy niż jego istniejące zobowiązania.

3 Jakie aktywa należą do masy upadłości? W jaki sposób rozporządza się aktywami, które zostały nabyte przez dłużnika lub zostały na niego przeniesione w toku postępowania upadłościowego?

W postępowaniu upadłościowym masa upadłości obejmuje cały majątek dłużnika w chwili wszczęcia postępowania upadłościowego, jak również majątek nabyty przez niego w trakcie postępowania upadłościowego. Z masy upadłości pokrywa się koszty postępowania upadłościowego i zaspokaja wierzycieli dłużnika, jak również wierzycieli, których zaspokojenie zostało zabezpieczone określonymi prawami obciążającymi majątek dłużnika. Po wszczęciu postępowania upadłościowego czynności mające na celu swobodne rozporządzenie składnikami majątku wchodzącymi w skład masy upadłości podejmowane przez osoby wcześniej upoważnione do reprezentowania dłużnika na mocy prawa lub przez dłużnika będącego osobą fizyczną nie wywołują skutków prawnych, z wyjątkiem czynności mających na celu rozporządzenie tymi składnikami majątku w sposób uregulowany w przepisach ogólnych przyjętych w celu zapewnienia zgodności z zasadą zaufania do rejestrów publicznych. Druga strona zostanie spłacona ze środków pochodzących z masy upadłości, pod warunkiem że zwiększyła ona wartość masy upadłości.

Jeżeli dłużnik będący osobą fizyczną otrzymał spadek lub zapis przed wszczęciem postępowania upadłościowego lub w trakcie takiego postępowania, wyłącznie dłużnik ma prawo przyjąć lub odrzucić taki spadek lub zapis.

Jeżeli dłużnik pozostaje w stosunku współwłasności łącznej lub w dowolnym innym stosunku prawnym z osobą trzecią lub jeżeli dłużnik tworzy spółkę osobową z osobą trzecią, podziału majątku dokonuje się poza postępowaniem upadłościowym. W celu likwidacji zobowiązań związanych z tym stosunkiem można dochodzić odrębnego zaspokojenia udziału dłużnika.

4 Jakie uprawnienia przysługują odpowiednio dłużnikowi i zarządcy?

a) Postępowanie przedupadłościowe – wyznaczenie zarządcy (*povjerenik*) i wyznaczenie syndyka (*stečajni upravitelj*) podlegają tym samym warunkom. Sąd wyznacza zarządcę postanowieniem o wszczęciu postępowania przedupadłościowego, jeżeli uzna, że w danym przypadku jest to konieczne. Zarządca zaprzestaje wykonywania swoich funkcji z dniem wydania postanowienia zatwierdzającego wypracowaną ugodę przedupadłościową, z dniem wszczęcia postępowania upadłościowego lub na mocy uchwały zgromadzenia wierzycieli.

W toku postępowania przedupadłościowego zarządca jest zobowiązany do:

1. kontrolowania działalności gospodarczej dłużnika;
2. dokonania przeglądu wykazu aktywów i pasywów dłużnika;
3. badania wiarygodności zgłaszanych wierzycieli;
4. kwestionowania wierzycieli, jeżeli ma wątpliwości co do ich autentyczności na podstawie oświadczeń wierzycieli lub z innych względów;
5. sprawowania nadzoru nad działalnością gospodarczą dłużnika, w szczególności nad jego transakcjami finansowymi, zaciąganiem zobowiązań wobec osób trzecich, emitowaniem instrumentów zabezpieczających płatności oraz sprzedażą towarów lub usług przy jednoczesnym zapewnieniu ochrony majątku dłużnika;
6. wniesienia skargi do sądu, w przypadku gdy dłużnik dopuścił się naruszenia przepisów art. 67 ustawy o upadłości;
7. wydawania decyzji i zaświadczeń zgodnie z art. 69 i 71 ustawy o upadłości;
8. dbania o pełne i terminowe pokrycie kosztów postępowania przedupadłościowego;
9. podejmowania innych czynności zgodnie z przepisami ustawy o upadłości.

Od dnia wszczęcia postępowania przedupadłościowego do dnia zakończenia tego postępowania dłużnik może realizować wyłącznie płatności niezbędne dla czynności zwykłego zarządu. W tym okresie dłużnik nie jest uprawniony do spłaty zobowiązań powstałych i wymagalnych przed wszczęciem postępowania przedupadłościowego, z wyjątkiem jednak zobowiązań płatniczych brutto względem pracowników i byłych pracowników dłużnika z tytułu stosunku pracy, które stały się wymagalne przed dniem wszczęcia postępowania przedupadłościowego, odpraw do wysokości przewidzianej w obowiązujących przepisach prawa i układach zbiorowych, roszczeń o odszkodowanie z tytułu obrażeń doznanych w wyniku wypadku przy pracy lub choroby zawodowej, a także roszczeń opartych na wynagrodzeniach pracowników powiększonych o kwotę składek podstawowych oraz i innych świadczeń rzeczowych na mocy umów o pracę i układów zbiorowych, które stały się wymagalne po złożeniu wniosku o wszczęcie postępowania przedupadłościowego, jak również innych płatności niezbędnych do podejmowania czynności zwykłego zarządu, jak przewidziano w przepisach szczególnych.

Od dnia złożenia wniosku o wszczęcie postępowania przedupadłościowego do dnia wydania postanowienia o wszczęciu postępowania przedupadłościowego dłużnik może zbyć lub obciążyć swój majątek wyłącznie za uprzednią zgodą zarządcy lub sądu, jeżeli nie wyznaczono zarządcy.

b) Postępowanie upadłościowe – syndyka (*stečajni upravitelj*) w postępowaniu upadłościowym wybiera się losowo z wykazu „A”, na którym figurują syndycy z okręgu właściwego sądu, chyba że przepisy ustawy o upadłości stanowią inaczej. Sąd wyznacza wybranego w ten sposób syndyka postanowieniem o wszczęciu postępowania upadłościowego. Na zasadzie odstępowania, jeżeli w postępowaniu przedupadłościowym, które poprzedza postępowanie upadłościowe, wyznaczono zarządcę lub jeżeli w postępowaniu upadłościowym wyznaczono tymczasowego syndyka, sąd powierzy funkcję syndyka temu zarządcy lub tymczasowemu syndykowi.

Syndykowi przysługują prawa i obowiązki organów dłużnika będącego osobą prawną, chyba że przepisy ustawy o upadłości stanowią inaczej. Jeżeli dłużnik kontynuuje prowadzenie działalności gospodarczej w toku postępowania upadłościowego zgodnie z art. 217 ust. 2 ustawy o upadłości, przedsiębiorstwem zarządza syndyk.

Syndyk reprezentuje dłużnika. Prowadzi on sprawę dłużnika będącego osobą fizyczną wyłącznie w odniesieniu do masy upadłości i reprezentuje go, posiadając pełnomocnictwo prawne.

Syndyk jest zobowiązany do sumiennego i rzetelnego wywiązywania się z powierzonych mu obowiązków, w szczególności do:

1. prowadzenia dokumentów księgowych do dnia wszczęcia postępowania upadłościowego;
2. sporządzenia wstępnych szacunków dotyczących kosztów postępowania upadłościowego oraz przekazania ich do zatwierdzenia radzie wierzycieli;
3. utworzenia komitetu odpowiedzialnego za sporządzenie spisu inwentarza majątku;
4. sporządzenia początkowego zestawienia majątku dłużnika;
5. zarządzania z zachowaniem należytej staranności realizacją niezakończonych transakcji dłużnika oraz transakcji koniecznych do zapobieżenia utracie wartości majątku dłużnika;
6. zapewnienia zaspokojenia roszczeń dłużnika;
7. ostrożnego zarządzania sprawami dłużnika zgodnie z przepisami art. 217 ust. 2 ustawy o upadłości;
8. przekazywania chorwackiemu Funduszowi Ubezpieczeń Emerytalnych (*Zavod za mirovinsko osiguranje*) dokumentów dotyczących statusu osób ubezpieczonych w świetle przepisów prawa pracy;
9. gromadzenia lub odzyskiwania, z zachowaniem należytej staranności, wszelkich składników majątku i praw dłużnika wchodzących w skład masy upadłości;
10. przygotowania spłaty wierzycieli i przystąpienia do spłaty po zatwierdzeniu;
11. przekazania sprawozdania ostatecznego radzie wierzycieli;
12. dokonywania dalszych podziałów na rzecz wierzycieli;
13. reprezentowania masy upadłości po zakończeniu postępowania upadłościowego zgodnie z przepisami ustawy o upadłości.

Przynajmniej raz na trzy miesiące syndyk musi składać pisemne sprawozdania z przebiegu postępowania upadłościowego oraz stanu masy upadłości przy użyciu przewidzianego do tego celu formularza.

5 Jakie przesłanki muszą zostać spełnione, aby można było dokonać potrącenia wierzytelności?

Jeżeli w chwili wszczęcia postępowania upadłościowego wierzyciel miał prawo do potrącenia na mocy prawa lub umowy, wszczęcie postępowania upadłościowego pozostaje bez uszczerbku dla tego prawa.

Jeżeli w chwili wszczęcia postępowania upadłościowego istnieje co najmniej jedna wierzytelność, która ma zostać potrącona na mocy warunku zawieszającego, która nie jest jeszcze wymagalna lub która nie ma zostać zaspokojona w taki sam sposób, potrącenie następuje po spełnieniu niezbędnych warunków. Potrącenie nie podlega zasadzie, że niezaspokojone wierzytelności stają się wymagalne w chwili wszczęcia postępowania upadłościowego oraz że wierzytelności niemające charakteru pieniężnego ani ustalonej wysokości pieniężnej potrąca się w kwocie odpowiadającej oszacowaniom dokonany w chwili wszczęcia postępowania upadłościowego. Jeżeli wierzytelność, która miała zostać potrącona, stanie się wierzytelnością bezwarunkową i stanie się wymagalna, zanim można będzie dokonać potrącenia, potrącenie jest wykluczone.

Potrącenie nie jest wykluczone w przypadku wierzytelności wyrażonych w różnych walutach lub jednostkach rozliczeniowych, o ile takie waluty lub jednostki rozliczeniowe mogą być swobodnie wymieniane w miejscu rozliczenia wierzytelności użytej do potrącenia. Przeliczenia dokonuje się po kursie wymiany obowiązującym w miejscu rozliczenia w chwili otrzymania oświadczenia o potrąceniu.

Potrącenie jest niedopuszczalne:

1. jeżeli zobowiązanie wierzyciela wobec masy upadłości powstało dopiero po wszczęciu postępowania upadłościowego;
2. jeżeli wierzyciel dokonał cesji swojej wierzytelności na innego wierzyciela dopiero po wszczęciu postępowania upadłościowego;
3. jeżeli wierzyciel nabył wierzytelność w drodze cesji w terminie sześciu miesięcy przed wszczęciem postępowania przedupadłościowego lub jeżeli w terminie sześciu miesięcy przed wszczęciem postępowania upadłościowego nie wszczęto postępowania przedupadłościowego, a wierzyciel wiedział lub powinien był wiedzieć, że dłużnik stał się niewypłacalny lub że przeciwko dłużnikowi złożono wniosek o wszczęcie postępowania przedupadłościowego lub postępowania upadłościowego. W drodze odstępstwa potrącenie jest dozwolone, jeżeli wierzytelność została scedowana w związku z wykonaniem niezrealizowanej umowy lub jeżeli prawo do dochodzenia zaspokojenia wierzytelności zostało ponownie nabyte w drodze skutecznego zaskarżenia czynności prawnej podjętej przez dłużnika;
4. jeżeli wierzyciel nabył prawo do potrącenia na mocy czynności prawnej podlegającej zaskarżeniu.

6 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na obowiązujące umowy, których stroną jest dłużnik?

Jeżeli w chwili wszczęcia postępowania upadłościowego dłużnik i druga strona umowy nie wykonali w całości lub w części umowy, która jest wiążąca dla obu stron, syndyk może wykonać tę umowę zamiast dłużnika i zażądać od drugiej strony wykonania umowy. Jeżeli syndyk odmówi wykonania umowy, druga strona może dochodzić swoich roszczeń z tytułu niewykonania umowy wyłącznie jako wierzyciel w postępowaniu upadłościowym. Jeżeli druga strona umowy zwróci się do syndyka o zajęcie stanowiska w sprawie przysługującego mu prawa wyboru, syndyk musi niezwłocznie i nie później niż po posiedzeniu sprawozdawczym (*izvještajno ročište*) powiadomić drugą stronę listem poleconym o tym, czy zamierza zażądać wykonania umowy. W drodze odstępstwa, jeżeli druga strona mogłaby ponieść znaczną szkodę do czasu zorganizowania posiedzenia sprawozdawczego, o której poinformowała syndyka, syndyk jest zobowiązany do poinformowania drugiej strony listem poleconym o tym, czy zamierza żądać wykonania umowy, w terminie ośmiu dni. W przeciwnym razie syndyk nie ma prawa żądać wykonania umowy.

Jeżeli należne świadczenie jest podzielne i jeżeli w chwili wszczęcia postępowania upadłościowego druga strona częściowo wykonała swoje świadczenie, strona taka może skorzystać ze swojego prawa do dochodzenia świadczenia wzajemnego odpowiadającego częściowemu wykonaniu umowy jako wierzyciel w postępowaniu upadłościowym nawet wówczas, gdy syndyk żąda wykonania pozostałej części świadczenia. Druga strona nie jest jednak uprawniona do dochodzenia zwrotu rzeczy, która weszła do majątku dłużnika w wyniku częściowego wykonania przez nią świadczenia przed wszczęciem postępowania upadłościowego.

Jeżeli w rejestrze nieruchomości dokonano wpisu zabezpieczającego mającego na celu zabezpieczenie nieruchomości dłużnika przed roszczeniami dotyczącymi tytułu własności do tej nieruchomości lub przed pozbawieniem dłużnika praw do tej nieruchomości lub zabezpieczenie jednego z praw przysługujących dłużnikowi lub wierzytelności przed zmianą ich treści lub stopnia uprzywilejowania, wierzyciel może dochodzić zaspokojenia swojej wierzytelności jako wierzyciel masy upadłości. To samo dotyczy również sytuacji, w której dłużnik przyjął na siebie dowolne inne zobowiązania wobec wierzyciela, a następnie nie wywiązał się z nich w całości lub częściowo. Przepis ten stosuje się odpowiednio do wpisów zabezpieczających dokonywanych w rejestrze statków, rejestrze statków będących w budowie lub rejestrze statków powietrznych.

Jeżeli przed wszczęciem postępowania upadłościowego dłużnik sprzedał wszystkie swoje ruchomości z zastrzeżeniem własności i przeniósł posiadanie tego majątku na kupującego, kupujący może żądać wykonania umowy sprzedaży. Dotyczy to również sytuacji, w której dłużnik przyjął na siebie dodatkowe zobowiązania wobec kupującego i nie wypełnił ich w całości lub w części. Jeżeli przed wszczęciem postępowania upadłościowego dłużnik nabył nieruchomość z zastrzeżeniem własności i otrzymał ją od sprzedającego w posiadanie, syndyk może skorzystać z prawa wyboru przysługującego mu zgodnie z art. 181 ustawy o upadłości.

Wynajem i dzierżawa nieruchomości lub lokali nie ustaje z chwilą wszczęcia postępowania upadłościowego. Dotyczy to również umów najmu i dzierżawy zawartych przez dłużnika w charakterze wynajmującego i dotyczących nieruchomości, które zostały przeniesione celem zabezpieczenia na osobę trzecią, która sfinansowała ich nabycie lub wytworzenie. Druga strona może korzystać z praw odnoszących się do okresu poprzedzającego wszczęcie postępowania upadłościowego oraz dochodzić odszkodowania z tytułu szkód poniesionych w rezultacie przedterminowego rozwiązania umowy wyłącznie w przypadku, gdy występuje w charakterze wierzyciela w postępowaniu upadłościowym.

Syndyk może rozwiązać umowę najmu lub dzierżawy nieruchomości lub lokali, którą dłużnik zawarł jako najemca lub dzierżawca, niezależnie od terminu obowiązywania tej umowy, z zachowaniem ustawowego okresu wypowiedzenia. Jeżeli syndyk ogłosi rozwiązanie umowy, druga strona może – jako wierzyciel w postępowaniu upadłościowym – dochodzić odszkodowania z tytułu przedterminowego rozwiązania umowy. Jeżeli w chwili wszczęcia postępowania upadłościowego dłużnik nie wszedł w posiadanie nieruchomości lub lokalu, syndyk i druga strona mogą odstąpić od umowy. Jeżeli syndyk odstąpi od umowy, druga strona może – jako wierzyciel w postępowaniu upadłościowym – dochodzić odszkodowania z tytułu przedterminowego rozwiązania umowy. Każda ze stron jest zobowiązana do poinformowania drugiej strony w terminie 15 dni, na jej wniosek, o zamiarze odstąpienia od umowy.

W przeciwnym razie traci prawo do odstąpienia od umowy.

Jeżeli przed wszczęciem postępowania upadłościowego dłużnik jako wynajmujący lub wydzierżawiający nieruchomość lub lokal, posiadał roszczenia z tytułu stosunku najmu lub dzierżawy w odniesieniu do kolejnego okresu, fakt ten wywołuje skutki prawne jedynie w zakresie, w jakim dotyczy czynszu za miesiąc kalendarzowy, w którym wszczęto postępowanie upadłościowe. Jeżeli postępowanie upadłościowe zostało wszczęte po piętnastym dniu danego miesiąca, istnienie takich roszczeń wywołuje również skutki prawne w kolejnym miesiącu kalendarzowym – skutki te odnoszą się w szczególności do kwestii związanych z zapłatą czynszu. Roszczenia posiadane na podstawie zajęcia są równoważne roszczeniom umownym.

Syndyk może, działając w imieniu dłużnika występującego w charakterze wydzierżawiającego lub wynajmującego, rozwiązać stosunek dzierżawy lub najmu z zachowaniem ustawowego okresu wypowiedzenia, niezależnie od okresu wypowiedzenia przewidzianego w umowie.

Osoba trzecia, na rzecz której syndyk zbył nieruchomości lub lokal wynajmowany lub dzierżawiony przez dłużnika i która w ten sposób zastępuje dłużnika w umowie dzierżawy lub najmu, może wypowiedzieć tę umowę z zachowaniem ustawowego okresu wypowiedzenia.

Jeżeli dłużnik jest najemcą lub dzierżawcą, druga strona nie może wypowiedzieć umowy najmu lub dzierżawy po złożeniu wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego:

1. z powodu opóźnienia w płatnościach czynszu, do którego doszło przed wszczęciem postępowania upadłościowego;
2. z powodu pogorszenia się sytuacji finansowej dłużnika.

Wszczęcie postępowania upadłościowego nie skutkuje automatycznym rozwiązaniem umów o pracę ani umów o świadczenie usług zawartych z dłużnikiem. Wszczęcie postępowania upadłościowego stanowi szczególną, uzasadnioną podstawę do wypowiedzenia umowy o pracę. Po wszczęciu postępowania upadłościowego syndyk może, działając w imieniu dłużnika (jako pracodawcy) lub pracownika, rozwiązać umowę o pracę niezależnie od przewidzianego w umowie okresu jej obowiązywania oraz niezależnie od przepisów prawnych lub postanowień umownych dotyczących ochrony pracowników. Okres wypowiedzenia wynosi jeden miesiąc, chyba że w ustawie przewidziano krótszy okres wypowiedzenia. Jeżeli pracownik uzna, że rozwiązanie jego umowy o pracę nie jest zgodne z prawem, może dochodzić ochrony swoich praw zgodnie z przepisami kodeksu pracy (Zakon o radu).

Aby dokończyć rozpoczęte już transakcje biznesowe oraz zapobiec potencjalnym szkodom, syndyk może, za zgodą sądu, zawrzeć nowe umowy o pracę na czas określony, które nie podlegają ograniczeniom przewidzianym w przepisach ogólnych prawa pracy w zakresie umów o pracę na czas określony.

Wynagrodzenie i inne świadczenia związane z zatrudnieniem ustala syndyk, za zgodą sądu, zgodnie z przepisami prawa i układem zbiorowym pracy.

Wynagrodzenia i inne świadczenia związane z zatrudnieniem, do których pracownicy staną się uprawnieni po wszczęciu postępowania upadłościowego, są zaliczane do zobowiązań masy upadłości.

Wszczęcie postępowania upadłościowego skutkuje pozbawieniem pracowników prawa do udziału w podejmowaniu decyzji. Umowy zawarte z radą pracowników nie są wiążące dla syndyka.

Wydane przez dłużnika polecenia związane z rozporządzaniem składnikami majątku wchodzącymi w skład masy upadłości wygasają z chwilą wszczęcia postępowania upadłościowego. Jeżeli osoba będąca adresatem danego polecenia, która z przyczyn od siebie niezależnych nie wiedziała o wszczęciu postępowania upadłościowego, kontynuuje pracę, polecenie uważa się za nadal obowiązujące. Wierzytelności osoby będącej adresatem polecenia związane z kontynuacją przez nią pracy uznaje się za wierzytelności wierzyciela w postępowaniu upadłościowym. Aby naprawić wyrządzone szkody, osoba, do której skierowane jest polecenie, musi kontynuować pracę po wszczęciu postępowania upadłościowego do momentu przejęcia takich czynności przez syndyka. Wierzytelności osoby będącej adresatem polecenia związane z kontynuacją przez nią pracy traktuje się tak samo jak wierzytelności wierzycieli wobec masy upadłości.

Oferty złożone dłużnikowi lub oferty złożone przez dłużnika tracą ważność z dniem wszczęcia postępowania upadłościowego, chyba że zostały przyjęte przed tym dniem.

Jeżeli chodzi o umowy o dzieło zawarte z osobą, która zobowiązała się do świadczenia określonych usług na rzecz dłużnika, a także pełnomocnictwo udzielone przez dłużnika w odniesieniu do składników majątku wchodzących w skład masy upadłości, które to pełnomocnictwo wygasa z chwilą wszczęcia postępowania upadłościowego, osoba, do której skierowane jest polecenie, ma obowiązek, w celu naprawienia szkody, kontynuować świadczenie usług po wszczęciu postępowania upadłościowego do momentu przejęcia świadczenia usług przez syndyka. Wierzytelności osoby będącej adresatem polecenia związane z kontynuacją przez nią pracy traktuje się tak samo jak wierzytelności wierzycieli wobec masy upadłości.

Postanowienia umowne, które z góry wyłączają lub ograniczają stosowanie przepisów ustawy o upadłości, nie wywołują żadnych skutków prawnych.

7 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na postępowania wszczęte przez poszczególnych wierzycieli (z wyłączeniem zawisłych spraw sądowych)?

a) W postępowaniu przedupadłościowym nie można wszcząć żadnego postępowania egzekucyjnego, administracyjnego ani zabezpieczającego wobec dłużnika od dnia wszczęcia do dnia zakończenia postępowania przedupadłościowego. Każde takie postępowanie będące w toku zostanie zawieszane z dniem wszczęcia postępowania przedupadłościowego. Zawieszane postępowanie zostanie podjęte na wniosek wierzycieli:

– po zawarciu ugody przedupadłościowej – w odniesieniu do wierzytelności lub części wierzytelności zakwestionowanych w postępowaniu przedupadłościowym;

– po uprawomocnieniu się postanowienia o zakończeniu postępowania przedupadłościowego.

Przepisy te nie mają zastosowania do postępowań, na które postępowanie przedupadłościowe nie wywiera wpływu, ani do postępowań mających na celu zaspokojenie wierzytelności powstałych po wszczęciu postępowania przedupadłościowego.

W postępowaniu sądowym, które zostało zawieszane z powodu wszczęcia postępowania przedupadłościowego i w którym następnie zostało wydane prawomocne postanowienie zatwierdzające wypracowaną ugody przedupadłościową, która obejmowała wierzytelność wierzyciela, sąd kontynuuje postępowanie i oddala powództwo lub zawieszka postępowanie egzekucyjne lub zabezpieczające, z wyjątkiem zakresu, w jakim odnosi się ono do wierzytelności lub części wierzytelności, które zostały zakwestionowane w postępowaniu przedupadłościowym.

b) Postępowanie upadłościowe – po wszczęciu postępowania upadłościowego indywidualni wierzyciele nie mogą wystąpić o wszczęcie postępowania egzekucyjnego lub zabezpieczającego przeciwko dłużnikowi w odniesieniu do majątku wchodzącego w skład masy upadłości ani w odniesieniu do innych składników majątku dłużnika. Wierzyciele, którzy nie są wierzycielami w postępowaniu upadłościowym, nie są uprawnieni do dochodzenia egzekucji ani do zwrócenia się o zastosowanie środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego w odniesieniu do przyszłych wierzytelności dłużników będących osobami fizycznymi z tytułu stosunku pracy lub z tytułu świadczenia usług na podstawie innego stosunku ani w odniesieniu do powiązanych wierzytelności alimentacyjnych i innych wierzytelności, które mogą zostać zaspokojone z części dochodu dłużnika uzyskiwanego z tytułu stosunku pracy, z którego nie można zaspokoić wierzytelności innych wierzycieli. Postępowanie egzekucyjne i zabezpieczające będące w toku w chwili wszczęcia postępowania upadłościowego zostają zawieszane. Po wznowieniu postępowania te zostają zawieszane przez sąd przeprowadzający postępowanie egzekucyjne. Po wszczęciu postępowania upadłościowego wierzyciele uprawnieni do wystąpienia o wyłączenie części składników majątku dłużnika z masy upadłości (*izlučni vjerovnici*) mogą wszcząć postępowanie egzekucyjne i zabezpieczające przeciwko dłużnikowi zgodnie z przepisami ogólnymi dotyczącymi postępowania egzekucyjnego w celu dochodzenia swoich praw. Zawieszane postępowanie egzekucyjne i zabezpieczające, które wierzyciele wszczęli przed wszczęciem postępowania upadłościowego, zostanie podjęte i będzie prowadzone przez sąd przeprowadzający postępowanie egzekucyjne zgodnie z przepisami dotyczącymi postępowania egzekucyjnego.

Po wszczęciu postępowania upadłościowego wierzyciele z prawem odrębności (*razlučni vjerovnici*) nie mogą wszcząć postępowania egzekucyjnego ani postępowania zabezpieczającego. Postępowanie egzekucyjne i postępowanie zabezpieczające będące w toku w chwili wszczęcia postępowania upadłościowego zostaje zawieszane. Zawieszane postępowanie egzekucyjne i zabezpieczające podejmuje sąd prowadzący postępowanie upadłościowe na zasadach odnoszących się do zaspokojenia roszczeń, w odniesieniu do których istnieje prawo do odrębnego zaspokojenia wierzytelności w postępowaniu upadłościowym.

Po wszczęciu postępowania upadłościowego dopuszcza się możliwość dokonania wpisu w rejestrze publicznym, jeżeli warunki dokonania takiego wpisu zostały spełnione przed zaistnieniem skutków prawnych wszczęcia postępowania upadłościowego.

W okresie sześciu miesięcy po wszczęciu postępowania upadłościowego nie dopuszcza się możliwości przeprowadzenia egzekucji w celu zaspokojenia wierzytelności wobec masy upadłości, które nie opierają się na czynnościach prawnych dokonanych przez syndyka.

Przepis ten nie ma zastosowania do:

- 1) zobowiązań masy upadłości wynikających z umowy zawierającej zobowiązania dla obu stron, którą syndyk zobowiązał się wykonać;
- 2) zobowiązań z tytułu umowy na czas nieokreślony po upływie pierwszego terminu, w którym syndyk mógł rozwiązać umowę;
- 3) zobowiązań z tytułu umowy na czas nieokreślony, jeżeli syndyk otrzymał zapłatę na rzecz masy upadłości.

8 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na dalsze rozpoznanie sprawy sądowej zawisłej w momencie wszczęcia postępowania upadłościowego?

a) Postępowanie przedupadłościowe – od dnia wszczęcia do dnia zakończenia postępowania przedupadłościowego przeciwko dłużnikowi nie można wszcząć żadnego postępowania cywilnego. Każde takie postępowanie będące w toku zostanie zawieszony z dniem wszczęcia postępowania przedupadłościowego. Zawieszony postępowanie zostanie podjęte na wniosek wierzyciela:

– po zawarciu ugody przedupadłościowej – w odniesieniu do wierzytelności lub części wierzytelności zakwestionowanych w postępowaniu przedupadłościowym;

– po uprawomocnieniu się postanowienia o zakończeniu postępowania przedupadłościowego.

Przepisy te nie mają zastosowania do postępowań, na które postępowanie przedupadłościowe nie wywiera wpływu, ani do postępowań mających na celu zaspokojenie wierzytelności powstałych po wszczęciu postępowania przedupadłościowego.

W postępowaniu sądowym, które zostało zawieszony z powodu wszczęcia postępowania przedupadłościowego i w którym następnie zostało wydane prawomocne postanowienie zatwierdzające wypracowaną ugody przedupadłościową, która obejmowała wierzytelność wierzyciela, sąd kontynuuje postępowanie i oddala powództwo lub zawiesza postępowanie egzekucyjne lub zabezpieczające, z wyjątkiem zakresu, w jakim odnosi się ono do wierzytelności lub części wierzytelności, które zostały zakwestionowane w postępowaniu przedupadłościowym.

b) Postępowanie upadłościowe – spory dotyczące majątku wchodzącego w skład masy upadłości, w tym postępowanie arbitrażowe toczące się w chwili wszczęcia postępowania upadłościowego, będą prowadzone przez syndyka w imieniu i na rzecz dłużnika. Spory dotyczące wierzytelności zgłoszonych w postępowaniu upadłościowym nie mogą być kontynuowane przed ich rozpoznanem na specjalnym posiedzeniu (*ispitno ročište*).

Postępowanie toczące się przeciwko dłużnikowi w chwili wszczęcia postępowania upadłościowego jest kontynuowane w jego imieniu przez syndyka, jeżeli dotyczy:

1. wyłączenia składników majątku z masy upadłości;
2. odrębnego zaspokojenia wierzytelności;
3. zobowiązań masy upadłości.

9 Czym charakteryzuje się co do zasady udział wierzycieli w postępowaniu upadłościowym?

a) Postępowanie przedupadłościowe – wierzycielami dłużnika w postępowaniu przedupadłościowym są osoby, które w chwili wszczęcia postępowania przedupadłościowego mają wobec dłużnika roszczenia pieniężne. Przepisy ustawy o upadłości regulujące prawo głosu w sprawie planu likwidacyjnego stosuje się odpowiednio do prawa głosu wierzycieli w sprawie planu restrukturyzacyjnego.

Wierzyciele głosują na piśmie przy użyciu formularza do głosowania. Formularz do głosowania musi zostać przesłany do sądu najpóźniej na początku posiedzenia, na którym ma się odbyć głosowanie, i musi zostać podpisany i poświadczony przez upoważnioną osobę. Jeżeli wierzyciele nie złożą formularza do głosowania przed rozpoczęciem posiedzenia lub jeżeli złożą formularz, z którego nie będzie jednoznacznie wynikał sposób głosowania, uznaje się, że głosowali przeciwko planowi restrukturyzacyjnemu.

Wierzyciele obecni na posiedzeniu głosują na formularzu do głosowania. Jeżeli wierzyciele, którym przysługuje prawo głosu, nie skorzystają z niego na posiedzeniu, uznaje się, że głosowali przeciwko planowi restrukturyzacyjnemu.

Każda grupa wierzycieli z prawem głosu oddaje głos w przedmiocie planu restrukturyzacyjnego odrębnie. Przepisy dotyczące klasyfikacji uczestników w planie likwidacyjnego stosuje się odpowiednio do klasyfikacji wierzycieli w postępowaniu przedupadłościowym.

Przyjmuje się, że wierzyciele przyjęli plan restrukturyzacyjny, jeżeli większość spośród wszystkich wierzycieli zagłosowała za jego przyjęciem i jeżeli w każdej grupie wierzycieli, którzy zagłosowali za przyjęciem planu, suma wierzytelności jest co najmniej dwukrotnie wyższa niż suma wierzytelności wierzycieli, którzy głosowali przeciwko przyjęciu planu.

Wierzyciele, którym przysługuje prawo zbiorowe lub których prawa stanowiły jedno prawo do czasu wystąpienia przyczyny wszczęcia postępowania przedupadłościowego, uważani są za jednego wierzyciela podczas głosowania. Analogicznie traktuje się posiadaczy prawa do odrębnego zaspokojenia wierzytelności lub posiadaczy prawa użytkowania.

b) Postępowanie upadłościowe – rada wierzycieli – przed pierwszym przesłuchaniem wierzycieli sąd może radę wierzycieli i powołać jej członków w celu ochrony interesów wierzycieli w postępowaniu upadłościowym.

W radzie wierzycieli muszą być reprezentowani zarówno wierzyciele z największymi wierzytelnościami, jak i wierzyciele z niewielkimi wierzytelnościami.

Ponadto w radzie wierzycieli musi być również reprezentowany przedstawiciel byłych pracowników dłużnika, chyba że wierzyciele biorą udział w postępowaniu jako wierzyciele o nieznacznym wierzytelnościach.

Wierzyciele z prawem odrębności (*razlučni vjerovnici*) i osoby, które nie są wierzycielami, ale które mogą wnieść wkład w prace rady dzięki swojej wiedzy fachowej, mogą zostać powołani na członków rady wierzycieli.

W skład rady wierzycieli musi wchodzić nieparzysta liczba członków, maksymalnie dziewięć osób. Jeżeli wierzycieli jest mniej niż pięciu, uprawnienia członków rady wierzycieli przysługują wszystkim wierzycielom.

Jeżeli w toku posiedzenia rozpoznawczego (*ispitno ročište*) okaże się, że kwota uznanych wierzytelności wierzycieli przekracza 50 mln HRK, a w dniu wszczęcia postępowania upadłościowego dłużnik posiadał umowy o pracę z ponad 20 pracownikami, sąd jest zobowiązany do zapewnienia wierzycielom możliwości podjęcia decyzji o utworzeniu rady wierzycieli.

Rada wierzycieli ma obowiązek nadzorować syndyka i wspierać go w podejmowaniu czynności zwykłego zarządu, a także monitorować realizowane operacje zgodnie z art. 217 ustawy o upadłości, badać księgi rachunkowe i inne rejestry dotyczące działalności przedsiębiorstwa oraz zlecać weryfikację obrotu i wysokości środków pieniężnych. Rada wierzycieli może przyznać niektórym ze swoich członków uprawnienia wymagane do wykonywania niektórych czynności wchodzących w zakres jej kompetencji.

W ramach przysługujących jej uprawnień rada wierzycieli jest odpowiedzialna w szczególności za:

1. badanie sprawozdań syndyka w toku postępowania upadłościowego oraz stanu masy upadłości;
2. badanie ksiąg rachunkowych oraz całej dokumentacji przejętej przez syndyka;
3. wnoszenie do sądu sprzeciwu na czynności syndyka;
4. zatwierdzanie szacunków kosztów postępowania upadłościowego;

5. opiniowanie na wniosek sądu likwidacji majątku dłużnika;
6. opiniowanie na wniosek sądu kontynuowania bieżącej działalności lub czynności dokonywanych przez dłużnika;
7. opiniowanie na wniosek sądu uznania za uzasadnione braków stwierdzonych podczas inwentaryzacji składników majątku.

(3) Rada wierzycieli musi informować wierzycieli o przebiegu postępowania oraz o stanie masy upadłości.

Zgromadzenie wierzycieli

Zgromadzenie wierzycieli zwołuje sąd. Prawo do udziału w zgromadzeniu przysługuje wszystkim wierzycielom w postępowaniu upadłościowym, wszystkim wierzycielom z prawem odrębności, syndykowi oraz dłużnikowi będącemu osobą fizyczną.

W toku posiedzenia sprawozdawczego (*izvještajno ročište*) lub dowolnego późniejszego posiedzenia zgromadzenie wierzycieli jest uprawnione do:

1. powołania rady wierzycieli, jeżeli jeszcze nie została powołana, zmiany jej składu lub jej rozwiązania;
2. wyznaczenia nowego syndyka;
3. podjęcia decyzji o kontynuowaniu lub zaprzestaniu działalności dłużnika oraz o trybie i warunkach likwidacji majątku dłużnika;
4. nakazania syndykowi przygotowania planu likwidacyjnego;
5. podejmowania wszelkich decyzji wchodzących w zakres kompetencji rady wierzycieli;
6. podejmowania decyzji w innych kwestiach istotnych w kontekście prowadzenia i zakończenia postępowania upadłościowego zgodnie z przepisami ustawy o upadłości.

Zgromadzenie wierzycieli ma prawo żądać do syndyka informacji i sprawozdań dotyczących aktualnej sytuacji i prowadzonej działalności gospodarczej.

Jeżeli nie ustanowiono rady wierzycieli, zgromadzenie wierzycieli może zlecić weryfikację obrotu i wysokości środków pieniężnych, jakimi zarządza syndyk.

10 W jaki sposób zarządca może wykorzystać aktywa masy upadłości dłużnika lub nimi rozporządzać?

Prawa dłużnika będącego osobą prawną wygasają z chwilą wszczęcia postępowania upadłościowego i przechodzą na syndyka. Prawa dłużnika będącego osobą fizyczną do zarządzania i rozporządzania majątkiem wchodzącym w skład masy upadłości przechodzą na syndyka z chwilą wszczęcia postępowania upadłościowego.

Po wszczęciu postępowania upadłościowego syndyk musi niezwłocznie przejąć w posiadanie wszystkie składniki majątku wchodzące w skład masy upadłości i przystąpić do zarządzania nimi bez zbędnej zwłoki.

Syndyk może zwrócić się do sądu, na podstawie wykonalnego postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego, o nakazanie dłużnikowi wydania majątku oraz o zastosowanie środków egzekucyjnych umożliwiających przymusowe wykonanie tego nakazu.

Po uprawomocnieniu się postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego syndyk może zwrócić się do sądu o nakazanie osobom trzecim, w których posiadaniu znajduje się majątek wchodzący w skład masy upadłości, wydanie tego majątku. Syndyk jest zobowiązany do dołączenia do swojego wniosku tytułu prawnego do odnośnego majątku. Sąd rozpoznaje wniosek syndyka po wysłuchaniu osób, w których posiadaniu znajduje się majątek wchodzący w skład masy upadłości.

Syndyk sporządza wykaz poszczególnych składników majątku wchodzących w skład masy upadłości. Do współpracy z syndykiem w tym zakresie zobowiązani są dłużnik będący osobą fizyczną oraz osoby uprzednio uprawnione do reprezentowania dłużnika z mocy prawa. Syndyk musi uzyskać od tych osób niezbędne informacje, chyba że wiązałoby się to z nadmiernym wydłużeniem postępowania.

Syndyk sporządza wykaz wszystkich znanych mu wierzycieli dłużnika na podstawie ksiąg rachunkowych i dokumentacji biznesowej dłużnika, innych danych przekazanych przez dłużnika, zgłoszeń wierzytelności lub innych źródeł informacji.

Syndyk sporządza systematyczny bilans masy upadłości, uwzględniający czas wszczęcia postępowania upadłościowego, w którym majątek wchodzący w skład masy upadłości i zobowiązania dłużnika są ewidencjonowane i porównywane.

Spis inwentarza masy upadłości, wykaz wierzycieli oraz bilans majątku i zobowiązań musi zostać wniesiony do sekretariatu sądu najpóźniej na osiem dni przed planowaną datą posiedzenia sprawozdawczego (*izvještajno ročište*).

Wszczęcie postępowania upadłościowego pozostaje bez uszczerbku dla obowiązku prowadzenia ksiąg rachunkowych spoczywającego na dłużniku zgodnie z przepisami prawa handlowego i podatkowego. Syndyk musi wywiązywać się z analogicznych obowiązków w odniesieniu do masy upadłości.

Syndyk musi dostarczyć do sądu sprawozdanie opisujące sytuację finansową dłużnika i zawierające informacje o przyczynach tej sytuacji najpóźniej na 15 dni przed planowaną datą posiedzenia sprawozdawczego; sprawozdanie to zostanie zamieszczone na elektronicznej tablicy ogłoszeniowej sądu (*e-Oglasna ploča suda*) najpóźniej na osiem dni przed planowaną datą posiedzenia sprawozdawczego.

Po zakończeniu posiedzenia sprawozdawczego syndyk musi niezwłocznie zlikwidować majątek wchodzący w skład masy upadłości, jeżeli nie będzie to sprzeczne z uchwałą zgromadzenia wierzycieli.

Syndyk musi zlikwidować majątek objęty postępowaniem upadłościowym zgodnie z uchwałami podjętymi przez zgromadzenie wierzycieli i radę wierzycieli.

11 Jakie wierzytelności mogą być zgłoszone do masy upadłości dłużnika oraz w jaki sposób traktuje się roszczenia powstałe po wszczęciu postępowania upadłościowego?

Prawa dłużnika będącego osobą prawną wygasają z chwilą wszczęcia postępowania upadłościowego i przechodzą na syndyka. Prawa dłużnika będącego osobą fizyczną do zarządzania i rozporządzania majątkiem wchodzącym w skład masy upadłości przechodzą na syndyka z chwilą wszczęcia postępowania upadłościowego.

Po wszczęciu postępowania upadłościowego syndyk musi niezwłocznie przejąć w posiadanie wszystkie składniki majątku wchodzące w skład masy upadłości i przystąpić do zarządzania nimi bez zbędnej zwłoki.

Syndyk może zwrócić się do sądu, na podstawie wykonalnego postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego, o nakazanie dłużnikowi wydania majątku oraz o zastosowanie środków egzekucyjnych umożliwiających przymusowe wykonanie tego nakazu.

Po uprawomocnieniu się postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego syndyk może zwrócić się do sądu o nakazanie osobom trzecim, w których posiadaniu znajduje się majątek wchodzący w skład masy upadłości, wydanie tego majątku. Syndyk jest zobowiązany do dołączenia do swojego wniosku tytułu prawnego do odnośnego majątku. Sąd rozpoznaje wniosek syndyka po wysłuchaniu osób, w których posiadaniu znajduje się majątek wchodzący w skład masy upadłości.

Syndyk sporządza wykaz poszczególnych składników majątku wchodzących w skład masy upadłości. Do współpracy z syndykiem w tym zakresie zobowiązani są dłużnik będący osobą fizyczną oraz osoby uprzednio uprawnione do reprezentowania dłużnika z mocy prawa. Syndyk musi uzyskać od tych osób niezbędne informacje, chyba że wiązałoby się to z nadmiernym wydłużeniem postępowania.

Syndyk sporządza wykaz wszystkich znanych mu wierzycieli dłużnika na podstawie ksiąg rachunkowych i dokumentacji biznesowej dłużnika, innych danych przekazanych przez dłużnika, zgłoszeń wierzytelności lub innych źródeł informacji.

Syndyk sporządza systematyczny bilans masy upadłości, uwzględniający czas wszczęcia postępowania upadłościowego, w którym majątek wchodzący w skład masy upadłości i zobowiązania dłużnika są ewidencjonowane i porównywane.

Spis inwentarza masy upadłości, wykaz wierzycieli oraz bilans majątku i zobowiązań musi zostać wniesiony do sekretariatu sądu najpóźniej na osiem dni przed planowaną datą posiedzenia sprawozdawczego (*izvještajno ročište*).

Wszczęcie postępowania upadłościowego pozostaje bez uszczerbku dla obowiązku prowadzenia ksiąg rachunkowych spoczywającego na dłużniku zgodnie z przepisami prawa handlowego i podatkowego. Syndyk musi wywiązywać się z analogicznych obowiązków w odniesieniu do masy upadłości.

Syndyk musi dostarczyć do sądu sprawozdanie opisujące sytuację finansową dłużnika i zawierające informacje o przyczynach tej sytuacji najpóźniej na 15 dni przed planowaną datą posiedzenia sprawozdawczego; sprawozdanie to zostanie zamieszczone na elektronicznej tablicy ogłoszeniowej sądu (*e-Ogłosna ploča suda*) najpóźniej na osiem dni przed planowaną datą posiedzenia sprawozdawczego.

Po zakończeniu posiedzenia sprawozdawczego syndyk musi niezwłocznie zlikwidować majątek wchodzący w skład masy upadłości, jeżeli nie będzie to sprzeczne z uchwałą zgromadzenia wierzycieli.

Syndyk musi zlikwidować majątek objęty postępowaniem upadłościowym zgodnie z uchwałami podjętymi przez zgromadzenie wierzycieli i radę wierzycieli.

12 Jakie zasady obowiązują przy zgłaszaniu, weryfikacji i uznaniu wierzytelności?

a) Postępowanie przedupadłościowe – wierzytelności zgłasza się właściwej jednostce Agencji Finansowej na standardowym formularzu wraz z kopiami dokumentów, z których wierzytelności te wynikają lub które stanowią dowód ich istnienia.

Administracja Podatkowa w ramach Ministerstwa Finansów (*Ministarstvo financija – Porezna uprava*) może zgłosić wierzytelności z tytułu podatków, podatków wyrównawczych, obowiązkowych składek ubezpieczeniowych, które na mocy obowiązującego prawa muszą zostać odprowadzone od dochodów i wynagrodzeń, a także innych wierzytelności, do których ściągnięcia Administracja Podatkowa jest uprawniona na podstawie przepisów szczególnych, poza wierzytelnościami z tytułu podatków i podatków wyrównawczych od dochodów z pracy najemnej i składkami potrącanymi od podstawy osób ubezpieczonych z tytułu stosunku pracy.

W postępowaniu przedupadłościowym pracownicy i byli pracownicy dłużnika oraz Administracji Podatkowej w ramach Ministerstwa Finansów nie mogą zgłaszać wierzytelności z tytułu stosunku pracy, odprawy, której maksymalna kwota odpowiada kwocie przewidzianej w obowiązujących przepisach lub postanowieniach układów zbiorowych, oraz wierzytelności z tytułu odszkodowania za obrażenia doznane w wyniku wypadku przy pracy lub choroby zawodowej; tego rodzaju wierzytelności nie mogą być przedmiotem postępowania przedupadłościowego. Jeżeli osoba zgłaszająca wierzytelności nie zgłosiła tych wierzytelności we wniosku o wszczęcie postępowania przedupadłościowego lub jeżeli zgłosiła je w nieprawidłowy sposób, pracownikom i byłym pracownikom dłużnika oraz Administracji Podatkowej w ramach Ministerstwa Finansów przysługuje prawo do wniesienia sprzeciwu.

Zgłaszając swoje wierzytelności, wierzyciele z prawem odrębności (*razlučni vjerovnici*) są zobowiązani do przekazania informacji na temat przysługujących im praw, podstawy prawnej dochodzenia odrębnego zaspokojenia wierzytelności oraz części składników majątku dłużnika, do których odnosi się przysługujące im prawo do odrębnego zaspokojenia wierzytelności, a także do wydania oświadczenia w kwestii tego, czy zrzekają się przysługującego im prawa odrębności, czy też nie.

Zgłaszając swoje wierzytelności, wierzyciele uprawnieni do dochodzenia wyłączenia części składników majątku dłużnika z masy upadłości (*izlučni vjerovnici*) są zobowiązani do przekazania informacji na temat przysługujących im praw i podstawy prawnej dochodzenia wyłączenia części składników majątku dłużnika z masy upadłości oraz do wskazania składników majątku dłużnika, do których odnosi się przysługujące im prawo do wyłączenia.

Zgłaszając swoje wierzytelności, obydwie te kategorie wierzycieli (*razlučni vjerovnici* i *izlučni vjerovnici*) muszą złożyć oświadczenie dotyczące swojej zgody lub odmowy udzielenia zgody na zawieszenie zaspokojenia ze składników majątku, których dotyczy przysługujące prawo do odrębności zaspokojenia wierzytelności, lub na zawieszenie przysługującego im prawa do wyłączenia do celów związanych z realizacją planu restrukturyzacyjnego.

Treść ugody przedupadłościowej nie może naruszać prawa wierzycieli do odrębnego zaspokojenia ze składników majątku objętych przysługujących im prawem do odrębnego zaspokojenia, chyba że postanowienia tej ugody stanowią inaczej. Jeżeli postanowienia ugody przedupadłościowej wprost stanowią inaczej, w ugodzie należy wskazać, które prawa tych wierzycieli powinny zostać ograniczone, na jak długo odroczone zostanie możliwość zaspokojenia wierzycieli oraz jakie inne przepisy dotyczące postępowania przedupadłościowego będą miały zastosowanie do tych praw.

Jeżeli wierzyciel nie zgłosił wierzytelności, ale wierzytelności ta została wskazana we wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego, wierzytelność taką uznaje się za zgłoszoną.

Dłużnik i zarządca, jeżeli został wyznaczony, muszą zająć stanowisko w sprawie roszczeń zgłoszonych przez wierzycieli. Treść takiego stanowiska przekazuje się właściwej jednostce Agencji Finansowej na standardowym formularzu, który zawiera następujące informacje na temat każdej wierzytelności:

1. numer referencyjny wierzytelności, jaki przypisano jej na liście zgłoszonych wierzytelności;
2. informacje pozwalające zidentyfikować wierzycieli;
3. kwotę zgłoszonej wierzytelności;
4. oświadczenie dłużnika i zarządcy, jeżeli został wyznaczony, w sprawie uznania lub zakwestionowania wierzytelności;
5. sporną kwotę wierzytelności;
6. okoliczności faktyczne dowodzące nieistnienia całości lub części wierzytelności spornej.

Po upływie terminu na zajęcie stanowiska w sprawie zgłoszonych wierzytelności dłużnik i zarządca, jeżeli został wyznaczony, nie mogą już zakwestionować zatwierdzonych przez siebie wierzytelności.

Wierzyciel może zakwestionować wierzytelność zgłoszoną przez innego wierzyciela.

Wierzytelność kwestionuje się za pomocą standardowego formularza przekazywanego właściwej jednostce Agencji Finansowej, na którym należy zawrzeć następujące informacje:

1. informacje pozwalające zidentyfikować wierzyciela kwestionującego wierzytelność;
2. numer referencyjny wierzytelności spornej, jaki przypisano jej na liście zgłoszonych wierzytelności;
3. informacje pozwalające zidentyfikować wierzyciela, który zgłosił wierzytelność sporną;
4. kwotę zgłoszonej wierzytelności spornej;
5. oświadczenie wierzyciela stanowiące, że kwestionuje wierzytelność;
6. sporną kwotę wierzytelności;
7. okoliczności faktyczne dowodzące nieistnienia całości lub części wierzytelności spornej.

Agencja Finansowa sporządza listę zgłoszonych wierzytelności oraz listę wierzytelności spornych, korzystając ze standardowego formularza.

b) Postępowanie upadłościowe – wierzytelności zgłasza się syndykowi na standardowym formularzu w dwóch egzemplarzach, do którego załącza się odpisy dokumentów stanowiących podstawę dochodzenia wierzytelności lub potwierdzających istnienie wierzytelności.

Syndyk sporządzi listę wszystkich wierzytelności pracowników i byłych pracowników dłużnika do dnia wszczęcia postępowania upadłościowego, które muszą zostać zgłoszone wraz z podaniem ich kwoty brutto i netto; syndyk musi przedłożyć dwie kopie formularza służącego do zgłaszania wierzytelności do podpisu.

Wierzytelności wierzycieli o niższym stopniu uprzywilejowania zgłasza się wyłącznie na bezpośredni wniosek sądu. Przy zgłaszaniu takich wierzytelności należy zaznaczyć, że są to wierzytelności o niskim stopniu uprzywilejowania, oraz wskazać pozycję zgłaszającego je wierzyciela w zaszeregowaniu wierzytelności.

Wierzyciele z prawem do wyłączenia (*izlučni vjerovnici*) muszą poinformować syndyka o tym, że przysługuje im takie prawo, wskazując stosowną podstawę prawną oraz składniki majątku, których dotyczy to prawo, a także zaznaczyć na formularzu, że przysługuje im prawo dochodzenia odszkodowania z tytułu prawa do wyłączenia.

Wierzyciele z prawem odrębności (*razlučni vjerovnici*) są zobowiązani do poinformowania syndyka o przysługującym im prawie do odrębnego zaspokojenia wierzytelności, wskazując stosowną podstawę prawną oraz składniki majątku, których dotyczy to prawo. Jeżeli tacy wierzyciele zgłaszają również wierzytelność jako wierzyciele w postępowaniu upadłościowym, muszą wskazać w swoim zgłoszeniu część składników majątku dłużnika w postępowaniu upadłościowym, których dotyczy przysługujące im prawo odrębności, oraz określić kwotę wierzytelności, których prawdopodobnie nie uda się zaspokoić w rezultacie zastosowania tego prawa.

Wierzyciele z prawem odrębności, którzy nie informują syndyka o tym prawie w odpowiednim trybie, nie tracą prawa do odrębnego zaspokojenia wierzytelności. W drodze wyjątku wierzyciele z prawem odrębności tracą przysługujące im prawo do odrębnego zaspokojenia wierzytelności i przestają być uprawnieni do dochodzenia odszkodowania lub jakiegokolwiek innej rekompensaty od dłużnika lub wierzyciela w postępowaniu upadłościowym, jeżeli przedmiot prawa odrębności został zlikwidowany w postępowaniu upadłościowym bez ich udziału, a przysługujące im prawo odrębności nie zostało wpisane do rejestru publicznego lub syndyk nie wiedział lub nie mógł wiedzieć o istnieniu tego prawa.

Zgłoszone wierzytelności są badane pod kątem ich kwot oraz kolejności zaspokojenia na posiedzeniu rozpoznawczym (*ispitno ročište*).

W odniesieniu do każdej zgłoszonej wierzytelności syndyk musi wskazać, czy zatwierdza ją, czy też zamierza ją zakwestionować.

Wierzytelności zakwestionowane przez syndyka, dłużnika będącego osobą fizyczną lub jednego z wierzycieli w postępowaniu upadłościowym muszą zostać zbadane odrębnie. Prawo do wyłączenia i prawo odrębności nie są przedmiotem badania.

Wierzytelność uznaje się za zatwierdzoną, jeżeli na posiedzeniu rozpoznawczym zostanie uznana przez syndyka i nie zostanie zakwestionowana przez wierzyciela w postępowaniu upadłościowym lub jeżeli zgłoszone zastrzeżenie dotyczące wierzytelności zostanie oddalone. Fakt zakwestionowania wierzytelności przez dłużnika będącego osobą fizyczną nie uniemożliwia jej zatwierdzenia.

Sąd sporządza listę zbadanych wierzytelności, podając w niej – w odniesieniu do każdej zgłoszonej wierzytelności – kwotę, w jakiej dana wierzytelność została zatwierdzona, jej pozycję w kolejności zaspokojenia oraz informacje o osobie, która zakwestionowała tę wierzytelność. Lista zawiera również informacje o wierzytelnościach zakwestionowanych przez dłużnika będącego osobą fizyczną. Sąd zamieszcza również informacje o zatwierdzeniu wierzytelności na wekslach i innych dokumentach ustanawiających dług.

Na podstawie listy zbadanych wierzytelności sąd wydaje postanowienie określające kwotę i pozycję w kolejności zaspokojenia poszczególnych zatwierdzonych lub spornych wierzytelności. W postanowieniu tym sąd postanawia również o nakazaniu stronom złożenia wniosku o wszczęcie postępowania w celu zatwierdzenia lub zakwestionowania roszczeń.

Jeżeli syndyk zakwestionował wierzytelność, sąd nakaże wierzycielowi złożenie wniosku o wszczęcie postępowania sądowego przeciwko dłużnikowi w przedmiocie zatwierdzenia wierzytelności spornej.

Jeżeli jeden z wierzycieli w postępowaniu upadłościowym zakwestionował wierzytelność, która została już zatwierdzona przez syndyka, sąd nakaże wierzycielowi złożenie wniosku o wszczęcie postępowania sądowego w przedmiocie zatwierdzenia wierzytelności spornej. W toku takiego postępowania sądowego osoba kwestionująca wierzytelność działa w imieniu i na rzecz dłużnika.

W przypadku zakwestionowania wierzytelności pracowników i byłych pracowników dłużnika postępowanie sądowe w przedmiocie zatwierdzenia wierzytelności spornych wszczynają się zgodnie z przepisami ogólnymi regulującymi prowadzenie postępowań sądowych oraz zgodnie z przepisami szczególnymi dotyczącymi postępowań mających na celu rozstrzygnięcie sporów pracowniczych.

Jeżeli w odniesieniu do wierzytelności spornej wydano nakaz egzekucji, sąd nakaże stronie kwestionującej wierzytelność złożenie wniosku o wszczęcie postępowania sądowego w celu potwierdzenia zasadności zakwestionowania wierzytelności.

13 Jakie zasady obowiązują przy podziale funduszy masy upadłości? W jaki sposób ustala się hierarchę roszczeń i praw wierzycieli?

Płatności na rzecz wierzycieli dokonywane są za pomocą przepływów pieniężnych. Wierzyciele nieuprzywilejowani nie są brani pod uwagę przy podziale częściowym. Podziału dokonuje syndyk po uprzednim uzyskaniu każdorazowo zgody rady wierzycieli lub sądu, jeżeli nie ustanowiono rady wierzycieli.

Wierzytelności o najwyższym stopniu uprzywilejowania obejmują łączną kwotę brutto wierzytelności pracowników i byłych pracowników dłużnika powstałych do dnia wszczęcia postępowania upadłościowego i wynikające ze stosunku pracy, odprawy, których maksymalna kwota odpowiada kwocie przewidzianej w obowiązujących przepisach lub postanowieniach układów zbiorowych, oraz wierzytelności z tytułu odszkodowania za obrażenia doznane w wyniku wypadku przy pracy lub choroby zawodowej.

Wierzytelności zajmujące drugie miejsce pod względem stopnia uprzywilejowania obejmują wszelkie inne wierzytelności wobec dłużnika poza wierzytelnościami sklasyfikowanymi jako wierzytelności nieuprzywilejowane.

Po zaspokojeniu wierzytelności uprzywilejowanych wierzytelności nieuprzywilejowane zaspokajają się w następującej kolejności:

1. odsetki od wierzytelności wierzycieli w postępowaniu upadłościowym narosłe od momentu wszczęcia postępowania upadłościowego;
2. koszty poniesione przez poszczególnych wierzycieli w związku z ich udziałem w postępowaniu;
3. grzywny nałożone w związku z popełnieniem przestępstw lub wykroczeń oraz koszty wynikające z postępowania karnego lub postępowania w sprawach o wykroczenia;
4. roszczenia dotyczące nieodpłatnego świadczenia usług przez dłużnika;
5. wierzytelności związane ze spłatą długu zastępującego kapitał wspólnika lub podobnych roszczeń.

Niezaspokojone wierzytelności stają się wymagalne z chwilą wszczęcia postępowania upadłościowego.

Wierzytelności podlegające warunkowi zawieszającemu, który ziści się z chwilą wszczęcia postępowania upadłościowego, uznaje się za wierzytelności bezwarunkowe do momentu ziszczenia się takiego warunku.

Koszty postępowania upadłościowego i pozostałe zobowiązania masy upadłości zaspokajają się w pierwszej kolejności z masy upadłości. Syndyk zaspokaja wierzytelności zgodnie z terminami ich wymagalności.

Przed dokonaniem podziału syndyk sporządza listę wierzytelności, które zostaną wzięte pod uwagę przy podziale (plan podziału). Wierzytelności pracowników i byłych pracowników dłużnika z tytułu stosunku pracy powstałe do dnia wszczęcia postępowania upadłościowego uwzględnia się w kwocie brutto. Lista musi zawierać sumę wierzytelności oraz dostępną kwotę z masy upadłości, którą można wypłacić wierzycielom.

Wierzyciel z prawem odrębności, wobec którego dłużnik ponosi również odpowiedzialność osobistą, powinien – najpóźniej w terminie 15 dni od dnia ogłoszenia planu podziału – przedstawić syndykowi dowody potwierdzające, że zrzekł się prawa do odrębnego zaspokojenia wierzytelności, wraz z podaniem kwoty tych wierzytelności, lub że nie nastąpiło odrębne zaspokojenie. Jeżeli wierzyciel nie przedstawi takich dowodów w wyznaczonym terminie, jego wierzytelność nie zostanie wzięta pod uwagę przy podziale częściowym.

Wierzytelności objęte warunkiem zawieszającym są uwzględniane w pełnej kwocie przy podziale częściowym. Przy dokonywaniu podziału rezerwuje się część dotyczącą tych wierzytelności.

Przy podziale ostatecznym wierzytelności objęte warunkiem zawieszającym nie są brane pod uwagę, jeżeli możliwość ziszczenia się tego warunku jest na tyle odległa, że nie ma żadnej wartości materialnej w momencie podziału. W takiej sytuacji kwoty odłożone na zaspokojenie tej wierzytelności w trakcie poprzednich podziałów zostają włączone do majątku, z którego zostanie dokonany podział ostateczny.

W ramach kolejnego podziału wierzyciele, którzy nie zostali wzięci pod uwagę przy podziale częściowym, a którzy spełnili następnie warunki przewidziane w art. 275–276 ustawy o upadłości, otrzymują z salda masy upadłości kwotę odpowiadającą kwocie wypłaconej innym wierzycielom. Dopiero wówczas możliwe będzie dalsze zaspokajanie wierzytelności innych wierzycieli.

Podział ostateczny rozpocznie się z chwilą zakończenia likwidacji majątku wchodzącego w skład masy upadłości. Podział ostateczny może się rozpocząć wyłącznie po uzyskaniu zgody sądu.

Jeżeli w ramach podziału ostatecznego wierzytelności wszystkich wierzycieli będą mogły zostać zaspokojone w pełnej kwocie, syndyk przekaze całą pozostałą kwotę nadwyżki dłużnikowi będącemu osobą fizyczną. Jeżeli dłużnik jest osobą prawną, syndyk przekaze każdej osobie posiadającej udział w działalności gospodarczej dłużnika część nadwyżki, która przypadłaby mu w przypadku przeprowadzenia postępowania likwidacyjnego poza postępowaniem upadłościowym.

14 Jakie są przesłanki oraz skutki zakończenia postępowania upadłościowego (w szczególności w drodze układu)?

a) Postępowanie przedupadłościowe – jeżeli wierzyciele przyjmą plan restrukturyzacyjny, sąd – na podstawie postanowienia – zatwierdzi przyjęcie planu restrukturyzacyjnego i ugodę przedupadłościową, chyba że:

- jeden z wierzycieli dostatecznie uprawdopodobni, że realizacja planu restrukturyzacyjnego ograniczy przysługujące mu prawa do zaspokojenia wierzytelności poniżej poziomu, jakiego mógłby racjonalnie oczekiwać w przypadku braku restrukturyzacji;
- w świetle postanowień planu restrukturyzacyjnego wydaje się mało prawdopodobne, aby jego realizacja zapewniła dłużnikowi możliwość uzyskania wypłacalności w terminie do końca bieżącego roku oraz w ciągu dwóch kolejnych lat kalendarzowych;
- w planie restrukturyzacyjnym nie przewidziano odzyskania kwot, które wierzyciele otrzymaliby, gdyby ich wierzytelności nie zostały zakwestionowane; lub
- w planie restrukturyzacyjnym przewidziano konwersję wierzytelności jednego wierzyciela lub większej ich liczby na kapitał zakładowy dłużnika, ale wspólnicy dłużnika nie udzielili zgody na taką konwersję zgodnie z ustawą o spółkach (*Zakon o trgovačkim društvima*).

Jeżeli warunki niezbędne do zatwierdzenia ugody przedupadłościowej nie zostały spełnione, sąd odroczy postanowieniem zatwierdzenie ugody przedupadłościowej i zawiesi postępowanie.

Zatwierdzona ugoda przedupadłościowa wywołuje skutki prawne zarówno w odniesieniu do wierzycieli, którzy nie uczestniczyli w postępowaniu, jak i w odniesieniu do wierzycieli, którzy brali udział w postępowaniu i których kwestionowane wierzytelności zostały następnie zatwierdzone.

Dłużnik, który osiągnął zyski z wierzytelności umorzonych na podstawie zatwierdzonej ugody przedupadłościowej, musi zatrzymać takie zyski do czasu upływu terminu na zaspokojenie wszystkich zobowiązań wynikających z ugody przedupadłościowej.

Jeżeli wierzyciel umarza wierzytelność dłużnika zgodnie z zatwierdzoną umową przedupadłościową, kwotę umorzonej wierzytelności ujmuje się jako koszt uzyskania przychodu przez wierzyciela.

b) Postępowanie upadłościowe – niezwłocznie po zakończeniu podziału ostatecznego sąd wydaje postanowienie o zamknięciu postępowania upadłościowego, które doręcza się organowi odpowiedzialnemu za prowadzenie rejestru, w którym figuruje dłużnik. Z chwilą wykreślenia z rejestru dłużnik będący osobą prawną przestaje istnieć, natomiast dłużnik będący osobą fizyczną traci status osoby prowadzącej jednoosobową działalność gospodarczą, przedsiębiorcy lub osoby samozatrudnionej.

15 Jakie prawa przysługują wierzycielom po zakończeniu postępowania upadłościowego?

Po zamknięciu postępowania upadłościowego wszczętego wobec dłużnika będącego osobą fizyczną wierzyciele w postępowaniu upadłościowym mogą bez ograniczeń dochodzić zaspokojenia swoich pozostałych wierzytelności.

Wierzyciele w postępowaniu upadłościowym mogą dochodzić swoich wierzytelności od dłużnika na podstawie postanowienia zatwierdzającego te wierzytelności, chyba że stosowne wierzytelności zostały zatwierdzone i nie zostały zakwestionowane przez dłużnika na posiedzeniu rozpoznawczym.

Wierzytelność, która została zakwestionowana w nieskuteczny sposób, uznaje się za wierzytelność bezsporną.

Na wniosek syndyka lub dowolnego z wierzycieli lub działając z urzędu, sąd nakaze kontynuowanie postępowania do celów dalszego podziału, jeżeli po przeprowadzeniu rozprawy kończącej postępowanie:

1. warunki dotyczące zastrzeżonych kwot, które mają zostać wypłacone wierzycielom, zostały spełnione;
2. kwoty wypłacone z masy upadłości zostały zwrócone do masy upadłości;
3. odkryto istnienie składników majątku wchodzących w skład masy upadłości.

Sąd nakaze kontynuowanie postępowania do celów dalszego podziału niezależnie od faktu zakończenia postępowania.

Sąd może odstąpić od dalszego podziału i przekazać wierzycielom kwotę dostępną do podziału lub przekazać znaleziony przedmiot dłużnikowi będącemu osobą fizyczną, jeżeli uzna to za stosowne, biorąc pod uwagę niewielką wysokość kwoty lub nieznaczną wartość przedmiotu oraz koszty związane z kontynuowaniem postępowania do celów dalszego podziału. Sąd może uzależnić możliwość dalszego prowadzenia postępowania celem późniejszego podziału od wniesienia płatności zaliczkowej na pokrycie kosztów tego postępowania.

Po dokonaniu późniejszego podziału sąd wyda postanowienie o zakończeniu postępowania upadłościowego.

Po wydaniu postanowienia o dokonaniu późniejszego podziału syndyk wypłaci kwotę, którą można swobodnie rozporządzać, lub kwotę uzyskaną w rezultacie sprzedaży części masy upadłości, którą odkryto na późniejszym etapie, zgodnie z ostateczną wersją wykazu wierzycieli. Syndyk przekazuje sprawozdanie ostateczne sądowi.

Wierzyciele masy upadłości, o istnieniu wierzytelności których syndyk dowie się:

1. przy podziale częściowym po ustaleniu części masy upadłości, która ma zostać podzielona,
 2. przy dokonywaniu podziału ostatecznego po zakończeniu rozprawy kończącej postępowanie,
 3. przy dokonywaniu podziału środków w późniejszym terminie po opublikowaniu wykazu składników majątku, których dotyczy ten podział,
- mogą wystąpić o zaspokojenie ich wierzytelności wyłącznie z salda masy upadłości pozostałego po dokonaniu podziału.

16 Kto ponosi koszty postępowania upadłościowego łącznie z poniesionymi wydatkami?

W postępowaniu przedupadłościowym lub upadłościowym, o ile przepisy ustawy o upadłości nie stanowią inaczej, każdy wierzyciel pokrywa własne koszty.

17 Jakie są zasady dotyczące nieważności, zaskarżenia lub względnej bezskuteczności czynności prawnych dokonanych ze szkodą dla ogółu wierzycieli?

Czynności prawne podjęte przed wszczęciem postępowania upadłościowego, które utrudniają możliwość jednolitego zaspokojenia wierzycieli w postępowaniu upadłościowym (ze szkodą dla tych wierzycieli) lub które faworyzują niektórych wierzycieli (przyznając im tym samym preferencyjne traktowanie), mogą zostać zaskarżone przez syndyka w imieniu dłużnika oraz przez wierzycieli w postępowaniu upadłościowym zgodnie z przepisami ustawy o upadłości. Za czynności prawne uznaje się również zaniechania, które doprowadziły do utraty prawa przez dłużnika lub które stały się podstawą roszczeń pieniężnych zgłoszonych przeciwko dłużnikowi, podtrzymanych lub zabezpieczonych.

Czynność prawna, na podstawie której wierzyciel uzyskuje gwarancję lub na podstawie której jego wierzytelności zostają zaspokojone w trybie i w terminie odpowiednim dla istoty przysługujących mu praw (prawidłowe zaspokojenie wierzytelności) i która została podjęta co najmniej w ciągu trzech miesięcy przed złożeniem wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego, może zostać zaskarżona, jeżeli w chwili jej podjęcia dłużnik był niewypłacalny, a wierzyciel zdawał sobie z tego sprawę.

Czynność prawna, na podstawie której wierzyciel uzyskuje gwarancję lub na podstawie której jego wierzytelności zostają zaspokojone stosownie do istoty przysługujących mu praw, może zostać zaskarżona, jeżeli została podjęta po złożeniu wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego i jeżeli wierzyciel, w chwili podjęcia tej czynności, wiedział o niewypłacalności dłużnika lub o złożeniu wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego.

Uznaje się, że wierzyciel wiedział o stanie niewypłacalności lub o złożeniu wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego, jeżeli wiedział lub powinien był wiedzieć o okolicznościach jasno wskazujących na to, że dłużnik jest niewypłacalny lub że złożono wniosek o wszczęcie postępowania upadłościowego. Przyjmuje się, że każda osoba bliska dłużnikowi w chwili podjęcia czynności prawnej wiedziała o niewypłacalności i złożeniu wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego.

Czynność prawna, na podstawie której wierzyciel, który nie był uprawniony do zgłoszenia wierzytelności lub nie był uprawniony do zgłoszenia wierzytelności w danym trybie i terminie, uzyskuje gwarancję lub na podstawie której jego wierzytelności zostają zaspokojone, może zostać zaskarżona:

1. jeżeli została dokonana w ciągu ostatniego miesiąca poprzedzającego datę złożenia wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego lub po tym dniu;
2. jeżeli została dokonana w ciągu trzeciego lub drugiego miesiąca poprzedzającego datę złożenia wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego, a dłużnik był niewypłacalny w tym okresie; lub
3. jeżeli czynność została dokonana w ciągu trzeciego lub drugiego miesiąca poprzedzającego datę złożenia wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego, a wierzyciel wiedział w chwili jej podjęcia, że mogłaby wyrządzić szkodę wierzycielom w postępowaniu upadłościowym.

Uznaje się, że wierzyciel wiedział o tym, że czynność mogłaby wyrządzić szkodę innym wierzycielom, jeżeli w chwili podjęcia czynności wiedział lub powinien był wiedzieć o okolicznościach jednoznacznie wskazujących, że podjęcie czynności mogłoby wyrządzić szkodę wierzycielom. Przyjmuje się, że każda osoba bliska dłużnikowi w chwili podjęcia czynności prawnej wiedziała o możliwości wyrządzenia szkody wierzycielom w postępowaniu upadłościowym.

Czynność prawna dłużnika, która skutkuje wyrządzeniem bezpośredniej szkody wierzycielom w postępowaniu upadłościowym, może zostać zaskarżona:

1. jeżeli została dokonana w ciągu trzech miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego, o ile dłużnik był niewypłacalny w chwili dokonywania tej czynności, a druga strona wiedziała o niewypłacalności dłużnika; lub
2. jeżeli została dokonana po złożeniu wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego, a druga strona wiedziała lub powinna była wiedzieć w chwili podejmowania tej czynności prawnej o niewypłacalności dłużnika lub o złożeniu wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego.

Czynności prawne dłużnika powodujące utratę jednego z jego praw lub utrudniające korzystanie z tego prawa lub czynności, na podstawie których czynności majątkowe mogą zostać utrzymane w mocy lub mogą być prowadzone przeciwko dłużnikowi, zalicza się do czynności prawnych wyrządzających bezpośrednią szkodę wierzycielom.

Czynność prawna podjęta przez dłużnika w ciągu ostatnich dziesięciu lat poprzedzających datę złożenia wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego lub po tym dniu z zamiarem wyrządzenia szkody wierzycielom może zostać zaskarżona, jeżeli druga strona wiedziała o zamiarach dłużnika w chwili dokonania tej czynności. Istnieje domniemanie wiedzy o zamiarach, jeżeli druga strona wiedziała, że dłużnikowi groziła niewypłacalność oraz o tym, że czynność taka mogłaby wyrządzić szkodę wierzycielom.

Uznaje się, że wierzyciel wiedział o tym, że dłużnikowi grozi niewypłacalność i że dokonana przez niego czynność mogłaby wyrządzić szkodę wierzycielom, jeżeli wierzyciel ten wiedział lub powinien był wiedzieć o okolicznościach jednoznacznie wskazujących, że dłużnik był niewypłacalny oraz że dokonanie przez niego czynności mogłoby wyrządzić szkodę wierzycielom.

Umowy skutkujące powstaniem obciążeń pieniężnych zawierane między dłużnikiem a osobami bliskimi dłużnikowi mogą zostać zaskarżone, jeżeli wyrządzają bezpośrednią szkodę wierzycielom. Umowa taka nie może zostać zaskarżona, jeżeli zawarto ją ponad dwa lata przed złożeniem wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego lub jeżeli druga strona wykaże, że w chwili zawarcia umowy nie zdawała sobie sprawy z tego, że dłużnik działa z zamiarem wyrządzenia szkody wierzycielom.

Czynność prawna dokonana przez dłużnika pod tytułem darmym lub w zamian za symboliczną kwotę może zostać zaskarżona, jeżeli została dokonana w ciągu czterech lat poprzedzających datę złożenia wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego. Czynność polegająca na wręczeniu prezentu o symbolicznej wartości nie może zostać zaskarżona.

Czynność prawną, za pomocą której wspólnik spółki zgłasza roszczenie dotyczące spłaty pożyczki zaciągniętej w celu zastąpienia kapitału lub inne podobne roszczenie, jest nieważna:

1. jeżeli skutkuje ustanowieniem gwarancji i jeżeli została dokonana w ciągu ostatnich pięciu lat poprzedzających datę złożenia wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego lub po tym dniu;
2. jeżeli prowadzi do zabezpieczenia zaspokojenia wierzytelności i jeżeli została dokonana w ciągu ostatnich pięciu lat poprzedzających datę złożenia wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego lub po tym dniu.

Czynność prawna, za pomocą której udział wspólnika cichego spółki jest mu zwracany w całości lub w części lub za pomocą której uchyla się, w całości lub w części, poniesione przez spółkę straty przypadające na tego wspólnika, może zostać zaskarżona, jeżeli umowa, w oparciu o którą dokonano tę czynność, została zawarta w okresie roku poprzedzającym datę złożenia wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego przeciwko spółce lub po tym dniu. To samo dotyczy likwidacji wspólnika cichego zgodnie z postanowieniami umowy.

W przypadku prawidłowego zaspokojenia wierzytelności płatności zrealizowane przez dłużnika za pomocą weksla nie mogą zostać odzyskane od remitenta, jeżeli – zgodnie z przepisami dotyczącymi zbywalnych papierów wartościowych – odmowa przyjęcia zapłaty przez remitenta spowodowałaby utratę jego roszczeń względem innych dłużników.

Czynność prawną uznaje się za dokonaną w chwili, w której zaczyna ona wywoływać skutki prawne.

Jeżeli ważność czynności prawnej jest uzależniona od wpisu do rejestru publicznego, księgi publicznej lub dziennika publicznego, czynność taką uznaje się za dokonaną w chwili, w której pozostałe warunki jej ważności zostały spełnione, oświadczenie dłużnika dotyczące zamiaru dokonania wpisu w takich rejestrach stało się wiążące, a druga strona złożyła wniosek o wpisanie zmiany prawnej do rejestru. Przepis ten stosuje się odpowiednio do wniosków o uprzednią rejestrację w celu zabezpieczenia prawa do zmiany prawnej.

Jeżeli czynność prawna podlega warunkowi lub terminowi, bierze się pod uwagę moment jej dokonania, a nie moment wystąpienia warunku lub upływu obowiązującego terminu.

Czynność prawna, w odniesieniu do której uzyskano tytuł wykonawczy, oraz czynność prawna dokonana w toku postępowania egzekucyjnego, może zostać zaskarżona.

Jeżeli dłużnik otrzymał w rozliczeniu świadczenie wzajemne o tej samej wartości, które weszło następnie bezpośrednio do jego majątku, czynność prawna leżąca u podstaw tego świadczenia może zostać zaskarżona wyłącznie w przypadku, gdy spełnione są warunki wymagane do wyrządzenia umyślnej szkody.

Syndyk może zaskarżyć czynności prawne dłużnika w imieniu dłużnika za zgodą sądu. Sprzeciw wnosi się przeciwko osobie, na rzecz której podjęto zaskarżaną czynność prawną.

Syndyk może zaskarżyć sporne czynności prawne w terminie 18 miesięcy od dnia wszczęcia postępowania upadłościowego.

Każdy wierzyciel w postępowaniu upadłościowym może zaskarżyć czynności prawne we własnym imieniu i na własny koszt, jeżeli:

– syndyk nie wniósł środka zaskarżenia wobec czynności prawnych w terminie przewidzianym w art. 212 ust. 3 ustawy o upadłości – w terminie trzech miesięcy od upływu terminu przewidzianego w art. 212 ust. 3 ustawy o upadłości;

– syndyk wycofał środek zaskarżenia wniesiony przeciwko czynnościom prawnym – w terminie trzech miesięcy od dnia ogłoszenia prawomocnego postanowienia o wycofaniu środka zaskarżenia na elektronicznej tablicy ogłoszeniowej sądu (*e-Oglasna ploča suda*);

– wierzyciel zwrócił się wcześniej do syndyka o wydanie oświadczenia w tej kwestii, a syndyk stwierdził, że nie zamierza zaskarżać stosownych czynności prawnych – w terminie trzech miesięcy od dnia ogłoszenia oświadczenia syndyka na elektronicznej tablicy ogłoszeniowej sądu;

– wierzyciel zwrócił się wcześniej do syndyka o złożenie oświadczenia, a syndyk w ciągu trzech miesięcy nie oświadczył, czy zamierza zaskarżyć odnośne czynności prawne – w terminie trzech miesięcy od dnia ogłoszenia wezwania do wydania tego rodzaju oświadczenia.

Jeżeli wniosek o zaskarżenie czynności prawnych zostanie uwzględniony, zaskarżona czynność prawna nie będzie wywierała skutków prawnych względem masy upadłości, a druga strona zostanie zobowiązana do zwrócenia do masy upadłości wszelkich korzyści materialnych uzyskanych w rezultacie przeprowadzenia zaskarżonej czynności, chyba że przepisy ustawy o upadłości stanowią inaczej. Wniosek o przeprowadzenie egzekucji wydany na podstawie postanowienia uwzględniającego wniosek o zaskarżenie czynności prawnych może zostać złożony przez syndyka w imieniu i na rzecz dłużnika lub masy upadłości oraz przez wierzyciela w postępowaniu upadłościowym działającego w imieniu własnym i na rzecz dłużnika w postępowaniu upadłościowym lub masy upadłości.

Beneficjent świadczenia pod tytułem darmym lub za symboliczną opłatą musi zwrócić uzyskane korzyści wyłącznie w przypadku, gdy wzbogacił się dzięki nim, chyba że wiedział lub powinien był wiedzieć, że takie świadczenie wyrządzi szkodę wierzycielom.

Postanowienie wydane w postępowaniu odwoławczym, które stało się prawomocne, jest wiążące dla dłużnika, masy upadłości i wszystkich wierzycieli w postępowaniu upadłościowym, chyba że przepisy ustawy o upadłości stanowią inaczej.

Jeżeli sąd uwzględni wniosek o zaskarżenie czynności prawnej, strona przeciwna jest zobowiązana do zwrócenia do masy upadłości wszelkich korzyści materialnych uzyskanych w następstwie dokonania zaskarżonej czynności. Po zwróceniu tych korzyści do masy upadłości wierzyciele będący powodami w postępowaniu korzystają z prawa do odrębnego zaspokojenia swoich wierzytelności z tych korzyści proporcjonalnie do kwoty przysługujących im zatwierdzonych wierzytelności.

Od czynności prawnych dłużnika można również wnieść sprzeciw w postępowaniu w dowolnym terminie.

Sprzeciw wobec czynności prawnej można wnieść nawet przeciwko spadkobiercy lub innemu następcy prawnemu pozwanego.

Sprzeciw wobec czynności prawnej można wnieść przeciwko innym następcom prawnym strony przeciwnej:

1. jeżeli w chwili nabycia praw następcą prawnym zdawał sobie sprawę z istnienia okoliczności dających podstawy do zaskarżenia nabycia przez niego praw przysługujących jego poprzednikowi prawnemu;

2. jeżeli w chwili nabycia praw następcą prawnym był osobą bliską dłużnikowi, chyba że będzie w stanie wykazać, że nie zdawał sobie sprawy z istnienia okoliczności dających podstawy do zaskarżenia nabycia przez niego praw przysługujących jego poprzednikowi prawnemu;

3. jeżeli prawa nabyte przez następcę prawnego zostały na niego przeniesione nieodpłatnie lub za symboliczną opłatą.

Czynności prawne dokonane po wszczęciu postępowania upadłościowego zachowują ważność zgodnie z zasadami rękoi wiary publicznej rejestrów publicznych i mogą zostać zaskarżone zgodnie z przepisami regulującymi zaskarżanie czynności prawnych dokonanych przed wszczęciem postępowania upadłościowego.

Ostatnia aktualizacja: 23/08/2019

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Upadłość - Włochy

1 Wobec jakiego podmiotu można wszcząć postępowanie upadłościowe?

Postępowanie upadłościowe można wszcząć wobec podmiotów prowadzących działalność gospodarczą (osób fizycznych lub spółek), pod warunkiem że:

a) posiadały one majątek o wartości co najmniej 300 000,00 EUR w okresie trzech lat poprzedzających złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości lub zatwierdzenie układu; albo

b) uzyskiwały one roczne dochody brutto w wysokości co najmniej 200 000,00 EUR w każdym roku w okresie trzech lat poprzedzających złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości lub zatwierdzenie układu; albo

c) ich całkowite zadłużenie (w dniu złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości lub zatwierdzenie układu) wynosiło co najmniej 500 000,00 EUR (niezależnie od daty powstania tego zadłużenia).

2 Jakie przesłanki muszą zostać spełnione, aby można było wszcząć postępowanie upadłościowe?

a) Aby można było ogłosić upadłość, przedsiębiorca musi być niewypłacalny; z wnioskiem o ogłoszenie upadłości może wystąpić:

– dłużnik;

– wierzyciel;

– prokurator.

b) Aby można było zawrzeć układ z wierzycielami (*concordato preventivo*), przedsiębiorca musi znajdować się w trudnej sytuacji (tj. musi mieć trudności finansowe, które nie są jednak na tyle poważne, by skutkowały jego niewypłacalnością); z wnioskiem o zatwierdzenie układu może wystąpić wyłącznie dłużnik.

3 Jakie aktywa należą do masy upadłości? W jaki sposób rozporządza się aktywami, które zostały nabyte przez dłużnika lub zostały na niego przeniesione w toku postępowania upadłościowego?

W skład masy upadłości wchodzi wszystkie składniki majątku, z wyjątkiem:

1) rzeczy i praw o charakterze ściśle osobistym;

2) świadczeń alimentacyjnych, pensji, świadczeń rentowych i emerytalnych, wynagrodzenia oraz dochodu osób niewypłacalnych uzyskiwanego z tytułu wykonywania pracy do wysokości niezbędnej do zapewnienia tym osobom i członkom ich rodziny środków utrzymania;

3) pożytków przysługujących na podstawie przepisów prawa (*usufrutto legale*) z majątku dziecka upadłego, majątku przeznaczonego na zaspokajanie potrzeb rodziny (*fondo patrimoniale*) oraz dochodu z takiego majątku, z wyjątkiem przypadków określonych w art. 170 kodeksu cywilnego;

4) przedmiotów wyłączonych z zajęcia z mocy prawa.

W skład masy upadłości wchodzi również cały majątek nabyty przez upadłego po wszczęciu postępowania, lecz masa upadłości nie obejmuje zobowiązań zaciągniętych w celu nabycia i utrzymania tego majątku.

4 Jakie uprawnienia przysługują odpowiednio dłużnikowi i zarządcy?

Syndyk (*amministratore fallimentare*) – zarządca (*curatore*) – ma prawo/obowiązek zarządzać składnikami majątku, sprzedawać je i dzielić zyski między wierzycieli.

Upadły może zostać przesłuchany przez syndyka w celu ujawnienia informacji oraz może kwestionować środki podjęte przez syndyka i przez sędziego-komisarza, ale wyłącznie w przypadku, gdy zostały one podjęte z naruszeniem prawa (a zatem środków tych nie można zakwestionować wyłącznie ze względów praktycznych).

5 Jakie przesłanki muszą zostać spełnione, aby można było dokonać potrącenia wierzytelności?

Każdy, kto jest zobowiązany do zapłaty syndykowi określonej kwoty pieniężnej, może dokonać potrącenia wierzytelności (*controcredito*) w toku tego samego postępowania, ale wyłącznie w przypadku, gdy wierzytelności te powstały przed wszczęciem postępowania.

6 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na obowiązujące umowy, których stroną jest dłużnik?

Syndyk może podjąć decyzję, czy należy kontynuować wykonywanie umów obowiązujących w chwili wszczęcia postępowania upadłościowego czy też należy je rozwiązać.

7 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na postępowania wszczęte przez poszczególnych wierzycieli (z wyłączeniem zawisłych spraw sądowych)?

Wierzyciele mogą podejmować czynności prawne po wszczęciu postępowania upadłościowego wyłącznie w przypadku, gdy syndyk dopuści się zaniechania, tj. (świadomie lub wskutek niedbalstwa) nie dokona danej czynności.

8 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na dalsze rozpoznanie sprawy sądowej zawisłej w momencie wszczęcia postępowania upadłościowego?

Jedynie syndyk jest uprawniony do prowadzenia postępowania wszczętego przez wierzyciela przeciwko osobie, w odniesieniu do której sąd ogłosił następnie upadłość.

9 Czym charakteryzuje się co do zasady udział wierzycieli w postępowaniu upadłościowym?

Rada wierzycieli, w której skład wchodzi trzech lub pięciu wierzycieli, posiada szeroko zakrojone uprawnienia obejmujące:

- zatwierdzanie transakcji, ugód, cofnięcie pozwu, uznanie praw osób trzecich, wykreślenie hipoteki, zwrot przedmiotu zastawu, zniesienie zabezpieczenia, przyjmowanie spadków i darowizn oraz wszelkie inne czynności przekraczające zwykły zarząd;
- występowanie do sądu z wnioskiem o odwołanie syndyka;
- zatwierdzenie planu likwidacji;
- upoważnienie syndyka do wykonywania umów obowiązujących w dniu ogłoszenia upadłości;
- uczestniczenie w sporządzaniu spisu inwentarza majątku upadłego;
- uzyskiwanie dostępu do wszystkich dokumentów związanych z postępowaniem;
- upoważnianie syndyka do wyłączenia z masy upadłości lub do zaniechania likwidacji jednego składnika majątku lub większej liczby składników majątku, jeżeli ich likwidacja wydaje się rażąco krzywdząca;
- zwracanie się do sędziego-komisarza o wstrzymanie sprzedaży składników majątku.

Poza wymienionymi powyżej czynnymi uprawnieniami rada wierzycieli formułuje również opinie dotyczące środków podejmowanych przez sędziego-komisarza lub przez sąd, mianowicie:

- upoważnia wierzycieli (zastawników) do sprzedaży składników majątku stanowiących przedmiot zastawu (*pegno*);
- upoważnia sędziego-komisarza do dalszego prowadzenia przedsiębiorstwa (rada wierzycieli musi wyrazić pozytywną opinię na temat dalszego prowadzenia przedsiębiorstwa);
- upoważnia sędziego-komisarza do wydzierżawienia przedsiębiorstwa (rada wierzycieli musi wyrazić pozytywną opinię na temat dzierżawy).

10 W jaki sposób zarządca może wykorzystać aktywa masy upadłości dłużnika lub nimi rozporządzać?

Syndyk może (po uzyskaniu uprzedniej zgody):

- nadal prowadzić przedsiębiorstwo;
- wydzierżawić przedsiębiorstwo;
- sprzedać wszystkie składniki majątku w celu dokonania podziału zysków między wierzycieli;
- odstąpić od sprzedaży składników majątku o niskiej wartości.

11 Jakie wierzytelności mogą być zgłoszone do masy upadłości dłużnika oraz w jaki sposób traktuje się roszczenia powstałe po wszczęciu postępowania upadłościowego?

Każdy wierzyciel może wystąpić do sądu o ogłoszenie upadłości dłużnika. Nie jest konieczne, aby wierzyciel uzyskał tytuł egzekucyjny; istotne jest natomiast przedstawienie dowodów z dokumentów na poparcie roszczenia.

Wszyscy wierzyciele (w tym ci, którzy wystąpili o ogłoszenie upadłości, a sąd przychylił się do ich wniosku) muszą zgłosić swoje wierzytelności po wszczęciu postępowania upadłościowego.

12 Jakie zasady obowiązują przy zgłaszaniu, weryfikacji i uznaniu wierzytelności?

Przy zgłaszaniu wierzytelności nie istnieje przymus adwokacki.

Do zgłoszenia należy załączyć dowody z dokumentów na poparcie roszczenia i należy dokonać go drogą elektroniczną (za pośrednictwem certyfikowanej poczty elektronicznej).

13 Jakie zasady obowiązują przy podziale funduszy masy upadłości? W jaki sposób ustala się hierarchę roszczeń i praw wierzycieli?

Zyski ze sprzedaży składników majątku zostają podzielone między wszystkich wierzycieli stosownie do ich pozycji w kolejności zaspokajania wierzytelności.

W przypadku wielu roszczeń prawo określa, które roszczenia są uprzywilejowane (roszczenia zabezpieczone hipoteką lub zastawem, ogólne lub szczególne roszczenia uprzywilejowane) w stosunku do części lub całości majątku.

Jeżeli (jak ma to miejsce w większości przypadków) zyski z likwidacji masy upadłości okażą się niewystarczające do zaspokojenia wszystkich wierzytelności, uzyskane środki zostaną podzielone nie proporcjonalnie do kwoty wierzytelności, ale zgodnie z kolejnością zaspokajania wierzytelności określoną w kodeksie cywilnym.

14 Jakie są przesłanki oraz skutki zakończenia postępowania upadłościowego (w szczególności w drodze układu)?

Postępowanie upadłościowe zostaje zakończone, gdy:

- nie zostaną zgłoszone żadne wierzytelności;
- wszystkie wierzytelności zostaną zaspokojone;
- wszystkie zyski ze sprzedaży majątku zostaną podzielone;
- zostanie potwierdzone, że nie pozostały składniki majątku, które można byłoby sprzedać, ani inne kwoty do odzyskania.

Po zakończeniu postępowania upadłościowego upadły uzyskuje na nowo zdolność procesową oraz może nabywać składniki majątku, które nie podlegają już zajęciu przez syndyka.

Postępowanie o zatwierdzenie układu z wierzycielami zostaje zakończone, gdy zawarta umowa między dłużnikiem a wierzycielami zostanie zatwierdzona, przy czym jeżeli umowa wymaga sprzedaży składników majątku (*concordato liquidatorio*), postępowanie jest kontynuowane w celu ich sprzedaży i zostanie zakończone z chwilą sprzedaży wszystkich składników majątku i podziału zysków z tej sprzedaży między wierzycieli.

Po zamknięciu postępowania o zatwierdzenie układu upadły zostaje zwolniony z długu.

15 Jakie prawa przysługują wierzycielom po zakończeniu postępowania upadłościowego?

Po zakończeniu postępowania upadłościowego wierzyciele mogą wytoczyć przeciwko dłużnikowi powództwo w celu odzyskania niezaspokojonego długu (tj. części długu, która nie została spłacona przez syndyka), chyba że dłużnik został zwolniony z długu – w takiej sytuacji wierzycielom nie przysługują żadne roszczenia przeciwko upadłemu.

Po zawarciu układu z wierzycielami wierzycielom nie przysługują żadne roszczenia przeciwko dłużnikowi. Jeżeli jednak dłużnik nie wykona swoich zobowiązań, wierzyciele mogą wystąpić o uchylenie układu; wniosek musi zostać złożony w ciągu roku.

16 Kto ponosi koszty postępowania upadłościowego łącznie z poniesionymi wydatkami?

Koszty postępowania upadłościowego są zaspokajane w toku samego postępowania i są pokrywane z zysków ze sprzedaży majątku.

Jeżeli nie ma żadnego majątku, wynagrodzenie syndyka i poniesione przez niego koszty pokrywa się z budżetu państwa.

17 Jakie są zasady dotyczące nieważności, zaskarżenia lub względnej bezskuteczności czynności prawnych dokonanych ze szkodą dla ogółu wierzycieli?

Czynności prawne podjęte przez upadłego przed wszczęciem postępowania upadłościowego mogą zostać uznane za nieważne, jeżeli upadły dokonał ich w określonym czasie (rok lub sześć miesięcy) przed wszczęciem postępowania.

Czynności prawne dokonane przez upadłego po wszczęciu postępowania upadłościowego są nieważne.

Czynności przekraczające zwykły zarząd podjęte w trakcie zawierania układu z wierzycielami i bez zgody sądu są nieważne.

Ostatnia aktualizacja: 29/10/2018

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Upadłość - Cypr

1 Wobec jakiego podmiotu można wszcząć postępowanie upadłościowe?

Upadłość (*ptóchevis*): postanowienie o ogłoszeniu upadłości (*diátagma ptóchevisis*) wydaje się wyłącznie w stosunku do osoby fizycznej, która jest niewypłacalna.

Likwidacja (*ekkathárisis*): postanowienie o likwidacji (*diátagma ekkathárisis*) wydaje się w stosunku do dowolnej osoby prawnej. Dobrowolna likwidacja (*ekoúsia ekkathárisis*), pozasądowa lub pod nadzorem sądu, również dotyczy osób prawnych.

2 Jakie przesłanki muszą zostać spełnione, aby można było wszcząć postępowanie upadłościowe?

Upadłość: przepisy regulujące kwestie związane z upadłością osób fizycznych zawiera ustawa o upadłości (perí Ptóchevisis Nómos, rozdz. 5) – w ciągu ostatnich dwóch lat w ustawie tej wprowadzono znaczne zmiany, aby dostosować ją do zmieniającej się sytuacji gospodarczej i społecznej.

Jeżeli kwota zadłużenia przekracza 15 000 EUR, wniosek o ogłoszenie upadłości może wnieść wierzyciel albo sam dłużnik, pod warunkiem że stan niewypłacalności jest oczywisty, a dłużnik osobiście przebywał na Cyprze, miał miejsce zwykłego pobytu na Cyprze, prowadził działalność na Cyprze lub był członkiem spółki kapitałowej lub osobowej prowadzącej działalność na Cyprze.

Przyjmuje się, że stan niewypłacalności dłużnika jest oczywisty (*práxi ptóchevisis*) m.in. w przypadku, gdy:

- wierzyciel uzyska prawomocne orzeczenie zobowiązujące dłużnika do zapłacenia określonej kwoty, a dłużnik nie wywiąże się z tego obowiązku;
- dłużnik oświadczy, że nie jest w stanie spłacać swoich długów;
- dłużnik złoży wniosek o ogłoszenie upadłości;
- zostanie uznane, że plan indywidualnej spłaty zadłużenia przyjęty dla danego dłużnika nie powiódł się, lub plan ten zostanie zakończony zgodnie z przepisami ustawy o niewypłacalności osób fizycznych (perí Aferengyótitas Fysikón Prosópon Nómos).

Likwidacja spółek: spółka może zostać zlikwidowana albo z uwagi na fakt, że nie jest w stanie spłacać swojego zadłużenia, albo na mocy uchwały specjalnej spółki, która ma na celu rozwiązanie spółki w drodze likwidacji przez sprzedaż należących do niej składników majątku i spłatę całości lub części jej zadłużenia. Postanowienie o likwidacji może zostać wydane, jeżeli spółka nie jest w stanie spłacać swojego zadłużenia. Kwota pozostałego do spłaty zadłużenia musi przekraczać 5000 EUR. Wniosek o przeprowadzenie likwidacji składa wierzyciel albo jego udziałowcy/akcjonariusze.

Dobrowolna likwidacja:

Wyróżnia się trzy rodzaje dobrowolnej likwidacji:

dobrowolna likwidacja przeprowadzana przez wierzycieli (*ekoúsia ekkathárisi apó pistótés*): jest to likwidacja pozasądowa, do której dochodzi w przypadku, gdy spółka jest niewypłacalna, a jej zarząd podejmie decyzję o przeprowadzeniu likwidacji. Dobrowolna likwidacja przeprowadzana przez wierzycieli rozpoczyna się od zwołania zgromadzenia wierzycieli w celu omówienia uchwały specjalnej w przedmiocie poddania się dobrowolnej likwidacji podjętej przez walne zgromadzenie udziałowców/akcjonariuszy spółki;

dobrowolna likwidacja przeprowadzana przez wspólników (*ekoúsia ekkathárisi apó méli*): jest to również likwidacja pozasądowa, którą wszczyna się w drodze uchwały specjalnej podjętej przez walne zgromadzenie udziałowców/akcjonariuszy w momencie, w którym spółka jest wypłacalna;

dobrowolna likwidacja przeprowadzana pod nadzorem sądu (*ekoúsia ekkathárisi ypó tin epopteía tou Dikastiriou*): jeżeli spółka podjęła uchwałę o poddaniu się dobrowolnej likwidacji, sąd może wydać postanowienie o przeprowadzeniu takiej likwidacji pod swoim nadzorem.

3 Jakie aktywa należą do masy upadłości? W jaki sposób rozporządza się aktywami, które zostały nabyte przez dłużnika lub zostały na niego przeniesione w toku postępowania upadłościowego?

Upadłość: w skład masy upadłości wchodzi wszystkie składniki majątku należące do upadłego lub do których ma on uprawnienia w chwili wszczęcia postępowania upadłościowego lub majątek nabyty lub uzyskany przez upadłego przed zwolnieniem go z długów, z wyjątkiem majątku, którego upadły potrzebuje, aby utrzymać siebie i członków swojej rodziny.

Majątek nabyty po wszczęciu postępowania upadłościowego a przed zwolnieniem upadłego z długów lub uchyleniem postanowienia o ogłoszeniu upadłości wchodzi w skład masy upadłości.

Likwidacja: majątkiem objętym likwidacją jest majątek, który należał do spółki przed wydaniem postanowienia o likwidacji lub przed podjęciem uchwały specjalnej w przedmiocie dobrowolnej likwidacji.

4 Jakie uprawnienia przysługują odpowiednio dłużnikowi i zarządcy?

Upadłość: po ogłoszeniu upadłości urzędnik ds. upadłości (*epísimos parálliptis*) staje się syndykiem masy upadłości. Na późniejszym etapie postępowania funkcję syndyka (*diacheirístis*) można powierzyć dowolnemu licencjonowanemu doradcy ds. upadłości (*adeiodotiménos sýmvoulos aferengyótítas*). Zadaniem syndyka jest sprzedaż majątku upadłego i podział zysków między wierzycieli. Po przejściu obowiązków syndyka przez urzędnika ds. upadłości lub licencjonowanego doradcę upadły zachowuje prawo własności do całego majątku, do którego jest uprawniony, ale od momentu wszczęcia postępowania upadłościowego majątkiem tym będzie rozporządzać wyłącznie syndyk.

Likwidacja: jeżeli po wydaniu postanowienia o likwidacji wierzyciele nie wyznaczają likwidatora (*ekkatharístis*), jego funkcję przejmują automatycznie urzędnik ds. upadłości, chyba że na wniosek złożony do sądu przez urzędnika ds. upadłości lub w następstwie uchwały podjętej przez zgromadzenie wierzycieli lub wspólników spółki licencjonowany doradca zostanie wyznaczony na likwidatora. Zadaniem likwidatora jest sprzedaż majątku spółki podlegającej likwidacji i dokonanie podziału zysków między wierzycieli i wspólników. Chociaż po przejściu przez urzędnika ds. upadłości lub licencjonowanego doradcę obowiązków likwidatora odpowiedzialnego za sprzedaż majątku likwidowanej osoby prawnej spółka zachowuje prawo własności do całego majątku, do którego jest uprawniona, od dnia wszczęcia postępowania likwidacyjnego zarząd majątkiem sprawuje likwidator do celów jego spieniężenia.

Dobrowolna likwidacja: w przypadku dobrowolnej likwidacji spółka od momentu wszczęcia postępowania likwidacyjnego zaprzestaje prowadzenia działalności w zakresie, w jakim jest to konieczne z punktu widzenia korzystnego przeprowadzenia likwidacji. Zadaniem likwidatora jest spieniężenie majątku likwidowanej spółki i dokonanie podziału zysków między wierzycieli i udziałowców/akcjonariuszy.

Dobrowolna likwidacja przeprowadzana przez wierzycieli: wierzyciele i spółka wskazują na odrębnym posiedzeniu licencjonowanego doradcę, któremu chcą powierzyć funkcję likwidatora spółki, ale w przypadku braku porozumienia między wierzycielami a spółką na likwidatora zostaje wyznaczony licencjonowany doradca nominowany przez wierzycieli.

Dobrowolna likwidacja przeprowadzana przez wspólników: uchwałą walnego zgromadzenia udziałowców/akcjonariuszy spółka wyznacza na likwidatora licencjonowanego doradcę, który jest odpowiedzialny za zakończenie interesów bieżących spółki i podział jej majątku. Po ustanowieniu likwidatora mandat dyrektorów spółki ustaje, chyba że walne zgromadzenie udziałowców/akcjonariuszy spółki lub likwidator wyrażą zgodę na jego utrzymanie.

Dobrowolna likwidacja przeprowadzana pod nadzorem sądu: przy wydawaniu postanowienia o likwidacji pod nadzorem sądu sąd może ustanowić dodatkowego likwidatora na mocy tego lub kolejnego postanowienia. Likwidator ustanowiony przez sąd posiada te same uprawnienia, spoczywają na nim te same obowiązki oraz pełni tę samą funkcję co likwidator ustanowiony na mocy uchwały specjalnej lub uchwały wierzycieli podjętej w opisany powyżej sposób.

5 Jakie przesłanki muszą zostać spełnione, aby można było dokonać potrącenia wierzytelności?

Upadłość: prawo przewiduje możliwość potrącenia wzajemnych kredytów lub wierzytelności lub innych wzajemnych transakcji istniejących między upadłym a dowolną inną osobą przed wydaniem postanowienia o ogłoszeniu upadłości, chyba że w chwili udzielania kredytu druga strona nie zdawała sobie sprawy z tego, że upadły znajduje się w stanie niewypłacalności.

6 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na obowiązujące umowy, których stroną jest dłużnik?

Upadłość: istniejące wiążące umowy, których stroną jest upadły, pozostają w mocy, a upadły w dalszym ciągu ponosi osobistą odpowiedzialność za przestrzeganie ich warunków.

Likwidacja: istniejące wiążące umowy, których stroną jest spółka w likwidacji, pozostają w mocy. Dotyczy to również wiążących umów zawartych między spółkami będącymi przedmiotem dobrowolnej likwidacji.

7 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na postępowania wszczęte przez poszczególnych wierzycieli (z wyłączeniem zawisłych spraw sądowych)?

Upadłość: do wytoczenia powództwa przeciwko upadłemu po wydaniu postanowienia o ogłoszeniu upadłości konieczne jest uzyskanie zgody sądu.

Likwidacja: do wytoczenia powództwa przeciwko spółce w likwidacji po wydaniu postanowienia o likwidacji konieczne jest uzyskanie zgody sądu.

8 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na dalsze rozpoznanie sprawy sądowej zawisłej w momencie wszczęcia postępowania upadłościowego?

Upadłość: postępowania sądowe już toczące się przeciwko upadłemu są kontynuowane w standardowym trybie bez konieczności uzyskania zgody sądu.

Likwidacja: postępowania sądowe już toczące się przeciwko spółce w likwidacji mogą być kontynuowane wyłącznie za zgodą sądu. Prowadzenie takich postępowań leży wyłącznie w gestii urzędnika ds. upadłości lub likwidatora spółki.

9 Czym charakteryzuje się co do zasady udział wierzycieli w postępowaniu upadłościowym?

Upadłość: aby wziąć udział w postępowaniu upadłościowym, wierzyciel musi wypełnić formularze zgłoszenia wierzytelności (*epallithevsi chréous*) oraz przedstawić wszystkie dowody potwierdzające. Urzędnik ds. upadłości lub licencjonowany doradca pełniący funkcję syndyka decyduje o uznaniu lub odmowie uznania takich zgłoszonych wierzytelności. Następnie na rzecz wierzycieli wypłacana jest dywidenda w kolejności uprzywilejowania określonej w prawie upadłościowym (rozdz. 5). Po zarejestrowaniu zgłoszeń wierzytelności wierzyciele mogą brać udział w posiedzeniach zwoływanych przez urzędnika ds. upadłości lub licencjonowanego doradcę odpowiedzialnego za likwidację spółki.

Likwidacja: aby wziąć udział w postępowaniu likwidacyjnym, wierzyciel musi wypełnić formularze weryfikacji wierzytelności oraz przedstawić wszystkie dowody potwierdzające. W przypadku postępowania upadłościowego stosuje się te same procedury, z zastrzeżeniem wypłaty dywidendy zgodnie z przepisami prawa spółek (*perí Etaireión Nómos*, rozdz. 113).

Dotyczy to również dobrowolnej likwidacji, w szczególności dobrowolnej likwidacji przeprowadzanej przez wierzycieli, w toku której wierzyciele są bezpośrednio zaangażowani od momentu rozpoczęcia postępowania i zwołania ich zgromadzenia w celu dokonania wyboru likwidatora.

10 W jaki sposób zarządca może wykorzystać aktywa masy upadłości dłużnika lub nimi rozporządzać?

Upadłość: syndyk ma prawo oraz możliwość sprzedaży nieruchomości w dowolny sposób, jaki uzna za właściwy oraz służący interesom postępowania. Następnie na rzecz wierzycieli wypłacana jest dywidenda w kolejności uprzywilejowania określonej w prawie upadłościowym. W przypadku nieruchomości obciążonej hipoteką należy uzyskać postanowienie sądu.

Likwidacja: likwidator spółki w likwidacji może sprzedać nieruchomość należącą do tej spółki w dowolny sposób, jaki uzna za służący interesom postępowania. Następnie na rzecz wierzycieli wypłacana jest dywidenda w kolejności uprzywilejowania określonej w prawie spółek (rozdz. 113). W przypadku nieruchomości obciążonej hipoteką należy uzyskać postanowienie sądu. Te same zasady stosuje się do dobrowolnej likwidacji.

11 Jakie wierzytelności mogą być zgłoszone do masy upadłości dłużnika oraz w jaki sposób traktuje się roszczenia powstałe po wszczęciu postępowania upadłościowego?

Upadłość: po ogłoszeniu upadłości wierzyciele mogą składać zgłoszenia wierzytelności, które powstały do chwili wydania postanowienia o ogłoszeniu upadłości lub postanowienia o likwidacji i które odnoszą się do roszczeń o ustalonej wysokości. Wierzytelności, które powstały po wydaniu postanowienia o ogłoszeniu upadłości, nie są objęte zakresem postępowania upadłościowego i wierzyciele muszą wytoczyć powództwo przeciwko samemu upadłemu.

Likwidacja: po wydaniu postanowienia o likwidacji lub podjęciu uchwały specjalnej w przedmiocie dobrowolnej likwidacji wierzyciele mogą dokonać weryfikacji wierzytelności, które powstały do chwili wydania postanowienia o likwidacji lub podjęcia uchwały specjalnej i które odnoszą się do roszczeń o ustalonej wysokości. Wierzytelności, które powstały po wydaniu postanowienia o likwidacji lub podjęciu uchwały specjalnej w przedmiocie dobrowolnej likwidacji, nie są objęte zakresem postępowania likwidacyjnego i wierzyciele muszą wytoczyć powództwo przeciwko kadrze zarządzającej spółki w likwidacji.

12 Jakie zasady obowiązują przy zgłaszaniu, weryfikacji i uznaniu wierzytelności?

Upadłość: po ogłoszeniu upadłości każdy z wierzycieli ma obowiązek zgłosić wierzytelności urzędnikowi ds. upadłości lub syndykowi na piśmie w terminie 35 dni od dnia ogłoszenia postanowienia. W zgłoszeniu należy podać szczegółowe informacje na temat wierzytelności, wskazać imiona i nazwiska wszystkich poręczycieli oraz wskazać, czy wierzyciel posiada zabezpieczenie. Urzędnik ds. upadłości lub syndyk muszą – w terminie 10 dni – wydać pisemne postanowienie o uznaniu lub odmowie uznania wierzytelności do celów dywidendy. Wierzyciel lub poręczyciel, którzy nie zgadzają się z postanowieniem urzędnika ds. upadłości lub syndyka, mogą je zaskarżyć do sądu w terminie 21 dni.

Likwidacja: w przypadku wydania postanowienia o likwidacji każdy z wierzycieli ma obowiązek zgłosić wierzytelności urzędnikowi ds. upadłości lub likwidatorowi na piśmie w terminie 35 dni od dnia ogłoszenia postanowienia. W zgłoszeniu należy podać szczegółowe informacje na temat wierzytelności, wskazać imiona i nazwiska wszystkich poręczycieli oraz wskazać, czy wierzyciel posiada zabezpieczenie. Urzędnik ds. upadłości lub likwidator muszą – w terminie 10 dni – wydać pisemne postanowienie o uznaniu lub odmowie uznania wierzytelności do celów dywidendy. Wierzyciel lub poręczyciel, którzy nie zgadzają się z postanowieniem urzędnika ds. upadłości lub likwidatora, mogą je zaskarżyć do sądu w terminie 21 dni. Te same zasady stosuje się do dobrowolnej likwidacji.

13 Jakie zasady obowiązują przy podziale funduszy masy upadłości? W jaki sposób ustala się hierarchę roszczeń i praw wierzycieli?

Upadłość: w przypadku podziału funduszy masy upadłości wierzytelności są klasyfikowane równorzędnie i proporcjonalnie w ramach każdej z kategorii („zasada równorzędności”), chyba że fundusze masy upadłości są wystarczające do spłaty wszystkich wierzycieli w całości. Kolejność zaspokojenia wierzytelności jest następująca:

poniesione wydatki i wynagrodzenie syndyka;
wynagrodzenie należne urzędnikowi ds. upadłości;
wydatki poniesione przez wierzyciela będącego wnioskodawcą;
wierzytelności uprzywilejowane;
wierzytelności niezabezpieczone.

Likwidacja: w przypadku podziału funduszy masy likwidacyjnej wierzytelności są klasyfikowane równorzędnie i proporcjonalnie w ramach każdej z kategorii („zasada równorzędności”), chyba że fundusze masy likwidacyjnej są wystarczające do spłaty wszystkich wierzycieli w całości. Kolejność zaspokojenia wierzytelności jest następująca:

poniesione wydatki i wynagrodzenie likwidatora;
wynagrodzenie należne urzędnikowi ds. upadłości lub likwidatorowi;
wydatki poniesione przez wierzyciela będącego wnioskodawcą;
wierzytelności uprzywilejowane;
zastawy na zmiennych składnikach majątkowych;
wierzytelności niezabezpieczone.

14 Jakie są przesłanki oraz skutki zakończenia postępowania upadłościowego (w szczególności w drodze układu)?

Upadłość: upadły może złożyć urzędnikowi ds. upadłości lub syndykowi pisemną propozycję układu (*symvivasmós*) z wierzycielami. Zwoluje się zgromadzenie wierzycieli, które musi przyjąć propozycję większością głosów wierzycieli reprezentujących trzy czwarte wartości wierzytelności wszystkich wierzycieli, którzy zgłosili swoje wierzytelności. W przypadku przyjęcia propozycji przez wierzycieli upadły, urzędnik ds. upadłości lub syndyk występują do sądu o zatwierdzenie układu. Zatwierdzenie układu przez sąd jest wiążące dla wszystkich wierzycieli, którzy zgłosili swoje wierzytelności. W przypadku wykonania układu zgłoszone wierzytelności uznaje się za zaspokojone w całości.

Ostateczne zakończenie postępowania upadłościowego następuje z chwilą uchylenia postanowienia o ogłoszeniu upadłości.

Likwidacja: ostateczne zakończenie postępowania likwidacyjnego następuje z chwilą ostatecznej likwidacji lub uchylenia postanowienia o likwidacji. Postępowanie w przedmiocie dobrowolnej likwidacji zostaje zakończone i likwidowana spółka zostaje ostatecznie rozwiązana w terminie trzech miesięcy od dnia złożenia urzędnikowi ds. upadłości końcowego sprawozdania finansowego spółki, które sporządzone jest po zakończeniu likwidacji i podziału majątku spółki.

Każdy, kto ma interes prawny w przywróceniu podmiotowości prawnej spółki rozwiązanej w drodze dobrowolnej likwidacji lub orzeczenia sądowego, może jednak wystąpić o to do sądu, składając odpowiedni wniosek w terminie dwóch lat od dnia rozwiązania.

15 Jakie prawa przysługują wierzycielom po zakończeniu postępowania upadłościowego?

Upadłość: w przypadku uchylenia postanowienia o ogłoszeniu upadłości wierzyciele, którzy wyrazili na nie zgodę, nie uzyskawszy pełnego zaspokojenia, mają prawo do dochodzenia należnych kwot po uchyleniu postanowienia.

Likwidacja: w przypadku uchylenia postanowienia o likwidacji wierzyciele, którzy wyrazili na nie zgodę, nie uzyskawszy pełnego zaspokojenia, mają prawo do dochodzenia należnych kwot po uchyleniu postanowienia.

Każdy, kto ma interes prawny w przywróceniu podmiotowości prawnej spółki rozwiązanej w drodze dobrowolnej likwidacji lub orzeczenia sądowego, może jednak wystąpić o to do sądu, składając odpowiedni wniosek w terminie dwóch lat od dnia rozwiązania.

16 Kto ponosi koszty postępowania upadłościowego łącznie z poniesionymi wydatkami?

Upadłość: koszty wydania postanowienia o ogłoszeniu upadłości ponosi wierzyciel, który złożył wniosek o ogłoszenie upadłości. Honorarium należne urzędnikowi ds. upadłości wynosi 500 EUR. Wydatki poniesione w toku postępowania upadłościowego pokrywa się z masy upadłości.

Likwidacja: koszty wydania postanowienia o likwidacji ponosi wierzyciel, który złożył wniosek o wszczęcie postępowania likwidacyjnego. Honorarium należne urzędnikowi ds. upadłości wynosi 500 EUR. Wydatki poniesione w toku postępowania likwidacyjnego w związku ze sprzedażą i podziałem majątku spółki pokrywa się z masy likwidacyjnej.

Koszty złożenia dokumentów związanych z postępowaniem w przedmiocie dobrowolnej likwidacji do urzędnika ds. upadłości oraz rejestracji tych dokumentów wynoszą łącznie około 440 EUR. Wydatki poniesione w toku postępowania likwidacyjnego w związku ze sprzedażą i podziałem majątku spółki pokrywa się z masy likwidacyjnej.

17 Jakie są zasady dotyczące nieważności, zaskarżenia lub względnej bezskuteczności czynności prawnych dokonanych ze szkodą dla ogółu wierzycieli?

Upadłość: istnieją przepisy mające zastosowanie do postępowania upadłościowego, które zezwalają syndykowi na wniesienie do sądu o odzyskanie majątku na rzecz wierzycieli. Główne przepisy dotyczą poniższych kwestii.

A. Nieuczciwe przeniesienie (*dólia metavíasi*)

Jeżeli syndyk lub likwidator dysponują dowodami potwierdzającymi, że własność majątku spółki lub osoby fizycznej przeniesiono nieodpłatnie albo znacznie poniżej jego faktycznej wartości, mogą wnieść do sądu o stwierdzenie nieważności nieuczciwego przeniesienia lub nieuczciwej czynności prawnej.

Aby przepis ten miał zastosowanie, przeniesienie musi zostać dokonane: a) w terminie trzech lat przed datą ogłoszenia upadłości, chyba że dokonano go w dobrej wierze i za rozsądnym wynagrodzeniem; lub b) w terminie dziesięciu lat przed datą ogłoszenia upadłości, jeżeli w chwili przeniesienia

zainteresowana osoba fizyczna nie mogła spłacić wszystkich swoich długów, nie korzystając z przeniesionego majątku. Jeżeli chodzi o spółkę w likwidacji, aby czynność prawną można było uznać za nieuczciwą, musiała zostać dokonana w terminie sześciu miesięcy przed otwarciem likwidacji, tj. dniem złożenia wniosku o likwidację.

B. Nieuczciwe uprzywilejowanie (*dólia protímisi*)

Jeżeli syndyk lub likwidator dysponują dowodami potwierdzającymi, że wierzyciel był traktowany w sposób uprzywilejowany, mogą wnieść do sądu o stwierdzenie nieważności tego rodzaju czynności.

Likwidacja: istnieją przepisy mające zastosowanie do postępowania likwidacyjnego, które zezwalają likwidatorowi na wniesienie do sądu o odzyskanie majątku na rzecz wierzycieli. Główne przepisy dotyczą poniższych kwestii.

A. Nieuczciwe przeniesienie

Jeżeli syndyk lub likwidator dysponują dowodami potwierdzającymi, że własność majątku spółki lub osoby fizycznej przeniesiono nieodpłatnie albo znacznie poniżej jego faktycznej wartości, mogą wnieść do sądu o stwierdzenie nieważności nieuczciwego przeniesienia lub nieuczciwej czynności prawnej.

Aby przepis ten miał zastosowanie, przeniesienie musi zostać dokonane: a) w terminie trzech lat przed datą ogłoszenia upadłości, chyba że dokonano go w dobrej wierze i za rozsądnym wynagrodzeniem; lub b) w terminie dziesięciu lat przed datą ogłoszenia upadłości, jeżeli w chwili przeniesienia osoba fizyczna nie mogła spłacić wszystkich swoich długów, nie korzystając z przeniesionego majątku. Jeżeli chodzi o spółkę w likwidacji, aby czynność prawną można było uznać za nieuczciwą, musiała zostać dokonana w terminie sześciu miesięcy przed otwarciem likwidacji, tj. dniem złożenia wniosku o likwidację.

B. Nieuczciwe uprzywilejowanie

Jeżeli syndyk lub likwidator dysponują dowodami potwierdzającymi, że wierzyciel był traktowany w sposób uprzywilejowany, mogą wnieść do sądu o stwierdzenie nieważności tego rodzaju czynności.

Ostatnia aktualizacja: 13/05/2019

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Upadłość - Luksemburg

1 Wobec jakiego podmiotu można wszcząć postępowanie upadłościowe?

W Wielkim Księstwie Luksemburga wyróżnia się osiem rodzajów postępowań dotyczących niewypłacalności (*les procédures d'insolvabilité*).

Trzy z nich mają zastosowanie wyłącznie do przedsiębiorców (osób fizycznych i prawnych):

postępowanie upadłościowe (*la procédure de faillite*), uregulowane w kodeksie spółek handlowych (Code de Commerce), ma na celu likwidację majątku przedsiębiorcy, który stał się niewypłacalny i utracił zdolność kredytową;

postępowanie układowe (*le concordat préventif de faillite*), o którym mowa w ustawie z dnia 14 kwietnia 1886 r. o postępowaniu układowym (loi du 14 avril 1886 concernant le concordat préventif de la faillite), to postępowanie, z którego – na określonych warunkach – mogą skorzystać dłużnicy spełniający warunki upadłości. Jeżeli chodzi o zawarcie układu przez pozostawienie wierzycielom aktywów dłużnika należących do masy upadłości, celem tego postępowania jest – tak jak w postępowaniu upadłościowym – likwidacja majątku przedsiębiorcy, który pozostawił im swoje aktywa. Różnica między tym postępowaniem a postępowaniem upadłościowym polega jednak na tym, że przedsiębiorca unika skutków postępowania upadłościowego;

zarząd komisaryczny (*la procédure de gestion contrôlée*), o którym mowa w rozporządzeniu Wielkiego Księcia z dnia 24 maja 1935 r. w sprawie zarządu komisarycznego (arrêté grand-ducal du 24 mai 1935 instituant la gestion contrôlée), ma na celu przeprowadzenie restrukturyzacji działalności gospodarczej przedsiębiorcy, który o jego ustanowienie wystąpił. Z tego postępowania mogą jednak skorzystać również ci przedsiębiorcy, którzy pragną, aby ich aktywa zostały spieniężone w możliwie najkorzystniejszy sposób.

Poza tymi postępowaniami w prawie luksemburskim (art. 593 i nast. kodeksu spółek handlowych) przewidziano postępowanie, dzięki któremu przedsiębiorcy mogą – na określonych warunkach – uzyskać moratorium w spłacie zadłużenia.

Czwarte z kolei postępowanie, określane jako postępowanie oddłużeniowe (*la procédure de surendettement*), przeznaczone jest wyłącznie dla osób fizycznych niebędących przedsiębiorcami. Postępowanie to wprowadzono ustawą z dnia 8 stycznia 2013 r. o restrukturyzacji nadmiernego zadłużenia (loi du 8 janvier 2013 sur le surendettement), a jego celem jest umożliwienie wnioskodawcom naprawy ich sytuacji finansowej poprzez sporządzenie planu spłaty zobowiązań.

Wyróżnia się ponadto szczególne postępowania dotyczące niewypłacalności w odniesieniu do dla notariuszy, instytucji kredytowych, zakładów ubezpieczeń i przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania (postępowania te znalazły się poza zakresem niniejszego opracowania, ponieważ mają one zastosowanie wyłącznie do osób wykonujących szczególne zawody lub prowadzących działalność w określonym sektorze).

2 Jakie przesłanki muszą zostać spełnione, aby można było wszcząć postępowanie upadłościowe?

1. Postępowanie upadłościowe

Postępowanie upadłościowe sąd wszczyna na wniosek dłużnika, na wniosek o ogłoszenie upadłości dłużnika złożony przez co najmniej jednego wierzyciela bądź z urzędu.

Przedsiębiorcy składają wniosek o ogłoszenie upadłości w sekretariacie sądu okręgowego (*tribunal d'arrondissement*) właściwego w sprawach gospodarczych dla miejsca zamieszkania lub siedziby statutowej przedsiębiorcy. Wniosek ten należy złożyć w terminie jednego miesiąca od dnia wystąpienia przesłanek ogłoszenia upadłości.

Jeżeli co najmniej jeden wierzyciel dłużnika postanowił złożyć wniosek o ogłoszenie upadłości przedsiębiorcy, powinien zwrócić się do komornika sądowego (*huissier de justice*), który wzywa tego przedsiębiorcę do stawienia się przed sądem okręgowym właściwym w sprawach gospodarczych w terminie ośmiu dni (wezwanie w trybie pilnym, *assignation à date fixe*), aby sąd rozpoznał podstawy wniosku o ogłoszenie upadłości.

Sąd może wszcząć postępowanie upadłościowe również z urzędu, na podstawie dostępnych mu informacji. Wówczas sąd ma obowiązek – za pośrednictwem sekretariatu sądu – wezwać osobę, wobec której wszczął postępowanie upadłościowe, na posiedzenie niejawne (*chambre du conseil*) w celu złożenia wyjaśnień.

Przed ogłoszeniem upadłości przedsiębiorcy sąd okręgowy właściwy w sprawach gospodarczych (zwany dalej „sądem gospodarczym” – *tribunal de commerce*) obowiązany jest ustalić, czy osoba lub spółka, której dotyczy postępowanie, spełnia następujące trzy wymogi:

posiada status przedsiębiorcy – jest osobą fizyczną, która w ramach swojej zwykłej działalności zawodowej (głównej albo dodatkowej) prowadzi działalność uznawaną przez przepisy prawa za działalność gospodarczą (np. działalność, o której mowa w art. 2 kodeksu spółek handlowych), albo osobą prawną posiadającą jedną z form prawnych, o których mowa w zmienionej ustawie z dnia 10 sierpnia 1915 r. o spółkach handlowych (loi modifiée du 10 août 1915 concernant les sociétés commerciales) (np. *société anonyme* – spółka akcyjna, *société à responsabilité limitée* – spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, spółdzielnia itd.);

zaprzestała spłaty swoich zobowiązań – oznacza to, że nie spłaca wymagalnych zobowiązań bezspornych (np. nie płaci wynagrodzeń, składek na ubezpieczenie społeczne itd.), przy czym nie bierze się w tym względzie pod uwagę zobowiązań terminowych, warunkowych lub niepełnych; oraz utraciła zdolność kredytową – przedsiębiorca nie może już zaciągnąć kredytu w banku bądź zobowiązań u swoich dostawców lub wierzycieli. Chociaż do stwierdzenia, że przedsiębiorca stał się niewypłacalny, wystarczy zasadniczo, że odmówił spłaty choćby jednego bezspornego i wymagalnego zobowiązania (bez względu na jego wysokość) lub nie był w stanie takiego zobowiązania uregulować, samo wystąpienie zwykłych, przejściowych problemów z płynnością finansową nie wskazuje jeszcze, że znajduje się on w stanie upadłości, o ile przedsiębiorca ten zdoła uzyskać finansowanie, które pozwoli mu kontynuować działalność i wykonywać swoje zobowiązania.

2. Postępowanie układowe

Z postępowania układowego mogą skorzystać wyłącznie „dłużnicy, którzy znaleźli się w niekorzystnej sytuacji oraz wykazują dobrą wiarę”. O tym, czy dłużnik spełnia te przesłanki, rozstrzyga sąd na podstawie oceny okoliczności faktycznych sprawy.

Po otrzymaniu wniosku sąd gospodarczy wyznacza jednego ze swoich sędziów do przeprowadzenia oceny sytuacji wnioskodawcy, a następnie sporządzenia z tej oceny sprawozdanie.

Na podstawie tego sprawozdania sąd może, ale nie ma takiego obowiązku, przyznać przedsiębiorcy odroczenie spłaty, tak aby mógł on przedstawić wierzycielom propozycje układowe.

3. Zarząd komisaryczny

Dłużnik będący przedsiębiorcą powinien złożyć uzasadniony wniosek do sądu gospodarczego, w którego okręgu znajduje się jego główne miejsce prowadzenia działalności lub – w przypadku spółki – siedziba statutowa.

Przedsiębiorca może ubiegać się o ustanowienie zarządu komisarycznego, jeżeli utracił zdolność kredytową lub nie jest w stanie spłacić wszystkich swoich zobowiązań. Ponadto we wniosku należy określić sposób restrukturyzacji działalności dłużnika albo korzystne spieniężenie jego aktywów. Wreszcie zgodnie z orzecznictwem dłużnicy powinni postępować zgodnie z dobrą wiarą. W tym kontekście sąd może w ramach swojej władzy dyskrecyjnej ocenić, czy w świetle okoliczności faktycznych sprawy przedsiębiorca jest w dobrej wierze, co jest warunkiem koniecznym dopuszczenia go do tego postępowania.

4. Nadmierne zadłużenie

Nadmierne zadłużenie dotyczące osób fizycznych jest sytuacją, w której dłużnik posiadający miejsce zamieszkania na terytorium Wielkiego Księstwa Luksemburga wyraźnie nie jest w stanie regulować wszystkich wymagalnych oraz krótkoterminowych zobowiązań niezwiązanych z działalnością gospodarczą, ani wywiązać się z solidarnego zobowiązania zabezpieczenia lub spłaty zadłużenia osoby fizycznej prowadzącej jednoosobową działalność gospodarczą lub spółki, o ile *de facto* ani *de iure* nie zarządzał tą spółką.

Postępowanie wspólnej spłaty zobowiązań obejmuje trzy następujące etapy:

postępowanie ugodowe (*la phase du règlement conventionnel*), prowadzone przed Komisją Mediacyjną w sprawach Nadmiernego Zadłużenia (Commission de médiation en matière de surendettement);

sądowe postępowanie naprawcze (*la phase du redressement judiciaire*), prowadzone przez sąd pokoju (*juge de paix*) właściwy dla miejsca zamieszkania nadmiernie zadłużonego dłużnika;

postępowanie likwidacyjne dotyczące majątku osobistego dłużnika (*la phase du rétablissement personnel*), tzw. „upadłość osobista” (*faillite civile*), prowadzone przez sąd pokoju właściwy dla miejsca zamieszkania nadmiernie zadłużonego dłużnika.

Należy mieć na uwadze, że postępowanie likwidacyjne dotyczące majątku osobistego dłużnika, które ma charakter subsydiarny względem pozostałych dwóch etapów postępowania wspólnej spłaty zobowiązań, można przeprowadzić jedynie wówczas, gdy nadmiernie zadłużony dłużnik znajduje się w sytuacji nieodwracalnej, tj. wówczas, gdy dłużnik nie jest w stanie wdrożyć:

środków przewidzianych w planie spłaty zobowiązań przyjętym w postępowaniu ugodowym; lub

środków zaproponowanych przez Komisję Mediacyjną w ramach planu spłaty zobowiązań przyjętego w postępowaniu ugodowym; oraz

środków określonych w sądowym postępowaniu naprawczym.

Należy również zauważyć, że wnioski o wszczęcie postępowania układowego należy adresować do przewodniczącego Komisji Mediacyjnej.

Formularz wniosku o wszczęcie postępowania ugodowego można pobrać ze strony internetowej pod adresem: <https://justice.public.lu/fr/creances>

[/surendettement.html](https://justice.public.lu/fr/creances/surendettement.html)

Ponadto wierzyciele nadmiernie zadłużonego dłużnika zgłaszają swoje wierzytelności do Biura Informacji i Porad w sprawach Nadmiernego Zadłużenia (Service d'information et de conseil en matière de surendettement).

[Formularz wniosku można pobrać pod adresem: https://justice.public.lu/fr/creances/surendettement.html.](https://justice.public.lu/fr/creances/surendettement.html)

3 Jakie aktywa należą do masy upadłości? W jaki sposób rozporządza się aktywami, które zostały nabyte przez dłużnika lub zostały na niego przeniesione w toku postępowania upadłościowego?

1. Postępowanie upadłościowe

Po wydaniu przez sąd postanowienia o ogłoszeniu upadłości upadły automatycznie traci prawo zarządu wszystkimi składnikami swojego majątku, nawet tymi, które mogą mu zostać zwrócone po ogłoszeniu przez sąd upadłości.

Utrata prawa zarządu dotyczy wszystkich rzeczy ruchomych i nieruchomości upadłego. Celem tego mechanizmu jest ochrona interesów ogółu wierzycieli.

Ogólnie rzecz biorąc, po przybyciu do pomieszczeń upadłego syndyk (*curateur*) sporządza spis inwentarza znajdujących się tam składników majątku.

Sporządzając spis, syndyk powinien zadbać o podział składników majątku na te, które należą do upadłego i te, do których osoby trzecie mogą zgłaszać różne roszczenia.

Spieniężając aktywa (rzeczy ruchome i nieruchomości) dłużnika, syndyk ma zadbać o jak najlepsze uwzględnienie interesów ogółu wierzycieli. Sprzedaż tych składników przez syndyka wymaga uzyskania zezwolenia sądu. Rzeczy ruchome i nieruchomości upadłego podlegają sprzedaży na zasadach określonych w kodeksie spółek handlowych. Zyski ze sprzedaży tych aktywów w ramach postępowania dotyczącego niewypłacalności należy złożyć na specjalnie do tego celu utworzonym rachunku bankowym.

2. Nadmierne zadłużenie

Sąd sporządza ocenę sytuacji finansowej i społecznej dłużnika w celu zweryfikowania wierzytelności oraz wyceny aktywów i pasywów.

Po wydaniu postanowienia o wszczęciu postępowania likwidacyjnego dotyczącego majątku osobistego dłużnika i stwierdzeniu, czy są aktywa podlegające spieniężeniu sąd przystępuje do likwidacji majątku dłużnika.

Sąd orzeka w sprawie wszystkich spornych wierzytelności i nakazuje likwidację majątku osobistego dłużnika. Spieniężeniu nie podlegają jedynie przedmioty codziennego użytku oraz składniki majątku osobistego, które są dłużnikowi niezbędne do pracy zarobkowej. Majątek nadmiernie zadłużonego dłużnika likwiduje się w postępowaniu likwidacyjnym dotyczącym majątku osobistego dłużnika zgodnie z celem przewidzianym w przepisach prawa, którym jest naprawa sytuacji finansowej dłużnika poprzez umożliwienie godnego życia jemu oraz członkom jego gospodarstwa domowego.

W całym postępowaniu likwidacyjnym prawa dłużnika oraz czynności w imieniu dłużnika względem jego majątku wykonuje wyznaczony przez sąd syndyk (*liquidateur*).

W terminie sześciu miesięcy syndyk (*liquidateur*) ma obowiązek sprzedać aktywa dłużnika w sposób polubowny lub przeprowadzić sprzedaż przymusową. Skutki postępowania likwidacyjnego dotyczącego majątku osobistego dłużnika:

jeżeli zyski z likwidacji majątku dłużnika w postępowaniu likwidacyjnym są wystarczające do zaspokojenia roszczeń wierzycieli, sąd zamyka postępowanie; jeżeli zyski z likwidacji majątku dłużnika w postępowaniu likwidacyjnym nie wystarczają do zaspokojenia roszczeń wierzycieli, sąd wydaje postanowienie o zamknięciu postępowania z powodu niewystarczających aktywów; jeżeli dłużnik nie ma innych aktywów poza przedmiotami codziennego użytku i składnikami majątku osobistego, które są niezbędne do pracy zarobkowej, sąd zamyka postępowanie z powodu niewystarczających aktywów; jeżeli aktywa stanowią wyłącznie rzeczy pozbawione wartości rynkowej lub ich sprzedaż pociągnęłaby za sobą nieproporcjonalnie wysokie koszty względem ich wartości rynkowej, sąd zamyka postępowanie z powodu niewystarczających aktywów. Zamknięcie postępowania z powodu niewystarczających aktywów powoduje umorzenie wszystkich zobowiązań dłużnika niezwiązanych z jego działalnością gospodarczą.

Z umorzenia zobowiązań dłużnika niezwiązanych z działalnością gospodarczą wyłącza się jednak następujące rodzaje długów:

długi spłacone przez współdłużnika lub przez poręczyciela zamiast dłużnika;

długi, o których mowa w art. 46 ustawy, tj. bieżące świadczenia z tytułu zobowiązań alimentacyjnych oraz świadczenia odszkodowawcze przyznane ofiarom umyślnych przestępstw z użyciem przemocy w związku z doznany przez nie uszczerbkiem na zdrowiu.

Długi, o których mowa w art. 46 ustawy, mogą jednak zostać umorzone, jeżeli wierzyciel zgodził się na odroczenie ich spłaty, restrukturyzację lub ich umorzenie.

4 Jakie uprawnienia przysługują odpowiednio dłużnikowi i zarządcy?

1. Postępowanie upadłościowe

Po wydaniu przez sąd postanowienia o ogłoszeniu upadłości upadły automatycznie traci prawo zarządu wszelkimi swoimi aktywami, w tym nawet tymi, które mogą mu przyspaść.

Po wydaniu takiego postanowienia majątek dłużnika trafia pod zarząd syndyka.

Jeżeli upadły jest osobą prawną, w skład masy upadłości wchodzi wszystkie aktywa i pasywa spółki, z wyłączeniem praw udziałowych współników tej spółki. Syndyków wybiera się spośród osób, które cechują się odpowiednim zmysłem oraz uczciwością i wiarygodnością w zarządzaniu.

W praktyce sędziowie sądów okręgowych właściwych w sprawach gospodarczych wybierają syndyków z wykazu adwokatów (*avocats*). Sąd może jednak wyznaczyć syndyka również spośród notariuszy lub biegłych rewidentów / audytorów, o ile wymaga tego interes upadłego.

Tak jak w przypadku wszystkich postępowań z udziałem przedsiębiorców sądem właściwym w sprawach upadłościowych jest sąd gospodarczy.

To zatem do obowiązków sądu gospodarczego należy wydanie postanowienia o ogłoszeniu upadłości, określenie daty zaprzestania regulowania zobowiązań, wyznaczenie poszczególnych uczestników postępowania (sędziego-komisarza (*juge-commissaire*), syndyka (*curateur*)), wyznaczenie terminu do zgłaszania wierzytelności oraz przygotowanie sprawozdania z weryfikacji wierzytelności, a także wydanie postanowienia o zamknięciu postępowania upadłościowego.

Zarządzanie majątkiem dłużnika powierza się wyznaczonemu przez sąd syndykowi, który odpowiada za likwidację tego majątku i podział zysków z likwidacji między poszczególnych wierzycieli zgodnie z zasadami dotyczącymi wierzytelności uprzywilejowanych i wierzytelności zabezpieczonych rzeczowo.

Sędzia-komisarz odpowiada za nadzór nad czynnościami podejmowanymi w związku z upadłością, zarządzaniem majątkiem i jego likwidacją. Na rozprawie sędzia-komisarz zgłasza wszelkie ewentualne spory oraz zarządza wdrożenie środków pilnych, niezbędnych do zabezpieczenia i zachowania składników masy upadłości. Sędzia-komisarz przewodniczy również zgromadzeniom wierzycieli upadłego.

Po ogłoszeniu upadłości przez sąd upadły przedsiębiorca traci prawo zarządu swoim majątkiem oraz nie może już regulować płatności lub zawierać umów ani podejmować innych czynności dotyczących tego majątku.

2. Nadmierne zadłużenie

Jeżeli chodzi o zobowiązania dłużnika i skutki wszczęcia postępowania wspólnej spłaty dla jego majątku, należy mieć na uwadze, że dłużnik poddany jest obowiązkowi należytego postępowania.

W okresie należytego postępowania dłużnik obowiązany jest:

współpracować z organami i podmiotami uczestniczącymi w postępowaniu poprzez wyrażenie zgody na dobrowolne podawanie wszelkich informacji

o swoim majątku, swoich dochodach i długach oraz wszelkich zmianach swojej sytuacji;

prowadzić, w miarę możliwości, działalność zarobkową w sposób odpowiadających swoim zdolnościom;

nie pogarszać swojej niewypłacalności oraz sumiennie podejmować czynności służące zmniejszeniu swojego zadłużenia;

nie faworyzować konkretnego wierzyciela, z wyjątkiem wierzycieli alimentacyjnych w zakresie zobowiązań bieżących, wynajmujących w zakresie zobowiązań bieżących z tytułu czynszu za lokal spełniający podstawowe potrzeby dłużnika, dostawców towarów i usług niezbędnych do prowadzenia godnego życia,

a także wierzycieli w zakresie egzekucji bieżących zobowiązań odszkodowawczych wynikających z popełnienia umyślnego przestępstwa z użyciem przemocy, wywołującego uszczerbek na zdrowiu;

wywiązywać się z podjętych w postępowaniu zobowiązań.

W postępowaniu przewidziano **dwa rodzaje organów** w zależności od tego, czy jest to **postępowanie ugodowe czy postępowanie sądowe**.

Postępowanie ugodowe prowadzi Komisja Mediacyjna. Członków Komisji Mediacyjnej powołuje minister. Komisja, w skład której wchodzi m.in.

przewodniczący i sekretarz, zbiera się co najmniej raz na kwartał. Kandydaci na członków Komisji Mediacyjnej mają obowiązek przedstawić stosowne

dokumenty, w tym m.in. zaświadczenia z rejestru karnego. Powołani członkowie mają prawny obowiązek zawiadomić ministra o wszelkich toczących się

przeciwko nim postępowaniach karnych lub o wydanych przeciwko nim wyrokach skazujących, co umożliwi mu wyznaczenie innych osób na ich miejsce.

Członkowie Komisji Mediacyjnej otrzymują diety w wysokości 10 EUR za jedno posiedzenie, zaś przewodniczący – w wysokości 20 EUR za jedno posiedzenie.

Komisja Mediacyjna rozstrzyga w szczególności w zakresie wniosków o wszczęcie postępowania oraz o dopuszczalności zgłoszonych wierzytelności.

Ponadto Komisja zatwierdza lub zmienia projekty zawartych uгод, które są jej przedkładane po zakończeniu czynności wyjaśniających przez Biuro Informacji i Porad w sprawach Nadmiernego Zadłużenia (zwane dalej „Biurem”).

Jeżeli w terminie sześciu miesięcy od dnia uwzględnienia przez Komisję wniosku o wszczęcie postępowania zainteresowane strony nie przyjmą

zapropionowanej ugody, Komisja sporządza protokół, w którym informuje o niepowodzeniu postępowania ugodowego. W terminie dwóch miesięcy od dnia

opublikowania tego protokołu w rejestrze dłużnik może wnieść do sądu okręgowego właściwego dla jego miejsca zamieszkania o wszczęcie sądowego

postępowania naprawczego. Jeżeli we wskazanym terminie dłużnik nie złoży takiego wniosku, ponowny wniosek o wszczęcie postępowania wspólnej spłaty zobowiązań będzie mógł złożyć dopiero po upływie dwóch lat od dnia ogłoszenia protokołu w rejestrze.

W razie wszczęcia **sądowego postępowania naprawczego** strony zostaną wezwane do stawiennictwa przed sądem pokoju, który może zażądać od nich

przedstawienia wszelkich dokumentów lub informacji umożliwiających ustalenie majątku dłużnika (jego aktywów i pasywów).

Na podstawie otrzymanych informacji sąd sporządza plan naprawczy, który obejmuje środki umożliwiające dłużnikowi uregulowanie zobowiązań. Sporządzony przez sąd plan naprawczy obowiązuje przez maksymalnie siedem lat i może zostać uchylony jedynie w nielicznych przypadkach (w szczególności gdy dłużnik nie przestrzega nałożonych na niego przez plan naprawczy zobowiązań).

3. Zarząd komisaryczny

W ramach zarządu komisarycznego dłużnik traci swoje uprawnienia decyzyjne na rzecz komisarzy (*commissaires*), których zadaniem jest sporządzenie spisu inwentarza oraz planu restrukturyzacyjnego albo planu likwidacji i podziału aktywów. Ponadto dłużnik nie może podejmować czynności, które utrudniałyby powołanym w tym postępowaniu komisarzom wykonywanie obowiązków.

4. Postępowanie układowe

W postępowaniu układowym dłużnik nie może sprzedać ani obciążyć hipoteką żadnego składnika majątku ani zaciągnąć jakiegokolwiek zobowiązania bez zgody sędziego delegowanego (*juge délégué*). Sędzia delegowany sporządza spis inwentarza i bada sytuację przedsiębiorstwa, w razie konieczności korzystając z pomocy biegłych.

5 Jakie przesłanki muszą zostać spełnione, aby można było dokonać potrącenia wierzytelności?

Poszczególne rodzaje postępowań, które wskazano powyżej, nie powodują wygaśnięcia wierzytelności uprzywilejowanych, z wyjątkiem postępowania układowego.

1. Postępowanie układowe

Wierzyciele posiadający wierzytelności zabezpieczone rzeczowo, którzy biorą udział w głosowaniu nad układem, tracą status wierzycieli uprzywilejowanych (art. 10 ustawy z dnia 14 kwietnia 1886 r.).

2. Postępowanie upadłościowe

Jeżeli chodzi o upadłość, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, jeżeli sąd ogłosił upadłość dłużnika, nie można już dokonać potrącenia ustawowego, sądowego ani umownego, nawet pomiędzy istniejącymi już wierzytelnościami, jeżeli do tej chwili nie spełniały jednego z trzech kryteriów, tj. bezsporności, wymagalności i jednorodności. Chociaż ogłoszenie upadłości może uniemożliwić dokonanie potrącenia ustawowego, nie należy stąd twierdzić, że taka sytuacja wystąpi w sposób bezwzględny lub z mocą wsteczną. Ogłoszenie upadłości nie wpływa na możliwość **potrącenia ustawowego**, jeżeli stosowne przesłanki zostały spełnione przed wszczęciem przez sąd postępowania upadłościowego. Sąd Apelacyjny (Cour d'appel) orzekł, że „znajdowanie się w okresie pomiędzy zaprzestaniem regulowania zobowiązań a wszczęciem postępowania nie stoi na przeszkodzie w dokonywaniu takich potrąceń. *Dokonanie potrącenia ustawowego jest możliwe mimo zaprzestania płatności. Nie stanowi ono czynności dłużnika, ponieważ potrącenie następuje bez jego wiedzy; taka sytuacja nie wchodzi w zakres zastosowania art. 445 kodeksu spółek handlowych*”.

Jeżeli chodzi o **potrącenie sądowe**, sąd nie może go ustanowić po wszczęciu postępowania zbiorowego. Można go jednak dokonać w okresie pomiędzy zaprzestaniem regulowania zobowiązań a wszczęciem postępowania, o ile postanowienie ustanawiające je uprawomocniło się (nie można już go zaskarżyć). Wówczas potrącenie staje się skuteczne dopiero w dniu wydania tego postanowienia.

Jeżeli chodzi o **potrącenie umowne**, jest ono oczywiście niedopuszczalne po wszczęciu postępowania zbiorowego. Nie można go dokonać również w okresie pomiędzy zaprzestaniem regulowania zobowiązań a wszczęciem postępowania, ponieważ zgodnie z art. 445 kodeksu spółek handlowych taki sposób świadczenia jest wadliwy i w konsekwencji powoduje nieważność czynności z mocy prawa [1].

Należy jednak mieć na uwadze, że w ustawie z dnia 5 sierpnia 2005 r. o zabezpieczeniach finansowych (loi du 5 août 2005 sur les garanties financières) przewidziano szczególne odstępstwa od opisanych powyżej zasad dotyczące np. umów potrącenia, które strony mogą zawrzeć w dniu wszczęcia postępowania dotyczącego niewypłacalności (lub nawet w późniejszym terminie – zob. art. 18 i nast. ustawy z dnia 5 sierpnia 2005 r. o zabezpieczeniach finansowych).

3. Zarząd komisaryczny

Jeżeli chodzi o zarząd komisaryczny, postępowanie układowe lub moratorium w spłacie zadłużenia, dokonywanie takich potrąceń po utracie przez dłużnika prawa do rozporządzania swoimi majątkiem oraz do wykonywania swoich praw jest niedopuszczalne.

[1] „La compensation comme garantie d'une créance sur un débiteur en faillite”, Pierre HURT, J.T., 2010, s. 30.

6 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na obowiązujące umowy, których stroną jest dłużnik?

Jednym z głównych problemów, z którymi borykają się syndycy po wszczęciu przez sąd postępowania upadłościowego, są obowiązujące umowy, które zostały zawarte przed ogłoszeniem upadłości. Przyjmuje się, że te obowiązujące umowy pozostają w mocy do czasu ich rozwiązania przez syndyka, z wyjątkiem umów o pracę, które w dniu ogłoszenia upadłości wygasają automatycznie [art. 12-1 kodeksu pracy (Code du travail)].

Rozważając możliwość tymczasowego dalszego obowiązywania takich umów, syndyk bierze pod uwagę interesy różnych stron. Jeżeli umowa zawiera postanowienia, zgodnie z którymi wygasa ona w razie ogłoszenia upadłości jednej ze stron, syndyk ma obowiązek zdecydować, czy zamierza zakwestionować zastosowanie tych postanowień (mając na uwadze, że ważność tych postanowień jest kwestią sporną; np. w Belgii w odniesieniu do umów najmu komercyjnego takie postanowienia uważa się za nieważne).

W każdym razie decyzja o utrzymaniu w mocy lub rozwiązaniu tych umów należy zasadniczo wyłącznie do syndyka. Jeżeli druga strona umowy zakwestionuje decyzję syndyka, powołując się na automatyczne wygaśnięcie umowy wskutek ogłoszenia upadłości kontrahenta, syndyk prawdopodobnie będzie zmuszony wziąć udział w postępowaniu sądowym, którego wynik jest niepewny, a które wiąże się z kolejnymi kosztami obciążającymi masę upadłości [1].

[1] Źródła: „Les procédures collectives au Luxembourg”, Yvette HAMILIUS i Brice HELLINCKX (autorzy rozdziału 3), Editions Larcier, 2014, s. 86.

7 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na postępowania wszczęte przez poszczególnych wierzycieli (z wyłączeniem zawisłych spraw sądowych)?

1. Postępowanie układowe, postępowanie upadłościowe, moratorium w spłacie zadłużenia i zarząd komisaryczny

Jeżeli chodzi o postępowanie układowe, postępowanie upadłościowe, moratorium w spłacie zadłużenia i zarząd komisaryczny, czynności egzekucyjne wobec przedsiębiorcy i jego majątku ulegają zawieszeniu. W Wielkim Księstwie Luksemburga nie ma jednak przepisów prawa zakazujących wierzycielom podejmowania czynności zmierzających do zachowania integralności majątku ich dłużnika.

We wszystkich tych postępowaniach dłużnik nie może swobodnie rozporządzać swoim majątkiem. „Od chwili wydania przez sąd orzeczenia o ogłoszeniu upadłości do chwili zamknięcia postępowania nie można skutecznie dokonać żadnej czynności prawnej wobec samego upadłego względem majątku, który wchodzi w skład masy upadłości” (Lux. 12 stycznia 1935 r., Pas. 14, s. 27). „Wierzyciele nieuprzywilejowani oraz wierzyciele posiadający ogólną wierzytelność uprzywilejowaną nie mogą w okresie upadłości pozwać upadłego ani nawet syndyka, lecz mają jedynie możliwość zgłoszenia wierzytelności lub wytoczenia powództwa o uznanie ich wierzytelności” (Cass. 13 listopada 1997 r., Pas. 30, s. 265).

W niektórych przypadkach można jednak podejmować pewne czynności w zakresie rozporządzania majątkiem – za aprobatą osoby wyznaczonej przez sąd gospodarczy (dotyczy to moratorium w spłacie zadłużenia lub zarządu komisarycznego).

Ponadto na mocy orzeczenia o ogłoszeniu upadłości długi, które nie były należne, stają się wymagalne, a odsetki od nich przestają być naliczane.

2. Nadmierne zadłużenie

Jeżeli chodzi o postępowanie wspólnej spłaty zobowiązań, uwzględnienie przez Komisję Mediacyjną wniosku dłużnika powoduje automatyczne zawieszenie wszelkich czynności egzekucyjnych prowadzonych przeciwko majątkowi dłużnika, z wyjątkiem czynności dotyczących zobowiązań alimentacyjnych. Ponadto przestają być naliczane odsetki, a długi, które nie były należne, stają się wymagalne.

Jeżeli postępowanie ugodowe zakończy się niepowodzeniem, sąd pokoju prowadzący postępowanie może zawiesić wszelkie czynności egzekucyjne na tych samych warunkach co wskazane powyżej.

8 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na dalsze rozpoznanie sprawy sądowej zawisłej w momencie wszczęcia postępowania upadłościowego?

Jeżeli chodzi o postępowania sądowe będące w toku w chwili wszczęcia przez sąd postępowania dotyczącego niewypłacalności, syndyk może je kontynuować. W takich przypadkach powodowie powinni jednak włączyć syndyka do postępowania, jako jedyne uprawnionego do skutecznej reprezentacji upadłego dłużnika.

Jeżeli sąd uzna roszczenia wobec dłużnika, wierzyciele, którzy wnieśli przeciw niemu powództwa przed ogłoszeniem upadłości, uzyskują zabezpieczenie (*titre*), które będą mogli wykorzystać w postępowaniu likwidacyjnym majątku dłużnika. Egzekucja przymusowa tego tytułu nie jest jednak możliwa, ponieważ wskutek ogłoszenia upadłości dłużnik traci prawo zarządu swoim majątkiem.

9 Czym charakteryzuje się co do zasady udział wierzycieli w postępowaniu upadłościowym?

1. Postępowanie upadłościowe

Wierzycieli powiadamia się o upadłości ich dłużnika, publikując zawiadomienie o upadłości w co najmniej jednej gazecie wydawanej w Luksemburgu. Następnie wierzyciele powinni zgłosić wierzycielności wraz z zabezpieczeniami (*titres*) w sekretariacie sądu okręgowego właściwego w sprawach gospodarczych w terminie określonym w orzeczeniu o ogłoszeniu upadłości. Urzędnik sądowy rejestruje wierzycielności i wydaje potwierdzenie ich przyjęcia. Zgłoszenia wierzycielności powinny być podpisane. Należy w nich podać nazwiska, imiona, wykonywane zawody i adresy wierzycieli oraz kwoty wierzycielności, ich podstawy oraz wszelkie gwarancje lub zabezpieczenia związane z wierzycielnością. Następnie poszczególne wierzycielności są weryfikowane w obecności syndyka, upadłego dłużnika i sędziego-komisarza.

W razie sporów w ramach tej procedury sąd może wezwać wierzycieli do stawiennictwa w celu wyjaśnienia szczegółów dotyczących przysługujących im wierzycielności oraz ich podstaw lub dokładnej kwoty podczas przesłuchania (*examen contradictoire*).

Jeżeli syndyk ustalił, że są aktywa w majątku dłużnika, które można podzielić między wierzycieli, wzywa ich do stawienia się na posiedzeniu, podczas którego przedstawia sprawozdanie rachunkowe, zaś wierzyciele mają możliwość wyrażenia opinii na temat planu podziału.

Jeżeli aktywa są niewystarczające, sąd wydaje postanowienie o zamknięciu postępowania upadłościowego.

Jeżeli syndyk nie wywiązał się ze swoich obowiązków w sposób zadowalający wierzycieli, mogą oni wnieść zażalenie do sędziego-komisarza, który w razie potrzeby może powołać innego syndyka.

2. Zarząd komisaryczny

W ramach zarządu komisarycznego komisarzy mają obowiązek przedstawić wierzycielom szczegółowe informacje na temat planu restrukturyzacyjnego lub planu likwidacji majątku.

Wierzyciele mogą zostać wówczas poproszeni o przedstawienie uwag. W terminie 15 dni od dnia uzyskania tych informacji wierzyciele powinni poinformować sekretariat o swojej decyzji dotyczącej przyjęcia planu. Nie można go wdrożyć, jeżeli na jego przyjęcie nie zgodzi się ponad połowa wierzycieli, których wierzycielności stanowią więcej niż połowę pasywów dłużnika.

3. Postępowanie układowe

W postępowaniu układowym zwołuje się zgromadzenie wierzycieli, aby umożliwić im omówienie propozycji układowych przedstawionych przez sędziego delegowanego. W związku z tym wierzyciele powinni zgłosić swoje wierzycielności i określić, czy przyjmują propozycje układowe.

Następnie wierzyciele mogą również przedstawić uwagi na posiedzeniu zorganizowanym w celu przyjęcia układu. Mogą oni również złożyć zażalenie na postanowienie w sprawie zatwierdzenia układu, jeżeli nie zostali zaproszeni na zgromadzenie wierzycieli lub jeżeli zagłosowali przeciwko przyjęciu propozycji układowych.

4. Nadmierne zadłużenie

W postępowaniu ugodowym w pierwszej kolejności wierzyciele powinni zgłosić swoje wierzycielności do Biura Informacji i Porad w sprawach Nadmiernego Zadłużenia. Następnie wierzyciele mogą czynnie uczestniczyć w procesie przyjęcia ugody przez to Biuro.

W dalszej kolejności Komisja Mediacyjna w sprawach Nadmiernego Zadłużenia zwołuje zgromadzenie wierzycieli i przedstawia propozycje zawarte w ugodzie. Aby ugodę można było uznać za przyjętą, za jej przyjęciem powinno opowiedzieć się co najmniej 60% wierzycieli, których wierzycielności stanowią 60% wszystkich wierzycielności. Brak stanowiska wierzycieli oznacza udzielenie zgody.

10 W jaki sposób zarządca może wykorzystać aktywa masy upadłości dłużnika lub nimi rozporządzać?

Syndycy w postępowaniu upadłościowym reprezentują zarówno upadłego, jak i ogół wierzycieli. W ramach tych podwójnych kompetencji nie tylko odpowiadają oni za zarządzanie majątkiem upadłego, ale mają również prawo nadzoru – jako powodowie lub pozwani – nad wszelkimi czynnościami podejmowanymi w celu zachowania majątku, który ma służyć jako zabezpieczenie interesów wierzycieli, a także do odzyskania lub pomnożenia tego majątku we wspólnym interesie wierzycieli (Sąd Apelacyjny, 2 lipca 1880 r., Pas. 2, s. 49).

Syndyk może podejmować wszelkie czynności względem wspólnego zabezpieczenia wierzycieli, którym jest majątek upadłego, tj. czynności służące odzyskaniu, ochronie lub likwidacji tego majątku (Sąd Apelacyjny, 25 lutego 2015 r., Pas. 37, s. 483).

Jeżeli chodzi o umowy, które obowiązywały po wydaniu przez sąd orzeczenia o ogłoszeniu upadłości, syndyk ma obowiązek zdecydować, czy umowy te należy rozwiązać, czy też – jeżeli mogą przynieść zysk – lepszym rozwiązaniem byłoby ich utrzymanie w mocy w celu późniejszej spłaty zobowiązań upadłego.

11 Jakie wierzycielności mogą być zgłoszone do masy upadłości dłużnika oraz w jaki sposób traktuje się roszczenia powstałe po wszczęciu postępowania upadłościowego?

Wszyscy wierzyciele powinni zgłosić swoje wierzycielności niezależnie od ich rodzaju oraz bez względu na to, czy są one wierzycielnościami uprzywilejowanymi. Wyjątkiem w tym postępowaniu są jednak wierzycielności masy upadłości, tj. wierzycielności, które powstały po wszczęciu postępowania upadłościowego oraz w związku z prowadzeniem tego postępowania (np. koszty wynagrodzenia syndyka, czynsz należny po ogłoszeniu upadłości itd.).

Jeżeli chodzi o wierzycielności masy upadłości powstałe po wszczęciu przez sąd postępowania dotyczącego niewypłacalności i które wynikają z zarządu tą masą lub kontynuowania niektórych działań przedsiębiorstwa w upadłości, są one zaspokajane przed podziałem pozostałych aktywów pomiędzy wierzycieli masy. Wierzycielności masy upadłości mają zatem we wszystkich przypadkach pierwszeństwo przed wierzycielnościami pozostałymi.

12 Jakie zasady obowiązują przy zgłaszaniu, weryfikacji i uznaniu wierzycielności?

1. Postępowanie upadłościowe

W postępowaniu upadłościowym orzeczenie o ogłoszeniu upadłości publikuje się na różne sposoby (w prasie, wpis w rejestrze prowadzonym w sądzie gospodarczym), tak aby wierzyciele upadłego dłużnika mogli dowiedzieć się o sytuacji dłużnika oraz się ujawnić (art. 472 kodeksu spółek handlowych).

Następnie wierzyciele powinni zgłosić swoje wierzytelności w sekretariacie sądu gospodarczego oraz przedłożyć dokumenty na ich potwierdzenie (art. 496 kodeksu spółek handlowych).

Formularz, za pomocą którego wierzyciele mogą zgłosić swoje wierzytelności, jest dostępny w internecie pod adresem: <http://www.justice.public.lu/fr/creances/declaration-creance/index.html>

Syndyk odpowiedzialny za likwidację masy weryfikuje wierzytelności i może je kwestionować (art. 500 kodeksu spółek handlowych).

Każda zakwestionowana zgłoszona wierzytelność podlega rozpatrzeniu przez sąd.

Jeżeli jednak zaistnieją kwestie sporne należące do kategorii spraw nierozpatrywanych przez sąd okręgowy orzekający w sprawach gospodarczych, podlegają one rozpoznaniu przez właściwy sąd, który wyda orzeczenie co do istoty sprawy. Kieruje się je również do rozpoznania przez sąd okręgowy właściwy w sprawach gospodarczych, który zgodnie z art. 504, określa, do jakiej wysokości roszczeń wierzyciel sporny może brać udział w negocjowaniu układu (art. 502).

2. Postępowanie układowe

W postępowaniu układowym dłużnik, który wnosi o zawarcie układu, ma obowiązek wskazać we wniosku dane osobowe i adresy wierzycieli oraz kwoty ich wierzytelności (art. 3 ustawy z dnia 14 kwietnia 1886 r.).

Wierzyciele otrzymują przesyłką poleconą zawiadomienie (art. 8 ustawy z 14 kwietnia 1886 r.) zawierające wezwanie do udziału w zgromadzeniu wierzycieli w celu głosowania nad układem.

Wezwanie to publikuje się również w prasie.

Na zgromadzeniu tym wierzyciele zgłaszają swoje wierzytelności, podając ich wysokość.

Jak wskazano powyżej, wierzyciele zabezpieczeni rzeczowo, którzy biorą udział w głosowaniu nad układem, tracą status wierzycieli uprzywilejowanych (art. 10 ustawy z dnia 14 kwietnia 1886 r.).

3. Moratorium w spłacie zadłużenia

Jeżeli chodzi o moratorium w spłacie zadłużenia dłużnik również ma obowiązek przedstawić wykaz wierzycieli, podając ich siedzibę lub miejsca zamieszkania wraz z kwotami przysługujących im wierzytelności.

Wezwanie do udziału w zgromadzeniu przesyła się wierzycielom przesyłką poleconą (art. 596 kodeksu spółek handlowych). Wezwanie to ogłasza się również w prasie.

Na zgromadzeniu, na które wierzyciele zostali wezwani, są oni obowiązani zgłosić przysługujące im wierzytelności, wskazując ich kwoty (art. 597 kodeksu spółek handlowych).

4. Zarząd komisaryczny

W ramach zarządu komisarycznego wierzytelności nie zgłasza się, ani nie przyjmuje. We wniosku o ustanowienie zarządu komisarycznego dłużnik wskazuje sądowi dane swoich wierzycieli.

Następnie sąd zawiadamia tych wierzycieli o planie restrukturyzacyjnym lub planie likwidacji aktywów sporządzonym przez wyznaczonych przez sąd komisarzy.

5. Postępowanie oddłużeniowe

W terminie jednego miesiąca od dnia ogłoszenia zawiadomienia dotyczącego wspólnej spłaty zobowiązań wierzyciele nadmiernie zadłużonego dłużnika obowiązani są **zgłosić przysługujące im wierzytelności do Biura Informacji i Porad w sprawach Nadmiernego Zadłużenia**.

Zgłoszenie wierzytelności wymaga spełnienia kryteriów określonych w art. 6 i 7 rozporządzenia Wielkiego Księcia z dnia 17 stycznia 2014 r. wykonującego ustawę z dnia 8 stycznia 2013 r. o nadmiernym zadłużeniu (règlement grand-ducal du 17 janvier 2014 portant exécution de la loi du 8 janvier 2013 concernant le surendettement).

Wierzyciele mogą skorzystać z [formularza zgłoszenia](#).

Dopuszczalność zgłaszanych wierzytelności bada Komisja Medycyjna.

13 Jakie zasady obowiązują przy podziale funduszy masy upadłości? W jaki sposób ustala się hierarchę roszczeń i praw wierzycieli?

Zgodnie z podstawową zasadą prawa upadłościowego każdy wierzyciel otrzymuje taki sam udział, proporcjonalnie do kwoty przysługującej mu wierzytelności.

Niektórych wierzycieli zabezpieczonych lub wierzycieli uprzywilejowanych, zaspokaja się w pierwszej kolejności.

Wierzyciele uprzywilejowani są zaspokajani w kolejności określonej w ustawie, zgodnej z porządkiem publicznym (właściciele wynajmujący nieruchomości, wierzyciele hipoteczni, wierzyciele zabezpieczeni zastawem na przedsiębiorstwie, a w szczególności Skarb Państwa w najszerszym rozumieniu tego pojęcia).

Co do zasady syndyk stosuje przepisy art. 2096–2098 oraz art. 2101 i art. 2102 kodeksu cywilnego (Code civil).

Syndyk ma obowiązek zweryfikować każdą wierzytelność, stosując przepisy prawa i orzecznictwo.

Aktywa netto przysługujące wierzycielom nieuprzywilejowanym należy podzielić w sposób proporcjonalny zgodnie z art. 561 akapit pierwszy kodeksu spółek handlowych.

Po zapoznaniu się z wysokością opłat określonych przez sąd oraz kwoty pozostałej do podziału między wierzycieli nieuprzywilejowanych i ustaleniu przez sąd kolejności wierzycieli uprzywilejowanych syndyk sporządza plan podziału aktywów, który w pierwszej kolejności przedkłada sędziemu-komisarzowi.

Zgodnie z art. 533 kodeksu spółek handlowych syndyk przesyła przesyłką poleconą wszystkim wierzycielom wezwanie na posiedzenie w celu przedstawienia im sprawozdania finansowego. Do tego wezwania syndyk załącza kopię planu podziału aktywów.

Wezwanie na posiedzenie doręcza upadłemu komornik sądowy (*huissier*) lub ogłasza się je w jednej z luksemburskich gazet.

Jeżeli zaden z wierzycieli nie zakwestionuje sprawozdania finansowego syndyka, syndyk sporządza protokół z posiedzenia na podstawie planu podziału aktywów i przedkłada go do podpisu sędziemu-komisarzowi oraz sekretarzowi (*greffier*).

Po przedstawieniu sprawozdania finansowego syndyk spłaca wierzycieli.

14 Jakie są przesłanki oraz skutki zakończenia postępowania upadłościowego (w szczególności w drodze układu)?

1. Postępowanie upadłościowe

W postępowaniu upadłościowym po dokonaniu spłat syndyk może złożyć wniosek o zamknięcie postępowania upadłościowego, będący dla sądu podstawą do jego zakończenia.

Zgodnie z art. 536 kodeksu spółek handlowych wierzyciele nie mogą dochodzić roszczeń od upadłego, którego sąd nie uznał za winnego doprowadzenia do swojej upadłości wskutek niedbalstwa lub umyślnego działania, co stanowi czyn zagrożony odpowiedzialnością karną, chyba że w ciągu siedmiu lat od dnia wydania orzeczenia o zamknięciu postępowania z powodu niewystarczających aktywów jego sytuacja majątkowa ulegnie poprawie.

Zgodnie z art. 586 kodeksu spółek handlowych upadły, który w pełni wywiązał się ze wszystkich wymagalnych zobowiązań, głównych, jak i odsetek i kosztów, może uzyskać rehabilitację, wnosząc o to do Sądu Najwyższego (Cour supérieure de justice).

2. Postępowanie układowe, moratorium w spłacie zadłużenia, zarząd komisaryczny

Jeżeli chodzi o postępowanie układowe, moratorium w spłacie zadłużenia oraz zarząd komisaryczny, sąd zamyka postępowanie orzeczeniem o zastosowaniu odpowiedniego środka.

Sąd może nałożyć na upadłego dłużnika sankcje przewidziane w kodeksie cywilnym lub w kodeksie karnym.

Jeżeli sąd uzna, że upadły doprowadził do swojej upadłości, dopuszczając się rażącego niedbalstwa, może zakazać mu prowadzenia działalności gospodarczej, czy to bezpośrednio, czy za pośrednictwem innej osoby. Zakaz ten dotyczy również objęcia w spółce funkcji pozwalającej na podejmowanie w niej decyzji.

Inne sankcje przewidziane w kodeksie cywilnym, które sąd może nałożyć w odniesieniu do upadłości spółek handlowych, obejmują możliwość rozszerzenia upadłości na osoby sprawujące funkcje kierownicze w spółce oraz możliwość wytoczenia powództwa na podstawie art. 1382 i 1383 kodeksu cywilnego (odpowiedzialność odszkodowawcza na zasadach ogólnych), a także art. 59 i 192 ustawy o spółkach handlowych (loi sur les sociétés commerciales). Sąd może nałożyć na upadłego również sankcje przewidziane w kodeksie karnym (bankructwo przestępcze).

W postępowaniu układowym dłużnik, który skorzystał z tego trybu, ma obowiązek spłacić zobowiązania względem wierzycieli, jeżeli jego sytuacja majątkowa poprawiła się (art. 25 ustawy z dnia 14 kwietnia 1886 r. o postępowaniu układowym).

W postępowaniu układowym nie bierze się pod uwagę następujących kategorii zobowiązań:

podatków i innych należności wobec państwa;

wierzytelności uprzywilejowanych i zabezpieczonych hipotekami lub zastawami;

zobowiązań alimentacyjnych.

15 Jakie prawa przysługują wierzycielom po zakończeniu postępowania upadłościowego?

Jeżeli po zamknięciu postępowania dotyczącego niewypłacalności pozostały aktywa, wierzyciele otrzymują pełne kwoty lub proporcjonalną część kwot przysługujących im wierzytelności zgodnie z warunkami podziału, które sąd przyjął w orzeczeniu zamykającym postępowanie.

Jeżeli sąd nie uznał upadłego za winnego przestępstwa bankructwa zwykłego albo podstępnego, wierzyciele nie mogą dochodzić od niego swoich roszczeń, chyba że w ciągu siedmiu lat od dnia wydania orzeczenia zamykającego postępowanie upadłościowe sytuacja majątkowa dłużnika poprawiła się.

Wierzyciele mogą również wytoczyć powództwo na podstawie art. 1382 i 1383 kodeksu cywilnego, powołując się na odpowiedzialność odszkodowawczą na zasadach ogólnych osób sprawujących funkcje kierownicze w podmiocie upadłym, lub powództwo na podstawie art. 59 i 192 ustawy o spółkach handlowych (odpowiedzialność dyrektorów i członków zarządu w zakresie sprawowanego mandatu).

16 Kto ponosi koszty postępowania upadłościowego łącznie z poniesionymi wydatkami?

Koszty wniosku o ogłoszenie upadłości stanowią część kosztów masy upadłości.

Ponieważ są to koszty poniesione w związku z prowadzeniem postępowania upadłościowego, pokrywa się je z masy upadłości przed podziałem przez syndyka pozostałych aktywów pomiędzy poszczególnych wierzycieli.

W art. 1 i 2 ustawy z dnia 29 marca 1893 r. o pomocy prawnej i postępowaniu upadłościowym (loi du 29 mars 1893 concernant l'assistance judiciaire et la procédure en débet) określono poszczególne koszty wynikające z wymogów formalnych postępowania dotyczącego niewypłacalności oraz uregulowano kolejność ich pokrywania, w razie gdy aktywa są niewystarczające.

Właściwy sąd okręgowy ustala wynagrodzenie syndyka na podstawie rozporządzenia Wielkiego Księcia z dnia 18 lipca 2003 r. (règlement grand-ducal du 18 juillet 2003).

Syndyk ma obowiązek sporządzić zestawienie kosztów i wynagrodzenia na podstawie odzyskanych aktywów i złożyć je w sądzie okręgowym właściwym w sprawach gospodarczych.

W art. 536-1 akapit drugi kodeksu spółek handlowych określono, że koszty i wynagrodzenia w postępowaniach upadłościowych zakończonych z powodu niewystarczających aktywów pokrywa Administracja Podatków Pośrednich (Administration de l'Enregistrement) na warunkach określonych w ustawie z dnia 29 marca 1893 r. o pomocy prawnej i postępowaniu upadłościowym.

17 Jakie są zasady dotyczące nieważności, zaskarżenia lub względnej bezskuteczności czynności prawnych dokonanych ze szkodą dla ogółu wierzycieli?

1. Postępowanie upadłościowe

Wydając orzeczenie o ogłoszeniu upadłości, sąd może postanowić, że datą zaprzestania regulowania przez upadłego zobowiązań jest data wcześniejsza od daty ogłoszenia upadłości. Data ta nie może jednak zostać określona wcześniej niż w okresie sześciu miesięcy poprzedzających wydanie tego orzeczenia.

Aby zapewnić ochronę interesów wierzycieli, okres pomiędzy zaprzestaniem regulowania zobowiązań a wydaniem tego orzeczenia określa się mianem „**stanu niewypłacalności**”.

Niektóre czynności dokonane w tym okresie, które mogą naruszać prawa wierzycieli, będą **nieważne**. Chodzi tutaj w szczególności o:

wszelkie czynności, których przedmiotem są rzeczy ruchome lub nieruchomości zbyte przez upadłego pod tytułem darmym lub odpłatnie – za cenę sprzedaży, która jest wyraźnie niższa niż wartość danego składnika majątkowego;

wszelkie świadczenia w gotówce lub świadczenia dokonane przelewem bankowym, w ramach umowy sprzedaży, potrącenia lub w inny sposób w celu uregulowania długów jeszcze niewymagalnych;

wszelkie świadczenia inne niż w gotówce lub świadczenia dokonane za pomocą weksli w celu spłaty długów wymagalnych;

wszelkie hipoteki lub wszelkie inne prawa rzeczowe przyznane przez dłużnika na poczet długów zaciągniętych przed zaprzestaniem regulowania zobowiązań.

Jeżeli chodzi o inne czynności, zasada nieważności nie jest jednak stosowana automatycznie.

W związku z tym niektóre **świadczenia dokonane przez dłużnika** na poczet długów wymagalnych oraz wszelkie inne czynności odpłatne w stanie niewypłacalności mogą być nieważne, jeżeli zostanie udowodnione, że osoby trzecie, na rzecz których tych świadczeń dokonano lub które negocjowały z upadłym, **wiedziały o zaprzestaniu przez dłużnika regulowania zobowiązań**.

Jeżeli wierzyciel wie, że dłużnik nie jest w stanie regulować swoich zobowiązań, nie może podejmować działań w celu zapewnienia sobie uprzywilejowanego traktowania z naruszeniem interesów ogółu wierzycieli.

 Hipoteki i prawa uprzywilejowane (droits d'hypothèque et de privilège), które zostały skutecznie uzyskane, można zarejestrować do dnia wydania przez sąd orzeczenia o ogłoszeniu upadłości. Prawa zarejestrowanie w ciągu **10 dni poprzedzających dzień zaprzestania regulowania zobowiązań** lub po upływie tego okresu mogą jednak zostać uznane za nieważne, jeżeli od dnia sporządzenia aktu notarialnego ustanawiającego hipotekę do dnia rejestracji upłynęło ponad 15 dni.

Ponadto wszelkie **czynności dokonane podstępnie lub świadczenia dokonane ze szkodą dla wierzycieli**, tj. takie, których dłużnik dokonał, będąc w pełni świadomym szkody, jaką te czynności lub świadczenia wyrządzą wierzycielowi (tj. obniżenie wartości masy upadłości, niezastosowanie się do kolejności zaspokajania wierzytelności itd.), są nieważne bez względu na datę ich dokonania.

Pojęcie stanu niewypłacalności nie ma zastosowania do **umów o ustanowienie zabezpieczenia finansowego** ani do **przyszłych wierzytelności przeniesionych na jednostkę specjalnego przeznaczenia do celów sekurytyzacji**.

2. Postępowanie układowe

W postępowaniu układowym dłużnik nie może przenieść ani obciążyć hipoteką żadnego składnika majątku. Nie może także zaciągnąć żadnych zobowiązań bez zgody sędziego delegowanego.

3. Zarząd komisaryczny

Od dnia wydania przez sąd orzeczenia dotyczącego wyznaczenia sędziego delegowanego w celu sporządzenia spisu inwentarza przedsiębiorstwa przedsiębiorca nie może – pod rygorem nieważności takich czynności – przenosić ruchomych składników majątkowych, ustanawiać na nich zastawów ani hipotek, zaciągać w związku z nimi zobowiązań ani przyjmować takich składników bez pisemnej zgody sędziego delegowanego.

Należy również pamiętać, że zgodnie z ustawą o zarządzie komisarycznym przedsiębiorca, który zataił część swojego majątku, zawyżył kwotę swoich zobowiązań lub dopuścił do udziału w postępowaniu wierzycieli, którzy zawyżyli kwotę przysługujących im wierzytelności, podlegają odpowiedzialności karnej.

4. Nadmierne zadłużenie

W stosownych przypadkach sędzia może wyznaczyć osoby odpowiedzialne za udzielenie pomocy socjalnej lub edukacyjnej bądź wsparcia w zakresie zarządzania finansami w celu zapewnienia, by część dochodu dłużnika, której nie przeznaczono na spłatę długów, została wykorzystana zgodnie z jej przeznaczeniem.

W ramach swoich obowiązków służbowych osoby te są upoważnione do stosowania wszelkich środków, aby zapobiec wykorzystaniu tej części dochodów do celów niezgodnych z jej przeznaczeniem lub zapobiec naruszeniu interesów gospodarstwa domowego dłużnika.

Ostatnia aktualizacja: 22/05/2019

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Upadłość - Węgry

1 Wobec jakiego podmiotu można wszcząć postępowanie upadłościowe?

Postępowania w związku z niewypłacalnością wobec osób prawnych reguluje ustawa XLIX z 1991 r. o postępowaniu upadłościowym i likwidacyjnym (ustawa o upadłości).

Ustawa o upadłości reguluje dwa rodzaje postępowań w związku z niewypłacalnością: postępowanie upadłościowe i postępowanie likwidacyjne.

Postępowanie **upadłościowe** jest postępowaniem restrukturyzacyjnym, którego celem jest zawieszenie płatności dokonywanych przez dłużnika, któremu grozi niewypłacalność, w celu zawarcia ugody, jak również podjęcia próby wykonania ugody w celu przywrócenia jego wypłacalności.

Postępowanie **likwidacyjne** jest postępowaniem, którego celem jest zaspokojenie roszczeń wierzycieli zgodnie z przepisami szczególnymi, gdy niewypłacalny dłużnik zostaje zlikwidowany bez następcy prawnego, w postępowaniu mającym na celu podział całej masy upadłości dłużnika między wierzycieli. Postępowanie likwidacyjne musi jednak zostać zakończone, jeżeli dłużnik spłaci wszystkie swoje długi i koszty postępowania lub jeżeli zawarł umowę ze swoimi wierzycielami w sprawie warunków restrukturyzacji zadłużenia – zatwierdzoną następnie przez sąd.

Prawo przewiduje na przykład przepisy szczególne, w tym częściowo klauzule derogacyjne, w odniesieniu do węgierskich oddziałów przedsiębiorstw z siedzibami statutowymi za granicą, organizacji społeczeństwa obywatelskiego i przedsiębiorstw sektora finansowego (instytucji kredytowych, przedsiębiorstw finansowych, zakładów ubezpieczeń, firm inwestycyjnych, publicznych składów).

Postępowania upadłościowe nie można wszcząć wobec przedsiębiorstw sektora finansowego, ale organy nadzorcze mogą interweniować już na wczesnych etapach pogarszania się sytuacji finansowej takich przedsiębiorstw, aby uniknąć ich niewypłacalności; ponadto konieczne jest utworzenie funduszy (fundusz odszkodowawczy, fundusz ochrony inwestorów, fundusz gwarantowania depozytów) w celu ochrony klientów i wypłacania im odszkodowań.

W przypadku przedsiębiorstw sektora finansowego Węgierski Bank Narodowy, w ramach swoich kompetencji jako organu nadzoru finansowego, może wystąpić do sądu o ogłoszenie upadłości takich przedsiębiorstw po cofnięciu zezwolenia dla danego przedsiębiorstwa na prowadzenie działalności.

Ustawa o organizacjach społeczeństwa obywatelskiego zawiera pewne odstępstwa dotyczące postępowania upadłościowego i likwidacyjnego wobec organizacji społeczeństwa obywatelskiego (stowarzyszeń, fundacji); w przeciwnym razie zastosowanie mają przepisy ustawy o upadłości.

Postępowanie w przedmiocie restrukturyzacji zadłużenia osób fizycznych (upadłość konsumencka)

Ustawa CV z 2015 r. o restrukturyzacji zadłużenia osób fizycznych weszła w życie w dniu 1 września 2015 r. Celem ustawy jest określenie ram prawnych restrukturyzacji zadłużenia przy jednoczesnym zapewnieniu ochrony przed upadłością przez współpracę dłużnika z jego wierzycielami. Ustawa chroni przede wszystkim dłużników hipotecznych, w szczególności tych, którzy mają długoterminowe zaległości, mają wielu wierzycieli, a ich nieruchomości mieszkalna może być przedmiotem sprzedaży przymusowej.

Postępowanie rozpoczyna się jako postępowanie pozasądowe i jest koordynowane przez pierwszego wierzyciela hipotecznego. Sądowe postępowanie upadłościowe wszczyna się wyłącznie w przypadku braku porozumienia pozasądowego. W pierwszej kolejności celem postępowania sądowego jest również osiągnięcie ugody, ale jeżeli nie zostanie ona przegłosowana, sąd ustala warunki restrukturyzacji zadłużenia.

Rząd utworzył Państwowy Urząd ds. Niewypłacalności Rodzin. Organizacja ta odgrywa istotną rolę w postępowaniu w przedmiocie restrukturyzacji zadłużenia. Urząd ds. Niewypłacalności Rodzin sprawdza, czy dłużnik spełnia wymogi ustawowe, prowadzi państwowy rejestr danych dotyczących postępowań i zatrudnia syndyków masy upadłości rodziny. Syndycy masy upadłości rodziny realizują na rzecz sądu zadania z zakresu przygotowania i wsparcia w toku restrukturyzacji zadłużenia przed sądem, wykonują postanowienia sądu, zapewniają wsparcie dłużnikowi, nadzorują zarząd majątkiem dłużnika oraz dokonują sprzedaży zbywalnych składników majątku dłużnika i zaspokojenia wierzycieli.

W rezultacie udanej restrukturyzacji zadłużenia nie można dochodzić od dłużnika długów umorzonych w toku postępowania, zaś wierzyciele otrzymują określoną część swoich wierzytelności w przewidywalnym terminie.

Postępowanie w przedmiocie restrukturyzacji zadłużenia osób fizycznych nie zostało jeszcze notyfikowane na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/848.

Zgodnie z ustawą o upadłości o wszczęcie **postępowania upadłościowego** może wnioskować zadłużony podmiot, jeżeli uzyska zgodę swojego głównego organu decyzyjnego; w takim postępowaniu obowiązuje przymus adwokacki. Dłużnik nie może złożyć takiego wniosku, jeżeli toczy się przeciwko niemu postępowanie upadłościowe lub jeżeli sąd pierwszej instancji nakazał likwidację dłużnika. Warunki i terminy składania nowego wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego są następujące: zaspokojenie roszczeń wierzyciela, które istniały lub powstały w trakcie poprzedniego postępowania upadłościowego, upływ dwóch lat od zakończenia ostatniego postępowania upadłościowego lub, jeżeli poprzedni wniosek został odrzucony z urzędu, upływ jednego roku od ogłoszenia orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie.

Co do zasady, jeżeli dłużnik jest niewypłacalny, **postępowanie likwidacyjne** może zostać wszczęte na wniosek dłużnika bądź wierzycieli lub – w niektórych przypadkach określonych w ustawie o upadłości – z urzędu przez sąd. W ustawie o upadłości wyraźnie określono, kto może wnieść wniosek o postępowanie likwidacyjne, i ustalono zasady postępowania wszczynanego na wniosek lub z urzędu.

W obu przypadkach jest to **postępowanie zbiorowe w przedmiocie restrukturyzacji zadłużenia** – wierzyciele dłużnika muszą uczestniczyć w postępowaniu i nie mogą ubiegać się o zaspokojenie swoich roszczeń w inny sposób ani w innym postępowaniu prowadzonym przeciwko dłużnikowi.

2 Jakie przesłanki muszą zostać spełnione, aby można było wszcząć postępowanie upadłościowe?

Postępowanie upadłościowe:

Wniosek o wszczęcie postępowania upadłościowego może złożyć dyrektor dłużnika; obowiązuje przymus adwokacko-radcowski.

W każdym momencie wobec dłużnika można wszcząć tylko jedno postępowanie upadłościowe i nie może on być również podmiotem toczącego się postępowania likwidacyjnego. Nowe postępowanie upadłościowe można wszcząć jedynie wówczas, gdy dłużnik spłacił swoje długi, których dochodzono we wcześniejszym postępowaniu, a od tego czasu upłynęły mniej niż dwa lata. Jeżeli sąd z urzędu odrzucił poprzedni wniosek o wszczęcie postępowania upadłościowego z powodu braków formalnych, nowego postępowania upadłościowego nie można wszcząć przez rok.

Postępowanie likwidacyjne

Wniosek o wszczęcie postępowania likwidacyjnego może złożyć dłużnik, wierzyciel, syndyk, który uczestniczył we wcześniejszym dobrowolnym postępowaniu likwidacyjnym, oraz, w przypadkach przewidzianych prawem, sąd lub organ administracyjny. Na przykład sąd wszczyna postępowanie likwidacyjne, jeżeli w postępowaniu upadłościowym nie osiągnięto ugody lub jeżeli sąd gospodarczy – w ramach swojej właściwości w zakresie kontroli legalności rejestrów publicznych – nakazuje rozwiązanie spółki, która poważnie naruszyła przepisy prawa.

3 Jakie aktywa należą do masy upadłości? W jaki sposób rozporządza się aktywami, które zostały nabyte przez dłużnika lub zostały na niego przeniesione w toku postępowania upadłościowego?

Majątek dłużnika wchodzący w skład masy upadłości jest sumą wszystkich aktywów trwałych i obrotowych w rozumieniu przepisów dotyczących rachunkowości.

Każde zwiększenie majątku w trakcie postępowania upadłościowego również wchodzi w skład masy upadłości.

Dłużnik zachowuje prawa związane z zarządem majątkiem wchodzącym w skład masy upadłości, ale odbywa się to pod nadzorem syndyka.

W postępowaniu likwidacyjnym dłużnik nie zachowuje praw związanych z zarządem masą upadłości – prawa te są przenoszone na likwidatora. Likwidator jest przedstawicielem prawnym zadłużonego podmiotu i pod nadzorem sądu wpisuje do rejestru i klasyfikuje wierzytelności wierzycieli, dokonuje likwidacji aktywów i podziału zysków między wierzycieli.

4 Jakie uprawnienia przysługują odpowiednio dłużnikowi i zarządcy?

W rozumieniu ustawy o upadłości **dłużnikiem** w postępowaniu upadłościowym i likwidacyjnym może być podmiot gospodarczy wskazany w ustawie.

W postępowaniu upadłościowym dłużnik sam wnosi o wszczęcie postępowania i może kontynuować działalność gospodarczą. Kadra kierownicza i właściciele dłużnika nie są ograniczeni w wykonywaniu swoich praw, ale prawa te są wykonywane bez uszczerbku dla praw przysługujących syndykowi na mocy prawa. Dłużnik rejestruje i klasyfikuje wierzytelności we współpracy z syndykiem, wraz z którym przygotowuje program i propozycję w sprawie negocjacji dotyczących zawarcia układu w celu przywrócenia lub zachowania wypłacalności. Układ obejmuje porozumienie między dłużnikiem a wierzycielami dotyczące warunków spłaty zadłużenia i wszystkich innych kwestii, które dłużnik i wierzyciele uważają za istotne do celów restrukturyzacji.

W odniesieniu do postępowania upadłościowego lub likwidacyjnego do dnia wszczęcia takiego postępowania **wierzyciel** oznacza osobę posiadającą zaległe roszczenia pieniężne lub majątkowe, które wynikają z prawomocnego i wykonalnego orzeczenia sądu lub ostatecznej i wykonalnej decyzji organu publicznego bądź które są uznawane lub niekwestionowane przez dłużnika. W postępowaniu upadłościowym wierzyciel oznacza również osobę, której wierzytelność, która stała się wymagalna w trakcie postępowania upadłościowego lub po jego zakończeniu, została zarejestrowana przez syndyka, a w postępowaniu likwidacyjnym osobę, której wierzytelność została zarejestrowana przez likwidatora.

Syndyk w postępowaniu upadłościowym jest osobą prawną wyznaczoną przez sąd, która jest upoważniona do wykonywania zadań zarządcy. Syndyk ma obowiązek wyznaczyć swojego pracownika o odpowiednich kwalifikacjach do wykonywania wspomnianych zadań. Obowiązkiem tej osoby jest monitorowanie działalności gospodarczej dłużnika w celu uzgodnienia układu przy jednoczesnym zwróceniu uwagi na interesy wierzycieli, wpisywanie wierzytelności wierzycieli do rejestru, współpraca w zakresie opracowywania propozycji układu i kontrasygnowanie protokołów decyzji przyjmowanych podczas negocjacji dotyczących zawarcia układu.

Likwidatorem jest podmiot likwidacyjny wyznaczony przez sąd (tj. osoba prawna uprawniona do wykonywania zadań zarządcy), który jest przedstawicielem prawnym likwidowanego podmiotu. Jednocześnie zapewnia on wykonanie praw wierzycieli i przejmuje zadania powierzone mu na podstawie przepisów prawa. Prawo nakłada na likwidatorów surowe wymagania osobowe i zawodowe oraz narzuca im obowiązek regularnego doskonalenia zawodowego.

Likwidator wyznacza zarządcę w postępowaniu w związku z niewypłacalnością do przeprowadzenia czynności likwidacyjnych.

Nazwę likwidatora oraz imię i nazwisko zarządcy w postępowaniu w związku z niewypłacalnością wpisuje się również do sądowego rejestru osób prawnych.

Postępowania upadłościowe i likwidacyjne są nieprocesowymi postępowaniami cywilnymi prowadzonymi przed sądem. W sprawach nieuregulowanych w ustawie o upadłości zastosowanie mają przepisy kodeksu postępowania cywilnego, z odstępstwami wynikającymi ze specyfiki postępowania nieprocesowego. Postępowanie upadłościowe wszczyna sąd, zaś postępowanie likwidacyjne wszczyna sąd w wyniku ogłoszenia upadłości dłużnika lub w innych przypadkach określonych w prawie bądź na wniosek innego sądu, organu publicznego lub syndyka. Po wszczęciu postępowania sąd wyznacza syndyka lub likwidatora z wykazu likwidatorów. W przypadku wszczęcia postępowania likwidacyjnego sąd wyznacza na wniosek wierzycieli likwidatora, który posiada uprawnienia tymczasowego zarządcy, w celu nadzorowania działalności dłużnika do chwili zarządzenia likwidacji.

Sprzeciw zgłoszony wobec działań lub zaniechań ze strony syndyka lub likwidatora jest rozpatrywany przez sąd. W razie niezgodnych z prawem działań lub zaniechań sąd nakazuje syndykowi lub likwidatorowi prowadzenie działań zgodnie z prawem; w razie naruszenia prawa syndyk lub likwidator jest wyłączony z postępowania, a w jego miejsce wyznacza się nowego syndyka lub likwidatora.

W postępowaniu upadłościowym dłużnik korzysta z ochrony przed upadłością: postępowanie egzekucyjne przeciwko niemu zostaje zawieszane, a on sam korzysta z zawieszenia płatności lub moratorium na spłatę wcześniej zaciągniętych długów.

Jeżeli większość podmiotów przewidziana w ustawie o upadłości zatwierdzi ugodę i jeżeli ugoda spełnia wymogi ustawowe, sąd zatwierdza taką ugodę, a tym samym staje się ona wiążąca dla dłużnika.

Jeżeli ugoda nie zostanie zawarta, sąd zarządza likwidację dłużnika z urzędu.

Dłużnik i wierzyciele mogą osiągnąć porozumienie również w postępowaniu likwidacyjnym. Sąd wyznacza datę negocjacji dotyczących zawarcia układu w postępowaniu likwidacyjnym; jeżeli ugoda zostanie przegłosowana i będzie zgodna z prawem, sąd ją zatwierdzi. W postępowaniu likwidacyjnym warunkiem zatwierdzenia dobrowolnej ugody jest ustanie niewypłacalności dłużnika na podstawie ugody oraz rozliczenie wierzytelności uprzywilejowanych, jak również dostępność środków na pokrycie takich wierzytelności.

Sąd orzeka o zakończeniu lub umorzeniu postępowania upadłościowego lub likwidacyjnego.

Jeżeli w wyniku zakończenia postępowania likwidacyjnego dłużnik zostaje bez następcy prawnego, po otrzymaniu zawiadomienia z sądu sąd gospodarczy wykreśla zlikwidowanego dłużnika z rejestru działalności gospodarczej lub, w zależności od przypadku, z rejestru organizacji społeczeństwa obywatelskiego. W postępowaniu likwidacyjnym wypłata wynagrodzenia pracowników jest gwarantowana przez Funduszu Gwarancji Wynagrodzeń na warunkach określonych w ustawie o Funduszu Gwarancji Wynagrodzeń.

Skutki prawne wszczęcia postępowania:

Zgodnie z ustawą o upadłości w postępowaniu upadłościowym sąd, na wniosek dłużnika, podejmuje działania w celu ogłoszenia w oficjalnym biuletynie handlowym informacji o udzieleniu niezwłocznego **tyczasowego zawieszenia płatności**. Następnie wniosek jest rozpatrywany co do istoty sprawy, po czym sąd oddala wniosek z urzędu w przypadkach przewidzianych prawem lub, w przeciwnym razie, wszczyna postępowanie upadłościowe. Postępowanie upadłościowe rozpoczyna się od publikacji postanowienia sądu w tej sprawie w oficjalnym biuletynie handlowym. Wszczęcia postępowania upadłościowego powoduje, że **płatności dłużnika zostają zawieszane** z tytułu zaspokojenia roszczeń pieniężnych. Okres ten kończy się (z kilkoma wyjątkami) drugiego dnia roboczego następującego po 120 dniu o godzinie 00:00 i może zostać przedłużone maksymalnie o 365 dni. W okresie zawieszenia płatności reguluje się wyłącznie wierzytelności określone w ustawie, nie występują skutki prawne niewykonania lub opóźnienia w wykonaniu zobowiązań płatniczych, a odzyskiwanie należności pieniężnych od dłużnika zostaje zawieszane, tak aby dłużnik miał rzeczywistą możliwość opracowania programu przywrócenia wypłacalności i spłaty swoich długów.

Jeżeli sąd ogłosi niewypłacalność dłużnika w związku z wystąpieniem którejkolwiek **przyczyny niewypłacalności** określonej w ustawie, zarządza w drodze orzeczenia likwidację dłużnika, a po uprawomocnieniu się orzeczenia wyznacza likwidatora w drodze postanowienia ogłoszonego w oficjalnym biuletynie handlowym, w którym publikuje się również wezwanie wierzycieli do zgłoszenia ich wierzytelności. Prawa własności ustają w chwili wszczęcia postępowania likwidacyjnego, którego celem jest ochrona składników masy upadłości, zaś od dnia rozpoczęcia likwidacji czynności prawnych względem majątku dłużnika może dokonywać wyłącznie likwidator, który działa jako przedstawiciel dłużnika. Z dniem wszczęcia postępowania likwidacyjnego wszystkie długi podmiotu gospodarczego stają się wymagalne.

Celem likwidacji jest podział wszystkich składników majątku dłużnika między jego wierzycieli; należy również zakończyć postępowanie egzekucyjne dotyczące majątku będącego przedmiotem postępowania likwidacyjnego. Postępowania procesowe i nieprocesowe wszczęte przed dniem rozpoczęcia likwidacji są kontynuowane przed sądem orzekającym w sprawie. Po wszczęciu likwidacji wszelkie roszczenia pieniężne względem masy upadłości mogą być zaspokojone tylko w postępowaniu likwidacyjnym. Zakazy cesji i obciążania nieruchomości lub innych składników majątku dłużnika ustają w dniu rozpoczęcia likwidacji, natomiast z dniem sprzedaży majątku ustają prawa wykupu i opcje kupna oraz prawa hipoteczne. Osoba, której przysługują określone uprawnienia, może zaspokoić swoje roszczenie z kaucji gwarancyjnej złożonej przez dłużnika do dnia rozpoczęcia likwidacji, ale pozostała jej część musi zostać przekazana likwidatorowi.

5 Jakie przesłanki muszą zostać spełnione, aby można było dokonać potrącenia wierzytelności?

W postępowaniu likwidacyjnym każdy wierzyciel może dochodzić roszczeń od dłużnika wyłącznie przez przystąpienie do postępowania; nie można wnieść o potrącenie na drodze pozasądowej, z wyjątkiem kompensowania upadłościowego stosowanego na podstawie międzynarodowych konwencji handlowych. Jeżeli jednak między wierzycielem a dłużnikiem toczy się postępowanie sporne, wierzyciel może dokonać potrącenia swoich długów wobec dłużnika z wierzytelnościami, które zgłosił w toku tego postępowania.

6 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na obowiązujące umowy, których stroną jest dłużnik?

Wszczęcie postępowania likwidacyjnego samo w sobie nie wywołuje skutków prawnych polegających na rozwiązaniu umów, które zostały wcześniej zawarte przez dłużnika. W toku postępowania umowy mogą zostać rozwiązane, przy czym w postępowaniu upadłościowym odbywa się to pod nadzorem syndyka, a w postępowaniu likwidacyjnym dokonuje tego likwidator jako przedstawiciel prawny dłużnika. Likwidator ma prawo rozwiązać umowę ze skutkiem natychmiastowym lub od niej odstąpić.

7 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na postępowania wszczęte przez poszczególnych wierzycieli (z wyłączeniem zawisłych spraw sądowych)?

Nie można dochodzić egzekucji z majątku dłużnika, a wierzyciel, któremu przysługują prawa z tytułu ograniczonego prawa rzeczowego, nie może sprzedać majątku będącego przedmiotem zabezpieczenia (*zálog*); wierzytelności zaspokajane są w postępowaniu upadłościowym.

8 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na dalsze rozpoznanie sprawy sądowej zawisłej w momencie wszczęcia postępowania upadłościowego?

Postępowania wszczęte uprzednio są kontynuowane przed sądami, przed które wytoczono powództwo. Jeżeli dłużnik przegrał sprawę, strona wygrywająca uczestniczy w postępowaniu likwidacyjnym jako wierzyciel. Jeżeli dłużnik wygrał sprawę, majątek dłużnika lub kwoty należne dłużnikowi zostają włączone do masy upadłości. Szereg przepisów ustawy o upadłości nakłada na syndyka lub likwidatora obowiązek informowania wierzycieli.

9 Czym charakteryzuje się co do zasady udział wierzycieli w postępowaniu upadłościowym?

Wierzyciele mogą utworzyć zgromadzenia wierzycieli lub wybrać przedstawiciela wierzycieli, z którymi likwidator musi się konsultować i których musi informować oraz którzy muszą w sposób wyraźny lub dorozumiany wyrazić zgodę na dokonanie niektórych czynności.

10 W jaki sposób zarządca może wykorzystać aktywa masy upadłości dłużnika lub nimi rozporządzać?

Likwidator może sprzedać majątek dłużnika oferentowi proponującemu najwyższą cenę w ramach procedury sprzedaży publicznej za pośrednictwem zweryfikowanego portalu sprzedaży w internecie.

11 Jakie wierzytelności mogą być zgłoszone do masy upadłości dłużnika oraz w jaki sposób traktuje się roszczenia powstałe po wszczęciu postępowania upadłościowego?

Zarówno w przypadku wcześniejszych długów, jak i długów powstałych po wszczęciu postępowania upadłościowego, wierzyciel może dochodzić swoich roszczeń, zgłaszając je w postępowaniu upadłościowym lub likwidacyjnym jako wierzyciel.

12 Jakie zasady obowiązują przy zgłaszaniu, weryfikacji i uznaniu wierzytelności?

Zarządca (syndyk w postępowaniu upadłościowym lub likwidator w postępowaniu likwidacyjnym) wpisuje do rejestru wierzytelności wierzyciela i zgłasza wierzytelności sporne do sądu, który prowadzi postępowanie upadłościowe lub likwidacyjne.

13 Jakie zasady obowiązują przy podziale funduszy masy upadłości? W jaki sposób ustala się hierarchę roszczeń i praw wierzycieli?

Likwidator przeznacza wpływy ze sprzedaży majątku będącego przedmiotem zabezpieczenia (*zálog*) – po potrąceniu określonych wydatków – na spłatę wierzyciela korzystającego z tego zabezpieczenia. Pozostałą kwotę dzieli się między wierzycieli zgodnie z podziałem masy upadłościowej, uwzględniając kolejność zaspokajania wierzycieli określoną w ustawie o upadłości, i w oparciu o śródkresowy bilans likwidacyjny lub bilans zamknięcia likwidacji.

Wpływy ze sprzedaży innych aktywów mogą zostać podzielone po zatwierdzeniu śródkresowego bilansu likwidacyjnego lub bilansu zamknięcia likwidacji, z uwzględnieniem zatwierdzonego przez sąd planu podziału majątku i kolejności zaspokajania wierzycieli określonej w ustawie o upadłości.

14 Jakie są przesłanki oraz skutki zakończenia postępowania upadłościowego (w szczególności w drodze układu)?

Dłużnik może zawrzeć ugodę z wierzycielami zarówno w postępowaniu upadłościowym, jak i w postępowaniu likwidacyjnym. Jeżeli uгода jest zgodna z prawem, sąd zatwierdza ją i orzeka zakończenie postępowania. W takich przypadkach dłużnik kontynuuje swoją działalność. Roszczenia wierzycieli są zaspokajane w sposób i w zakresie określonym w ugodzie, a dłużnik jest zwolniony z obowiązku zapłaty nadwyżki.

15 Jakie prawa przysługują wierzycielom po zakończeniu postępowania upadłościowego?

W postępowaniu upadłościowym zakończonym w wyniku ugody zatwierdzonej sąd roszczenia wierzycieli zaspokajają się w sposób i zgodnie z harmonogramem przewidzianym w ugodzie. Jeżeli dłużnik nie przestrzega postanowień ugody, wierzyciele mogą złożyć wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego lub o likwidację dłużnika.

16 Kto ponosi koszty postępowania upadłościowego łącznie z poniesionymi wydatkami?

Wierzyciele uiszczają opłatę rejestracyjną. Złożenie wniosku o wszczęcie postępowania w związku z upadłością (postępowania upadłościowego lub likwidacyjnego) podlega opłacie. Pozostałe koszty i wydatki ponosi dłużnik.

17 Jakie są zasady dotyczące nieważności, zaskarżenia lub względnej bezskuteczności czynności prawnych dokonanych ze szkodą dla ogółu wierzycieli?

Likwidator lub wierzyciele mogą zakwestionować takie transakcje w drodze wytoczenia powództwa oraz zażądać stwierdzenia bezskuteczności transakcji. Majątek odzyskany w ten sposób przez dłużnika zalicza się do masy upadłości.

Likwidator lub wierzyciele mogą wnieść pozew przeciwko byłym członkom kadry kierowniczej dłużnika w związku z ich działaniami na szkodę interesów wierzycieli, opierając się na tym, że po zaistnieniu sytuacji stwarzającej ryzyko niewypłacalności byli członkowie kadry kierowniczej nie uwzględnili interesów wierzycieli przy wykonywaniu swoich funkcji kierowniczych, zmniejszając w ten sposób majątek podmiotu gospodarczego i utrudniając pełne zaspokojenie roszczeń wierzycieli, lub nie uregulowali opłat środowiskowych. W przypadku udowodnienia tych faktów były członek kadry kierowniczej dłużnika musi wypłacić odszkodowanie wierzycielom za wyrządzone szkody.

Ostatnia aktualizacja: 03/12/2018

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Upadłość - Malta

1 Wobec jakiego podmiotu można wszcząć postępowanie upadłościowe?

Postępowanie upadłościowe (spółki kapitałowe) i postępowanie w związku z niewypłacalnością (spółki osobowe i przedsiębiorcy)

Zgodnie z prawem krajowym można wyróżnić dwie kategorie podmiotów, w odniesieniu do których można wszcząć postępowanie upadłościowe, tj. spółki handlowe i przedsiębiorców. W odniesieniu do tych dwóch kategorii podmiotów stosuje się różne przepisy. Do spółek handlowych zaliczamy spółki jawne (*partnerships en nom collectif*), spółki komandytowe (*partnerships en commandite*) oraz spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.

Postępowanie upadłościowe można wszcząć przeciwko wszystkim wymienionym powyżej kategoriom osób (fizycznych i prawnych), jednak w takim przypadku zastosowanie będą miały odmienne procedury, zasady i przepisy. Postępowanie w związku z niewypłacalnością (rozdział 13 Zbioru praw Malty) można bowiem wszcząć przeciwko spółkom jawnym i spółkom komandytowym oraz przeciwko przedsiębiorcom. Do celów postępowania w związku z niewypłacalnością spółki jawne i spółki komandytowe uznaje się za przedsiębiorców. Termin „przedsiębiorca” został zdefiniowany w rozdziale 13 i oznacza dowolną osobę, która – z racji wykonywanego zawodu – prowadzi we własnym imieniu działalność gospodarczą; termin ten obejmuje również wszelkiego rodzaju spółki handlowe.

Postępowanie restrukturyzacyjne (przywrócenie rentowności spółki)

Wobec spółek kapitałowych można wszcząć postępowanie restrukturyzacyjne w trybie art. 327–329B rozdziału 386 – ustawa o spółkach z 1995 r.

2 Jakie przesłanki muszą zostać spełnione, aby można było wszcząć postępowanie upadłościowe?

Postępowanie upadłościowe (spółki kapitałowe)

Spółka kapitałowa, która nie jest w stanie regulować swoich zobowiązań, może – na podstawie stosownej uchwały zgromadzenia wspólników lub rady dyrektorów bądź na wniosek dowolnego z jej obligatariuszy, wierzyciela lub wierzycieli bądź udziałowca lub udziałowców odpowiedzialnych z racji częściowo opłaconych udziałów – wystąpić do sądu o rozwiązanie spółki, a następnie o przeprowadzenie jej likwidacji. W tym kontekście należy spełnić następujące warunki określone w art. 214 ust. 2 lit. a) ppkt (ii) rozdziału 386.

Spółkę kapitałową uznaje się za niezdolną do regulowania swoich zobowiązań:

- jeżeli wymagalne zadłużenie spółki pozostało w całości lub częściowo niespłacone po upływie dwudziestu czterech tygodni od dnia wykonania skierowanego przeciwko spółce tytułu wykonawczego z wykorzystaniem dowolnego środka egzekucyjnego wskazanego w art. 273 kodeksu organizacji i postępowania cywilnego; lub
- jeżeli zostanie udowodnione w sposób zadowalający dla sądu, że spółka nie jest w stanie regulować swoich zobowiązań, w tym również zobowiązań warunkowych i przyszłych.

Sąd zapewni stronom możliwość przedstawienia argumentów, po czym rozstrzygnie, czy istnieją przesłanki ogłoszenia upadłości – jeżeli tak, sąd nakaże rozwiązanie spółki, a za datę ogłoszenia upadłości spółki zostanie uznana data wniesienia do sądu wniosku w trybie art. 223 rozdziału 386.

W okresie między wydaniem przez sąd postanowienia o rozwiązaniu spółki w przypadku upadłości a wniesieniem do sądu wniosku o ogłoszenie upadłości sąd może w dowolnym momencie powołać zarządcę tymczasowego i powierzyć mu obowiązek zarządzania majątkiem lub działalnością spółki, w zależności od uprawnień przyznanych mu przez sąd w postanowieniu, na mocy którego został on powołany. Zarządca tymczasowy pełni swoją funkcję do chwili wydania postanowienia o likwidacji lub do chwili oddalenia wniosku o przeprowadzenie likwidacji, chyba że zrezygnuje on z pełnienia powierzonych mu funkcji lub zostanie odwołany przez sąd z uzasadnionych przyczyn przed upływem tego terminu.

Upadłość – dobrowolna likwidacja z udziałem wierzycieli

Poza sytuacją opisaną powyżej spółka kapitałowa może dobrowolnie poddać się likwidacji, jeżeli członkowie rady dyrektorów spółki uznają, że aktywa spółki są niewystarczające do pokrycia jej zobowiązań – w takim przypadku zostanie zwołane zgromadzenie wierzycieli w celu powołania syndyka masy upadłości (*insolvency practitioner*) (lub komisji likwidacyjnej), który cieszy się zaufaniem wierzycieli i który będzie odpowiedzialny za przeprowadzenie likwidacji spółki bez konieczności wszczynania postępowania sądowego. Stosowne przepisy w tym zakresie zawiera rozdz. 386 art. 277 i nast.

Postępowanie restrukturyzacyjne (przywrócenie rentowności spółki)

Wniosek do sądu o wszczęcie postępowania restrukturyzacyjnego (w rozumieniu art. 329B, rozdz. 386) może złożyć spółka na podstawie nadzwyczajnej uchwały wspólników, członkowie rady dyrektorów działający na podstawie uchwały rady dyrektorów lub wierzyciele spółki, których wierzytelności stanowią ponad połowę wszystkich wierzytelności spółki, jeżeli spółka nie jest w stanie regulować swoich zobowiązań lub jeżeli istnieje duże prawdopodobieństwo, że nie będzie tego w stanie uczynić. Podobnie jak powyżej, spółkę kapitałową uznaje się za niezdolną do regulowania swoich zobowiązań:

- jeżeli wymagalne zadłużenie spółki pozostało w całości lub częściowo niespłacone po upływie dwudziestu czterech tygodni od dnia wykonania skierowanego przeciwko spółce tytułu wykonawczego z wykorzystaniem dowolnego środka egzekucyjnego wskazanego w art. 273 kodeksu organizacji i postępowania cywilnego; lub
- jeżeli zostanie udowodnione w sposób zadowalający dla sądu, że spółka nie jest w stanie regulować swoich zobowiązań, w tym zobowiązań warunkowych i przyszłych.

Korzystanie przez syndyka z uprawnień przewidzianych w niniejszym artykule w postępowaniu likwidacyjnym prowadzonym przez sąd podlega kontroli ze strony sądu, przy czym każdy wierzyciel lub wspólnik odpowiedzialny z racji częściowo opłaconych udziałów likwidowanej spółki może zwrócić się do sądu w kwestii jakiegokolwiek faktycznego lub potencjalnego wykonania któregokolwiek z tych uprawnień.

W okresie przejściowym między wydaniem przez sąd postanowienia o rozwiązaniu spółki w postępowaniu upadłościowym a wniesieniem do sądu wniosku o ogłoszenie upadłości, jeżeli sąd powołał zarządcę tymczasowego, uprawnienia członków kadry kierowniczej spółki wygasają w zakresie, w jakim sąd powierzył takiemu zarządcy obowiązek zarządzania majątkiem lub działalnością spółki, w zależności od uprawnień przyznanych mu przez sąd w postanowieniu, na podstawie którego powołano zarządcę tymczasowego.

Postępowanie restrukturyzacyjne (przywrócenie rentowności spółki)

Jeżeli chodzi o przepisy art. 329B ust. 6 lit. a), rozdz. 386, w okresie, w którym obowiązuje postanowienie o przywróceniu rentowności (restrukturyzacji), spółka kapitałowa kontynuuje swoją zwykłą działalność pod nadzorem nadzorczy szczególnego (*special controller*).

Nadzorca szczególny musi być osobą fizyczną, co do której sąd potwierdzi, że dysponuje ona udokumentowanymi kwalifikacjami i doświadczeniem w zarządzaniu przedsiębiorstwami, jest kompetentna do objęcia tej funkcji i wyraża zgodę na jej objęcie, a także stwierdzi brak konfliktu interesów w związku z jej powołaniem.

Wynagrodzenie nadzorczy szczególnego pokrywa spółka. W postanowieniu o powołaniu nadzorczy szczególnego sąd wyznacza termin nieprzekraczający dziesięciu dni roboczych od dnia wydania postanowienia o przywróceniu rentowności spółki kapitałowej, w którym spółka musi wnieść określoną kwotę pieniężną do sądu lub zapewnić inną stosowną gwarancję lub inne odpowiednie rozwiązanie, które sąd uzna za wystarczające do pokrycia wynagrodzenia nadzorczy szczególnego oraz opłat związanych z jego powołaniem.

Z chwilą powołania nadzorczy szczególnego zawieszają się wszelkie uprawnienia przysługujące spółce zgodnie z jakimikolwiek przepisami prawa lub zgodnie z postanowieniami jej aktu założycielskiego i statutu lub umowy spółki, chyba że nadzorca szczególny udzieli zgody na wykonywanie takich uprawnień przez spółkę; zgoda taka może mieć charakter ogólny albo może dotyczyć ściśle określonych uprawnień. W braku takiej zgody nadzorczy szczególnemu przysługują wszystkie wspomniane powyżej uprawnienia.

Co do zasady nadzorca szczególny jest uprawniony do:

- sprawowania pieczy lub kontroli nad wszystkimi składnikami majątku spółki kapitałowej, co oznacza, że staje się on odpowiedzialny za zarządzanie i sprawowanie nadzoru nad czynnościami podejmowanymi przez spółkę, jej działalnością gospodarczą i składnikami jej majątku;
- odwoływania – po uprzednim poinformowaniu sądu – dowolnego dyrektora spółki i powoływania dowolnej osoby fizycznej na stanowisko osoby zarządzającej spółką;
- zatrudniania osób w celu świadczenia usług operacyjnych lub administracyjnych i obciążania spółki kosztami związanymi z koniecznością pokrycia wynagrodzenia tych osób oraz kosztów związanych z ich zatrudnieniem; oraz
- zwoływania wszelkich zgromadzeń wspólników lub wierzycieli spółki.

Ponadto po uprzednim uzyskaniu wyrażonej zgody sądu nadzorca szczególny jest uprawniony do:

- zaciągania dowolnych zobowiązań obciążających spółkę na okres dłuższy niż sześć miesięcy;
- rozwiązywania stosunku pracy z pracownikami spółki w zakresie, w jakim uzna to za konieczne do zapewnienia kontynuowania działalności przez spółkę w całości lub części.

Postępowanie w związku z niewypłacalnością (spółki osobowe i przedsiębiorcy)

Jak wyjaśniono powyżej, w odniesieniu do przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą we własnym imieniu oraz spółek osobowych prawem właściwym są przepisy tytułu kodeksu spółek handlowych dotyczące niewypłacalności.

Jeżeli chodzi o uprawnienia zarządcy w postępowaniu w związku z niewypłacalnością, zarządcę takiego określa się mianem „administratora” (*curator*). Termin ten odnosi się do osoby lub osób, które sąd uzna za kompetentne do rzetelnego wywiązywania się z obowiązków związanych z pełnieniem tej funkcji, przy czym administratorem może być również krewny upadłego lub jego wierzyciel.

Administrator w ramach wykonywania swoich obowiązków przejmuje cały majątek upadłego oraz wszelkiego rodzaju prawa przysługujące upadłemu.

Ponadto administrator podejmuje wszelkie niezbędne kroki w celu zabezpieczenia praw upadłego wobec jego dłużników, a także dokonuje wpisu w rejestrze publicznym wszelkich zastawów ustanowionych na majątku dłużników upadłego. Administrator odpowiada wobec upadłego za podejmowane przez siebie działania.

Do obowiązków administratora należy również wytaczanie powództw o zapłatę długów należnych upadłemu, ale zgodnie z prawem administratorzy nie mogą zawierać żadnych układów ani kierować żadnymi sprawami do arbitrażu bez uzyskania pisemnej zgody większości wierzycieli (biorąc pod uwagę wysokość przysługujących im wierzytelności) oraz zezwolenia sędziego.

W terminie miesiąca od wydania postanowienia o ogłoszeniu upadłości administrator sporządza spis inwentarza majątku upadłego.

Każdy wierzyciel ma prawo do wglądu w tego rodzaju spis, a upadły jest zobowiązany do udzielenia pomocy w jego sporządzeniu.

Spis inwentarza zawiera faktyczny wykaz składników majątku upadłego wraz z ich opisem i wyceną.

Administrator nie może rozporządzać majątkiem bez zgody sądu, a całe postępowanie jest poddane kontroli publicznej. Sporządza się wykaz zysków ze sprzedaży dokonanej przez administratora w imieniu upadłego lub spółki osobowej; należy również należycie udokumentować wszystkie rachunki i faktury.

Do uprawnień sądu należy żądanie od administratorów, upadłego i wierzycieli przedstawienia pod przysięgą wszelkich informacji, jakie sąd może uznać za niezbędne.

Jeżeli chodzi o uprawnienia dłużnika (pod tym pojęciem rozumiana jest upadła osoba fizyczna lub spółka osobowa), dłużnik ma prawo nadzorować, czy administrator prowadzi sprawy związane z niewypłacalnością prawidłowo i zgodnie z prawem.

Dłużnik ma prawo do poinformowania sądu o nieprawidłowościach, jeżeli tego rodzaju czynności podejmowane przez administratora nie są zgodne z warunkami ustalonymi w orzeczeniu sądu lub jeżeli jego sprawy są prowadzone w sposób niewłaściwy.

Księgi i dokumentacja upadłego są dostępne do wglądu w każdym czasie, co oznacza również, że dłużnik ma prawo do zapoznawania się z czynnościami podejmowanymi przez administratora powołanego przez sąd, ich kontrolowania i nadzorowania.

Dłużnik jest również uprawniony na mocy prawa do otrzymywania regularnego wsparcia tytułem środków utrzymania, co oznacza, że sąd umożliwi przydzielenie dłużnikowi przez administratora środków pochodzących z jego własnego majątku, które będą stanowiły środki utrzymania dla dłużnika oraz jego rodziny, o ile nie istnieje domniemanie, że upadły działał w sposób nieuczciwy.

5 Jakie przesłanki muszą zostać spełnione, aby można było dokonać potrącenia wierzytelności?

Postępowanie upadłościowe i postępowanie restrukturyzacyjne (spółki kapitałowe) / postępowanie w związku z niewypłacalnością (spółki osobowe i przedsiębiorcy)

Zgodnie z rozdziałem 459 wszelkie postanowienie dotyczące nettingu upadłościowego lub wszelkie inne postanowienia umowne przewidujące potrącenie lub kompensowanie kwot należnych od jednej ze stron na rzecz drugiej strony w odniesieniu do kredytów wzajemnych, długów wzajemnych lub innych wzajemnych transakcji lub dotyczące tych kwestii są wykonalne zgodnie z ich warunkami, zarówno przed wystąpieniem stanu niewypłacalności lub

ogłoszeniem upadłości, jak i w późniejszym terminie, w odniesieniu do długów wzajemnych, kredytów wzajemnych lub innych wzajemnych transakcji, które zaciągnięto lub przeprowadzono przed wystąpieniem stanu niewypłacalności u jednej ze stron lub ogłoszeniem upadłości przez jedną ze stron, wobec:

- a) stron umowy;
- b) każdego poręczyciela lub każdej osoby udzielającej zabezpieczenia na rzecz którejkolwiek ze stron umowy;
- c) zarządcy, syndyka, administratora, nadzorcy, nadzorcy szczególnego lub jakiegokolwiek innego podmiotu działającego na rzecz którejkolwiek ze stron umowy; oraz
- d) wierzycieli stron umowy.

Powyższe zasady nie mają zastosowania do żadnych umów w zakresie nettingu upadłościowego, które zawarto w czasie, w którym druga strona wiedziała lub powinna była wiedzieć o złożeniu wniosku o rozwiązanie i likwidację spółki kapitałowej z powodu upadłości lub o tym, że spółka kapitałowa podjęła kroki formalne zgodnie z prawem właściwym w celu doprowadzenia do jej rozwiązania i likwidacji z powodu upadłości.

Nie mają one również zastosowania wówczas, gdy upadła strona jest osobą fizyczną (a nie przedsiębiorcą) lub spółką handlową inną niż spółka kapitałowa (spółką jawną lub spółką komandytową), a druga strona wiedziała lub powinna była wiedzieć o zdarzeniach o tym samym charakterze, co zdarzenia wskazane w poprzednim akapicie, związanych z upadłą stroną.

Żadnego uprawnienia lub pełnomocnictwa przyznanego w umowie w zakresie wykonania jakiegokolwiek postanowienia dotyczącego nettingu upadłościowego nie można odwołać poprzez złożenie oświadczenia o niewypłacalności lub upadłości przez jakąkolwiek inną stronę umowy.

Rozdział ten stanowi ponadto, że niezależnie od przepisów jakiegokolwiek innego prawa krajowego nic nie ogranicza ani nie opóźnia zastosowania żadnego z postanowień umownych przewidujących potrącenie lub kompensowanie, które w przeciwnym wypadku byłyby skuteczne, lub dotyczących potrącenia lub kompensowania, przy czym żadne orzeczenie wydane przez sąd, żaden warrant, nakaz sądowy ani inne podobne orzeczenie wydane przez sąd lub inny organ ani żadne postępowanie nie wywołują skutków w tym względzie. Niezależnie jednak od postanowień zawartych w niniejszym akapicie żadna przesłanka nie może uniemożliwić zastosowania jakiegokolwiek innego prawa, które sprawiłoby, że kompensowanie lub potrącenie w danym przypadku byłoby nieskuteczne z powodu oszustwa lub z jakichkolwiek innych podobnych względów, ani zapewnić skuteczności kompensowania lub potrącenia, jeżeli jakiegokolwiek postanowienie umowy zawartej między zainteresowanymi stronami powodowałoby nieważność kompensowania lub potrącenia z powodu oszustwa lub z jakiegokolwiek innego podobnego względu.

Prawo przewiduje, że strony umowy mogą zgodnie z prawem:

uzgodnić dowolny system lub mechanizm, który umożliwiłby im przekształcenie zobowiązania niepieniężnego w zobowiązanie pieniężne o równoważnej wartości oraz wycenę takiego zobowiązania do celów jakiegokolwiek potrącenia lub kompensowania;

uzgodnić kurs wymiany lub inną metodę wykorzystywaną do ustalenia kursu wymiany, który będzie stosowany w celu przeprowadzenia wszelkich potrąceń lub dokonania kompensacji, jeżeli kwoty, w stosunku do których należy zastosować potrącenie lub kompensowanie, są wyrażone w różnych walutach, oraz ustalić walutę, w której należy dokonać płatności kwoty netto;

uzgodnić, że dowolne transakcje lub inne czynności przeprowadzone zgodnie z jakąkolwiek umową, określone indywidualnie lub przez odniesienie do rodzaju lub klasy transakcji lub czynności, traktowane są jako pojedyncza transakcja lub czynność do celów związanych z postanowieniami umownymi dotyczącymi potrącenia lub kompensowania i że wszystkie tego rodzaju transakcje lub operacje traktowane są jako pojedyncza transakcja lub czynność przeprowadzana przez strony lub ewentualnego zarządcę, syndyka, administratora, nadzorcę lub nadzorcę szczególnego lub inny podmiot działający na rzecz stron oraz dowolny sąd.

6 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na obowiązujące umowy, których stroną jest dłużnik?

Postępowanie upadłościowe (spółki kapitałowe)

Przepisy art. 303 rozdz. 386 przewidują, że przywileje, zastawy (*hypothec*) lub inne obciążenia, przeniesienie własności lub inne rodzaje rozporządzenia majątkiem lub prawami oraz wszelkie płatności, czynności egzekucyjne lub inne czynności odnoszące się do majątku lub praw dokonane lub przeprowadzone przez spółkę kapitałową lub w stosunku do spółki kapitałowej oraz wszelkie zobowiązania zaciągnięte przez spółkę kapitałową **w terminie sześciu miesięcy od dnia rozwiązania spółki kapitałowej** uznaje się za nieuczciwie uprzywilejowanie wierzycieli niezależnie od tego, czy tego rodzaju transakcja ma charakter odpłatny, czy nieodpłatny, jeżeli jest to transakcja zawierana **poniżej wartości rynkowej** lub jeżeli **zapewnia ona uprzywilejowanie**. W tego rodzaju przypadkach (w przypadku nieuczciwego uprzywilejowania) transakcja jest nieważna.

Zaniżenie wartości definiuje się w następujący sposób:

a) spółka kapitałowa zawiera transakcję poniżej wartości rynkowej, jeżeli:

- (i) spółka kapitałowa dokonuje darowizny lub zawiera transakcję na warunkach, zgodnie z którymi nie otrzyma w zamian żadnej zapłaty; lub
- (ii) spółka kapitałowa zawiera transakcję, w przypadku której wysokość zapłaty wyrażona w środkach pieniężnych lub w ich odpowiednikach jest znacznie niższa niż wysokość wyrażona w środkach pieniężnych lub w ich odpowiednikach zapłaty uiszczonej przez spółkę kapitałową.

Uprzywilejowanie definiuje się w następujący sposób:

b) spółka kapitałowa uprzywilejowuje osobę, jeżeli:

- (i) osoba ta jest jednym z wierzycieli spółki kapitałowej, udziela zabezpieczenia lub jest gwarantem w odniesieniu do jakichkolwiek długów spółki kapitałowej lub innych ciężących na niej zobowiązań; oraz
- (ii) spółka kapitałowa podejmuje wszelkie czynności lub zezwala na podjęcie wszelkich czynności, których skutek w obydwu sytuacjach polega na zapewnieniu tej osobie pozycji, która w przypadku likwidacji spółki kapitałowej z powodu upadłości byłaby korzystniejsza niż pozycja, w jakiej osoba ta znalazłaby się w braku działania lub zaniechania.

Wyjątek od powyższego stanowi sytuacja, w której osoba, na rzecz której dokonano, przeprowadzono lub zrealizowano transakcję, udowodni, że nie wiedziała ani nie miała powodu, by przypuszczać, że spółka kapitałowa zostanie rozwiązana z powodu upadłości.

Nie istnieje żaden przepis z wyjątkiem powyższego, który miałby bezpośredni skutek dla umów.

Postępowanie restrukturyzacyjne (przywrócenie rentowności spółki)

Żadne przepisy doraźne (*ad-hoc enactments*) nie regulują skutków postępowania restrukturyzacyjnego w odniesieniu do umów.

Postępowanie w związku z niewypłacalnością (spółki osobowe i przedsiębiorcy)

Zgodnie z kodeksem spółek handlowych, w szczególności z jego art. 485, każdą czynność polegającą na przeniesieniu tytułu własności lub każde zaciągnięte zobowiązanie lub odrzucenie spadku dokonane przez upadłego pod tytułem darmym lub odpłatnym, których celem jest oszukanie wierzycieli, można unieważnić.

W przeciwieństwie do ustawy o spółkach kapitałowych kodeks spółek handlowych nie określa terminu, jaki został wskazany w art. 303, rozdz. 386 Zbioru praw Malty.

Jeżeli w wymienionych powyżej przypadkach zostanie udowodnione, że upadły wiedział o istnieniu okoliczności dających podstawy do złożenia oświadczenia o niewypłacalności, czynności takie można unieważnić.

7 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na postępowania wszczęte przez poszczególnych wierzycieli (z wyłączeniem zawisłych spraw sądowych)?

Postępowanie upadłościowe (spółki kapitałowe)

Po wszczęciu postępowania upadłościowego (rozwiązanie spółki kapitałowej orzeczeniem sądowym z powodu upadłości) nie można **wytaczać** powództw ani **wszczynać** postępowań (**zakaz wszczynania postępowań**) przeciwko spółce kapitałowej ani w odniesieniu do jej majątku, chyba że za zgodą sądu oraz na warunkach ustalonych przez sąd. Prawo nie określa, w których sprawach sąd zezwoliłby na wytoczenie powództwa lub kontynuowanie postępowania sądowego przez wierzyciela, jednak co do zasady w toku postępowania upadłościowego majątkiem spółki kapitałowej zarządza się w zorganizowany sposób na korzyść wszystkich wierzycieli i poszczególni wierzyciele nie powinni mieć możliwości uzyskania korzyści poprzez wytoczenie powództwa przeciwko spółce.

Postępowanie restrukturyzacyjne (przywrócenie rentowności spółki)

Prawo krajowe przewiduje możliwość zawieszenia postępowania restrukturyzacyjnego (w sprawie przywrócenia rentowności spółki kapitałowej). Przepisy art. 329B ust. 4 rozdz. 386 stanowią, że po złożeniu wniosku o restrukturyzację (o przywrócenie rentowności spółki kapitałowej), o ile go nie oddalono, lub w toku procedury w przywracania rentowności spółki kapitałowej:

- zawieszają się wszelkie wnioski o likwidację oczekujące na rozpoznanie oraz możliwość składania nowych wniosków;
- nie można wydać ani wykonać żadnego orzeczenia o rozwiązaniu i wynikającej z niego likwidacji spółki kapitałowej;
- zawieszają się egzekucje roszczeń o charakterze pieniężnym wobec spółki kapitałowej oraz naliczanie od nich jakichkolwiek odsetek;
- w okresie trwania umowy najmu żaden wynajmujący ani inna osoba, na rzecz której płatny jest czynsz, nie może skorzystać z prawa do rozwiązania umowy najmu w odniesieniu do pomieszczeń wynajmowanych spółce kapitałowej w związku z niewypelnianiem przez spółkę kapitałową jakiegokolwiek warunku umowy najmu tych pomieszczeń, chyba że za zgodą sądu oraz pod warunkami, jakie sąd uzna za właściwe;
- nie można podjąć żadnych kroków w celu wykonania zabezpieczenia ustanowionego na majątku spółki kapitałowej lub przywrócenia posiadania rzeczy znajdujących się w posiadaniu spółki kapitałowej na mocy umowy najmu z opcją zakupu, chyba że za zgodą sądu oraz pod warunkami, jakie sąd uzna za właściwe;
- nie można zastosować żadnego środka służącego zabezpieczeniu interesu prawnego ani środka egzekucyjnego wskazanego w rozdziale 16 kodeksu organizacji i postępowania cywilnego w stosunku do spółki kapitałowej lub jej majątku, chyba że za zgodą sądu oraz pod warunkami, jakie sąd uzna za właściwe;

oraz

- nie można wszcząć ani kontynuować postępowania sądowego przeciwko spółce kapitałowej lub w odniesieniu do jej majątku, chyba że za zgodą sądu oraz pod warunkami, jakie sąd uzna za właściwe.

Postępowanie w związku z niewypłacalnością (spółki osobowe i przedsiębiorcy)

Zgodnie z rozdz. 13 art. 500 w toku postępowania w związku z niewypłacalnością prowadzonemu przeciwko przedsiębiorcy lub spółce osobowej po powołaniu administratora przez sąd wszystkie powództwa wytoczone przeciwko osobie i majątkowi upadłego można wytaczać tylko przeciwko administratorowi/administratorom, a nie przeciwko samemu upadłemu lub upadłej spółce osobowej.

Wierzyciel ma prawo dowiedzieć się, sprawdzić i zweryfikować, w jaki sposób administrator prowadzi sprawę upadłego, a także wystąpić do sądu w przypadku naruszenia jego praw przez administratora/administratorów.

W toku postępowania restrukturyzacyjnego sąd może wedle własnego uznania wydać postanowienie tymczasowe w celu zapewnienia czasu potrzebnego na poprawę sytuacji upadłego / spółki osobowej.

W przeciwieństwie jednak do postępowania dotyczącego przywrócenia rentowności spółki kapitałowej wierzyciele wciąż mogą wytaczać powództwa przeciwko administratorowi reprezentującemu upadłego przedsiębiorcę lub upadłą spółkę osobową.

8 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na dalsze rozpoznanie sprawy sądowej zawisłej w momencie wszczęcia postępowania upadłościowego?

Postępowanie upadłościowe (spółki kapitałowe)

Po wszczęciu postępowania upadłościowego (rozwiązanie spółki kapitałowej orzeczeniem sądowym z powodu upadłości) nie można **kontynuować** żadnego powództwa ani postępowania (**nakaz zawieszenia**) przeciwko spółce kapitałowej lub w odniesieniu do jej majątku, chyba że za zgodą sądu oraz na warunkach ustalonych przez sąd. Prawo nie określa, w których sprawach sąd zezwoliłby na wytoczenie powództwa lub kontynuowanie postępowania sądowego przez wierzyciela, jednak co do zasady w toku postępowania upadłościowego majątkiem spółki kapitałowej zarządza się w zorganizowany sposób na korzyść wszystkich wierzycieli i poszczególni wierzyciele nie powinni mieć możliwości uzyskania korzyści poprzez wytoczenie powództwa przeciwko spółce.

Postępowanie restrukturyzacyjne (przywrócenie rentowności spółki)

Prawo krajowe przewiduje możliwość zawieszenia postępowania restrukturyzacyjnego (w sprawie przywrócenia rentowności spółki kapitałowej). Przepisy art. 329B ust. 4 rozdz. 386 stanowią, że po złożeniu wniosku o restrukturyzację (o przywrócenie rentowności spółki kapitałowej), o ile go nie oddalono, lub w toku procedury przywracania rentowności spółki kapitałowej:

- zawieszają się wszelkie wnioski o likwidację oczekujące na rozpoznanie oraz możliwość składania nowych wniosków;
- nie można wydać ani wykonać żadnego orzeczenia o rozwiązaniu i wynikającej z niego likwidacji spółki kapitałowej;
- zawieszają się egzekucje roszczeń o charakterze pieniężnym wobec spółki kapitałowej oraz naliczanie od nich jakichkolwiek odsetek;
- w okresie trwania umowy najmu żaden wynajmujący ani inna osoba, na rzecz której płatny jest czynsz, nie może skorzystać z prawa do rozwiązania umowy najmu w odniesieniu do pomieszczeń wynajmowanych spółce kapitałowej w związku z niewypelnianiem przez spółkę kapitałową jakiegokolwiek warunku umowy najmu tych pomieszczeń, chyba że za zgodą sądu oraz pod warunkami, jakie sąd uzna za właściwe;
- nie można podjąć żadnych kroków w celu wykonania zabezpieczenia ustanowionego na majątku spółki kapitałowej lub przywrócenia posiadania rzeczy znajdujących się w posiadaniu spółki kapitałowej na mocy umowy najmu z opcją zakupu, chyba że za zgodą sądu oraz pod warunkami, jakie sąd uzna za właściwe;
- nie można zastosować żadnego środka służącego zabezpieczeniu interesu prawnego ani środka egzekucyjnego wskazanego w rozdziale 16 kodeksu organizacji i postępowania cywilnego w stosunku do spółki kapitałowej lub jej majątku, chyba że za zgodą sądu oraz pod warunkami, jakie sąd uzna za właściwe;

oraz

- nie można wszcząć ani kontynuować postępowania sądowego przeciwko spółce kapitałowej lub w odniesieniu do jej majątku, chyba że za zgodą sądu oraz pod warunkami, jakie sąd uzna za właściwe.

Postępowanie w związku z niewypłacalnością (spółki osobowe i przedsiębiorcy)

W przepisach prawa krajowego zawartych w kodeksie spółek handlowych nie przewidziano żadnej możliwości zawieszenia postępowania. Na wniosek administratora można jednak zwrócić się do sądu, aby wniesiony do sądu wniosek został rozpoznany przez tego samego sędziego, który prowadzi

postępowanie w związku z niewypłacalnością, w celu zapewnienia sędziemu możliwości zarządzania sprawami upadłego i prowadzenia spraw upadłego, w celu ochrony praw i obowiązków upadłego oraz w celu zapewnienia rozpoznania sprawy i wydania postanowienia w kwestii praw, o których mowa we wniosku wniesionym przez wierzyciela.

9 Czym charakteryzuje się co do zasady udział wierzycieli w postępowaniu upadłościowym?

Postępowanie upadłościowe (spółki kapitałowe)

Wierzyciele mogą przystępować do postępowania upadłościowego, jeżeli uprawdopodobnią interes prawny i wówczas będą mogli zgłaszać twierdzenia w postępowaniu przed sądem.

O toczącym się postępowaniu wierzycieli informuje zarządca, który zwołuje również zgromadzenia, podczas których mogą oni przedstawiać swoje opinie w sprawie.

Postępowanie restrukturyzacyjne (przywrócenie rentowności spółki)

Przepisy rozdz. 386 art. 329B stanowią wyraźnie, że zarówno sąd, jak i nadzorca szczególnie są zobowiązani m.in. do działania w najlepszym interesie wierzycieli.

Nadzorca szczególnie jest również zobowiązany do zwołania zgromadzenia wierzycieli, z których pierwsze musi się odbyć najpóźniej w terminie miesiąca od daty powołania nadzorcy.

Podczas takich zgromadzeń nadzorca szczególnie jest zobowiązany do powołania wspólnej rady wierzycieli i wspólników spółki, która będzie odpowiedzialna za doradzanie nadzorcy szczególnie i udzielanie mu wsparcia w zakresie zarządzania sprawami, działalnością i składnikami majątku spółki oraz przy przywracaniu jej rentowności.

Postępowanie w związku z niewypłacalnością (spółki osobowe i przedsiębiorcy)

Wierzyciele mogą przystępować do postępowania w związku z niewypłacalnością, jeżeli uprawdopodobnią interes prawny i wówczas będą mogli zgłaszać twierdzenia w postępowaniu przed sądem.

O toczącym się postępowaniu wierzycieli informuje administrator, który zwołuje również zgromadzenia, podczas których mogą oni przedstawiać swoje opinie w sprawie.

Wierzyciele są również uprawnieni do głosowania w sprawie zaproponowanego planu podziału – zatwierdzenie planu wymaga uzyskania zgody wierzycieli, których wierzytelności wynoszą trzy czwarte wszystkich wierzytelności i którzy udowodnili swoje roszczenie.

10 W jaki sposób zarządca może wykorzystać aktywa masy upadłości dłużnika lub nimi rozporządzać?

Postępowanie upadłościowe (spółki kapitałowe)

Zarządca może sprzedawać składniki majątku spółki, uzyskując najkorzystniejszą ofertę dla spółki.

Postępowanie restrukturyzacyjne (przywrócenie rentowności spółki)

Nadzorca szczególnie może zbyć składniki majątku spółki wyłącznie po uzyskaniu wyraźnej zgody sądu lub zgodnie z planem przywracania rentowności zatwierdzonym następnie przez sąd z poprawkami lub bez poprawek. Sąd każdorazowo określi lub zatwierdzi metodę zbycia składników majątku spółki.

Postępowanie w związku z niewypłacalnością (spółki osobowe i przedsiębiorcy)

W toku postępowania w związku z niewypłacalnością administrator zbywa składniki majątku spółki, uzyskując najkorzystniejszą ofertę dla spółki, po uzyskaniu zgody sądu.

Przy przywracaniu rentowności spółki osobowej lub upadłego zgodnie z rozdz. 13 art. 498 administrator musi przestrzegać postanowień planu przywracania rentowności, przy czym sędzia dysponuje szeroko zakrojoną swobodą uznania przy zarządzaniu podjęcia takich działań, jakie uzna za najkorzystniejsze, biorąc pod uwagę interes upadłego i wierzycieli.

Wierzyciel może jednak wyrazić sprzeciw wobec takiej swobody uznania sędziego, jeżeli uprawdopodobni, że zarządzone działania nie leżą w interesie wierzycieli.

11 Jakie wierzytelności mogą być zgłoszone do masy upadłości dłużnika oraz w jaki sposób traktuje się roszczenia powstałe po wszczęciu postępowania upadłościowego?

Postępowanie upadłościowe (spółki kapitałowe)

Nie dokonuje się żadnego rozróżnienia między roszczeniami wniesionymi po wszczęciu postępowania upadłościowego a roszczeniami istniejącymi przed wszczęciem tego postępowania. Jeżeli w toku postępowania upadłościowego okaże się jednak, że składniki majątku spółki są niewystarczające do pokrycia jej zobowiązań, sąd może wydać postanowienie w sprawie kolejności pokrywania z majątku spółki kosztów, opłat i wydatków poniesionych w związku z rozwiązaniem i likwidacją spółki – w takim przypadku sąd uwzględni następującą ogólną kolejność pokrywania kosztów:

- a) wydatki należycie naliczone lub poniesione przez syndyka lub zarządcę w związku z zachowaniem, likwidacją lub windykacją jakichkolwiek składników majątku spółki;
- b) wszelkie inne wydatki poniesione lub płatności zrealizowane przez syndyka lub z jego upoważnienia, uwzględniając wydatki poniesione lub płatności zrealizowane w związku z prowadzeniem spraw spółki;
- c) w stosownych przypadkach, wynagrodzenie zarządcy tymczasowego;
- d) koszty poniesione przez wnioskodawcę oraz dowolną inną osobę wskazaną we wniosku, które zostały dopuszczone przez sąd;
- e) w stosownych przypadkach, wynagrodzenie specjalnego zarządzającego;
- f) wszelkie kwoty należne na rzecz osoby zatrudnionej w celu sporządzenia bilansu likwidacyjnego lub sprawozdania finansowego lub osoby udzielającej wsparcia przy sporządzaniu takiego bilansu lub sprawozdania;
- g) wszelkie wskazane w postanowieniu sądu środki na pokrycie kosztów wniesienia wniosku o zwolnienie z obowiązku przekazania bilansu likwidacyjnego lub przedłużenie terminu na przekazanie takiego bilansu;
- h) wszelkie niezbędne wydatki poniesione przez zarządcę w toku sprawowanego przez niego zarządu, w tym wszelkie wydatki poniesione przez członków komisji likwidacyjnej lub ich pełnomocników i zatwierdzone przez zarządcę;
- i) wynagrodzenie wszelkich osób zatrudnionych przez zarządcę w celu świadczenia jakichkolwiek usług na rzecz spółki kapitałowej zgodnie z wymaganiami lub zezwoleniami zawartymi w rozdziale 386;
- j) wynagrodzenie syndyka oraz zarządcy.

Postępowanie restrukturyzacyjne (przywrócenie rentowności spółki)

Nie dotyczy.

Postępowanie w związku z niewypłacalnością (spółki osobowe i przedsiębiorcy)

Nie dokonuje się żadnego rozróżnienia między roszczeniami wniesionymi po wszczęciu postępowania w związku z niewypłacalnością a roszczeniami istniejącymi przed wszczęciem tego postępowania. Jeżeli w toku postępowania w związku z niewypłacalnością okaże się jednak, że składniki majątku spółki

są niewystarczające do pokrycia jej zobowiązań, sąd może wydać postanowienie w sprawie kolejności pokrywania z majątku spółki kosztów, opłat i wydatków poniesionych w związku z rozwiązaniem i likwidacją spółki – w takim przypadku sąd uwzględni następującą ogólną kolejność pokrywania kosztów:

- wydatki należycie naliczone lub poniesione przez administratora w związku z zachowaniem, likwidacją lub windykacją jakichkolwiek składników majątku spółki;
- wszelkie inne wydatki poniesione lub płatności zrealizowane przez administratora lub z jego upoważnienia, uwzględniając wydatki poniesione lub płatności zrealizowane w związku z prowadzeniem spraw spółki;
- w stosownych przypadkach, wynagrodzenie administratora;
- koszty poniesione przez wnioskodawcę oraz dowolną inną osobę wskazaną we wniosku, które zostały dopuszczone przez sąd;
- w stosownych przypadkach, wynagrodzenie specjalnego zarządzającego i urzędnika rejestrowego;
- wszelkie kwoty należne na rzecz osoby zatrudnionej w celu sporządzenia bilansu likwidacyjnego lub sprawozdania finansowego lub osoby udzielającej wsparcia przy sporządzaniu takiego bilansu lub sprawozdania;
- wszelkie wskazane w postanowieniu sądu środki na pokrycie kosztów wniesienia wniosku o zwolnienie z obowiązku przekazania bilansu likwidacyjnego lub przedłużenie terminu na przekazanie takiego bilansu;
- wszelkie niezbędne wydatki poniesione przez administratora w toku sprawowanego przez niego zarządu, w tym wszelkie wydatki poniesione przez członków ewentualnej komisji likwidacyjnej lub ich pełnomocników i zatwierdzone przez administratora.

Po pokryciu tych kosztów wierzycieli zabezpieczonych zaspokaja się zgodnie z datą rejestracji ich roszczenia; po zaspokojeniu wierzycieli wszystkich wierzycieli zabezpieczonych zaspokaja się wszystkich pozostałych wierzycieli zgodnie z kolejnością rejestracji. Jeżeli składniki majątku spółki okażą się niewystarczające do zaspokojenia tych ostatnich wierzycieli (wierzycieli niezabezpieczonych), wierzycieli takich wierzycieli będą zaspokajane na zasadzie równorzędności.

12 Jakie zasady obowiązują przy zgłaszaniu, weryfikacji i uznaniu wierzycieli?

Postępowanie upadłościowe (spółki kapitałowe)

Zarządca uznaje roszczenia według własnego uznania. Nie istnieją żadne przepisy szczególne regulujące sposób zgłaszania roszczeń. Należy podkreślić, że ilekroć powołano syndyka jako zarządcę, roszczenia zgłasza się na następującym formularzu:

SYNDYK

adres do doręczeń: MFSA

Notabile Road

Attard, BKR3000

Szczegółowe dane rozwiązanej spółki kapitałowej			
1	Firma i numer rejestracyjny		
2	Data rozwiązania spółki		
Szczegółowe dane wierzyciela			
3	Imię i nazwisko / numer rejestracyjny		
4	Adres		
5	Adres e-mail		
6	Nr telefonu stacjonarnego/komórkowego	/	
Szczegółowe informacje na temat zadłużenia			
7	Całkowita kwota roszczenia, uwzględniając wszelkie nieskapitalizowane odsetki należne na dzień rozwiązania spółki		
8	Całkowita kwota nieskapitalizowanych odsetek należnych na dzień rozwiązania spółki		
9	Opis pochodzenia długu wraz z wszelkimi istotnymi datami		
		(w razie konieczności należy dołączyć dodatkowe strony)	
10	Szczegółowe informacje o dokumentach lub innych dowodach na poparcie roszczenia (należy załączyć uwierzytelnione odpisy tych dokumentów i kolejno je ponumerować)		
		(w razie konieczności należy dołączyć dodatkowe strony)	
Szczegółowe informacje o (ewentualnym) zabezpieczeniu			
11	Opis rodzaju udzielonego/otrzymanego zabezpieczenia		
		(w razie konieczności należy dołączyć dodatkowe strony)	
12	Data udzielenia/otrzymania zabezpieczenia		
13	Kwota zabezpieczonego zadłużenia		
Oświadczenie wierzyciela			
14	Ja, niżej podpisany(-a), niniejszym oświadczam, że informacje zawarte w niniejszym formularzu są – według mojej najlepszej wiedzy – prawdziwe, prawidłowe i kompletne:		
	Podpis wierzyciela	Imię i nazwisko (zapisane wielkimi literami)	Numer dowodu tożsamości
15	W przypadku składania podpisu w imieniu osoby prawnej należy wypełnić poniższe pole: W imieniu i na rzecz _____ Numer rejestracji _____, działając w charakterze _____.		

Jeżeli chodzi o termin na wniesienie tego rodzaju roszczeń, zgodnie z art. 255 rozdz. 386 sąd jest uprawniony do wyznaczenia terminu, w którym wierzyciele muszą udowodnić swoje wierzycielskie lub roszczeniowe – wierzyciele nie będą brani pod uwagę przy dokonywaniu podziału majątku spółki, dopóki nie udowodnią takich wierzycielskich.

Postępowanie restrukturyzacyjne (przywrócenie rentowności spółki)

Żadne przepisy doraźne nie regulują skutków postępowania restrukturyzacyjnego w kwestii zgłaszania, weryfikacji i dopuszczania roszczeń.

13 Jakie zasady obowiązują przy podziale funduszy masy upadłości? W jaki sposób ustala się hierarchię roszczeń i praw wierzycieli?

Postępowanie upadłościowe (spółki kapitałowe)

Należy podkreślić, że w odniesieniu do upadłości w prawie maltańskim nie określono w definitywny sposób kolejności zaspokajania wierzycieli, ponieważ przepisy w tym zakresie nie znajdują się w jednym konkretnym akcie prawnym, ale są rozproszone w różnych aktach prawnych. Przepisy regulujące kolejność zaspokajania wierzycieli przedstawiono poniżej.

Przepisy art. 302 rozdz. 386 stanowią, że w przypadku likwidacji spółki kapitałowej, której aktywa są niewystarczające do zaspokojenia jej zobowiązań, prawa wierzycieli zabezpieczonych i niezabezpieczonych oraz kolejność ich zaspokajania regulują aktualnie obowiązujące przepisy.

Przepisy art. 535 rozdz. 13 stanowią również, że kolejność zaspokajania wierzycieli, na rzecz których ustanowiono zastawy, przywileje lub inne obciążenia, regulują aktualnie obowiązujące przepisy.

Zarówno przepisy art. 535 rozdz. 13, jak i art. 302 rozdz. 386 stanowią, że kolejność zaspokajania wierzycieli regulują aktualnie obowiązujące przepisy. Zgodnie z prawem maltańskim zasada równorzędności jest pośrednio określona w art. 1996 kodeksu cywilnego (rozdział 16 Zbioru praw Malty), który stanowi, że zgodnymi z prawem przesłankami uprzywilejowania jest ustanowienie przywileju, zastawu oraz przyjęcie spadku z dobrodziejstwem inwentarza. Prawo maltańskie stanowi również, że wierzyciel może w sposób zgodny z prawem podporządkować, odroczyć lub w inny sposób zmodyfikować swoje aktualne lub przyszłe prawa do dochodzenia spłaty wierzycielności, egzekucji wierzycielności oraz prawa do zajmowania określonej pozycji w hierarchii zaspokajania wierzycieli lub dowolne inne podobne istniejące lub przyszłe prawa bądź zrzec się takich praw na rzecz innej osoby. Wierzyciel może dokonać takiego podporządkowania, odroczenia, zrzeczenia się i modyfikacji lub podjąć inne podobne działanie na rzecz dowolnej osoby w drodze jednostronnego oświadczenia woli lub w drodze umowy z tą osobą, którą może być również inny wierzyciel, niezależnie od tego, czy w momencie zawierania takiej umowy lub dokonywania takiego oświadczenia wierzyciel został już ustalony, czy też nie.

Zawarcie umowy prowadzi do zmiany kolejności zaspokajania wierzycieli. W związku z powyższym w braku przywilejów, zastawów lub przypadków przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza dłużnicy będą traktowani w taki sam sposób.

Dlatego też w tym kontekście należy zapoznać się z treścią poszczególnych ustaw szczegółowych, które przyznają uprzywilejowane traktowanie określonym roszczeniom, jak np. ustawa o podatku od wartości dodanej (rozdział 406 Zbioru praw Malty), ustawa o zatrudnieniu i stosunkach pracy (rozdział 452 Zbioru praw Malty) czy ustawa o zabezpieczeniu społecznym (rozdział 318 Zbioru praw Malty).

Art. 62 ustawy o VAT stanowi, że:

„Główny inspektor podatkowy będzie posiadał szczególny przywilej w stosunku do majątku składającego się na działalność gospodarczą osoby, jeżeli chodzi o wszelkie podatki należne od tej osoby zgodnie z przepisami niniejszej ustawy; wspomniany podatek – niezależnie od jakichkolwiek przepisów innych ustaw – musi zostać uiszczony przed długami o jakimkolwiek stopniu uprzywilejowania; nie dotyczy to jednak długu objętego przywilejem ogólnym oraz długu, o którym mowa w art. 2009 lit. a) lub b) kodeksu cywilnego”.

Art. 20 ustawy o zatrudnieniu i stosunkach pracy stanowi, że:

„Niezależnie od przepisów jakiegokolwiek innej ustawy, wszelkie roszczenia pracowników względem pracodawcy dotyczące wypłaty należnego wynagrodzenia za okres maksymalnie trzech ostatnich miesięcy, wypłaty ekwiwalentu z tytułu urlopu przysługującego pracownikowi, a także wypłaty jakiegokolwiek odszkodowania na rzecz pracownika w związku z rozwiązaniem stosunku pracy lub jego wypowiedzeniem stanowią roszczenia uprzywilejowane w odniesieniu do składników majątku pracodawcy, które muszą zostać zaspokojone przed wszelkimi innymi roszczeniami, zarówno uprzywilejowanymi, jak i zabezpieczonymi zastawem:

pod warunkiem że – w każdym przypadku – maksymalna kwota uprzywilejowanego roszczenia nie będzie przekraczała w chwili zgłoszenia roszczenia równowartości minimalnego krajowego wynagrodzenia za pracę należnego za okres sześciu miesięcy”.

Art. 116 ust. 3 ustawy o zabezpieczeniu społecznym stanowi, że:

„Niezależnie od przepisów jakiegokolwiek innej ustawy, roszczenie dyrektora dotyczące dowolnej kwoty należnej z tytułu jakichkolwiek składek klasy pierwszej lub drugiej na mocy niniejszego artykułu stanowi w przypadku składek klasy pierwszej roszczenie uprzywilejowane, którego stopień uprzywilejowania odpowiada stopniowi uprzywilejowania roszczeń pracowników związanych z dochodzeniem wypłaty należnego im wynagrodzenia z majątku pracodawcy, a w przypadku składek klasy drugiej stanowi roszczenie, którego stopień uprzywilejowania odpowiada stopniowi uprzywilejowania roszczeń osoby samozatrudnionej lub prowadzącej działalność na własny rachunek, i musi zostać zaspokojone przed wszelkimi innymi roszczeniami (z wyjątkiem roszczeń dotyczących wynagrodzenia), zarówno uprzywilejowanymi, jak i zabezpieczonymi zastawem”.

Ponadto art. 2088–2095 kodeksu cywilnego szczegółowo regulują hierarchię przywilejów. Stanowią one między innymi, że zadłużenie musi być spłacane zgodnie z kolejnością rejestracji. Zastawy, które zostały zarejestrowane tego samego dnia, będą posiadały taki sam stopień uprzywilejowania.

Jeżeli w toku postępowania upadłościowego okaże się jednak, że składniki majątku spółki są niewystarczające do pokrycia jej zobowiązań, sąd może wydać (i w większości przypadków wyda) postanowienie w sprawie kolejności pokrywania z majątku spółki kosztów, opłat i wydatków poniesionych w związku z rozwiązaniem i likwidacją spółki – w takim przypadku sąd uwzględni następującą ogólną kolejność pokrywania kosztów:

- a) wydatki należycie naliczone lub poniesione przez syndyka lub zarządcę w związku z zachowaniem, likwidacją lub windykacją jakichkolwiek składników majątku spółki;
- b) wszelkie inne wydatki poniesione lub płatności zrealizowane przez syndyka lub z jego upoważnienia, uwzględniając wydatki poniesione lub płatności zrealizowane w związku z prowadzeniem spraw spółki;
- c) w stosownych przypadkach, wynagrodzenie zarządcy tymczasowego;
- d) koszty poniesione przez wnioskodawcę oraz dowolną inną osobę wskazaną we wniosku, które zostały dopuszczone przez sąd;
- e) w stosownych przypadkach, wynagrodzenie specjalnego zarządzającego;
- f) wszelkie kwoty należne na rzecz osoby zatrudnionej w celu sporządzenia bilansu likwidacyjnego lub sprawozdania finansowego lub osoby udzielającej wsparcia przy sporządzaniu takiego bilansu lub sprawozdania;
- g) wszelkie wskazane w postanowieniu sądu środki na pokrycie kosztów wniesienia wniosku o zwolnienie z obowiązku przekazania bilansu likwidacyjnego lub przedłużenie terminu na przekazanie takiego bilansu;
- h) wszelkie niezbędne wydatki poniesione przez zarządcę w toku sprawowanego przez niego zarządu, w tym wszelkie wydatki poniesione przez członków komisji likwidacyjnej lub ich pełnomocników i zatwierdzone przez zarządcę;
- i) wynagrodzenie wszelkich osób zatrudnionych przez zarządcę w celu świadczenia jakichkolwiek usług na rzecz spółki kapitałowej zgodnie z wymaganiami lub zezwoleniami zawartymi w rozdziale 386;
- j) wynagrodzenie syndyka oraz zarządcy.

W toku postępowania upadłościowego zarządca sporządzi sprawozdanie wskazujące kolejność zaspokajania wierzycieli wraz z planem podziału funduszy masy upadłości, które zostaną przedstawione sądowi. Wierzyciele są uprawnieni do zgłaszania uwag, jeżeli nie zgadzają się z treścią takiego sprawozdania, a sąd może zarządzić jego skorygowanie. Sąd ostatecznie zatwierdzi wspomnianą kolejność oraz plan i nakaże zarządcę zaspokojenie roszczeń wierzycieli.

Postępowanie restrukturyzacyjne (przywrócenie rentowności spółki)

Nie dotyczy.

Postępowanie w związku z niewypłacalnością (spółki osobowe i przedsiębiorcy)

Przede wszystkim należy podkreślić, że podział funduszków masy upadłości jest uregulowany głównie w art. 531 kodeksu spółek handlowych oraz w przepisach kodeksu cywilnego, w których ustanawia się kolejność zaspokajania wierzycieli obejmującą wierzycieli, którzy są uprzywilejowani na mocy prawa, oraz tych, których wierzytelność jest zabezpieczona zastawem. Są to wierzyciele zabezpieczeni, których zabezpieczenie wynika z przepisów prawa albo z dokumentu urzędowego oraz których kolejność zaspokajania wynika z daty dokonania takiej rejestracji, a także wierzyciele, o których mowa w art. 535 kodeksu spółek handlowych.

Zwykli wierzyciele (którzy nie są zarejestrowanymi wierzycielami) są zaspokajani na zasadzie równorzędności zgodnie z wysokością ich wierzytelności.

Po ogłoszeniu upadłości danej osoby w ciągu dziesięciu dni od takiego ogłoszenia zwołuje się posiedzenie, na którym dokonuje się analizy wierzytelności w obecności sędziego, urzędnika rejestrowego, administratora, upadłego i wierzycieli oraz sporządza spis inwentarza.

Podczas takiego posiedzenia wysłuchuje się upadłego, który proponuje warunki układu. Na posiedzeniu rozstrzyga się, czy rozpatrywana sprawa spełnia wymogi zawarcia układu, w ramach którego wyznacza się część wierzycieli (wierzycieli, którzy nie są wierzycielami zarejestrowanymi ze względu na przywilej, zastaw lub obciążenie) do występowania zamiast wszystkich wierzycieli, przy czym wierzyciele, również indywidualnie, mają prawo do zaskarżenia takiej propozycji w ciągu 8 dni.

Drugiemu posiedzeniu, podczas którego przeprowadza się głosowanie nad układem z wierzycielami, również przewodniczy sędzia, przy czym aby przyjąć przedmiotowy układ, za jego przyjęciem musi zagłosować większość wierzycieli, których wierzytelności stanowią trzy czwarte kwoty uznanej za wymagalną od upadłego;

po zakończeniu tej procedury oraz sporządzeniu spisu inwentarza wszystkich dłużników, zwołuje się kolejne posiedzenie, któremu również przewodniczy sędzia, po należyтым ogłoszeniu zawiadomienia o jego zwołaniu spełniającym warunki określone w przepisach.

Podczas tego posiedzenia każdy wierzyciel przedstawia swoją sprawę, a w przypadku sprzeciwu zgłoszonego przez administratora w odniesieniu do roszczeń któregokolwiek z wierzycieli wierzyciel musi udowodnić słuszność swoich argumentów administratorowi oraz wierzycielom objętym układem.

14 Jakie są przesłanki oraz skutki zakończenia postępowania upadłościowego (w szczególności w drodze układu)?

Postępowanie upadłościowe (spółki kapitałowe)

W toku postępowania upadłościowego po dokonaniu przez zarządcę sprzedaży całości majątku spółki kapitałowej lub tak dużej części tego majątku, jaką – zdaniem zarządcy – można było sprzedać bez niepotrzebnego przedłużania postępowania upadłościowego, oraz w stosownych przypadkach po dokonaniu ostatecznej spłaty wierzycieli, a także po potrąceniu wierzytelności udziałowców odpowiedzialnych z racji częściowo opłaconych udziałów likwidowanej spółki i w stosownych przypadkach dokonaniu ostatecznego zwrotu na rzecz udziałowców odpowiedzialnych z racji częściowo opłaconych udziałów likwidowanej spółki oraz przedstawieniu ksiąg rachunkowych dotyczących wydatków spółki kapitałowej, sąd – upewniwszy się co do spełnienia przez zarządcę wymogów określonych w rozdziale 386 i w stosownych przypadkach innych tego rodzaju wymogów, jakie sąd może ustalić, oraz uwzględniając sprawozdanie i wszelkie ewentualne zarzuty podniesione przez któregokolwiek z wierzycieli, udziałowców odpowiedzialnych z racji częściowo opłaconych udziałów likwidowanej spółki lub którąkolwiek zainteresowaną osobę, zwalnia zarządcę z pełnionej przez niego funkcji.

Sąd postanawia następnie o wykreśleniu firmy spółki kapitałowej z rejestru od dnia wydania postanowienia. Tego rodzaju postanowienie zgłasza się do urzędnika rejestrowego, który dokonuje wykreślenia.

Postępowanie restrukturyzacyjne (przywrócenie rentowności spółki)

W art. 329B ust. 12 przewiduje się następujące różne scenariusze w odniesieniu do zakończenia procedury przywracania rentowności:

a) jeżeli w dowolnym momencie w toku procedury przywracania rentowności spółki kapitałowej po zasięgnięciu opinii wspólnej rady wierzycieli i wspólników spółki nadzorca szczególnie stwierdzi, że kontynuowanie przez spółkę kapitałową przedmiotowej procedury jest bezcelowe, nadzorca szczególnie bezzwłocznie składa do sądu wniosek o zakończenie procedury przywracania rentowności spółki kapitałowej zawierający szczegółowe i wyczerpujące uzasadnienie swojego stanowiska, a sąd postanawia, że spółka kapitałowa zostanie zlikwidowana przez sąd.

Zastosowanie będzie miała procedura odnosząca się do postępowania upadłościowego, o której mowa w rozdziale 386;

b) jeżeli w dowolnym momencie w toku procedury przywracania rentowności spółki kapitałowej po zasięgnięciu opinii wspólnej rady wierzycieli i wspólników spółki nadzorca szczególnie stwierdzi, że sytuacja spółki kapitałowej poprawiła się do tego stopnia, iż jest ona w stanie regulować swoje zobowiązania, składa on do sądu wniosek o zakończeniu procedury przywracania rentowności spółki kapitałowej zawierający szczegółowe i wyczerpujące uzasadnienie swojego stanowiska, a sąd wydaje postanowienie o zakończeniu procedury przywracania rentowności spółki kapitałowej. Jeżeli sąd uwzględni wniosek, może ustanowić wymogi i warunki, jakie uzna za niezbędne w świetle okoliczności sprawy.

W tym przypadku spółka kapitałowa będzie kontynuowała rentowną działalność gospodarczą. Zawieszenie postępowania ustanie, gdy tylko sąd uwzględni wyżej wymieniony wniosek;

c) jeżeli w dowolnym momencie w toku procedury przywracania rentowności spółki kapitałowej członkowie rady dyrektorów lub wspólnicy podczas nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników upewnią się, że sytuacja spółki kapitałowej poprawiła się do tego stopnia, iż jest ona w stanie regulować swoje zobowiązania, mogą oni złożyć w sądzie wniosek – wraz z odpowiednimi dokumentami i informacjami potwierdzającymi posiadaną przez nich wiedzę – o wydanie przez sąd postanowienia o zakończeniu procedury przywracania rentowności spółki kapitałowej, a sąd wydaje postanowienie o uwzględnieniu lub oddaleniu wniosku dopiero po przesłuchaniu nadzorca szczególnie. Jeżeli sąd uwzględni wniosek, może ustanowić wymogi i warunki, jakie uzna za niezbędne w świetle okoliczności sprawy.

Tak jak w poprzednim przypadku, spółka kapitałowa będzie w przyszłości prowadziła rentowną działalność gospodarczą. Zawieszenie postępowania ustanie, gdy tylko sąd uwzględni wyżej wymieniony wniosek;

d) na koniec okresu powołania nadzorca szczególnie składa w sądzie pisemne sprawozdanie końcowe obejmujące jego szczegółowe i wyczerpujące stanowisko oraz uzasadnienie w odniesieniu do tego, czy spółka kapitałowa ma realne perspektywy prowadzenia w przyszłości rentownej działalności gospodarczej w całości lub części oraz czy będzie w przyszłości w stanie regularnie regulować swoje zobowiązania.

Jeżeli w przedstawionym sprawozdaniu końcowym nadzorca szczególnie wyraża opinię, że spółka kapitałowa ma realne perspektywy prowadzenia w przyszłości rentownej działalności gospodarczej w całości lub w części, załącza on dodatkowo precyzyjny i szczegółowy plan przywracania rentowności, który zawiera wszystkie propozycje niezbędne do umożliwienia spółce kontynuowania rentownej działalności gospodarczej wraz z wyjaśnieniami niezbędnymi do przeprowadzenia takiego przywrócenia rentowności, w tym propozycje odnoszące się do zasobów finansowych, zatrzymania pracowników oraz przyszłego zarządzania spółką. We wspomnianym planie przywracania rentowności wyjaśnia się również sposób spłaty całości lub części wierzytelności, niezależnie od tego, czy zawarto dobrowolny układ ze wszystkimi wierzycielami, czy też zaproponowano, by sąd wyraził zgodę na układ, którego nie zatwierdzili wszyscy wierzyciele.

Po otrzymaniu sprawozdania końcowego oraz planu przywracania rentowności sąd może zażądać wyjaśnień i szczegółów, jakie uzna za odpowiednie, które przedstawia się ustnie lub pisemnie, w zależności od decyzji sądu. Następnie sąd może odrzucić zaproponowany plan przywracania rentowności albo przyjąć go i zatwierdzić w całości lub w części, jak również zażądać dokonania w nim zmian. Jeżeli sąd zatwierdzi plan przywracania rentowności przedstawiony przez nadzorcę szczególnie ze zmianami lub bez zmian – w zależności od decyzji sądu – plan przywracania rentowności jest skuteczny i

wiążący w odniesieniu do wszystkich zainteresowanych stron do wszystkich celów przewidzianych w prawie. Zawieszenie postępowania ustanie, gdy tylko sąd zatwierdzi plan przywracania rentowności;

e) jeżeli sąd wyda postanowienie o zakończeniu procedury przywracania rentowności spółki kapitałowej ze względu na to, że spółka kapitałowa nie ma realnych perspektyw kontynuowania rentownej działalności gospodarczej i nie będzie w stanie regularnie regulować swoich zobowiązań, sąd zarządzi o jej likwidacji.

Zastosowanie będzie miała procedura odnosząca się do postępowania upadłościowego, o której mowa w rozdziale 386.

Postępowanie w związku z niewypłacalnością (spółki osobowe i przedsiębiorcy)

W toku postępowania w związku z niewypłacalnością po dokonaniu przez administratora sprzedaży całości majątku spółki kapitałowej lub tak dużej części tego majątku, jaką – zdaniem administratora – można było sprzedać bez niepotrzebnego przedłużania postępowania w związku z niewypłacalnością, oraz w stosownych przypadkach po dokonaniu ostatecznej spłaty wierzycieli, a także po potrąceniu wierzytelności udziałowców odpowiedzialnych z racji częściowo opłaconych udziałów likwidowanej spółki i w stosownych przypadkach dokonaniu ostatecznego zwrotu na rzecz udziałowców odpowiedzialnych z racji częściowo opłaconych udziałów likwidowanej spółki oraz przedstawieniu ksiąg rachunkowych dotyczących wydatków spółki kapitałowej, sąd – upewniwszy się co do spełnienia przez administratora wymogów określonych w rozdziale 13 i w stosownych przypadkach innych tego rodzaju wymogów, jakie sąd może ustalić, oraz uwzględniając sprawozdanie i wszelkie ewentualne zarzuty podniesione przez któregośkolwiek z wierzycieli, udziałowców odpowiedzialnych z racji częściowo opłaconych udziałów likwidowanej spółki lub którąkolwiek zainteresowaną osobę, zwalnia administratora z pełnionej przez niego funkcji. Sąd postanawia następnie o wykreśleniu firmy spółki osobowej z rejestru od dnia wydania postanowienia. Tego rodzaju postanowienie zgłasza się do urzędnika rejestrowego, który dokonuje wykreślenia.

Powyższe zasady mają oczywiście zastosowanie do spółek osobowych.

Jeżeli chodzi o przedsiębiorców, w przypadku ogłoszenia upadłości i dokonaniu podziału funduszy masy upadłości upadły, składając wniosek do urzędnika rejestrowego, może wnieść o przesłuchanie przed sędzią, przy czym na ten dzień sąd wzywa również wierzycieli i administratora zaangażowanych w prowadzone postępowanie w celu ustalenia, czy przedsiębiorcy można przywrócić zdolność do prowadzenia działalności handlowej.

Jeżeli taki przedsiębiorca nie działał w złej wierze ani w sposób nieuczciwy, istnieje możliwość przywrócenia mu zdolności do prowadzenia działalności handlowej. Skutkiem takiego przywrócenia jest umorzenie wszelkich wierzytelności, zarówno w odniesieniu do osoby, jak i później nabytego majątku upadłego, jakie mogłyby zostać zgłoszone w jakimkolwiek czasie przed ogłoszeniem niewypłacalności.

15 Jakie prawa przysługują wierzycielom po zakończeniu postępowania upadłościowego?

Postępowanie upadłościowe (spółki kapitałowe)

Zgodnie z rozdz. 386 art. 315 ust. 1 wierzyciel może dochodzić swoich praw wobec dowolnej strony, co do której uznaje się, że prowadziła sprawy spółki z zamiarem oszukania wierzycieli danej spółki lub wierzycieli dowolnej innej osoby lub w dowolnym oszukańczym celu. W tego rodzaju przypadkach w następstwie wniosku złożonego w sądzie sąd może orzec, że wszelkie osoby, które umyślnie prowadziły sprawy spółki w sposób wskazany powyżej, są osobiście odpowiedzialne w sposób nieograniczony za całość lub część długów lub innych zobowiązań spółki.

Postępowanie restrukturyzacyjne (przywrócenie rentowności spółki)

Żadne przepisy doraźne nie regulują kwestii praw wierzycieli po zakończeniu postępowania upadłościowego.

Postępowanie w związku z niewypłacalnością (spółki osobowe i przedsiębiorcy)

Po zakończeniu postępowania w związku z niewypłacalnością spółki osobowej lub przedsiębiorcy wierzycielom nie przysługują żadne prawa, chyba że udowodnią, iż przedsiębiorca lub spółka osobowa działali w złej wierze lub w sposób nieuczciwy wobec wierzycieli.

16 Kto ponosi koszty postępowania upadłościowego łącznie z poniesionymi wydatkami?

Postępowanie upadłościowe (spółki kapitałowe)

Koszty ponosi osoba składająca wniosek o ogłoszenie upadłości albo spółka kapitałowa, w zależności od decyzji sądu.

Postępowanie restrukturyzacyjne (przywrócenie rentowności spółki)

Koszty postępowania restrukturyzacyjnego (przywrócenia rentowności spółki kapitałowej) ponosi spółka kapitałowa.

Postępowanie w związku z niewypłacalnością (spółki osobowe i przedsiębiorcy)

Koszty i wydatki ponosi osoba składająca wniosek lub osoba upadła.

17 Jakie są zasady dotyczące nieważności, zaskarżenia lub względnej bezskuteczności czynności prawnych dokonanych ze szkodą dla ogółu wierzycieli?

Postępowanie upadłościowe (spółki kapitałowe)

Przepisy rozdz. 386 art. 303 przewidują, że przywileje, zastawy (*hypothec*) lub inne obciążenia, przeniesienie własności lub inne rodzaje rozporządzenia majątkiem lub prawami oraz wszelkie płatności, egzekucje lub inne czynności odnoszące się do majątku lub praw dokonane lub przeprowadzone przez spółkę kapitałową lub w stosunku do spółki kapitałowej oraz wszelkie zobowiązania zaciągnięte przez spółkę kapitałową **w terminie sześciu miesięcy od dnia rozwiązania spółki kapitałowej** uznaje się za nieuczciwe uprzywilejowanie wierzycieli niezależnie od tego, czy tego rodzaju transakcja ma charakter odpłatny, czy nieodpłatny, jeżeli jest to transakcja zawierana **poniżej wartości rynkowej** lub jeżeli **zapewnia ona uprzywilejowanie**. W tego rodzaju przypadkach (w przypadku nieuczciwego uprzywilejowania) transakcja jest nieważna.

Zaniżenie wartości definiuje się w następujący sposób:

a) spółka kapitałowa zawiera transakcję poniżej wartości rynkowej, jeżeli:

- (i) spółka kapitałowa dokonuje darowizny lub zawiera transakcję na warunkach, zgodnie z którymi nie otrzyma w zamian żadnej zapłaty; lub
- (ii) spółka kapitałowa zawiera transakcję, w przypadku której wysokość zapłaty w środkach pieniężnych lub w ich odpowiednikach jest znacznie niższa niż wysokość w środkach pieniężnych lub w ich odpowiednikach zapłaty uiszczonej przez spółkę kapitałową.

Uprzywilejowanie definiuje się w następujący sposób:

b) spółka kapitałowa uprzywilejowuje osobę, jeżeli:

- (i) osoba ta jest jednym z wierzycieli spółki kapitałowej, udziela zabezpieczenia lub jest gwarantem w odniesieniu do jakichkolwiek długów spółki kapitałowej lub innych ciężących na niej zobowiązań; oraz
- (ii) spółka kapitałowa podejmuje wszelkie czynności lub zezwala na podjęcie wszelkich czynności, których skutek w obydwu sytuacjach polega na zapewnieniu tej osobie pozycji, która w przypadku likwidacji spółki kapitałowej z powodu upadłości byłaby korzystniejsza niż pozycja, w jakiej znalazłaby się ta osoba w braku działania lub zaniechania.

Wyjątek od powyższego stanowi sytuacja, w której osoba, na rzecz której dokonano, przeprowadzono lub zrealizowano transakcję, udowodni, że nie wiedziała ani nie miała powodu, by przypuszczać, że spółka kapitałowa zostanie rozwiązana z powodu upadłości.

Postępowanie restrukturyzacyjne (przywrócenie rentowności spółki)

Nie istnieją żadne przepisy doraźne regulujące nieważność, możliwość zaskarżenia lub niewykonalność czynności prawnych dokonanych ze szkodą dla ogółu wierzycieli w postępowaniu restrukturyzacyjnym (przywracaniu rentowności spółki kapitałowej).

Postępowanie w związku z niewypłacalnością (spółki osobowe i przedsiębiorcy)

Nie istnieją żadne przepisy doraźne regulujące nieważność, możliwość zaskarżenia lub niewykonalność czynności prawnych dokonanych ze szkodą dla ogółu wierzycieli w postępowaniu upadłościowym lub restrukturyzacyjnym.

Ostatnia aktualizacja: 15/02/2018

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Upadłość - Polska

1 Wobec jakiego podmiotu można wszcząć postępowanie upadłościowe?

Postępowania upadłościowe w rozumieniu art. 1 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/848 z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie postępowania upadłościowego (wersja przekształcona) uregulowane są w Polsce w dwóch ustawach:

- ustawie z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe (Dz.U. nr 2171 z 2016r.) – dalej „pr.upadł”.

- ustawie z dnia 15 maja 2015 r. Prawo restrukturyzacyjne (Dz.U. nr 1574 z 2016r.) – dalej „pr.restr.”.

Przepisy ustawy Prawo upadłościowe regulują postępowanie związane z niewypłacalnością o charakterze likwidacyjnym, tj. „upadłość”. Ustawa Prawo restrukturyzacyjne reguluje postępowania restrukturyzacyjne związane z zagrożeniem niewypłacalnością tj. „postępowanie o zatwierdzenie układu” (art. 210-226 pr.restr.), „przyspieszone postępowanie układowe” (art. 227-264 pr.restr.), „postępowanie układowe” (art. 267-282) oraz „postępowanie sanacyjne” art. 283-323 pr.restr.).

Celem **postępowania upadłościowego** jest zaspokojenie roszczeń wierzycieli w jak najwyższym stopniu, a jeśli racjonalne względy na to pozwolą – zachowanie dotychczasowego przedsiębiorstwa dłużnika. Jest wszczynane wyłącznie na wniosek i składa się z 2 faz: postępowania o ogłoszenie upadłości oraz postępowania po ogłoszeniu upadłości.

Postępowanie o zatwierdzenie układu umożliwia zawarcie układu w wyniku samodzielnego zbierania głosów wierzycieli przez dłużnika bez udziału sądu i może być prowadzone, jeżeli suma wierzytelności spornych uprawniających do głosowania nad układem nie przekracza 15% sumy wierzytelności uprawniających do głosowania nad układem.

Przyspieszone postępowanie układowe umożliwia dłużnikowi zawarcie układu po sporządzeniu i zatwierdzeniu spisu wierzytelności w uproszczonym trybie i może być prowadzone, jeżeli suma wierzytelności spornych uprawniających do głosowania nad układem nie przekracza 15% sumy wierzytelności uprawniających do głosowania nad układem.

Postępowanie układowe umożliwia dłużnikowi zawarcie układu po sporządzeniu i zatwierdzeniu spisu wierzytelności i może być prowadzone, jeżeli suma wierzytelności spornych uprawniających do głosowania nad układem przekracza 15% sumy wierzytelności uprawniających do głosowania nad układem.

Postępowanie sanacyjne umożliwia dłużnikowi przeprowadzenie działań sanacyjnych (działań skierowanych na reorganizację przedsiębiorstwa dłużnika) oraz zawarcie układu po sporządzeniu i zatwierdzeniu spisu wierzytelności. Działaniami sanacyjnymi są czynności prawne i faktyczne, które zmierzają do poprawy sytuacji ekonomicznej dłużnika i mają na celu przywrócenie dłużnikowi zdolności do wykonywania zobowiązań, przy jednoczesnej ochronie przed egzekucją.

Postępowanie upadłościowe może być wszczęte wobec przedsiębiorcy. Zgodnie z art. 431 ustawy kodeks cywilny przedsiębiorcą jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna, nie posiadająca osobowości prawnej, a której ustawa przyznaje zdolność prawną, prowadząca we własnym imieniu działalność gospodarczą lub zawodową.

Wniosek o ogłoszenie upadłości może złożyć dłużnik lub każdy z jego wierzycieli osobistych.

Ponadto postępowanie upadłościowe może być wszczęte również w stosunku do :

- 1) spółek z ograniczoną odpowiedzialnością i spółek akcyjnych nieprowadzących działalności gospodarczej;
- 2) wspólników osobowych spółek handlowych, ponoszących odpowiedzialność za zobowiązania spółki bez ograniczenia całym swoim majątkiem;
- 3) wspólników spółki partnerskiej.

Postępowanie upadłościowe może być wszczęte również wobec osób fizycznych nie prowadzących działalności gospodarczej (art. 4911 pr.upadł. i nast.). Postępowanie to toczy się wyłącznie na wniosek dłużnika, chyba że chodzi o byłego przedsiębiorcę, o którego upadłość może wystąpić także wierzyciel w terminie 1 roku od dnia wykreślenia z właściwego rejestru.

Postępowania restrukturyzacyjne mogą być wszczęte wobec

- 1) przedsiębiorców w rozumieniu art. 431 ustawy kodeks cywilny
- 2) spółek z ograniczoną odpowiedzialnością i spółek akcyjnych nieprowadzących działalności gospodarczej;
- 3) wspólników osobowych spółek handlowych ponoszących odpowiedzialność za zobowiązania spółki bez ograniczenia całym swoim majątkiem;
- 4) wspólników spółki partnerskiej.

Postępowania restrukturyzacyjnych nie wszczynają się wobec osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej. Postępowania restrukturyzacyjne są prowadzone wyłącznie na wniosek dłużnika z wyjątkiem postępowania sanacyjnego, które może być także otwarte na wniosek wierzyciela, w przypadku gdy dłużnik jest niewypłacalny.

Postępowanie o zatwierdzenie układu umożliwia zawarcie układu w wyniku samodzielnego zbierania głosów wierzycieli przez dłużnika bez udziału sądu i może być prowadzone, jeżeli suma wierzytelności spornych uprawniających do głosowania nad układem nie przekracza 15 % wierzytelności.

Przyspieszone postępowanie układowe umożliwia dłużnikowi zawarcie układu po sporządzeniu i zatwierdzeniu spisu wierzytelności w uproszczonym trybie i może być prowadzone, jeżeli suma wierzytelności spornych uprawniających do głosowania nad układem nie przekracza 15% sumy wierzytelności uprawniających do głosowania nad układem.

Postępowanie układowe umożliwia dłużnikowi zawarcie układu po sporządzeniu i zatwierdzeniu spisu wierzytelności i może być prowadzone, jeżeli suma wierzytelności spornych uprawniających do głosowania nad układem przekracza 15% sumy wierzytelności uprawniających do głosowania nad układem.

Postępowanie sanacyjne umożliwia dłużnikowi przeprowadzenie działań sanacyjnych (działań skierowanych na reorganizację przedsiębiorstwa dłużnika) oraz zawarcie układu po sporządzeniu i zatwierdzeniu spisu wierzytelności. Działaniami sanacyjnymi są czynności prawne i faktyczne, które zmierzają do poprawy sytuacji ekonomicznej dłużnika i mają na celu przywrócenie dłużnikowi zdolności do wykonywania zobowiązań, przy jednoczesnej ochronie przed egzekucją.

Postępowania upadłościowe mogą być wszczęte wobec przedsiębiorcy. Zgodnie z art. 431 ustawy kodeks cywilny przedsiębiorcą jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna, nie posiadająca osobowości prawnej, a której ustawa przyznaje zdolność prawną, prowadząca we własnym imieniu działalność gospodarczą lub zawodową.

Ponadto postępowanie upadłościowe może być wszczęte również w stosunku do :

- 1) spółek z ograniczoną odpowiedzialnością i spółek akcyjnych nieprowadzących działalności gospodarczej;
- 2) wspólników osobowych spółek handlowych, ponoszących odpowiedzialność za zobowiązania spółki bez ograniczenia całym swoim majątkiem;
- 3) wspólników spółki partnerskiej.

Postępowanie o ogłoszenie upadłości może być wszczęte również wobec osób fizycznych nie prowadzących działalności gospodarczej (art. 4911 pr.upadł. i nast.).

Postępowania restrukturyzacyjne mogą być wszczęte wobec

- 1) przedsiębiorców w rozumieniu [ustawy](#) z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Dz. U. z 2016 r. poz. 380 i 585), zwanej dalej "Kodeksem cywilnym";
- 2) spółek z ograniczoną odpowiedzialnością i spółek akcyjnych nieprowadzących działalności gospodarczej;
- 3) wspólników osobowych spółek handlowych ponoszących odpowiedzialność za zobowiązania spółki bez ograniczenia całym swoim majątkiem;
- 4) wspólników spółki partnerskiej.

Postępowań restrukturyzacyjnych nie wszczyna się wobec osób fizycznych nie prowadzących działalności gospodarczej. Postępowania restrukturyzacyjne są prowadzone wyłącznie na wniosek dłużnika z wyjątkiem postępowania sanacyjnego, które może być także otwarte na wniosek wierzyciela, w przypadku gdy dłużnik jest niewypłacalny.

2 Jakie przesłanki muszą zostać spełnione, aby można było wszcząć postępowanie upadłościowe?

Postępowanie upadłościowe wszczyna się w stosunku do dłużnika, który stał się niewypłacalny (art. 10 pr.upadł.).

Dłużnik jest niewypłacalny, jeżeli utracił zdolność do wykonywania swoich wymagalnych zobowiązań pieniężnych. Domniemywa się, że dłużnik utracił zdolność do wykonywania swoich wymagalnych zobowiązań pieniężnych, jeżeli opóźnienie w wykonaniu zobowiązań pieniężnych przekracza trzy miesiące. Dłużnik będący osobą prawną albo jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, jest niewypłacalny także wtedy, gdy jego zobowiązania pieniężne przekraczają wartość jego majątku, a stan ten utrzymuje się przez okres przekraczający dwadzieścia cztery miesiące. Sąd może oddalić wniosek o ogłoszenie upadłości, jeżeli nie ma zagrożenia utraty przez dłużnika zdolności do wykonywania jego wymagalnych zobowiązań pieniężnych w niedługim czasie.

Postępowania restrukturyzacyjne można wszcząć wobec dłużnika, który jest niewypłacalny bądź, który jest zagrożony niewypłacalnością. Przez dłużnika niewypłacalnego należy rozumieć dłużnika niewypłacalnego w rozumieniu art. 10 i 11 pr.upadł. Przez dłużnika zagrożonego niewypłacalnością należy rozumieć dłużnika, którego sytuacja ekonomiczna wskazuje, że w niedługim czasie może stać się niewypłacalny.

Sąd odmawia otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego jeżeli skutkiem tego postępowania byłoby pokrzywdzenie wierzycieli.

Ustawa prawo restrukturyzacyjne przewiduje ponadto szczególne przesłanki do wszczęcia każdego z rodzajów postępowań restrukturyzacyjnych.

Postępowanie o zatwierdzenie układu postępowanie oraz przyspieszone postępowanie układowe mogą być prowadzone, jeżeli suma wierzytelności spornych uprawniających do głosowania nad układem nie przekracza 15 % sumy wierzytelności uprawniających do głosowania nad układem.

Postępowanie układowe oraz postępowanie sanacyjne mogą być prowadzone jeżeli suma wierzytelności spornych uprawniających do głosowania nad układem przekracza 15 % sumy wierzytelności uprawniających do głosowania nad układem. Ponadto sąd odmawia otwarcia tych postępowań, jeżeli nie została uprawdopodobniona zdolność dłużnika do bieżącego zaspokajania kosztów postępowania i zobowiązań powstałych po jego otwarciu.

3 Jakie aktywa należą do masy upadłości? W jaki sposób rozporządza się aktywami, które zostały nabyte przez dłużnika lub zostały na niego przeniesione w toku postępowania upadłościowego?

W przypadku postępowania upadłościowego, w skład masy upadłości wchodzi majątek należący do upadłego w dniu ogłoszenia upadłości oraz nabyty przez upadłego w toku postępowania *upadłościowego* (art. 62 pr.upadł.). *Od tej zasady istnieją wyjątki, które zostały uregulowane w art. 63-67a pr.upadł.*

Do masy upadłości nie wchodzi mienie, które jest wyłączone od egzekucji według przepisów [ustawy](#) z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1822, 1823, 1860 i 1948), wynagrodzenie za pracę upadłego w części niepodlegającej zajęciu, kwota uzyskana z tytułu realizacji zastawu rejestrowego lub hipoteki, jeżeli upadły pełnił funkcję administratora zastawu lub hipoteki, w części przypadającej zgodnie z umową powołującą administratora pozostałym wierzycielom.

Ponadto, uchwała zgromadzenia wierzycieli może wyłączyć z masy upadłości inne składniki mienia upadłego.

Nie wchodzi do masy upadłości mienie przeznaczone na pomoc dla pracowników upadłego i ich rodzin, stanowiące zgromadzone na odrębnym rachunku bankowym środki pieniężne zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, tworzonego na podstawie [przepisów](#) o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, wraz z przypadającymi po ogłoszeniu upadłości kwotami pochodzącymi ze zwrotu udzielonych pożyczek na cele mieszkaniowe, wpłatami odsetek bankowych od środków tego funduszu oraz opłatami pobieranymi od korzystających z usług i świadczeń socjalnych finansowanych z tego funduszu organizowanych przez upadłego.

W postępowaniach restrukturyzacyjnych do masy układowej należy mienie służące prowadzeniu przedsiębiorstwa oraz mienie należące do dłużnika (art. 240, art. 273 oraz art. 294 pr.restr.).

4 Jakie uprawnienia przysługują odpowiednio dłużnikowi i zarządcy?

W postępowaniu upadłościowym (postępowaniu zmierzającym do likwidacji majątku dłużnika) dłużnik zostaje pozbawiony zarządu nad majątkiem. Zarząd majątkiem (masą upadłości) przejmuje syndyk. Syndyk przejmuje również inne obowiązki związane z prowadzeniem przedsiębiorstwa dłużnika – kierowanie zakładem pracy, wypełnianie obowiązków sprawozdawczych, itp.

Dłużnik pozostaje uczestnikiem postępowania upadłościowego z możliwością zaskarżania niektórych decyzji sądu wydanych w tym postępowaniu, tj. postanowienia w przedmiocie wyłączenia składników majątkowych z masy upadłości, wynagrodzenia syndyka.

W postępowaniach restrukturyzacyjnych uprawnienia dłużnika i zarządcy różnią się w zależności od rodzaju postępowania.

Postępowanie o zatwierdzenie układu – dłużnik może dokonywać wszystkich czynności, za wyjątkiem okresu od dnia wydania postanowienia o zatwierdzenia układu do czasu uprawomocnienia się tego postanowienia – w tym okresie obowiązują zasady jak w przyspieszonym postępowaniu układowym tj. dłużnik może wykonywać czynności zwykłego zarządu. Dla czynności przekraczających zwykły zarząd wymagana jest zgoda nadzorca układu.

Przyspieszone postępowanie układowe oraz postępowanie układowe – dłużnik może dokonywać czynności zwykłego zarządu; w zakresie przekraczającym zakres zwykłego zarządu wymagana jest zgoda nadzorca sądowego, chyba że wymagana jest zgoda rady wierzycieli

Postępowanie sanacyjne – dłużnik traci zarząd – czynności wykonuje zarządca, chyba że wymagana jest zgoda rady wierzycieli.

5 Jakie przesłanki muszą zostać spełnione, aby można było dokonać potrącenia wierzytelności?

W postępowaniu upadłościowym *potrącenie* wierzytelności upadłego z wierzytelnością wierzyciela jest dopuszczalne, jeżeli obie wierzytelności istniały w dniu ogłoszenia upadłości, chociażby termin wymagalności jednej z nich jeszcze nie nastąpił (art. 93 pr.upadł.).

Potrącenie nie jest dopuszczalne, jeżeli dłużnik upadłego nabył wierzytelność w drodze przelewu lub indosu po ogłoszeniu upadłości albo nabył ją w ciągu ostatniego roku przed ogłoszeniem upadłości, wiedząc o istnieniu podstawy do ogłoszenia upadłości, chyba że nabycie nastąpiło w związku ze splatą długu za który nabywca odpowiadał osobiście lub rzeczowo. (art. 94 pr.upadł.)

Potrącenie nie jest dopuszczalne, jeżeli wierzyciel stał się dłużnikiem upadłego po dniu ogłoszenia upadłości (art. 95 pr.upadł.).

Wierzyciel, który chce skorzystać z prawa *potrącenia*, składa o tym oświadczenie nie później niż przy zgłoszeniu wierzytelności (art. 96 pr. upadł.).

W postępowaniach restrukturyzacyjnych istnieją następujące ograniczenia ogólnych zasad dokonania potrącenia wzajemnych wierzytelności:

- wierzyciel stał się dłużnikiem dłużnika po dniu otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego;

dłużnik dłużnika objętego postępowaniem restrukturyzacyjnym stał się po otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego jego wierzycielem przez nabycie w drodze przelewu lub indosu wierzytelności powstałej przed dniem otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego.

Potrącenie wzajemnych wierzytelności jest dopuszczalne, jeżeli nabycie wierzytelności nastąpiło wskutek zapłaty długu, za który nabywca odpowiadał osobiście albo pewnymi przedmiotami majątkowymi, i jeżeli odpowiedzialność nabywcy za dług powstała przed dniem złożenia wniosku o otwarcie przyspieszonego postępowania układowego.

Wierzyciel, który chce skorzystać z *potrącenia* w postępowaniu restrukturyzacyjnym, składa o tym oświadczenie dłużnikowi, a gdy dłużnik jest pozbawiony prawa zarządu - zarządcy, nie później niż w terminie trzydziestu dni od dnia otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego, a jeżeli podstawa *potrącenia* powstała później - w terminie trzydziestu dni od dnia, w którym powstała podstawa *potrącenia*. Oświadczenie jest skuteczne również w przypadku, gdy zostało złożone nadzorcy sądowemu (art. 253, art. 273, art. 297 pr.restr.).

6 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na obowiązujące umowy, których stroną jest dłużnik?

Szczegółowe przepisy dotyczące skutków ogłoszenia upadłości: co do zobowiązań upadłego zawarte są w art. 83-118 pr.upadł., co do spadków nabytych przez upadłego – w art. 119-123 pr.upadł., co do stosunków majątkowych małżeńskich upadłego – w art. 124-126 pr.upadł.

Prawo upadłościowe w art. 81-82 pr.upadł. ustanawia zakaz obciążania składników masy upadłości po ogłoszeniu upadłości zastawem, zastawem rejestrowym czy też hipoteką.

Postanowienie umowy, której stroną jest upadły, uniemożliwiające albo utrudniające osiągnięcie celu postępowania upadłościowego jest bezskuteczne w stosunku do masy upadłości. Umowa przeniesienia własności rzeczy, wierzytelności lub innego prawa zawarta w celu zabezpieczenia wierzytelności jest skuteczna wobec masy upadłości, jeżeli została zawarta w formie pisemnej z datą pewną, chyba że chodzi o umowy ustanawiające zabezpieczenia finansowe (art. 84 pr.upadł.).

Art. 85 i art. 85a zawierają szczegółowe regulacje dotyczące umów ramowych dotyczących terminowych operacji finansowych lub sprzedaży papierów wartościowych ze zobowiązaniem ich odkupu.

Zobowiązania pieniężne upadłego, których termin płatności świadczenia jeszcze nie nastąpił, stają się wymagalne z dniem ogłoszenia upadłości. Zobowiązania majątkowe niepieniężne zmieniają się z dniem ogłoszenia upadłości na zobowiązania pieniężne i z tym dniem stają się płatne, chociażby termin ich wykonania jeszcze nie nastąpił (art. 91 pr. upadł.).

Roszczenie wynikające z umowy zawartej w wyniku przyjęcia oferty złożonej przez upadłego może być przez wierzyciela dochodzone w postępowaniu upadłościowym tylko wtedy, gdy oświadczenie o przyjęciu oferty zostało złożone upadłemu przed dniem ogłoszenia upadłości.

Jeżeli w dniu ogłoszenia upadłości zobowiązania z umowy wzajemnej nie zostały wykonane w całości lub części, syndyk może, za zgodą sędziego-komisarza, wykonać zobowiązanie upadłego i zażądać od drugiej strony spełnienia świadczenia wzajemnego lub od umowy odstąpić ze skutkiem na dzień ogłoszenia upadłości. Jeżeli w dniu ogłoszenia upadłości upadły był stroną umowy innej niż umowa wzajemna, syndyk może od umowy odstąpić, chyba że ustawa przewiduje inny skutek.

Na żądanie drugiej strony złożone w formie pisemnej z datą pewną, syndyk w terminie trzech miesięcy oświadczy na piśmie, czy od umowy odstępuje, czy też żąda jej wykonania. Niezłożenie w tym terminie oświadczenia przez syndyka uważa się za odstąpienie od umowy.

Druga strona, która ma obowiązek spełnić świadczenie wcześniej, może wstrzymać się ze spełnieniem świadczenia, do czasu spełnienia lub zabezpieczenia świadczenia wzajemnego. Prawo to drugiej stronie nie przysługuje, jeżeli w czasie zawarcia umowy wiedziała lub wiedzieć powinna o istnieniu podstaw do ogłoszenia upadłości (art. 98 pr. upadł.).

Jeżeli syndyk odstępuje od umowy, druga strona nie ma prawa do zwrotu spełnionego świadczenia, chociażby świadczenie to znajdowało się w masie upadłości. Strona może dochodzić w postępowaniu upadłościowym należności z tytułu wykonania zobowiązania i poniesionych strat, zgłaszając te wierzytelności sędziemu-komisarzowi (art. 99 pr.upadł.).

Sprzedawca może żądać zwrotu rzeczy ruchomej - także papierów wartościowych - wysłanej upadłemu bez otrzymania ceny, jeżeli rzecz ta nie została objęta przed ogłoszeniem upadłości przez upadłego lub przez osobę upoważnioną przez niego do rozporządzania rzeczą. Prawo żądania zwrotu służy także komisantowi, który wysłał rzecz upadłemu. Sprzedawca lub komisant, któremu rzecz została zwrócona, zwraca koszty, które zostały poniesione lub mają być poniesione, oraz otrzymane zaliczki. Syndyk może jednak rzecz zatrzymać, jeżeli zapłaci lub zabezpieczy należną od upadłego cenę i koszty. Prawo to przysługuje syndykowi w terminie miesiąca od dnia żądania zwrotu (art. 100 pr. upadł.).

Zawarte przez upadłego umowy zlecenia lub komisu, w których upadły był dającym zlecenie lub komitentem, a także umowy o zarządzanie papierami wartościowymi upadłego wygasają z dniem ogłoszenia upadłości. Od zawartych przez upadłego umów zlecenia lub komisu, w których upadły był przyjmującym zlecenie lub komisantem, można odstąpić z dniem ogłoszenia upadłości bez odszkodowania (art. 102 pr.upadł.).

Umowa agencyjna wygasa z dniem ogłoszenia upadłości jednej ze stron. W razie upadłości dającego zlecenie agent ma prawo dochodzić w postępowaniu upadłościowym swojej wierzytelności powstałej z tytułu straty poniesionej wskutek wygaśnięcia umowy (art. 103 pr.upadł.).

W razie ogłoszenia upadłości użyczającego lub biorącego do używania, umowa użyczenia, jeżeli rzecz już została wydana, ulega rozwiązaniu na żądanie jednej ze stron. Jeżeli rzecz nie była jeszcze wydana, umowa wygasa (art. 104 pr.upadł.).

W razie upadłości jednej ze stron umowy pożyczki, umowa pożyczki wygasa, gdy przedmiot pożyczki nie został jeszcze wydany (art. 105 pr.upadł.).

Umowa najmu lub dzierżawy nieruchomości upadłego wiąże strony, jeżeli przedmiot umowy przed ogłoszeniem upadłości został wydany najemcy lub dzierżawcy (art. 106-108 pr.upadł.). Na podstawie postanowienia sędziego-komisarza syndyk wypowiada umowę najmu lub dzierżawy nieruchomości upadłego z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia, także wtedy, gdy wypowiedzenie tej umowy przez upadłego nie było dopuszczalne (art. 109-110 pr.upadł.).

Z dniem ogłoszenia upadłości wygasa umowa kredytu, jeżeli przed tym terminem kredytodawca nie przekazał środków pieniężnych do dyspozycji upadłego (art. 111 pr.upadł.).

Ogłoszenie upadłości nie ma wpływu na umowy rachunku bankowego, umowy rachunku papierów wartościowych lub umowy o prowadzenie rachunku zbiorczego upadłego (art. 112 pr.upadł.).

W postępowaniach restrukturyzacyjnych od dnia ich otwarcia do dnia ich zakończenia albo uprawomocnienia się postanowienia o umorzeniu postępowania, spełnianie przez dłużnika albo zarządcę świadczeń wynikających z wierzytelności, które z mocy prawa są objęte układem, jest niedopuszczalne.

Postanowienia umowy zastrzegające na wypadek złożenia wniosku o otwarcie postępowania restrukturyzacyjnego lub jego otwarcia zmianę lub rozwiązanie stosunku prawnego, którego stroną jest dłużnik, są nieważne.

Postanowienie umowy, której stroną jest dłużnik, uniemożliwiające albo utrudniające osiągnięcie celu postępowania restrukturyzacyjnego jest bezskuteczne wobec masy układowej.

Art. 250 pr.restr. zawiera szczegółowe regulacje dotyczące umów ramowych dotyczących terminowych operacji finansowych lub sprzedaży papierów wartościowych ze zobowiązaniem ich odkupu.

Od dnia otwarcia postępowań restrukturyzacyjnych do dnia ich zakończenia albo uprawomocnienia się postanowienia o umorzeniu postępowania wypowiedzenie przez wynajmującego lub wdzierżawiającego umowy najmu lub dzierżawy lokalu lub nieruchomości, w których jest prowadzone przedsiębiorstwo dłużnika, bez zezwolenia rady wierzycieli, jest niedopuszczalne.

Do umów kredytu w zakresie środków postawionych do dyspozycji kredytobiorcy przed dniem otwarcia postępowania, leasingu, ubezpieczeń majątkowych, umów rachunku bankowego, umów poręczeń, umów obejmujących licencje udzielone dłużnikowi oraz gwarancji lub akredytyw wystawionych przed dniem otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego stosuje się odpowiednio zasady opisane wyżej dla umowy najmu lub dzierżawy (Art. 256 pr. restr., art. 273, art. 297 pr. restr.).

Ponadto w postępowaniu sanacyjnym zarządca może odstąpić od umowy wzajemnej, która nie została wykonana w całości lub części przed dniem otwarcia postępowania sanacyjnego, za zgodą sędziego-komisarza, jeżeli świadczenie drugiej strony wynikające z tej umowy jest świadczeniem niepodzielnym. Jeżeli świadczenie drugiej strony wynikające z umowy jest świadczeniem podzielnym, przepis ten stosuje się odpowiednio w zakresie, w jakim świadczenie drugiej strony miało zostać wykonane po dniu otwarcia postępowania sanacyjnego. Jeżeli zarządca odstąpił od umowy, druga strona może żądać zwrotu świadczenia spełnionego po otwarciu postępowania sanacyjnego, a przed dojsiem do niej oświadczenia o odstąpieniu od umowy, jeżeli świadczenie to znajduje się w majątku dłużnika. W przypadku gdy jest to niemożliwe, druga strona może dochodzić jedynie wierzytelności z tytułu wykonania zobowiązania i poniesionych strat. Wierzytelności te nie są objęte układem (art. 298 pr. restr.).

7 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na postępowania wszczęte przez poszczególnych wierzycieli (z wyłączeniem zawisłych spraw sądowych)?

Po złożeniu wniosku o ogłoszenie upadłości, sąd może na wniosek dłużnika, tymczasowego nadzorca lub wierzyciela, który wniósł o ogłoszenie upadłości, zawiesić postępowanie egzekucyjne oraz uchylić zajęcie rachunku bankowego, jeżeli jest to niezbędne do osiągnięcia celów postępowania upadłościowego (art. 39 pr. upadł.).

Po ogłoszeniu upadłości, postępowanie *egzekucyjne* skierowane do majątku wchodzącego w skład masy upadłości, wszczęte przed dniem ogłoszenia upadłości, ulega zawieszeniu z mocy prawa z dniem ogłoszenia upadłości. Postępowanie to umarza się z mocy prawa po uprawomocnieniu się postanowienia o ogłoszeniu upadłości (art. 146 pr. upadł.).

Po ogłoszeniu upadłości postępowania sądowe, administracyjne lub sądownoadministracyjne dotyczące masy upadłości mogą być wszczęte i prowadzone wyłącznie przez syndyka lub przeciwko niemu. Wierzyciel nie może wszcząć postępowania o wierzytelność podlegającą zgłoszeniu (art. 144 pr. upadł.).

W postępowaniach restrukturyzacyjnych postępowanie *egzekucyjne* dotyczące wierzytelności objętej z mocy prawa układem, wszczęte przed dniem otwarcia postępowań restrukturyzacyjnych, ulega zawieszeniu z mocy prawa z dniem otwarcia postępowania. (art. 259, art. 278 pr. restr.). W przypadku postępowania sanacyjnego zawieszenie dotyczy wszystkich postępowań egzekucyjnych skierowanych do majątku dłużnika wchodzącego w skład masy sanacyjnej (art. 312 pr. restr.).

Z dniem uprawomocnienia się postanowienia zatwierdzającego układ postępowania zabezpieczające i *egzekucyjne* prowadzone przeciwko dłużnikowi w celu zaspokojenia wierzytelności objętych układem ulegają umorzeniu z mocy prawa. Zawieszone postępowania zabezpieczające i *egzekucyjne* prowadzone przeciwko dłużnikowi w celu zaspokojenia wierzytelności nieobjętych układem mogą zostać podjęte na wniosek wierzyciela (art. 170 pr. restr.).

Otwarcie postępowania układowego, przyspieszonego postępowania układowego lub postępowania sanacyjnego nie wyłącza możliwości wszczęcia przez wierzyciela postępowań sądowych, administracyjnych, sądownoadministracyjnych i przed sądami polubownymi w celu dochodzenia wierzytelności podlegających umieszczeniu w spisie wierzytelności (art. 257, art. 276, art. 310 pr. restr.).

8 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na dalsze rozpoznanie sprawy sądowej zawisłej w momencie wszczęcia postępowania upadłościowego?

Po ogłoszeniu upadłości sąd zawiesza postępowanie z urzędu, jeżeli postępowanie dotyczy masy upadłości, tj. jeżeli jego wynik może mieć wpływ na stan masy upadłości (dotyczy przedmiotu wchodzącego w skład masy upadłości) i ogłoszono upadłość oraz jeżeli ustanowiono zarządcę przymusowego w postępowaniu w przedmiocie ogłoszenia upadłości (art. 174 § 1 pkt 4 i 5. kodeksu postępowania cywilnego – dalej „kpc”). Sąd wzywa syndyka lub zarządcę przymusowego do udziału w sprawie (art. 174 § 3 kpc) Jeżeli upadły (dłużnik) jest powodem, sąd z urzędu podejmuje zawieszone postępowanie z chwilą ustalenia osoby syndyka (zarządcy przymusowego) (art. 180 § 1 pkt 5 kpc).

Postępowanie może być podjęte przeciwko syndykowi tylko w przypadku, gdy w postępowaniu upadłościowym wierzytelność ta po wyczerpaniu trybu określonego ustawą nie zostanie umieszczona na liście wierzytelności. (art. 145 pr. upadł.).

W przypadku postępowań restrukturyzacyjnych toczące się postępowania sądowe (zawisłe w momencie wszczęcia postępowania) ulegają zawieszeniu jeżeli postępowanie dotyczy masy układowej (lub masy sanacyjnej) i ustanowiono zarządcę w postępowaniu restrukturyzacyjnym lub jeżeli ustanowiono zarządcę tymczasowego w postępowaniu o otwarcie postępowania sanacyjnego, a postępowanie dotyczy majątku objętego zabezpieczeniem (art. 174 § 1 pkt 4 i 5 kpc). Sąd wzywa zarządcę tymczasowego albo zarządcę do udziału w sprawie (art. 174 § 3 kpc).

Uznanie roszczenia, zrzeczenie się roszczenia, zawarcie ugody lub przyznanie okoliczności istotnych dla sprawy w tych sprawach przez dłużnika bez zgody nadzorca sądowego nie wywiera skutków prawnych (art. 258 pr. restr.).

9 Czym charakteryzuje się co do zasady udział wierzycieli w postępowaniu upadłościowym?

Udział wierzycieli w postępowaniu upadłościowym uregulowany w jest w art. 189-213 pr. upadł.) Wierzyciele, których wierzytelność została uznana, mają prawo uczestnictwa z prawem głosu w zgromadzeniu wierzycieli.

Sędzia-komisarz z urzędu lub na wniosek ustanawia radę wierzycieli oraz powołuje i odwołuje jej członków. Rada udziela pomocy syndykowi, kontroluje jego czynności, bada stan funduszków masy upadłości, udziela zezwolenia na czynności, które mogą być dokonane tylko za zezwoleniem rady wierzycieli, oraz wyraża opinię w innych sprawach, jeżeli tego zażąda sędzia-komisarz lub syndyk. Rada wierzycieli może żądać od upadłego oraz syndyka wyjaśnień oraz badać księgi i dokumenty dotyczące upadłości w zakresie, w jakim nie narusza to tajemnicy przedsiębiorstwa.

Zgoda rady wierzycieli pod rygorem nieważności jest konieczna jeżeli przedmiotem czynności syndyka jest:

- 1) dalsze prowadzenie przedsiębiorstwa przez syndyka, jeżeli ma trwać dłużej niż trzy miesiące od dnia ogłoszenia upadłości;
- 2) odstąpienie od sprzedaży przedsiębiorstwa jako całości;
- 3) sprzedaż z wolnej ręki mienia wchodzącego w skład masy upadłości;
- 4) zaciąganie pożyczek lub kredytów oraz obciążenie majątku upadłego ograniczonymi prawami rzeczowymi;
- 5) uznanie, zrzeczenie się i zawarcie ugody co do roszczeń spornych oraz poddanie sporu rozstrzygnięciu sądu polubownego.

Wyjątkiem jest sytuacja, w której jedna z ww. czynności musi być dokonana niezwłocznie i dotyczy wartości nieprzewyższającej dziesięć tysięcy złotych, syndyk, nadzorca sądowy albo zarządca może ją wykonać bez zezwolenia rady.

Ponadto nie jest wymagane zezwolenie rady wierzycieli na sprzedaż ruchomości, jeśli wskazana w spisie inwentarza wartość oszacowania wszystkich ruchomości wchodzących w skład masy upadłości nie przekracza równowartości 50 000 zł oraz na sprzedaż wierzytelności oraz innych praw, jeżeli wskazana w spisie należności wartość nominalna wszystkich wierzytelności oraz innych praw wchodzących w skład masy upadłości nie przekracza równowartości 50 000 zł.

Wierzyciel może zgłosić propozycje układowe w postępowaniu upadłościowym.

Wierzyciele mogą także zaskarżyć decyzje sądu upadłościowego lub sędziego – komisarza dotyczące zatwierdzenia sprawozdań rachunkowych syndyka, rozstrzygnięcia dotyczące ustalenia listy wierzycieli także w zakresie rozstrzygnięć o wierzycielnościach innych wierzycieli, plan podziału, wynagrodzenie syndyka oraz postawienia o umorzeniu lub zakończeniu postępowania upadłościowego.

W postępowaniach restrukturyzacyjnych udział wierzycieli uregulowany jest w art. 104-139 pr.restr. Wierzyciele, których wierzycielności zostały umieszczone w zatwierdzonym spisie wierzycieli, oraz ci, którzy stawiają się na zgromadzeniu wierzycieli i przedłożą sędziemu-komisarzowi tytuł egzekucyjny stwierdzający ich wierzycielność, mają prawo uczestnictwa z prawem głosu w zgromadzeniu wierzycieli.

Na zgromadzeniu wierzycieli można zawrzeć układ, jeżeli w zgromadzeniu uczestniczy co najmniej jedna piąta wierzycieli uprawnionych do głosowania nad układem.

Sędzia-komisarz ustanawia radę wierzycieli oraz powołuje i odwołuje jej członków z urzędu albo na wniosek. Rada wierzycieli udziela pomocy nadzorcy sądowemu albo zarządcy, kontroluje ich czynności, bada stan funduszków masy układowej lub sanacyjnej, udziela zezwolenia na czynności, które mogą być dokonane tylko za zezwoleniem rady wierzycieli, oraz wyraża opinię w innych sprawach, jeżeli zażąda tego sędzia-komisarz, nadzorca sądowy albo zarządca lub dłużnik. Rada wierzycieli lub jej członkowie mogą przedstawiać sędziemu-komisarzowi swoje uwagi o działalności dłużnika, nadzorcy sądowego albo zarządcy. Rada może żądać od dłużnika, nadzorcy sądowego albo zarządcy wyjaśnień oraz badać księgi i dokumenty przedsiębiorstwa dłużnika w zakresie, w jakim nie narusza to tajemnicy przedsiębiorstwa. W pozostałym zakresie i w przypadku wątpliwości sędzia-komisarz określa zakres uprawnień członków rady do badania ksiąg i dokumentów przedsiębiorstwa dłużnika.

Pod rygorem nieważności zgody rady wierzycieli wymagają następujące czynności dłużnika lub zarządcy:

- obciążenie składników masy układowej lub sanacyjnej hipoteką, zastawem, zastawem rejestrowym lub hipoteką morską w celu zabezpieczenia wierzycielności nieobjętej układem;
- przeniesienie własności rzeczy lub prawa na zabezpieczenie wierzycielności nieobjętej układem;
- obciążenie składników masy układowej lub sanacyjnej innymi prawami;
- zaciąganie kredytów lub pożyczek;
- zawarcie umowy dzierżawy przedsiębiorstwa dłużnika lub jego zorganizowanej części lub innej podobnej umowy.

(czynności powyższe dokonane za zezwoleniem rady wierzycieli nie mogą być uznane za bezskuteczne w stosunku do masy upadłości)

- sprzedaż przez dłużnika nieruchomości lub innych składników majątku o wartości powyżej 500 000 zł.

Wierzyciele mogą także zaskarżyć decyzje sądu restrukturyzacyjnego lub sędziego – komisarza dotyczące zatwierdzenia sprawozdań rachunkowych zarządcy, rozstrzygnięcia dotyczące ustalenia spisu wierzycielności (postępowania układowe i sanacyjne) także w zakresie rozstrzygnięć o wierzycielnościach innych wierzycieli, wynagrodzenia nadzorcy sądowego lub zarządcy oraz postawienia o umorzeniu lub zakończeniu postępowania restrukturyzacyjnego.

10 W jaki sposób zarządca może wykorzystać aktywa masy upadłości dłużnika lub nimi rozporządzać?

W postępowaniu upadłościowym po ogłoszeniu upadłości syndyk przystępuje do spisu inwentarza i oszacowania masy upadłości oraz sporządzenia planu likwidacyjnego. Plan likwidacyjny określa proponowane sposoby sprzedaży składników majątku upadłego, w szczególności sprzedaży przedsiębiorstwa, termin sprzedaży, preliminarz wydatków oraz ekonomiczne uzasadnienie dalszego prowadzenia działalności gospodarczej (art. 306 pr.upadł.). Po sporządzeniu spisu inwentarza i sprawozdania finansowego albo po złożeniu pisemnego sprawozdania ogólnego syndyk przeprowadza likwidację masy upadłości (art. 308 pr.upadł.)

Po ogłoszeniu upadłości syndyk może prowadzić dalej przedsiębiorstwo upadłego, jeżeli możliwe jest zawarcie układu z wierzycielami lub możliwa jest sprzedaż przedsiębiorstwa upadłego w całości lub jego zorganizowanych części (art. 312 pr.upadł.).

W odniesieniu do postępowań restrukturyzacyjnych, tj. przyspieszonego postępowania układowego oraz postępowania układowego zasadą jest, że dłużnik nadal sprawuje zarząd nad swoim przedsiębiorstwem. Zgodnie z art. 239 § 1 oraz art. 295 pr.restr. zarząd może być dłużnikowi odebrany jeżeli:

- 1) dłużnik, chociażby nieumyślnie, naruszył prawo w zakresie sprawowania zarządu, czego skutkiem było pokrzywdzenie wierzycieli lub możliwość takiego pokrzywdzenia w przyszłości;
- 2) oczywiste jest, że sposób sprawowania zarządu nie daje gwarancji wykonania układu lub dla dłużnika ustanowiono kuratora na podstawie art. 68 ust. 1;
- 3) dłużnik nie wykonuje poleceń sędziego-komisarza lub nadzorcy sądowego, w szczególności nie złożył w wyznaczonym przez sędziego-komisarza terminie propozycji układowych zgodnych z prawem.

W postępowaniu sanacyjnym jeżeli skuteczne przeprowadzenie postępowania sanacyjnego wymaga osobistego udziału dłużnika lub jego reprezentantów, a jednocześnie dają oni gwarancję należytego sprawowania zarządu, sąd może zezwolić dłużnikowi na wykonywanie zarządu nad całością lub częścią przedsiębiorstwa w zakresie nieprzekraczającym zakresu zwykłego zarządu (art. 288 § 3 pr.restr.).

W postępowaniu o zatwierdzenie układu dłużnik sprawuje zarząd nad swoim przedsiębiorstwem przez cały czas trwania tego postępowania.

11 Jakie wierzycielności mogą być zgłoszone do masy upadłości dłużnika oraz w jaki sposób traktuje się roszczenia powstałe po wszczęciu postępowania upadłościowego?

W postępowaniu upadłościowym zgłoszeniu podlegają wszystkie wierzycielności wierzycieli osobistych. Wierzycielność może też zgłosić wierzyciel, którego wierzycielność była zabezpieczona hipoteką, zastawem, zastawem rejestrowym, zastawem skarbowym, hipoteką morską lub przez inny wpis w księdze wieczystej lub w rejestrze okrętowym (jeśli wierzyciel jej nie zgłosi, zostanie umieszczona na liście z urzędu). Z urzędu zostają umieszczone na liście należności ze stosunku pracy (art. 236 ust 1 i 2, art. 237 pr.upadł.).

Koszty postępowania upadłościowego podlegają zaspokojeniu w pierwszej kolejności przed zobowiązaniami masy upadłości powstałymi po ogłoszeniu upadłości– (art. 230 ust. 2, art. 343 ust. 1 i 11 pr.upadł.), bez sporządzania planu podziału.

W postępowaniach restrukturyzacyjnych spis wierzycielności obejmuje wierzycielności osobiste w stosunku do dłużnika powstałe przed dniem otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego (art. 76 pr.restr.). W spisie wierzycielności odrębnie umieszcza się wierzycielności objęte układem z mocy prawa oraz wierzycielności objęte układem za zgodą wierzyciela (art. 86 pr.restr.).

W postępowaniu restrukturyzacyjnym wierzycielności nie podlegają zgłoszeniu. Spis wierzycielności sporządza nadzorca lub zarządca na podstawie ksiąg rachunkowych, innych dokumentów dłużnika, wpisów w księgach wieczystych oraz rejestrach.

Układ wiąże wierzycieli, których wierzycielności według ustawy są objęte układem, chociażby nie zostały umieszczone w spisie wierzycielności.

Układ nie wiąże wierzycieli, których dłużnik nie ujawnił i którzy nie byli uczestnikami postępowania (art. 166 pr.restr.)

Układ nie może objąć wierzycielności alimentacyjnych oraz rent z tytułu odszkodowania za wywołanie choroby, niezdolności do pracy, kalectwa lub śmierci oraz z tytułu zamiany uprawnień objętych treścią prawa dożywocia na dożywotnią rentę; roszczeń o wydanie mienia i zaniechanie naruszania praw; wierzycielności, za które dłużnik odpowiada w związku z nabyciem spadku po dniu otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego, po wejściu spadku do masy układowej lub sanacyjnej; wierzycielności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne w części finansowanej przez ubezpieczonego, których płatnikiem jest dłużnik.

Układ nie obejmuje także wierzytelności ze stosunku pracy oraz wierzytelności zabezpieczonej na mieniu dłużnika hipoteką, zastawem, zastawem rejestrowym, zastawem skarbowym lub hipoteką morską, w części znajdującej pokrycie w wartości przedmiotu zabezpieczenia, chyba że wierzyciel wyraził zgodę na objęcie jej układem (art. 151 pr.restr.).

12 Jakie zasady obowiązują przy zgłaszaniu, weryfikacji i uznaniu wierzytelności?

Zasady zgłaszania wierzytelności, weryfikacji i ich uznawania uregulowane w postępowaniu upadłościowym zostały w art. 239-266 pr.upadł.

W postępowaniu upadłościowym obowiązek zgłoszenia wierzytelności spoczywa na wierzycielach. Termin do zgłoszenia wierzytelności wynosi 30 dni od daty ogłoszenia postanowienia o ogłoszeniu upadłości w Monitorze Sądowym i Gospodarczym (później w Centralnym Rejestrze Restrukturyzacji i Upadłości art. 51 pr.upadł. i art. 455 pr.restr.).

Nie wymagają zgłoszenia należności ze stosunku pracy. Należności z tego tytułu umieszcza się na liście wierzytelności z urzędu (art. 237 pr.upadł.).

Wierzyciel dokonuje zgłoszenia swojej wierzytelności na piśmie w dwóch egzemplarzach. Zgłoszenie powinno zawierać imię i nazwisko albo nazwę wierzyciela, miejsce zamieszkania albo siedzibę, adres, numer PESEL albo numer KRS, a w przypadku ich braku inne dane umożliwiające jego jednoznaczną identyfikację, określenie wierzytelności wraz z należnościami ubocznymi oraz wartość wierzytelności niepieniężnej, dowody potwierdzające istnienie owej wierzytelności (jeżeli wierzytelność została uznana w spisie wierzytelności sporządzonym w postępowaniu restrukturyzacyjnym, wystarczające jest powołanie się na tę okoliczność), kategorię, do której ma być zaliczona, zabezpieczenia z nią związane oraz stan sprawy, jeżeli co do wierzytelności toczy się postępowanie sądowe, administracyjne, sądownoadministracyjne lub przed sądem polubownym. W razie zgłoszenia wierzytelności, w stosunku do której upadły nie jest dłużnikiem osobistym, należy wskazać przedmiot zabezpieczenia, z którego wierzytelność podlega zaspokojeniu. Jeżeli wierzyciel jest współnikiem albo akcjonariuszem spółki będącej upadłym, podaje ilość posiadanych udziałów albo akcji oraz ich rodzaj.

Prawidłowo złożone zgłoszenia sędzia-komisarz przekazuje syndykowi, który sprawdza, czy zgłoszona wierzytelność znajduje potwierdzenie w księgach rachunkowych lub innych dokumentach upadłego albo we wpisach w księdze wieczystej lub rejestrach, oraz wzywa upadłego do złożenia w zakreślonym terminie oświadczenia, czy wierzytelność uznaje. W przypadku gdy zgłoszona wierzytelność nie znajduje potwierdzenia w księgach rachunkowych lub innych dokumentach upadłego albo we wpisach w księdze wieczystej lub rejestrach, syndyk wzywa wierzyciela do złożenia w terminie tygodnia dokumentów wskazanych w zgłoszeniu wierzytelności pod rygorem odmowy uznania wierzytelności. Syndyk może jednak uwzględnić dokumenty złożone po upływie terminu, jeżeli nie spowoduje to opóźnienia w przekazaniu listy sędziemu-komisarzowi.

W terminie dwóch tygodni od dnia obwieszczenia o złożeniu listy wierzytelności do akt postępowania wierzyciel może złożyć do sędziego-komisarza sprzeciw. Sprzeciw przysługuje również upadłemu, o ile projekt listy wierzytelności nie jest zgodny z jego wnioskami lub oświadczeniami. Jeżeli upadły nie składał oświadczeń, mimo iż był do tego wezwany, może zgłosić sprzeciw tylko wtedy, gdy wykaże, że nie złożył oświadczeń z przyczyn od niego niezależnych.

Sędzia-komisarz dokonuje zmian na liście wierzytelności po uprawomocnieniu się postanowienia w sprawie sprzeciwu, a w razie jego zaskarżenia, po uprawomocnieniu się postanowienia sądu oraz zatwierdza listę wierzytelności. Jeżeli nie wniesiono sprzeciwu, zatwierdza listę wierzytelności po upływie terminu do jego wniesienia. może z urzędu dokonać zmian na liście wierzytelności. W razie stwierdzenia, że na liście umieszczono wierzytelności, które w całości lub części nie istnieją, lub nie umieszczono na liście wierzytelności, które podlegają umieszczeniu na liście z urzędu, sędzia-komisarz może dokonać zmian na liście wierzytelności z urzędu.

Zgłoszoną lub ujawnioną po terminie wierzytelność, która nie wymaga zgłoszenia, umieszcza się na uzupełnieniu listy wierzytelności. Lista wierzytelności ulega sprostowaniu stosownie do prawomocnych orzeczeń. Zmiana wysokości wierzytelności, która zaistniała po ustaleniu listy wierzytelności, jest uwzględniana przy sporządzeniu planu podziału albo przy głosowaniu na zgromadzeniu wierzycieli.

Po zakończeniu lub umorzeniu postępowania upadłościowego wyciąg z zatwierdzonej przez sędziego-komisarza listy wierzytelności, zawierający oznaczenie wierzytelności oraz sumy otrzymanej na jej poczet przez wierzyciela, jest tytułem egzekucyjnym przeciwko upadłemu (nie dotyczy wierzycieli, wobec których upadły nie był dłużnikiem osobistym). Upadły może żądać ustalenia, że wierzytelność objęta listą wierzytelności nie istnieje albo istnieje w mniejszym zakresie, jeżeli nie uznał wierzytelności zgłoszonej w postępowaniu upadłościowym i nie zapadło co do niej jeszcze prawomocne orzeczenie sądowe. Po nadaniu wyciągowi z listy klauzuli wykonalności, zarzut, że wierzytelność objęta listą wierzytelności nie istnieje albo że istnieje w mniejszym zakresie, upadły może podnieść w drodze powództwa o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności.

W postępowaniach restrukturyzacyjnych kwestię ustalenia spisu wierzytelności uregulowane zostały w art. 84-102 pr.restr.

Nadzorca lub zarządca sporządza spis wierzytelności na podstawie ksiąg rachunkowych, innych dokumentów dłużnika, wpisów w księgach wieczystych oraz rejestrach. W postępowaniu sanacyjnym otwartym na podstawie uproszczonego wniosku spis wierzytelności sporządza się w zakresie, w jakim jest to możliwe, na podstawie spisu wierzytelności sporządzonego we wcześniejszym postępowaniu restrukturyzacyjnym. Jeżeli propozycje układowe przewidują podział wierzycieli na grupy, spis wierzytelności sporządza się z uwzględnieniem zaproponowanego podziału.

W spisie wierzytelności odrębnie umieszcza się wierzytelności objęte układem z mocy prawa oraz wierzytelności objęte układem za zgodą wierzyciela.

W przyspieszonym postępowaniu układowym dłużnik może zgłosić zastrzeżenia co do umieszczenia wierzytelności w spisie wierzytelności. Wierzytelność taka zostaje uznana jako wierzytelność sporna. W takim przypadku sędzia-komisarz dokonuje odpowiednich zmian spisu wierzytelności oraz spisu wierzytelności spornych.

W postępowaniu układowym oraz postępowaniu sanacyjnym, w terminie dwóch tygodni od dnia obwieszczenia o dacie złożenia spisu wierzytelności i spisu wierzytelności spornych, uczestnicy postępowania mogą złożyć do sędziego-komisarza sprzeciw co do umieszczenia wierzytelności w spisie wierzytelności. Dłużnik może złożyć sprzeciw, o ile spis wierzytelności nie jest zgodny z jego oświadczeniem o uznaniu lub odmowie uznania wierzytelności. Jeżeli dłużnik nie złożył oświadczenia, może złożyć sprzeciw tylko w przypadku, gdy wykaże, że nie złożył oświadczenia z przyczyn od niego niezależnych. W tym samym terminie dłużnik lub wierzyciel, który nie został umieszczony w spisie wierzytelności, może złożyć sprzeciw co do pominięcia wierzytelności w spisie wierzytelności.

Sprzeciw złożony po upływie terminu lub z innych przyczyn niedopuszczalny, jak również sprzeciw, którego braków strona nie uzupełniła lub od którego strona nie wniosła należnej opłaty w wyznaczonym terminie podlega odrzuceniu przez sędziego-komisarza.

Sędzia-komisarz pomija twierdzenia i dowody niezgłoszone w sprzeciwie, chyba że strona uprawdopodobni, że nie zgłosiła ich w sprzeciwie bez swojej winy lub że uwzględnienie spóźnionych twierdzeń i dowodów nie spowoduje zwłoki w rozpoznaniu sprawy.

Okoliczności uzasadniające sprzeciw mogą być udowodnione wyłącznie dowodem z dokumentu albo opinii biegłego. Jeżeli wierzytelność jest stwierdzona prawomocnym orzeczeniem sądu, sprzeciw co do umieszczenia wierzytelności w spisie wierzytelności może być oparty tylko na zdarzeniach powstałych po zamknięciu rozprawy w sprawie, w której zostało wydane orzeczenie.

Sprzeciw zostaje rozpoznany na posiedzeniu niejawnym w terminie dwóch miesięcy od jego wniesienia przez sędziego-komisarza, zastępcę sędziego-komisarza lub wyznaczonego sędziego. Jeżeli rozpoznający sprzeciw uzna za potrzebne wyznaczenie rozprawy, zawiadamia o niej nadzorcę sądowego albo zarządcę, dłużnika oraz wierzyciela, który złożył sprzeciw, i wierzyciela, którego wierzytelności sprzeciw dotyczy. Niestawiennictwo tych osób, nawet

usprawiedliwione, nie wstrzymuje wydania postanowienia. Sędzia-komisarz, zastępca sędziego-komisarza lub wyznaczony sędzia może odstąpić od przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego, jeżeli biegły sporządził opinię w innym postępowaniu toczącym się przed sądem, sądem polubownym lub organem administracji. W takim przypadku dowodem są dokumenty obejmujące treść opinii biegłego.

Na postanowienie w przedmiocie sprzeciwu zażalenie przysługuje dłużnikowi, nadzorcy sądowemu albo zarządcy oraz wierzycielom.

W spisie wierzytelności dokonuje się zmian w zakresie określonym w postanowieniu po uprawomocnieniu się postanowienia uwzględniającego sprzeciw. W przyspieszonym postępowaniu układowym spis wierzytelności zatwierdza sędzia-komisarz na zgromadzeniu wierzycieli.

W postępowaniu układowym oraz sanacyjnym sędzia-komisarz zatwierdza spis wierzytelności po upływie terminu do złożenia sprzeciwu, a w przypadku jego złożenia - po uprawomocnieniu się postanowienia w przedmiocie sprzeciwu.

Sędzia-komisarz zatwierdza spis wierzytelności w zakresie nieobjętym nierozpoznаныmi prawomocnie sprzeciwami, jeżeli suma wierzytelności uprawniających do głosowania nad układem, których dotyczą sprzeciwu prawomocnie nierozpoznane, nie przekracza 15% sumy wierzytelności uprawniających do głosowania nad układem. Postępowania w przedmiocie tych sprzeciwów podlegają umorzeniu przez sąd albo sędziego-komisarza, jeżeli nie zostaną prawomocnie rozpoznane do czasu głosowania nad układem.

W przypadku stwierdzenia, że w spisie umieszczono wierzytelność, która w całości lub części nie istnieje albo przysługuje innej osobie niż wskazana w spisie jako wierzyciel, sędzia-komisarz może z urzędu wykreślić wierzytelność ze spisu wierzytelności. Postanowienie o wykreśleniu wierzytelności ze spisu wierzytelności doręcza się wierzycielowi, którego dotyczy, dłużnikowi oraz nadzorcy albo zarządcy. Osobom tym przysługuje zażalenie na postanowienie.

Nadzorca albo zarządca sporządza uzupełnienie spisu wierzytelności, jeżeli po złożeniu spisu wierzytelności zostanie ujawniona wierzytelność, która nie została umieszczona w spisie.

Po prawomocnej odmowie zatwierdzenia układu lub prawomocnym umorzeniu postępowania restrukturyzacyjnego wyciąg z zatwierdzonego spisu wierzytelności, zawierający oznaczenie wierzyciela i przysługującej mu wierzytelności, stanowi tytuł egzekucyjny przeciwko dłużnikowi.

Po prawomocnym zatwierdzeniu układu wyciąg z zatwierdzonego spisu wierzytelności, łącznie z wypisem prawomocnego postanowienia zatwierdzającego układ, stanowi tytuł egzekucyjny przeciwko dłużnikowi oraz temu, kto udzielił zabezpieczenia wykonania układu, jeżeli został w sądzie złożony dokument stwierdzający udzielenie zabezpieczenia, a także przeciwko zobowiązanemu do dopłaty, jeżeli układ przewiduje dopłaty między wierzycielami.

Dłużnik może żądać ustalenia, że wierzytelność objęta zatwierdzonym spisem wierzytelności nie istnieje albo istnieje w mniejszym zakresie, jeżeli złożył sprzeciw w postępowaniu restrukturyzacyjnym i co do wierzytelności nie zapadło prawomocne orzeczenie sądowe.

Po nadaniu wyciągowi z zatwierdzonego spisu wierzytelności klauzuli wykonalności zarzut, że wierzytelność objęta spisem wierzytelności nie istnieje albo że istnieje w mniejszym zakresie, dłużnik może podnieść w drodze powództwa o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności.

13 Jakie zasady obowiązują przy podziale funduszy masy upadłości? W jaki sposób ustala się hierarchę roszczeń i praw wierzycieli?

W postępowaniu upadłościowym zasady podziału funduszy z masy w postępowaniu upadłościowym zostały uregulowane w art. 335-351 pr.upadł.

W pierwszej kolejności koszty postępowania, a jeżeli fundusze masy upadłości na to pozwalają - również inne zobowiązania masy upadłości w miarę wpływu do masy upadłości stosownych sum.

Zobowiązania alimentacyjne ciężące na upadłym, przypadające za czas po ogłoszeniu upadłości, syndyk zaspokaja w terminach ich płatności, do dnia sporządzenia ostatecznego planu podziału, każdorazowo dla każdego uprawnionego w kwocie nie wyższej niż minimalne wynagrodzenie za pracę. Pozostała część tych należności nie podlega zaspokojeniu z masy upadłości.

Należności podlegające zaspokojeniu z funduszy masy upadłości (zaspokajane po zaspokojeniu w całości kosztów postępowania, zobowiązań masy upadłości i należności alimentacyjnych) dzieli się na następujące kategorie:

- 1) kategoria pierwsza - przypadające za czas przed ogłoszeniem upadłości należności ze stosunku pracy (stosuje się odpowiednio do roszczeń Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych o zwrot z masy upadłości świadczeń wypłaconych przez Fundusz pracownikom upadłego), z wyjątkiem roszczeń z tytułu wynagrodzenia reprezentanta upadłego lub wynagrodzenia osoby wykonującej czynności związane z zarządem lub nadzorem nad przedsiębiorstwem upadłego, należności rolników z tytułu umów o dostarczenie produktów z własnego gospodarstwa rolnego, należności alimentacyjne oraz renty z tytułu odszkodowania za wywołanie choroby, niezdolności do pracy, kalectwa lub śmierci i renty z tytułu zamiany uprawnień objętych treścią prawa dożywocia na dożywotnią rentę, przypadające za trzy ostatnie lata przed ogłoszeniem upadłości należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne oraz należności powstałe w postępowaniu restrukturyzacyjnym z czynności zarządcy albo należności powstałe z czynności dłużnika dokonanych po otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego niewymagających zezwolenia rady wierzycieli albo zgody nadzorcy sądowego lub dokonanych za zezwoleniem rady wierzycieli albo zgodą nadzorcy sądowego, jeżeli upadłość ogłoszono w wyniku rozpoznania uproszczonego wniosku o ogłoszenie upadłości jak również należności z tytułu kredytu, pożyczki, obligacji, gwarancji lub akredytywu lub innego finansowania przewidzianego układem przyjętym w postępowaniu restrukturyzacyjnym i udzielonego w związku z wykonaniem takiego układu, jeżeli upadłość ogłoszono w wyniku rozpoznania wniosku o ogłoszenie upadłości złożonego nie później niż trzy miesiące po prawomocnym uchynieniu układu;
- 2) kategoria druga - inne należności, jeżeli nie podlegają zaspokojeniu w innych kategoriach, w szczególności podatki i inne daniny publiczne oraz pozostałe należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne;
- 3) kategoria trzecia - odsetki od należności ujętych w wyższych kategoriach w kolejności, w jakiej podlega zaspokojeniu kapitał, a także sądowe i administracyjne kary grzywny oraz należności z tytułu darowizn i zapisów;
- 4) kategoria czwarta - należności wspólników albo akcjonariuszy z tytułu pożyczki lub innej czynności prawnej o podobnych skutkach, w szczególności dostawy towaru z odroczonego terminem płatności, dokonanej na rzecz upadłego będącego spółką kapitałową w okresie pięciu lat przed ogłoszeniem upadłości, wraz z odsetkami.

Jeżeli suma przeznaczona do podziału nie wystarcza na zaspokojenie w całości wszystkich należności, należności dalszej kategorii zaspokajają się dopiero po zaspokojeniu w całości należności poprzedzającej kategorii, a jeżeli suma przeznaczona do podziału nie wystarcza na zaspokojenie w całości wszystkich należności tej samej kategorii, należności te zaspokajają się stosunkowo do wysokości każdej z nich.

Wierzytelności zabezpieczone hipoteką, zastawem, zastawem rejestrowym, zastawem skarbowym i hipoteką morską, a także wygasające według przepisów ustawy prawa oraz skutki ujawnienia praw i roszczeń osobistych ciężące na nieruchomości, użytkowaniu wieczystym, spółdzielczym własnościowym prawie do lokalu lub statku morskim wpisanym do rejestru okrętowego, podlegają zaspokojeniu z sumy uzyskanej z likwidacji obciążonego przedmiotu, pomniejszonej o koszty likwidacji tego przedmiotu oraz inne koszty postępowania upadłościowego w wysokości nieprzekraczającej dziesiątej części sumy uzyskanej z likwidacji, nie więcej jednak niż o taką część kosztów postępowania upadłościowego, która wynika ze stosunku wartości obciążonego przedmiotu do wartości całej masy upadłości. Wspomniane wierzytelności i prawa są zaspokajane w kolejności przysługującego im pierwszeństwa. Jeżeli z sumy uzyskanej z likwidacji obciążonego przedmiotu zaspokojeniu podlegają zarówno wierzytelności zabezpieczone hipoteką, jak i wygasające prawa oraz prawa i roszczenia osobiste, o pierwszeństwie rozstrzyga chwila, od której liczy się skutki wpisu hipoteki, prawa lub roszczenia do księgi wieczystej.

W równym stopniu z wierzytelnością zaspokajają się roszczenia o świadczenia uboczne objęte zabezpieczeniem na mocy odrębnych przepisów. Przypadającą wierzycielowi sumę zalicza się przede wszystkim na należność główną, następnie na odsetki i pozostałe roszczenia o świadczenia uboczne, z tym że koszty postępowania uwzględnia się w ostatniej kolejności.

W razie sprzedaży nieruchomości, prawa użytkownika wieczystego, spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu lub statku morskiego wpisanego do rejestru okrętowego, przed zaspokojeniem wierzytelności zabezpieczonych hipoteką albo hipoteką morską oraz innych praw, w tym praw i roszczeń osobistych, które ciążyły na przedmiocie sprzedaży i które w wyniku sprzedaży wygasły, zaspokajają się należności alimentacyjne oraz przypadające za czas po ogłoszeniu upadłości renty za wywołanie choroby, niezdolności do pracy, kalectwa lub śmierci i renty z tytułu zamiany uprawnień objętych treścią prawa dożywocia na dożywotnią rentę, jak też wynagrodzenia za pracę pracowników wykonujących pracę na nieruchomości, statku lub w lokalu za okres ostatnich trzech miesięcy przed sprzedażą, jednakże tylko do wysokości trzykrotnego minimalnego wynagrodzenia za pracę.

W postępowaniach restrukturyzacyjnych zaspokojenie wierzytelności następuje zgodnie z układem zatwierdzonym przez sąd. Zasady zaspokajania wierzytelności zostały uregulowane w art. 155-163 pr.restr.

Układ może przewidywać podział wierzycieli na grupy obejmujące poszczególne kategorie interesów, w szczególności:

- wierzycieli, którym przysługują wierzytelności ze stosunku pracy i którzy wyrazili zgodę na objęcie ich układem;
- rolników, którym przysługują wierzytelności z tytułu umów o dostarczenie produktów z własnego gospodarstwa rolnego;
- wierzycieli, których wierzytelności są zabezpieczone na składnikach majątku dłużnika hipoteką, zastawem, zastawem rejestrowym, zastawem skarbowym lub hipoteką morską, a także przez przeniesienie na wierzyciela własności rzeczy, wierzytelności lub innego prawa, i którzy wyrazili zgodę na objęcie ich układem;
- wierzycieli będących współnikami lub akcjonariuszami dłużnika będącego spółką kapitałową, posiadających udziały lub akcje spółki zapewniające co najmniej 5% głosów na zgromadzeniu współników albo walnym zgromadzeniu akcjonariuszy,

Warunki restrukturyzacji zobowiązań dłużnika są jednakowe dla wszystkich wierzycieli, a jeżeli głosowanie nad układem przeprowadza się w grupach wierzycieli, jednakowe dla wierzycieli zaliczonych do tej samej grupy, chyba że wierzyciel wyraźnie zgodzi się na warunki mniej korzystne.

Przyznanie korzystniejszych warunków restrukturyzacji zobowiązań dłużnika jest dopuszczalne wobec wierzyciela, który po otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego udzielił lub ma udzielić finansowania w postaci kredytu, obligacji, gwarancji bankowych, akredytyw lub na podstawie innego instrumentu finansowego, niezbędnego do wykonania układu.

Warunki restrukturyzacji zobowiązań ze stosunku pracy nie mogą pozbawiać pracowników minimalnego wynagrodzenia za pracę.

Restrukturyzacja dotyczy w równym stopniu zobowiązań pieniężnych i niepieniężnych. Jeżeli wierzyciel w terminie tygodnia od dnia otrzymania zawiadomienia o terminie zgromadzenia wierzycieli z odpisem propozycji układowych sprzeciwił się restrukturyzacji swojej wierzytelności jako wierzytelności niepieniężnej, składając oświadczenie nadzorczy albo zarządcy albo ze względu na charakter wierzytelności niepieniężnej restrukturyzacja nie jest możliwa, wierzytelność ta zmienia się w wierzytelność pieniężną. Skutek ten powstaje z dniem otwarcia postępowania.

Warunki restrukturyzacji wierzytelności, o których mowa w art. 161 ust. 1 pkt 3, mogą być zróżnicowane stosownie do przysługującego im pierwszeństwa.

14 Jakie są przesłanki oraz skutki zakończenia postępowania upadłościowego (w szczególności w drodze układu)?

Zakończenie postępowania upadłościowego stwierdza sąd po wykonaniu ostatecznego planu podziału, a także gdy w toku postępowania wszyscy wierzyciele zostali zaspokojeni.

Z dniem uprawomocnienia się postanowienia o zakończeniu postępowania upadłościowego upadły odzyskuje prawo zarządzania swoim majątkiem i rozporządzania jego składnikami.

Po zakończeniu postępowania upadłościowego wszczęte przez syndyka niezakończone procesy o uznanie za bezskuteczną czynności dokonanej przez upadłego ze szkodą dla wierzycieli umarza się, a wzajemne roszczenia o zwrot kosztów procesu wygasają. W innych postępowaniach cywilnych upadły wchodzi do postępowania w miejsce syndyka.

Upadły będący osobą fizyczną może złożyć wniosek o ustalenie planu spłaty wierzycieli i umorzenie pozostałej części zobowiązań, które nie zostały zaspokojone w postępowaniu upadłościowym w terminie trzydziestu dni od dnia obwieszczenia postanowienia o zakończeniu postępowania upadłościowego. Sąd oddala wniosek, jeżeli upadły doprowadził do swojej niewypłacalności lub istotnie zwiększył jej stopień umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa, oraz jeżeli:

- 1) materiał zebrany w sprawie daje podstawę do stwierdzenia, że zachodzą okoliczności stanowiące podstawę do pozbawienia upadłego prawa prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek lub w ramach spółki cywilnej oraz pełnienia funkcji członka rady nadzorczej, członka komisji rewizyjnej, reprezentanta lub pełnomocnika osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą w zakresie tej działalności, spółki handlowej, przedsiębiorstwa państwowego, spółdzielni, fundacji lub stowarzyszenia lub
- 2) upadły nie wykonywał rzetelnie obowiązków nałożonych na niego w postępowaniu upadłościowym, lub
- 3) w okresie dziesięciu lat przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości w stosunku do upadłego prowadzono postępowanie upadłościowe, w którym umorzono całość lub część jego zobowiązań, chyba że do niewypłacalności upadłego lub zwiększenia jej stopnia doszło pomimo dochowania przez upadłego należytej staranności, lub
- 4) w okresie dziesięciu lat przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości ustalony dla upadłego plan spłaty wierzycieli został uchylony na podstawie art. 370e ust. 1 lub 2 albo art. 49120, lub
- 5) w okresie dziesięciu lat przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości czynność prawna upadłego została prawomocnie uznana za dokonaną z pokrzywdzeniem wierzycieli

- chyba że umorzenie pozostałej części zobowiązań upadłego jest uzasadnione względami słuszności lub względami humanitarnymi.

W postanowieniu o ustaleniu planu spłaty wierzycieli sąd określa, w jakim zakresie i w jakim czasie (nie dłuższym niż trzydzieści sześć miesięcy) upadły jest obowiązany spłacać zobowiązania uznane na liście wierzytelności a niewykonane w toku postępowania upadłościowego na podstawie planów podziału oraz jaka część zobowiązań upadłego powstałych przed dniem ogłoszenia upadłości zostanie umorzona po wykonaniu planu spłaty wierzycieli. W okresie wykonywania planu spłaty wierzycieli niedopuszczalne jest wszczęcie postępowania egzekucyjnego dotyczącego wierzytelności powstałych przed ogłoszeniem upadłości (z wyjątkiem wierzytelności wynikających z zobowiązań, o których mowa w art. 370f ust. 2 oraz wierzytelności, których upadły nie ujawnił, jeżeli wierzyciel nie brał udziału w postępowaniu) oraz dokonanie przez upadłego czynności prawnych, które mogłyby pogorszyć jego zdolność do wykonania planu spłaty wierzycieli (w szczególności uzasadnionych przypadkach sąd na wniosek upadłego może wyrazić zgodę na dokonanie albo zatwierdzić dokonanie takiej czynności prawnej).

Upadły jest obowiązany składać sądowi corocznie do końca kwietnia sprawozdanie z wykonania planu spłaty wierzycieli za poprzedni rok kalendarzowy, w którym wykazuje osiągnięte przychody, spłacone kwoty oraz nabyte składniki majątkowe o wartości przekraczającej przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w trzecim kwartale roku poprzedniego.

Sąd może zmienić plan spłaty wierzycieli, jeżeli upadły nie może wywiązać się z obowiązków w nim określonych, na jego wniosek po wysłuchaniu wierzycieli. Może również przedłużyć termin spłaty zobowiązań na dalszy okres nieprzekraczający osiemnastu miesięcy.

W przypadku istotnej poprawy sytuacji majątkowej upadłego w okresie wykonywania planu spłaty wierzycieli wynikającej z innych przyczyn niż zwiększenie się wynagrodzenia za pracę lub dochodów uzyskiwanych z osobiście wykonywanej przez upadłego działalności zarobkowej wierzyciel oraz upadły mogą wystąpić z wnioskiem o zmianę planu spłaty wierzycieli. O zmianie planu spłaty wierzycieli sąd orzeka po wysłuchaniu upadłego i wierzycieli objętych planem spłaty.

Sąd z urzędu albo na wniosek wierzyciela uchyla plan spłaty wierzycieli w przypadku niewykonania przez upadłego obowiązków ustalonych w planie spłaty wierzycieli po wysłuchaniu upadłego i wierzycieli objętych planem spłaty, chyba że uchybienie obowiązkowi jest nieznaczne lub umorzenie pozostałej części zobowiązań upadłego jest uzasadnione względami słuszności lub względami humanitarnymi; stosuje się odpowiednio, jeżeli upadły:

- 1) nie złożył w terminie sprawozdania z wykonania planu spłaty wierzycieli;
- 2) w sprawozdaniu z wykonania planu spłaty wierzycieli zataił osiągnięte przychody lub nabyte składniki majątkowe;
- 3) dokonał czynności prawnej, która mogłaby pogorszyć jego zdolność do wykonania planu spłaty wierzycieli, bez zgody sądu albo czynność ta nie została przez sąd zatwierdzona;
- 4) ukrywał majątek lub czynność prawna upadłego została prawomocnie uznana za dokonaną z pokrzywdzeniem wierzycieli.

W przypadku uchylenia planu spłaty zobowiązania upadłego nie podlegają umorzeniu.

Sąd wydaje postanowienie o stwierdzeniu wykonania planu spłaty i umorzeniu zobowiązań upadłego powstałych przed dniem ogłoszenia upadłości i niezaspokojonych w wyniku wykonania planu spłaty wierzycieli po wykonaniu przez upadłego obowiązków określonych w planie spłaty wierzycieli. Zobowiązania o charakterze alimentacyjnym, zobowiązania wynikające z rent z tytułu odszkodowania za wywołanie choroby, niezdolności do pracy, kalectwa lub śmierci, zobowiązania do zapłaty kar grzywny orzeczonych przez sąd, a także do wykonania obowiązku naprawienia szkody oraz zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, zobowiązania do zapłaty nawiazki lub świadczenia pieniężnego orzeczonych przez sąd jako środek karny lub środek związany z poddaniem sprawcy próbie, jak również zobowiązania do naprawienia szkody wynikającej z przestępstwa lub wykroczenia stwierdzonego prawomocnym orzeczeniem oraz zobowiązania, których upadły umyślnie nie ujawnił, jeżeli wierzyciel nie brał udziału w postępowaniu, nie podlegają umorzeniu.

Dokonane na podstawie przepisów ustawy zmiany stosunków prawnych obowiązują upadłego i drugą stronę również po zakończeniu postępowania upadłościowego, chyba że przepisy odrębnej ustawy stanowią inaczej.

Postępowanie restrukturyzacyjne zostaje zakończone z dniem uprawomocnienia się postanowienia sądu o zatwierdzeniu układu albo o odmowie zatwierdzenia układu. Wtedy też dłużnik odzyskuje prawo zarządu majątkiem, jeżeli był go pozbawiony lub było ono ograniczone, chyba że układ stanowi inaczej (art. 171 pr.restr.).

Po wykonaniu układu lub wyegzekwowaniu wierzytelności objętych układem sąd na wniosek dłużnika, nadzorca wykonania układu albo innej osoby, która z mocy układu jest uprawniona do wykonania lub nadzorowania wykonania układu, wydaje postanowienie o wykonaniu układu (art. 172 pr.restr.).

15 Jakie prawa przysługują wierzycielom po zakończeniu postępowania upadłościowego?

W postępowaniu upadłościowym wobec osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą lub zawodową, po ukończeniu którego ustalony został plan spłaty, wierzyciel jest uprawniony do złożenia wniosku o uchylenie przez sąd planu spłaty wierzycieli w przypadku niewykonania przez upadłego obowiązków ustalonych w planie albo gdy nie złożył w terminie sprawozdania z wykonania planu, w sprawozdaniu z wykonania planu spłaty wierzycieli zataił osiągnięte przychody lub nabyte składniki majątkowe, dokonał czynności prawnej, która mogłaby pogorszyć jego zdolność do wykonania planu spłaty wierzycieli, bez zgody sądu albo czynność ta nie została przez sąd zatwierdzona, ukrywał majątek lub czynność prawna upadłego została prawomocnie uznana za dokonaną z pokrzywdzeniem wierzycieli (art. 370e pr.upad.).

W postępowaniach restrukturyzacyjnych wierzyciel jest uprawniony do złożenia wniosku o uchylenie przez sąd układu, jeżeli dłużnik nie wykonuje jego postanowień albo jest oczywiste, że układ nie będzie wykonany (domniemywa się, że jest oczywiste, że układ nie będzie wykonany, jeżeli dłużnik nie wykonuje zobowiązań powstałych po zatwierdzeniu układu). Wnioskodawcy przysługuje zażalenie na postanowienie oddalające wniosek (Art. 176 pr.restr.). Jeżeli układ zostanie uchylony lub wygaśnie, dotychczasowi wierzyciele mogą dochodzić swych roszczeń w pierwotnej wysokości, a wypłacone na podstawie układu sumy zalicza się na ich poczet. Hipoteka, zastaw, zastaw rejestrowy, zastaw skarbowy lub hipoteka morska zabezpieczają wierzytelność w takiej wysokości, w jakiej nie została jeszcze zaspokojona (art. 177 pr.restr.).

16 Kto ponosi koszty postępowania upadłościowego łącznie z poniesionymi wydatkami?

Postępowanie upadłościowe zasadniczo dzieli się na dwa etapy, tj. postępowanie w przedmiocie ogłoszenia upadłości oraz postępowanie po ogłoszeniu upadłości.

Koszty postępowania w przedmiocie ogłoszenia upadłości pokrywane są w pierwszej kolejności z zaliczki uiszczonej przez wnioskodawcę w wysokości jednokrotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w trzecim kwartale roku poprzedniego, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego. W przypadku wniosku wierzyciela koszty postępowania, w przypadku ogłoszenia upadłości lub oddalenia wniosku z powodu ubóstwa masy, ponosi upadły.

Koszty postępowania po ogłoszeniu upadłości pokrywane są z masy upadłości. W przypadku gdy majątek niewypłacalnego dłużnika nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania lub wystarcza jedynie na zaspokojenie tych kosztów, sąd oddala wniosek o ogłoszenie upadłości.

Koszty postępowania restrukturyzacyjnego ponosi dłużnik. Koszty należne od dłużnika pozbawionego prawa zarządu uiszcza zarządca na wezwanie sądu albo sędziego-komisarza.

Uczestnik postępowania ponosi koszty związane ze swoim udziałem w sprawie.

Koszty postępowania wywołanego złożeniem sprzeciwu co do umieszczenia wierzytelności innego wierzyciela zasądza się od dłużnika na rzecz wierzyciela, który złożył sprzeciw, jeżeli w wyniku sprzeciwu odmówiono umieszczenia zaskarżonej wierzytelności, chyba że dłużnik kwestionował umieszczenie wierzytelności w spisie wierzytelności w oświadczeniu złożonym na podstawie art. 86 ust. 2 pkt 9 lub złożył sprzeciw.

17 Jakie są zasady dotyczące nieważności, zaskarżenia lub względnej bezskuteczności czynności prawnych dokonanych ze szkodą dla ogółu wierzycieli?

W postępowaniu upadłościowym czynności prawne upadłego dotyczące masy upadłości są nieważne. Nieważne jest również zbycie przez upadłego całości lub części spadku albo całości lub części udziału spadkowego oraz dokonana przez niego czynność rozporządzająca udziałem w przedmiocie należącym do spadku, jak i jego zgoda na rozporządzenie udziałem w przedmiocie należącym do spadku przez innego spadkobiercę.

Pod rygorem nieważności zgody rady wierzycieli wymagają następujące czynności (art. 206 pr.upad.):

- 1) dalsze prowadzenie przedsiębiorstwa przez syndyka, jeżeli ma trwać dłużej niż trzy miesiące od dnia ogłoszenia upadłości;
- 2) odstąpienie od sprzedaży przedsiębiorstwa jako całości;
- 3) sprzedaż z wolnej ręki mienia wchodzącego w skład masy upadłości;
- 4) zaciąganie pożyczek lub kredytów oraz obciążenie majątku upadłego ograniczonymi prawami rzeczowymi;
- 5) uznanie, zrzeczenie się i zawarcie ugody co do roszczeń spornych oraz poddanie sporu rozstrzygnięciu sądu polubownego.

Wyjątkiem jest sytuacja, w której jedna z ww. czynności musi być dokonana niezwłocznie i dotyczy wartości nieprzewyższającej dziesięciu tysięcy złotych, syndyk, nadzorca sądowy albo zarządca może ją wykonać bez zezwolenia rady.

Ponadto nie jest wymagane zezwolenie rady wierzycieli na sprzedaż ruchomości, jeśli wskazana w spisie inwentarza wartość oszacowania wszystkich ruchomości wchodzących w skład masy upadłości nie przekracza równowartości 50 000 zł oraz na sprzedaż wierzytelności oraz innych praw, jeżeli wskazana w spisie należności wartość nominalna wszystkich wierzytelności oraz innych praw wchodzących w skład masy upadłości nie przekracza równowartości 50 000 zł. Podobnie jest w przypadku zezwolenia na sprzedaż wierzytelności oraz innych praw, jeżeli wskazana w spisie należności wartość nominalna wszystkich wierzytelności oraz innych praw wchodzących w skład masy upadłości nie przekracza równowartości 50 000 zł.

Wpis obciążenia majątku upadłego ograniczonym prawem rzeczowym w księdze wieczystej lub rejestrze dokonany bez zezwolenia wymaganego zgodnie z ust. 1 podlega wykreśleniu z urzędu. Podstawą wykreślenia jest prawomocne postanowienie sędziego-komisarza stwierdzające niedopuszczalność wpisu (art. 206 ust. 5 pr. upadł.).

Sędzia-komisarz oznacza czynności, których wykonywanie przez syndyka jest niedopuszczalne bez jego zezwolenia lub bez zezwolenia rady wierzycieli. Oznacza to, że sędzia-komisarz może rozszerzyć katalog czynności z art. 206, do których dokonania wymagana jest zgoda rady wierzycieli pod rygorem nieważności.

Czynności prawne dokonane przez upadłego w ciągu roku przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, którymi rozporządził on swoim majątkiem, jeżeli dokonane zostały nieodpłatnie albo odpłatnie, ale wartość świadczenia upadłego przewyższa w rażącym stopniu wartość świadczenia otrzymanego przez upadłego lub zastrzeżonego dla upadłego lub dla osoby trzeciej. Reguła ta ma również zastosowanie odpowiednio do ugody sądowej, uznania powództwa i zrzeczenia się roszczenia.

Bezskuteczne są również zabezpieczenie i zapłata długu niewymagalnego dokonane przez upadłego w ciągu sześciu miesięcy przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości. Jednak ten, kto otrzymał zapłatę lub zabezpieczenie, może w drodze powództwa lub zarzutu żądać uznania tych czynności za skuteczne, jeżeli w czasie ich dokonania nie wiedział o istnieniu podstawy do ogłoszenia upadłości.

Powyższych reguł nie stosuje się do zabezpieczeń ustanowionych przed dniem ogłoszenia upadłości w związku z terminowymi operacjami finansowymi, pożyczkami instrumentów finansowych lub sprzedażą instrumentów finansowych ze zobowiązaniem do ich odkupu, o których mowa w art. 85 ust. 1.

Na wniosek osoby trzeciej sędzia-komisarz może nakazać zwrot na jej rzecz z masy upadłości jej świadczenia wzajemnego, które osoba ta świadczyła w związku z dokonaniem przez nią z upadłym czynności prawnej dotyczącej mienia wchodzącego do masy upadłości. Do zwrotu tego świadczenia stosuje się odpowiednio [przepisy](#) o nienależnym świadczeniu. Zwrot tego świadczenia, można nakazać, jeżeli czynność prawna została podjęta po ogłoszeniu upadłości i przed obwieszczeniem w Rejestrze postanowienia o ogłoszeniu upadłości, a osoba trzecia przy zachowaniu należytej staranności, nie mogła wiedzieć o ogłoszeniu upadłości (art. 77 pr. upadł.).

Przelew wierzytelności przyszłej jest bezskuteczny w stosunku do masy upadłości, jeżeli wierzytelność ta powstanie po ogłoszeniu upadłości, chyba że umowa przelewu wierzytelności została zawarta nie później niż sześć miesięcy przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości w formie pisemnej z datą pewną.

Odpłatną czynność prawną sędzia-komisarz uzna za bezskuteczną w stosunku do masy upadłości z urzędu albo na wniosek syndyka, jeśli została dokonana przez upadłego w terminie sześciu miesięcy przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości z małżonkiem, krewnym lub powinowatym w linii prostej, krewnym lub powinowatym w linii bocznej do drugiego stopnia włącznie, z osobą pozostającą z upadłym w faktycznym związku, prowadzącą z nim wspólnie gospodarstwo domowe albo z przysposobionym lub przysposabiającym, chyba że druga strona czynności wykaże, że nie doszło do pokrzywdzenia wierzycieli. Na postanowienie sędziego-komisarza przysługuje zażalenie.

Zasada powyższa stosowana jest również do czynności upadłego dokonanych ze spółką, w której upadły jest członkiem zarządu, jedynym wspólnikiem lub akcjonariuszem, oraz ze spółkami, w których osoby wymienione w poprzednim akapicie są członkami zarządu lub jedynymi wspólnikami lub akcjonariuszami, a także odpowiednio do czynności upadłego, będącego spółką lub osobą prawną, dokonanej z jej wspólnikami, ich reprezentantami lub ich małżonkami, jak również ze spółkami powiązаныmi, ich wspólnikami, reprezentantami lub małżonkami tych osób. Ma również zastosowanie do czynności upadłego będącego spółką, których dokonał z inną spółką, jeżeli jedna z nich była spółką dominującą, a także jeżeli ta sama spółka jest spółką dominującą w stosunku do upadłego i drugiej strony czynności.

Sędzia-komisarz z urzędu albo na wniosek syndyka uznaje za bezskuteczną w stosunku do masy upadłości określoną część wynagrodzenia przypadającą za okres przed dniem ogłoszenia upadłości, nie dłuższy jednak niż sześć miesięcy przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, jeżeli wynagrodzenie za pracę osoby reprezentującej upadłego lub pracownika wykonującego zadania w zakresie zarządu przedsiębiorstwem lub wynagrodzenie osoby świadczącej usługi związane z zarządem lub nadzorem nad przedsiębiorstwem upadłego określone w umowie o pracę, umowie o świadczenie usług lub uchwale organu upadłego zawartej lub podjętej przed dniem ogłoszenia upadłości jest rażąco wyższe od przeciętnego wynagrodzenia za tego rodzaju pracę lub usługi i nie jest uzasadnione nakładem pracy, chociażby wynagrodzenie zostało już wypłacone.

Sędzia-komisarz może uznać za bezskuteczne w całości lub części w stosunku do masy upadłości wynagrodzenie ww. osób przypadające za czas po dniu ogłoszenia upadłości, jeżeli ze względu na objęcie zarządu przez syndyka nie jest ono uzasadnione nakładem pracy.

Sędzia-komisarz na wniosek syndyka uznaje za bezskuteczne w stosunku do masy upadłości również następujące czynności:

- obciążenie majątku upadłego hipoteką, zastawem, zastawem rejestrowym lub hipoteką morską, jeżeli upadły nie był dłużnikiem osobistym zabezpieczonego wierzyciela, a obciążenie to zostało ustanowione w ciągu roku przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości i w związku z jego ustanowieniem upadły nie otrzymał żadnego świadczenia;
- obciążenie majątku upadłego hipoteką, zastawem, zastawem rejestrowym lub hipoteką morską, jeżeli obciążenie rzeczowe ustanowione zostało w zamian za świadczenie, które jest niewspółmiernie niskie do wartości udzielanego zabezpieczenia;
- obciążenia powyższe bez względu na wysokość świadczenia, jeśli zabezpieczają długi osób, o których mowa w art. 128 pr. upadł. (osoby bliskie lub powiązane z upadłym), chyba że druga strona wykaże, że nie doszło do pokrzywdzenia wierzycieli;
- kary umowne zastrzeżone na wypadek niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, jeżeli zobowiązanie zostało w znacznej części wykonane przez upadłego lub jeżeli kara umowna jest rażąco wygórowana.

Do czynności prawnych upadłego dokonanych z pokrzywdzeniem wierzycieli w sprawach nieuregulowanych prawem upadłościowym stosuje się odpowiednio przepisy [Kodeksu cywilnego](#) o ochronie wierzyciela w przypadku niewypłacalności dłużnika stosuje się.

W postępowaniu restrukturyzacyjnym zgodnie z art. 129 pr. restr. zgody rady wierzycieli pod rygorem nieważności wymagają następujące czynności dłużnika lub zarządcy:

- obciążenie składników masy układowej lub sanacyjnej hipoteką, zastawem, zastawem rejestrowym lub hipoteką morską w celu zabezpieczenia wierzytelności nieobjętej układem;
- przeniesienie własności rzeczy lub prawa na zabezpieczenie wierzytelności nieobjętej układem;
- obciążenie składników masy układowej lub sanacyjnej innymi prawami;
- zaciąganie kredytów lub pożyczek;
- zawarcie umowy dzierżawy przedsiębiorstwa dłużnika lub jego zorganizowanej części lub innej podobnej umowy.

(czynności powyższe dokonane za zezwoleniem rady wierzycieli nie mogą być uznane za bezskuteczne w stosunku do masy upadłości)

- sprzedaż przez dłużnika nieruchomości lub innych składników majątku o wartości powyżej 500 000 zł.

Postanowienie umowy, której stroną jest dłużnik, uniemożliwiające albo utrudniające osiągnięcie celu przyspieszonego postępowania układowego, jest *bezskuteczne* w stosunku do masy układowej (art. 248, art. 273, art. 297 pr.restr.).

W postępowaniu sanacyjnym czynności prawne, którymi dłużnik rozporządził swoim majątkiem, jeżeli wartość świadczenia dłużnika przewyższa w istotnym stopniu wartość świadczenia otrzymanego przez dłużnika lub zastrzeżonego dla dłużnika lub dla osoby trzeciej, dokonane w ciągu roku przed dniem złożenia wniosku o otwarcie postępowania sanacyjnego, są *bezskuteczne* w stosunku do masy sanacyjnej. Stosuje się odpowiednio do ugody sądowej, uznania powództwa i zrzeczenia się roszczenia.

Bezskuteczne w stosunku do masy sanacyjnej są także zabezpieczenia, które nie zostały ustanowione bezpośrednio w związku z otrzymaniem przez dłużnika świadczenia, ustanowione przez dłużnika w ciągu roku przed dniem złożenia wniosku o otwarcie postępowania sanacyjnego oraz zabezpieczenia w części, która w dniu ustanowienia zabezpieczenia przewyższa więcej niż o połowę wartość zabezpieczonego świadczenia otrzymanego przez dłużnika wraz z roszczeniami o świadczenia uboczne określonymi w dokumencie stanowiącym podstawę ustanowienia zabezpieczenia, ustanowione w ciągu roku przed dniem złożenia wniosku o otwarcie postępowania sanacyjnego (art. 304 pr.restr.).

W postępowaniu sanacyjnym Sędzia-komisarz z urzędu albo na wniosek zarządcy uznaje za *bezskuteczną* w stosunku do masy sanacyjnej określoną część wynagrodzenia przypadającą za okres przed dniem otwarcia postępowania sanacyjnego, nie dłuższy jednak niż trzy miesiące przed dniem złożenia wniosku o otwarcie postępowania sanacyjnego, jeżeli wynagrodzenie za pracę reprezentanta dłużnika lub pracownika dłużnika wykonującego zadania w zakresie zarządu przedsiębiorstwem lub wynagrodzenie osoby świadczącej usługi związane z zarządem lub nadzorem nad przedsiębiorstwem dłużnika, określone w umowie o pracę, umowie o świadczenie usług lub uchwale organu dłużnika zawartej lub podjętej przed dniem otwarcia postępowania sanacyjnego jest rażąco wyższe od przeciętnego wynagrodzenia za tego rodzaju pracę lub usługi i nie jest uzasadnione nakładem pracy, chociażby wynagrodzenie zostało już wypłacone.

Sędzia-komisarz może uznać za *bezskuteczne* w całości lub części w stosunku do masy sanacyjnej wynagrodzenie ww. osób przypadające za czas po otwarciu postępowania sanacyjnego, jeżeli ze względu na objęcie zarządu przez zarządcę nie jest ono uzasadnione nakładem pracy (art. 305 pr.restr.).

Zarządca może wytoczyć powództwo w sprawach o ustalenie bezskuteczności czynności oraz w innych sprawach, w których podstawą roszczenia jest *bezskuteczność* czynności.

Ustalenie *bezskuteczności* czynności po upływie roku od dnia otwarcia postępowania sanacyjnego jest niedopuszczalne, chyba że na podstawie [Kodeksu cywilnego](#) uprawnienie to wygasło wcześniej. Termin ten nie ma zastosowania, jeżeli żądanie ustalenia *bezskuteczności* czynności zostało zgłoszone w drodze zarzutu.

Do zaskarżenia czynności prawnych upadłego dokonanych z pokrzywdzeniem wierzycieli w sprawach nieuregulowanych powyżej omówionymi przepisami, odpowiednio stosuje się przepisy [kodeksu cywilnego](#) o ochronie wierzyciela w przypadku niewypłacalności dłużnika (art. 306-308 pr.restr.).

Ostatnia aktualizacja: 20/05/2019

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Upadłość - Rumunia

Poniższe informacje nie obejmują postępowania upadłościowego wobec osób fizycznych, które są konsumentami, a nie osobami prowadzącymi działalność gospodarczą. Ustawa nr 151/2015 o postępowaniu upadłościowym wobec osób fizycznych (*Legea nr. 151/2015 privind procedura insolventei persoanelor fizice*) jeszcze nie obowiązuje – jej wejście w życie odroczone do dnia 31 grudnia 2016 r. Przewidziane w niej postępowania nie zostały jeszcze zgłoszone Komisji na potrzeby ich zamieszczenia w załącznikach do rozporządzenia (UE) 2015/848.

1 Wobec jakiego podmiotu można wszcząć postępowanie upadłościowe?

Postępowania określone w ustawie nr 85/2014 o postępowaniu zapobiegającym upadłości i postępowaniu upadłościowym (*Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență*) mają zastosowanie wobec przedsiębiorców (*profesioniști*) zdefiniowanych w art. 3 ust. 2 kodeksu cywilnego, z wyjątkiem przedsiębiorców wykonujących wolny zawód oraz tych, których upadłość regulują przepisy szczególne (art. 3).

2 Jakie przesłanki muszą zostać spełnione, aby można było wszcząć postępowanie upadłościowe?

W przypadku wszczęcia postępowania na wniosek dłużnika musi zaistnieć stan niewypłacalności, w ramach którego dostępne środki są niewystarczające do spłaty długów, które są pewne, ustalone i należne i których wysokość może być mniejsza niż 40 000 RON; w przypadku wszczęcia postępowania na wniosek wierzyciela musi zaistnieć stan niewypłacalności, w przypadku którego dostępne środki są niewystarczające do zaspokojenia wierzytelności, która jest pewna, ustalona i należna i której wysokość musi być większa niż 40 000 RON (brak spłaty długu po upływie 60 dni od upływu terminu wymagalności).

3 Jakie aktywa należą do masy upadłościowej? W jaki sposób rozporządza się aktywami, które zostały nabyte przez dłużnika lub zostały na niego przeniesione w toku postępowania upadłościowego?

Majątek dłużnika obejmuje wszystkie aktywa i prawa majątkowe, w tym nabyte w toku postępowania upadłościowego, które mogą podlegać egzekucji (*executare silită*) zgodnie z kodeksem postępowania cywilnego (art. 5 pkt 5 ustawy nr 85/2014).

4 Jakie uprawnienia przysługują odpowiednio dłużnikowi i zarządcy?

Po wszczęciu postępowania upadłościowego wyznacza się zarządcę specjalnego (*administrator special*) lub syndyka (*practician în insolvență*); w zależności od rodzaju postępowania syndyk jest zarządcą sądowym (*administrator judiciar*) w sądowym postępowaniu restrukturyzacyjnym albo likwidatorem sądowym (*lichidator judiciar*) w postępowaniu likwidacyjnym (*faliment*).

Zarządcą specjalnym (*administrator special*) jest osoba fizyczna lub prawna wyznaczona przez walne zgromadzenie akcjonariuszy, udziałowców lub wspólników dłużnika, uprawniona do reprezentowania ich interesów w postępowaniu oraz – jeżeli dłużnik jest uprawniony do samodzielnego prowadzenia swoich spraw – do podejmowania koniecznych czynności zarządu w imieniu i na rzecz dłużnika (art. 5 pkt 4 ustawy nr 85/2014).

Zakres obowiązków zarządcy specjalnego obejmuje:

- uczestnictwo – jako pełnomocnik dłużnika – w rozpoznawaniu spraw przewidzianych w art. 117–122 lub spraw dotyczących nieprzestrzegania przepisów art. 84;
- wnoszenie sprzeciwów zgodnie z procedurą uregulowaną w przepisach prawa;
- proponowanie planu restrukturyzacyjnego;
- po zatwierdzeniu planu oraz w przypadku niepozbawienia dłużnika prawa do prowadzenia swoich spraw – prowadzenie spraw dłużnika pod nadzorem zarządcy sądowego;
- po wszczęciu postępowania likwidacyjnego – uczestnictwo w sporządzaniu spisu inwentarza i podpisanie protokołu, przyjęcie sprawozdania ostatecznego i sprawozdania finansowego oraz uczestnictwo w zgromadzeniu zwołanym w celu rozstrzygnięcia wniesionych sprzeciwów i zatwierdzeniu sprawozdania;

f) przyjęcie zawiadomienia o zakończeniu postępowania.

W przypadku pozbawienia dłużnika przysługującego mu prawa do prowadzenia swoich spraw jest on reprezentowany przez zarządcę sądowego lub likwidatora, który również zarządza jego działalnością; zadanie zarządcy specjalnego ogranicza się wówczas do reprezentowania interesów udziałowców, akcjonariuszy lub wspólników dłużnika (art. 56 ustawy nr 85/2014).

Zarządca sądowy (*administrator judiciar*)

Zarządcą sądowym może być osoba fizyczna lub prawna (w tym pełnomocnik osoby prawnej), która ma uprawnienia syndyka na mocy przepisów prawa. Do głównych obowiązków zarządcy sądowego należą:

- a) ocena sytuacji ekonomicznej dłużnika oraz złożonych dokumentów, sporządzenie sprawozdania zawierającego propozycję wszczęcia postępowania uproszczonego albo kontynuacji okresu monitorowania w toku postępowania zwykłego, a także przedłożenie tego sprawozdania do zatwierdzenia przez sędziego-komisarza (*judecător-sindic*) w terminie wyznaczonym przez sędziego, który nie może przekraczać 20 dni od dnia wyznaczenia zarządcy;
- b) ocena działalności dłużnika i sporządzenie szczegółowego sprawozdania określającego przyczyny i okoliczności, które doprowadziły do stanu niewypłacalności, wskazującego wszelkie ewentualne wstępne dowody lub wskazówki dotyczące osób, którym można przypisać odpowiedzialność za zaistnienie tego stanu, oraz przesłanek ich pociągnięcia do odpowiedzialności, a także zawierającego analizę wszelkich faktycznych możliwości restrukturyzacji działalności dłużnika oraz wyjaśnienie przyczyn braku możliwości przeprowadzenia restrukturyzacji, jak również dołączenie sprawozdania do akt sprawy w terminie wyznaczonym przez sędziego-komisarza, który nie może przekraczać 40 dni od dnia wyznaczenia zarządcy;
- c) w przypadku uchybienia przez dłużnika spoczywającemu na nim obowiązkowi złożenia dokumentacji księgowej w terminie ustawowym – sporządzenie tej dokumentacji, a w przypadku złożenia przez dłużnika dokumentacji księgowej – jej sprawdzenie, poprawienie i uzupełnienie;
- d) sporządzenie planu restrukturyzacyjnego działalności dłużnika, w zależności od treści sprawozdania, o którym mowa w lit. a);
- e) nadzór nad czynnościami zarządu majątkiem dłużnika;
- f) zarządzanie działalnością dłużnika w całości lub częściowo – w tym ostatnim przypadku wykonywanie wyraźnych instrukcji sędziego-komisarza dotyczących obowiązków zarządcy oraz warunków wypłacania środków z rachunku dłużnika;
- g) zwoływanie zgromadzenia wierzycieli bądź walnego zgromadzenia akcjonariuszy, udziałowców lub wspólników dłużnika, przewodniczenie temu zgromadzeniu oraz prowadzenie sekretariatu na potrzeby tych gremiów;
- h) wytaczanie powództw o stwierdzenie bezskuteczności nieuczciwych czynności prawnych dokonanych przez dłużnika lub nieuczciwych transakcji zawartych przez dłużnika ze szkodą dla praw wierzycieli oraz określonych czynności przeniesienia własności składników majątku, transakcji handlowych zawartych przez dłużnika oraz gwarancji udzielonych przez dłużnika, które mogą naruszać prawa wierzycieli;
- i) bezzwłoczne powiadamianie sędziego-komisarza w przypadku ustalenia przez zarządcę, że dłużnik nie posiada żadnego majątku lub że jego majątek jest niewystarczający do pokrycia kosztów sądowych;
- j) wypowiadanie niektórych umów zawartych przez dłużnika;
- k) sprawdzanie wiarytelności oraz – w stosownych przypadkach – zgłaszanie sprzeciwu wobec wiarytelności, powiadamianie wierzycieli o odmowie uznania wiarytelności lub o ich uznaniu jedynie w części, a także sporządzanie listy wiarytelności;
- l) odzyskiwanie wiarytelności, nadzór nad odzyskiwaniem wiarytelności dotyczących majątku dłużnika lub sum pieniężnych przekazanych przez dłużnika przed wszczęciem postępowania oraz wytaczanie powództw i prowadzenie postępowań mających na celu odzyskanie wiarytelności przysługujących dłużnikowi, przy czym w tym celu może on skorzystać z usług adwokatów;
- m) zawieranie ugód, umarzanie długów, zwalnianie poręczycieli z obowiązku świadczenia, uchylanie zabezpieczeń, z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez sędziego-komisarza;
- n) informowanie sędziego-komisarza o wszelkich kwestiach, które wymagałyby jego rozstrzygnięcia;
- o) sporządzanie spisu inwentarza;
- p) zarządzanie oszacowania majątku dłużnika, którego należy dokonać przed upływem terminu złożenia ostatecznej listy wiarytelności;
- q) wysyłanie zawiadomień o dołączeniu sprawozdania z oszacowania do akt sprawy – w terminie dwóch dni od dnia dołączenia – w celu publikacji w Biuletynie Postępowań Upadłościowych (BPI).

Sędzia-komisarz może w drodze postanowienia (*încheiere*) powierzyć zarządcy sądowemu wszelkie inne obowiązki, oprócz obowiązków wymienionych w akapicie pierwszym, z wyjątkiem tych, które na mocy przepisów należą do wyłącznej kompetencji sędziego.

Zarządca sądowy składa miesięczne sprawozdania zawierające informacje na temat sposobu, w jaki wykonał swoje obowiązki, uzasadnienie wydatków poniesionych w związku z prowadzeniem postępowania oraz wszelkich innych wydatków poniesionych z majątku dłużnika, a także – w stosownych przypadkach – informacje na temat postępów poczynionych w sporządzaniu spisu inwentarza.

Aby wypełnić swoje obowiązki, zarządca sądowy może skorzystać z usług adwokatów, biegłych rewidentów, rzeczoznawców lub innych specjalistów.

Zarządca sądowy oraz każdy z wierzycieli mogą wnieść sprzeciw wobec sprawozdań z oszacowania sporządzonych w sprawie.

Likwidator sądowy (*lichidator judiciar*)

Po wydaniu postanowienia o likwidacji sędzia-komisarz wyznacza likwidatora w celu jego wykonania. Mandat zarządcy sądowego wygasa z chwilą powołania likwidatora przez sędziego-komisarza. Do głównych obowiązków likwidatora sądowego należą:

- a) ocena działalności dłużnika, wobec którego wszczęto postępowanie uproszczone, w odniesieniu do sytuacji faktycznej oraz sporządzenie szczegółowego sprawozdania na temat przyczyn i okoliczności, które doprowadziły do niewypłacalności, wskazującego osoby, którym można przypisać odpowiedzialność za zaistnienie stanu niewypłacalności, oraz przesłanki pociągnięcia ich do odpowiedzialności;
- b) zarządzanie działalnością dłużnika;
- c) wytaczanie powództw o stwierdzenie bezskuteczności nieuczciwych czynności prawnych dokonanych przez dłużnika oraz nieuczciwych transakcji zawartych przez dłużnika ze szkodą dla praw wierzycieli oraz określonych czynności przeniesienia własności składników majątku, transakcji handlowych zawartych przez dłużnika oraz ustanowionych przez dłużnika podstaw preferencyjnego traktowania, które mogą naruszać prawa wierzycieli;
- d) opatrywanie pieczęciami, sporządzanie spisu inwentarza i podejmowanie odpowiednich czynności w celu zachowania majątku;
- e) wypowiadanie niektórych umów zawartych przez dłużnika;
- f) sprawdzanie wiarytelności oraz – w stosownych przypadkach – zgłaszanie sprzeciwu wobec wiarytelności, powiadamianie wierzycieli o odmowie uznania wiarytelności lub o ich uznaniu jedynie w części, a także sporządzanie listy wiarytelności;
- g) nadzór nad odzyskiwaniem wiarytelności dotyczących majątku dłużnika powstałych w wyniku przeniesienia majątku lub sum pieniężnych przez dłużnika przed wszczęciem postępowania, odzyskiwanie wiarytelności oraz wytaczanie powództw i prowadzenie postępowań mających na celu odzyskanie wiarytelności przysługujących dłużnikowi, przy czym w tym celu może on skorzystać z usług adwokatów;
- h) przyjmowanie płatności w imieniu dłużnika i odnotowywanie ich na rachunku dłużnika;
- i) sprzedaż majątku należącego do dłużnika zgodnie z przedmiotową ustawą;

j) zawieranie ugód, umarzanie długów, zwalnianie poręczycieli z obowiązku świadczenia, uchylanie zabezpieczeń, z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez sędziego-komisarza;

k) informowanie sędziego-komisarza o wszelkich kwestiach, które wymagałyby jego rozstrzygnięcia;

l) wykonywanie wszelkich innych obowiązków nałożonych na podstawie postanowienia sędziego-komisarza.

W postępowaniu układowym z wierzycielami (*concordat preventiv*) dłużnik uczestniczy w postępowaniu za pośrednictwem swoich przedstawicieli ustawowych lub pełnomocników.

Zakres obowiązków **zarządcy w postępowaniu układowym z wierzycielami** (*administrator concordatar*) obejmuje:

- sporządzenie wykazu wierzycieli, w tym wierzycieli, których wierzytelności zaskarżono lub są przedmiotem sporu, a także wykazu wierzycieli, którzy zawarli układ; jeżeli wierzycielowi przysługuje wierzytelność wobec dłużników zobowiązanych solidarnie w postępowaniu układowym z wierzycielami, wierzyciel taki zostanie umieszczony w wykazie wierzycieli wraz ze wskazaniem wartości nominalnej wierzytelności do chwili jej całkowitego zaspokojenia;
- sporządzenie – wraz z dłużnikiem – propozycji układowej i jej elementów lub projektu układu i planu przywracania rentowności;
- podejmowanie czynności w celu polubownego rozstrzygnięcia wszelkich sporów powstałych między dłużnikiem a wierzycielami lub między wierzycielami;
- wystąpienie do sędziego-komisarza o zatwierdzenie układu;
- nadzór nad wykonywaniem zobowiązań zaciągniętych przez dłużnika na mocy układu;
- bezwzględne informowanie wierzycieli będących stroną układu o ewentualnym uchybieniu przez dłużnika zaciągniętym zobowiązaniom lub o ich nieprawidłowym wykonywaniu;
- sporządzanie i składanie wierzycielom będącym stroną układu miesięcznych lub kwartalnych sprawozdań z czynności zarządcy w postępowaniu układowym oraz z działalności dłużnika; sprawozdanie zarządcy w postępowaniu układowym powinno również zawierać opinię zarządcy na temat istnienia lub braku przesłanek przedterminowego uchylenia układu;
- zwoływanie zgromadzenia wierzycieli będącego stroną układu;
- wnoszenie do sądu o umorzenie postępowania układowego z wierzycielami;
- wykonywanie innych obowiązków, o których mowa w tym rozdziale, przewidzianych w układzie z wierzycielami lub nałożonych przez sędziego-komisarza (art. 19 ustawy nr 85/2014).

5 Jakie przesłanki muszą zostać spełnione, aby można było dokonać potrącenia wierzytelności?

Wszczęcie postępowania upadłościowego nie narusza prawa wierzyciela do podniesienia zarzutu potrącenia jego wierzytelności z wierzytelnością dłużnika wobec wierzyciela, jeżeli w dniu wszczęcia postępowania spełnione są przewidziane w przepisach przesłanki potrącenia. Również zarządca sądowy lub likwidator mogą podnieść zarzut potrącenia.

6 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na obowiązujące umowy, których stroną jest dłużnik?

Obowiązujące umowy pozostają w mocy w przypadku wszczęcia postępowania. Nieważne są wszelkie klauzule umowne przewidujące rozwiązanie umowy, pozbawienie możliwości płatności w dodatkowym terminie lub natychmiastową wymagalność ze względu na wszczęcie postępowania upadłościowego. Zasada, zgodnie z którą obowiązujące umowy pozostają w mocy, a klauzule przewidujące rozwiązanie umowy lub natychmiastową wymagalność zobowiązań są nieważne, nie ma zastosowania do kwalifikowanych umów finansowych ani do dwustronnych transakcji kompensowania na mocy kwalifikowanej umowy finansowej lub dwustronnej umowy o kompensowaniu zobowiązań.

Aby zmaksymalizować wartość majątku dłużnika, zarządca sądowy lub likwidator mogą – w terminie trzech miesięcy od dnia wszczęcia postępowania – wypowiedzieć każdą umowę, każdą umowę najmu, która nie wygasła, oraz wszelkie inne umowy, o ile nie zostały wykonane w całości lub w znacznym stopniu przez wszystkie strony tych umów. Jeżeli umowa zostanie wypowiedziana w ten sposób, druga strona może wytoczyć powództwo o odszkodowanie przeciwko dłużnikowi.

Jeżeli w ciągu trzech pierwszych miesięcy po wszczęciu postępowania strona umowy zwróci się do zarządcy sądowego lub likwidatora o wypowiedzenie umowy, zarządca lub likwidator muszą odpowiedzieć na jej wniosek w terminie 30 dni od dnia jego otrzymania, przy czym w braku odpowiedzi umowa zostanie uznana za wypowiedzianą, a zarządca oraz likwidator zostaną pozbawieni prawa do żądania jej wykonania.

Przepisy regulują również status niektórych szczególnych umów, takich jak umowy o świadczenie usług użyteczności publicznej, umowy najmu lub umowy ramowe o kompensowaniu zobowiązań.

7 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na postępowania wszczęte przez poszczególnych wierzycieli (z wyłączeniem zawisłych spraw sądowych)?

Z dniem ogłoszenia postanowienia o zatwierdzeniu układu z wierzycielami zawieszają się *ex lege* postępowania z indywidualnych powództw wytoczonych przeciwko dłużnikom przez wierzycieli, którzy zawarli układ, oraz bieg terminów przedawnienia w odniesieniu do uprawnień wierzycieli do dochodzenia egzekucji wierzytelności wobec dłużnika.

Nie zawieszają się naliczanie odsetek, kar i wszelkich innych kosztów związanych z wierzycielami, którzy zawarli układ, chyba że wyrazili oni zgodę na piśmie na odstąpienie od tej zasady, przy czym zgoda taka została wskazana w projekcie układu z wierzycielami.

W postanowieniu o zatwierdzeniu układu z wierzycielami sędzia-komisarz zawieszają wszelkie postępowania egzekucyjne.

Jeżeli dłużnik udzielił gwarancji wierzycielom, na wniosek zarządcy w postępowaniu układowym sędzia-komisarz może zobowiązać wierzycieli, którzy nie zawarli układu, do odroczenia terminu wymagalności przysługujących im wierzytelności o nie więcej niż 18 miesięcy. W takim okresie zawieszony zostaje naliczenie odsetek, kar i wszelkich innych kosztów związanych z wierzytelnością. Zasada przewidująca odroczenie terminu wymagalności wierzytelności nie ma zastosowania do kwalifikowanych umów finansowych ani do dwustronnych transakcji kompensowania na mocy kwalifikowanej umowy finansowej lub dwustronnej umowy o kompensowaniu zobowiązań.

Układ z wierzycielami jest skuteczny wobec wierzycieli Skarbu Państwa (*creditori bugetari*), o ile jest zgodny z krajowymi i europejskimi przepisami prawnymi dotyczącymi pomocy państwa.

W okresie obowiązywania zatwierdzonego układu z wierzycielami nie można wszcząć postępowania upadłościowego wobec dłużnika.

Każdy wierzyciel, który uzyska w toku postępowania tytuł wykonawczy wobec dłużnika, może się zwrócić o przystąpienie do układu lub odzyskać przysługujące mu wierzytelności w inny sposób przewidziany w przepisach.

Wszystkie postępowania sądowe i pozasądowe oraz wszystkie środki służące przymusowemu odzyskaniu wierzytelności z majątku dłużnika zostają zawieszane *ex lege* z chwilą wszczęcia postępowania upadłościowego. Mogą one wykonać przysługujące im prawa wyłącznie w toku postępowania upadłościowego, poprzez wniesienie o uznanie ich wierzytelności. Wszczęcie postępowania powoduje zawieszenie biegu wszelkich terminów wytaczania powództw.

8 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na dalsze rozpoznanie sprawy sądowej zawisłej w momencie wszczęcia postępowania upadłościowego?

Wszystkie postępowania sądowe i pozasądowe oraz wszystkie środki służące przymusowemu odzyskaniu wierzytelności z majątku dłużnika zostają zawieszane *ex lege* z chwilą wszczęcia postępowania upadłościowego.

Zawieszeniu nie podlegają:

- a) postępowania w przedmiocie środka zaskarżenia wniesionego przez dłużnika w sprawach wszczętych z powództwa wierzyciela lub wierzycieli przed wszczęciem postępowania oraz postępowania adhezyjne wobec dłużnika;
 - b) postępowania sądowe wobec współdłużników lub poręczycieli będących osobami trzecimi;
 - c) postępowania pozasądowe toczące się przed komisjami sportowymi w ramach federacji sportowych działających na mocy ustawy nr 69/2000 o wychowaniu fizycznym i sporcie (*Legea educației fizice și sportului nr. 69/2000*), z późniejszymi zmianami i uzupełnieniami, dotyczące jednostronnego wypowiedzenia przez zawodników indywidualnych umów o pracę lub umów cywilnoprawnych i sankcji sportowych mających zastosowanie w takich sytuacjach, a także wszelkich innych sporów dotyczących prawa zawodników do uczestnictwa w zawodach.
- Należy zauważyć, że zawieszaniu podlegają wyłącznie postępowania dotyczące wierzytelności wobec majątku dłużnika, a nie postępowania dotyczące niemajątkowych praw i obowiązków, które są kontynuowane przed sądami, przed które wytoczono powództwo.

9 Czym charakteryzuje się co do zasady udział wierzycieli w postępowaniu upadłościowym?

Wszyscy wierzyciele niewypłacalnego dłużnika tworzą zgromadzenie wierzycieli.

Zgromadzenie wierzycieli (*adunarea creditorilor*) zwołuje zarządca sądowy lub likwidator, którzy również mu przewodniczą. Zarządca lub likwidator zwołują znanych wierzycieli w przypadkach wyraźnie przewidzianych w przepisach oraz tak często, jak jest to konieczne.

Wierzycieli zwołuje się za pośrednictwem zawiadomienia opublikowanego w Biuletynie Postępowania Upadłościowych na co najmniej pięć dni przed wyznaczonym terminem zgromadzenia. Zawiadomienie musi zawierać porządek obrad. Podczas zgromadzenia wierzycieli mogą reprezentować pełnomocnicy posiadający oryginalne pełnomocnictwo szczególne lub – w przypadku wierzycieli Skarbu Państwa oraz innych osób prawnych – upoważnienie podpisane przez kierownika jednostki. Wierzyciele mogą również głosować korespondencyjnie, o ile nie jest to wyraźnie zabronione przez prawo.

Poza przypadkami, w których prawo wymaga większości kwalifikowanej, uchwały podjęte przez zgromadzenie wierzycieli są ważne, jeżeli uczestniczą w nim wierzyciele posiadający co najmniej 30% łącznej wartości wierzytelności i dysponujący prawem głosu w przedmiocie składników majątku dłużnika.

Zgromadzenie podejmuje uchwały zwykłą większością głosów „za” oddanych przez uprawnionych do głosowania wierzycieli obecnych na zgromadzeniu, stosownie do wartości ich wierzytelności. Głos oddany z zastrzeżeniem spełnienia określonych warunków uznaje się za głos „przeciw”. Wierzycieli, które oddali ważne głosy w drodze głosowania korespondencyjnego, również uważa się za obecnych na zgromadzeniu.

Po zwołaniu pierwszego posiedzenia sędziego-komisarza, a następnie wierzyciele mogą powołać radę wierzycieli, w której skład wchodzi – w zależności od liczby wierzycieli – od trzech do pięciu wierzycieli spośród wierzycieli uprawnionych do głosowania, którym przysługują wierzytelności uprzywilejowane, wierzytelności budżetowe i wierzytelności niezabezpieczone, stosownie do wartości tych wierzytelności. Rada wierzycieli (*comitetul creditorilor*) ma następujący zakres uprawnień:

- a) monitoruje sytuację dłużnika i przekazuje zgromadzeniu wierzycieli zalecenia dotyczące dalszego prowadzenia działalności przez dłużnika, a także proponowanych planów restrukturyzacyjnych;
- b) negocjuje warunki ustanowienia z zarządcą lub likwidatorem, którego ustanowienia przez sąd domagają się wierzyciele;
- c) uwzględnia treść sprawozdań sporządzanych przez zarządcę sądowego lub likwidatora, dokonuje ich przeglądu oraz – w stosownych przypadkach – zgłasza wobec nich sprzeciw;
- d) sporządza sprawozdania dotyczące działań podejmowanych przez zarządcę sądowego lub likwidatora oraz skutków tych działań, które mają zostać przedstawione podczas zgromadzenia wierzycieli, oraz przedstawia propozycje innych działań, jeżeli są one zasadne;
- e) występuje o pozbawienie dłużnika prawa do prowadzenia swoich spraw;
- f) wytacza powództwa o stwierdzenie bezskuteczności określonych nieuczciwych czynności prawnych dokonanych przez dłużnika lub nieuczciwych transakcji przeprowadzonych przez dłużnika na szkodę wierzycieli, jeżeli zarządca sądowy ani likwidator nie wytoczył takiego powództwa.

10 W jaki sposób zarządca może wykorzystać aktywa masy upadłości dłużnika lub nimi rozporządzać?

W zależności od sytuacji danego dłużnika oraz od tego, czy dłużnik został pozbawiony prawa do prowadzenia swoich spraw, syndyk pełni funkcje określone poniżej.

Zarządca sądowy sprawuje nadzór nad podejmowanymi przez dłużnika czynnościami w zakresie zarządzania jego składnikami majątku. Zarządca sądowy zarządza działalnością dłużnika w całości lub częściowo – w tym ostatnim przypadku wykonuje wyraźne instrukcje sędziego-komisarza dotyczące obowiązków zarządcy oraz warunków wypłacania środków z rachunku dłużnika.

Zarządca zajmuje się windykacją wierzytelności, zawiera układy, sporządza spis inwentarza oraz sprzedaje składniki majątku należące do dłużnika. Dłużnik może rozporządzać składnikami majątku w zakresie, w jakim jest to konieczne do prowadzenia jego bieżącej działalności wyłącznie w przypadku, gdy zachował prawo do prowadzenia swoich spraw, przy czym takie rozporządzenie składnikami majątku odbywa się pod nadzorem i kontrolą zarządcy sądowego.

Po wszczęciu postępowania likwidacyjnego likwidator sądowy zarządza działalnością dłużnika, rozwiązuje umowy, odzyskuje wierzytelności, sprzedaje składniki majątku, zawiera transakcje, przyjmuje płatności wpływające na rachunek dłużnika itp. W toku postępowania likwidacyjnego prawo do zbywania składników majątku dłużnika przysługuje wyłącznie likwidatorowi sądowemu.

11 Jakie wierzytelności mogą być zgłoszone do masy upadłości dłużnika oraz w jaki sposób traktuje się roszczenia powstałe po wszczęciu postępowania upadłościowego?

Wszyscy wierzyciele, których wierzytelności powstały przed dniem wszczęcia postępowania, z wyjątkiem pracowników, których wierzytelności zostały zarejestrowane przez zarządcę sądowego na podstawie ewidencji księgowej, są zobowiązani do złożenia wniosku o uznanie ich wierzytelności w terminie wyznaczonym w postanowieniu o wszczęciu postępowania oraz do załączenia do niego niezbędnych dokumentów uzupełniających. Wszystkie wierzytelności, o których uznanie wniesiono, i zarejestrowane w sekretariacie sądu będą uznawane za ważne i uzasadnione, jeżeli nie zostaną zakwestionowane przez dłużnika, zarządcę sądowego ani wierzycieli. Wierzytelności figurujące na liście wierzytelności zaspokajają się w toku postępowania upadłościowego zgodnie z porządkiem zaspokajania wierzytelności określonym w obowiązujących przepisach.

Wierzytelności, które powstały po wszczęciu postępowania, w okresie obserwacyjnym lub w toku postępowania restrukturyzacyjnego, zostaną zaspokojone na podstawie dokumentów potwierdzających ich istnienie – tego rodzaju wierzytelności nie muszą zostać włączone do masy upadłości. Zasada ta obowiązuje również w przypadku wierzytelności powstałych po wszczęciu postępowania likwidacyjnego.

12 Jakie zasady obowiązują przy zgłaszaniu, weryfikacji i uznaniu wierzytelności?

Wszyscy wierzyciele, których wierzytelności powstały przed dniem wszczęcia postępowania, z wyjątkiem pracowników, których wierzytelności zostały zarejestrowane przez zarządcę sądowego na podstawie ewidencji księgowej, są zobowiązani do złożenia wniosku o uznanie ich wierzytelności w terminie wyznaczonym w postanowieniu o wszczęciu postępowania. We wniosku należy zawrzeć imię i nazwisko oraz adres miejsca zamieszkania lub siedziby statutowej wierzyciela, kwotę wierzytelności, podstawę wierzytelności oraz informacje o wszelkich potencjalnych przesłankach uzasadniających uznanie wierzytelności za wierzytelność uprzywilejowaną. Dokumenty na poparcie wierzytelności oraz wszelkich podstaw uzasadniających uznanie wierzytelności za wierzytelność uprzywilejowaną należy załączyć do wniosku najpóźniej w terminie złożenia samego wniosku.

Wniosek o uznanie wierzytelności musi zostać złożony nawet w przypadku, gdy dana wierzytelność nie została potwierdzona na podstawie tytułu wykonawczego. Wierzytelności, które nie były jeszcze wymagalne w dniu wszczęcia postępowania lub które podlegają określonym warunkom, zostaną włączone do masy upadłości.

W przypadku złożenia wniosku o uznanie wierzytelności zgłoszonej przez poszkodowanego w postępowaniu karnym wierzytelność może zostać zarejestrowana pod warunkiem wstrzymania jej zaspokojenia do momentu wydania orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie na korzyść poszkodowanego.

Wierzytelności uprzywilejowane wpisuje się na końcową listę do kwoty odpowiadającej wartości rynkowej gwarancji, którą ustala się w drodze wyceny zleconej przez zarządcę sądowego lub likwidatora i przeprowadzonej przez rzeczoznawcę (*evaluator*).

Procedurze weryfikacyjnej podlegają wszystkie wierzytelności poza wierzytelnościami potwierdzonymi na mocy prawomocnych orzeczeń lub wyroków sądu polubownego; procedura ta nie obejmuje również wierzytelności Skarbu Państwa, dla których podstawę stanowi tytuł wykonawczy i które nie zostały zakwestionowane w terminach przewidzianych w przepisach szczególnych.

Zarządca sądowy lub likwidator sporządza wspólną listę wierzytelności, która może zostać zakwestionowana przed sędzią-komisarzem przez dowolną zainteresowaną stronę, dłużnika lub wierzyciela. Poza przypadkiem, w którym powiadomienie o wszczęciu postępowania zostało doręczone z naruszeniem przepisów dotyczących wezwań do stawiennictwa przed sądem i sposobów powiadamiania o dokonaniu czynności procesowych, posiadacz wierzytelności powstałej przed wszczęciem postępowania, który nie złoży wniosku o zatwierdzenie wierzytelności w wyznaczonym terminie (tj. w terminie wskazanym w powiadomieniu, który nie może przypadać później niż w ciągu 45 dni od dnia wszczęcia postępowania), utraci prawo do wpisu do wykazu wierzycieli i nie będzie mógł zostać uznany za wierzyciela uprawnionego do uczestnictwa w postępowaniu. Wierzyciel nie będzie uprawniony do dochodzenia wierzytelności od dłużnika lub od dowolnych udziałowców/akcjonariuszy lub wspólników dłużnika będącego osobą prawną z nieograniczoną odpowiedzialnością po zakończeniu postępowania, chyba że dłużnik zostanie skazany z tytułu popełnienia przestępstwa umyślnej upadłości (*bancrută simplă*) lub przestępstwa oszukańczej upadłości (*bancrută frauduloasă*) lub zostanie uznany za winnego dopuszczenia się czynu polegającego na dokonaniu oszukańczych płatności lub przelewów. Fakt pozbawienia wierzyciela takich uprawnień zostanie potwierdzony przez zarządcę sądowego lub likwidatora, który nie umieści danego wierzyciela w wykazie wierzycieli.

13 Jakie zasady obowiązują przy podziale funduszy masy upadłości? W jaki sposób ustala się hierarchię roszczeń i praw wierzycieli?

Środki uzyskane ze sprzedaży majątku i praw dłużnika zabezpieczonych na rzecz wierzyciela na preferencyjnych warunkach rozdziela się w następującej kolejności:

opłaty, opłaty skarbowe i wszelkie inne wydatki powstałe w związku ze sprzedażą danych składników majątku, uwzględniając koszty poniesione w związku z koniecznością utrzymania tych składników majątku i zarządzania nimi, koszty poniesione przez wierzyciela w toku postępowania egzekucyjnego, wierzytelności dostawców usług komunalnych powstałe po wszczęciu postępowania oraz honoraria osób zatrudnionych we wspólnym interesie wszystkich wierzycieli w dniu podziału masy upadłości, które zostaną pokryte proporcjonalnie do wartości wszystkich składników majątku dłużnika; wierzytelności wierzycieli uprzywilejowanych, które powstały w toku postępowania upadłościowego; wierzytelności takie obejmują kwotę główną, odsetki oraz – w stosownych przypadkach – inne płatności dodatkowe;

wierzytelności wierzycieli uprzywilejowanych, w tym kwota główna, odsetki oraz wszelkiego rodzaju kary.

Jeżeli kwota uzyskana ze sprzedaży tych składników majątku okaże się niewystarczająca do pełnego zaspokojenia odnośnych wierzytelności, niezaspokojoną część wierzytelności uznaje się za wierzytelność niezabezpieczoną lub – w stosownych przypadkach – wierzytelność Skarbu Państwa, a jej miejsce w hierarchii odpowiada miejscu pozostałych wierzytelności należących do danej kategorii. Jeżeli po zaspokojeniu wskazanych powyżej wierzytelności w masie upadłości pozostanie nadwyżka środków, likwidator sądowy zdeponuje ją na rachunku dłużnika. Wierzytelności w postępowaniu likwidacyjnym zaspokajają się w następującej kolejności:

1. opłaty, opłaty skarbowe i wszelkie inne wydatki powstałe w toku postępowania prowadzonego na podstawie tego samego tytułu ustawy, w tym koszty poniesione w związku z koniecznością utrzymania składników majątku dłużnika i zarządzania tymi składnikami majątku, niezbędne do zapewnienia możliwości dalszego prowadzenia działalności oraz wypłaty wynagrodzenia osobom zatrudnionym do celów postępowania;

2. wierzytelności wynikające z finansowania przyznanego w toku postępowania;

3. wierzytelności z tytułu stosunku pracy;

4. wierzytelności powstałe w rezultacie kontynuowania działalności przez dłużnika po wszczęciu postępowania, wierzytelności na rzecz współwykonawców i osób trzecich, które nabyły majątek w dobrej wierze, lub dalszych nabywców, którzy zwrócili swoje składniki majątku lub ich równowartość w środkach pieniężnych do masy upadłości;

5. wierzytelności Skarbu Państwa;

6. wierzytelności dłużnika wobec osób trzecich z tytułu zobowiązań alimentacyjnych, świadczeń na rzecz małoletnich dzieci lub płatności okresowych na pokrycie kosztów utrzymania;

7. wierzytelności dotyczące kwot ustalonych przez sędziego-komisarza na pokrycie kosztów utrzymania dłużnika i członków jego rodziny, jeżeli dłużnik jest osobą fizyczną;

8. wierzytelności z tytułu kredytów bankowych wraz z powiązаныmi wydatkami i odsetkami, wierzytelności z tytułu dostaw towarów, świadczenia usług lub wykonania innych prac, wierzytelności z tytułu stosunku dzierżawy/najmu, wierzytelności z tytułu umów leasingowych, w tym z tytułu pożyczki obligacyjnej;

9. inne wierzytelności niezabezpieczone;

10. wierzytelności podporządkowane, w następującej kolejności:

a) wierzytelności wynikające z majątku osób trzecich, które nabyły towary od dłużnika w złej wierze, wierzytelności dalszych nabywców, którzy nabyli towary w złej wierze po dopuszczeniu powództw o umorzenie, i pożyczki udzielone dłużnikowi będącemu osobą prawną przez wspólnika lub udziałowca /akcjonariusza dysponującego przynajmniej 10% udziałem w kapitale podstawowym lub 10% praw głosu na walnym zgromadzeniu lub – w stosownych przypadkach – przez przedstawiciela grupy reprezentującej określony interes gospodarczy (*grupa de interes economic*);

b) wierzytelności z tytułu czynności dokonanych pod tytułem darmym.

14 Jakie są przesłanki oraz skutki zakończenia postępowania upadłościowego (w szczególności w drodze układu)?

Jeżeli **postępowanie układowe z wierzycielami** zakończy się pomyślnie w terminie wyznaczonym w umowie, sędzia-komisarz wyda postanowienie, w którym stwierdzi, że cele postępowania układowego zostały osiągnięte. Następnie zmiany kwot wierzytelności przewidziane w układzie stają się wiążące (art. 36 ustawy nr 85/2014).

Postępowanie restrukturyzacyjne zakładające dalsze prowadzenie działalności przez dłużnika lub jego uporządkowaną likwidację (*lichidare pe bază de plan*) zostanie zakończone poprzez wydanie postanowienia na podstawie sprawozdania sporządzonego przez zarządcę sądowego, który stwierdzi, że wszystkie zobowiązania pieniężne wyszczególnione w zatwierdzonym planie zostały pokryte oraz że wszystkie należne obecnie wierzytelności zostały zaspokojone. Jeżeli postępowanie wszczęte w celu przeprowadzenia restrukturyzacji zostało następnie przekształcone w postępowanie likwidacyjne, takie postępowanie zostanie zakończone zgodnie z przepisami regulującymi przebieg postępowania likwidacyjnego. Od dnia zatwierdzenia planu restrukturyzacyjnego pod

nadzorem sądu i przez czas trwania restrukturyzacji dłużnik jest zwolniony z obowiązku spłaty różnicy między wartością zobowiązań spoczywających na nim przed zatwierdzeniem planu a wartością zobowiązań wskazaną w planie.

Postępowanie likwidacyjne zostanie zakończone w momencie, w którym sędzia-komisarz zatwierdzi sprawozdanie ostateczne, wszystkie środki pieniężne i składniki majątku wchodzące w skład masy upadłości dłużnika zostaną rozdzielone, a wszelkie nierozdysponowane środki zostaną zdeponowane na rachunku bankowym. Po zakończeniu postępowania dłużnik zostaje wykreślony z rejestrów, do których został wpisany.

W momencie zakończenia postępowania sędzia-komisarz, zarządca sądowy lub likwidator i wszystkie osoby udzielające im wsparcia zostają zwolnione ze spoczywających na nich obowiązków lub zobowiązań związanych z przebiegiem postępowania, a także z obowiązków lub zobowiązań względem dłużnika i składników jego majątku, wierzycieli, posiadaczy praw do uprzywilejowanego zaspokojenia wierzytelności, udziałowców/akcjonariuszy lub wspólników. Po zakończeniu postępowania likwidacyjnego dłużnik będący osobą fizyczną (prowadzącą działalność gospodarczą) zostaje zwolniony z zobowiązań spoczywających na nim przed wszczęciem postępowania likwidacyjnego, chyba że został skazany z tytułu popełnienia przestępstwa oszukańczej upadłości lub z tytułu dokonywania oszukańczych płatności lub przelewów; w takiej sytuacji dłużnik zostanie zwolniony ze wspomnianych zobowiązań wyłącznie w zakresie, w jakim zobowiązania te zostały pokryte w toku postępowania.

15 Jakie prawa przysługują wierzycielom po zakończeniu postępowania upadłościowego?

Po zakończeniu dowolnego rodzaju postępowania upadłościowego wierzyciele nie mogą dochodzić od dłużnika wierzytelności powstałych po wszczęciu postępowania upadłościowego.

Wierzyciele mogą nadal dochodzić pełnej kwoty należnych im wierzytelności od współdłużników i poręczycieli dłużnika.

16 Kto ponosi koszty postępowania upadłościowego łącznie z poniesionymi wydatkami?

Wszystkie wydatki poniesione w toku postępowania prowadzonego zgodnie z obowiązującymi przepisami, w tym wydatki związane z wydawaniem powiadomień i wezwań oraz doręczaniem pism procesowych sporządzonych przez zarządcę sądowego lub likwidatora, zostaną pokryte z masy upadłości dłużnika (art. 39 ustawy nr 85/2014). Jeżeli środki finansowe, jakimi dysponuje dłużnik, okażą się niewystarczające do pokrycia tych wydatków, pozostała część kosztów zostanie pokryta ze środków funduszu likwidacyjnego (*fondul de lichidare*).

17 Jakie są zasady dotyczące nieważności, zaskarżenia lub względnej bezskuteczności czynności prawnych dokonanych ze szkodą dla ogółu wierzycieli?

Zarządca sądowy lub likwidator może wytoczyć **powództwo o stwierdzenie bezskuteczności nieuczciwych czynności prawnych i transakcji** dokonanych przez dłużnika ze szkodą dla praw wierzycieli w ciągu dwóch lat poprzedzających datę wszczęcia postępowania.

Sąd może stwierdzić bezskuteczność wymienionych poniżej czynności prawnych lub transakcji dokonanych przez dłużnika, mając na względzie odzyskanie przekazanych składników majątku lub równowartości innych uzyskanych korzyści:

- czynności polegające na nieodpłatnym przekazaniu składników majątku dokonane w ciągu dwóch lat poprzedzających datę wszczęcia postępowania; takie czynności nie obejmują przypadków przekazania składników majątku na pomoc humanitarną;
- transakcje, w ramach których wartość składników majątku przekazywanych przez dłużnika jest w oczywisty sposób większa niż wartość otrzymywanych przez niego składników majątku, przeprowadzone w ciągu sześciu miesięcy poprzedzających datę wszczęcia postępowania;
- czynności dokonane w ciągu dwóch lat poprzedzających wszczęcie postępowania z zamiarem uniemożliwienia wierzycielom dochodzenia należnych im wierzytelności lub ograniczenia ich praw w jakikolwiek inny sposób;
- czynności polegające na przeniesieniu na wierzyciela prawa własności do składnika majątku w celu całkowitej lub częściowej spłaty istniejącego wcześniej zadłużenia dokonane w ciągu sześciu miesięcy poprzedzających wszczęcie postępowania, jeżeli kwota, którą dany wierzyciel mógłby uzyskać w przypadku likwidacji dłużnika, jest niższa niż wartość składników majątku będących przedmiotem takich czynności;
- przekształcenie wierzytelności niezabezpieczonej w wierzytelność uprzywilejowaną w ciągu sześciu miesięcy poprzedzających datę wszczęcia postępowania;
- przedterminowe spłacenie długów zaciągniętych w ciągu sześciu miesięcy poprzedzających datę wszczęcia postępowania, jeżeli termin spłaty tych długów miał przypadać po dacie wszczęcia postępowania;
- czynności polegające na przeniesieniu lub przejęciu zobowiązań dokonane przez dłużnika w ciągu dwóch lat poprzedzających datę wszczęcia postępowania z zamiarem ukrycia lub opóźnienia niewypłacalności lub dopuszczenia się oszustwa względem wierzyciela.

Sąd może również stwierdzić bezskuteczność wymienionych poniżej czynności prawnych lub transakcji i odzyskać powiązane z nimi korzyści, jeżeli zostały one dokonane/zawarte z osobą pozostającą w stosunku prawnym z dłużnikiem w ciągu dwóch lat poprzedzających datę wszczęcia postępowania:

- czynności lub transakcje z komplementariuszem (*asociat comandită*) lub wspólnikiem dysponującym co najmniej 20% kapitału spółki lub praw głosu na zgromadzeniu wspólników, jeżeli dłużnik jest spółką komandytową (*societate în comandită*) lub spółką rolniczą (*societate agricolă*), spółką jawną (*societate în nume colectiv*) lub spółką z ograniczoną odpowiedzialnością (*cu răspundere limitată*);
- czynności lub transakcje z udziałowcem/akcjonariuszem lub dyrektorem, jeżeli dłużnik jest grupą reprezentującą określony interes gospodarczy;
- czynności lub transakcje z akcjonariuszem dysponującym co najmniej 20% udziałów/akcji w osobie prawnej będącej dłużnikiem lub 20% praw głosu na walnym zgromadzeniu, jeżeli dłużnik jest spółką akcyjną (*societate pe acțiuni*);
- czynności lub transakcje z dyrektorem, kierownikiem lub członkiem organów nadzorczych dłużnika, jeżeli dłużnik jest spółdzielnią, spółką akcyjną lub spółką rolniczą;
- czynności lub transakcje z dowolną osobą fizyczną lub prawną sprawującą kontrolę nad dłużnikiem lub prowadzoną przez niego działalnością;
- czynności lub transakcje ze współwłaścicielem lub stroną dysponującą tytułem do wspólnego składnika majątku na zasadzie współwłasności;
- czynności lub transakcje z małżonkiem, krewnymi lub powinowatymi do czwartego stopnia pokrewieństwa/powinowactwa włącznie osób fizycznych wymienionych w lit. a)–f).

Zarządca sądowy lub likwidator może wytoczyć powództwo o stwierdzenie bezskuteczności nieuczciwych czynności prawnych dokonanych przez dłużnika ze szkodą dla wierzycieli w ciągu roku od upływu terminu wyznaczonego na sporządzenie pierwszego sprawozdania przez zarządcę sądowego lub likwidatora, ale nie później niż w ciągu 16 miesięcy od dnia wszczęcia postępowania. Jeżeli powództwo zostanie uwzględnione, strony powracają do sytuacji, w której znajdowały się wyjściowo, a ich zobowiązania istniejące w dniu, w którym dokonano przeniesienia, będą musiały zostać ponownie zarejestrowane. Rada wierzycieli lub wierzyciel posiadający wierzytelności, których wartość przekracza 50% wartości wierzytelności wchodzących w skład masy upadłości, może wytoczyć takie powództwo przed sędzią-komisarzem, jeżeli zarządca sądowy lub likwidator tego nie zrobią.

Powództwo o stwierdzenie bezskuteczności nie może zostać wytoczone przeciwko aktowi założycielskiemu (*act de constituire*) sporządzonemu zgodnie z przepisami prawa rzeczowego ani przeciwko aktowi, na mocy którego doszło do przeniesienia prawa własności zgodnie z przepisami prawa rzeczowego, jeżeli dłużnik sporządził dany akt w ramach czynności zwykłego zarządu. Wniosek o stwierdzenie nieważności aktu założycielskiego lub aktu, na mocy którego doszło do przeniesienia prawa własności, zostanie automatycznie wpisany do odpowiednich rejestrów publicznych.

W odniesieniu do wymienionych powyżej czynności i transakcji istnieje wrzuszalne domniemanie działania z zamiarem popełnienia oszustwa ze szkodą dla wierzycieli.

Wszystkie czynności, transakcje i płatności przeprowadzone przez dłużnika po wszczęciu postępowania upadłościowego automatycznie uznaje się za nieważne – nie dotyczy to jednak czynności niezbędnych do podejmowania czynności zwykłego zarządu, czynności zatwierdzonych przez sędziego-komisarza oraz czynności zatwierdzonych przez zarządcę sądowego.

Ostatnia aktualizacja: 18/12/2018

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Upadłość - Słowenia

1 Wobec jakiego podmiotu można wszcząć postępowanie upadłościowe?

Postępowanie w związku z niewypłacalnością oraz zapobiegawcze postępowanie restrukturyzacyjne reguluje [E⁷ ustawa o operacjach finansowych, postępowaniu upadłościowym i przymusowej likwidacji \(Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju\)](#), zwana dalej „ZFPIPP”.

I. POSTĘPOWANIE W ZWIĄZKU Z NIEWYPŁACALNOŚCIĄ

1. Postępowanie służące restrukturyzacji finansowej – restrukturyzacja

Przymusowe postępowanie układowe można wszcząć wobec:

- osób prawnych zorganizowanych jako przedsiębiorstwo lub spółdzielnia, chyba że obowiązujące przepisy przewidują inaczej w odniesieniu do danego rodzaju przedsiębiorstwa lub spółdzielni, biorąc pod uwagę prowadzoną przez nie działalność;
- przedsiębiorcy; lub
- dowolnej innej osoby prawnej, jeżeli przepisy tak stanowią.

Przymusowe postępowanie układowe obejmuje również **zasady szczególne w zakresie przymusowego układu wobec dużego, średniego lub małego przedsiębiorstwa**. Postępowanie to zapewnia szerszy wybór środków mających na celu restrukturyzację finansową zobowiązań dłużnika (na przykład wiarytelności zabezpieczonych wierzycieli).

Uproszczone przymusowe postępowanie układowe jest dopuszczalne wyłącznie wobec przedsiębiorstwa uznanego za mikroprzedsiębiorstwo zgodnie z przepisami ustawy o spółkach (Zakon o gospodarskih družbah) lub wobec przedsiębiorcy spełniającego kryteria mikro- lub małego przedsiębiorstwa.

2. Postępowanie upadłościowe

Postępowanie upadłościowe można wszcząć wobec każdej osoby prawnej, chyba że przepisy regulujące konkretną formę prawną osoby prawnej, jej rodzaj lub konkretną osobę prawną stanowią inaczej. Wszczęcie postępowania upadłościowego wobec zakładu pracy chronionej jest dopuszczalne wyłącznie za zgodą rządu słoweńskiego.

Postępowanie w przedmiocie upadłości osobistej można wszcząć w odniesieniu do majątku:

- przedsiębiorcy;
- osoby fizycznej (lekarza, notariusza, prawnika, rolnika lub innej osoby fizycznej, która nie jest przedsiębiorcą i która wykonuje określoną działalność zawodową); lub
- konsumenta.

Postępowanie w przedmiocie upadłości masy spadkowej można wszcząć w odniesieniu do majątku każdego nadmiernie zadłużonego spadkodawcy, tj. zmarłej osoby fizycznej.

II. WSTĘPNE POSTĘPOWANIE W ZWIĄZKU Z NIEWYPŁACALNOŚCIĄ

Zapobiegawcze postępowanie restrukturyzacyjne

Wszczęcie zapobiegawczego postępowania restrukturyzacyjnego jest dopuszczalne wyłącznie wobec spółki kapitałowej uznanej za duże, średnie lub małe przedsiębiorstwo zgodnie z przepisami ustawy o spółkach.

2 Jakie przesłanki muszą zostać spełnione, aby można było wszcząć postępowanie upadłościowe?

Niewypłacalność

Kluczową przesłanką wszczęcia postępowania w związku z niewypłacalnością jest wystąpienie stanu niewypłacalności. **Niewypłacalność** definiuje się jako sytuację, w której:

- dłużnik **jest niewypłacalny od długiego czasu**, ponieważ nie jest w stanie wykonywać wszystkich swoich zobowiązań wymagalnych w danym okresie; lub
- dłużnik stał się **długotrwale niewypłacalny**, ponieważ wartość jego majątku jest niższa niż suma jego zobowiązań (**nadmierne zadłużenie**) lub ponieważ straty poniesione przez dłużnika będącego spółką kapitałową wraz ze stratami odnotowanymi w danym roku przekraczają połowę kapitału zakładowego, przy czym strat tych nie można pokryć z zysku z lat ubiegłych ani z rezerw.

Wstępne i główne postępowanie w związku z niewypłacalnością

Postępowanie w związku z niewypłacalnością dzieli się na postępowanie „wstępne” i „główne”. Wstępne postępowanie w związku z niewypłacalnością wszczyna się na wniosek (wniosek o wszczęcie postępowania w związku z niewypłacalnością). W toku wstępnego postępowania w związku z niewypłacalnością sąd ustala przesłanki wszczęcia postępowania. Postępowanie główne wszczyna się w drodze postanowienia, w którym sąd decyduje o wszczęciu postępowania w związku z niewypłacalnością (wszczęciem postępowania w związku z niewypłacalnością).

Strony wstępnego i głównego postępowania w związku z niewypłacalnością

W toku postępowania wstępnego czynności procesowych może dokonywać wnioskodawca, dłużnik, przeciwko któremu skierowano wniosek o wszczęcie postępowania, jeżeli dłużnik nie jest wnioskodawcą, oraz wierzyciel, który jest w stanie uprawdopodobnić, że może mieć roszczenie wobec dłużnika, przeciwko któremu skierowano wniosek o wszczęcie postępowania, pod warunkiem że taki wierzyciel poinformuje o swoim zamiarze uczestnictwa w postępowaniu wstępnym.

W toku głównego postępowania w związku z niewypłacalnością czynności procesowych może dokonywać każdy wierzyciel, który zgłasza roszczenie w tym postępowaniu wobec niewypłacalnego dłużnika, oraz niewypłacalny dłużnik (w toku przymusowego postępowania układowego, uproszczonego przymusowego postępowania układowego oraz postępowania w przedmiocie upadłości osobistej).

Wszczęcie postępowania i ogłoszenie o jego wszczęciu

W dniu wydania przez sąd postanowienia o wszczęciu postępowania następuje ogłoszenie tego postanowienia na stronach internetowych przeznaczonych do publikacji pism sądowych, dokumentów uczestników oraz innych informacji w toku postępowania w związku z niewypłacalnością. Sąd informuje wierzycieli o wszczęciu postępowania w drodze zawiadomienia, które musi zostać ogłoszone tego samego dnia i o tej samej godzinie co postanowienie o wszczęciu postępowania. W postanowieniu tym sąd zamieszcza istotne informacje o postępowaniu. Wszczęcie postępowania wywołuje skutki prawne od dnia ogłoszenia zawiadomienia o wszczęciu postępowania upadłościowego.

Wnioskodawca

Wniosek o wszczęcie **przymusowego postępowania układowego** może złożyć wyłącznie niewypłacalny dłużnik lub osobiście odpowiedzialny wspólnik w spółce dłużnika. Wniosek o wszczęcie **przymusowego postępowania układowego wobec dużego, średniego lub małego przedsiębiorstwa** mogą również złożyć wierzyciele, którym wspólnie przysługuje co najmniej 20% wszystkich wierzytelności pieniężnych. Przykładowo mogą być to banki, które uznaje się za właściwie poinformowane podmioty dysponujące informacjami, infrastrukturą i personelem wymaganymi do tego, aby przedstawić plan restrukturyzacji finansowej niewypłacalnego dłużnika.

Celem przymusowego postępowania układowego jest umożliwienie niewypłacalnemu dłużnikowi osiągnięcia wypłacalności finansowej w perspektywie krótko- i długoterminowej poprzez wdrożenie odpowiednich środków restrukturyzacji finansowej. Aby umożliwić dłużnikowi normalne prowadzenie działalności gospodarczej (oraz zapewnić płynność wymaganą do bieżącej działalności gospodarczej) w okresie niepewności w czasie trwania przymusowego postępowania układowego, przymusowe rozporządzenie majątkiem dłużnika jest niedozwolone. Aby zrównoważyć tę „korzyść” oraz mając na względzie zapobieżenie ewentualnym nadużyciom przez dłużnika, w toku postępowania ogranicza się jego działania związane z prowadzeniem przedsiębiorstwa wyłącznie do czynności zwykłego zarządu.

Wniosek o wszczęcie **uproszczonego przymusowego postępowania układowego** może złożyć wyłącznie niewypłacalny dłużnik. W tym postępowaniu restrukturyzacji podlegają wyłącznie niezabezpieczone wierzytelności zwykłe. Uproszczone przymusowe postępowanie układowe nie wywołuje skutków w odniesieniu do wierzytelności uprzywilejowanych lub zabezpieczonych ani w odniesieniu do wierzytelności z tytułu podatków i składek.

Wniosek o wszczęcie **postępowania upadłościowego** może złożyć dłużnik, ponoszący odpowiedzialność wspólnik dłużnika, wierzyciel lub Fundusz Publiczny ds. Zabezpieczeń, Świadczeń Alimentacyjnych i Niepełnosprawności Republiki Słowenii (Javni jamstveni, preživninski in invalidski sklad Republike Slovenije). Wierzyciel musi uprawdopodobnić powodzenie swojego roszczenia wobec dłużnika oraz wykazać, że zwłoka dłużnika w zaspokojeniu wierzytelności wynosi co najmniej dwa miesiące. Fundusz Publiczny ds. Zabezpieczeń, Świadczeń Alimentacyjnych i Niepełnosprawności Republiki Słowenii musi uprawdopodobnić istnienie roszczeń pracowników wobec dłużnika, którego dotyczy wniosek o wszczęcie postępowania upadłościowego, oraz wykazać, że zwłoka dłużnika w zaspokojeniu tych wierzytelności wynosi co najmniej dwa miesiące.

Celem **zapobiegawczego postępowania restrukturyzacyjnego** jest umożliwienie dłużnikowi, w przypadku którego istnieje prawdopodobieństwo, że stanie się on niewypłacalny w ciągu roku, wdrożenia pewnych środków w celu zrestrukturyzowania jego zobowiązań pieniężnych i innych środków restrukturyzacji finansowej niezbędnych do usunięcia przyczyn możliwej niewypłacalności na podstawie umowy o restrukturyzacji finansowej. Wniosek o wszczęcie zapobiegawczego postępowania restrukturyzacyjnego może złożyć wyłącznie dłużnik. Na złożenie wniosku o wszczęcie zapobiegawczego postępowania restrukturyzacyjnego zgodę muszą wyrazić wierzyciele, którym przysługuje co najmniej 30% wszystkich wierzytelności pieniężnych wobec dłużnika. Dłużnik musi dołączyć do wniosku egzemplarz złożonego przez wierzycieli oświadczenia w formie aktu notarialnego o zgodzie na wszczęcie postępowania.

Strony internetowe przeznaczone do publikacji informacji dotyczących postępowania w związku z niewypłacalnością

W przypadku wszystkich postępowań w związku z niewypłacalnością następujące informacje muszą zostać opublikowane na stronach internetowych przeznaczonych do publikacji informacji w toku postępowań w związku z niewypłacalnością:

informacje o indywidualnym przymusowym postępowaniu układowym, postępowaniu upadłościowym, przymusowej likwidacji, uproszczonym przymusowym postępowaniu układowym, restrukturyzacji zapobiegawczej oraz postępowaniu w przedmiocie upadłości masy spadkowej;

postanowienia sądu wydane w postępowaniu (z pewnymi wyjątkami określonymi w przepisach);

zawiadomienia o wszczęciu postępowania, zawiadomienia o terminach przesłuchań oraz inne zawiadomienia i wezwania do głosowania doręczone przez sąd zgodnie z prawem;

protokoły posiedzeń i obrad zgromadzenia wierzycieli;

sprawozdania zarządców i niewypłacalnych dłużników w przymusowym postępowaniu układowym;

lista sprawdzonych wierzytelności;

oświadczenia stron postępowania i inne pisma sądowe, które należy opublikować zgodnie z ZFPPIPP; oraz

wszystkie obwieszczenia o aukcji publicznej w postępowaniu upadłościowym oraz zaproszenia do składania ofert dotyczących likwidacji masy upadłości.

Stronami internetowymi przeznaczonymi do publikacji informacji dotyczących postępowania w związku z niewypłacalnością zarządza Agencja ds.

Publicznych Rejestrów Prawnych i Powiązanych Usług Republiki Słowenii (Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve, zwana dalej

„AJPES”). Istnieje niewzruszalne domniemanie prawne, że strony postępowania w związku z niewypłacalnością i wszystkie inne osoby dowiadują się

o orzeczeniach sądu, wnioskach złożonych przez inne strony postępowania oraz innych czynnościach prawnych w terminie ośmiu dni od dnia ich

ogłoszenia. Z tego powodu strony internetowe są **publiczne i nieodpłatne**.

3 Jakie aktywa należą do masy upadłości? W jaki sposób rozporządza się aktywami, które zostały nabyte przez dłużnika lub zostały na niego przeniesione w toku postępowania upadłościowego?

Przymusowe postępowanie układowe

Po wszczęciu **przymusowego postępowania układowego** dłużnik zachowuje swój majątek. Może on sprzedać wyłącznie te składniki majątku, które nie są konieczne do prowadzenia działalności gospodarczej, jeżeli sprzedaż tego rodzaju składników majątku określono jako środek restrukturyzacji finansowej w planie restrukturyzacji finansowej. Po wszczęciu przymusowego postępowania układowego dłużnik może zaciągać pożyczki wyłącznie za zgodą sądu, przy czym ich wartość nie może przekraczać całkowitej wartości aktywów płynnych wymaganych do dokonywania czynności zwykłego zarządu i pokrycia kosztów przymusowego postępowania układowego.

Wierzytelności powstające w związku z finansowaniem czynności zwykłego zarządu dłużnika w toku przymusowego postępowania układowego i zapobiegawczego postępowania restrukturyzacyjnego są spłacane w możliwym kolejnym postępowaniu upadłościowym ze środków uzyskanych w wyniku ogólnego podziału masy upadłości przed spłatą wierzytelności uprzywilejowanych (tj. kosztów postępowania).

Postępowanie upadłościowe

Masa upadłości **dłużnika będącego osobą prawną** obejmuje majątek upadłego dłużnika w chwili wszczęcia postępowania, cały majątek uzyskany w wyniku likwidacji masy upadłości i zarządzania nią oraz w drodze zaskarżenia czynności prawnych podjętych przez upadłego dłużnika, a także majątek uzyskany w wyniku kontynuowania działalności gospodarczej, jeżeli upadły dłużnik kontynuuje prowadzenie działalności gospodarczej po wszczęciu postępowania upadłościowego zgodnie z ZFPPIPP. Masa upadłości obejmuje również majątek uzyskany w wyniku wytaczania powództw przeciwko osobiście odpowiedzialnym wspólnikom upadłego dłużnika, z wyjątkiem składników ich majątku pilnie potrzebnych do zaspokojenia podstawowych potrzeb.

Masa upadłości **dłużnika w stanie upadłości osobistej** obejmuje cały majątek uzyskany przez upadłego dłużnika w okresie sprawdzania wierzytelności do chwili zwolnienia z zobowiązań lub zakończenia postępowania upadłościowego. W przypadku upadłości osobistej następujące elementy są wyłączone z masy upadłości:

- rzeczy (przedmioty osobistego użytku (ubrania, buty itd.), urządzenia gospodarstwa domowego (meble, lodówka, kuchenka, pralka itd.), które są pilnie potrzebne dłużnikowi i członkom gospodarstwa domowego dłużnika, rzeczy pilnie potrzebne do pracy zarobkowej dłużnika, nagrody i wyróżnienia, obrączki ślubne, osobiste listy, własnoręcznie spisane teksty i inne dokumenty osobiste (obrazy i zdjęcia członków rodziny itd.)); oraz

- należności (należności z tytułu ustawowych świadczeń alimentacyjnych, należności z tytułu odszkodowania za uszczerbek na zdrowiu w ramach ubezpieczenia rentowego, należności z tytułu finansowej pomocy społecznej itd.).

Ponadto masa upadłości w przypadku upadłości osobistej nie obejmuje zarobków dłużnika niezbędnych do zapewnienia minimum socjalnego (dłużnik zachowuje co najmniej 76% płacy minimalnej, a jeżeli wspiera członka rodziny lub inną osobę, której musi zapewnić wsparcie zgodnie z prawem, zachowuje również kwotę przeznaczoną na wsparcie tej osoby).

W przypadku upadłości osobistej dłużnikowi gwarantuje się takie samo minimum socjalne, jakie otrzymałby w przypadku egzekucji indywidualnej.

4 Jakie uprawnienia przysługują odpowiednio dłużnikowi i zarządcy?

Kompetencje i zadania sądu

Sąd okręgowy (*okrožno sodišče*) jest właściwy w zakresie prowadzenia postępowań w związku z niewypłacalnością. W postępowaniu w związku z niewypłacalnością sąd orzeka w składzie jednoosobowym. Sąd Apelacyjny w Lublanie (*Višje sodišče v Ljubljani*) jest właściwy miejscowo w zakresie rozpatrywania środków zaskarżenia wnoszonych w toku wszystkich postępowań w związku z niewypłacalnością.

Powoływanie zarządcy i jego uprawnienia

Zarządca wykonuje swoje uprawnienia i zadania w postępowaniu w związku z niewypłacalnością określone w przepisach prawa, aby ochronić interesy wierzycieli. Zarządcę powołuje się w przymusowym postępowaniu układowym i postępowaniu upadłościowym. Zarządcę powołuje sąd w postanowieniu o wszczęciu postępowania w związku z niewypłacalnością. W toku przymusowego postępowania układowego prowadzonego wobec dużych, średnich lub małych przedsiębiorstw sąd powołuje zarządcę, wydając specjalne postanowienie dzień po otrzymaniu wniosku o wszczęcie postępowania.

W **przymusowym postępowaniu układowym** zarządca nadzoruje działalność gospodarczą dłużnika. W tym celu niewypłacalny dłużnik musi dostarczyć wszystkie informacje wymagane w celu nadzoru i umożliwić kontrolę swoich rejestrów handlowych i swojej dokumentacji. W toku tego rodzaju postępowania zdolność do czynności prawnych dłużnika jest ograniczona. Po wszczęciu postępowania dłużnik może dokonywać wyłącznie czynności zwykłego (bieżącego) zarządu związanych z jego działalnością oraz wykonywaniem związanych z nią zobowiązań. Po wszczęciu postępowania dłużnik może rozporządzać swoim majątkiem wyłącznie w zakresie, w jakim jest to konieczne do dokonywania czynności zwykłego zarządu, przy czym nie może zaciągać pożyczek ani kredytów, udzielać gwarancji ani zabezpieczeń, zawierać umów, dokonywać jakichkolwiek innych czynności, które prowadziłyby do nierównego traktowania wierzycieli, ani uniemożliwiać wdrożenia restrukturyzacji finansowej. Po wszczęciu przymusowego postępowania układowego dłużnik może, poza umowami wchodzącymi w zakres czynności zwykłego zarządu i za zgodą sądu, sprzedać majątek, którego nie potrzebuje do prowadzenia działalności gospodarczej, jeżeli sprzedaż majątku określono jako środek restrukturyzacji finansowej w planie restrukturyzacji finansowej. Dłużnik może zaciągać pożyczki lub kredyty, których wartość nie przekracza całkowitej wartości aktywów płynnych wymaganych do dokonywania czynności zwykłego zarządu i pokrycia kosztów przymusowego postępowania układowego. Sąd decyduje o udzieleniu zgody po zasięgnięciu opinii zarządcy lub zgromadzenia wierzycieli. W chwili wszczęcia **postępowania upadłościowego wobec osoby prawnej** wygasają uprawnienia pełnomocników dłużnika, prokurenta i innych osób upoważnionych do reprezentowania dłużnika, jak również uprawnienia kierownictwa do zarządzania przedsiębiorstwem dłużnika. Zarządca nabywa uprawnienia do zarządzania przedsiębiorstwem niewypłacalnego dłużnika w postępowaniu upadłościowym w zależności od potrzeb postępowania oraz do reprezentowania dłużnika podczas:

dokonywania czynności procesowych i innych czynności prawnych związanych ze sprawdzaniem wiarygodności oraz z prawami do uprzywilejowanej spłaty wiarygodności i wyłączenia;

dokonywania czynności procesowych i innych czynności prawnych mających na celu stwierdzenie bezskuteczności czynności prawnych niewypłacalnego dłużnika;

zawierania umów i dokonywania innych czynności wymaganych w celu likwidacji masy upadłości;

wykonywania prawa do zrzeczenia się i innych praw nabytych przez niewypłacalnego dłużnika jako skutek prawny wszczęcia postępowania upadłościowego;

dokonywania innych czynności prawnych, których niewypłacalny dłużnik może dokonywać zgodnie z prawem.

W chwili wszczęcia **postępowania w przedmiocie upadłości osobistej** zdolność do czynności prawnych upadłego dłużnika podlega następującym ograniczeniom:

1. nie może on zawierać umów ani dokonywać innych czynności prawnych, które polegają na rozporządzeniu majątkiem należącym do masy upadłości; oraz

2. nie może bez zgody sądu:

zaciągać pożyczek ani kredytów ani udzielać gwarancji;

otworzyć rachunku bankowego ani innego rachunku pieniężnego; ani

odrzuć spadku lub zrzec się innych praw majątkowych.

Każda czynność prawna upadłego dłużnika pozostająca w sprzeczności z tymi zasadami nie wywołuje skutków prawnych, z wyjątkiem sytuacji, w której umawiająca się strona nie wiedziała i nie mogła wiedzieć, że wobec dłużnika wszczęto postępowanie w przedmiocie upadłości osobistej podczas zawierania transakcji lub dokonywania innej czynności prawnej polegającej na rozporządzeniu majątkiem dłużnika należącym do masy upadłości. Istnieje niewzruszalne domniemanie prawne, że druga umawiająca się strona wiedziała o wszczęciu postępowania w przedmiocie upadłości osobistej wobec dłużnika, jeżeli umowę zawarto lub innej czynności prawnej dokonano po upływie ponad ośmiu dni od dnia ogłoszenia zawiadomienia o wszczęciu postępowania w związku z niewypłacalnością na publicznych stronach internetowych przeznaczonych do publikacji informacji dotyczących postępowań w związku z niewypłacalnością.

Zarządca nie uczestniczy w **zapobiegawczym postępowaniu restrukturyzacyjnym**. Zdolność do czynności prawnych dłużnika nie jest ograniczona w tym postępowaniu. Zarządca nie uczestniczy również w **uproszczonym przymusowym postępowaniu układowym**.

Licencja zarządcy

Funkcję zarządcy może pełnić wyłącznie osoba posiadająca ważną licencję zarządcy w postępowaniu upadłościowym i w postępowaniu w przedmiocie przymusowej likwidacji wydaną przez ministra właściwego do spraw prawnych.

Minister właściwy do spraw prawnych wyda licencję zarządcy osobie, która spełnia następujące warunki:

jest obywatelem Republiki Słowenii lub państw członkowskiego UE, państwa członkowskiego EOG lub państwa członkowskiego OECD i posiada praktyczną znajomość języka słoweńskiego;

ma zdolność do czynności prawnych oraz jest w ogólnie dobrej kondycji zdrowotnej;

ukończyła co najmniej studia pierwszego stopnia lub uzyskała porównywalne wykształcenie za granicą, które nostryfikowano, uznano lub oceniono zgodnie z przepisami dotyczącymi oceny i uznawania wykształcenia, lub posiada licencję audytora lub biegłego rewidenta;

posiada co najmniej trzyletnie doświadczenie zawodowe związane z jej wykształceniem zawodowym;

posiada polisę ubezpieczeniową obejmującą odpowiedzialność za szkody opiewającą na kwotę co najmniej 500 000 EUR rocznie;

zdała egzamin zawodowy uprawniający do pełnienia funkcji zarządcy;

jest osobą godną zaufania publicznego, aby pełnić funkcje zarządcy;

złożyła ministrowi właściwemu do spraw prawnych oświadczenie, że będzie świadomie i odpowiedzialnie pełniła funkcje zarządcy oraz że będzie pracowała na rzecz szybkiego zakończenia postępowania, zapewniając wierzycielom możliwie najkorzystniejsze warunki spłaty w każdym postępowaniu upadłościowym, w toku którego zostanie powołana.

5 Jakie przesłanki muszą zostać spełnione, aby można było dokonać potrącenia wierzytelności?

Potrącenie wierzytelności w chwili wszczęcia przymusowego postępowania układowego

Jeżeli w chwili wszczęcia **przymusowego postępowania układowego** wierzycielowi przysługuje wierzytelność wobec niewypłacalnego dłużnika, a niewypłacalnemu dłużnikowi przysługuje wierzytelność wzajemna wobec tego wierzyciela, wierzytelności te uznaje się za potrącone w chwili wszczęcia przymusowego postępowania układowego. Zasada ta ma również zastosowanie do wierzytelności niepieniężnych i wierzytelności niewymagalnych w chwili otwarcia przymusowego postępowania układowego. Wszczęcie przymusowego postępowania układowego pozostaje bez uszczerbku dla wierzytelności uprzywilejowanych i zabezpieczonych oraz prawa do wyłączenia. W toku postępowania w związku z niewypłacalnością prowadzonego wobec dużych, średnich lub małych przedsiębiorstw wierzytelności zabezpieczone mogą być przedmiotem restrukturyzacji finansowej.

Potrącenie wierzytelności w chwili wszczęcia postępowania upadłościowego

Jeżeli w chwili wszczęcia **postępowania upadłościowego** wierzycielowi przysługuje wierzytelność wobec upadłego dłużnika, a upadłemu dłużnikowi przysługuje wierzytelność wzajemna wobec tego wierzyciela, wierzytelności te uznaje się za potrącone w chwili wszczęcia postępowania upadłościowego. Zasada ta ma również zastosowanie do wierzytelności niepieniężnych i wierzytelności niewymagalnych w chwili wszczęcia postępowania upadłościowego. Wierzyciel nie zgłasza swojej wierzytelności wobec upadłego dłużnika w toku postępowania upadłościowego, ale musi zgłosić zarządcy potrącenie w terminie trzech miesięcy od dnia ogłoszenia zawiadomienia o wszczęciu postępowania upadłościowego. Jeżeli wierzyciel nie zgłosił zarządcy potrącenia, odpowiada wobec upadłego dłużnika za koszty i inne straty poniesione przez upadłego dłużnika z powodu zaniechania po stronie wierzyciela. Jeżeli wierzytelność wierzyciela wobec upadłego dłużnika jest warunkowa, dokonuje się potrącenia, jeżeli wniesie o nie wierzyciel i sąd udzieli na nie zgody. Wierzytelności w postępowaniu upadłościowym, która powstała przed wszczęciem tego postępowania lub którą nowy wierzyciel nabył przed jego wszczęciem w drodze cesji od poprzedniego wierzyciela, nie można potrącić z wierzytelnościami wzajemnymi upadłego dłużnika wobec nowego wierzyciela, jeżeli wierzytelność ta powstała przed wszczęciem postępowania upadłościowego.

Wierzytelności w postępowaniu upadłościowym, która powstała przed wszczęciem tego postępowania, nie można potrącić z wierzytelnością wzajemną upadłego dłużnika wobec tego wierzyciela, jeżeli wierzytelność ta powstała po wszczęciu postępowania upadłościowego.

6 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na obowiązujące umowy, których stroną jest dłużnik?

Wezwania do dokonania czynności prawnej na rzecz dłużnika tracą moc, jeżeli dłużnik wystosował je przed wszczęciem postępowania upadłościowego. Po wszczęciu postępowania upadłościowego dostawca usług płatniczych nie może dokonywać żadnych płatności z aktywów pieniężnych niewypłacalnego dłużnika zgodnie z postanowieniem o wszczęciu egzekucji lub egzekucji przymusowej. Oferty złożone przez upadłego dłużnika przed wszczęciem postępowania upadłościowego wygasają, z wyjątkiem sytuacji, w której oblat przyjął ofertę przed wszczęciem postępowania upadłościowego. Zarządca może wypowiedzieć umowy najmu i umowy leasingu w chwili wszczęcia postępowania upadłościowego, jeżeli umowy te zawarł upadły dłużnik przed wszczęciem postępowania upadłościowego, zachowując miesięczny termin wypowiedzenia, niezależnie od ogólnych przepisów ustawowych i postanowień umowy. Jeżeli upadły dłużnik wykonuje swoje prawo do wypowiedzenia, bieg terminu wypowiedzenia rozpoczyna się ostatniego dnia miesiąca, w którym druga umawiająca się strona otrzymała od upadłego dłużnika oświadczenie o wypowiedzeniu, i kończy się ostatniego dnia kolejnego miesiąca. Drugiej umawiającej się stronie przysługuje prawo do ubiegania się od upadłego dłużnika o odszkodowanie z tytułu strat poniesionych w wyniku wykonania prawa do wypowiedzenia z naruszeniem przepisów ogólnych. Roszczenie o odszkodowanie należy zgłosić w toku postępowania upadłościowego. Jest ono zaspokajane z podlegającej podziałowi masy zgodnie z przepisami dotyczącymi zaspokajania wierzytelności wierzyciela. Wszczęcie postępowania upadłościowego pozostaje bez uszczerbku dla umowy o kompensowaniu lub kwalifikowanej umowy finansowej, w odniesieniu do której zastosowanie mają postanowienia umowy o kompensowaniu. Jeżeli po uregulowaniu wzajemnych praw i obowiązków zgodnie z postanowieniami umowy o kompensowaniu powstanie wierzytelność pieniężna netto innej umawiającej się strony wobec upadłego dłużnika, taka umawiająca się strona musi zgłosić wierzytelność w toku postępowania upadłościowego, przy czym wierzytelność tę zaspokaja się z podlegającej podziałowi masy zgodnie z przepisami prawa dotyczącymi zaspokajania wierzytelności.

7 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na postępowania wszczęte przez poszczególnych wierzycieli (z wyłączeniem zawisłych spraw sądowych)?

Niedopuszczalność egzekucji i zabezpieczenia

Po **wszczęciu postępowania w związku z niewypłacalnością** wobec niewypłacalnego dłużnika przepisy co do zasady nie zezwalają na wydanie postanowienia o wszczęciu egzekucji lub o ustanowieniu zabezpieczenia, chyba że obowiązujące przepisy stanowią inaczej.

Po **wszczęciu zapobiegawczego postępowania restrukturyzacyjnego** wobec dłużnika co do zasady niedopuszczalne jest wydanie postanowienia o wszczęciu egzekucji lub o ustanowieniu zastawu w odniesieniu do wierzytelności pieniężnej podlegającej restrukturyzacji zapobiegawczej.

Zawieszenie wszczętego postępowania egzekucyjnego lub zabezpieczającego

Postępowanie egzekucyjne lub zabezpieczające wszczęte wobec niewypłacalnego dłużnika **przed wszczęciem przymusowego postępowania układowego** zostaje zawieszane w chwili wszczęcia przymusowego postępowania układowego i może zostać podjęte wyłącznie na podstawie postanowienia sądu prowadzącego przymusowe postępowanie układowe, które to postanowienie stanowi zgodnie z prawem przesłankę podjęcia postępowania egzekucyjnego lub zabezpieczającego.

Wszczęcie postępowania upadłościowego wywiera następujące skutki prawne w odniesieniu do postępowania egzekucyjnego lub zabezpieczającego, które wszczęto wobec niewypłacalnego dłużnika przed wszczęciem postępowania upadłościowego:

jeżeli w przypadku postępowania egzekucyjnego lub zabezpieczającego prowadzonego w odniesieniu do ruchomości lub nieruchomości wierzyciel nie nabył jeszcze prawa do uprzywilejowanej spłaty wierzytelności przed wszczęciem postępowania upadłościowego, postępowanie egzekucyjne lub zabezpieczające zostaje zawieszane z chwilą wszczęcia postępowania upadłościowego;

jeżeli w przypadku postępowania egzekucyjnego lub zabezpieczającego prowadzonego w odniesieniu do ruchomości lub nieruchomości wierzyciel nabył prawo do uprzywilejowanej spłaty wierzytelności przed wszczęciem postępowania upadłościowego oraz jeżeli nie dokonano jeszcze sprzedaży majątku będącego przedmiotem tego prawa przed wszczęciem postępowania upadłościowego, postępowanie egzekucyjne lub zabezpieczające zostaje zawieszane z chwilą wszczęcia postępowania upadłościowego;

jeżeli w przypadku postępowania egzekucyjnego wierzyciel nabywa prawo do uprzywilejowanej spłaty wierzytelności przed wszczęciem postępowania upadłościowego oraz jeżeli przed wszczęciem postępowania upadłościowego dokonano sprzedaży majątku będącego przedmiotem tego prawa w toku postępowania egzekucyjnego, wszczęcie postępowania upadłościowego nie wpływa na postępowanie egzekucyjne; oraz postępowanie w przedmiocie udzielenia zabezpieczenia poprzez zastosowanie środka tymczasowego lub środka służącego zabezpieczeniu interesu prawnego zostaje zawieszane z chwilą wszczęcia postępowania upadłościowego, a wszystkie czynności dokonane w toku tego postępowania zostają unieważnione.

Postępowanie egzekucyjne lub zabezpieczające, które wszczęto wobec dłużnika przed **wszczęciem zapobiegawczego postępowania restrukturyzacyjnego** w celu egzekucji lub zabezpieczenia wierzytelności pieniężnej będącej przedmiotem restrukturyzacji zapobiegawczej, zostaje umorzone z chwilą wszczęcia zapobiegawczego postępowania restrukturyzacyjnego. Sąd przeprowadzający postępowanie egzekucyjne postanawia o umorzeniu postępowania egzekucyjnego lub zabezpieczającego na wniosek dłużnika.

Zasada koncentracji postępowania upadłościowego

Wierzyciel może zgłosić roszczenie o wykonanie zobowiązania, które powstało pomiędzy wierzycielem a upadłym dłużnikiem przed wszczęciem postępowania upadłościowego, wyłącznie w postępowaniu upadłościowym prowadzonym wobec tego dłużnika oraz zgodnie z zasadami procesowymi (zasada zgłaszania i sprawdzania wierzytelności, zasada wytaczania powództw dotyczących wierzytelności będących przedmiotem sporu itd.).

8 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na dalsze rozpoznanie sprawy sądowej zawisłej w momencie wszczęcia postępowania upadłościowego?

Jeżeli wierzyciel wytoczył powództwo o ustalenie roszczenia przed wszczęciem postępowania upadłościowego, postępowanie to zostaje zawieszane na podstawie przepisów kodeksu postępowania cywilnego (Zakon o pravdnem postopku). Wierzyciel, który wytoczył powództwo przed wszczęciem postępowania upadłościowego, musi zgłosić swoją wierzytelność w toku postępowania upadłościowego.

W dniu ogłoszenia postanowienia w przedmiocie sprawdzenia wierzytelności przesłanki zawieszenia postępowania wskutek wszczęcia postępowania upadłościowego ustają. W przypadku uznania wierzytelności wierzyciela przestaje on mieć interes prawny w kontynuowaniu postępowania w przedmiocie tej wierzytelności i postępowanie zostaje umorzone. Wierzyciel otrzymuje spłatę proporcjonalnej części równej części przysługującej pozostałym wierzycielom, których niezabezpieczone wierzytelności zwykle zostały uznane w toku postępowania upadłościowego.

Jeżeli zarządca zgłosi sprzeciw wobec wierzytelności przysługującej wierzycielowi w toku postępowania upadłościowego, wierzyciel musi złożyć wniosek o podjęcie zawieszzonego postępowania w terminie jednego miesiąca od dnia ogłoszenia postanowienia w przedmiocie sprawdzenia wierzytelności. W tym przypadku wierzyciel w postępowaniu musi ubiegać się wyłącznie o ustalenie istnienia wierzytelności. Jeżeli inny wierzyciel wniósł sprzeciw wobec wierzytelności przysługującej danemu wierzycielowi, wierzyciel ten musi rozszerzyć zakres swojego powództwa, aby uwzględnić wierzyciela wnoszącego sprzeciw wobec wierzytelności jako nowego pozwanego, w terminie jednego miesiąca od dnia ogłoszenia postanowienia w przedmiocie sprawdzenia wierzytelności. Jeżeli w toku postępowania ustalono istnienie wierzytelności wierzyciela, wierzyciel ten otrzymuje spłatę proporcjonalnej części równej części przysługującej pozostałym wierzycielom, których niezabezpieczone wierzytelności zwykle zostały uznane w toku postępowania upadłościowego.

9 Czym charakteryzuje się co do zasady udział wierzycieli w postępowaniu upadłościowym?

W toku głównego postępowania w związku z niewypłacalnością czynności procesowych może dokonywać każdy wierzyciel będący stroną postępowania, który dąży do ustalenia swojej wierzytelności wobec niewypłacalnego dłużnika. Co do zasady każdemu wierzycielowi w postępowaniu w związku z niewypłacalnością przysługuje (jako stronie) prawo do wniesienia zażalenia na każde postanowienie sądu, z wyjątkiem sytuacji, w której zażalenie na konkretne postanowienie mogą wnieść wyłącznie niektóre strony. Zażalenie należy wnieść w terminie 15 dni. Bieg 15-dniowego terminu w przypadku osób, którym należy doręczyć postanowienie zgodnie z ZFPPIPP, rozpoczyna się w dniu doręczenia postanowienia; w przypadku innych osób bieg 15-dniowego terminu rozpoczyna się w dniu ogłoszenia postanowienia.

W toku postępowania w związku z niewypłacalnością wierzyciel może również dokonywać czynności procesowych za pośrednictwem zgromadzenia wierzycieli, które – jako organ wierzycieli działający na rzecz wszystkich wierzycieli będących stronami postępowania – jest uprawnione do dokonywania czynności procesowych określonych w przepisach. Zgromadzenie wierzycieli zwołuje się w przymusowym postępowaniu układowym; w postępowaniu upadłościowym zwołuje się je wyłącznie na wniosek wierzycieli.

Przymusowe postępowanie układowe

Zgromadzenie wierzycieli

W toku przymusowego postępowania układowego sąd zwołuje zgromadzenie wierzycieli, które w celu wykonywania przysługujących mu praw i uprawnień ma prawo do kontroli ksiąg rachunkowych dłużnika (tj. kontroli operacji i sytuacji finansowej dłużnika), aby chronić interesy wierzycieli oraz przedstawiać wnioski i opinie wymagane w celu ochrony wierzycieli w toku postępowania. W toku przymusowego postępowania układowego zgromadzenie wierzycieli może – do celów restrukturyzacji finansowej niewypłacalnego dłużnika i z zastrzeżeniem określonych wymogów legislacyjnych – podjąć uchwałę o podwyższeniu kapitału zakładowego poprzez dokonanie wkładów gotówkowych lub niepieniężnych będących przedmiotem wierzytelności wobec niewypłacalnego dłużnika.

Nowelizacja przepisów dokonana pod koniec 2013 r. w celu ułatwienia skutecznej restrukturyzacji finansowej dużych i średnich przedsiębiorstw objęły wprowadzenie przepisów szczególnych dotyczących wszczynania przymusowego postępowania układowego wobec tego rodzaju przedsiębiorstw, co znacznie wzmocniło pozycję wierzycieli. Przepisy regulujące tego rodzaju postępowanie mają również zastosowanie do małych przedsiębiorstw zgodnie z nowelizacją z 2016 r. W celu prawidłowego wykonywania obowiązków zarządcy w toku przymusowego postępowania układowego wymagane jest bogate doświadczenie i pełniejsze przeszkolenie, w związku z czym podczas powoływania zarządcy nie ma zastosowania zasada automatycznego porządku powoływania, lecz sąd wybiera zarządcę, polegając na własnej ocenie. Jeżeli sami wierzyciele wnoszą o wszczęcie przymusowego postępowania układowego wobec niewypłacalnego dłużnika zgodnie z nowymi przepisami, sąd powołuje zarządcę, którego zasugerowali wnioskodawcy. Zgodnie z nowym systemem zgromadzenie wierzycieli może również powołać reprezentanta wierzycieli. Pozwala to zgromadzeniu wierzycieli na skuteczniejsze monitorowanie działalności przedsiębiorstwa będącego dłużnikiem oraz procesów zarządzania w ramach wdrażania środków restrukturyzacji finansowej, które wchodzą w zakres jego uprawnień (na przykład środków mających na celu restrukturyzację przedsiębiorstwa w celu optymalizacji kosztów prowadzenia przedsiębiorstwa lub zwiększenia jego rentowności). Uprawnienia zgromadzenia wierzycieli zostały dodatkowo rozszerzone, aby uwzględnić możliwość zmiany planu restrukturyzacji finansowej przez zgromadzenie wierzycieli.

Środki odwoławcze przysługujące indywidualnemu wierzycielowi w przymusowym postępowaniu układowym

Każdy wierzyciel lub zarządca może wnieść zażalenie na postanowienie o wszczęciu przymusowego postępowania układowego:

jeżeli dłużnik nie jest niewypłacalny i może w pełni oraz terminowo spłacić swoje zobowiązania;

jeżeli niewypłacalny dłużnik może wykonać swoje zobowiązania w szerszym zakresie lub w krótszym terminie niż przewidziano w propozycji przymusowego układu;

jeżeli jest mało prawdopodobne, że realizacja planu restrukturyzacji finansowej pozwoli dłużnikowi odzyskać wypłacalność w perspektywie krótko- lub długoterminowej;

jeżeli jest mało prawdopodobne, że wierzyciele, zatwierdzając przymusowy układ zaproponowany przez dłużnika, uzyskają korzystniejsze warunki zaspokojenia swoich wierzytelności niż w przypadku wszczęcia postępowania upadłościowego; lub

jeżeli niewypłacalny dłużnik podejmuje działania niezgodne z zasadami ograniczającymi jego działalność w toku przymusowego postępowania układowego lub pozostaje w ponad 15-dniowej zwłoce w wypłacie wynagrodzeń pracownikom w minimalnej kwocie lub w zapłacie podatków lub składek, które dłużnik musi obliczyć oraz zapłacić jednocześnie z wynagrodzeniem pracowników.

Każdy wierzyciel, którego dotyczy zatwierdzony przymusowy układ, może zwrócić się do sądu o unieważnienie zatwierzonego przymusowego układu, jeżeli niewypłacalny dłużnik może w pełni zaspokoić wierzytelność. Pozew o uznanie czynności za bezskuteczną należy złożyć w terminie sześciu miesięcy od

dnia upływu terminu na zaspokojenie wierzytelności określonego w postanowieniu o zatwierdzeniu przymusowego układu. Każdy wierzyciel, którego dotyczy zatwierdzony przymusowy układ, może zwrócić się do sądu o unieważnienie zatwierzonego przymusowego układu, jeżeli postanowienie o zatwierdzeniu uzyskano w sposób nieuczciwy. Pozew o uznanie czynności za bezskuteczną należy złożyć w terminie dwóch lat od dnia uprawomocnienia się postanowienia o zatwierdzeniu przymusowego układu.

Postępowanie upadłościowe

Zgromadzenie wierzycieli

W toku postępowania upadłościowego zgromadzenie wierzycieli ma prawo do kontroli całej dokumentacji prowadzonej przez zarządcę w postępowaniu upadłościowym oraz do kontroli dokumentacji, którą zarządca musi przechowywać, odnoszącej się do postępowania. W toku postępowania upadłościowego zgromadzenie wierzycieli może:

- przedstawić opinię dotyczącą zakończenia pilnych spraw przedsiębiorstwa upadłego dłużnika;
- udzielić zgody na kontynuowanie działalności gospodarczej przez upadłego dłużnika;
- przedstawić opinię dotyczącą propozycji planu przedstawionej przez zarządcę w toku postępowania upadłościowego;
- przedstawić opinię dotyczącą postanowienia o sprzedaży majątku;
- udzielić zgody, jeżeli cena wywoławcza jest niższa od połowy wartości majątku ocenionej na podstawie wartości likwidacyjnej;
- przedstawić opinię dotyczącą dokonanej przez zarządcę oceny kosztów postępowania upadłościowego oraz jej zmiany; oraz
- przedstawić opinię dotyczącą zakończenia postępowania upadłościowego.

W toku **uproszczonego przymusowego postępowania układowego** oraz **zapobiegawczego postępowania restrukturyzacyjnego** nie zwołuje się zgromadzenia wierzycieli.

10 W jaki sposób zarządca może wykorzystać aktywa masy upadłości dłużnika lub nimi rozporządzać?

W toku postępowania upadłościowego zarządca jest pełnomocnikiem procesowym upadłego dłużnika, a zatem ma prawo do zarządzania masą upadłości oraz do jej likwidacji.

Zarządca w postępowaniu upadłościowym **zarządza masą upadłości**, w szczególności poprzez wynajem majątku upadłego dłużnika oraz zwiększanie aktywów pieniężnych upadłego dłużnika. Zarządca może również zawierać ugody sądowe lub pozasądowe po zasięgnięciu opinii zgromadzenia wierzycieli oraz za zgodą sądu. Po wszczęciu postępowania upadłościowego składniki majątku upadłego dłużnika można wynająć lub oddać w leasing wyłącznie wówczas, gdy tego rodzaju operacje nie opóźnią sprzedaży tych składników majątku. Umowę najmu lub leasingu można zawrzeć wyłącznie na czas określony, nie dłuższy niż jeden rok. Za zgodą sądu zarządca może ustanowić na rzecz leasingobiorcy prawo pierwokupu składnika majątku oddanego w leasing.

Zarządca jest związany przepisami w odniesieniu do inwestowania aktywów pieniężnych upadłego dłużnika. Aktywa pieniężne można inwestować wyłącznie w dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez Republikę Słowenii lub inne państwo członkowskie UE, Europejski Bank Centralny, Bank Słowenii lub bank centralny innego państwa członkowskiego UE lub w dłużne papiery wartościowe (z wyjątkiem papierów wartościowych podporządkowanych) wyemitowane przez bank, którego siedziba znajduje się w Republice Słowenii, lub przez instytucję kredytową, której siedziba znajduje się w innym państwie członkowskim UE. Bankowe depozyty pieniężne można składać wyłącznie w banku posiadającym siedzibę w Republice Słowenii lub w instytucji kredytowej posiadającej siedzibę w innym państwie członkowskim UE.

W toku **likwidacji** zarządca w postępowaniu upadłościowym może sprzedać majątek upadłego dłużnika, dochodzić jego roszczeń oraz dokonywać wszelkich innych czynności prawnych mających na celu wykonanie jego praw majątkowych. Umowę sprzedaży składnika majątku upadłego dłużnika można zawrzeć w drodze aukcji publicznej lub zaproszenia do składania wiążących ofert. Wyłącznie w wyjątkowych sytuacjach umowę można zawrzeć w drodze bezpośrednich negocjacji z kupującym. Sprzedaż rozpoczyna się (pierwszym) postanowieniem sądu o sprzedaży. Sąd wydaje postanowienie o sprzedaży na wniosek zarządcy po zasięgnięciu opinii zgromadzenia wierzycieli. W przypadku sprzedaży składnika majątku, w odniesieniu do którego wierzycielowi uprzywilejowanemu przysługuje prawo pierwszeństwa spłaty (ustanowiono zastaw), wymagane jest również zasięgnięcie opinii tego wierzyciela uprzywilejowanego. W postanowieniu, w którym sąd po raz pierwszy nakazuje sprzedaż konkretnego składnika majątku, sąd rozstrzyga również o:

1. metodzie sprzedaży;
2. cenie wywoławczej w przypadku aukcji publicznej lub zaproszenia do składania wiążących ofert; oraz
3. wysokości wadium.

W przypadku niepowodzenia aukcji publicznej lub zaproszenia do składania ofert w odniesieniu do sprzedaży konkretnego składnika majątku na podstawie pierwszego postanowienia o sprzedaży sąd może wydać kolejne postanowienie o sprzedaży, w którym może:

1.
 - ponownie nakazać sprzedaż w drodze aukcji publicznej lub zaproszenia do składania wiążących ofert; oraz
 - ustalić niższą cenę wywoławczą niż w pierwszym postanowieniu; albo
2. postanowić o publikacji o zaproszenia do składania niewiążących ofert sprzedaży na podstawie bezpośrednich negocjacji.

Sąd ustala cenę wywoławczą w toku procedury przyjmowania wiążących ofert na podstawie ocenionej wartości składnika majątku. W pierwszym postanowieniu o sprzedaży cena wywoławcza nie może być niższa od połowy wartości majątku ocenionej na podstawie jego wartości likwidacyjnej.

W kolejnym postanowieniu o sprzedaży sąd może postanowić, że cena wywoławcza będzie niższa od połowy wartości majątku ocenionej na podstawie jego wartości likwidacyjnej za zgodą zgromadzenia wierzycieli lub wierzyciela uprzywilejowanego.

11 Jakie wierzytelności mogą być zgłoszone do masy upadłości dłużnika oraz w jaki sposób traktuje się roszczenia powstałe po wszczęciu postępowania upadłościowego?

W toku postępowania upadłościowego wierzyciele muszą zgłosić te wierzytelności wobec upadłego dłużnika, które powstały przed wszczęciem postępowania upadłościowego, z wyjątkiem tych, które zgodnie z prawem nie podlegają obowiązkowi zgłoszenia. Wierzyciel ponoszący odpowiedzialność za zobowiązania upadłego dłużnika jako współdłużnik solidarny, poręczyciel lub zastawca musi zgłosić w postępowaniu upadłościowym swoje potencjalne roszczenie regresowe, które jeszcze nie powstało przed wszczęciem postępowania upadłościowego, pod warunkiem zawieszającym, że wierzyciel nabędzie roszczenie regresowe wobec upadłego dłużnika z tytułu spłaty wierzytelności po wszczęciu postępowania upadłościowego. Jeżeli oprócz upadłego dłużnika również solidarnie odpowiedzialni współdłużnicy lub poręczyciele są odpowiedzialni za zaspokojenie wierzytelności wierzyciela, wierzyciel może zgłosić pełną kwotę wierzytelności i zażądać jej zaspokojenia w postępowaniu upadłościowym do chwili jej pełnego zaspokojenia pod warunkiem rozwiązującym, który ziści się w przypadku zaspokojenia wierzytelności wierzyciela przez innego solidarnie zobowiązanego współdłużnika lub poręczyciela. Jeżeli wierzyciel uchybi terminowi zgłoszenia, jego wierzytelność wobec upadłego dłużnika wygasa, a sąd odrzuca zgłoszenie wierzytelności dokonane po terminie.

W toku postępowania upadłościowego **nie jest konieczne zgłaszanie wierzytelności uprzywilejowanych** z tytułu wypłaty wynagrodzeń i odszkodowań pracownikom, których praca stała się zbędna z powodu wszczęcia postępowania upadłościowego, za okres od chwili wszczęcia postępowania

upadłościowego do chwili zakończenia okresu wyznaczonego na zgłaszanie oraz wypłaty odprawy pracownikom, których umowy o pracę zostały wypowiedziane przez zarządcę, ponieważ ich praca stała się zbędna z powodu wszczęcia postępowania upadłościowego lub w toku tego postępowania. Niektóre wierzytelności – odnoszące się do obliczania i zapłaty podatków – również nie podlegają zgłoszeniu.

Jeżeli **wierzytelność jest zabezpieczona prawem do uprzywilejowanej spłaty**, wierzyciel musi zgłosić tę zabezpieczoną wierzytelność w postępowaniu upadłościowym, zgłaszając również prawo do uprzywilejowanej spłaty. Jeżeli zgodnie z okolicznościami faktycznymi w chwili wszczęcia postępowania upadłościowego upadłemu dłużnikowi przysługuje wpisane do rejestru prawo własności nieruchomości ograniczone wpisana do rejestru hipoteką lub hipoteką maksymalną, której wpis stał się skuteczny przed wszczęciem postępowania upadłościowego, uznaje się, że dokonano terminowego wpisu do rejestru hipoteki lub hipoteki maksymalnej oraz związanej z nimi wierzytelności w postępowaniu upadłościowym.

Wierzyciele muszą zgłosić swoje **prawo do wyłączenia**, które powstało przed wszczęciem postępowania upadłościowego, w terminie trzech miesięcy od dnia ogłoszenia zawiadomienia o wszczęciu postępowania upadłościowego. Jeżeli wierzyciel uchybił terminowi zgłoszenia prawa do wyłączenia, prawo do wyłączenia nie wygasa. Jeżeli zarządca sprzeda składnik majątku będący przedmiotem niezgłoszonego prawa do wyłączenia, wierzyciel, któremu przysługuje prawo do wyłączenia, traci je, ale może zażądać zapłaty środków pieniężnych uzyskanych ze sprzedaży tego składnika majątku pomniejszonych o koszty poniesione w związku ze sprzedażą. Wierzycielowi, który ma prawo do wyłączenia, nie przysługuje roszczenie odszkodowawcze. Wierzyciel traci prawo do wyłączenia oraz prawo do zapłaty środków pieniężnych, jeżeli nie zgłosi przysługującego mu prawa do chwili ogłoszenia planu pierwszego ogólnego podziału.

Zobowiązania upadłego dłużnika, które powstały **po wszczęciu** postępowania upadłościowego (z pewnymi wyjątkami), uznawane są za **koszty postępowania**. Dzieli się je na:

- koszty bieżące (na przykład wynagrodzenia i innego rodzaju honoraria wypłacane stronom świadczącym usługi niezbędne w toku postępowania upadłościowego, w tym podatki i składki, które dłużnik musi jednocześnie obliczyć i uiścić, koszty ponoszone przez zarządcę; koszty energii elektrycznej, wody, ogrzewania, telefonu i inne koszty związane z wykorzystywaniem lokalu przedsiębiorstwa w toku postępowania upadłościowego, składki ubezpieczeniowe w celu ubezpieczenia majątku należącego do masy upadłości, koszty ogłoszeń, koszty postępowania poniesione przez upadłego dłużnika w toku wnoszenia skargi dotyczącej wierzytelności, koszty księgowości, koszty administracyjne i koszty innych usług potrzebnych w toku postępowania upadłościowego itd.); oraz

- koszty okazjonalne (zaspokojenie wierzytelności wierzycieli, które powstały w toku przymusowego postępowania układowego, wykonanie zobowiązań z tytułu niewykonanych przez obie strony umów dwustronnych, wykonanie zobowiązań w celu dokonania niecierpiących zwłoki czynności prawnych oraz kontynuowania działalności gospodarczej, koszty wyceny majątku oraz innych czynności dotyczących sprzedaży itd.).

12 Jakie zasady obowiązują przy zgłaszaniu, weryfikacji i uznaniu wierzytelności?

Zgłaszając wierzytelność, wierzyciel nabywa prawo do dokonywania czynności procesowych w toku głównego postępowania w związku z niewypłacalnością. Wierzytelności muszą zostać zgłoszone w wyznaczonym terminie. Zgłoszeniu podlegają wyłącznie wierzytelności, które powstały przed wszczęciem postępowania w związku z niewypłacalnością.

W toku **przymusowego postępowania układowego** dokonuje się zgłoszenia i sprawdzenia wierzytelności, w szczególności w celu oceny legitymacji wierzyciela do udziału w głosowaniu dotyczącym przymusowego układu. Wierzytelności należy zgłosić w terminie 30 dni od dnia ogłoszenia zawiadomienia o wszczęciu postępowania na stronach internetowych Agencji ds. Publicznych Rejestrów Prawnych i Powiązanych Usług Republiki Słowenii (AJPES). Niedokonanie zgłoszenia lub uchybienie terminowi zgłoszenia nie prowadzi do utraty samej wierzytelności przez wierzyciela, lecz do utraty prawa do głosowania.

W **postępowaniu upadłościowym** zgłaszanie i sprawdzanie wierzytelności stanowi podstawę ustalenia sposobu podziału masy upadłości. W toku tego rodzaju postępowania wierzyciele muszą zgłosić przysługujące im wierzytelności w terminie trzech miesięcy od dnia ogłoszenia zawiadomienia o wszczęciu postępowania upadłościowego na stronach internetowych AJPES.

W **postępowaniu w przedmiocie upadłości osobistej** wierzyciel nie traci przysługujących mu wierzytelności, ale zarządca umieszcza je na liście wierzytelności dodatkowych.

Wierzyciel, przeciwko któremu wytoczono powództwo o uznanie czynności prawnych upadłego dłużnika za bezskuteczne, musi w terminie jednego miesiąca od dnia doręczenia pozwu zgłosić w toku postępowania upadłościowego swoją wierzytelność jako wierzytelność warunkową, która powstanie w przypadku uwzględnienia powództwa prawomocnym orzeczeniem. Wierzyciel musi zgłosić swoje roszczenie odszkodowawcze z tytułu strat poniesionych w wyniku wypowiedzenia przez zarządcę umowy leasingu lub niewykonanej przez obie strony umowy w terminie jednego miesiąca od dnia otrzymania oświadczenia upadłego dłużnika o wykonaniu przysługującego mu prawa do wypowiedzenia umowy lub odstąpienia od niej.

Treść wierzytelności

Zgłoszenie wierzytelności w postępowaniu w związku z niewypłacalnością musi zawierać:

1. kwotę, jaką należy uznać za kwotę wierzytelności w postępowaniu; oraz
2. opis faktów, z których wynika zasadność roszczenia, oraz dowody na potwierdzenie tych faktów, w tym złożoną dokumentację.

Zgłoszenie wierzytelności w postępowaniu upadłościowym musi również zawierać informację dotyczącą rachunku bankowego, na który należy dokonać spłaty wierzytelności. Jeżeli wierzyciel wniósł pozew lub złożył innego rodzaju wniosek o wszczęcie postępowania przed wszczęciem postępowania upadłościowego, zgłoszenie musi również zawierać oznaczenie sądu lub innego właściwego organu, przed którym toczy się postępowanie, jak również sygnaturę sprawy.

Wniosek o sprawdzenie wierzytelności musi zawierać:

1. wysokość kwoty głównej wierzytelności;
2. jeżeli wierzyciel w postępowaniu upadłościowym ubiega się o wypłatę odsetek oprócz kwoty głównej – skapitalizowaną kwotę wszelkich odsetek obliczoną za okres od dnia wymagalności do dnia wszczęcia postępowania w związku z niewypłacalnością; w przypadku wierzytelności uprzywilejowanych zarządcy – obliczoną skapitalizowaną kwotę odsetek;
3. jeżeli wierzyciel w postępowaniu upadłościowym oprócz kwoty głównej ubiega się o zwrot wydatków poniesionych podczas dochodzenia wierzytelności w sądzie lub w toku innego postępowania wszczętego przed wszczęciem postępowania w związku z niewypłacalnością – wysokość tych kosztów;
4. jeżeli wierzyciel dąży do ustalenia, że wierzytelność jest wierzytelnością uprzywilejowaną – jednoznaczny wniosek o to, by wierzytelność została uznana za wierzytelność uprzywilejowaną podczas podziału; oraz
5. jeżeli wierzyciel dąży do ustalenia, że wierzytelność jest wierzytelnością warunkową – jednoznaczny opis okoliczności, których wystąpienie oznacza ziszczenie się warunku zawieszającego lub rozwiązującego, do którego odnosi się wierzytelność.

W toku postępowania w związku z niewypłacalnością wierzyciel może zgłosić wiele wierzytelności w ramach jednego zgłoszenia.

Procedura sprawdzania wierzytelności

Procedura sprawdzania wierzytelności obejmuje trzy etapy:

1. **Oświadczenie zarządcy dotyczące zgłoszonych wierzytelności**

Zarządca składa oświadczenie o uznaniu lub zakwestionowaniu wierzytelności, sporządzając *podstawową listę sprawdzonych wierzytelności (osnovni seznam preizkušenih terjatev)*. Na liście w odniesieniu do każdej wierzytelności zarządca wskazuje, czy uznaje czy kwestionuje daną wierzytelność. Sąd publikuje tę listę na stronach internetowych przeznaczonych do publikowania informacji w toku postępowania w związku z niewypłacalnością. Wierzyciele mogą zakwestionować wszelkie błędy dotyczące zgłoszonych wierzytelności figurujących na liście podstawowej w terminie 15 dni od dnia jej ogłoszenia, wnosząc *sprzeciw wobec listy podstawowej (ugovor proti osnovnem seznamu)*. Jeżeli sprzeciw wierzycieli jest zasadny, zarządca musi dokonać korekty listy podstawowej.

2. Oświadczenie wierzyciela dotyczące zgłoszonych wierzytelności innych wierzycieli

Każdy wierzyciel, który w terminie zgłosił swoją wierzytelność w toku postępowania, może zakwestionować wierzytelności innych wierzycieli, wnosząc *sprzeciw wobec wierzytelności (ugovor o prerekanju terjatev)*. Wierzyciel musi wnieść sprzeciw wobec wierzytelności w toku przymusowego postępowania układowego w terminie 15 dni, a w toku postępowania upadłościowego – w terminie jednego miesiąca od dnia ogłoszenia podstawowej listy sprawdzonych wierzytelności. W toku postępowania w przedmiocie upadłości osobistej i przymusowego postępowania układowego tego rodzaju sprzeciw może złożyć również niewypłacalny dłużnik jako strona postępowania. Zarządca umieszcza oświadczenia wierzycieli i dłużnika dotyczące zakwestionowanych wierzytelności na *uzupełnionej liście sprawdzonych wierzytelności (dopolnjeni seznam preizkušenih terjatev)*. Na ewentualne błędy polegające na nieuwzględnieniu wniesionego sprzeciwu należy się powołać w sprzeciwie wobec uzupełnionej listy.

3. Postanowienie sądu w przedmiocie sprawdzenia wierzytelności

Sąd rozstrzyga w przedmiocie sprawdzenia wierzytelności, wydając *postanowienie w przedmiocie sprawdzenia wierzytelności (sklep o preizkusu terjatev)*. Na podstawie tego postanowienia zarządca sporządza *końcową listę sprawdzonych wierzytelności (končni seznam preizkušenih terjatev)*, którą sąd ogłasza wraz z postanowieniem w przedmiocie sprawdzenia wierzytelności.

W postanowieniu w przedmiocie sprawdzenia wierzytelności sąd rozstrzyga wniesione sprzeciwy, rozstrzyga w przedmiocie sprawdzonych i zakwestionowanych wierzytelności oraz wierzytelności, które mogą zostać uprawdopodobnione, oraz rozstrzyga, kto musi wytoczyć inne powództwo (tj. wszczęć postępowanie sądowe), aby ustalić swoją wierzytelność. Termin na wniesienie sprzeciwu wynosi jeden miesiąc.

13 Jakie zasady obowiązują przy podziale funduszy masy upadłości? W jaki sposób ustala się hierarchę roszczeń i praw wierzycieli?

W skład masy upadłości wchodzi majątek upadłego dłużnika, który podlega spieniężeniu w celu pokrycia wydatków poniesionych w toku postępowania oraz zaspokojenia wierzytelności wierzycieli. W prawie rozróżnia się „masę upadłości” i „szczególną masę upadłości”. W skład szczególnej masy upadłości wchodzi majątek będący przedmiotem prawa do uprzywilejowanej spłaty wierzytelności lub aktywa pieniężne uzyskane w drodze jego spieniężenia. Jeżeli cały majątek jest przedmiotem prawa do uprzywilejowanej spłaty wierzytelności, konieczne jest ustanowienie osobnej masy upadłości oraz zarządzanie tym majątkiem odrębnie od majątku należącego do ogólnej masy upadłości oraz majątku należącego do innych szczególnych mas upadłości. Poddana likwidacji część masy upadłości stanowi podlegającą podziałowi masę przeznaczoną na zaspokojenie wierzytelności wierzycieli. Ogólną podlegającą podziałowi masę stanowią aktywa pieniężne uzyskane z likwidacji ogólnej masy upadłości, pomniejszone o koszty postępowania upadłościowego. Szczególną podlegającą podziałowi masę stanowią aktywa pieniężne uzyskane z likwidacji szczególnej masy upadłości, pomniejszone o koszty jej likwidacji.

Jeżeli chodzi o pierwszeństwo zaspokajania w toku postępowania upadłościowego, wierzytelności, które powstały przed wszczęciem postępowania, są klasyfikowane w następujący sposób:

wierzytelności zabezpieczone, których zaspokojenie zabezpieczone jest prawem do uprzywilejowanej spłaty obejmującym prawo do pierwszeństwa zaspokojenia wierzytelności z konkretnego składnika majątku; oraz

wierzytelności niezabezpieczone, spośród których w pierwszej kolejności zaspokajają się wierzytelności uprzywilejowane, następnie wierzytelności zwykłe, wierzytelności podporządkowane oraz prawa korporacyjne.

Wierzytelności zabezpieczone są to wierzytelności, których zaspokojenie zabezpieczone jest prawem do uprzywilejowanej spłaty. Prawo do uprzywilejowanej spłaty jest to dowolne prawo do pierwszeństwa zaspokojenia wierzytelności z konkretnego składnika majątku. Najpowszechniejszym prawem do uprzywilejowanej spłaty jest zastaw. W toku postępowania upadłościowego wierzytelności zabezpieczone są zaspokajane w pierwszej kolejności ze środków pieniężnych uzyskanych w drodze sprzedaży majątku zabezpieczonego prawem do uprzywilejowanej spłaty.

Wierzytelności niezabezpieczone są to wierzytelności, których zaspokojenie nie jest zabezpieczone prawem do uprzywilejowanej spłaty. Jeżeli chodzi o ich zaspokojenie z majątku będącego przedmiotem prawa do uprzywilejowanej spłaty, są one podporządkowane spłacie wierzytelności zabezpieczonych. Płatności z pozostałego majątku dokonuje się w następującej kolejności: 1) wierzytelności uprzywilejowane, 2) wierzytelności zwykłe oraz 3) wszelkie wierzytelności podporządkowane.

Wierzytelności uprzywilejowane są to (niezabezpieczone) wierzytelności, które zgodnie z prawem należy zaspokoić w pierwszej kolejności, przed zaspokojeniem wierzytelności zwykłych (niezabezpieczonych). Chodzi na przykład o wynagrodzenia i odszkodowania za ostatnich sześć miesięcy przed wszczęciem postępowania w związku z niewypłacalnością, odprawy dla pracowników, niezapłacone składki itd. W przypadku wszczęcia postępowania upadłościowego z powodu niepowodzenia przymusowego postępowania układowego wierzytelnościom powstałym w toku tego postępowania przysługuje prawo bezwzględnej pierwszeństwa i zostają one zaspokojone przed zaspokojeniem wierzytelności uprzywilejowanych;

wierzytelności zwykłe są to wierzytelności niezabezpieczone, które nie są wierzytelnościami uprzywilejowanymi ani podporządkowanymi;

wierzytelności podporządkowane są to wierzytelności niezabezpieczone, które zaspokajają się dopiero po zaspokojeniu wszystkich wierzytelności niezabezpieczonych. Chodzi o wierzytelności z tytułu stosunku prawnego pomiędzy wierzycielem a dłużnikiem w przypadku niewypłacalności dłużnika. W przypadku przymusowego postępowania układowego wierzytelności podporządkowane można przekształcić w udziały w spółce. Jeżeli nie zostanie dokonana ich cesja jako wkładu niepieniężnego, skutkiem zatwierdzenia przymusowego układu jest ich wygaśnięcie.

Prawa korporacyjne (akcje lub udziały w spółce) nie wykazują cech (charakteru prawnego) zobowiązania oraz przynajmniej one akcjonariuszom lub udziałowcom prawo do uzyskania proporcjonalnej części pozostałej części masy upadłości.

Przed spłatą wierzycieli kwotę potrzebną do pokrycia kosztów postępowania upadłościowego wyłącza się z masy upadłości (masy podlegającej podziałowi). Wierzycieli spłaca się w następującej kolejności: wierzycieli uprzywilejowanych, których wierzytelność jest zabezpieczona prawem do uprzywilejowanej spłaty (na przykład hipoteką), należy spłacić w pierwszej kolejności z majątku będącego przedmiotem zabezpieczenia (szczególnej masy podlegającej podziałowi). Wierzycieli, którym przysługują wierzytelności z tytułu umów zawartych lub innych czynności prawnych dokonanych przez upadłego dłużnika w okresie od wszczęcia przymusowego postępowania układowego do wszczęcia postępowania upadłościowego, zgodnie z zasadami dotyczącymi ograniczenia działalności gospodarczej w toku przymusowego postępowania układowego określonymi w przepisach spłaca się w pierwszej kolejności z ogólnej masy podlegającej podziałowi. Następnie spłaca się wierzycieli, którym przysługują wierzytelności uprzywilejowane (pracowników), a na końcu pozostałych wierzycieli – wierzycieli posiadających niezabezpieczone wierzytelności zwykłe oraz wierzycieli posiadających wierzytelności podporządkowane. Część pozostała ze zlikwidowanego majątku dzieli się pomiędzy współników.

14 Jakie są przesłanki oraz skutki zakończenia postępowania upadłościowego (w szczególności w drodze układu)?

Przymusowe postępowanie układowe

Każdy przymusowy układ zatwierdzony w głosowaniu wierzycieli musi również zatwierdzić sąd. W postanowieniu o zatwierdzeniu przymusowego układu sąd:

1. decyduje o zatwierdzeniu przymusowego układu lub o odmowie jego zatwierdzenia;

2. ustala zakres przymusowego układu, określając:

- odsetek spłaty wierzytelności wierzycieli;

- terminy ich spłaty; oraz

- wysokość odsetek od wierzytelności w okresie od wszczęcia przymusowego postępowania układowego do upływu terminu ich spłaty;

3. rozstrzyga, które wierzytelności należy sprawdzić w toku przymusowego postępowania układowego; oraz

4. nakazuje dłużnikowi spłatę wierzytelności sprawdzonych w toku przymusowego postępowania układowego w częściach oraz terminach określonych w postanowieniu o zatwierdzeniu przymusowego układu, wraz z odsetkami w wysokości określonej w tym postanowieniu.

W toku postępowania zastosowanie ma prawo bezwzględne pierwszeństwa. Przeprowadzenie restrukturyzacji finansowej przedsiębiorstwa dłużnika w przymusowym postępowaniu układowym oznacza, że:

wspólnicy dłużnika mogą zachować wyłącznie tę część kapitału zakładowego dłużnika, która odpowiada pozostałej części majątku dłużnika, jaką otrzymaliby, gdyby wszczęto postępowanie upadłościowe wobec dłużnika;

wierzycielom należy zapewnić korzystniejsze warunki spłaty ich wierzytelności, niż gdyby wszczęto postępowanie upadłościowe wobec dłużnika, uwzględniając kolejność zaspokajania oraz inne zasady spłaty wierzytelności uprzywilejowanych, zwykłych i podporządkowanych oraz wierzytelności zabezpieczonych w toku postępowania upadłościowego; oraz

działalność przedsiębiorstwa dłużnika lub jego rentownej części jest kontynuowana.

Restrukturyzację finansową przeprowadza dłużnik, zwracając się do wierzycieli o udzielenie zgody na zmniejszenie wysokości ich wierzytelności zwykłych lub odroczenie terminu ich spłaty. Dłużnik musi zapewnić wszystkim wierzycielom równy odsetek spłaty ich wierzytelności zwykłych, jednakowe terminy ich spłaty oraz jednakową wysokość odsetek liczonych od momentu wszczęcia przymusowego postępowania układowego do upływu terminu ich spłaty. Jeżeli dłużnik jest spółką kapitałową, może się on zwrócić do wierzyciela:

o wyrażenie zgody na zmniejszenie wysokości wierzytelności zwykłych i odroczenie terminu ich spłaty; albo

o cesję wierzytelności na rzecz dłużnika w postaci wkładu niepieniężnego z tytułu podwyższenia kapitału zakładowego dłużnika (zamiana długu na kapitał własny, *debt to equity swap*).

Przymusowy układ nie wpływa na wierzytelności uprzywilejowane lub prawa do wyłączenia. Wierzytelności podporządkowane wygasają. Wierzytelności zabezpieczone można zrestrukturyzować wyłącznie dobrowolnie w ramach przymusowego układu. W toku **przymusowego postępowania układowego prowadzonego wobec dużego, średniego lub małego przedsiębiorstwa** wierzytelności zabezpieczone można zrestrukturyzować poprzez odroczenie terminu ich wymagalności lub zmniejszenie wysokości odsetek w tym znaczeniu, że uchwała przyjęta większością 75% głosów ma zastosowanie również do tych wierzycieli posiadających prawo do uprzywilejowanej spłaty wierzytelności, którzy nie głosowali za przymusowym układem. W toku tego postępowania wyłączenie rentownej części przedsiębiorstwa dłużnika na rzecz innego przedsiębiorstwa (wydzielenie, *spin-off*) jest możliwe jako środek restrukturyzacji finansowej. Dozwolona jest również restrukturyzacja praw do uprzywilejowanej spłaty wierzytelności poprzez utworzenie wspólnego prawa do uprzywilejowanej spłaty wierzytelności (wymagana jest większość 85% głosów).

Postępowanie upadłościowe wobec osoby prawnej

Celem postępowania upadłościowego jest likwidacja masy upadłości i spłata wierzycieli. Co do zasady umowę sprzedaży składnika majątku upadłego dłużnika można zawrzeć w drodze aukcji publicznej lub zaproszenia do składania wiążących ofert. Aukcję publiczną można przeprowadzić, podwyższając lub obniżając cenę wywoławczą. W toku postępowania upadłościowego firmę lub działalność przedsiębiorstwa można zachować poprzez sprzedaż całości przedsiębiorstwa w drodze aukcji publicznej lub sprzedaż jego rentownych części (sprzedaż funkcjonującego przedsiębiorstwa, *sale of a business as a going concern*).

Przed spłatą wierzycieli kwotę potrzebną do pokrycia kosztów postępowania upadłościowego wyłącza się z masy upadłości. Wierzycieli spłaca się w następującej kolejności: wierzycieli uprzywilejowanych, których wierzytelność została zabezpieczona prawem do uprzywilejowanej spłaty wierzytelności (na przykład hipoteką), należy spłacić w pierwszej kolejności z majątku będącego przedmiotem zabezpieczenia; następnie spłaca się wierzycieli, którym przysługują wierzytelności z tytułu umów zawartych lub innych czynności prawnych dokonanych przez upadłego dłużnika w okresie od wszczęcia przymusowego postępowania układowego do wszczęcia postępowania upadłościowego, zgodnie z zasadami dotyczącymi ograniczenia działalności gospodarczej w toku przymusowego postępowania układowego określonymi w przepisach; następnie spłaca się wierzycieli posiadających wierzytelności uprzywilejowane (pracowników), a na końcu pozostałych wierzycieli – posiadających niezabezpieczone wierzytelności zwykłe oraz wierzytelności podporządkowane. Część pozostałą ze zlikwidowanego majątku dzieli się pomiędzy współników.

Upadłość osobista

Podobnie jak w przypadku postępowania upadłościowego prowadzonego wobec osób prawnych celem postępowania w przedmiocie upadłości osobistej jest proporcjonalne i równoczesne zaspokojenie wszystkich wierzytelności wierzycieli. Wierzycieli spłaca się zatem z majątku dłużnika proporcjonalnie i jednocześnie. Masa upadłości obejmuje cały majątek nadmiernie zadłużonej osoby w chwili wszczęcia postępowania upadłościowego, o ile nie jest on wyłączony spod egzekucji zgodnie z przepisami ustawy o egzekwowaniu i zabezpieczeniu roszczeń cywilnych (Zakon o izvršbi in zavarovanju). Ponieważ w przeciwieństwie do osoby prawnej osoba fizyczna nie przestaje istnieć w chwili zakończenia postępowania upadłościowego, wierzytelności wierzycieli, których nie zaspokojono w toku postępowania upadłościowego, nie wygasają. W przeciwieństwie do wierzytelności wierzycieli w toku postępowania upadłościowego prowadzonego wobec osoby prawnej egzekucja wierzytelności w toku postępowania w przedmiocie upadłości osobistej nie kończy się w chwili zakończenia postępowania upadłościowego. Postanowienie o zakończeniu postępowania w przedmiocie upadłości osobistej, które zawiera listę niezaspokojonych, uznanych wierzytelności, stanowi tytuł wykonawczy, na podstawie którego niespłaceni wierzyciele mogą się ubiegać o egzekucję tych wierzytelności.

Aby uzyskać zwolnienie ze swoich zobowiązań, przed wydaniem postanowienia o zakończeniu postępowania w przedmiocie upadłości osobistej upadły dłużnik ma możliwość złożenia wniosku o zwolnienie z części zobowiązań, które powstały przed wszczęciem postępowania w przedmiocie upadłości osobistej i które nie zostaną spłacone w tym postępowaniu. W przypadku złożenia przez upadłego dłużnika wniosku o zwolnienie z zobowiązań i jego uwzględnieniu, po zakończeniu okresu sprawdzania części zobowiązań, którą w przeciwnym razie można by było wyegzekwować na podstawie postanowienia o zakończeniu postępowania upadłościowego, zostanie umorzona, a zatem prawa wierzycieli do dochodzenia wykonania tych zobowiązań na drodze sądowej wygasną.

Nawet w przypadku uwzględnienia wniosku dłużnika o zwolnienie z zobowiązań nie ma to wpływu na następujące rodzaje zobowiązań dłużnika:

1. uprzywilejowane prawa pracowników;

2. roszczenia wobec upadłego dłużnika z tytułu ustawowych świadczeń alimentacyjnych, roszczenia odszkodowawcze z tytułu strat poniesionych w wyniku zmniejszenia zakresu działalności podstawowej lub zmniejszenia lub utraty zdolności do pracy oraz rekompensaty z tytułu utraty świadczeń alimentacyjnych z powodu śmierci dłużnika alimentacyjnego;

3. roszczenia z tytułu kar pieniężnych lub odzyskania korzyści majątkowej osiągniętej z popełnienia przestępstwa stwierdzonego orzeczeniem w postępowaniu karnym;
4. roszczenia z tytułu kary objętej warunkowym zawieszeniem, w przypadku której jednym z warunków zawieszenia jest zwrot korzyści majątkowej osiągniętej z popełnienia przestępstwa lub naprawienie szkód wyrządzonych przestępstwem;
5. roszczenia z tytułu grzywnien lub odzyskania korzyści majątkowej osiągniętej z popełnienia wykroczenia stwierdzonego orzeczeniem w postępowaniu w sprawie o wykroczenie;
6. roszczenia z tytułu odzyskania majątku uzyskanego niezgodnie z prawem; oraz
7. roszczenia z tytułu naprawienia szkód wyrządzonych umyślnie lub w wyniku rażącego niedbalstwa.

15 Jakie prawa przysługują wierzycielom po zakończeniu postępowania upadłościowego?

Przymusowe postępowanie układowe zostaje zakończone prawomocnym postanowieniem sądu o zatwierdzeniu przymusowego układu.

Każdy wierzyciel, którego wierzytelności dotyczy zatwierdzony przymusowy układ, może zwrócić się do sądu o jego unieważnienie, jeżeli niewypłacalny dłużnik może w pełni lub w znacznej części zaspokoić wierzytelności zwykłe wierzyciela. Pozew o uznanie czynności za bezskuteczną należy złożyć w terminie sześciu miesięcy od dnia upływu terminu na zaspokojenie wierzytelności określonego w postanowieniu o zatwierdzeniu przymusowego układu. Każdy wierzyciel, którego dotyczy zatwierdzony przymusowy układ, może zwrócić się do sądu o jego unieważnienie, jeżeli postanowienie o zatwierdzeniu uzyskano w sposób nieuczciwy.

Pozew o uznanie czynności za bezskuteczną należy złożyć w terminie dwóch lat od dnia uprawomocnienia się postanowienia o zatwierdzeniu przymusowego układu.

Sąd, który wydał postanowienie o zatwierdzeniu przymusowego układu, jest właściwy w zakresie rozstrzygnięcia w przedmiocie pozwu o uznanie czynności za bezskuteczną.

W postanowieniu o unieważnieniu zatwierzonego przymusowego układu sąd może nakazać dłużnikowi zaspokojenie niezaspokojonej części wierzytelności, której dotyczył zatwierdzony przymusowy układ, w terminie wyznaczonym przez sąd, nie dłuższym niż jeden rok od dnia uprawomocnienia się orzeczenia.

Zakończenie postępowania upadłościowego wobec osoby prawnej

Postępowanie upadłościowe prowadzone wobec osoby prawnej zostaje zakończone w drodze postanowienia o zakończeniu postępowania upadłościowego.

Sąd wydaje tego rodzaju postanowienie na podstawie sprawozdania końcowego zarządcy, które sporządza on po dokonaniu wszystkich czynności określonych w przepisach, oraz po zasięgnięciu opinii zgromadzenia wierzycieli. Zarządca musi złożyć sądowi sprawozdanie końcowe w terminie jednego miesiąca od dnia zakończenia ostatecznego podziału.

W przypadku odnalezienia majątku należącego do upadłego dłużnika po wydaniu przez sąd postanowienia o zakończeniu postępowania upadłościowego można wszcząć postępowanie upadłościowe wobec dłużnika w przedmiocie odnalezionego później majątku na wniosek wierzyciela, który był uprawniony do dokonywania czynności procesowych w toku postępowania upadłościowego wobec dłużnika i którego uprawnienie do uczestnictwa nie wygasło przed zakończeniem postępowania upadłościowego, lub na wniosek współnika upadłego dłużnika.

Zakończenie postępowania w przedmiocie upadłości osobistej

Postępowanie w przedmiocie upadłości osobistej zostaje zakończone w drodze postanowienia o zakończeniu postępowania upadłościowego.

W przypadku **zwolnienia z zobowiązań** dłużnika w stanie upadłości osobistej każdy wierzyciel, którego wierzytelności dotyczyło prawomocne postanowienie o zwolnieniu z zobowiązań, może zwrócić się do sądu o unieważnienie zwolnienia z zobowiązań będącego przedmiotem tego postanowienia, jeżeli dłużnik uzyskał postanowienie o zwolnieniu z zobowiązań poprzez ukrycie informacji dotyczących swojego majątku, przedstawienie fałszywych informacji dotyczących swojego majątku lub w drodze innego oszustwa. Wniosek w tym przedmiocie należy złożyć w terminie trzech lat od dnia uprawomocnienia się postanowienia o zwolnieniu z zobowiązań (art. 411 ZFPPIPP). Wierzyciele, którzy po uprawomocnieniu się postanowienia o zwolnieniu z zobowiązań odnajdą majątek dłużnika, który posiadał on przed zwolnieniem z zobowiązań (i który ukrył), mogą również ubiegać się o unieważnienie zwolnienia z zobowiązań, wnosząc o wszczęcie postępowania upadłościowego w przedmiocie tego majątku. W tym przypadku nie obowiązuje trzyletni termin na złożenie wniosku o unieważnienie zwolnienia z zobowiązań.

16 Kto ponosi koszty postępowania upadłościowego łącznie z poniesionymi wydatkami?

Każdy wierzyciel musi pokryć własne koszty uczestnictwa w **postępowaniu w związku z niewypłacalnością**.

W toku **przymusowego postępowania układowego wszczętego na wniosek dłużnika** koszty postępowania i wszelkie inne wydatki pokrywa dłużnik.

W toku **przymusowego postępowania układowego wobec dużych, średnich lub małych przedsiębiorstw wszczętego na wniosek wierzycieli** początkowe koszty postępowania pokrywa wnioskodawca. W toku tego postępowania wnioskodawca pokrywa również koszty wynagrodzenia zarządcy. Dłużnik, przeciwko któremu wszczęto postępowanie, pokrywa koszty poniesione z tytułu następujących płatności:

- z tytułu umów zawartych z wykwalifikowanymi doradcami prawnymi i finansowymi dotyczących usług prawnych i finansowych niezbędnych do sporządzenia sprawozdania z sytuacji finansowej i działalności dłużnika, planu restrukturyzacji finansowej i innych dokumentów, które należy złożyć jako część wniosku o przymusowy układ;
- z tytułu umowy z audytorem dotyczącej przeprowadzenia audytu sprawozdania z sytuacji finansowej i działalności dłużnika; oraz
- z tytułu umowy z biegłym rewidentem dotyczącej przeprowadzenia badania planu restrukturyzacji finansowej.

W toku **postępowania upadłościowego** koszty postępowania i wydatki poniesione w trakcie postępowania pokrywa się z masy upadłości przed zaspokojeniem wierzytelności i podziałem masy upadłości. W przypadku złożenia przez wierzyciela wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego wierzyciel musi wpłacić zaliczkę na pokrycie kosztów początkowych postępowania upadłościowego, zachowując jednocześnie prawo do odzyskania wpłaconej zaliczki zgodnie z przepisami dotyczącymi pokrywania kosztów postępowania upadłościowego.

W toku **zapobiegawczego postępowania restrukturyzacyjnego** dłużnik musi uiścić proporcjonalną część kosztów poniesionych przez wierzycieli uczestniczących w postępowaniu, którą zgodnie z ogólnie ustaloną praktyką handlową zazwyczaj ponosi dłużnik. Dłużnik i wierzyciele uzgadniają zwrot tych kosztów w umowie dotyczącej restrukturyzacji finansowej.

17 Jakie są zasady dotyczące nieważności, zaskarżenia lub względnej bezskuteczności czynności prawnych dokonanych ze szkodą dla ogółu wierzycieli?

Przesłanki zaskarżalności

Wierzyciele i zarządca w postępowaniu upadłościowym mają prawo do zaskarżenia czynności prawnej dłużnika. Powództwo lub zarzut wnosi się przeciwko osobie, na rzecz której dokonano zaskarżalną czynność.

Można zaskarżyć wszelkie czynności prawne (w tym zaniechania), których skutkiem jest zaspokojenie wierzycieli w postępowaniu upadłościowym w nierównym stopniu lub w zmniejszonym zakresie lub zapewnienie konkretnemu wierzycielowi korzystniejszego położenia (zapewnienie korzyści wierzycielom zwane **elementem obiektywnym zaskarżalności**). Powód musi udowodnić, że strona, na rzecz której dokonano zaskarżalnej czynności, wiedziała lub powinna była wiedzieć o niekorzystnej sytuacji finansowej dłużnika (**element subiektywny zaskarżalności**). W przepisach przewiduje się

domniemania prawne, zgodnie z którymi uznaje się, że spełniono ten warunek, jak również przypadki, w których czynności prawnych nie można zaskarżyć. W przepisach określa się również konieczną treść pozwu o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną, jak również szczegółowe informacje dotyczące warunków dopuszczalności powództwa.

Okres, w którym można dokonać zaskarżalnych czynności

W toku postępowania upadłościowego można zaskarżyć te czynności prawne, których dokonano w okresie roku poprzedzającego złożenie wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego do chwili wszczęcia postępowania upadłościowego. Czynności prawne pod tytułem darmym (lub czynności prawne pod tytułem obciążliwym, w przypadku których wartość przysporzenia jest nieproporcjonalnie niska) można zaskarżyć w okresie rozpoczynającym się 36 miesięcy przed złożeniem wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego i kończącym się w chwili wszczęcia postępowania upadłościowego. Pozew o uznanie czynności za bezskuteczną należy złożyć w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego.

Czynności, których nie można zaskarżyć

Nie można zaskarżyć czynności prawnych dokonanych przez upadłego dłużnika w toku przymusowego postępowania układowego zgodnie z przepisami mającymi zastosowanie do prowadzenia działalności gospodarczej przez dłużnika w toku postępowania; czynności prawnych dokonanych przez upadłego dłużnika w celu zaspokojenia wierzytelności wierzycieli w częściach oraz terminach określonych w postanowieniu o zatwierdzeniu przymusowego układu i wraz z odsetkami w wysokości określonej w tym postanowieniu; oraz płatności z tytułu weksli trasowanych lub czeków, jeżeli druga strona miała otrzymać zapłatę, aby upadły dłużnik nie stracił swojego roszczenia regresowego wobec innej osoby zobowiązanej z tytułu weksla trasowanego lub czeku. Nie można również zaskarżyć czynności prawnych dokonanych przez dłużnika w celu zaspokojenia wierzytelności wierzyciela lub wykonania innych zobowiązań zgodnie z zatwierdzoną umową dotyczącą restrukturyzacji finansowej.

Cechy szczególne postępowania w przedmiocie upadłości osobistej

Termin zaskarżenia czynności prawnych pod tytułem darmym oraz czynności prawnych dokonanych przez upadłego dłużnika na rzecz bliskiej osoby wynosi pięć lat w toku postępowania w przedmiocie upadłości osobistej. Zasada ta obejmuje umowy zawarte z blisko związanymi osobami fizycznymi, jak również z osobami prawnymi związanymi z upadłym dłużnikiem lub z blisko związanymi osobami fizycznymi. Są to osoby prawne, w których upadły dłużnik lub osoby, z którymi dłużnik jest blisko związany, posiadają indywidualnie lub wspólnie co najmniej 25% udziału w kapitale subskrybowanym, posiadają 25% prawa głosu lub w odniesieniu do których posiadają prawo do powoływania i odwoływania osób upoważnionych do reprezentowania osoby prawnej lub są to osoby upoważnione do reprezentowania osoby prawnej lub do działania na rzecz związanych z nimi przedsiębiorstw.

Ostatnia aktualizacja: 23/05/2018

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Upadłość - Finlandia

Niewypłacalność oznacza, że dłużnik nie jest w stanie spłacić długów w terminie ich wymagalności, przy czym niezdolność ta nie jest przejściowa.

Postępowanie w związku z niewypłacalnością oznacza postępowanie prowadzone jednocześnie w odniesieniu do wszystkich długów dłużnika.

W Finlandii istnieją trzy różne rodzaje postępowania w związku z niewypłacalnością: postępowanie upadłościowe, restrukturyzacja przedsiębiorstwa i restrukturyzacja długów osoby fizycznej. Postępowanie upadłościowe podlega przepisom ustawy o upadłości (Konkursilaki 120/2004), która weszła w życie dnia 1 września 2004 r. Ustawa o restrukturyzacji przedsiębiorstw (Laki yrityksen saneerausesta 47/1993) oraz ustawa o restrukturyzacji długów osoby fizycznej (Laki yksityishenkilön velkajärjestelystä 57/1993) weszły w życie dnia 8 lutego 1993 r.

Postępowanie upadłościowe jest postępowaniem likwidacyjnym mającym na celu likwidację majątku dłużnika i podział zysków wśród wierzycieli.

Restrukturyzacja przedsiębiorstwa i restrukturyzacja długów osób fizycznych są postępowaniami naprawczymi mającymi na celu przywrócenie dobrej kondycji finansowej dłużników oraz umożliwienie im przezwyciężenia trudności finansowych.

Dłużnik może również zawrzeć ugodę z wierzycielami dotyczącą spłaty długów oraz zawrzeć innego rodzaju porozumienia poza tokiem oficjalnego postępowania w związku z niewypłacalnością. Nie istnieją żadne przepisy regulujące porozumienia zawierane na zasadzie dobrowolności.

1 Wobec jakiego podmiotu można wszcząć postępowanie upadłościowe?

Upadłość

Upadłość ma powszechne zastosowanie, co oznacza, że można ją ogłosić zarówno w odniesieniu do osób fizycznych, jak i wobec osób prawnych. Można ogłosić upadłość osoby prawnej nawet w przypadku jej wykreślenia z odpowiedniego rejestru lub rozwiązania. Można również ogłosić upadłość masy spadkowej.

Restrukturyzacja przedsiębiorstwa

Postępowanie restrukturyzacyjne można wszcząć wobec każdego przedsiębiorstwa prowadzącego działalność gospodarczą, jak również każdego prywatnego przedsiębiorcy. Nie jest to jednak możliwe w przypadku niektórych przedsiębiorstw, takich jak instytucje kredytowe i zakłady ubezpieczeń podlegające przepisom szczególnym i szczególnej kontroli.

Restrukturyzacja długów

O restrukturyzację długów może wystąpić wyłącznie osoba fizyczna. Osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą na własny rachunek lub prowadząca działalność w ramach spółki z nieograniczoną odpowiedzialnością lub jako komplementariusz w spółce komandytowej również może wystąpić o restrukturyzację długów pod pewnymi warunkami.

2 Jakie przesłanki muszą zostać spełnione, aby można było wszcząć postępowanie upadłościowe?

Ogólną przesłanką wszczęcia wszystkich trzech rodzajów postępowań w związku z niewypłacalnością jest niewypłacalność dłużnika. Niewypłacalność oznacza, że dłużnik nie jest w stanie spłacić długów w terminie ich wymagalności, przy czym niezdolność ta nie jest przejściowa. Postępowanie restrukturyzacyjne można wszcząć również w przypadku ryzyka niewypłacalności dłużnika.

Upadłość

Wniosek o ogłoszenie upadłości może złożyć zarówno dłużnik, jak i wierzyciel. Ogólną przesłanką wstępną ogłoszenia upadłości jest niewypłacalność dłużnika. Ustawa o upadłości zawiera domniemania dotyczące niewypłacalności, aby ułatwić ustalenie, czy dana osoba jest niewypłacalna. Dłużnika spełniającego te przesłanki uznaje się za niewypłacalnego, chyba że zostanie przedstawiony dowód przeciwny.

Dłużnika uznaje się za niewypłacalnego, jeżeli:

1. dłużnik oświadczy, że jest niewypłacalny, oraz nie istnieją żadne szczególne przesłanki uzasadniające nieprzyjęcie tego oświadczenia;
2. dłużnik zaprzestał realizacji płatności;

3. w toku postępowania egzekucyjnego w ciągu sześciu miesięcy poprzedzających złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości ustalono, że dłużnik nie jest w stanie spłacić swojego długu w całości; lub

4. dłużnik, który jest lub był zobowiązany do prowadzenia ksiąg rachunkowych w ciągu roku poprzedzającego złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości, nie spłacił bezspornej i wymagalnej wierzytelności w terminie tygodnia od otrzymania wezwania do zapłaty.

Wierzyciel może złożyć wniosek o ogłoszenie upadłości wobec dłużnika, jeżeli jego wierzytelność opiera się na orzeczeniu lub innym tytule wykonawczym bądź zobowiązaniu podpisanym przez dłużnika, którego dłużnik nie kwestionuje, lub jest z innego względu bezsporna. Kwota będąca przedmiotem roszczenia nie musi być zaległa. Istnieją ograniczenia dotyczące wnioskowania o ogłoszenie upadłości na podstawie wierzytelności o nieznacznej wysokości oraz w przypadkach, w których wierzyciel posiada zabezpieczenie wierzytelności.

Sąd powołuje syndyka masy upadłości i zapewnia, by zawiadomienie o wszczęciu postępowania upadłościowego zostało bezzwłocznie ogłoszone w dzienniku urzędowym Finlandii. Zawiadomienie można również ogłosić w dowolnej gazecie codziennej. Syndyk masy upadłości ma obowiązek powiadomić wierzycieli o wszczęciu postępowania upadłościowego. Wpisu o wszczęciu postępowania upadłościowego dokonuje się również między innymi w rejestrze upadłości, rejestrze handlowym, rejestrze hipotek, rejestrze statków morskich, rejestrze statków morskich w budowie, rejestrze statków powietrznych, rejestrze zastawów na majątku przedsiębiorstw, rejestrze pojazdów oraz rejestrze papierów wartościowych.

Restrukturyzacja przedsiębiorstwa

Wniosek o wszczęcie postępowania restrukturyzacyjnego może złożyć dłużnik lub wierzyciel. Większość wniosków składają dłużnicy.

Postępowanie restrukturyzacyjne można wszcząć, jeżeli dłużnik jest niewypłacalny i nie ma żadnych przeszkód prawnych uniemożliwiających wszczęcie postępowania. Przeszkodą może być na przykład zaistnienie prawdopodobieństwa, że plan restrukturyzacyjny nie rozwiąże problemu niewypłacalności lub że majątek dłużnika będzie niewystarczający do pokrycia kosztów postępowania restrukturyzacyjnego. Postępowanie restrukturyzacyjne można wszcząć również w przypadku, gdy niewypłacalność dłużnika jest nieuchronna. Postępowanie restrukturyzacyjne ze względu na nieuchronną niewypłacalność można wszcząć na wniosek wierzyciela wyłącznie wówczas, gdy wierzytelność dotyczy znaczącego interesu finansowego. Ponadto postępowanie restrukturyzacyjne można wszcząć na wspólny wniosek dłużnika i co najmniej dwóch wierzycieli, których łączna suma wierzytelności stanowi co najmniej jedną piątą znanego zadłużenia dłużnika, lub jeśli tacy wierzyciele oświadczą, że popierają wniosek dłużnika.

Sąd ogłasza postanowienie o wszczęciu postępowania restrukturyzacyjnego w dzienniku urzędowym Finlandii. Syndyk ma obowiązek powiadomić wierzycieli o wszczęciu postępowania. O wszczęciu postępowania restrukturyzacyjnego zawiadamia się również niektóre organy, jak również dokonuje się stosownego wpisu w rejestrze upadłości, rejestrze handlowym oraz rejestrze hipotek.

Wszczęcie postępowania restrukturyzacyjnego wywołuje skutki prawne automatycznie od dnia wydania postanowienia w tej sprawie. Po złożeniu wniosku o wszczęcie postępowania sąd może – na wniosek wnioskodawcy lub dłużnika – wydać zakaz spłaty długów i ich zabezpieczenia, zakaz windykacji długów lub zakaz zajęcia lub stosowania innych środków egzekucyjnych, które zaczęły wywierać skutki przed wszczęciem postępowania.

Restrukturyzacja długów

Postępowanie w przedmiocie restrukturyzacji długów wszczyna się na wniosek dłużnika. Przesłanką wszczęcia postępowania w przedmiocie restrukturyzacji długów jest niewypłacalność dłużnika oraz fakt, że nie można racjonalnie oczekiwać poprawy sytuacji na tyle, aby był on w stanie spłacić swoje zadłużenie.

Główną przyczyną niewypłacalności musi być zasadnicze pogorszenie wypłacalności dłużnika wynikające ze zmiany okoliczności niezawinionej przez dłużnika, takiej jak choroba. Sąd może wszcząć postępowanie w przedmiocie restrukturyzacji długów również wówczas, gdy istnieje inna zasadna przesłanka uzasadniająca restrukturyzację długów, biorąc pod uwagę stosunek długów i innych zobowiązań dłużnika do jego wypłacalności. Przy ocenie wypłacalności dłużnika uwzględnia się na przykład majątek dłużnika, jego dochody i możliwości zarobkowe.

Nie mogą istnieć żadne przeszkody prawne uniemożliwiające wszczęcie postępowania w przedmiocie restrukturyzacji długów (np. dług zaciągnięty w wyniku przestępstwa lub lekkomyślnie i nieodpowiedzialnie zaciągnięcie długu). Sąd może jednak uwzględnić wniosek o restrukturyzację długów niezależnie od wystąpienia ogólnej przeszkody, jeżeli istnieje ku temu uzasadniona przyczyna. W takich przypadkach zwraca się szczególną uwagę na środki zastosowane przez dłużnika w celu spłaty długów, okres zaległości w spłacie kwot będących przedmiotem roszczenia oraz inne okoliczności dotyczące dłużnika, jak również znaczenie restrukturyzacji długów zarówno dla dłużnika, jak i dla wierzycieli.

Wszczęcie postępowania w przedmiocie restrukturyzacji długów wywołuje automatycznie skutki prawne od dnia wydania postanowienia w tym względzie. Po złożeniu wniosku o wszczęcie postępowania sąd może – na wniosek dłużnika – wydać tymczasowy zakaz spłaty długów i ich zabezpieczenia, zakaz windykacji długów lub zakaz zajęcia i stosowania innych środków egzekucyjnych, które zaczęły wywierać skutki przed wszczęciem postępowania.

3 Jakie aktywa należą do masy upadłości? W jaki sposób rozporządza się aktywami, które zostały nabyte przez dłużnika lub zostały na niego przeniesione w toku postępowania upadłościowego?

Upadłość

Majątek posiadany przez dłużnika w chwili wszczęcia postępowania upadłościowego oraz majątek nabyty przez niego przed zakończeniem postępowania upadłościowego stanowi majątek masy upadłości. Zyski ze sprzedaży majątku należącego do masy upadłości, jak również majątek, który można odzyskać w trakcie likwidacji, oraz aktywa nabyte w drodze surogacji również wchodzi w skład masy upadłości.

Co do zasady majątek niepodlegający zajęciu nie wchodzi w skład masy upadłości. Ponadto majątek nabyty przez osobę fizyczną lub dochody przez nią uzyskane po wszczęciu postępowania upadłościowego nie wchodzi w skład jej masy upadłości.

Restrukturyzacja przedsiębiorstwa

W postępowaniu restrukturyzacyjnym sporządza się plan restrukturyzacyjny dla dłużnika. Plan zawiera na przykład sprawozdanie dotyczące sytuacji finansowej dłużnika, tj. jego aktywów, pasywów i innych zobowiązań. Plan restrukturyzacyjny sporządza się na podstawie całego majątku dłużnika w chwili wszczęcia postępowania. Możliwy jest również zwrot do masy upadłości: czynność prawną, którą można by było uznać za bezskuteczną, gdyby zamiast wszczęcia postępowania restrukturyzacyjnego został złożony wniosek o ogłoszenie upadłości, można uznać za bezskuteczną w postępowaniu restrukturyzacyjnym na takich samych podstawach jak w przypadku postępowania upadłościowego.

Chociaż w wyjątkowych okolicznościach możliwa jest zmiana planu restrukturyzacyjnego po jego zatwierdzeniu, nie można zwiększyć kwot płatności na rzecz każdego z wierzycieli poprzez zmianę planu. W przypadku przeniesienia własności majątku na dłużnika po zatwierdzeniu planu restrukturyzacyjnego wierzyciele mogą jednak żądać od dłużnika dodatkowych płatności. Od dłużnika można zażądać dokonania dodatkowych płatności, jeżeli jego sytuacja finansowa zostanie uznana za lepszą w porównaniu z chwilą sporządzania planu. Wniosek o dodatkowe płatności można złożyć, jeżeli istnieją podstawy zażądania takich płatności, i należy go wnieść do sądu nie później niż w terminie jednego roku od dnia przedstawienia sądowi sprawozdania końcowego.

Restrukturyzacja długów

Przy ocenie wypłacalności dłużnika należy uwzględnić na przykład środki finansowe uzyskane z likwidacji majątku dłużnika, dochody dłużnika i jego możliwości zarobkowe, niezbędne wydatki na utrzymanie oraz zobowiązania alimentacyjne. W przypadku restrukturyzacji długów zatwierdza się na rzecz dłużnika plan spłaty zobowiązań wobec wierzycieli odpowiadający jego wypłacalności. W przypadku restrukturyzacji długów cały dochód dłużnika przekraczający kwotę niezbędnych wydatków na utrzymanie oraz zobowiązań alimentacyjnych, jak również inne składniki majątku dłużnika, które nie są niezbędne do zaspokojenia jego podstawowych potrzeb, wykorzystuje się do spłaty długów. Majątek uznawany za niezbędny do zaspokojenia

podstawowych potrzeb dłużnika obejmuje zajmowane przez dłużnika mieszkanie będące jego własnością, meble – w rozsądnym zakresie – oraz rzeczy osobiste i rzeczy niezbędne do osobistej pracy zarobkowej dłużnika w zakresie, w jakim racjonalnie uważa się je za niezbędne. Majątek uznawany za niezbędny do zaspokojenia podstawowych potrzeb dłużnika można spieniężyć wyłącznie w przypadkach przewidzianych w prawie. Ponadto w planie spłaty można zobowiązać dłużnika do dokonania dodatkowych płatności z tytułu dodatkowych dochodów lub majątku otrzymanego przez niego w trakcie obowiązywania planu spłaty. Dłużnik ma obowiązek przekazać wierzycielom określoną część wszelkich darowizn i innych jednorazowych płatności otrzymanych w trakcie obowiązywania planu spłaty. Jeżeli dochód dłużnika przekracza dochód ustalony do celów planu spłaty, można mu nakazać zapłatę określonej części dodatkowego dochodu na rzecz wierzycieli.

4 Jakie uprawnienia przysługują odpowiednio dłużnikowi i zarządcy?

Upadłość

O ogłoszeniu upadłości decyduje sąd. Sąd powołuje również syndyka masy upadłości. Na syndyka masy upadłości może zostać powołana osoba, która wyraża na to zgodę, posiada zdolności, umiejętności i doświadczenie wymagane do pełnienia tej funkcji oraz posiada inne cechy umożliwiające właściwe jej pełnienie. Syndyka masy upadłości nie może łączyć z dłużnikiem lub wierzycielem stosunek, który narażałby na szwank niezależność syndyka od dłużnika lub bezstronność w stosunku do wierzycieli lub jego zdolność do pełnienia funkcji w odpowiedni sposób. Syndykiem nie może być osoba prawna.

Syndyk masy upadłości odgrywa zasadniczą rolę w zarządzaniu masą upadłości w postępowaniu upadłościowym. Obowiązki syndyka masy upadłości obejmują między innymi reprezentowanie masy upadłości, bieżące zarządzanie masą upadłości, sporządzanie spisu inwentarza i ustalanie osoby dłużnika, przyjmowanie zgłoszeń wierzytelności oraz sporządzanie listy wierzytelności. Do obowiązków syndyka masy upadłości należy również zarządzanie majątkiem należącym do masy upadłości oraz jego sprzedaż, jak również podział zysków ze sprzedaży.

W chwili wszczęcia postępowania upadłościowego dłużnik traci prawo do zarządu własnym majątkiem wchodzącym w skład masy upadłości. Dłużnik jest zobowiązany do współpracy, tak aby możliwe było zakończenie postępowania upadłościowego. Dłużnik musi ujawnić syndykowi masy upadłości informacje konieczne do sporządzenia spisu inwentarza masy upadłości oraz jego zatwierdzenia. Dłużnik ma prawo otrzymać informacje dotyczące masy upadłości. Jest on też uprawniony do uczestnictwa w zgromadzeniu wierzycieli oraz wyrażania opinii na temat rozstrzyganych kwestii.

Restrukturyzacja przedsiębiorstwa

W chwili wszczęcia postępowania w przedmiocie restrukturyzacji przedsiębiorstwa sąd powołuje zarządcę. Zarządca jest osobą pełnoletnią, o nieposzlakowanej opinii, wobec której nie ogłoszono upadłości i która ma pełną zdolność do czynności prawnych. Osoba ta musi posiadać zdolności, umiejętności i doświadczenie niezbędne do pełnienia tej funkcji. Zarządcy nie może łączyć z dłużnikiem lub z dowolnym z wierzycieli stosunek, który mógłby narażać na szwank niezależność zarządcy od dłużnika lub jego bezstronność w stosunku do wierzycieli. Zarządcą nie może być osoba prawna.

Zarządca odpowiada za osiągnięcie celu postępowania oraz ochronę interesów wierzycieli. Zarządca sporządza sprawozdanie dotyczące majątku i zobowiązań dłużnika oraz propozycję planu restrukturyzacyjnego. Zarządca nadzoruje również działania podejmowane przez dłużnika.

Sąd może powołać radę wierzycieli w celu reprezentowania wierzycieli i działania jako organ doradczy pomagający zarządcy w wykonywaniu obowiązków. Nie powołuje się rady, jeżeli zostanie to uznane za zbędne ze względu na małą liczbę wierzycieli lub z dowolnego innego powodu.

Dłużnik zachowuje prawo do zarządu własnym majątkiem i działalnością, chyba że obowiązujące przepisy stanowią inaczej. Po wszczęciu postępowania dłużnik nie może na przykład bez zgody zarządcy zaciągnąć nowego długu, chyba że nowy dług jest związany z czynnościami zwykłego zarządu, a jego kwota i warunki jego zaciągnięcia nie są nietypowe. Na wniosek zarządcy lub wierzyciela zarząd własny dłużnika można również ograniczyć w inny sposób, jeżeli istnieje ryzyko, że dłużnik będzie działał w sposób narażający interesy wierzyciela na szwank. Dłużnik jest zobowiązany do współpracy i przekazywania informacji sądowi, zarządcy i radzie wierzycieli. Dłużnik jest nadal uprawniony do wykonywania swojego prawa do podejmowania czynności w zawiśłym lub przyszłym postępowaniu sądowym, chyba że zarządca podejmie decyzję o wykonaniu tego prawa.

Restrukturyzacja długów

W stosownych przypadkach sąd może powołać zarządcę w toku postępowania w przedmiocie restrukturyzacji długów, jeżeli jest to konieczne do wyjaśnienia sytuacji finansowej dłużnika, likwidacji jego majątku lub dokonania restrukturyzacji długów. Zarządcą może zostać osoba pełnoletnia, ciesząca się nieposzlakowaną opinią, wobec której nie ogłoszono upadłości, nie ograniczono jej zdolności do czynności prawnych oraz jeżeli wyraża ona zgodę na powołanie. Zarządca musi posiadać kwalifikacje, zdolności i doświadczenie wymagane do pełnienia swoich funkcji. Nie może go łączyć z dłużnikiem lub z dowolnym z wierzycieli stosunek, który mógłby narażać na szwank jego niezależność od dłużnika lub jego bezstronność w stosunku do wierzycieli. Zarządcą nie może być osoba prawna.

W stosownych przypadkach do obowiązków zarządcy należy sporządzanie projektu planu spłaty i pełnienie pozostałych obowiązków nałożonych na zarządcę przez sąd. Podczas sporządzania projektu planu spłat zarządca prowadzi negocjacje z dłużnikiem i z wierzycielami oraz przekazuje im niezbędne informacje dotyczące restrukturyzacji długów, jak również umożliwia im złożenie oświadczenia dotyczącego wniosku oraz projektu planu spłaty. Zarządca może również zostać powołany w celu nadzorowania likwidacji majątku dłużnika, jak również przekazania wierzycielom środków finansowych uzyskanych z likwidacji. W braku powołania zarządcy za sporządzenie projektu planu spłaty odpowiada dłużnik. O wszczęciu postępowania w przedmiocie restrukturyzacji długów osoby fizycznej decyduje sąd. Sąd jest również odpowiedzialny za zatwierdzenie planu spłaty wierzycieli.

Dłużnik zachowuje tytuł prawny do swojego majątku i prawo jego posiadania. Cały majątek dłużnika, który nie zostanie uznany za niezbędny do zaspokojenia jego podstawowych potrzeb, wykorzystuje się jednak do spłaty długów. Dłużnik ma obowiązek przekazać sądowi, wierzycielom i ewentualnemu zarządcy wszelkie niezbędne informacje dotyczące kwestii mających znaczenie dla restrukturyzacji długów. Dłużnik przyczynia się również do odpowiedniego przeprowadzenia procesu restrukturyzacji długów.

5 Jakie przesłanki muszą zostać spełnione, aby można było dokonać potrącenia wierzytelności?

Upadłość

Z zastrzeżeniem pewnych wyjątków wierzycielowi w postępowaniu upadłościowym przysługuje prawo do dokonania potrącenia wierzytelności z długiem należnym dłużnikowi w chwili wszczęcia postępowania upadłościowego, nawet jeżeli dług należny dłużnikowi lub wierzytelność wierzyciela nie są jeszcze wymagalne. Prawo do potrącenia nie ma zastosowania do wierzytelności, która nie uprawnia wierzyciela do zaspokojenia z masy upadłości, ani do jakiegokolwiek wierzytelności podporządkowanej względem innych wierzytelności. Wierzyciel ma obowiązek przekazać informacje na temat wierzytelności, która będzie przedmiotem potrącenia.

Restrukturyzacja przedsiębiorstwa

Pomimo zakazu windykacji długu wierzyciel ma prawo do potrącenia wierzytelności z długiem należnym dłużnikowi w chwili wszczęcia postępowania pod tymi samymi warunkami, co w postępowaniu upadłościowym. Zawiadomienie o potrąceniu doręcza się również zarządcy. Prawo do potrącenia nie ma zastosowania do potrącenia dokonanego przez instytucję kredytową ze środkami finansowymi zgromadzonymi na rachunku dłużnika prowadzonym przez tę instytucję w chwili uprawomocnienia się zakazu windykacji lub w późniejszym terminie lub ze środkami finansowymi, które w takiej chwili znajdują się w posiadaniu instytucji kredytowej w celu ich wpłaty na rachunek dłużnika, jeżeli rachunek ten można wykorzystywać do dokonywania płatności.

Restrukturyzacja długów

Po wszczęciu postępowania w przedmiocie restrukturyzacji długów nie można stosować wobec dłużnika żadnych środków w celu windykacji długu objętego nakazem zawieszenia spłaty lub w celu zabezpieczenia jego spłaty. Nakaz zawieszenia windykacji obejmuje również potrącenie wierzytelności dłużnika z długami wierzyciela. Wspomniany nakaz zawieszenia nie ma jednak zastosowania do należności podatkowych.

6 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na obowiązujące umowy, których stroną jest dłużnik?

Co do zasady umowy, które nie dotyczą wierzytelności będących przedmiotem postępowania w związku z niewypłacalnością, pozostają ważne i niezmienione we wszystkich rodzajach postępowań w związku z niewypłacalnością.

Upadłość

Jeżeli w chwili wszczęcia postępowania upadłościowego dłużnik nie wykonał umowy, której jest stroną, druga umawiająca się strona żąda oświadczenia, czy syndyk masy upadłości zobowiąże się do wykonania umowy. Jeżeli syndyk oświadczy, że umowa zostanie wykonana, i wniesie akceptowalne zabezpieczenie wykonania, umowa nie może zostać wypowiedziana. Druga umawiająca się strona może jednak wypowiedzieć umowę, jeżeli ma ona charakter osobisty lub jeżeli istnieje inny szczególny powód, dla którego nie można wymagać od drugiej strony pozostania w stosunku umownym z masą upadłości.

Ponadto można uznać za bezskuteczną konkretną czynność prawną spełniającą przesłanki określone w ustawie o zwrocie majątku do masy upadłości (Laki takaisinsaannista konkurssipesään 758/1991).

Restrukturyzacja przedsiębiorstwa

Wszczęcie postępowania restrukturyzacyjnego pozostaje bez uszczerbku dla istniejących zobowiązań dłużnika, chyba że odpowiednie przepisy stanowią inaczej. Dłużnik może wypowiedzieć umowę najmu lub leasingu, w ramach której jest on najemcą lub leasingobiorcą, z zachowaniem dwumiesięcznego okresu wypowiedzenia, którego bieg rozpoczyna się z chwilą doręczenia wypowiedzenia. Osoba, która przed wszczęciem postępowania zobowiązała się do spełnienia świadczenia umownego na rzecz dłużnika, ale nie spełniła tego świadczenia w chwili wszczęcia postępowania, może żądać jego spełnienia, jeżeli spełnienie świadczenia można uznać za czynność wchodzącą w zakres czynności zwykłego zarządu dłużnika. Jeżeli spór dotyczy innego rodzaju umowy zawartej przed wszczęciem postępowania, a dłużnik w chwili wszczęcia postępowania nie wywiązał się ze swojego zobowiązania płatniczego wynikającego z umowy, zarządca – na wniosek drugiej strony – decyduje, czy dłużnik wykona swoją część umowy. Jeżeli odpowiedź jest przecząca lub nie została podana w rozsądnym terminie, druga strona ma prawo do wypowiedzenia umowy. Umowa, zgodnie z którą dłużnik dokona płatności z tytułu długu będącego przedmiotem restrukturyzacji lub związanej z tego rodzaju długiem, jest nieważna, chyba że zobowiązanie do dokonania płatności opiera się na zatwierdzonym planie restrukturyzacyjnym.

Pracodawca objęty procedurą restrukturyzacji jest uprawniony, pod pewnymi warunkami, do wypowiedzenia umowy o pracę niezależnie od czasu, na jaki została ona zawarta, z zachowaniem dwumiesięcznego okresu wypowiedzenia.

Czynność prawną, którą można by było uznać za bezskuteczną, gdyby zamiast wniosku o otwarcie postępowania restrukturyzacyjnego złożony został wniosek o ogłoszenie upadłości, można uznać za bezskuteczną na wniosek wierzyciela w postępowaniu restrukturyzacyjnym na takich samych podstawach, jakie wymieniono w ustawie o zwrocie majątku do masy upadłości.

Restrukturyzacja długów

Dłużnik musi zrzec się majątku, który nie jest mu niezbędny do zaspokojenia podstawowych potrzeb i który uzyskał z tytułu płatności ratalnej lub dzierżawy z opcją zakupu. Dłużnik jest uprawniony do wypowiedzenia umowy najmu, w ramach której jest on najemcą, lub do wypowiedzenia dowolnej innej umowy konsumenckiej lub umowy dzierżawy z opcją zakupu z zachowaniem dwumiesięcznego okresu wypowiedzenia, którego bieg rozpoczyna się z chwilą doręczenia wypowiedzenia. Osoba, która przed wszczęciem postępowania zobowiązała się do spełnienia świadczenia umownego na rzecz dłużnika, ale nie spełniła tego świadczenia w chwili wszczęcia postępowania, jest uprawniona do żądania jego spełnienia, jeżeli spełnienie świadczenia można uznać za czynność wchodzącą w zakres czynności zwykłego zarządu dłużnika. Umowa, zgodnie z którą dłużnik ponosi odpowiedzialność z tytułu restrukturyzacji długów lub w związku z nią, jest nieważna, chyba że odpowiedzialność dłużnika przewidziano w planie spłaty lub w odpowiednich przepisach.

Czynność prawną, którą można by było uznać za bezskuteczną, gdyby zamiast wniosku o otwarcie postępowania w przedmiocie restrukturyzacji długów złożony został wniosek o ogłoszenie upadłości, można uznać za bezskuteczną na wniosek wierzyciela w postępowaniu w przedmiocie restrukturyzacji długów na takich samych podstawach, jakie wymieniono w ustawie o zwrocie majątku do masy upadłości.

7 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na postępowania wszczęte przez poszczególnych wierzycieli (z wyłączeniem zawisłych spraw sądowych)?

Upadłość

Po wszczęciu postępowania upadłościowego nie można wytoczyć żadnego powództwa w odniesieniu do majątku wchodzącego w skład masy upadłości w celu uzyskania tytułu wykonawczego dotyczącego wierzytelności będącej przedmiotem postępowania upadłościowego oraz nie można stosować żadnych środków egzekucyjnych wobec majątku wchodzącego w skład masy upadłości, aby wyegzekwować wierzytelność będącą przedmiotem postępowania upadłościowego. Wierzyciel chroniony zabezpieczeniem może jednak wytoczyć powództwo w celu egzekucji wierzytelności zabezpieczonej.

Restrukturyzacja przedsiębiorstwa

Co do zasady po wszczęciu postępowania restrukturyzacyjnego dłużnik jest objęty zakazem spłaty wierzycieli, a wierzyciele są objęci zakazem windykacji długu, tj. nie można stosować wobec dłużnika żadnych środków w celu windykacji długu podlegającego restrukturyzacji lub w celu zabezpieczenia jego spłaty. W niektórych przypadkach wierzyciel zabezpieczony może złożyć w sądzie wniosek o zezwolenie na wykorzystanie zabezpieczenia w celu uzyskania spłaty. Sąd może udzielić zgody na przykład wówczas, gdy nie ulega wątpliwości, że w świetle porozumień w zakresie restrukturyzacji nie jest konieczne zachowanie majątku stanowiącego zabezpieczenie, który znajduje się w posiadaniu dłużnika. Co do zasady po wszczęciu postępowania nie można stosować wobec dłużnika środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego orzeczonych przez sąd.

Restrukturyzacja długów

W postępowaniu w przedmiocie restrukturyzacji długów, tak jak w postępowaniu restrukturyzacyjnym, wierzyciel podlega nakazowi zawieszenia windykacji długu. Jeżeli dług jest objęty nakazem zawieszenia spłaty, nie można stosować wobec dłużnika żadnych środków w celu windykacji długu lub w celu zabezpieczenia jego spłaty. Nie można stosować wobec dłużnika żadnych środków w celu windykacji długu objętego nakazem zawieszenia spłaty lub w celu zabezpieczenia jego spłaty. Ponadto nie wymierza się dłużnikowi kar za opóźnienie w płatnościach. W niektórych przypadkach wierzyciel zabezpieczony może jednak złożyć w sądzie wniosek o zezwolenie na wykorzystanie zabezpieczenia w celu uzyskania spłaty. Sąd może udzielić zgody na przykład wówczas, gdy majątek stanowiący zabezpieczenie nie zostanie uznany za niezbędny do zaspokojenia podstawowych potrzeb dłużnika lub jeżeli dłużnik nie potrzebuje tego majątku do kontynuowania swojej działalności.

Wierzyciel może wytoczyć powództwo lub wnieść o wszczęcie innego rodzaju postępowania, aby zachować swoje prawo do egzekucji lub uzyskać tytuł egzekucyjny. Co do zasady, niezależnie od przepisów dotyczących zakazów związanych z otwarciem postępowania w przedmiocie restrukturyzacji długów, wierzyciel może również złożyć wniosek o wydanie postanowienia nakazującego zastosowanie środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego oraz o wykonanie takiego postanowienia.

8 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na dalsze rozpoznanie sprawy sądowej zawisłej w momencie wszczęcia postępowania upadłościowego?

Upadłość

W chwili wszczęcia postępowania upadłościowego dłużnik traci na rzecz syndyka masy upadłości prawo zarządu majątkiem należącym do masy upadłości. W rezultacie syndyk masy upadłości zyskuje prawo do występowania w charakterze strony w sprawach dotyczących majątku należącego do masy upadłości: syndyk masy upadłości może złożyć wniosek o wznowienie postępowania sądowego pomiędzy dłużnikiem a osobami trzecimi w przedmiocie majątku należącego do masy upadłości. Jeżeli syndyk sam nie skorzysta z tej możliwości, dłużnik może wznowić postępowanie. Podobnie syndyk masy upadłości może złożyć wniosek o wznowienie postępowania sądowego prowadzonego wobec dłużnika w przedmiocie wierzytelności objętej postępowaniem upadłościowym. Jeżeli syndyk odmawia odpowiedzi na powództwo, a dłużnik nie jest zainteresowany wznowieniem postępowania, powód może złożyć wniosek o umorzenie postępowania.

Restrukturyzacja przedsiębiorstwa

Dłużnik jest nadal uprawniony do wykonywania swojego prawa do podejmowania czynności w zawieszonym postępowaniu sądowym lub w innym odpowiednim postępowaniu, którego jest stroną, chyba że zarządca podejmie decyzję o wykonaniu tego prawa. Ten sam przepis ma zastosowanie do postępowań sądowych lub innych postępowań, które zostaną zawieszane po otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego.

Zarządcy przysługuje prawo do wytaczania powództw lub wnoszenia o wszczęcie postępowania sądowego lub innego odpowiedniego postępowania w imieniu dłużnika, jak również do podejmowania czynności w postępowaniu w miejsce dłużnika. Ponadto zarządca może przyjąć zawiadomienie w imieniu dłużnika.

Restrukturyzacja długów

Wszczęcie postępowania w przedmiocie restrukturyzacji długów pozostaje bez uszczerbku dla zawisłych postępowań sądowych lub prawa dłużnika do podejmowania czynności w postępowaniu.

9 Czym charakteryzuje się co do zasady udział wierzycieli w postępowaniu upadłościowym?

Upadłość

Wierzyciel może złożyć wniosek o ogłoszenie upadłości.

Wierzyciele nadzorują zarząd masą upadłości w postępowaniu upadłościowym. Zarząd masą upadłości sprawują wierzyciele w zakresie, w jakim o danej kwestii zgodnie z prawem nie decyduje lub nie rozstrzyga jej syndyk masy upadłości. Ponadto wierzyciele mogą zachować to prawo w odniesieniu do czynności zwykłego zarządu masą upadłości lub delegować niektóre czynności zarządu na syndyka masy upadłości. Prawo zarządu przysługuje tym wierzycielom, którym przysługuje wierzytelność w postępowaniu upadłościowym wobec dłużnika i którzy taką wierzytelność zgłosili. Wierzyciele w postępowaniu upadłościowym nabywają prawo zarządu w chwili wszczęcia postępowania upadłościowego i tracą je w chwili jego zakończenia. Głównym organem decyzyjnym jest zgromadzenie wierzycieli, lecz można również zastosować innego rodzaju procedury decyzyjne. Wierzyciele mogą również powołać radę wierzycieli, aby działała jako organ ds. negocjacji i współpracy pomiędzy syndykiem masy upadłości a wierzycielami. Siłę głosu wierzycieli ustala się na podstawie ich bieżących wierzytelności w postępowaniu upadłościowym. Uchwały zgromadzenia wierzycieli zapadają wówczas, gdy opowiedzą się za nimi wierzyciele, których całkowita siła głosu przewyższa połowę głosów wszystkich wierzycieli uczestniczących w głosowaniu. W przypadku alternatywnych procedur decyzyjnych głosy liczy się na podstawie siły głosu wierzycieli wyrażających swoją opinię.

Restrukturyzacja przedsiębiorstwa

Wierzyciel może złożyć wniosek o otwarcie postępowania restrukturyzacyjnego.

Można powołać radę wierzycieli jako wspólnego pełnomocnika wierzycieli. Rada reprezentuje wszystkie grupy wierzycieli, a do jej obowiązków należy pomoc zarządcy w wykonywaniu jego obowiązków oraz monitorowanie czynności podejmowanych przez niego w imieniu wierzycieli. Rada podejmuje uchwały zwykłą większością głosów.

Podczas sporządzania projektu planu restrukturyzacyjnego zarządca negocjuje z radą wierzycieli oraz, w stosownych przypadkach, z poszczególnymi wierzycielami. Ponadto wierzyciele lub grupy wierzycieli, których wierzytelności przewyższają określoną w przepisach kwotę, są uprawnieni do przedstawienia projektu planu restrukturyzacyjnego. Po sporządzeniu projektu planu restrukturyzacyjnego przekazuje się go wierzycielom do zatwierdzenia. W przypadku braku przeszkód uniemożliwiających zatwierdzenie planu można go zatwierdzić za zgodą wszystkich wierzycieli, za zgodą większości w każdej z grup wierzycieli oraz, pod pewnymi warunkami, nawet bez uzyskania zgody większości we wszystkich grupach wierzycieli.

Restrukturyzacja długów

Wierzyciel nie może złożyć wniosku o wszczęcie postępowania w przedmiocie restrukturyzacji długów wobec osoby fizycznej. Co do zasady przed złożeniem wniosku o otwarcie postępowania w przedmiocie restrukturyzacji długów dłużnik ustala jednak, czy istnieje możliwość wynegocjowania układu z wierzycielami. Zgodnie z ustalonymi praktykami kredytowymi i praktykami w zakresie windykacji długów wierzyciel współpracuje w celu zawarcia układu. Wierzycielowi zapewnia się możliwość złożenia oświadczenia dotyczącego wniosku o wszczęcie postępowania w przedmiocie restrukturyzacji długów oraz projektu planu spłaty. Na wniosek wierzyciele przekazują na piśmie szczegółowe informacje dotyczące przysługującej im wierzytelności. Zatwierdzony plan spłaty można zmienić na wniosek wierzyciela lub można go unieważnić z określonych powodów.

10 W jaki sposób zarządca może wykorzystać aktywa masy upadłości dłużnika lub nimi rozporządzać?

Upadłość

Zarząd majątkiem należącym do masy upadłości należy sprawować z należytą starannością i dbałością. Jednym z obowiązków syndyka masy upadłości jest sprzedaż majątku należącego do masy upadłości. Syndyk masy upadłości przeprowadza likwidację majątku należącego do masy w sposób najkorzystniejszy dla masy, aby dochód uzyskany ze sprzedaży był jak najwyższy. Zabezpieczenie należące do masy upadłości można sprzedać wyłącznie wówczas, gdy wierzyciel, któremu udzielono zabezpieczenia, zgadza się na sprzedaż lub gdy sąd udzieli na nią zgody. Nie można przenieść własności majątku należącego do masy upadłości na syndyka masy upadłości, asystentów syndyka masy upadłości lub osoby związane z syndykiem masy upadłości lub jego asystentem.

Restrukturyzacja przedsiębiorstwa i restrukturyzacja długów

Uprawnienia przysługujące zarządcy są ograniczone do prawa dostępu do informacji wymaganych w celu wywiązania się z jego obowiązków. Dłużnik zachowuje tytuł prawny do swojego majątku i prawo jego posiadania, zaś zarządcy nie przysługuje prawo do użytkowania majątku dłużnika lub jego sprzedaży. W toku postępowania w przedmiocie restrukturyzacji długów zarządcy można jednak nakazać likwidację majątku i zastosowanie powiązanych z nią środków oraz dokonanie uzgodnień, jak również przekazanie uzyskanych środków pieniężnych odbiorcom.

11 Jakie wierzytelności mogą być zgłoszone do masy upadłości dłużnika oraz w jaki sposób traktuje się roszczenia powstałe po wszczęciu postępowania upadłościowego?

Upadłość

Wierzytelność w postępowaniu upadłościowym oznacza dług dłużnika oparty na podstawie prawnej, która zaistniała przed wszczęciem postępowania upadłościowego. Ponadto wszystkie wierzytelności chronione zabezpieczeniem oraz wierzytelności, których podstawa lub kwota jest warunkowa, sporna lub z innych względów niepewna, kwalifikują się jako wierzytelności w postępowaniu upadłościowym. W przypadku zadłużenia o charakterze ciągłym za wierzytelność w postępowaniu upadłościowym uznaje się tę część długu, która powstała w okresie przed wszczęciem postępowania upadłościowego.

Wierzytelności, które powstały po wszczęciu postępowania upadłościowego, uznawane są za wydatki administracyjne, tj. dług masy upadłości, który spłaca się w całości z majątku należącego do masy upadłości.

Restrukturyzacja przedsiębiorstwa

Długi, które powstały po złożeniu wniosku, spłaca się w terminie ich wymagalności. Ta sama zasada ma zastosowanie do opłat, kosztów i innych bieżących wydatków opartych na stosunku umownym o charakterze ciągłym lub umowie o charakterze ciągłym dotyczącej użytkowania lub posiadania w zakresie, w jakim odnoszą się one do okresu następującego po złożeniu wniosku.

Restrukturyzacja długów

Postępowanie w przedmiocie restrukturyzacji długów obejmuje wszystkie długi dłużnika, które istniały przed wszczęciem postępowania w przedmiocie restrukturyzacji długów. Obejmują one zobowiązania zabezpieczone i długi, które są warunkowe, sporne lub z innego względu niepewne co do ich kwoty lub podstawy, jak również wydatki związane z windykacją i egzekucją tego rodzaju długów, jeżeli nakazano ich pokrycie przez dłużnika.

Długi, które nie są objęte postępowaniem w przedmiocie restrukturyzacji długów, spłaca się w terminie ich wymagalności.

12 Jakie zasady obowiązują przy zgłaszaniu, weryfikacji i uznaniu wierzytelności?

Upadłość

Aby uzyskać prawo do zaspokojenia wierzytelności odnoszącej się do postępowania upadłościowego wierzyciel zgłasza ją na piśmie (zgłoszenie wierzytelności). Zgłoszenie należy doręczyć syndykowi masy upadłości nie później niż w przewidzianym terminie zgłoszenia. W zgłoszeniu wskazuje się na przykład kwotę główną wierzytelności, narosłe odsetki oraz podstawę wierzytelności i odsetek. Zgłoszenie można również zmienić lub uzupełnić po upływie terminu zgłoszenia. Wierzytelność można także zgłosić z mocą wsteczną, jeżeli wierzyciel uiszcza na rzecz masy upadłości dodatkową opłatę, chyba że poda wystarczające usprawiedliwienie niezgłoszenia wierzytelności w terminie. Syndyk masy upadłości może uwzględnić wierzytelność objętą postępowaniem upadłościowym w projekcie listy wierzytelności, jeżeli nie wniesiono sprzeciwu wobec podstawy i kwoty wierzytelności.

Syndyk masy upadłości sprawdza zasadność zgłoszonych wierzytelności oraz ich możliwą pozycję w kolejności zaspokajania. Wierzytelność dającą prawo do zaspokojenia uwzględnia się w projekcie listy wierzytelności. Syndyk masy upadłości, wierzyciel lub dłużnik mogą wnieść sprzeciw wobec uwzględnienia konkretnej wierzytelności w projekcie listy wierzytelności. Sprzeciw musi być szczegółowy i uzasadniony. Jeżeli wierzytelność została zakwestionowana, syndyk masy upadłości zapewnia wierzycielowi możliwość ustosunkowania się do skargi oraz przedstawienia dowodów na poparcie wierzytelności.

Wierzytelność, której nie zakwestionowano, zostaje uznana.

Następnie syndyk masy upadłości sporządza listę wierzytelności, uwzględniając wniesione sprzeciwy i oświadczenia, oraz przedkłada ją sądowi do zatwierdzenia. Sąd rozpatruje wniesione sprzeciwy i inne zastrzeżenia. Jeżeli sprzeciwu nie można rozpatrzyć podczas rozprawy, rozpatruje się go odrębnie w postępowaniu cywilnym. Ostatnim etapem jest zatwierdzenie listy wierzytelności przez sąd.

Restrukturyzacja przedsiębiorstwa

Dłużnik załącza do wniosku o wszczęcie postępowania restrukturyzacyjnego oświadczenie dotyczące wierzycieli, długów i ich zabezpieczeń. Wydając postanowienie o wszczęciu postępowania restrukturyzacyjnego, sąd wyznacza termin, w którym wierzyciele muszą zgłosić zarządcy na piśmie swoje wierzytelności, jeżeli różnią się one od wierzytelności zgłoszonych przez dłużnika.

Jeżeli przekazano sądowi projekt planu restrukturyzacyjnego, zapewnia on stronom postępowania możliwość wniesienia do zarządcy sprzeciwu wobec wierzytelności uwzględnionych w projekcie, jak również możliwość złożenia pisemnego oświadczenia dotyczącego projektu w wyznaczonym terminie lub wzywa strony do stawienia się przed sądem w celu ich przesłuchania. Zarówno zarządca, jak i dłużnik mogą wnieść sprzeciw w imieniu dłużnika. W miarę możliwości sąd rozpatruje sprzeciwy i rozpoznaje sprawę jednocześnie z rozpatrywaniem projektu lub może skierować sprawę do rozpoznania w odrębnym postępowaniu sądowym. Po wydaniu przez sąd postanowienia w przedmiocie spornej restrukturyzacji zadłużenia osoba, która sporządziła projekt, ma możliwość jego skorygowania, zmiany lub uzupełnienia. Następnie wierzyciele głosują nad projektem planu restrukturyzacyjnego.

Co do zasady dług zaciągnięty w czasie trwania postępowania restrukturyzacyjnego, który nie został zgłoszony przez dłużnika lub wierzyciela i o którym zarządca nie dowiedział się w inny sposób przed zatwierdzeniem planu restrukturyzacyjnego, wygasa w chwili zatwierdzenia planu restrukturyzacyjnego.

Restrukturyzacja długów

W przypadku wydania postanowienia o wszczęciu postępowania w przedmiocie restrukturyzacji długów sąd doręcza wierzycielom egzemplarze postanowienia sądu, wniosku oraz projektu planu spłaty sporządzonego przez dłużnika. Sąd ustala również termin dokonania przez wierzycieli pisemnych zgłoszeń dotyczących kwot długów podlegających restrukturyzacji, jeżeli różnią się one od kwot zgłoszonych przez dłużnika, jak również termin złożenia przez wierzycieli pisemnych oświadczeń dotyczących wniosku i projektu planu spłaty sporządzonego przez dłużnika oraz możliwych sprzeciwów wobec długów uwzględnionych w tym projekcie.

Sprzeciwy rozpatruje się w toku postępowania w przedmiocie restrukturyzacji długów w ramach planu spłaty, jeżeli nie powoduje to znacznego przedłużenia postępowania w przedmiocie restrukturyzacji długów. W przeciwnym razie sąd skieruje sprawę do rozpoznania w odrębnym postępowaniu lub w toku innej procedury. Plan spłaty może następnie zostać zatwierdzony, pod warunkiem że sąd uwzględnił wniosek dłużnika o wszczęcie postępowania w przedmiocie restrukturyzacji długów.

Plan spłaty można zmienić na wniosek dłużnika lub wierzyciela, jeżeli po jego zatwierdzeniu wykazane zostanie istnienie długu podlegającego restrukturyzacji. W przypadku wykazania istnienia długu podlegającego restrukturyzacji po wykonaniu planu spłaty, dłużnik spłaca go do kwoty, którą uiszczono by na rzecz wierzyciela, gdyby dług został uwzględniony w planie spłaty.

13 Jakie zasady obowiązują przy podziale funduszy masy upadłości? W jaki sposób ustala się hierarchę roszczeń i praw wierzycieli?

Co do zasady we wszystkich rodzajach postępowań w związku z niewypłacalnością wierzytelności są uznawane za równe, tj. każdy wierzyciel jest w równym stopniu uprawniony do zaspokojenia z wypłaconych środków pieniężnych proporcjonalnie do przysługującej mu wierzytelności. Wyjątki od tej zasady obejmują przepisy dotyczące uprzywilejowania i podporządkowania wierzytelności.

Upadłość

Spłaty wierzycieli w postępowaniu upadłościowym dokonuje się zgodnie z zatwierdzoną listą wierzytelności. Przepisy dotyczące uprzywilejowania wierzytelności w postępowaniu upadłościowym w przypadkach, w których majątek dłużnika nie wystarcza na zaspokojenie wszystkich wierzytelności, zawiera ustawa o uprzywilejowaniu wierzytelności (Laki velkoiien maksunsaantijärjestyksestä 1578/1992).

Wierzytelności chronione zabezpieczeniem lub prawem zatrzymania są wierzytelnościami uprzywilejowanymi, podobnie jak wierzytelności związane z restrukturyzacją przedsiębiorstwa, świadczeniami alimentacyjnymi płatnymi na rzecz dziecka i zastawami na majątku przedsiębiorstw. Wierzytelności podporządkowane względem innych wierzytelności oraz kolejność między nimi określono w przepisach szczególnych. Tego rodzaju wierzytelności obejmują na przykład odsetki i kary z tytułu opóźnienia w płatnościach odnoszące się do wierzytelności nieuprzywilejowanej, które narosły do chwili wszczęcia postępowania upadłościowego, oraz inne opłaty określone w prawie publicznym, takie jak grzywny i kary pieniężne.

Restrukturyzacja przedsiębiorstwa

Wierzyciele, którym poza postępowaniem restrukturyzacyjnym przysługiwałoby prawo do zaspokojenia wierzytelności w równym stopniu, mają równy status w zakresie restrukturyzacji długów w ramach planu restrukturyzacyjnego. Plan restrukturyzacyjny może jednak stanowić, że wierzycieli, którym przysługują drobne wierzytelności, należy spłacić w całości.

Wobec długów zabezpieczonych można stosować wyłącznie ograniczone środki restrukturyzacji długów, ponieważ nie można zmniejszyć kwoty głównej długu zabezpieczonego. Restrukturyzacja długów pozostaje bez uszczerbku dla istnienia lub treści prawa wierzyciela do wierzytelności zabezpieczonej. W przypadku restrukturyzacji długów odsetki i inne koszty kredytowe narosłe w toku postępowania restrukturyzacyjnego z tytułu restrukturyzacji długów innych niż długi zabezpieczone uznaje się za długi podporządkowane.

Restrukturyzacja długów

Dostępne środki finansowe dłużnika oraz środki finansowe uzyskane w wyniku likwidacji jego majątku zostają podzielone na celu spłaty długów zwykłych proporcjonalnie do ich wysokości. Można zastosować środki restrukturyzacji długów do długu zwykłego, ale nie można uchylić obowiązku spłaty długów zabezpieczonych. Restrukturyzacja długów pozostaje bez uszczerbku dla istnienia lub treści prawa wierzyciela do wierzytelności zabezpieczonej. Stosuje się mechanizm najmniej szkodliwy dla wierzyciela, lecz wciąż wystarczający, by naprawić sytuację finansową dłużnika. Ostatnimi zobowiązaniami, które należy zaspokoić z dostępnych środków finansowych i środków finansowych uzyskanych w wyniku likwidacji, są długi, które byłyby podporządkowane w przypadku ogłoszenia upadłości wobec dłużnika, oraz odsetki, które narosły w okresie od wszczęcia postępowania w przedmiocie restrukturyzacji długów do zatwierdzenia planu spłaty.

14 Jakie są przesłanki oraz skutki zakończenia postępowania upadłościowego (w szczególności w drodze układu)?

Upadłość

Sądowe postępowanie upadłościowe zostaje zakończone z chwilą sporządzenia planu podziału. Ogłoszenie upadłości następuje po zatwierdzeniu przez wierzycieli sprawozdania końcowego. Syndyk masy upadłości sporządza sprawozdanie końcowe po rozliczeniu masy upadłości i likwidacji majątku należącego do masy. Sprawozdanie końcowe może zostać sporządzone, nawet jeżeli masa częściowo nie została rozliczona, ponieważ nie sprzedano zabezpieczenia lub innych składników majątku o niskiej wartości lub ponieważ wierzytelność objęta postępowaniem upadłościowym lub nieznaczna część wierzytelności jest niepewna.

W toku postępowania upadłościowego można zawrzeć układ kończący postępowanie upadłościowe, jeżeli na jego zawarcie zgadza się dłużnik i większość wierzycieli. W przypadku zatwierdzenia układu zwalnia się syndyka masy upadłości z jego obowiązków, a wierzyciele w postępowaniu upadłościowym tracą przysługujące im prawo zarządu.

Sąd wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania upadłościowego, jeżeli fundusze masy upadłości są niewystarczające do pokrycia kosztów postępowania upadłościowego lub jeżeli kontynuowanie postępowania upadłościowego byłoby z innego powodu bezzasadne. Sąd nie może jednak wydać postanowienia o umorzeniu postępowania upadłościowego, jeżeli podjęto decyzję o jego kontynuowaniu w ramach zarządu przymusowego. Przesłanki kontynuowania postępowania upadłościowego w ramach zarządu przymusowego mogą obejmować na przykład potrzebę nadzorowania dłużnika. Zarząd przymusowy ustaje po zatwierdzeniu sprawozdania końcowego.

Sąd może uchylić postanowienie o ogłoszeniu upadłości z ważnego powodu w terminie ośmiu dni od dnia wydania postanowienia o ogłoszeniu upadłości. Odpowiedzialność za długi nie wygasa po zakończeniu postępowania upadłościowego. Dłużnika nie zwalnia się z odpowiedzialności za długi objęte postępowaniem upadłościowym, których nie spłacono w całości w toku postępowania upadłościowego.

Restrukturyzacja przedsiębiorstwa

Sądowe postępowanie restrukturyzacyjne kończy się z chwilą zatwierdzenia planu restrukturyzacyjnego. Zatwierdzenie planu przywraca dłużnikowi swobodę działania i prowadzi do ustania skutków prawnych związanych z otwarciem postępowania, takich jak zakaz spłaty długów i ich windykacji. Po zatwierdzeniu planu restrukturyzacyjnego kwestie związane z podlegającymi restrukturyzacji długami reguluje plan restrukturyzacyjny, przy czym co do zasady wszelkie nieznanne długi podlegające restrukturyzacji wygasają.

Sąd może – na wniosek nadzorca lub wierzyciela – postanowić o unieważnieniu planu restrukturyzacyjnego, jeżeli dłużnik naruszył jego postanowienia, przy czym naruszenie to nie było drobne. Plan restrukturyzacyjny unieważnia się również w przypadku ogłoszenia upadłości dłużnika przed wykonaniem planu. Sąd może również postanowić o zamknięciu restrukturyzacji długów w ramach planu restrukturyzacyjnego odnoszącego się do określonego wierzyciela na przykład w przypadku rażącego naruszenia określonych w planie obowiązków dłużnika względem wierzyciela. Po zamknięciu restrukturyzacji wierzycielowi przysługują te same prawa, które przysługiwały mu przed zatwierdzeniem planu restrukturyzacyjnego.

W chwili wykonania planu restrukturyzacyjnego nadzorca lub – w jego braku – dłużnik przedstawia sprawozdanie końcowe z wykonania planu.

Restrukturyzacja długów

Sądowe postępowanie w przedmiocie restrukturyzacji długów zostaje zakończone w chwili zatwierdzenia przez sąd planu spłaty. Zatwierdzony plan spłaty reguluje kwestie związane z podlegającymi restrukturyzacji długami. Zobowiązania płatnicze określone w planie spłaty są wiążące dla dłużnika do chwili wywiązania się ze wszystkich określonych zobowiązań. Niezależnie od wykonania planu spłaty zobowiązania dłużnika określone w planie pozostają wiążące w zakresie, w jakim się z nich nie wywiązano. Dłużnika nie można zwolnić z obowiązku spłaty pozostałych długów do chwili wywiązania się ze wszystkich zobowiązań określonych w planie spłaty.

Plan spłaty unieważnia się w przypadku ogłoszenia upadłości dłużnika przed wykonaniem planu. Sąd może – na wniosek dłużnika lub wierzyciela – postanowić o unieważnieniu planu spłaty, jeżeli dłużnik uchybił swoim obowiązkom określonym w przepisach. Po unieważnieniu wierzycielowi przysługują te same prawa, które przysługiwały mu przed restrukturyzacją długów.

15 Jakie prawa przysługują wierzycielom po zakończeniu postępowania upadłościowego?

Upadłość

Odpowiedzialność za długi nie wygasa po zakończeniu postępowania upadłościowego: dłużnik wciąż ponosi odpowiedzialność za długi objęte tym postępowaniem, których nie spłacono w całości w jego toku.

Restrukturyzacja przedsiębiorstwa

Wierzycielom przysługuje prawo do zaspokojenia przysługujących im wierzytelności wyszczególnionych w planie restrukturyzacyjnym, przy czym restrukturyzacja zostaje zakończona dopiero w chwili wykonania wszystkich zobowiązań objętych planem. Po wykonaniu planu wierzycielom nie przysługuje już zatem prawo do zaspokojenia.

Restrukturyzacja długów

Kwestie związane z podlegającymi restrukturyzacji długami reguluje plan spłaty. Związane z tym terminy określa się w planie spłaty. Niezależnie od wykonania planu spłaty określone w nim zobowiązania dłużnika pozostają wiążące do chwili ich wykonania. Po wykonaniu planu spłaty wierzycielom nie przysługuje już prawo do zaspokojenia.

16 Kto ponosi koszty postępowania upadłościowego łącznie z poniesionymi wydatkami?

Upadłość

Koszty postępowania upadłościowego obejmują opłaty sądowe uiszczane w czasie jego trwania, koszty syndyka masy upadłości oraz pozostałe koszty z tytułu kontroli masy upadłości i zarządzania nią.

Koszty postępowania upadłościowego pokrywa się z funduszy masy upadłości. Jeżeli fundusze masy upadłości nie są wystarczające, wierzyciel może zobowiązać się do ich pokrycia, aby nie dopuścić do umorzenia postępowania upadłościowego.

Sąd może również postanowić o kontynuowaniu postępowania upadłościowego przy jednoczesnym ustanowieniu zarządu przymusowego, jeżeli uzna takie rozwiązanie za uzasadnione, na przykład ze względu na to, że fundusze masy upadłości są niewystarczające. W takim przypadku zwalnia się syndyka masy upadłości z jego obowiązków, a wierzyciele w postępowaniu upadłościowym tracą przysługujące im prawo zarządu. Koszty postępowania upadłościowego z tytułu ustanowienia zarządu przymusowego pokrywa Skarb Państwa w zakresie, w jakim fundusze masy upadłości nie wystarczają na pokrycie tego rodzaju kosztów.

Restrukturyzacja przedsiębiorstwa

Koszty postępowania, takie jak wynagrodzenie zarządcy, pokrywa się z majątku dłużnika. Druga strona może się również zobowiązać do pokrycia kosztów, jeżeli jedną z przeszkód uniemożliwiających restrukturyzację jest prawdopodobieństwo, że majątek dłużnika nie wystarczy na pokrycie kosztów postępowania.

Wierzyciele są zobowiązani do zwrotu wydatków rady wierzycieli. Osoba, która ma zamiar skorzystać z przysługującego jej prawa do przedstawienia projektu planu restrukturyzacyjnego, sama pokrywa koszty jego sporządzenia.

Restrukturyzacja długów

Koszty postępowania obejmują opłatę za usługi zarządcy (w rozsądnej wysokości) oraz zwrot poniesionych przez niego wydatków. Co do zasady dłużnik pokrywa koszty i wydatki zarządcy w wysokości nieprzekraczającej swoich dostępnych środków finansowych w terminie czterech miesięcy od dnia zatwierdzenia planu spłaty lub zmienionego planu spłaty. Część kosztów i wydatków, której nie pokrył dłużnik, pokrywa Skarb Państwa. W przypadku oddalenia wniosku o wszczęcie postępowania w przedmiocie restrukturyzacji długów całość kosztów i wydatków pokrywa Skarb Państwa.

17 Jakie są zasady dotyczące nieważności, zaskarżenia lub względnej bezskuteczności czynności prawnych dokonanych ze szkodą dla ogółu wierzycieli? Przepisy dotyczące zwrotu do masy upadłości mają zastosowanie do wszystkich rodzajów postępowań w związku z niewypłacalnością.

W przypadku spełnienia określonych w przepisach przesłanek czynność rozporządzenia majątkiem przed wszczęciem postępowania upadłościowego może zostać uznana za bezskuteczną w drodze powództwa o zwrot do masy upadłości, roszczenia petytoryjnego lub powództwa o odszkodowanie. We wszystkich rodzajach postępowań w związku z niewypłacalnością do zwrotu majątku do masy upadłości mają zastosowanie przepisy ustawy o zwrocie majątku do masy upadłości (758/1991). Muszą istnieć podstawy zwrotu do masy upadłości.

Przesłanki wstępne istnienia podstaw zwrotu do masy upadłości, a tym samym uznania czynności za bezskuteczną, są następujące:

- w wyniku czynności prawnej nastąpiło bezpodstawne wzbogacenie jednego z wierzycieli kosztem pozostałych wierzycieli, przeniesienie majątku poza zasięg wierzycieli lub zwiększenie całkowitej kwoty zadłużenia ze szkodą dla wierzycieli;
- dłużnik był niewypłacalny w chwili dokonywania czynności prawnej lub czynność prawna przyczyniła się do niewypłacalności dłużnika; w przypadku czynności prawnej obejmującej darowiznę dodatkową przesłanką wstępną jest nadmierne zadłużenie dłużnika lub fakt, że stał się on nadmiernie zadłużony w wyniku tej czynności prawnej;
- druga strona czynności prawnej wiedziała lub powinna była wiedzieć o niewypłacalności / nadmiernym zadłużeniu dłużnika lub skutkach tej czynności prawnej w odniesieniu do sytuacji finansowej dłużnika, jak również o innych czynnikach przesądzających o niewłaściwym charakterze tej czynności prawnej. Jeżeli druga strona czynności prawnej była blisko spokrewniona z dłużnikiem, uznaje się, że wiedziała ona o wyżej wymienionych czynnikach, chyba że może udowodnić, iż działała w dobrej wierze. Jeżeli czynności prawnej dokonano wcześniej niż na pięć lat przed wszczęciem postępowania upadłościowego, można uznać ją za bezskuteczną wyłącznie wówczas, gdy stroną czynności prawnej była osoba blisko spokrewniona z dłużnikiem. Spłatę długów dokonaną wcześniej niż na trzy miesiące przed złożeniem wniosku o wszczęcie postępowania w związku z niewypłacalnością uznaje się za bezskuteczną, jeżeli dokonano jej z wykorzystaniem nietypowych środków płatniczych, jeżeli dokonano jej przedwcześnie lub jeżeli spłacona kwota zostanie uznana za znaczącą, biorąc pod uwagę fundusze masy upadłości. Spłaty nie można jednak uznać za bezskuteczną, jeżeli biorąc pod uwagę okoliczności, zostanie ona uznana za typową. Płatności wyegzekwowane w wyniku zajęcia również uznaje się za bezskuteczne, chyba że zajęcia dokonano na ponad trzy miesiące przed terminem. Stosowany termin jest dłuższy w odniesieniu do osób blisko spokrewnionych z dłużnikiem. Płatność uznaje się za bezskuteczną, nawet jeżeli wierzyciel działał w dobrej wierze.

Istnieją również przepisy szczególne dotyczące uznawania za bezskuteczne takich czynności prawnych jak: darowizna, podział majątku, potrącenie i wniesienie zabezpieczenia.

Ostatnia aktualizacja: 20/02/2018

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Upadłość - Szwecja

WPROWADZENIE

W Szwecji rozporządzenie w sprawie postępowania upadłościowego (insolvensförordningen) reguluje upadłość, restrukturyzację przedsiębiorstwa i restrukturyzację długów. Niektóre aspekty szwedzkich przepisów regulujących te postępowania zgodnie z art. 86 ust. 1 zmienionego rozporządzenia w sprawie postępowania upadłościowego opisano pokrótce poniżej. Opis ten nie jest jednak wyczerpujący.

UPADŁOŚĆ

Informacje ogólne

Upadłość (*konkurs*) jest formą egzekucji wierzytelności o zasięgu ogólnym, w ramach której wszyscy wierzyciele dłużnika wspólnie obejmują cały jego majątek, na zasadzie przymusowej, w celu zaspokojenia swoich wierzytelności. W toku postępowania upadłościowego składniki majątku tworzą masę upadłości (*konkursbo*), którą zarządza się w sposób korzystny dla wierzycieli. Masą upadłości zarządza jeden syndyk (*konkursförvaltare*) lub większa ich liczba. Jedynym obowiązkiem syndyka jest zarządzanie masą upadłości. Sąd rejonowy (*tingsrätt*) jest właściwy w zakresie rozpatrywania wniosków o ogłoszenie upadłości, wydawania postanowień o wszczęciu postępowania upadłościowego oraz prowadzenia postępowania upadłościowego. W toku postępowania upadłościowego sąd rozstrzyga szereg kwestii, np. sposób podziału masy upadłości lub konieczność weryfikacji wierzytelności. Istnieją również inne czynności, których dokonuje się w sądzie, takie jak przyjmowanie od dłużnika oświadczenia pod przysięgą o prawidłowości spisu inwentarza składników majątku. Nadzór nad syndykiem sprawuje służba komornicza (*Kronofogdemyndigheten*).

RESTRUKTURYZACJA PRZEDSIĘBIORSTWA

Informacje ogólne

Przedsiębiorca zmagający się z trudnościami w realizacji płatności może uzyskać zgodę sądu, wydaną w drodze postanowienia, na poddanie się specjalnej procedurze restrukturyzacji przedsiębiorstwa (*företagsrekonstruktion*). Sąd powołuje zarządcę (*rekonstruktör*) w celu ustalenia, czy część lub całość działalności dłużnika może być kontynuowana, a jeżeli tak – czy istnieją przesłanki zawarcia ugody finansowej (*uppgörelse*) lub układu (*ackord*) z wierzycielami. Podczas wykonywania swoich obowiązków zarządca musi dokonywać takich czynności, które zapewnią uwzględnienie interesów wierzycieli. Postanowienie w przedmiocie restrukturyzacji przedsiębiorstwa nie wiąże się z formalnym ograniczeniem prawa dłużnika do zarządu własnym majątkiem.

RESTRUKTURYZACJA DŁUGÓW

Informacje ogólne

Restrukturyzacja długów (*skuldsanering*) zwalnia dłużnika z całości lub części jego zobowiązań do spłaty długów, które są objęte procesem restrukturyzacji. Od listopada 2016 r. w Szwecji istnieją dwa rodzaje restrukturyzacji długów: restrukturyzacja długów (*skuldsanering*) przewidziana w ustawie o restrukturyzacji długów (*skuldsaneringslagen*) oraz restrukturyzacja długów przedsiębiorstwa (*Fskuldsanering*) przewidziana w ustawie o restrukturyzacji długów przedsiębiorstw (*skuldsaneringslagen för företagare*). Obydwa rodzaje opisano poniżej.

RESTRUKTURYZACJA DŁUGÓW PRZEDSIĘBIORSTWA ZGODNIE Z PRZEPISAMI USTAWY O RESTRUKTURYZACJI DŁUGÓW PRZEDSIĘBIORSTW 1 Wobec jakiego podmiotu można wszcząć postępowanie upadłościowe?

UPADŁOŚĆ

Postępowanie upadłościowe można wszcząć zarówno wobec osób prawnych, jak i fizycznych (w tym osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej).

RESTRUKTURYZACJA PRZEDSIĘBIORSTWA

Postępowanie w przedmiocie restrukturyzacji przedsiębiorstwa można wszcząć zarówno wobec osób prawnych, jak i fizycznych, pod warunkiem że dana osoba jest przedsiębiorcą. Niektóre osoby prawne, takie jak banki, instytucje rynku kredytowego, zakłady ubezpieczeń i przedsiębiorstwa zajmujące się obrotem papierami wartościowymi, są wyłączone z zakresu stosowania ustawy.

RESTRUKTURYZACJA DŁUGÓW

Postępowanie w przedmiocie restrukturyzacji długów można wszcząć wobec osób fizycznych (w tym osób fizycznych prowadzących własną działalność gospodarczą (*enskild näringsverksamhet*)).

Wnioski o wszczęcie postępowania w przedmiocie restrukturyzacji długów rozpatruje w pierwszej instancji służba komornicza.

RESTRUKTURYZACJA DŁUGÓW PRZEDSIĘBIORSTWA ZGODNIE Z PRZEPISAMI USTAWY O RESTRUKTURYZACJI DŁUGÓW PRZEDSIĘBIORSTW

Postępowanie w przedmiocie restrukturyzacji długów przedsiębiorstwa można wszcząć wobec osoby fizycznej, która:

1. jest przedsiębiorcą prowadzącym działalność gospodarczą, jeżeli dług wynika w głównej mierze z tej działalności;
2. jest przedsiębiorcą prowadzącym działalność gospodarczą, jeżeli długi wynikające z tej działalności można prawidłowo spłacić lub jeżeli niezdolność do spłaty tych długów jest jedynie przejściowa; lub
3. jest członkiem rodziny przedsiębiorcy, jeżeli dług obciążający tego członka rodziny wynika w głównej mierze z działalności gospodarczej przedsiębiorcy. „Członek rodziny” (*närstående*) oznacza małżonka, konkubenta, rodzica, rodzeństwo lub dziecko lub dzieci małżonka lub konkubenta.

Wnioski o wszczęcie postępowania w przedmiocie restrukturyzacji długów przedsiębiorstwa rozpatruje w pierwszej instancji służba komornicza.

2 Jakie przesłanki muszą zostać spełnione, aby można było wszcząć postępowanie upadłościowe?

UPADŁOŚĆ

Przesłanką wszczęcia postępowania upadłościowego jest pozostawanie dłużnika w zwłoce. „Zwłoka” (*obestånd, insolvens*) oznacza, że dłużnik nie jest w stanie należycie wywiązać się z obowiązku spłaty zadłużenia, przy czym niezdolność ta nie jest wyłącznie przejściowa. Oświadczenie dłużnika w tym zakresie zostanie przyjęte, jeżeli nie istnieje żaden szczególny powód, dla którego nie należy przyjmować takiego oświadczenia. Istnieją również pewne domniemania dotyczące udowodnienia zwłoki. Na przykład dłużnik musi zostać uznany za niewypłacalnego w braku dowodów przeciwnych, jeżeli przeprowadzono postępowanie egzekucyjne zgodnie z rozdziałem 4 kodeksu postępowania egzekucyjnego (*utsökningssbalken*) i w jego wyniku ustalono, że w ciągu sześciu miesięcy poprzedzających złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości dłużnik nie posiadał wystarczającego majątku, by w pełni spłacić wierzytelność będącą przedmiotem egzekucji. Ta sama zasada ma zastosowanie, jeżeli dłużnik oświadczył, że zaprzestał realizacji płatności.

Z wnioskiem o ogłoszenie upadłości może wystąpić dłużnik lub wierzyciel.

Jeżeli istnieje prawdopodobieństwo uwzględnienia wniosku o ogłoszenie upadłości i istnieją przesłanki, by przypuszczać, że dłużnik może ukryć niektóre składniki majątku, sąd może nakazać zajęcie (*kvarstad*) majątku dłużnika w oczekiwaniu na rozpatrzenie wniosku. Sąd może również nałożyć zakaz podróży.

Sąd rejonowy musi bezzwłocznie ogłosić postanowienie o ogłoszeniu upadłości. Postanowienie staje się natychmiast skuteczne, ponieważ dłużnik traci prawo do zarządu swoim majątkiem z chwilą ogłoszenia tego postanowienia, niemniej zapewnia się pewną ochronę uzasadnionych oczekiwań osób trzecich. Zob. również odpowiedź na pytanie „Jakie uprawnienia przysługują odpowiednio dłużnikowi i syndykowi?”.

Postanowienie sądu rejonowego o ogłoszeniu upadłości lub o oddaleniu wniosku o ogłoszenie upadłości można zaskarżyć do sądu wyższej instancji.

RESTRUKTURYZACJA PRZEDSIĘBIORSTWA

Z wnioskiem o restrukturyzację przedsiębiorstwa może wystąpić dłużnik lub wierzyciel. Sąd może wydać postanowienie zezwalające na restrukturyzację przedsiębiorstwa wyłącznie wówczas, gdy można przyjąć, że dłużnik nie jest w stanie spłacić swoich wymagalnych długów lub wkrótce nie będzie w stanie ich spłacić. Sąd nie może wydać postanowienia zezwalającego na restrukturyzację przedsiębiorstwa, jeżeli nie istnieją żadne zasadne przesłanki, by przypuszczać, że cel restrukturyzacji przedsiębiorstwa może zostać osiągnięty. Wniosek złożony przez wierzyciela może zostać uwzględniony wyłącznie za zgodą dłużnika.

W przypadku uznania wniosku dłużnika za dopuszczalny sąd musi go bezzwłocznie rozpatrzyć, chyba że wniosek dłużnika złożono później niż wniosek wierzyciela i sąd postanowił, że należy go rozpatrzyć na posiedzeniu. W przypadku uznania wniosku wierzyciela za dopuszczalny sąd musi wyznaczyć termin posiedzenia, na którym go rozpatrzy. Posiedzenie musi się odbyć w terminie dwóch tygodni od dnia złożenia wniosku do sądu. Posiedzenie może się odbyć w późniejszym terminie, jeżeli istnieją ku temu szczególne przesłanki, jednak nie później niż w terminie sześciu tygodni.

W przypadku uwzględnienia wniosku sąd musi jednocześnie powołać zarządcę. Można powołać więcej niż jednego zarządcę, jeżeli istnieją ku temu szczególne przesłanki. W terminie jednego tygodnia od dnia wydania postanowienia zezwalającego na restrukturyzację zarządca musi zawiadomić wszystkich znanych wierzycieli o tym postanowieniu. Postanowienie zezwalające na restrukturyzację przedsiębiorstwa staje się skuteczne niezwłocznie, chyba że sąd postanowi inaczej.

RESTRUKTURYZACJA DŁUGÓW

Z wnioskiem o restrukturyzację długów może wystąpić dłużnik. Jeżeli wniosek nie zostanie odrzucony jako niedopuszczalny lub oddalony jako bezzasadny, postanowienie o wszczęciu postępowania w przedmiocie restrukturyzacji długów musi zostać wydane bez zbędnej zwłoki. Wniosek może zostać oddalony jako bezzasadny na przykład wówczas, gdy z samego wniosku lub innego dostępnego sprawozdania wynika, że nie spełniono przesłanek restrukturyzacji długów.

Sąd może zezwolić na restrukturyzację długów, jeżeli:

1. dłużnik jest osobą fizyczną, której ośrodek interesów życiowych znajduje się w Szwecji;
2. dłużnik nie jest w stanie należycie spłacić swoich długów, przy czym, uwzględniając wszystkie okoliczności sprawy, można domniemywać, że niezdolność ta utrzyma się w przewidywalnej przyszłości (dłużnika należy uznać za niewypłacalnego); oraz
3. jest to zasadne, biorąc pod uwagę sytuację osobistą i finansową dłużnika.

Zastosowanie mają następujące ograniczenia:

1. nie można zezwolić na restrukturyzację długów, jeżeli wobec dłużnika orzeczono zakaz prowadzenia działalności gospodarczej (*näringsförbud*);
2. jeżeli dłużnik jest przedsiębiorcą, można zezwolić na restrukturyzację długów wyłącznie wówczas, gdy można łatwo sprawdzić sytuację finansową przedsiębiorstwa; oraz
3. jeżeli dłużnik uprzednio uzyskał zezwolenie na restrukturyzację długów, sąd może zezwolić na ponowną restrukturyzację długów wyłącznie wówczas, gdy istnieją ku temu szczególne przesłanki.

W przypadku wydania postanowienia o wszczęciu postępowania w przedmiocie restrukturyzacji długów stosowne zawiadomienie musi zostać niezwłocznie ogłoszone w dzienniku urzędowym (Post-och Inrikes Tidningar). Zawiadomienie takie musi również zostać przesłane znanym wierzycielom w terminie jednego tygodnia od daty jego ogłoszenia. W zawiadomieniach takich należy wezwać wierzycieli m.in. do przedstawienia ich roszczeń względem dłużnika, zazwyczaj na piśmie, w terminie jednego miesiąca od daty ogłoszenia zawiadomienia, podając szczegółowe informacje na temat tych roszczeń oraz wszelkie inne informacje istotne dla oceny stanu faktycznego danej sprawy, a także szczegółów rachunku bankowego, na który należy dokonywać płatności w toku postępowania w przedmiocie restrukturyzacji długów.

Na postanowienie o wszczęciu postępowania w przedmiocie restrukturyzacji długów można wnieść zażalenie w terminie trzech tygodni od dnia wydania postanowienia.

Po wydaniu postanowienia o wszczęciu postępowania w przedmiocie restrukturyzacji długów nie można zająć majątku (*utmätning*) w celu wyegzekwowania wierzytelności, które powstały przed wydaniem tego postanowienia, dopóki sąd nie wyda prawomocnego postanowienia w przedmiocie restrukturyzacji długów. Zasada ta nie ma jednak zastosowania do wierzytelności, które nie są objęte restrukturyzacją długów. Nie obowiązuje ona również w przypadku, gdy – po wniesieniu zażalenia – sąd postanowi dopuścić zajęcie na wniosek wierzyciela.

RESTRUKTURYZACJA DŁUGÓW PRZEDSIĘBIORSTWA ZGODNIE Z PRZEPISAMI USTAWY O RESTRUKTURYZACJI DŁUGÓW PRZEDSIĘBIORSTW

Z wnioskiem o restrukturyzację długów przedsiębiorstwa może wystąpić dłużnik. Jeżeli wniosek nie zostanie odrzucony jako niedopuszczalny lub oddalony jako bezzasadny, postanowienie o wszczęciu postępowania w przedmiocie restrukturyzacji długów przedsiębiorstwa musi zostać wydane bez zbędnej zwłoki. Wniosek może zostać oddalony jako bezzasadny na przykład wówczas, gdy z samego wniosku lub z innych dostępnych informacji wynika, że nie spełniono przesłanek restrukturyzacji długów przedsiębiorstwa.

Sąd może zezwolić na restrukturyzację długów przedsiębiorstwa, jeżeli:

1. główne miejsce prowadzenia działalności dłużnika znajduje się w Szwecji;
2. dłużnik nie jest w stanie należycie spłacić swoich długów, przy czym, uwzględniając wszystkie okoliczności sprawy, można domniemywać, że niezdolność ta utrzyma się w przewidywalnej przyszłości (dłużnika należy uznać za niewypłacalnego); oraz
3. jest to zasadne, biorąc pod uwagę sytuację osobistą i finansową dłużnika.

Zastosowanie mają następujące ograniczenia:

1. nie można zezwolić na restrukturyzację długów przedsiębiorstwa, jeżeli wobec dłużnika orzeczono zakaz prowadzenia działalności gospodarczej;
2. nie można zezwolić na restrukturyzację długów przedsiębiorstwa, jeżeli dłużnik jest przedsiębiorcą, który prowadzi lub prowadził działalność w nieodpowiedzialny sposób;
3. nie można zezwolić na restrukturyzację długów przedsiębiorstwa, jeżeli kwartalna zdolność płatnicza dłużnika jest niższa niż jedna siódma kwoty bazowej (*prisbasbeloppet*) określonej w rozdziale 2 §§ 6 i 7 kodeksu zabezpieczenia społecznego (socialförsäkringsbalken) (około 6 300 SEK w 2016 r.); oraz
4. jeżeli dłużnik uprzednio uzyskał zezwolenie na restrukturyzację długów, sąd może zezwolić na ponowną restrukturyzację długów wyłącznie wówczas, gdy istnieją ku temu szczególne przesłanki.

W przypadku wydania postanowienia o wszczęciu postępowania w przedmiocie restrukturyzacji długów przedsiębiorstwa stosowne zawiadomienie musi zostać niezwłocznie ogłoszone w dzienniku urzędowym (Post-och Inrikes Tidningar). Zawiadomienie takie musi również zostać przesłane znanym wierzycielom w terminie jednego tygodnia od daty jego ogłoszenia. W zawiadomieniach takich należy wezwać wierzycieli m.in. do przedstawienia ich roszczeń względem dłużnika, zazwyczaj na piśmie, w terminie jednego miesiąca od daty ogłoszenia zawiadomienia, podając szczegółowe informacje na temat tych roszczeń oraz wszelkie inne informacje istotne dla oceny stanu faktycznego danej sprawy, a także wskazać rachunek bankowy, na który należy dokonywać płatności w toku postępowania w przedmiocie restrukturyzacji długów przedsiębiorstwa.

Na postanowienie o wszczęciu postępowania w przedmiocie restrukturyzacji długów przedsiębiorstwa można wnieść zażalenie w terminie trzech tygodni od dnia wydania postanowienia.

Po wydaniu postanowienia o wszczęciu postępowania w przedmiocie restrukturyzacji długów przedsiębiorstwa nie można zająć majątku w celu wyegzekwowania wierzytelności, które powstały przed wydaniem tego postanowienia, dopóki sąd nie wyda prawomocnego postanowienia w przedmiocie restrukturyzacji długów przedsiębiorstwa. Zasada ta nie ma jednak zastosowania do wierzytelności, które nie są objęte restrukturyzacją długów. Nie obowiązuje ona również w przypadku, gdy – po wniesieniu zażalenia – sąd postanowi dopuścić zajęcie na wniosek wierzyciela.

3 Jakie aktywa należą do masy upadłości? W jaki sposób rozporządza się aktywami, które zostały nabyte przez dłużnika lub zostały na niego przeniesione w toku postępowania upadłościowego?

UPADŁOŚĆ

O ile przepisy szczególne nie stanowią inaczej w odniesieniu do czynności prawnych dokonanych przez dłużnika lub dowolną inną stronę bezzwłocznie po wydaniu postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego, masa upadłości obejmuje cały majątek, który należał do dłużnika w chwili ogłoszenia postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego lub który dłużnik nabył w toku postępowania upadłościowego i który może stanowić podstawę egzekucji wierzytelności. Masa upadłości obejmuje również wszystkie składniki majątku, które mogą zostać do niej zwrócone. Jeżeli chodzi o osoby fizyczne, zastosowanie mają zasady szczególne odnoszące się do wynagrodzenia i innego rodzaju majątku, którego dłużnik potrzebuje, aby się utrzymać. Dłużnik może zachować niektóre składniki swojego majątku.

RESTRUKTURYZACJA PRZEDSIĘBIORSTWA

Zarządca musi zawiadomić wszystkich znanych wierzycieli o wydaniu postanowienia w przedmiocie restrukturyzacji przedsiębiorstwa w terminie jednego tygodnia od dnia wydania postanowienia. Do zawiadomienia należy dołączyć między innymi wstępny spis inwentarza aktywów i zobowiązań dłużnika. Z powyższego wynika, że postępowaniem objęty jest cały majątek. Należy jednak podkreślić, że restrukturyzacja przedsiębiorstwa może się zakończyć zawarciem układu z wierzycielami, nie jest to jednak obowiązkowe.

Wszelkie wierzytelności wynikające z umowy zawartej przez dłużnika w toku postępowania w przedmiocie restrukturyzacji przedsiębiorstwa za zgodą zarządcy uznaje się za objęte przywilejem ogólnym (*allmän förmånsrätt*). Przykładem tego rodzaju umowy może być umowa dotycząca finansowania przedsiębiorstwa, którą zawarto za zgodą zarządcy w toku postępowania w przedmiocie restrukturyzacji przedsiębiorstwa.

RESTRUKTURYZACJA DŁUGÓW

Postanowienie zatwierdzające restrukturyzację długów musi zawierać plan spłaty wierzytelności. Termin realizacji planu spłaty wynosi pięć lat, chyba że istnieją istotne podstawy wyznaczenia krótszego terminu. Termin realizacji planu spłaty rozpoczyna bieg w dniu wydania postanowienia zatwierdzającego restrukturyzację. Dłużnik rozpoczyna spłatę długów od dnia wydania postanowienia o wszczęciu postępowania, przy czym okres, którego dotyczy postanowienie o wszczęciu postępowania, musi zwykle zostać odliczony od okresu wyznaczonego na realizację planu spłaty.

Wysokość kwoty, którą dłużnik musi zapłacić, ustala się w następujący sposób: proces restrukturyzacji długów obejmuje wszystkie składniki majątku dłużnika i całość jego dochodów po odliczeniu środków, których dłużnik i członkowie jego rodziny potrzebują, aby pokryć swoje koszty utrzymania. Z procesu restrukturyzacji długów można również wyłączyć kwotę niezbędną do zaspokojenia wierzytelności nieobjętej tym procesem.

Jeżeli po wydaniu postanowienia zatwierdzającego restrukturyzację długów sytuacja finansowa dłużnika znacznie się poprawi ze względu na nieprzewidziane okoliczności, wierzyciele i dłużnik mogą wystąpić o zmianę treści tego postanowienia.

RESTRUKTURYZACJA DŁUGÓW PRZEDSIĘBIORSTWA ZGODNIE Z PRZEPISAMI USTAWY O RESTRUKTURYZACJI DŁUGÓW PRZEDSIĘBIORSTW

W przypadku restrukturyzacji długów przedsiębiorstwa należy sporządzić plan spłaty wierzytelności. Plan spłaty realizuje się przez trzy lata. Termin jego realizacji rozpoczyna bieg w dniu wydania postanowienia zatwierdzającego restrukturyzację. Dłużnik rozpoczyna spłatę długów od dnia wydania postanowienia o wszczęciu postępowania, przy czym okres, którego dotyczy postanowienie o wszczęciu postępowania, musi zwykle zostać odliczony od okresu wyznaczonego na realizację planu spłaty.

Wysokość kwoty, którą dłużnik musi zapłacić, ustala się w następujący sposób: proces restrukturyzacji długów przedsiębiorstwa obejmuje wszystkie składniki majątku dłużnika i całość jego dochodów po odliczeniu środków, których dłużnik i członkowie jego rodziny potrzebują, aby pokryć swoje koszty utrzymania. Z procesu restrukturyzacji długów przedsiębiorstwa można również wyłączyć kwotę niezbędną do zaspokojenia wierzytelności nieobjętej tym procesem.

Jeżeli po wydaniu postanowienia zatwierdzającego restrukturyzację długów przedsiębiorstwa sytuacja finansowa dłużnika znacznie się poprawi, wierzyciele i dłużnik mogą wystąpić o zmianę treści tego postanowienia.

4 Jakie uprawnienia przysługują odpowiednio dłużnikowi i zarządcy?

UPADŁOŚĆ

Po wydaniu postanowienia o ogłoszeniu upadłości dłużnik traci kontrolę nad wszystkimi składnikami majątku wchodzącymi w skład masy upadłości. Dłużnik nie może zaciągać żadnych zobowiązań, które mogłyby wchodzić w zakres postępowania upadłościowego. Od zasady tej istnieją pewne wyjątki. W toku postępowania upadłościowego masę upadłości reprezentuje syndyk (*förvaltare*), którego powołuje sąd rejonowy. Syndyk musi dysponować wiedzą fachową i doświadczeniem niezbędnymi do wywiązywania się z powierzonych mu obowiązków oraz posiadać inne cechy odpowiednie dla pełnionej przez siebie funkcji. Na syndyka nie może zostać powołany pracownik sądu. Syndykiem nie może być również osoba, która posiada konflikt interesów w danej sprawie.

RESTRUKTURYZACJA PRZEDSIĘBIORSTWA

Zarządca (*rekonstruktör*) musi dysponować wiedzą fachową i doświadczeniem niezbędnymi do wywiązywania się z powierzonych mu obowiązków, cieszyć się zaufaniem wierzycieli oraz posiadać inne cechy odpowiednie dla pełnionej przez siebie funkcji.

Zarządca analizuje sytuację finansową dłużnika i – działając w porozumieniu z dłużnikiem – sporządza plan, w którym określa sposób realizacji celów restrukturyzacji. Plan ten musi zostać przekazany sądowi i wierzycielom. Zarządca może zasięgnąć opinii biegłych.

Dłużnik jest zobowiązany przekazać zarządcy wszystkie informacje na temat sytuacji finansowej, które mogą mieć znaczenie dla restrukturyzacji przedsiębiorstwa. Dłużnik musi stosować się do poleceń zarządcy dotyczących sposobu zarządzania przedsiębiorstwem. Dłużnik nie może dokonywać określonych czynności prawnych bez zgody zarządcy. Do czynności tych zalicza się spłatę długów zaciągniętych przed wydaniem postanowienia, zaciąganie nowych zobowiązań oraz sprzedaż składników majątku o istotnym znaczeniu dla przedsiębiorstwa dłużnika lub ustanawianie zastawu na takich składnikach majątku. Jeżeli dłużnik naruszy ten zakaz, dokonana przez niego czynność prawna zachowa jednak ważność.

RESTRUKTURYZACJA DŁUGÓW

W tym postępowaniu nie ustanawia się syndyka. W toku tego postępowania dłużnik zachowuje kontrolę nad swoim majątkiem.

RESTRUKTURYZACJA DŁUGÓW PRZEDSIĘBIORSTWA ZGODNIE Z PRZEPISAMI USTAWY O RESTRUKTURYZACJI DŁUGÓW PRZEDSIĘBIORSTW

W tym postępowaniu nie ustanawia się syndyka. W toku tego postępowania dłużnik zachowuje kontrolę nad swoim majątkiem.

5 Jakie przesłanki muszą zostać spełnione, aby można było dokonać potrącenia wierzytelności?

UPADŁOŚĆ

Wierzyciel posiadający wobec dłużnika wierzytelność, którą można zgłosić w toku postępowania upadłościowego, może potrącić tę wierzytelność z wierzytelnością, którą dłużnik posiadał względem wierzyciela w chwili wydania postanowienia o ogłoszeniu upadłości. Zasada ta nie ma zastosowania, jeżeli możliwość dokonania potrącenia została wyłączona w toku postępowania upadłościowego z uwagi na charakter przedmiotowych wierzytelności. Istnieją również zasady szczególne mające zastosowanie do wierzytelności warunkowych. Istnieją również wyjątki dotyczące między innymi niedawno nabytych wierzytelności (w dużej mierze pokrywające się z przepisami w zakresie zwrotu majątku do masy upadłości).

Jeżeli chodzi o rynki finansowe, zastosowanie mają przepisy szczególne, zgodnie z którymi postanowienia umów o potrąceniu zobowiązań i podobnych porozumień dotyczących m.in. instrumentów finansowych będą wiążące dla masy upadłości i dla tych wierzycieli.

RESTRUKTURYZACJA PRZEDSIĘBIORSTWA

Każdy, kto posiadał wierzytelność wobec dłużnika w chwili złożenia wniosku o przeprowadzenie restrukturyzacji przedsiębiorstwa, może potrącić tę wierzytelność z wierzytelnością, którą dłużnik posiadał według niego w danym momencie, nawet jeżeli wierzytelność ta nie stała się jeszcze wymagalna.

Zasada ta nie ma zastosowania, jeżeli możliwość dokonania potrącenia została wyłączona z uwagi na charakter przedmiotowych wierzytelności lub z innych względów przewidzianych w przepisach ustawy o restrukturyzacji przedsiębiorstw. Istnieją również wyjątki dotyczące między innymi niedawno nabytych wierzytelności (w dużej mierze pokrywające się z przepisami w zakresie zwrotu majątku do masy upadłości).

Jeżeli chodzi o rynki finansowe, zastosowanie mają przepisy szczególne, zgodnie z którymi postanowienia umów o potrąceniu zobowiązań i podobnych porozumień dotyczących m.in. instrumentów finansowych będą wiążące dla masy upadłości i dla tych wierzycieli, których wierzytelności są objęte układem.

RESTRUKTURYZACJA DŁUGÓW

W Szwecji nie ustanowiono żadnych przepisów szczególnych dotyczących dokonywania potrąceń.

RESTRUKTURYZACJA DŁUGÓW PRZEDSIĘBIORSTWA ZGODNIE Z PRZEPISAMI USTAWY O RESTRUKTURYZACJI DŁUGÓW PRZEDSIĘBIORSTW
W Szwecji nie ustanowiono żadnych przepisów szczególnych dotyczących dokonywania potrażeń.

6 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na obowiązujące umowy, których stroną jest dłużnik?

UPADŁOŚĆ

Ustawa o upadłości nie zawiera żadnych przepisów ogólnych określających, czy umowy zawarte przez dłużnika są wiążące dla masy upadłości. Co do zasady masę upadłości traktuje się jak niezależną osobę prawną. W związku z tym wyłączona jest odpowiedzialność z tytułu jakichkolwiek zobowiązań wynikających z takich umów. W imieniu masy upadłości można wykonać umowy zawarte przez dłużnika, jeżeli wykonanie tych umów ułatwi przeprowadzenie likwidacji masy upadłości. Możliwość wykonania umów jest zazwyczaj uzależniona od uzyskania zgody drugiej strony. W innych aktach prawnych, takich jak ustawa o sprzedaży (köplagen) i ustawa o obrocie instrumentami finansowymi (lagen om handel med finansiella instrument), przewidziano przepisy szczególne w tym zakresie. Zgodnie z ustawą o sprzedaży w imieniu masy upadłości można podjąć decyzję o wykonaniu umowy, jeżeli jedna ze stron została postawiona w stan upadłości. Druga strona może zwrócić się do syndyka/zarządcy masy upadłości o poinformowanie jej o zamiarze wykonania umowy z odpowiednim wyprzedzeniem.

RESTRUKTURYZACJA PRZEDSIĘBIORSTWA

Jeżeli przed wydaniem postanowienia zatwierdzającego restrukturyzację przedsiębiorstwa druga strona miała prawo do odstąpienia od umowy w przypadku wystąpienia sporu lub w przypadku zagrożenia wystąpieniem sporu dotyczącego realizacji płatności lub wykonania świadczenia w inny sposób, po wydaniu takiego postanowienia strona ta traci tego rodzaju uprawnienie, jeżeli dłużnik – po uzyskaniu zgody zarządcy – zwróci się w stosownym terminie o wykonanie przedmiotowej umowy. Na wniosek drugiej strony dłużnik musi z odpowiednim wyprzedzeniem poinformować ją o tym, czy planuje wykonać umowę. W przypadku podjęcia decyzji o wykonaniu umowy sposób jej wykonania regulują zasady szczególne. Przepisy szczególne w tym zakresie przewidziano również w ustawie o sprzedaży; podobnie w kwestiach związanych z umowami o pracę i instrumentami finansowymi zastosowanie mają zasady szczególne.

RESTRUKTURYZACJA DŁUGÓW

W Szwecji nie przyjęto żadnych zasad szczególnych dotyczących wpływu restrukturyzacji długów na obowiązujące umowy.

Zob. również odpowiedź na pytanie „Jakie przesłanki muszą zostać spełnione, aby można było wszcząć postępowanie upadłościowe?”.

RESTRUKTURYZACJA DŁUGÓW PRZEDSIĘBIORSTWA ZGODNIE Z PRZEPISAMI USTAWY O RESTRUKTURYZACJI DŁUGÓW PRZEDSIĘBIORSTW

W Szwecji nie przyjęto żadnych zasad szczególnych dotyczących wpływu restrukturyzacji długów przedsiębiorstwa na obowiązujące umowy.

Zob. również odpowiedź na pytanie „Jakie przesłanki muszą zostać spełnione, aby można było wszcząć postępowanie upadłościowe?”.

7 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na postępowania wszczęte przez poszczególnych wierzycieli (z wyłączeniem zawisłych spraw sądowych)?

UPADŁOŚĆ

Po wydaniu postanowienia o ogłoszeniu upadłości składniki majątku wchodzące w skład masy upadłości zasadniczo nie mogą już zostać zajęte (*utmåta*) na potrzeby wyegzekwowania jakichkolwiek wierzytelności od dłużnika. Zakaz zajęcia składników majątku wchodzących w skład masy upadłości obowiązuje automatycznie od chwili wszczęcia postępowania upadłościowego. Od zasady tej istnieją pewne wyjątki dotyczące wierzytelności o określonym poziomie uprzywilejowania. Każde zajęcie (*utmätning*) dokonane z naruszeniem tego zakazu jest nieważne. Dany składnik majątku może podlegać zajęciu niezależnie od wszczęcia postępowania upadłościowego, jeżeli w celu zaspokojenia wierzytelności na tym składniku majątku ustanowiono zastaw (*panträtt*).

Jeżeli zajęcia dokonano przed wydaniem postanowienia o ogłoszeniu upadłości, postępowanie egzekucyjne może co do zasady toczyć się niezależnie od postępowania upadłościowego. Od zasady tej istnieją pewne wyjątki.

RESTRUKTURYZACJA PRZEDSIĘBIORSTWA

Dopóki postępowanie w przedmiocie restrukturyzacji przedsiębiorstwa pozostaje w toku, przeciwko dłużnikowi nie można dokonać żadnego zajęcia ani zastosować żadnego środka egzekucyjnego przewidzianego w kodeksie postępowania egzekucyjnego. Od tej zasady istnieją pewne wyjątki dotyczące np. sytuacji, w której na rzecz wierzyciela ustanowiono zastaw lub w której wierzyciel posiada prawo zatrzymania (*retentionsrätt*) przyznane mu w celu dochodzenia zaspokojenia wierzytelności. W tym kontekście nie dopuszcza się możliwości skorzystania ze wsparcia przewidzianego w ustawie o umowach sprzedaży zawieranych między przedsiębiorcami (lagen (1978:599) om avbetalningsköp mellan näringsidkare m.fl.). W toku postępowania w przedmiocie restrukturyzacji przedsiębiorstwa nie dopuszcza się możliwości wydania postanowienia o zastosowaniu środka zabezpieczającego (*kvarstad*) ani postanowienia o ustanowieniu zastawu (*betalningsäkring*).

RESTRUKTURYZACJA DŁUGÓW

Po wydaniu postanowienia o wszczęciu postępowania w przedmiocie restrukturyzacji długów nie można zająć majątku w celu wyegzekwowania wierzytelności, które powstały przed wydaniem tego postanowienia, dopóki sąd nie wyda prawomocnego postanowienia w przedmiocie restrukturyzacji długów. Zasada ta nie ma jednak zastosowania do wierzytelności, które nie są objęte restrukturyzacją długów. Nie obowiązuje ona również w przypadku, gdy – po wniesieniu zażalenia – sąd postanowi dopuścić zajęcie na wniosek wierzyciela.

Po ogłoszeniu upadłości dłużnika wniosek o dokonanie restrukturyzacji długów staje się bezzasadny.

Jeżeli po wystąpieniu przez dłużnika z wnioskiem o dokonanie restrukturyzacji długów do sądu wniesiony zostanie wniosek o przeprowadzenie negocjacji dotyczących zawarcia układu z wierzycielami, postępowanie w przedmiocie restrukturyzacji długów musi zostać zawieszona. Jeżeli sąd zatwierdzi układ z wierzycielami, wniosek o dokonanie restrukturyzacji długów staje się bezzasadny.

RESTRUKTURYZACJA DŁUGÓW PRZEDSIĘBIORSTWA ZGODNIE Z PRZEPISAMI USTAWY O RESTRUKTURYZACJI DŁUGÓW PRZEDSIĘBIORSTW

Po wydaniu postanowienia o wszczęciu postępowania w przedmiocie restrukturyzacji długów przedsiębiorstwa nie można zająć majątku w celu wyegzekwowania wierzytelności, które powstały przed wydaniem tego postanowienia, dopóki sąd nie wyda prawomocnego postanowienia w przedmiocie restrukturyzacji długów przedsiębiorstwa. Zasada ta nie ma jednak zastosowania do wierzytelności, które nie są objęte restrukturyzacją długów. Nie obowiązuje ona również w przypadku, gdy – po wniesieniu zażalenia – sąd postanowi dopuścić zajęcie na wniosek wierzyciela.

Po ogłoszeniu upadłości dłużnika wniosek o dokonanie restrukturyzacji długów przedsiębiorstwa staje się bezzasadny.

Jeżeli po wystąpieniu przez dłużnika z wnioskiem o dokonanie restrukturyzacji długów przedsiębiorstwa do sądu wniesiony zostanie wniosek o przeprowadzenie negocjacji dotyczących zawarcia układu z wierzycielami, postępowanie w przedmiocie restrukturyzacji długów przedsiębiorstwa musi zostać zawieszona. Jeżeli sąd zatwierdzi układ z wierzycielami, wniosek o dokonanie restrukturyzacji długów przedsiębiorstwa staje się bezzasadny.

8 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na dalsze rozpoznanie sprawy sądowej zawisłej w momencie wszczęcia postępowania upadłościowego?

UPADŁOŚĆ

Jeżeli między dłużnikiem i osobą trzecią toczy się spór dotyczący składnika majątku wchodzącego w skład masy upadłości, syndyk masy upadłości może kontynuować takie postępowanie w zastępstwie dłużnika. Jeżeli syndyk masy upadłości nie zdecyduje się zastąpić dłużnika w sporze, przyjmuje się, że dany

składnik majątku nie wchodzi w skład masy upadłości. Jeżeli wobec dłużnika wszczęto postępowanie mające na celu zaspokojenie wierzytelności, która może zostać zgłoszona w toku postępowania upadłościowego, syndyk masy upadłości może przystąpić do postępowania po stronie dłużnika. Istnieją również dalsze przepisy dotyczące tego postępowania.

RESTRUKTURYZACJA PRZEDSIĘBIORSTWA

W toku postępowania w przedmiocie restrukturyzacji przedsiębiorstwa egzekucja wierzytelności jest zasadniczo zakazana, ale zakaz ten nie wstrzymuje sporu sądowego będącego w toku między dłużnikiem a osobą trzecią ani nie uniemożliwia rozstrzygnięcia tego sporu.

RESTRUKTURYZACJA DŁUGÓW

Zob. odpowiedź na pytanie „Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na postępowania wszczęte przez poszczególnych wierzycieli?”.

RESTRUKTURYZACJA DŁUGÓW PRZEDSIĘBIORSTWA ZGODNIE Z PRZEPISAMI USTAWY O RESTRUKTURYZACJI DŁUGÓW PRZEDSIĘBIORSTW

Zob. odpowiedź na pytanie „Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na postępowania wszczęte przez poszczególnych wierzycieli?”.

9 Czym charakteryzuje się co do zasady udział wierzycieli w postępowaniu upadłościowym?

UPADŁOŚĆ

Wierzyciele nie pełnią żadnej formalnej funkcji w postępowaniu upadłościowym. W braku przepisów stanowiących inaczej syndyk musi zasięgnąć opinii wierzycieli, na których postępowanie to wywiera największy wpływ. Wierzyciel jest również uprawniony do uzyskiwania informacji od syndyka oraz na przykład do bycia obecnym przy odbieraniu przyrzeczenia. Wierzyciel może wystąpić o powołanie nadzorca (*granskningsman*) odpowiedzialnego za monitorowanie procesu zarządzania masą upadłości w imieniu wierzyciela.

RESTRUKTURYZACJA PRZEDSIĘBIORSTWA

Jeżeli sąd przychylił się do wniosku o przeprowadzenie restrukturyzacji przedsiębiorstwa, musi wyznaczyć termin zwołania zgromadzenia wierzycieli, które odbywa się w sądzie. Zgromadzenie to należy zwołać w terminie trzech tygodni od dnia wydania postanowienia o restrukturyzacji przedsiębiorstwa lub w dłuższym terminie, jeżeli okaże się to konieczne.

Na posiedzeniu zgromadzenia wierzycieli wierzyciele mogą wyrazić swoje opinie w kwestii tego, czy należy kontynuować restrukturyzację przedsiębiorstwa. Na wniosek jednego z wierzycieli w trakcie takiego posiedzenia sąd może wybrać wierzycieli, którzy wejdą w skład specjalnego komitetu. W jego skład może wchodzić maksymalnie trzech wierzycieli. W niektórych przypadkach pracownikom przysługuje również prawo do powołania swojego przedstawiciela jako dodatkowego członka komitetu. W szczególnie uzasadnionych przypadkach sąd może powołać dodatkowych członków komitetu. W przypadku braku przepisów stanowiących inaczej, zarządca musi zasięgać opinii zgromadzenia wierzycieli w istotnych kwestiach.

RESTRUKTURYZACJA DŁUGÓW

Zob. odpowiedź na pytanie „Jakie zasady obowiązują przy zgłaszaniu, weryfikacji i uznaniu wierzytelności?”.

RESTRUKTURYZACJA DŁUGÓW PRZEDSIĘBIORSTWA ZGODNIE Z PRZEPISAMI USTAWY O RESTRUKTURYZACJI DŁUGÓW PRZEDSIĘBIORSTW

10 W jaki sposób zarządca może wykorzystać aktywa masy upadłości dłużnika lub nimi rozporządzać?

UPADŁOŚĆ

W toku postępowania upadłościowego składniki majątku tworzą masę upadłości, którą zarządza się w sposób korzystny dla wierzycieli (zob. powyżej). Masą upadłości zarządza jeden syndyk lub większa ich liczba. Co do zasady składniki majątku wchodzące w skład masy upadłości należy możliwie jak najszybciej sprzedać. Jeżeli dłużnik prowadził działalność gospodarczą, syndyk może – na określonych warunkach – kontynuować tę działalność w imieniu masy upadłości.

RESTRUKTURYZACJA PRZEDSIĘBIORSTWA

W toku postępowania w przedmiocie restrukturyzacji przedsiębiorstwa dłużnik nie traci kontroli nad składnikami swojego majątku.

RESTRUKTURYZACJA DŁUGÓW

Nie ustanawia się syndyka.

RESTRUKTURYZACJA DŁUGÓW PRZEDSIĘBIORSTWA ZGODNIE Z PRZEPISAMI USTAWY O RESTRUKTURYZACJI DŁUGÓW PRZEDSIĘBIORSTW

Nie ustanawia się syndyka.

11 Jakie wierzytelności mogą być zgłoszone do masy upadłości dłużnika oraz w jaki sposób traktuje się roszczenia powstałe po wszczęciu postępowania upadłościowego?

UPADŁOŚĆ

Postępowania upadłościowe w Szwecji można podzielić na dwie kategorie: postępowania upadłościowe z weryfikacją wierzytelności (*bevakning*) i postępowania upadłościowe bez weryfikacji wierzytelności. Weryfikacji wierzytelności nie przeprowadza się, chyba że zostanie stwierdzona taka konieczność. Wynika to z faktu, że wierzyciele, którzy nie posiadają uprzywilejowanej wierzytelności, zazwyczaj nie otrzymają żadnych środków w przypadku ogłoszenia upadłości. Sąd rejonowy może, na wniosek syndyka, zarządzić weryfikację wierzytelności. Sąd podejmie taką decyzję, jeżeli można przyjąć, iż wierzytelności nieuprzywilejowane będą mogły zostać w pewnym stopniu zaspokojone w rezultacie podziału masy upadłości w toku postępowania upadłościowego. Jeżeli zostanie stwierdzone, że należy przeprowadzić procedurę weryfikacji wierzytelności, wierzytelności, które można zgłosić w postępowaniu upadłościowym, muszą zasadniczo zostać zweryfikowane, aby wierzyciel mógł otrzymać jakąkolwiek spłatę w rezultacie podziału masy upadłości. Należy również dowieść prawa do uprzywilejowanego traktowania. Jeżeli jednak wierzyciel ma prawo zastawu lub zatrzymania danego składnika majątku, nie ma konieczności przeprowadzenia weryfikacji wierzytelności, aby wierzyciel był uprawniony do płatności za dany składnik majątku. Fakt, że dłużnik traci kontrolę nad składnikami swojego majątku, oznacza, że nie może zaciągać żadnych zobowiązań, które mogłyby zostać zgłoszone w toku postępowania upadłościowego. Jeżeli dłużnik podejmie jakiegokolwiek zobowiązania po wszczęciu postępowania upadłościowego, zobowiązań takich zasadniczo nie można weryfikować w toku postępowania upadłościowego. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem dłużnik może w niektórych przypadkach odzyskać kontrolę nad określonym składnikiem majątku, jeżeli syndyk wyraźnie zrzeknie się prawa do tego składnika majątku.

Syndyk reprezentujący masę upadłości może przejąć określone prawa i zobowiązania w imieniu tej masy, na przykład zawierając umowę. Takie prawa i zobowiązania dają podstawy do dochodzenia roszczeń wobec samej masy upadłości (*massafordringar*). Co do zasady roszczenia wobec samej masy upadłości są uprzywilejowane względem zwykłych roszczeń, których dochodzi się w toku postępowania upadłościowego (*konkursfordringar*). Wynagrodzenie syndyka i inne podobne wierzytelności (tzw. koszty postępowania upadłościowego (*konkurskostnader*)) muszą zostać pokryte z masy upadłości przed wszelkimi innymi długami zaciągniętymi w imieniu masy upadłości. W przypadku braku możliwości pokrycia kosztów postępowania upadłościowego z masy upadłości koszty takie pokrywa państwo. Co do zasady wierzytelności zgłaszane w toku postępowania upadłościowego zaspokajają się wyłącznie po pokryciu kosztów postępowania upadłościowego i zaspokojeniu wierzytelności wobec samej masy upadłości.

RESTRUKTURYZACJA PRZEDSIĘBIORSTWA

W Szwecji nie ustanowiono żadnych przepisów ogólnych regulujących kwestie związane ze zgłaszaniem wierzytelności w przypadku restrukturyzacji przedsiębiorstwa. W toku postępowania w przedmiocie restrukturyzacji przedsiębiorstwa sąd może jednak – na wniosek dłużnika – wyrazić zgodę na przeprowadzenie negocjacji dotyczących zawarcia układu z wierzycielami (*offentligt ackord*). Wierzyciel może w niektórych przypadkach być zmuszony do zgłoszenia swoich wierzytelności w toku negocjacji dotyczących zawarcia układu (zob. poniżej). W negocjacjach dotyczących zawarcia układu uczestniczą

wyłącznie ci wierzyciele, których wierzytelności stały się wymagalne przed złożeniem wniosku o dokonanie restrukturyzacji przedsiębiorstwa. Nie wszyscy spośród tych wierzycieli mogą jednak wziąć udział w negocjacjach: z negocjacji wyłączeni są na przykład wierzyciele, których wierzytelności mogą zostać zaspokojone w drodze potrącenia lub którzy posiadają wierzytelności uprzywilejowane. Zarządca sporządza spis inwentarza aktywów i zobowiązań wchodzących w skład masy upadłości. Jeżeli dana osoba posiada wierzytelność, która nie została wpisana do spisu inwentarza składników majątku wchodzących w skład masy upadłości lub która nie została ujawniona w międzyczasie, i wyraża gotowość uczestniczenia w negocjacjach dotyczących zawarcia układu, powinna zgłosić zarządcy swoją wierzytelność na piśmie najpóźniej na tydzień przed planowaną datą zwołania zgromadzenia wierzycieli. Wierzytelności wynikające z umów zawartych przez dłużnika za zgodą zarządcy w toku postępowania w przedmiocie restrukturyzacji przedsiębiorstwa uznaje się za objęte przywilejem ogólnym.

RESTRUKTURYZACJA DŁUGÓW

Co do zasady restrukturyzacja długów obejmuje wszystkie wierzytelności pieniężne wobec dłużnika, które stały się wymagalne przed datą ogłoszenia postanowienia o wszczęciu postępowania. Dlatego też wierzyciele powinni zgłosić wszelkie wierzytelności, które powstały przed datą wydania postanowienia o wszczęciu postępowania i które są objęte procesem restrukturyzacji długów, ponieważ w przeciwnym razie istnieje ryzyko, że dłużnik zostanie zwolniony z obowiązku spłaty zaciągniętego przez siebie długu (zob. odpowiedź na pytanie „Jakie są przesłanki oraz skutki zakończenia postępowania upadłościowego?”).

Restrukturyzacja długów nie obejmuje jednak następujących rodzajów wierzytelności:

1. wierzytelności z tytułu świadczeń alimentacyjnych na rzecz członków rodziny, o ile Zakład Ubezpieczeń Społecznych (Försäkringskassan) lub zagraniczny podmiot publiczny nie przejął prawa uprawnionego do dochodzenia świadczeń alimentacyjnych;
2. wierzytelności, w odniesieniu do których wierzyciel ma prawo zastawu lub inne prawo przywileju zgodnie z § 6 lub 7 ustawy o uprzywilejowaniu wierzytelności (förmånsrättslagen (1970:979)), lub prawo zatrzymania, pod warunkiem że zabezpieczenie jest wystarczające do zaspokojenia wierzytelności;
3. wierzytelności, w odniesieniu do których wierzyciel uzyskał prawo przywileju zgodnie z § 8 ustawy o uprzywilejowaniu wierzytelności przed ogłoszeniem postanowienia o wszczęciu postępowania w odniesieniu do majątku, z którego dana wierzytelność miała zostać zaspokojona;
4. wierzytelności, które nie stały się jeszcze wymagalne i które są uzależnione od spełnienia świadczenia przez wierzyciela; lub
5. wierzytelności spornych.

Jeżeli wierzytelność jest warunkowa, jej kwota nie została ustalona lub nie stała się ona jeszcze wymagalna, można przyjąć, że taka wierzytelność nie powinna zostać objęta restrukturyzacją długów. Jeżeli można przyjąć, że wierzytelność jest bezpodstawna, wierzytelność taka musi zostać wyłączona z zakresu restrukturyzacji długów.

Wierzytelności, które powstały po ogłoszeniu postanowienia o wszczęciu postępowania, nie są objęte restrukturyzacją długów.

RESTRUKTURYZACJA DŁUGÓW PRZEDSIĘBIORSTWA ZGODNIE Z PRZEPISAMI USTAWY O RESTRUKTURYZACJI DŁUGÓW PRZEDSIĘBIORSTW

Co do zasady restrukturyzacja długów przedsiębiorstwa obejmuje wszystkie wierzytelności pieniężne wobec dłużnika, które stały się wymagalne przed datą ogłoszenia postanowienia o wszczęciu postępowania. Dlatego też wierzyciele powinni zgłosić wszelkie wierzytelności, które powstały przed datą wydania postanowienia o wszczęciu postępowania i które są objęte procesem restrukturyzacji długów przedsiębiorstwa, ponieważ w przeciwnym razie istnieje ryzyko, że dłużnik zostanie zwolniony z obowiązku spłaty zaciągniętego przez siebie długu (zob. odpowiedź na pytanie „Jakie są przesłanki oraz skutki zakończenia postępowania upadłościowego?”).

Restrukturyzacja długów przedsiębiorstwa nie obejmuje jednak następujących rodzajów wierzytelności:

1. wierzytelności z tytułu świadczeń alimentacyjnych na rzecz członków rodziny, o ile Zakład Ubezpieczeń Społecznych (Försäkringskassan) lub zagraniczny podmiot publiczny nie przejął prawa uprawnionego do dochodzenia świadczeń alimentacyjnych;
2. wierzytelności uprzywilejowanych zgodnie z § 5 ustawy o uprzywilejowaniu wierzytelności (1970:979), pod warunkiem że zabezpieczenie jest wystarczające do zaspokojenia wierzytelności;
3. wierzytelności uprzywilejowanych zgodnie z § 6 lub 7 ustawy o uprzywilejowaniu wierzytelności, lub wierzytelności, którym towarzyszy prawo zatrzymania, pod warunkiem że zabezpieczenie jest wystarczające do zaspokojenia wierzytelności;
4. wierzytelności, które stały się uprzywilejowane zgodnie z § 8 ustawy o uprzywilejowaniu wierzytelności przed ogłoszeniem postanowienia o wszczęciu postępowania w odniesieniu do majątku, z którego dana wierzytelność miała zostać zaspokojona;
5. wierzytelności, które nie stały się jeszcze wymagalne i które są uzależnione od spełnienia świadczenia przez wierzyciela; lub
6. wierzytelności spornych.

Jeżeli wierzytelność jest warunkowa, jej kwota nie została ustalona lub nie stała się ona jeszcze wymagalna, można przyjąć, że taka wierzytelność nie powinna zostać objęta restrukturyzacją długów przedsiębiorstwa. Jeżeli można przyjąć, że wierzytelność jest bezpodstawna, wierzytelność taka musi zostać wyłączona z zakresu restrukturyzacji długów przedsiębiorstwa.

Wierzytelności, które powstały po ogłoszeniu postanowienia o wszczęciu postępowania, nie są objęte restrukturyzacją długów przedsiębiorstwa.

12 Jakie zasady obowiązują przy zgłaszaniu, weryfikacji i uznaniu wierzytelności?

UPADŁOŚĆ

W postępowaniu upadłościowym można co do zasady zgłosić wyłącznie te wierzytelności, które powstały przed datą wydania postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego. Wierzytelność może zostać zgłoszona w postępowaniu upadłościowym nawet jeśli jest warunkowa lub nie stała się jeszcze wymagalna.

W postępowaniach, w których nie przeprowadza się weryfikacji wierzytelności, wierzyciel nie jest zobowiązany do zgłoszenia swoich wierzytelności w żaden określony sposób. W przypadku postępowania upadłościowego bez weryfikacji wierzytelności syndyk musi z urzędu zapewnić proporcjonalne zaspokojenie wszystkich wierzytelności uprzywilejowanych przy podziale masy upadłości. Zasadniczo nic nie uniemożliwia wierzycielowi zgłoszenia swojej wierzytelności w nieformalny sposób przed upływem terminu na wniesienie sprzeciwu wobec zaproponowanego podziału masy upadłości.

Jeżeli można przyjąć, że składniki majątku są wystarczające do zaspokojenia wierzycieli innych niż wierzyciele uprzywilejowani, konieczne jest przeprowadzenie weryfikacji wierzytelności (zob. powyżej odnośnie do weryfikacji wierzytelności). Jeżeli sąd rejonowy postanowi, że konieczne jest przeprowadzenie weryfikacji wierzytelności, wyznaczy termin wynoszący od czterech do dziesięciu tygodni na przedstawienie dowodów. Postanowienie wzywające do weryfikacji wierzytelności podlega ogłoszeniu. Wierzyciele muszą zgłosić swoje wierzytelności na piśmie w wyznaczonym terminie. Jeżeli wierzyciel ma prawo zastawu lub zatrzymania danego składnika majątku, nie ma konieczności przeprowadzenia weryfikacji wierzytelności w ramach tej procedury, aby wierzyciel otrzymał płatność z masy upadłości. Jeżeli wierzytelności zostały zweryfikowane, a wierzyciel zamierza zgłosić wierzytelność lub wykonać prawo zastawu po upływie terminu na przedstawienie dowodu, może przedstawić dowód *ex post* (efterbevakning). Należy to zrobić najpóźniej w dniu, w którym syndyk przedstawi plan podziału masy upadłości, tj. przed wniesieniem tego planu do sądu i przed jego ogłoszeniem. Jeżeli wierzyciel nie przedstawi dowodu potwierdzającego przysługującą mu wierzytelność, traci możliwość otrzymania płatności z majątku objętego postanowieniem o podziale masy upadłości. W takim przypadku wierzyciel będzie mógł co do zasady otrzymać płatność z tytułu swojej wierzytelności wyłącznie wówczas, gdy pojawią się dodatkowe środki (podział *ex post*, efterutdelning).

RESTRUKTURYZACJA PRZEDSIĘBIORSTWA

Jak wspomniano powyżej, wierzyciele nie są zobowiązani do zgłaszania wierzytelności w toku postępowania w przedmiocie restrukturyzacji przedsiębiorstwa, ale mogą zostać do tego zobowiązani w toku ewentualnych negocjacji dotyczących zawarcia układu. Zarządca musi przedstawić plan restrukturyzacji przedsiębiorstwa. W planie zazwyczaj przedstawia się sposób naprawienia sytuacji finansowej przedsiębiorstwa dłużnika oraz poprawy jego wyniku operacyjnego. Treść planu można jednak dostosowywać do specyfiki poszczególnych przypadków.

W niektórych okolicznościach w toku postępowania w przedmiocie restrukturyzacji przedsiębiorstwa może zostać zawarty układ z wierzycielami.

Z wnioskiem o przeprowadzenie negocjacji dotyczących zawarcia układu występuje dłużnik.

Wniosek o przeprowadzenie negocjacji dotyczących zawarcia układu musi zawierać propozycję układu określającą wysokość kwoty oferowanej przez dłużnika oraz termin jej przekazania i wskazującą, czy na potrzeby układu wniesiono jakiegokolwiek zabezpieczenie, a jeżeli tak – co wchodzi w jego skład. Do wniosku należy załączyć spis inwentarza aktywów i zobowiązań wchodzących w skład masy upadłości.

Jeżeli wniosek o przeprowadzenie negocjacji dotyczących zawarcia układu zostanie uznany za dopuszczalny, sąd musi niezwłocznie wydać postanowienie o wszczęciu tych negocjacji. Jednocześnie sąd musi wyznaczyć datę zwołania wierzycieli, które odbywa się w sądzie, wystosować wezwania do udziału w tym zwołaniu oraz ogłosić stosowne postanowienie w tym zakresie.

Dłużnik, zarządca i wierzyciele mogą wnieść sprzeciw wobec rozszczenia, które ma być przedmiotem układu. Przyjęto również zasady szczególne regulujące kwestie związane z możliwością brania udziału w negocjacjach dotyczących zawarcia układu przez osoby, których wierzytelności nie figurują w spisie inwentarza masy upadłości.

W negocjacjach dotyczących zawarcia układu mogą uczestniczyć wyłącznie wierzyciele, których wierzytelności stały się wymagalne przed złożeniem wniosku o dokonanie restrukturyzacji przedsiębiorstwa. W negocjacjach nie biorą udziału wierzyciele, których wierzytelność może zostać zaspokojona w drodze potrącenia, ani wierzyciele posiadający wierzytelność uprzywilejowaną. Wierzyciele, którzy w przypadku ogłoszenia upadłości dłużnika mogliby dochodzić zaspokojenia swoich wierzytelności wyłącznie po zaspokojeniu wierzytelności pozostałych wierzycieli, również nie uczestniczą w negocjacjach, chyba że pozostali wierzyciele biorący udział w negocjacjach wyrażą na to zgodę.

Na wniosek dowolnego wierzyciela dłużnik musi pod przysięgą poświadczyć prawidłowość spisu inwentarza składników majątku na zwołaniu wierzycieli. Wierzyciele głosują nad zaproponowanym układem w trakcie zwołania wierzycieli. Propozycję układu, która gwarantuje zaspokojenie co najmniej 50% łącznej kwoty wierzytelności, uznaje się za zatwierdzoną przez wierzycieli, jeżeli co najmniej trzy piąte głosujących opowie się za przyjęciem tej propozycji, a kwota wierzytelności tych osób będzie odpowiadała trzem piątym łącznej kwoty wierzytelności wszystkich uprawnionych do głosowania. Jeżeli odsetek ten będzie mniejszy, propozycję układu uznaje się za zatwierdzoną, jeżeli trzy czwarte głosujących opowie się za jej zatwierdzeniem, a kwota wierzytelności tych osób będzie odpowiadała trzem czwartym łącznej kwoty wierzytelności wszystkich uprawnionych do głosowania.

RESTRUKTURYZACJA DŁUGÓW

W przypadku wydania postanowienia o wszczęciu postępowania w przedmiocie restrukturyzacji długów stosowne zawiadomienie musi zostać niezwłocznie ogłoszone w dzienniku urzędowym (Post-och Inrikes Tidningar). Zawiadomienie takie musi również zostać przesłane znanym wierzycielom w terminie jednego tygodnia od daty jego ogłoszenia. W zawiadomieniach takich należy wezwać wierzycieli m.in. do przedstawienia roszczeń względem dłużnika, zazwyczaj na piśmie, w terminie jednego miesiąca od daty ogłoszenia zawiadomienia. Wierzyciele są zobowiązani podać szczegółowe informacje na temat tych roszczeń oraz wszelkie inne informacje istotne dla oceny stanu faktycznego danej sprawy, a także wskazać rachunek bankowy, na który należy wnosić płatności w toku postępowania w przedmiocie restrukturyzacji długów.

Po wydaniu postanowienia o wszczęciu postępowania i zwołaniu dostatecznej ilości informacji sporządza się plan restrukturyzacji długów. Plan ten przekazuje się wszystkim znanym wierzycielom, których wierzytelności zostały nim objęte, zapraszając ich do zgłaszania uwag w wyznaczonym terminie. Nieprzekazanie uwag przez wierzyciela nie uniemożliwia wydania postanowienia zatwierdzającego plan restrukturyzacji długów.

RESTRUKTURYZACJA DŁUGÓW PRZEDSIĘBIORSTWA ZGODNIE Z PRZEPISAMI USTAWY O RESTRUKTURYZACJI DŁUGÓW PRZEDSIĘBIORSTW

W przypadku wydania postanowienia o wszczęciu postępowania w przedmiocie restrukturyzacji długów przedsiębiorstwa stosowne zawiadomienie musi zostać niezwłocznie ogłoszone w dzienniku urzędowym (Post-och Inrikes Tidningar). Zawiadomienie takie musi również zostać przesłane znanym wierzycielom w terminie jednego tygodnia od daty jego ogłoszenia. W zawiadomieniach takich należy wezwać wierzycieli m.in. do przedstawienia roszczeń względem dłużnika, zazwyczaj na piśmie, w terminie jednego miesiąca od daty ogłoszenia zawiadomienia. Wierzyciele są zobowiązani podać szczegółowe informacje na temat tych roszczeń oraz wszelkie inne informacje istotne dla oceny stanu faktycznego danej sprawy, a także wskazać rachunek bankowy, na który należy wnosić płatności w toku postępowania w przedmiocie restrukturyzacji długów.

Po wydaniu postanowienia o wszczęciu postępowania i zwołaniu dostatecznej ilości informacji sporządza się plan restrukturyzacji długów przedsiębiorstwa. Plan ten przekazuje się wszystkim znanym wierzycielom, których wierzytelności zostały nim objęte, zapraszając ich do zgłaszania uwag w wyznaczonym terminie. Nieprzekazanie uwag przez wierzyciela nie uniemożliwia wydania postanowienia zatwierdzającego plan restrukturyzacji długów przedsiębiorstwa.

13 Jakie zasady obowiązują przy podziale funduszy masy upadłości? W jaki sposób ustala się hierarchę roszczeń i praw wierzycieli?

UPADŁOŚĆ

Jeżeli składniki majątku wchodzące w skład masy upadłości okażą się niewystarczające do pokrycia kosztów postępowania upadłościowego i długów zaciągniętych w imieniu masy upadłości, postępowanie upadłościowe należy umorzyć (zob. przedstawione powyżej informacje dotyczące kosztów postępowania upadłościowego i długów zaciąganych w imieniu masy upadłości). W przypadku umorzenia postępowania upadłościowego (*avskrivs*) zasadniczo nie dokonuje się podziału masy upadłości między wierzycieli.

Jeżeli postępowanie upadłościowe nie zostało umorzone, środki pieniężne wchodzące w skład masy upadłości, dzieli się między wierzycieli. Co do zasady podział taki należy przeprowadzić zgodnie z przepisami ustawy o uprzywilejowaniu wierzytelności.

Przepisy ustawy o uprzywilejowaniu wierzytelności regulują kwestie związane z uprawnieniami, jakie wierzyciele posiadają względem innych wierzycieli w przypadku ogłoszenia upadłości dłużnika. Poniżej przedstawiono najistotniejsze informacje na temat przepisów ustawy o uprzywilejowaniu wierzytelności. Wierzytelności mogą być uprzywilejowane w sposób szczególny albo ogólny. Uprzywilejowanie szczególne dotyczy określonych rodzajów składników majątku (może mieć np. postać prawa zastawu, prawa zatrzymania lub hipoteki (*inteckning*) ustanowionej na nieruchomości). Uprzywilejowanie ogólne dotyczy wszystkich składników majątku wchodzących w skład masy upadłości dłużnika (takich jak koszty poniesione przez wierzycieli w związku z postawieniem dłużnika w stan upadłości oraz wynagrodzenie zarządcy, jeżeli przed wszczęciem danego postępowania upadłościowego przeprowadzono postępowanie w przedmiocie restrukturyzacji przedsiębiorstwa). Wierzytelności uprzywilejowane szczególnie mają pierwszeństwo przed wierzytelnościami uprzywilejowanymi ogólnie. Wszelkie wierzytelności niebędące wierzytelnościami uprzywilejowanymi zaspokajają się na takich samych zasadach. Można również zawrzeć umowę stanowiącą, że dany wierzyciel będzie uprawniony do zaspokojenia swoich wierzytelności wyłącznie po zaspokojeniu wierzytelności wszystkich innych wierzycieli (wierzytelność podporządkowana, *efterställd fordran*).

Stopień uprzywilejowania wierzytelności zostaje utrzymany nawet w przypadku jej przeniesienia, zajęcia lub przekazania osobie trzeciej w inny sposób.

Jeżeli dana wierzytelność jest uprzywilejowana szczególnie względem określonego składnika majątku, ale wartość tego składnika majątku okaże się niewystarczająca do jej zaspokojenia, niezaspokojoną część wierzytelności uznaje się za wierzytelność nieuprzywilejowaną.

RESTRUKTURYZACJA PRZEDSIĘBIORSTWA

W przypadku restrukturyzacji przedsiębiorstwa nie dokonuje się podziału masy upadłości, chyba że zawarto układ z wierzycielami.

W układzie można określić szczególny tryb zaspokajania wierzytelności. Postanowienia układu muszą przyznawać wszystkim wierzycielom równe prawa oraz zapewniać im możliwość odzyskania przynajmniej 25% łącznej kwoty wierzytelności, chyba że wszyscy znani wierzyciele objęci układem zgodzą się na obniżenie tego odsetka lub wystąpią szczególne przesłanki uzasadniające obniżenie tego odsetka. Uzgodniona minimalna kwota wierzytelności, do której pokrycia zobowiązał się dłużnik, musi zostać uiszczona w terminie roku od dnia zatwierdzenia układu, chyba że wszyscy znani wierzyciele wyrażą zgodę na przedłużenie terminu spłaty długów. W układzie można również przewidzieć wyłącznie odroczenie spłaty długów przez dłużnika lub wyjątkowe umorzenie części tych długów.

RESTRUKTURYZACJA DŁUGÓW

Wszystkie wierzytelności objęte postępowaniem w przedmiocie restrukturyzacji długów posiadają taki sam stopień uprzywilejowania. Wierzytelność może być jednak traktowana jako wierzytelność o niższym stopniu uprzywilejowania za zgodą danego wierzyciela lub może zostać zaspokojona przed pozostałymi wierzytelnościami, jeżeli kwota masy upadłości podlegająca podziałowi jest niewielka, a podjęcie takiej decyzji jest uzasadnione, biorąc pod uwagę skalę długów i inne okoliczności.

W postanowieniu zatwierdzającym plan restrukturyzacji długów określa się zasady regulujące kwestie związane z zaspokajaniem wierzytelności.

RESTRUKTURYZACJA DŁUGÓW PRZEDSIĘBIORSTWA ZGODNIE Z PRZEPISAMI USTAWY O RESTRUKTURYZACJI DŁUGÓW PRZEDSIĘBIORSTW

Wszystkie wierzytelności objęte postępowaniem w przedmiocie restrukturyzacji długów przedsiębiorstwa posiadają taki sam stopień uprzywilejowania.

Wierzytelność może być jednak traktowana jako wierzytelność o niższym stopniu uprzywilejowania za zgodą danego wierzyciela lub może zostać zaspokojona przed pozostałymi wierzytelnościami, jeżeli kwota masy upadłości podlegająca podziałowi jest niewielka, a podjęcie takiej decyzji jest uzasadnione, biorąc pod uwagę skalę długów i inne okoliczności.

W postanowieniu zatwierdzającym plan restrukturyzacji długów określa się zasady regulujące kwestie związane z zaspokajaniem wierzytelności.

14 Jakie są przesłanki oraz skutki zakończenia postępowania upadłościowego (w szczególności w drodze układu)?

UPADŁOŚĆ

Jeżeli dłużnik zgodzi się spłacić swoje długi lub jeżeli wypracuje porozumienie z wierzycielami (porozumienie dobrowolne, *frivillig oppgørelse*), sąd rejonowy musi wydać postanowienie o umorzeniu postępowania upadłościowego. Postępowanie upadłościowe, w którym ustanowiono wymóg wykazania istnienia długów, może również zakończyć się wydaniem postanowienia zatwierdzającego wypracowany układ (*ackord i konkurs*). W innych przypadkach postępowanie upadłościowe kończy się w drodze umorzenia (*avskrivning*, jeżeli wartość składników majątku wchodzących w skład masy upadłości okaże się niewystarczająca do pokrycia kosztów postępowania upadłościowego i zaspokojenia roszczeń wobec samej masy upadłości) lub poprzez dokonanie podziału masy upadłości między wierzycieli.

Ogłoszenie upadłości nie zwalnia osoby fizycznej z obowiązku spłaty długów (w przypadku restrukturyzacji długów obowiązują inne zasady). Niespłacone długi nie podlegają umorzeniu po ogłoszeniu upadłości (nie dotyczy to jednak sytuacji, w której zostały one objęte postanowieniami dobrowolnego porozumienia lub układu z wierzycielami).

W przypadku ogłoszenia upadłości osoby prawnej taka osoba zostaje rozwiązana (przepisy regulujące te kwestie zostały zawarte w ustawodawstwie dotyczącym prawa spółek). Oznacza to, że co do zasady wierzyciele nie mogą dochodzić żadnych niezaspokojonych wierzytelności od osoby prawnej po ogłoszeniu jej upadłości.

RESTRUKTURYZACJA PRZEDSIĘBIORSTWA

Jeżeli wypracowano układ, jego postanowienia są wiążące dla wszystkich wierzycieli, zarówno znanych, jak i nieznanymi, którzy byli uprawnieni do udziału w negocjacjach dotyczących zawarcia układu. Wierzyciel, który w przypadku ogłoszenia upadłości byłby uprawniony do otrzymania części środków wchodzących w skład masy upadłości po zaspokojeniu pozostałych wierzycieli, traci przysługujące mu uprawnienie do dochodzenia wierzytelności od dłużnika, chyba że wszyscy wierzyciele uprawnieni do udziału w negocjacjach dotyczących zawarcia układu zostaną w pełni zaspokojeni w rezultacie wykonania postanowień tego układu. Wierzyciel uprzywilejowany w odniesieniu do określonego składnika majątku jest związany postanowieniami układu w zakresie, w jakim postanowienia te dotyczą kwot, które nie mogą zostać wypłacone z tego składnika majątku.

RESTRUKTURYZACJA DŁUGÓW

Wydanie postanowienia zatwierdzającego restrukturyzację długów zwalnia dłużnika z obowiązku spłaty długów objętych restrukturyzacją długów w stopniu, w jakim zostały one zmniejszone. Restrukturyzacja długów zwalnia również dłużnika z obowiązku spłaty długów, które nie zostały zgłoszone w postępowaniu, chyba że takie długi nie mogą zostać objęte restrukturyzacją długów.

Restrukturyzacja długów oznacza, że prawo do dochodzenia spłaty odsetek lub kar z tytułu zaległych płatności w odniesieniu do wierzytelności podlegającej restrukturyzacji wygasa w odniesieniu do okresu liczonego od dnia ogłoszenia postanowienia o wszczęciu postępowania w przedmiocie restrukturyzacji długów.

Restrukturyzacja długów nie wywiera wpływu na prawa wierzyciela względem poręczyciela lub dowolnej innej osoby, która odpowiada za dany dług poza dłużnikiem.

Postanowienie zatwierdzające restrukturyzację długów musi zawierać plan spłaty wierzycieli. Termin realizacji planu spłaty wierzycieli wynosi pięć lat, chyba że istnieją istotne podstawy wyznaczenia krótszego terminu. Termin realizacji planu spłaty wierzycieli rozpoczyna bieg w dniu wydania postanowienia zatwierdzającego restrukturyzację. Po wyznaczeniu terminu wygaśnięcia planu spłaty wierzycieli długość okresu obowiązywania postanowienia o wszczęciu postępowania zazwyczaj należy odliczyć od okresu obowiązywania planu, chyba że w danym przypadku istnieją przesłanki uzasadniające odliczenie krótszego okresu z uwagi na działania podjęte przez dłużnika po wydaniu postanowienia o wszczęciu postępowania.

Postanowienie zatwierdzające restrukturyzację długów może, pod pewnymi warunkami, zostać zmienione lub uchylone. Na wniosek wierzyciela, którego wierzytelność jest objęta restrukturyzacją długów, postanowienie zatwierdzające restrukturyzację długów może zostać uchylone lub – w przypadkach, o których mowa w pkt 6 i 7 – zmienione, jeżeli:

1. dłużnik był nieuczciwy wobec wierzyciela;
2. dłużnik umyślnie utrudniał przebieg postępowania upadłościowego lub podjęcie środka egzekucyjnego;
3. dłużnik potajemnie sprzyjał określonemu wierzycielowi, aby wpłynąć na treść postanowienia w przedmiocie restrukturyzacji długów;
4. dłużnik umyślnie podał nieprawdziwe informacje w złożonym przez siebie wniosku o przeprowadzenie restrukturyzacji długów lub na innym etapie postępowania ze szkodą dla wierzyciela;
5. dłużnik podał nieprawdziwe informacje, co wpłynęło na treść postanowienia organu publicznego dotyczącego podatków lub należności objętych restrukturyzacją długów, lub nie przedstawił żadnych informacji, mimo że był do tego zobowiązany, a zaistniała sytuacja doprowadziła do podjęcia błędnej decyzji lub do niepodjęcia żadnej decyzji;

6. dłużnik nie realizuje planu spłaty wierzycieli i odstępowo od planu jest znaczne; lub

7. sytuacja finansowa dłużnika poprawiła się znacznie od dnia wydania postanowienia zatwierdzającego restrukturyzację długów, przy czym poprawy tej nie można było przewidzieć w chwili wydawania tego postanowienia.

W przypadkach, o których mowa w pkt 7, wniosek należy złożyć w terminie pięciu lat od dnia wydania postanowienia o wszczęciu postępowania lub – jeżeli plan spłaty wierzycieli wygasa w późniejszym terminie – najpóźniej w dniu wygaśnięcia tego planu. W przypadku zmiany treści postanowienia zatwierdzającego restrukturyzację długów okres realizacji planu spłaty wierzycieli może zostać wydłużony maksymalnie do siedmiu lat.

RESTRUKTURYZACJA DŁUGÓW PRZEDSIĘBIORSTWA ZGODNIE Z PRZEPISAMI USTAWY O RESTRUKTURYZACJI DŁUGÓW PRZEDSIĘBIORSTW

Wydanie postanowienia zatwierdzającego restrukturyzację długów przedsiębiorstwa zwalnia dłużnika z obowiązku spłaty długów objętych restrukturyzacją długów w stopniu, w jakim zostały one zmniejszone. Restrukturyzacja długów zwalnia również dłużnika z obowiązku spłaty długów, które nie zostały zgłoszone w postępowaniu, chyba że takie długi nie mogą zostać objęte restrukturyzacją długów przedsiębiorstwa.

Restrukturyzacja długów przedsiębiorstwa oznacza, że prawo do dochodzenia spłaty odsetek lub kar z tytułu zaległych płatności w odniesieniu do wierzytelności podlegającej restrukturyzacji wygasa w odniesieniu do okresu liczonego od dnia ogłoszenia postanowienia o wszczęciu postępowania w przedmiocie restrukturyzacji długów.

Restrukturyzacja długów nie wywiera wpływu na prawa wierzyciela względem poręczyciela lub dowolnej innej osoby, która odpowiada za dany dług poza dłużnikiem.

Postanowienie zatwierdzające restrukturyzację długów przedsiębiorstwa musi zawierać plan spłaty wierzycieli. Plan spłaty wierzycieli realizuje się przez trzy lata. Termin realizacji tego planu rozpoczyna bieg w dniu wydania postanowienia zatwierdzającego restrukturyzację.

Postanowienie zatwierdzające restrukturyzację długów może, pod pewnymi warunkami, zostać zmienione lub uchylone. Na wniosek wierzyciela, którego wierzytelność jest objęta restrukturyzacją długów, postanowienie zatwierdzające restrukturyzację długów może zostać uchylone lub – w przypadkach, o których mowa w pkt 6 i 7 – zmienione, jeżeli:

1. dłużnik był nieuczciwy wobec wierzyciela;
2. dłużnik umyślnie utrudniał przebieg postępowania upadłościowego lub podjęcie środka egzekucyjnego;
3. dłużnik potajemnie sprzyjał określonemu wierzycielowi, aby wpłynąć na treść postanowienia w przedmiocie restrukturyzacji długów;
4. dłużnik umyślnie podał nieprawdziwe informacje w złożonym przez siebie wniosku o przeprowadzenie restrukturyzacji długów lub na innym etapie postępowania ze szkodą dla wierzyciela;
5. dłużnik podał nieprawdziwe informacje, co wpłynęło na treść postanowienia organu publicznego dotyczącego podatków lub należności objętych restrukturyzacją długów przedsiębiorstwa, lub nie przedstawił żadnych informacji, mimo że był do tego zobowiązany, a zaistniała sytuacja doprowadziła do podjęcia błędnej decyzji lub do niepodjęcia żadnej decyzji;
6. dłużnik nie realizuje planu spłaty wierzycieli i odstępowo od planu jest znaczne; lub
7. sytuacja finansowa dłużnika poprawiła się znacznie od dnia wydania postanowienia zatwierdzającego restrukturyzację długów.

W przypadkach, o których mowa w pkt 7, wniosek należy złożyć w terminie trzech lat od dnia wydania postanowienia o wszczęciu postępowania lub – jeżeli plan spłaty wierzycieli wygasa w późniejszym terminie – najpóźniej w dniu wygaśnięcia tego planu. W przypadku zmiany treści postanowienia zatwierdzającego restrukturyzację długów przedsiębiorstwa okres realizacji planu spłaty wierzycieli może zostać wydłużony maksymalnie do pięciu lat.

15 Jakie prawa przysługują wierzycielom po zakończeniu postępowania upadłościowego?

UPADŁOŚĆ

Jak wspomniano powyżej, ogłoszenie upadłości nie zwalnia osoby fizycznej z obowiązku spłaty swojego zadłużenia; w przypadku ogłoszenia upadłości osoby prawnej taka osoba prawna zostaje rozwiązana.

Jeżeli po ogłoszeniu upadłości pojawiają się dodatkowe środki, które można będzie podzielić między wierzycieli, dopuszcza się możliwość dokonania podziału takich środków *ex post*.

RESTRUKTURYZACJA PRZEDSIĘBIORSTWA

Informacje dotyczące skutków zawarcia układu z wierzycielami przedstawiono powyżej. Jeżeli w danym przypadku nie zawarto układu, a dłużnik nie wypracował dobrowolnego porozumienia lub innego rodzaju porozumienia z wierzycielami, wierzytelności pozostałe po zakończeniu restrukturyzacji przedsiębiorstwa uznaje się za niezaspokojone.

RESTRUKTURYZACJA DŁUGÓW

W określonych okolicznościach wierzyciel może wystąpić o ponowne zbadanie zasadności postanowienia zatwierdzającego restrukturyzację długów po wykonaniu przez dłużnika planu spłaty wierzycieli. Zob. odpowiedź na pytanie „Jakie są przesłanki oraz skutki zakończenia postępowania upadłościowego?”.

RESTRUKTURYZACJA DŁUGÓW PRZEDSIĘBIORSTWA ZGODNIE Z PRZEPISAMI USTAWY O RESTRUKTURYZACJI DŁUGÓW PRZEDSIĘBIORSTW

W określonych okolicznościach wierzyciel może wystąpić o ponowne zbadanie zasadności postanowienia zatwierdzającego restrukturyzację długów przedsiębiorstwa po wykonaniu przez dłużnika planu spłaty wierzycieli. Zob. odpowiedź na pytanie „Jakie są przesłanki oraz skutki zakończenia postępowania upadłościowego?”.

16 Kto ponosi koszty postępowania upadłościowego łącznie z poniesionymi wydatkami?

UPADŁOŚĆ

Wynagrodzenie syndyka i inne podobne wierzytelności (koszty postępowania upadłościowego) oraz inne długi zaciągnięte w imieniu masy upadłości muszą zostać pokryte z masy upadłości przed wypłaceniem jakichkolwiek środków wierzycielom. Koszty postępowania upadłościowego zaspokajają się z kolei przed pozostałymi roszczeniami wobec samej masy upadłości. W przypadku braku możliwości pokrycia kosztów postępowania upadłościowego z masy upadłości koszty te co do zasady pokrywa państwo.

RESTRUKTURYZACJA PRZEDSIĘBIORSTWA

Zarządca (oraz w stosownych przypadkach nadzorca) jest uprawniony do otrzymania wynagrodzenia za swoją pracę oraz zwrotu kosztów poniesionych w trakcie wypełniania powierzonych mu obowiązków. Wysokość tego wynagrodzenia nie może przekraczać kwoty, jaką można uznać za rozsądne wynagrodzenie za pełnienie takiej funkcji. Na wniosek zarządcy lub dłużnika sąd ustali wysokość wynagrodzenia zarządcy. Wierzyciel, którego wierzytelność jest objęta układem, może również wnieść o przeprowadzenie takiej oceny do czasu wykonania układu. Dłużnik musi pokryć koszty sądowe oraz wynagrodzenie zarządcy i nadzorcy.

RESTRUKTURYZACJA DŁUGÓW

W toku postępowania w przedmiocie restrukturyzacji długów dłużnik zazwyczaj realizuje płatności na rzecz służby komorniczej, która następnie wypłaca środki pieniężne wierzycielom. Służba komornicza pobiera od dłużnika opłatę roczną z tytułu zarządzania jego płatnościami.

RESTRUKTURYZACJA DŁUGÓW PRZEDSIĘBIORSTWA ZGODNIE Z PRZEPISAMI USTAWY O RESTRUKTURYZACJI DŁUGÓW PRZEDSIĘBIORSTW

W toku postępowania w przedmiocie restrukturyzacji długów dłużnik zazwyczaj realizuje płatności na rzecz służby komorniczej, która następnie wypłaca środki pieniężne wierzycielom. Służba komornicza pobiera od dłużnika opłatę roczną z tytułu zarządzania jego płatnościami.

17 Jakie są zasady dotyczące nieważności, zaskarżenia lub względnej bezskuteczności czynności prawnych dokonanych ze szkodą dla ogółu wierzycieli?

UPADŁOŚĆ

Przepisy dotyczące zwrotu majątku do masy upadłości (*återvinning till konkursbo*) zawiera ustawa o upadłości. Datą odniesienia wykorzystywaną przy obliczaniu okresów przewidzianych w przepisach dotyczących zwrotu majątku do masy upadłości jest zazwyczaj dzień poprzedzający złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości.

Czynność może zostać uznana za bezskuteczną (*gär åter*), jeżeli w nieprawidłowy sposób stawia określonego wierzyciela w bardziej korzystnej sytuacji w porównaniu z pozostałymi wierzycielami lub jeżeli wierzyciele zostali pozbawieni zaspokojenia z majątku dłużnika, lub jeżeli długi dłużnika wzrosły oraz jeżeli dłużnik był niewypłacalny lub stał się niewypłacalny w rezultacie samego postępowania lub w rezultacie postępowania oraz innych czynników, a także jeżeli druga strona wiedziała lub powinna była wiedzieć, że dłużnik był niewypłacalny, oraz jakie okoliczności sprawiły, że czynność prawna jest wadliwa.

Przyjmuje się, że członkowie rodziny dłużnika posiadali wiedzę na temat jego sytuacji, o której mowa w zdaniu pierwszym, chyba że będą w stanie przedstawić przekonujące dowody potwierdzające, że nie posiadali takiej wiedzy i że nie mieli możliwości jej uzyskać. Jeżeli danej czynności dokonano wcześniej niż pięć lat przed datą odniesienia, czynność taka może zostać uznana za bezskuteczną wyłącznie w przypadku, gdy dotyczy ona jednego z członków rodziny dłużnika.

Splata długów później niż trzy miesiące przed datą odniesienia przy wykorzystaniu metody innej niż powszechnie przyjęta metoda dokonywania płatności bądź splata długów z góry lub w kwocie, która skutkowała istotnym pogorszeniem sytuacji finansowej dłużnika, może zostać uznana za bezskuteczną, chyba że w danym przypadku można uznać, że taka splata nie miała wyjątkowego charakteru. Jeżeli płatność zrealizowano na rzecz jednego z członków rodziny dłużnika przed tą datą, ale po upływie dwóch lat od daty odniesienia, czynność taka może zostać uznana za bezskuteczną, chyba że uda się wykazać, że dłużnik nie był niewypłacalny lub że nie stał się niewypłacalny wskutek dokonania danej czynności.

Istnieją również przepisy szczególne regulujące kwestie związane z darowiznami, podziałem nieruchomości i wynagrodzeniem. Niektóre płatności na rzecz Skarbu Państwa nie podlegają przepisom dotyczącym zwrotu do masy upadłości, np. opłacone podatki.

Syndyk może dochodzić zwrotu majątku do masy upadłości, wytaczając powództwo przed sądami powszechnymi lub kwestionując wierzytelności zweryfikowane w toku postępowania upadłościowego. Jeżeli syndyk nie zdecyduje się na dochodzenie zwrotu majątku do masy upadłości i jeżeli nie zawarto ugody, wierzyciel może dochodzić zwrotu do masy upadłości, wytaczając powództwo przed sądami powszechnymi.

W przypadku zwrotu składnik majątku, którymi dłużnik rozporządził, zostaje zwrócony do masy upadłości.

RESTRUKTURYZACJA PRZEDSIĘBIORSTWA

Po ogłoszeniu postanowienia o restrukturyzacji przedsiębiorstwa przepisy ustawy o upadłości dotyczące zwrotu do masy upadłości w kontekście postępowania upadłościowego mają zastosowanie, jeżeli zawarto układ z wierzycielami (zob. pkt dotyczący upadłości).

W przypadku, w którym wierzyciel dochodzi zwrotu wierzytelności uprzywilejowanej lub płatności uzyskanej w drodze zajęcia, sąd może zawiesić postępowanie egzekucyjne do odwołania.

Powództwo o zwrot do masy upadłości wytacza zarządca lub wierzyciel, którego wierzytelność zostałaby objęta układem. Powództwo należy wytoczyć przed zwołaniem zgromadzenia wierzycieli i do momentu rozstrzygnięcia kwestii związanej z układem nie może zapaść orzeczenie kończące postępowanie w sprawie. Wierzyciel, który zamierza wytoczyć powództwo o zwrot do masy upadłości, musi poinformować zarządcę o tym zamiarze. Jeżeli wierzyciel nie dopełni tego obowiązku, sąd nie rozpozna jego sprawy.

Jeżeli postępowanie w przedmiocie restrukturyzacji przedsiębiorstwa nie zakończy się zawarciem układu i jeżeli dłużnik nie zostanie postawiony w stan upadłości po wniesieniu stosownego wniosku w tym zakresie w terminie trzech tygodni od dnia zakończenia postępowania w przedmiocie restrukturyzacji przedsiębiorstwa, powództwo o zwrot do masy upadłości musi zostać oddalone.

Po pokryciu kosztów poniesionych przez powoda zyski uzyskane dzięki zwróceniu składników majątku do masy upadłości wypłaca się wierzycielom objętym układem. Pozwany, który wskutek wytoczenia powództwa przez powoda może zdecydować się dochodzić zaspokojenia wierzytelności od dłużnika, może wziąć udział w negocjacjach dotyczących zawarcia układu z tytułu posiadania takiej wierzytelności i jest uprawniony do potrącenia należnej mu kwoty w chwili dokonywania podziału kwoty, którą w przeciwnym wypadku musiałby zapłacić.

Na wniosek wierzyciela objętego układem lub na wniosek dłużnika sąd prowadzący postępowanie w przedmiocie zwrotu do masy upadłości może nakazać objęcie składników majątku należnych wierzycielowi zgodnie z poprzednim zdaniem nadzorem specjalnym (*särskild förväntning*). Wszelkie składniki majątku objęte takim nadzorem mogą zostać zajęte dopiero po wygaśnięciu układu.

RESTRUKTURYZACJA DŁUGÓW

Nie istnieją żadne przepisy szczególne dotyczące zwrotu majątku do masy upadłości.

RESTRUKTURYZACJA DŁUGÓW PRZEDSIĘBIORSTWA ZGODNIE Z PRZEPISAMI USTAWY O RESTRUKTURYZACJI DŁUGÓW PRZEDSIĘBIORSTW

Nie istnieją żadne przepisy szczególne dotyczące zwrotu majątku do masy upadłości.

Ostatnia aktualizacja: 19/02/2018

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.